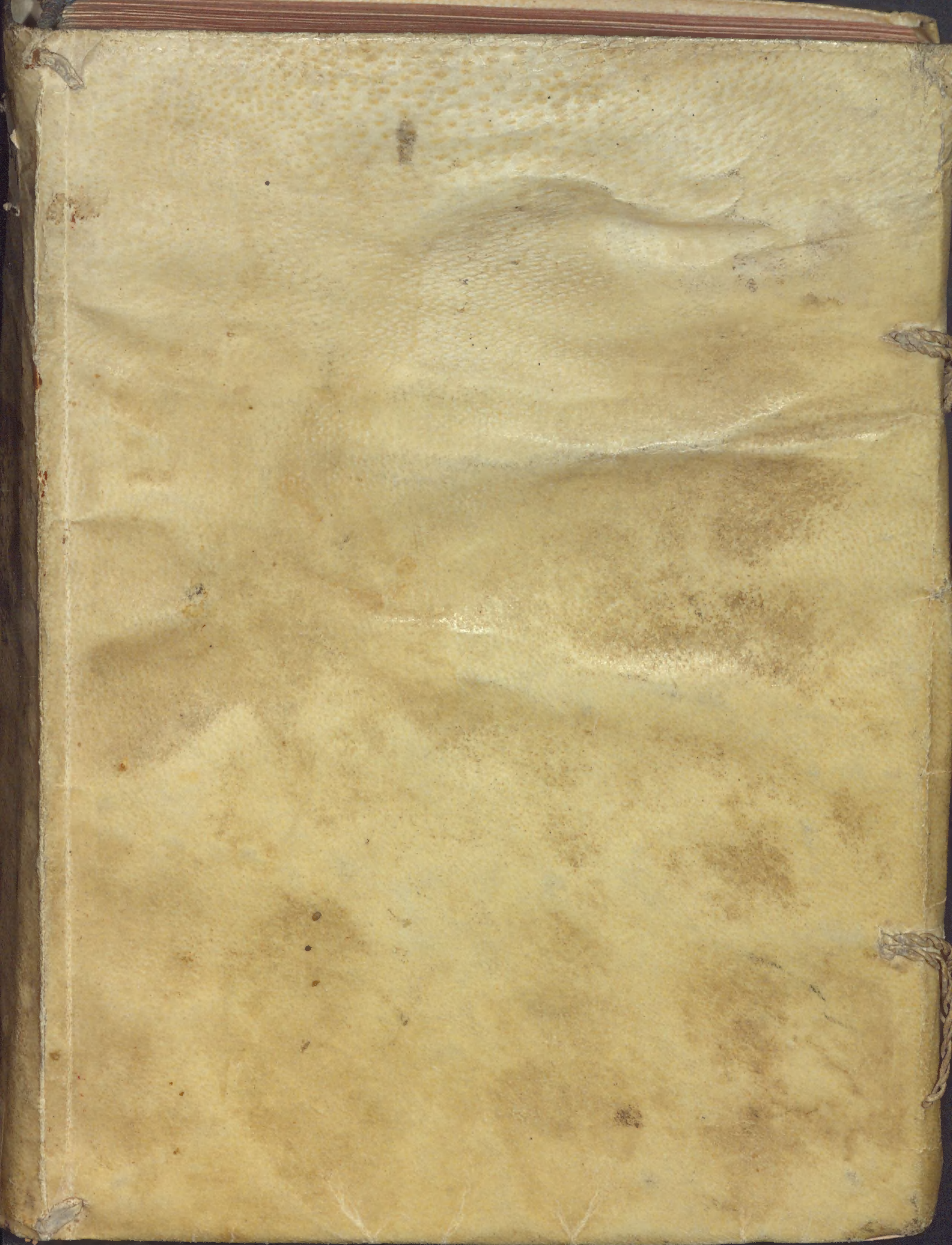

M. S. 4.º perg.º con 298 hojas sin foliar bien tratado, completo.

R.— S. S. Friador = Autore R. M. P. Dída co Lopez

Summa de Materia SS. Trinitatis

Quæstio 1.ª

f. 10. sectiones tractat.

An repugnet tres divinas personas eidem identificari necne, Sitque possibile hoc mysterium.

Sectio 1. Quid doceat Fides in hac materia.

1.º fide sancitum est tres dari in deo reales ac distinctas personas. 2.º has tres divinas personas esse unius naturæ; seu quod nunc idem est hanc eandem essentiam esse unum deum. 3.º Primam harum personarum esse improductam 2.am produci a 1.ª et ab his duabus tertiam. 4.º dari inter dictas personas veras origines, seu processiones medijs quibus aliæ producuntur ab alijs. 5.º Processionem primæ personæ esse generationem, non sic processionem spiritus sancti. Seu quod in idem recidit 2.am personam esse filium, non vero tertiam. 6.º 2.am personam non solum esse filium; sed etiam verbum. 7. harum personarum quamlibet esse in alia. 8. alias personas mitti ab alijs.

Sectio 2. Errores adversarios veritatis catholicis huius mysterij.

Primus error est, in deo non tres, sed unam tantum personam admittendam esse. 2.us error plures personas admittit non in una natura, ita ut sint non unus sed plures dij. 3. tres personas in divinis aliquem qui sit Pater alium qui sit Filius et aliquem qui sit spiritus sanctus sed non omnes eiusdem naturæ imo neque æquales admittit: nam Patrem docet esse verum deum et genuisse filium, quem dicit verbum longe tamen inferiorem natura et ex nihilo factum. 4. negat filium esse verbum.

Isti errores pugnant cum veritatibus supradictis quas ab adversarijs 1.º et 2.º duas veritates statuemus. 1.º implicare has divinas personas esse plures deos. 2 non implicare eundem

~~deum~~

deum

Deum esse plures personas, seu plures personas eidemque identifi-
cari, et esse eundem Deum, quod satis sit eo titulo probetur quoque
cum aliter esse potest Trinitatis mysterium. —

Sectio. 3.
Repugnat 3° dari plures personas habere diversas naturas, seu esse plures deos.

Quamvis haec veritas ex fide sit, adhuc ratione sic demonstratur. 1° Deus est res omnium perfectissima, quae mente nostra potest veritate concipi: sed res longe perfectior conciperetur cum veritate si conciperetur, ut una tantum quam si esset multiplex, nam longe perfectius est habere summam unitatem, summamque simplicitatem non corporis (quo enim plus est spiritus eo plus imperfectionis) ergo unus tantum est et non multiplex, et unicus nam debet habere ut deus summe perfectus. —

2° Vel eorum deorum aliquis esset reliquis maior, vel minor, vel non; sed omnes forent aequales, nihil dici potest, ergo nequeunt esse plures. in 1° nullus dici minor, cum deus non sit, qui deo inferior est seu minor. Rursus nec maior, nam praeterquam quod reliqui non essent Dii, ut pote inferiores, ut diximus, ille solus erit deus ut pote summum bonum. Nec aequales possunt esse, nam id (ita appello habitationem quam) resistere potest voluntati efficaci alterius, illiusque executionem impedire, vel non? Si non dixeris, ergo non est omnipotens siquidem non omnia quae vult potest (neque esse summe felix siquidem suis desideriis frustratur) itaque esset minor et alius potestate maior, non ergo esset deus. 2° si resistere potest executionemque impedire, ergo 2 deus non est omnipotens cum velit efficaciter rem, nec possit ad executionem perducere (unde tristitia et infelicitas cum dispendio dei) erit ibi minor et non deus. —

3° quia multa sequerentur absurda. nam si unusquisque deus deorum haberet suam propriam libertatem, et possent eodem momento temporis velint incompatibilia tam in productione quam in suis, vel alterius

Uni

Vniversi gubernat. 2°. ex hac voluntat. discordia oriren- rixæ, propter voluntat. frustrat., ex qua oriret tristitia, et ex hac nasceret odiu. 3°. cu futura despereret timor, ne fruere a religiosis diis ingereret vel impediret. ~

Sectio 4.

Tres d. psonæ eidē identificarint, seu ēē eundē deū n̄ pugnat cu recta rōe, aut lumine nali.

Recta rō seu lumen nale tripliciter usurpari pt. 1°. obtive. 2°. fraliter. 3°. radicaliter. Obtive sumpta stat p obo, cui recta rō nalis sibi relicta pt assentiri. Fraliter sumpta stat p actibus ipsis, qq obm attingit. Radicaliter sumpta stat p radice ipsoru actuu. Vnde si p barū fuerit, nec cu obo rectæ rōis seu luminis nalis, nec cu actibus, nec cu radice pugnare mysteriu Trinitatis, liquido erit n̄ pugnare cu recta rōe aut lumine nali. ~

1a pars pr., q. de facto deus ē trinus et unus, hoc ē, tres psonæ eidē nē identificant, et sic idē deus. nec n̄ destruit obm rectæ rōis nalis: si aut psonas identificari eidē nē n̄ pugnat cu recta rōe nali obtive sumpta, alias n̄ simul staret hoc mysteriu verum, staret obo rectæ rōis nalis, q. ē falsu? Deinde ēē o. rōē nalē ē ēē alienu a rōe, et veritate: sed qq. ē in Deo n̄ pt ēē alienu a rōe, et veritate, cu deus sit 1a rō, et 1a regula veritatis, cu qua cfari debet ōis creata veritas, ōisq. regula creatarum rōalis. ~

2a pr.: q. n̄ pt hoc mysteriu pugnare cu actu rectæ rōis nalis, nisi quatenus destruit illius obm, aut cu illo pugnat: sed pbatu ē hoc mysteriu n̄ destruere obm rectæ rōis nalis, neq. cu illo pugnare. E. n̄ pugnat cu recta rōe nali sumpta p actu, ideoq. si pponeret hoc pp° rectæ rōi nali audenti

sit

sit trinus et unus, et divisa fuerit ratio pertinens negaret falsum diceret assensum; si vero affirmaret verum diceret. Et hoc mysterium non est contra ullum assensum rectae rationis naturalis. 3a pars est certa, nam de facto stant simul vis intellectiva productiva actus rectae rationis naturalis et mysterium trinitatis non pugnant, quod quidem non simul concurrerent si pugnarent; pugnare enim est se interimere, unum vel alterius destructionem requirere.

Ex dictis infertur non posse evidenter, atque demonstrative naturaliter ostendi, quod repugnet tres personas identificari eidem naturae, seu esse eiusdem dei; probatur quia quaelibet demonstratio, seu ratio evidens naturalis est vera: sed nulla ratio vera naturalis pugnat identitati trium personarum cum eadem natura, ut ostensum est; ergo ratio illa quae pugnat, non est demonstratio, nec ratio evidens naturalis, sed mera apparentia et actus falsus.

Advertas tamen longe aliud esse hoc mysterium non repugnare rectae rationi naturali subiective acceptae, et esse intra obiectum eiusdem rectae rationis naturalis: stat enim primum sine secundo; nam ad primum satis est quod non destruat obiectum rectae rationis naturalis, quamvis nequeat attingi actu aliquo probabili naturaliter, ad secundum requiritur quod actu aliquo attingatur naturaliter, seu attingi possit. Unde cum mysterium Trinitatis, ut in sequentibus ostendemus, attingi non possit probabiliter viribus naturalibus, non est intra obiectum rectae rationis naturalis, sed extra atque supra illud.

Dices, id est contra rationem naturalem, quod est contra actum naturalem illius. Sed tres personas identificari eidem naturae est contra actum rationis naturalis, ergo est contra illam. Minor probatur, quia cum non possit ratio naturalis per illum actum venire in cognitionem huius mysterii quicumque actus eliciatur circa illud erit falsus (Cum quo indicabit plures esse deos, sive non esse plures personas) sed cum quo-

tlibet

Ubi actu falso pugnat hoc mysterium, quod pugnat cum ratione, quia cum altero

ratione naturali. Ex dictis maiori, neque minore, neque cum ratione naturali non solum

pugnat debile cum hoc mysterium sed etiam cum pluribus alijs veritatibus

proprijs viribus attingibilibus, quamquam non dicatur trinitatis primarum myste-

rium trinitatis non est contra alterum rationis naturalis, sed contra falsos verantes cum

ipso, quod ex eo nascitur quod veritas trinitatis est extra aut supra

ordinem rationis naturalis. Nos autem id non negamus, sed illud asserimus, non esse

contra rationem nostram naturalem, seu contra propria evidentia communi dicta lumen naturale

quamquam sit ante contra alterum falsos, et extra aut supra alterum veros.

Sed dices, misterium Trinitatis videri pugnare cum illo principio quae sunt eadem uni tertio sunt eadem inter se; nam quae sunt eadem uni et eidem sunt

sibi invicem eadem. Sed tres divinae personae sunt idem realiter uni et eidem deo, ergo

sunt invicem realiter idem, ac subinde non distinguuntur realiter. Vel ab opposito

contrariis ad oppositum antecedentis sic; divinae personae non sunt realiter idem inter se,

ergo non sunt idem realiter cum unica et simplicissima natura divina. Accedit repug-

nare videri, quod quae sunt idem re uni multiplicetur, quin caetera multiplicentur:

ergo si natura divina est idem re cum relationibus repugnat quod hae multiplicentur

quin multiplicetur et illa. Ergo etc.

Sectio 9.

Tres divinae personae cum identificari nequeunt cum eodem deo, non pugnat cum illo principio quae sunt eadem uni tertio etc.

Omissis varijs solutionibus quibus huic argumento sic est Responsio, tunc ex-

trema esse idem inter se quando sunt idem cum aliquo tertio adaequate, et complete

accepto, secus quando solum inadaequate, et incomplete. Unde cum natura divina sit

realiter tres personae, nulla est idem cum illa complete accepta, quia nulla est

quamquam est essa: Atque ideo mirum esse non debet, quod non sint idem inter se. Hac

ratione superius principium intelligendum est, quod cum haec locum in divinis; quamvis

fatear in creatis numquam contingere quod duo sint idem absolute cum tertio quin

sint idem inter se, quia numquam datur absolute esse idem cum illo et non esse idem

cum eodem Complexe accepto ob creatam limitationem; et imperfectionem. Dixi

Absolute idem: quia licet anima et Corpus sint idem inadequate cum Socrate, et

non sint idem inter se, id provenit quia non sunt absolute idem cum Socrate sed sunt

personae distinctae cum essentia. Ad illud quod addebatur: Remanet

implicare quod quae sunt eadem re non multiplicantur, Si ergo aliquid mul-

tiplicetur complexe acceptum; secus quod multiplicatur inadequate

sumptum in Complexo acceptum, ut contingit essentiae, quae non multipli-

catur secundum totum id, quod est; sed secundum aliquid duntaxat = unde in

essentia adequate accepta damus aliquid quod ex parte rei multiplicatur, et ali-

quid quod non multiplicatur.

Sectio 6. Tres divinae personae cum identificari non, seu esse eadem cum non inferant contradictoria. —

Obiicies 2° pugnat cum mysterium cum illo principio

quod est: est licet non implicat idem simul esse et non esse; ergo quod non potest

de eadem indivisibili entitate verificari contradictoria; sed Pater-

nitas et essentia divina sunt ex parte rei una singularis et indivisibilis entitas

(neque non ex parte rei distinguuntur, aut divisae sunt) et adhuc de pa-

ternitate verificatur ex parte rei, quod generet, et de essentia quod non generet

ut docetur a Concilio Later. quod de eadem singulari, et indivisibili

entitate verificantur ex parte rei haec contradictoria generare et non ge-

nerare. Ergo

Rursus de paternitate verificatur quod a Filio

distinguatur, et cum illo non identificetur, de essentia vero econtra quod non di-

stinguatur a Filio, sed cum illo identificetur. Praeterea de essentia

est verum quod sit in tribus personis, de paternitate quod non sit in

tribus, de essentia quod non opponatur Filiationi: de Paternitate quod op-

ponatur. Ergo si ex parte rei essentia et Paternitas sunt una indivisibilis

entitas de eadem verificantur haec contradictoria, et alia similia

ergo Persona Filii fuit immediate unita naturae humanae, essentia vero non fuit

illi

illi immed. unita. Filiatio ē p̄ducta, essa n̄ ē p̄ducta: Filiatio opponitr Spiritui Sto essa n̄ opponit. Filiatio n̄ est cōis tribus p̄sonis, essa ē cōis: Unde infert mysteriū trinitatis ēē impossibile, id ē impossle, q. cessū suppositū infert contradictoria: mysteriū trinitatis cessū, licet possit infert contradictoria, ergo ē impossle.

Ad huius argi solutionem suppono ex dicendis infra inter essam et divinas relationes intercedere distinctionem quandam virtualem, quam Scotus appellat formalem, vi cuius possunt alia contradictoria de unica entitate singulari possibi verificari, quia cum illa entitas sit infinite perfecta, simpliciter equivalet distinctis realiter, seu extremis realiter distinctis, et distinctis atque adeo eminentiori modo prestat per unam entitatem actu, virtute tamen multiplicem, quod prestarent plura realiter et actu distincta in ordine ad verificanda contradictoria.

Hoc supposito Respondeo concedendo plane, quod sit impossle de una et eadem indivisibili entitate re et virtute verificari contradictoria: negando tamen quod sit impossle verificari de eadem indivisibili entitate actu, si virtute sit multiplex: nam tunc ut dixi, equivalet distinctis, et distinctis, in ordine ad verificanda contradictoria, idest quod prestat quod extrema realiter distincta quoad hoc prestarent. Neque consideramus hoc mysterium reddere contradictoria quatalia vera: quia ubi distinctio virtualis intercedit non sunt contradictoria, quae absque ea contradictoria forent. Et sic hoc intelligendum illud prius.

Observa tamen, quod quamvis essam et relationes seu personalitates proprias nihil importemus, eas afferimus ut virtute distinctas

et tunc atque illo scrupulo dedi posse. alii postea aliam 8
contradictoriam, ut essentia a parte rei est communis, paternitas non est communis. essentia
non opponitur filiationi; paternitas opponitur. essentia non est relatio,
relatio productiva. Atque adeo non propriis nisi sed rebus communi entitati et
realitati, vel alio simili designamento complectimur,
non debemus accedere absque discrimine ad negationem, quae
destruant quod positive inveniant, negant de toto subiecto, seu
entitate designata. sine toto quod importat, atque ideo erunt
falsa siquidem rei alicuius virtute distincta convenit, illi enti-
tati et subiecto designato praedicatum, esto non conveniat rei alte-
rius virtute distinctae, neque generaliter entitatis esse, ut pa-
ternitas non opponitur filiationi, ut essentia est, et alia non opponitur, quia
illa non opponitur ut essentia est, opponitur ut paternitas est.

Sectio 7.

Infertur de aliis praedicationibus personalibus eidem iden-
tificationibus, seu in quibus deus
videtur evertere artem
sillogisticam.

Obiectio 3. hoc misterium eternae artis sillogisticae
... posse efformari aliquot sillogismos de una persona deducentes quae sunt propria alterius, vel de essentia quae sunt propria
personae, vel e converso de persona quae sunt propria essentiae. Prioris sunt
sillogismi. omnis essentia divina est pater. Filius est essentia divina, ergo Filius est pater. = omnis deus est pater.
Filius est deus, ergo filius est pater. = omnis essentia divina est pater. omnis essentia divina
est Filius, ergo Filius est pater. = essentia divina est idem cum patre. essentia divina est idem
cum Filio, ergo Filius est idem cum patre.
2. prioris sunt. omnis pater distinguitur realiter a Filio.
omnis essentia divina est pater, ergo omnis essentia divina distinguitur a Filio realiter.
pater generat, essentia divina est pater, ergo essentia divina generat. = Filius distin-
guitur realiter a spiritu sancto. Filius est essentia divina, ergo essentia divina dis-
tinguitur realiter a spiritu sancto. et sic modo possunt efformari alii quibus
propria personarum concluderentur de attributis ceterisque praedicatis essentia-

ti

3.^a Ars Ll. Oil essa D.^a e Coicabilis P.^r
e essa D.^a ergo P.^r e Coicabilis. = Deitas e quid Absty. P.^r
e deitas ergo P.^r e quid Absty. = Na D.^a n generat. P.^r
e na D.^a ergo P.^r n generat. = Trinitas primary e na D.^a sed
na D.^a e una singularis entitas ergo Trinitas primary
e una singularis entitas. = Sic seddi poss. sillogi
Expositorij. Hec essa D.^a e P.^r filius e hec essa D.^a
ergo filius e P.^r = P.^r e hec n. essa D.^a sed hec n. essa D.^a e filius
ergo P.^r e filius. = P.^r e hic deus: hic deus e spiritus S.
ergo P.^r e spiritus S. = Filius e hic n. deus. hic n. deus
e trinitas ergo filius e trinitas. —

En ex primis de fide scludit hereticus coenis
sed cum ex vero nequeat inferri nisi verum: et aliende tenemur
dicere n everti forma sillogistica. l.^o quod hec abstrahit a
ma et ideo si in una concludit, scludit in omnibus ex
vi form. si quid fra e eadem in sibus, tamen quod sit in creatis. 2.º
quia illa e quedam veritas, sed mysteriu Trinitatis nulli
veritati opponitur ergo negari sillogistice. Conpenter dm e (ne
heretici nostris dicant idem dm in aliis mysteriis fe divina) quod sillogistica
ars est in hoc mysterio et in divinis et vincat et scludat. —

Quas ergo si integre ac fideliter servet cum dictis
ac requisita n evadet coenis falsum. l.^o n. requirit, quod medium sillogi
debeat sufficienter distribui quod e tres fois (sive entitate reali, sive
coincideris) alioquin falsum scluderet ex premissis veris; dixi di-
stribuendum ee medium sufficienter, quod aliquando n quod sibi signum distribuit sufficiens
quod tot terminos, qui vis hic medij. —

Itaaui.

Huius rei explandae gratia animadverto duplex ee

genus terminorum Coium. Alterum eorum, qui Coes sunt Coitate roib, hoc

significant res, sive naturas mente nra abstractas, et multiplica-

biles, seu multiplicatas de facto in suis inferioribus, ut

homo, animal, substantia, ens: licet n. natura humana (idem dicendum de reliquis)

una sit in nra precissione et ie abstrahente, re tamen divisa

seu multiplicatur pariter in se, quot sunt inferiora quae Coicatur.

Alterum eorum, qui dicuntur Coitate reali: hoc est significant rem, seu naturam

realiter Coem pluribus sine sui multiplicatione, ita ut quae est

in uno sit eadem numero in alio. Talis est terminus natura divina, essentia

divina, et alij significantes Attributa et pfecta essentialia. Cuius

generis non est exemplum adequatum in creatis.

Ad hoc, non nulla signa sunt distributiva ex se,

non tamen adeo efficaciter, ut vim habeant distribuendi omnes terminos Coes tam

Coitate roib, quam reali, ut sunt omnis, et nullus quae solum habent vim

in terminos Coes Coitate roib: et quae res significant multiplicabilem

in se. Quare si applicentur terminis essentia divina et alijs Coibus Coitate

reali, vel non distribuent, vel insufficienter distribuent, propterea

relinquent plenos fallacia sillogos.

Alia sunt signa efficaciter distributiva, quae vim

habent in terminos, quoscumque quocumque modo Coes, atque ideo sufficientissima

ad distribuendos non solum terminos Coes Coitate roib, sed etiam reali.

Talia sunt quodquid et alia equivalencia, sive roe sui, sive roe re-

lativi adiuncti, ut omnis res quae est essentia divina etc. Unde colligo

etiam patere signum quidquid, quam signum omnis: nam illud distribuit

omnino quidquid distribuere potest hoc, sed non hoc quidquid illud.

Praemittendum 2. ad hoc ut recte concludat sillogus

expositorius debere constare medio termino singulari, quale non est

[illegible]

q^d est coe multis, sive in eis multiplicet, sive n̄. Atq ideo nisi
tale mediu complete distribuat, aut p aliq additu sigulaticiu dd, vigs ad certale incomicabilitate erit falax argutatio. —

Premittendu 3. debere sillogo, ut recti sint, seu recte
concludentes n̄ variare supp^m, naz si in premissis varie, nunc
dd simplex, nunc in alia formalis, l. e contra n̄ erit bona
illatio, et stare poterunt premisse vere cu conseq falsa. Quod
ipse retine de appellat^e aliisq proprietatibus logicalibus.
Hinc colligit^r oes sillogos sup^a dictos ee apparentes et falaces.
Et n̄ ideo falsu ex vero sillogice concludere q mysteriu trinitatis
artis sillogia evertat, sed q^r in illis n̄ servant^r complete et adequate
eius requisita naria. —

In primi ergo sillogo defectus e ; q^d terms cois essa
d^r. Afficit^r signo distributivo ois, q^d cu vim n̄ heat ex dicta
in tres ioes (?) realiter reali, illu n̄ distribuit. Ut aut erat, quare
debuit adhiberi signu q^d in maiori, sic q^d e essa divina e P^r.
sed tunc eet falsa. l. in minori: sic Filius e q^d e essa d^a. etc.
et h^c e falsa ex falso aute bene p^t inferri falsu. In 2° sillogo
loco ois debuit subsitiendu e q^d. i dial propterea rone, et tunc
recte concluderet: sed cu maior sit falsa neganda erit. Similiter
in duobus sequentibus collocari debet signu q^d p signo ois ut complete et sufficienter distribuat tale essa, secus manebit sine distributione, et proinde falaces. —

Non alio vitio laborat prior sillogus 2^i ordi, ng
loco ois d^r ponendu erat q^d e P^r distinguitur realiter a Filio, et
ita neganda est maior. q^a cum essa eet P^r de ea affirmaret, q
distinguerete realiter a Filio. 2° sillogus sit mediu virtualit^e

mat

multiplex se illo signo distributivo, quod debuit dici complete acceptum. Sic quidquid est Deus generat: essentia divina est Deus, ergo essentia divina generat. Est tamen falsa maior. Alii item defectu laborant praedicti syllogismi nempe variant appellationem, nam maior secundum appellationem formalem, cum reduplicet rationem formalem Patris vere reperitur de Patre. Minor vero secundum appellationem materialem, siquidem non reduplicat rationem formalem esse, sed identitatem materialem. Atque ideo male concludit in sensu formali, essentia generat. Deberet concludi (ut sustineri posset) sic, quod essentia est id quod est Pater generat. 3. syllogismus defectuosus est, cum maior sic debeat sumi, quidquid est Filius distinguitur realiter a Spiritu Sancto, quae falsa est, praeterquam quod variat appellationem. Ad 4. dico quod ad idem Deus [illegible].

Alii 3. [illegible] dissolvunt, si adverterent variationem suppositionis quam simplicem in personalem in sumptam dicunt: Laco omnibus esse vestimentum est in maiori [illegible] quidquid. Et in aliis 2. et 3. et 4. quorum maiores propositiones sunt falsae: Eadem fere ratione [illegible] ad syllogismum expositorium, quia stat medio non omnino singulari, quae ratione stare deberet cum tali singularitate, quae eandem vim infirmandi quam completa distributio. Ut si medium non distribuitur, facit inepte concludere syllogismum ita imperfecta, quae non complete singularitatem medii in expositoriis reddit inde illos argumentum.

Sectio. 9.
Trid. an personae eiusdem essentiae identificari [illegible], seu [illegible] eundem Deum [illegible] communis [illegible] impugnant.

Obiiciunt 4. aliqui haeretici 1. Blandr: Verus et unus Deus est Pater Christi: sed Trinitas personarum (S. Pater Filius et Spiritus Sanctus) non est pater Christi, ergo Trinitas [illegible] non est unus ac verus Deus. [illegible] Verus Deus est solus, nec plures esse potest. Sed dicunt tres personae non dici solus, ergo non est tres personae. 3. Pater, Pater et Filius et Spiritus Sanctus non potest esse Deus: sed Pater non est neque esse potest tres personae nec Filius, neque esse potest tres personae neque Spiritus Sanctus, [illegible] ergo non est Deus [illegible], nec esse potest tres personae.

4.

3. P. Filius et Spiritus Sanctus sunt aliud et Alius; dici non pot quod P. sit aliud a Filio, nisi ponatur idem realiter cum illo) quod si P. est Deus et Filius est Deus, et Spiritus Sanctus Deus sunt aliud et Alius Deus non unicus et idem. 4. Filius et Spiritus Sanctus habent naturam Communicatam sive receptam; At P. non habet naturam receptam; quod non habet eandem naturam, quam Filius et Spiritus Sanctus sed longe diversam; cum impossibile sit eandem numero naturam singularem simul esse receptam, et non esse receptam, communicatam, et non communicatam.

6. unus Deus est ens per se, Trinitas personarum non est ens per se. quod Trinitas personarum non est unus Deus, minor probatur quod Trinitas personarum distat ex pluribus entibus completis, sed ex pluribus entibus completis non resurgit, aut fit unum ens per se. quod 7. implicat, quod res una singularis sit divisa (cum unum sit indivisum in se et divisum a quolibet alio) sed Deus est unus et Trinitas divisa quod quod Deus sit Trinitas aut quod Trinitas sit unus et idem Deus. Adde non esse ponendum aliquid in Deo, quo sublato perseverat Deus infinite perfectus sed sublata Trinitate personarum perseverat Deus infinite perfectus quod Trinitas non est ponenda in Deo et consequenter illa non est unus et idem Deus. maior patet, quia infinito non fit additio; probatur minor quia esse infinite perfectum debet Deus per suam essentiam, primum autem ut diximus sunt extra illam quod ... Deus perseverat Deus infinite perfectus seclusa Trinitate personarum.

Respondeo ad Primum esse sophisticum. Ad dicitur distribuitur tamen Deus in propositione maiori. quare illa sit distinguenda verum et unus Deus est P. Christi, idest, quod est verus et unus Deus est P. Christi nego maiorem. Aliquis qui est verus et unus Deus est P. Christi [illegible] maiorem: (nam alia persona est ea quae est pater Christi est Deus) item sed dominorum et cetera: licet enim verus Deus sit eius [illegible] reali, ac virtute

simul

multiplex opus e signo distributivo, ne in complexo accepto sit equivocatio, et fallaciis occasio.

Ad 2. dic quod si exclusiva solus cadat supra naturam, et sensus sit esse unum, et non dari plures deos, seu solitarium naturae, vera est maior: si vero cadat supra personalis eamque plures excludat, neganda est. Ex quibus dictis ad reliqua respondetur. Ad 3. dic duplicater peccare in bona fide 1.o quia procedit a non distributo ad distributum, secus est si ita argueretur, iste homo, et ille homo, et sic de reliquis nullus est populus, qui sit plures homines: sed sic homo non est populus, qui sit plures homines, neque ille homo est populus, qui sit plures homines, et sic de aliis, ergo nullus est populus, qui sit plures homines.

2.o quia procedit a suppositione personali ad simplicem quando ad minorem in hac argueretur, iste homo individuum equinum, et illud, et sic de reliquis non est equus, qui sit species, sed neque homo individuum equinum est species, neque illud individuum equinum est species, ergo equus non est species.

Ergo itaque quod si nomen Deus personaliter accipiatur, non est Deus in divinis, praeter Patrem et Filium et Spiritum Sanctum qui sunt proprie tres personae. At si accipiatur simpliciter, est Deus praeter Patrem et Filium et Spiritum Sanctum sicut virtualiter distinctus, qui sit tres personae ulterius natura de qua illis ac idem accipiatur.

Ad 5. dic variari appellationem quando in antecedente ly alius appellet supra personam; in consequenti supra naturam, et sensus antecedentis sit esse alius et alius in personis; in consequenti vero, esse alius in natura, (,) distinguo antecedens, esse alius, et alius alietate personae verum alietate naturae falsum.

Ad 6. dic stare posse, quod res una et eadem sit recepta, et non recepta, sub diversa ratione, nec hoc involvit contradictionem, ut videre licet in omnibus temporalibus, quae prius creata non sunt

pro-

dicitur accepit, sed latro per [illegible] acquisivit: filius d. p. descendit, hereditatem accepit. Ex quibus mihi bona [illegible] hereditate recepta [illegible] recepta: in quo ex [illegible] per [illegible] argui [illegible]

Ad 6. nihilominus, ad probat [illegible] illa propositio [illegible] intelligendum quod ea completa non sit unum per identitatem. Ad 7. dicit implere quod unum subcarere, quae unum sit divinum seu indivisum non tamen sub alia in qua est multiplex, ideoque implaret deitas sub ratione deitatis seu dei sit divina et multiplex non tamen sub ratione personarum in qua multiplex, [illegible] unum. Ad id quod addebat nega manere [illegible] infinite [illegible] in sola linea substantiali personali, ut postea dicemus.

Dicitur secludi hoc mysterium esse possibile, imo de facto esse, nam si dicendum est posse in deo quod non implicat in illo esse de perfectione divina; sed esse tres personas eidem rei identificatas non implicat esse in deo: ergo est possibile, quod eidem rei in deo tres personae identificentur, ergo non repugnat hoc mysterium; ex dictis s. constat minor, cum deus repugnet ex eo quod sit contra rationem naturalem. R. deinde quod perfectio sic identificata dicant perfectionem propriam et specialem ut infra dicemus.

Quoad existentiam de facto pro, ergo quod potest in deo inesse de facto existit, et est sacra trinitas personarum eidem rei identificata potest in deo inesse ergo de facto est. Maior probatur quia [illegible] ex illo principio in deo idem est posse et esse, tum quia deus est immutabilis, atque ideo nequit aliquid incipere habere aliquid quod aliquid non habuit alias incipere mutaretur. Deinde quia deo non est contingens habere tres divinas personas sibi identificatas, sed necessarium alias implicaret. Identitas non nequit adesse et abesse, sed si semel non sit implicat esse, et si semel sit implicat non esse. Quare eo ipso quod dicamus posse esse, necessarium est semper fuit, quin illo pacto, quia adesse ergo si deus potest habere tres divinas personas sibi identificatas, de facto habet.

Sectio. 10.
Tandem seludit possibilitatem et existentiam huius mysterii.

Tandem

... antec. q. quelibet psona Dei ē a se seu sua con-
ceptione Dei existere cum ex ista sit de conceptu illius; ergo ex ipso
q. posit ee sic; aliaq. si n haberet p suum conceptum formaliter
ee, si illi de ee prius suum formalem conceptum, sic posset de ee actu ee.
Confr. 1. qq ē Deus n pot n ee; sed tres d psone ss. Deus se-
n p coicationem idiomatum ut in xpo d.; q n possunt n ee. Confr. 2. qq.
ē pot n ee pendet a principio libero immediate aut mediate. sed tri-
nitas psonarum n pendet in suo ee a principio libero nec immediate nec mediate.
cum n pendeat ab aliquo extra trinitatem; et id q intra trinitatem
ē, ē necessarium et n liberum. ergo n ē contingens invenire nec sit ee.

Sed cum diximus hoc mysterium ē possibile, ut sit de-
natio pveniens formaliter a pot. realiter vel [illegible], ac significamus pot.
a qua sit, et dicitur possibile, quam sibi si n sit n repugnat illud possibile:
Duplex ē pot. altera logica, et altera physica; illa ē n repugnan-
tia ut rei sit, de qua intelligendum ē illud pronuntiatum ab actu ad pot.
valet consequentia q. infallibiliter se hic contractio in coi modo, ē q n repugnat ee. Pot.
physica ē virtus realis et physica radix productiva rei, cuius ē pot., de qua
posterius pronuntiatum n semper ē verum. q. a n valet [illegible] existit ergo datur
physica virtus productiva illius. ergo valeat in ijs, que actu ss. per
verum producta.

Nunc vero mysterium trinitatis dici possibile tantum a pot.
logica, q. in physica, a quolibet seorsim partialiter, nec utraque si-
mul totaliter. nam cum plura contineat, quorum aliquid ss. improductum
et alia producta, rone improductorum ē possibile pot. logica, rone productorum
per pot. physicam. Nec sinit inferre sat psonas n ee a se ex eo,
q agnoscant pot. physicam productivam sui. q. ee a se n excludit
principium [illegible] a quo sit, sed causam diversam et saltem numericam.

Questio. 2

f. 13. sect. 4 An tres d. psone sint sic improducte, vel alie producantur ab alijs?

H

Sectio 2.ª

Repugnat tres D. personas esse improductas.

Hec conclusio constat ex Conciliis et Patribus supra citatis. Probatur 1.º quia implicat quod divinae personae sint tres si sint improductae, immo et improducibiles, quia in nullis talia sunt. Contra pro eo reputari esse et posse, quod implicat esse improductas: nam si verum sit tres D. personas esse improductas, utrumque quod deberet concurrere, nempe quod tres sint et quod improductae sint. Quod si repugnat esse tres si sint improductae, plane est repugnare quod tres D. personae sint improductae.

Probatur. Sancti Patres ex pronunciato illo Theologico in divinis omnia sunt unum ubi non obstat relationis oppositio, docent quod nullae sunt oppositae, quod supponit in Deo nullam esse limitationem perfectionis ex qua oriatur multiplicatio realis. Atque ideo solum superest oppositio relationis, ut quae sola debeat multiplicari reperiri posset multiplicatio, ut patet in ipsa D. persona, quae a quavis ideo non distinguitur distinctione reali, quia neque limitata perfectione, sed neque tamen illa exeritur relativa oppositio.

Itaque multiplicatio realis oritur, vel ex limitata perfectione, vel ex relativa oppositione; sed si personae sint omnino improductae, non haberent limitatam perfectionem nec relativam oppositionem, quia non haberent unde esset tres, nam cum ob eorum personarum illimitationem in perfectione solum restat relativa oppositio ut distinguantur, sed haec solum datur inter extrema quae vere producunt et producuntur, quod si sint improductae non distinguuntur relative, neque erunt tres.

Probatur 3.º quia causa omnia sunt unum in divinis, quae non repugnant inter se, sed si tres personae essent improductae nulla alteri repugnaret, nulla oppositio. Quod esset omnino inter se et non tres. 2.º quia si essent improductae alias infinitae essent admittendae, nam tunc non esset unde numerus restringeretur, sicut productis. Probatur 4.º quia Deus esset sterilis contra ea quae prius insinuavimus, siquidem nulla quae producerent, nullaque quae personas producerent.

Postquam

Sectio. 2.

2.a An d.a persona, quae appellatur [illegible] nario sit improducta.

Posito [illegible] ostensum est repugnare, quod d.ae personae sint improductae, dubitatur est an aliqua saltem improducta sit? Et pars affirmativa de prima persona probatur 1.o sic, si 1.a persona non esset improducta produceretur ab aliqua intra Trinitatem, vel extra, neutrum est ergo non producitur. Probatur 2.a pars quia nihil est extra Trinitatem quod Deus sit, quod producitur non potest ab aliquo extra Trinitatem. Alias produceretur a creatura, et consequenter non esset antiquior illa, cum nequeat esse antiquior suo principio, aut causa. Deinde quia illud quod extra Trinitatem est Deus, (et quod persona dicitur producere) petiit ergo ab alio, si non, si hoc dixeris, illud est Deus et persona, si est de illo instauro argumentum donec sistas in aliqua persona improducta quae 1.a erit totius Trinitatis.

Probatur 3.o ab alia persona intra Trinitatem non producatur; patet ex eo quod ut infra dicemus, 2.a et 3.a producantur a 1.a et non possit dari mutua causalitas, aut productio praesertim in genere efficientis ut postea dicemus.

Dicebat 2.a persona producta a 1.a 3.a a 2.a et a 3.a 1.a quo pacto nulla est improducta et evitatur mutua causalitas.

Dicitur esse reiiciendum, quia causa quae est causa causati, si dicatur si conceditur 3.a est prius, necesse est accidat 3.am esse prius sui principii, quo non vitatur mutua causalitas saltem mediate. Imo ex hac circulari productione potest colligi eandem personam producere actu saltem mediate, neque cum causa causae sit causa causati eo ipso quod 1.a persona sit causa mediata 3.ae et haec causa immediata 1.ae tandem 1.a erit causa mediata sui, siquidem est causa suae causae aut principii.

3.o fundatur ex rebus creatis, ubi evidenter colligitur esse Deum quia ubi sunt plura producta debet dari aliquid quod sit improductum, a quo derivent et principium trahant reliqua, ergo cum in Trinitate sint plures personae productae debet concedi aliqua improducta a qua caeterae derivent et originem trahant, alias nihil concluderet demonstratio naturalis, cum hac circulari causalitate nobis reiiciant.

Alia

Sectio 3.

Duplici alio fundo pro[batur] 1.a persona Trinitatis in improducta.

Aliud dus funda[mentum] validum quid Sac. di[vin]a persona.

1.a persona seu prius, prius est ordine causalitatis, seu originis re producta.
Sed 1.a persona est prius ceteris, q. ordine causalitatis seu originis prior
ceteris q. antequam ceterae sint ipsa est et pro prioritate q. l. sit
producta ab aliquo illarum. Si dicatur q. improducta seu sine
productione. Si v. dicat 1.a q. d. nam cum probatum sit ea prioritate
antecedere ceteras personas q. nullatenus produci ab aliis, neque quod ab
aliquo non antecedit illud, sed subsequitur, neque ab aliquo extra
Trinitatem produci potest q. est requisita productio.

Deinde, prius est, res esse existens, quam producere
seu causare concurrere causa, quae verae existat requirit ad causandum
cum idem causae q. est et non idem sit q. causat. q. prius debet eam re-
quisitam ut sit, extra esse causalitatem seu productionem per se requisitam
ad existendum, quam operari. q. l. ceterae personae non producunt 1.am
l. prima est improducta existens q. sine productione. Sed contra pro, q.
tunc antequam 1.a persona producat ceteras et revera est, ratione causalitatem
seu productionem illarum, l. n. si trat. q. ig. SS. ceterae personae antequam
producantur 1.a pr. q. cant, antequam producant 1.am creare, seu
producere nequeunt nisi sint. quando est et ceteras non producit 1.am
l. producta est 1.a antequam producant a 1.a q. impossibile est. Si non trat.
q. non producuntur ab illis et contra est improducta cum sine productione sit.

Praeterea pro, q. repugnat idem eodem [illegible] statu
existens eventus q. sit prior et posterior comparatione eiusdem rei, sed
si 1.a persona non esset improducta sed produceret alias et ab his produceretur
esset prior et posterior comparatione eiusdem rei. q. repugnat est non esse im-
productam seu produci ab aliis. pro minor, q. 1.a persona in eo statu
existentiae quo antecedit actum quo producendi ceteras est illis origine prior.
q. sicut debet esse producta ab eisdem erit comparatione earum origine poste-
rior eodem statu cum productus sit origine posterior producente. Unde
duo contradictoria concludunt. Ille. 1.a persona est prior ceteris et non est, et

qui

in quo q. posterius, non est q. quod est posterius non subtrahat prius. —
Dices 2o: licet vim determinet determinare q. prius se-
cundum q. dixi, non q. diversi, qualiter est videtur de personis mutuo se
producentibus. At d. Dimisso q. Causalitas, nec sit in aliqua
parte ut efficientis seu producentis. Dicendo seu loquendo in causis
seu principiis diversitatibus. Si tamen ex illis sint, quae requirunt ac-
tualem existentiam realem, ut producant, seu causent.
Ideo requirunt in eodem parte causae scilicet efficientis duos
mutuo priores, et posteriores, quia ut causalitatem efficiens praesup-
ponit existentiam eius, ac proinde debet [illegible] supponi debere
existentem et influentem. Unde non potest a suo effectu, cuius exis-
tentia non supponitur, sed subsequitur, accipere existentiam, sive esse, sed
haec ipsissima ratio militat in causis diversitatibus, quae requirunt
actualem existentiam realem ut producant, seu causent. Ergo Minor probatur
quia Causa univocis [illegible] perrequirit ad sui existentiam causalitatem
se requisitam, cuius eius [illegible] sint, ita ut una sola deficiente
sive in hac sive in illo parte nullatenus existat, alias
non per se illa existeret in eo parte, cum existit absque illa. Et tam
in eodem quam in diverso parte causa importet aliquam prioritatem prae suo
effectu. — Ad 3m fundamentum: Si nulla persona est improducta, sed
omnes producuntur, omnes sunt ab alia persona. Si est alia persona a qua
sunt omnes, ergo illa alia est a se, secus non sunt ab illa omnes sicut aliquis.
quaelibet persona est ab alia. Ergo tota Trinitas est ab alia; atque
nulla persona est, a qua sit producta tota Trinitas ut patet. Ergo non tota
Trinitas est ab alia et consequenter neque quaelibet persona est ab alia, quod est op-
positum [illegible]. pro 1a cons. praeterea quod per se convenit singulis
partibus alicuius collectivi convenit etiam toti collectivo, si non sit praeter
quantitatem [illegible]: sed esse ab alia persona est praeter
se conveniens singulis personis trinitatis et non quantitatis
[illegible] convenire debet toti collectivo, et Trinitati.

Dixi

Dixi q. n. e. prop. quantitatis continuae aut discretae, q. in Divinis n. n. valet dari. Ab eo distributo ad n. distributum, seu a toto divisivo ad collectivum, quemadmodum in aliis praedicatis quae per se competunt singulis partibus, valeat. Discrimen est quia collectio in rebus quantitatis plus dicit quam singulae per se, quia ultra singulas addat repetitionem seu replicationem, iterationem; in aliis autem n. plus dicit quam singulae per se, sed ipsamet.

Hinc fit n. recte valere 1.a persona e. una, 2.a persona e. una, et 3.a persona e. una, ergo 1.a, 2.a et 3.a sunt una, quia ordinem praedicatum numeri seu quantitatis discretae a divisivo ad collectivum, quod n. licet. Similiter n. valet singulae partes longitudinis infinitae distant finite a centro, ergo omnes collective seu collectio omnium distant finite a centro, quia cum sint prop. quantitatis continuae n. minus fallax argumentum est quam si diceres singuli palmi ulnae n. sunt ulna, ergo id palmi ulnae collective accepti n. sunt ulna, eodem vitio laborant argumenta quantitatis successivae seu temporis, v.g. singuli dies aeternitatis a parte post sunt aliquis dies post se, ergo omnes collective accepti sunt aliquis dies post se.

Valet v. persona sic Sp.s e. d. et ille Deus est d., et sic de reliquis, ergo omnes, seu collectio omnium e. d. Haec pars collecti e. substantia et illa pars collecti e. substantia, ergo tota collectio e. substantia, atque in nostro casu 1.a persona e. ab alia et 2.a et 3.a e. ab alia, ergo tota trinitas e. ab alia, quia atque n. praedicat in primis quantitatem.

Sectio 5.

An daque plane nulla per se sing. trinitas e. in singulis.

Sed dices n. ex eo q. aliquid sit causa e. causa omnium, 1.a persona sit causa 2.ae et 3.ae, n. infertur q. sit causa sui et omnium; sicut quod Deus e. causa nostrae voluntatis, quae e. causa peccati, non tamen Deus e. causa peccati a voluntate illa peccati, ita patronus S. causa filii, qui daret ... ideo S. ... futurus ... e. causa filius. Tota maxima illud ... Sed bonum in ... quod non o ... vincere diligamus ... aliquam

esse

effectu, quae ad minus ad odium Dei libere facitur. Sequitur malitia et in potius ad finem Calori, et aqua dumidica; non tamen iniis, quae ..... separabiliter ... libere quae ad ..... in persona, et aliis innumeris ..... Unde ... ad productum unius personae ... inseparabiliter sequentur alia, et ... ... sequerentur ... peccatum. ...

...

...

Quamvis in nullo signo ... possit intelligi Pater, in quo non sit Filius, siquidem ... intelligi in aliquo signo ... sine filio: adhuc ... existit prior prioritate originis ... Filio. ...

...

Ratio est, quia cum dependentia in ... non sit eadem ac dependentia in productione, non bene valet ab una ad aliam ...

...

Pater dicitur quod sit a se negative ... ad alio, ... lative ... ... implicat quod ... realiter differat ... debet dari distinctio realis, ut ...

Itaque

Hanc rationem explicat D. Thomas. ex eo q. eo ipso q. 2a persona, duntaxat producitur a 1a.
1a persona divinitatis intelligat, debeat producere aliquid intra se q.
est conceptus eius intellectus seu Verbum, atque hoc debet esse increatum, sub-
sistens q. in divinis qui Pater intelligendo producit aliquid increatum et
subsistens, quod appellamus 2am personam. Sed non videtur. 1o quia Spiri-
tus Sanctus etiam intelligit et tamen nihil producit intra se. 2o quia intelli-
gere est quid hoc totum commune quia non est aliquid reale producere intra se
ergo non bene infertur ex eo q. Pater intelligat debere producere aliquid
subsistens intra se; nec satisfacies si dicas intelligere essentiale esse
hoc, non vero intelligere notionale, neque ex eo q. Pater intelligat essentialiter
infertur q. intelligat notionaliter, seu q. producat Verbum intellectus, nisi supponatur q.
probandum erat, nimirum Patris intelligere producendo seu producere intelligendo
quod intelligere notionale, seu producere aliquid intra se.

Ricardus Victorinus probat, q. ubi datur plenitudo potestatis
naturaliter operantis ibi est productio cuiusdam termini dicti a tali potentia; sed in
1a persona improducta est plenitudo potestatis naturaliter ad intra operantis, sunt
intra non est potentia productiva sine participatione sed sine plenitudine, nec libere
ad intra operatur, ut sunt ad extra, non ut contingenter sed naturaliter et necessario
ergo ibi est productio cuiusdam termini dicti a tali potentia et consequenter 2a et 3a
persona erunt productae a potentia 1ae. Maior probatur quia si ex plenitudine
potestatis est res posse existere et res esse, ideo existere productum.

Simili ratione probatur. Ubicumque est primum productivum in-
finitum sine imperfectione et impedimento ibi reperitur aliquid infinitum ad eo
productum, sed in 1a persona datur eiusmodi potentia; ergo debet dari aliquod
infinitum productum quod est 2a persona. Maior probatur quia secus frustra esset
talis potentia. cum per eam nihil creatum est in suo effectu simpliciter
infinitum q. requirit ratio potentiae simpliciter infinitae. 2o [illegible] q.
bonum est diffusivum sui taliter q. datur et se communicat, sed Deus est summum
bonum ergo summe se communicat producendo personam cui totam deitatem quam
in se habet offerat. Unde videtur q. sisteret infinita illa se communicandi
inclinatio, minime divina creaturarum producta.

Ex dictis infertur efficaciter ratio. 2ª persona producta
non a 3ª producitur a 1ª, eo quod 1ª sit prior quam 2ª productiva prima sola
1ª persona est improducta Minor ostenditur, ut infra, quia 2ª persona
producatur 3ª supponitur producta, antequam 3ª sit, quia prius
producens prioritate originis est ordine producto; ergo tamen deinde mutua
productio, quae implicat. — Deinde non potest esse distinctio inter duas
personas nisi detur processio inter eas (sicut et unum interveniens nisi ubi
obstat relatio) producentis et producti oppositio; sed quia inter 1ª et 2ª
detur distinctio inter easdem intercedit processio et producentis oppositio; sed
2ª non producit 1ª quia haec est improducta. Ergo non 1ª sola procedit 2ª a
Nec obstat quod 2ª persona procedat a 1ª. Ad hoc ut
non sit ex se necessaria, si ly ex se denotet tamen rationem formalem necessi-
tatis; non vero si dicat prius productivum seu communicativum eius necessi-
tatis. Siquidem quamvis 2ª persona sit ex se formaliter esse quod quae
est ratio formalis talis necessitatis: non tamen est ex se necessaria eo modo quo
sola 1ª sit a se sane nam stat optime quod aliquid sit productum
seu communicatum ab alio et quod habeat in se entitatem a qua formaliter habeat
esse necessarium ut Angelus quamvis sit productus est incorruptibilis intrinsece et
necessarium et incorruptibile ratione suae immaterialitatis. Unde 2ª persona
quamvis procedit a 1ª et necessaria ex se tamquam a ratione formali, non tamquam
a principio productivo, seu communicativo; ideo quia operantur esse necessarium eo modo
habere esse ab alio tamquam a principio communicante esse. —
Advertendum tamen quod quando dicitur esse Dei esse rationem formalem
essendi, seu existendi necessario non sit intelligendum quod quatenus esse sit
tantum forma a qua ipsum esse est necessarium: nam esse necessarium dicit duo nempe esse
et quod non possit desinere, seu non esse. 1ª est positivum et dicit connotationem
praedicativam esse. 2ª est negativum, et est consequenter illius: quod
tamen hoc negativum indicat et fundatur in illo positivo, cui debetur
inseparabiliter, tribuitur esse tamquam rationi formali, cui debetur.
Ad mentem quorum intercedit dici solet differentia esse causam formalem distinctionis non quod sit
formaliter ipsa distinctio, sed quia est forma positiva seu praecipua formalis, cui debetur

et

et in quo negatio identitatis, quae est formaliter distinctio, fundatur.

Sed inferes: ergo potest dici, quod creatura dicatur a se saltem formaliter quia dicitur ex se formaliter ipsam existere, sive esse, quamvis acceperit ab alio in genere principii producentis. Nego consequentiam quia creatura non distinguitur ultimo per existentiam, seu esse, atque ideo non dicitur a se formaliter esse, sed materialiter existentiae. Deus vero quia est formale, et ultimum existere seu existentia dicitur formaliter esse a se.

Instabis: quod existentia creata dicitur esse a se, quia dicitur formaliter esse, siquidem est se ipsa forma essendi, et per suum conceptum quidditativum existens. Ad quam nego consequentiam, quia existentia creata non dicitur per suam quidditatem et conceptum formalem aliud esse, alias non posset non esse et semper esset, sicut semper est Deus, quia illius existentia dicitur per suam quidditatem et conceptum formalem aliud esse. Habet vero existentia creata per suum conceptum non quod aliud sit, sed facere existere si extra causas ponatur, cum indifferentia tamen ut non ponatur.

Quamvis 2a persona producatur a 1a, non tamen ab illa creatur neque creari dicitur in termino producto diversam naturam a natura creativa; productivum enim non solum etenim stare potest, quod res sit producta et dicatur eadem numero natura cum producente, ut supra ostendimus. Itaque esse a se in genere productivo non excludit principium productivum, sed causam proprie et in rigore acceptam.

Non ex eo quod filius producatur a patre debet dici essentiatus et patris essentiator, neque sic denominatur quod pater sit productor essentiae cum communicatione illius sit. Nec etiam 2a producta a 1a est participatio Dei (hoc est, esse Deum per gratiam) quia 2a persona dicitur naturam communicatam a 1a necessario sibi naturaliter debitam.

Sectio 7.
Aliis adducuntur rationibus, quibus utuntur Adversarii.

Ex si, 2a persona producatur a 1a, ab illa tamen in suo esse non dependet proprie, quia propria dependentia est productio tamen diversa, neque a producente, natura sicut actio comparata ad subiectum in quo actu in ente est mutatio, comparata vero ad terminum productum non est mutatio, sed mera productio: sic productio tamen comparata ad naturam productam est dependentia

o-

operata v. n. ad naturam producta sed communicata tantum producto non est dependentia

sed mera productio et si duae sint separabiles ss. ac de facto in

divinis separantur: quae possunt non existere nihilominus non dependentia producti. Ulterius ponitur quod coaeterna sit prius producenti, sed quia eadem numero natura communicatur non diversa ut fit in creatura naturis producta ab aeterno.

Sed si petatur utrum productio et processio sit ne finita, aut infinita? Respondeo esse infinitam, hoc est, absolutam et perfectam ita ut nihil desit ut completa sit in sua quiditate et perfectione. Hinc male colligit non esse aeternam. = Quamvis beatius sit magis dare quam accipere hoc est intelligendum respectu meriti ut elemosinam quae virtus est ex suo genere meritoria illam dare, non vero recipere; at producere non est ex suo genere praestantius quam produci. ut infra dicemus. Si petatur utrum talis productio sit transiens aut immanens. Respondeo esse immanentem, quae abstrahit in suo conceptu a receptione qualis creata quae dicit imperfectionem ex eo quod recipiat, et a non receptione qualis est divina, quae dicit perfectionem receptiva, sed nobilissimo alio modo distinguendo sit perfectio identitatis cum natura principii producentis.

Sectio 3.
Probatur ostenditur Spiritus Sanctus personam non solum produci a 1a. sed etiam a 2a.

Is fuit apud Graecos error ut Spiritum Sanctum crederent a Patre solum procedere et non a Filio. Cuius Graecis meminere Concilia et Patres. Sed omissa auctoritate rationibus probatur. 1o. 3a persona distinguitur realiter a 2a. ergo procedit ab illa, cum in divinis ea solum distinguantur, quae opponuntur relative relatione producentis et producti. 2. quia Pater dat Filio quicquid habet praeter esse patrem: sed Pater habet producere Spiritum Sanctum praeter hoc quod est esse patrem ergo dedit Filio producere eundem Spiritum Sanctum atque ideo 3a persona erit non solum a 1a sed a 2a.

3o. in 1a et 2a persona existit potentia productiva per originem, quam producatur Spiritus Sanctus quia virtus spirativa non repugnat Filio nec dicit aliquid incompatibile cum Filio esse ut communicatur Filio ergo tam 1a quam 2a producunt Spiritum Sanctum. Probatur consequentia quia quando aliqua potentia naturaliter operans existit in aliqua persona naturaliter per illam operatur talis potentia; nec dici potest quod non sit verum de productione per actionem. Sic aqua calida per actionem convenit producere calorem in manu etiam quod calefaciat vel calores existentium –

teneri in ipsa: nam ea de convenit spirare naturaliter producere

quae convenit ipsa potentia; ita ut si conveniat per se potentia, per se conveniat producere: si per accidens, per accidens: sed per se convenit patri, ut postea ostendam, potentia productiva spiritus sancti naturaliter operandi: ergo per se eidem convenit producere spiritum sanctum.

§ 4. 2ª persona est similis in natura filius et stricte accepta ex inferius probanda; sed similitudo in natura proprie et taliter accepta est similitudo in potentia et virtute productiva termini immanentis realiter distincti: ergo 2ª persona debet posse producere terminum immanentem realiter distinctum. Atqui non est alius terminus immanens quem producere possit 2ª persona nisi spiritus sanctus: ergo 2ª producere potest spiritum sanctum; et cum sit potentia naturalis, naturaliter illum producit.

Alii probant ex eo quod pertineat ad dignitatem cuiuslibet personae producere quod non invenit productum, quod ipsa est, aliam non esset omnipotens, siquidem non posset producere quod productibile invenit. Sed 2ª persona non invenit spiritum sanctum productum ea prioritate originis, qua est, ergo potest illum producere. Alii probant ex eo quod spiritus sanctus mittatur a filio. Sed non per imperium, ergo per productionem. Alii ex eo quod sit 3ª persona non minus spiritus patris quam filii. Alii ex ordine quo numerantur in Trinitate. Sectio. 9. Fundamenta Graecorum probantium spiritum sanctum non oriri a solo patre.

Obiiciunt Graeci quod Christus dixerit a Patre procedere spiritum sanctum ab illo solo. Respondeo negando consequentiam, nam affirmare de una persona non est negare de alia nisi addatur particula exclusiva aperte, aut virtualiter. Et deinde opponunt, quod spiritus sanctus sit unicus terminus, ergo unico principio attinet, cum unius termini non sit duplex principium. Respondeo negando consequentiam, ut patet in prole a mare, et foemina procedente: et dato quod non possit procedere a duplici principio, inde quod si duplex principium patris et filii sit spiritus sanctus, ut postea dicam.

Nec dicat quod Pater sit principium sufficiens si intelligibilis nec principii sufficientis videatur completum non aliud in linea productiva, et cum vires requisitis pertineat ad producendum, nam una ex conditionibus est,

ē, q sit in dubiis suppositis, et in paternitate. Sive intelligatur
virtus productiva completa possisse in linea productiva. Patre
solum i priis sufficientis, eius in Patre sit ipsa virtus num̄
spirativa, quam aliter tenetur, inde tamen non probat quod solus pater
sufficiat, neque requirit tamquam conditionem personam Filii ad actum
eius.

Obiectio 2a. Virtus productiva Spiritus Sancti personae est naria non solum
in essendo, sed in operando: sed prius origine fuit in 1a persona quam
in 2a; ergo prius origine produxit, quam in 2a esset, siquidem ea prioritate
produxit quam ... Unde si ad Spiritus Sancti personam ... ia[m] conveniet ... fecunda
et sterilis. Respondeo distinguendo minorem: prius origine fuit in 1a persona
cum omnibus requisitis ad aliquid producendum, nego minorem: non cum omnibus, ...
sed vim productricem, nego minorem et consequentiam. Quia potentia naria non
producit quod illi deest aliquid requisitum ad productum, quamvis nihil desit vir-
tuti productivae. Personam autem Filii esse requisitum ad productum Spiritus
Sancti infra dicemus.

Obiectio 3. ideo 1a persona producit se sola 2am quia
se intelligit independenter ab aliis, et productio 2ae fit intelli-
gendo, sed et se amat independenter ab aliis, et productio 3ae
personae fit amando, ergo se sola producit 3am independenter a 2a.
Respondeo ... nego maiorem, nisi ad aliud sensum revocetur: neque enim intelligere
sit essentiale et esse tribus personis non ideo possisse 1a producit 2am quia se
intelligit, neque possisse intelligere fit productio; sed quia intelligeret
in Patre ... adiunctus ... Filii, cum omnibus praerequisitis ad
generandum, quae non sunt ad producendum Spiritum Sanctum donec producta sit 2a
persona: Unde ad minorem, se amat essentialiter independenter a Filio, non
notionaliter, quod negat consequentia.

Sectio 11a
An dici possit, quod 1a persona maneat praecedat ad 1am, et quod 2a
cedat a 1a et 2a.

Dicat difficultas dependendi titulus, quorum i fundatur
in hoc, quod causa est i causa mutua causa. Sed 1a persona est causa 2ae, si ita loqui
liceat quae i causa. Quod infert 2a persona sic causa mutua ..., dici sane
non praecedi a 1a. Primum huius difficultatis ... praemitto duplicem dici

Aliq.

aliquid imm. ... a sua ca. procedere, s. immediate
virtutis, v. immediate suppositi. Aliud producit imm. im-
mediate virtutis inter quas virtus productiva nulla alia vi-
rtus productiva mediat tamen prius illius. Sicut actus vitalis
imm. producitur a pot. vitali, quia inter hanc et actum non
mediat alia virtus qua producat. At immediate suppositi
producit id inter quod et suppositum producens non mediat aliud sup-
positum, ut in igne generante ignem non mediat inter ignem quod
aliud suppositum quod sit immediate alia virtus; nam stat bene
aliquid procedere ab alio imm. immediate suppositi et
mediate mediate virtutis, ut videri licet in anima, quae producit pot.
vitales in se, et ea mediante actus vitales [illegible] quae dis-
tinguuntur principaliter realiter ab anima, et illi negant imm. influxum
in actus vitales.

Hoc posito dico. 1.o Spiritus Sancti persona procedit a Patre
imm. immediate virtutis. Quia inter virtutem productivam et
terminum in Patre et Spiritus Sancti persona producta non mediat alia virtus si-
quidem eadem numero quae in Patre et in Filio. Spiritus Sanctus procedit imm. im-
mediate virtutis a Patre. Praeterea quia si Filius mediate produceret
a Patre improprie quidem diceretur ab eo procedi, quia causa m. improprie dicitur
causa. Unde Albus improprie dicitur causa [illegible] quia improprie dicitur Filius produ-
cere ex eo Filius quod produxerit illius causam.

Dico. 2. Spiritus Sanctus procedit a Patre imm. immediate suppo-
siti. Probatur quia inter suppositum Patris et Spiritus Sancti personam non mediat aliud sup-
positum. [illegible] quia si aliquid mediaret esset 2a persona, sc.
non mediaret ut mediare diceretur [illegible] quia 1 produceret [illegible] et
haec sua produceret [illegible] quia non itaque, cum persona non producat Filius dir-
ectum [illegible] existentem in 2a. sed per virtutem in ipsa imm. existentem [illegible]
Non diffiteor quod si possit extenderemus [illegible] quae sit 1 persona

Q-

Spirat. Sed in quantum producit &c. Spiritus produci(t) sic dici

potest ut quomodo producere Sp. S. Cum enim non dicatur hic stricte, titulus

sed ut in illis dicitur alius, quod virtus quam ipse habet, immediate producit

alium & simpliciter tamen non, quia immediate producat non vero quomodo ...

ex modo aliis praecedentibus, neque immediate qua caret persona

separata. Unde facile erit rem ad difficultatem initio propositam.

... difficultatem quam dedit ... aliquorum Patrum

asserentium Spiritum Sanctum procedere a Patre per Filium. Sed hoc per ita

intelligenda ut ... sui ... eius sensus sit

Spiritum Sanctum a Patre procedere immediate simul Filio principaliter

... virtute ... a Patre. non vero esse Spiritum Sanctum a Patre procedere

mediante Filio tamquam instrumento ... Filius nullatenus

sit ea instrumentalis, deinde parla per non equivaleret parle ...

ut ... affirmabant: ridiculus quippe est Petrum induere vestem ac

inde in veste deambulantem, affirmare per vestem

deambulare. quod ex eo infert.

Sectio 12.

Spiritus Sanctus principaliter oritur a Filio quam principaliter ab utroque.

Cum diceretur Spiritus Sanctus produci immediate a Patre &

Filio nunc statuimus ita produci, ut non principalius ab uno, quam ab alio

sed aeque principaliter ab utroque. Ad ... supponendo varias

acceptiones illius vocis principalius, nam 1° denotare potest immediatiorem

concursum in Spiritu Sancto, ac si ... magis immediate influentiam

2° antecedentiam gradus & prioritatem in concurrendo, ita ut prius censeatur

oriri a Patre quam a Filio, quasi inceperit produci a Patre & subsequatur iuvamen

Filii. 3° inaequalitatem in virtute productrice, quasi virtus Patris maior &

robustior sit elevans virtutem Filii, huiusque debilitatem confortans. 4°

nobilitatem & perfectionem alterius gradus, aut ordinis, ita ut producat per

virtutem superioris & quiditatis nobilioris, gradus vel perfectioris, sic ipsis influ-

it per virtutem perfectiorem quam calor ... supernalis gradus perfectionis &

nobilioris quam naturalis.

Nullo ex his modis procedit Spiritus Sanctus principalius

a 1ª quam a 2ª sed aeque principaliter ab utroque, ut probabitur dis...

cur.

currente. Et quia illo modo non prioritas procedere a Patre et Filio

ac virtus productiva Spiritus Sancti prima, quae immediate accedat in 1.a vel in 2.a

et viceversa non per immediatius oriri ab utraque productionem ab alio. Deinde

inde ipsissima virtus Spiritus Sancti quam Pater, prima producit, et virtus Filij, quae

producit eandem Spiritum Sanctum immediatius procedit a virtute Patris quam a virtute

Filij talia ut sit virtus eadem utriusque ergo atque adeo aeque immediate et

prioritate ab utraque persona procedit Spiritus Sanctus. Praeterea quando ut immediate

active producit 3.a persona et 1.a quam a 2.a, vel e contra, oporteret, ut

aliquid mediaret inter virtutem productivam alterius suppositi utriusque

et personam productam, quod non mediaret inter virtutem alterius suppositi al-

terius: atqui nihil mediat ut probavi supra ergo aeque immediate procedit ab utraque et a nulla prioritas.

Deinde non procedere prioritate 2.o modo in respectu virtutis

productivae personae, ut activae producat aut suppositi Patris et sup-

positi Filij ut dictatur in ferius: quia non prius Pater producit 3.am personam

quam Filius seu ut actu producit virtutem illa, non exigeret Filij suppositum,

seu personam. Unde sit prius origine sit in Patre virtus productiva

Spiritus Sancti non in illo prius operans, quam in Filio, quae admodum licet prius

sit in 1.a persona et operatur quam in reliquis, non prius est in 1.o operans ad extra

quam in alijs.

Nec procedit [illegible] 3.o aut 4.o modo prioritas quia virtus

Patris et virtus Filij, quae producit 3.am personam est una et eadem numero

1.mo et formaliter quia non potest esse virtus utrius maior, perfectior, aut

nobilior persona quae ea parata utrisque non potest mini inter duo saltem

formaliter distincta. Separatio non est ser[?] utraque nisi [illegible] extre-

ma [illegible]. In communi abstrahendo ab hoc, illo modo probari potest

3.am personam non prioritas procedere a 1.a quam a 2.a. Quia maior illa

prioritas esset perfectio realiter existens, et se tenente ex parte

producentis vel ex parte originis, vel ex parte termini. Nec ex parte termini, siquidem

nihil habet a Patre quod non habeat a Filio. Nec ex parte originis, quia activa

sit communis Patri et Filio. Si vero passiva est ipse Spiritus Sanctus aliquid prius

illi

illius. N. de minori ... tenet ... quia alia ... per

fectior erit in eo quam Filius, ... ea ... perfectior, quae

sit maior et principalior perfectio ... quia ...

illius, non caret ... videatur in simili ... ut alii ...

Sectio 13. Occurrendum D. Thomae ad ... 3.a persona principalius spirari a Patre quam a Filio. –

Dices 1.o ea est dicendi ... principalius concurrere ad productionem ..., quam ... quia ... non ... a se sed a ... diu

... et ... concurrendi, ... autem ... a se, ... talis;

sed Filius non ... a se virtutem et ... producendi ... persona

... autem ... ut alii ... principalius concurrere

quam Filius ... eadem ... concurrendi ... principalius

... ideo ... principalius ... quam ... non ...

illud ... a se, sed a Deo: ... autem ... Pater ... esse

principalius quam Filius ... a se ... Filius autem ... a

Patre ... a se ... Pater principalius ... quam Filius

... sua ... –

Resp. 2.o distinguo maiorem, ideo ... dicitur pri-

ncipalius concurrere, quam ... non ... a se virtutem et ... pro-

ducendi, ... maiorem ... non ... a se neque ideo ... eandem

accipiunt quam ... maiorem. Si eandem acciperent ... re-

ferret ... non ... a se; At accipiunt aliquid infinite imperfectius,

et ideo dicuntur concurrere infinite principalius, ... aliter ...

tingit in Patre comparatione Filii ... accepit eandem numero virtutem quam

... ille, et ... eadem ambo concurrunt, ideoque nullus principalius alio. –

Dices: Deus et creatura concurrunt eadem n.o act.

et tamen principalius concurrit Deus quam creatura ... cum ... eadem virtute

... Pater et Filius, poterit Pater principalius concurrere quam Filius.

Nego cons., ... principalitas in modo concurrendi nasci debet, vel ex vir-

tute producente, vel ex concursu actuali et productione. Videmus vero

... licet concursus sit idem, virtus tamen productiva sit infinite

diversa, fundareque modum concurrendi infinite diversum. In Patre autem

et Filio ... eadem numero ... sit, eademque numero productio ... personis,

Dices

& dari id, in quo fundari debet maior, et minor perfectio

Prosequor perfectius concurrit, quam qui solum imm.

producit, quam qui solum immediate. Sed n. plures titulos ducit.

Et quo magis crescit titulorum numerus eo magis auget per-

fectionem productivi. Sed Pater producit mediate et immediate. Et, ergo

Filius vero tantum immediate. Ergo perfectius Pater quam Filius. Minor probo

quoad utramque partem. Pater producit Spiritum Sanctum per suam immediate, et suam entita-

tem, et insuper quatenus producit Filium producentem Spiritum

Sanctum quod est esse principium principii spiritus Sancti. Filius autem solum concurrit

per suam entitatem.

Rursum retorqueri potest: namque perfectius concurrit,

qui mediate et immediate producit, quam qui solum immediate. Sed Pater con-

currit ad productionem mundi mediate et immediate; Filius vero ergo con-

solum immediate. Ergo perfectius concurrit Pater ad productionem mundi, quam

Filius et Spiritus Sanctus quod absurdum. Minor probatur: Pater producit mundum

immediate per suam entitatem et insuper quatenus producit Filium et

Spiritum Sanctum, quod est esse principium principii et mediatum principii principiati. Ergo &c.

Respondeo ergo negando ablativi maiorem namque sint cetera

perfectius, nobilius, aut perfectius producere immediate, quam non producere illo

modo (alias duae personae haberent aliquam perfectionem maiorem, quam

in quivalenti caret Spiritus Sanctus) multo minus erit perfectius producere

mediate et immediate quam immediate solum quod in re idem est, ac parem producere

immediate. Et Filius Sanctus non producere, cum alias in modo producen-

di immediate sint pares. Nec titulorum cumulus semper producit

ad maiorem perfectionem productionis persona quod non est fundans in

productione immediata. Sed alter cadit supra mediatam, uniusquisque est,

quod licet mediate non est proprie ca... ita titulus mediate productionis

non potest proprie augere nobilitatem immediate quoniam proprie per

importat, non potest proprie nobilitari.

Nec dices, quod Pater dicat magis producendi perfectius

et Filius et instrualis, quod ille non subordinatus Filio producit, dicere,

virtutis, quia dicit independentiam et subsistit, licet Spiritus sanctus producit
~~dependentiam et subsistit~~ subordinationem ad alium licet virtutem
quam dicit dependentiam a Patre quia illa dependentia non importat
quod sit subordinatio, dicere non inferioritatem vel
imperfectionem. Ergo virtus Patris et virtus Filij eadem non est
quia in una sit communicata in alio vero non communicata, atque adeo in
utroque est virtus principalis, licet in utroque insit.

Questio. 3.

p. 13. Sectiones

An 1. et 2. persona requirant productionem 3.ae

tanquam unicum illius principium, vel tanquam multiplex.

Sectio. 1.

Pater et Filius utrum non duo principia 3.ae personae.

Heremus ex dictis Patrem et Filium simul eque immediate et principaliter producere 3.am personam, seu spiritum sanctum: restat videamus an occurrant ut duo principia completa et adequata, vel unum. Principium in supposito duplex est (quantum ad presens attinet), scilicet principium et alterum principium quo alterum quod. Principium quo est virtus productiva etc., seu forma, qua agens agit et terminum producit; atque in nostro casu est virtus spirativa Spiritus sancti. Principium quod est ipsum ens sub ipsa virtute et subsistens, vel suppositum tale; seu aliter, est ipsa virtus productiva non precise, et ut ita loquamur abstracte considerata, sed subsistens et in concreto, vel si accidentalis sit, in aliquo supposito subiectata; qua ratione virtus spirativa concreta et subsistens, per subsistentiam Patris et Filij est principium quod spiritus sancti.

Nota dicendum esse Patrem et Filium non esse duplex principium spiritus sancti, sive attendamus principium quo, sive principium quod et quod; attendendo ad principium quo res est facilis, quia eadem numero virtus spirativa sit, qua Pater producit, et qua producit Filius, et nequit duplex principium quo spiritus sancti. Difficultas de solutione de principio quod, et de illa sic. Principium quod est virtus denotative, et in recto significans virtutem productivam, et indirecte et in obliquo suppositum seu personam. Sed virtus

in

n multiplicat, seu pluriplicat multiplicare obliquo, si n multiplicat recte, ergo nec multiplicat principium quod multiplicare oblique, nisi multiplicat recte: recte autem principium spirandi non multiplicat, ergo nec multiplicat ipsum principium quod quantumvis multiplicat obliquum nempe suppositum aut personam.

Respondetur 2.º (et simul ad rationem pendentem) ideo Pater et Filius sunt unum principium quod creandi, et non duo, quia cum nomen principium creandi sit verum directe signans virtutem creativam, sed depon indirecte vero et in obliquo suppositum, seu personam, et virtus, quae imponatur in recto, est eadem in utroque sine multiplicatione, sed eadem ratio in principio quod spirandi, quod directe signat virtutem spirativam, quae una est in utroque sine multiplicatione; indirecte vero et in obliquo multiplicat suppositum seu personam: ergo sicut Pater et Filius sunt unum principium quod creandi et non duo ita erunt unum principium spirandi et non duo.

Respondetur 3.º ad productum Spiritus Sancti per se concurrunt et requirunt Patrem et Filium, ergo non sunt duplex, sed unum duntaxat adaequatum principium Spiritus Sancti. Antecedens in ferius probatur. Consequentia vero sic, principium adaequatum illud est, quod per se sufficit sine concursu alterius: sed neque Pater sine Filio; neque Filius sine Patre sufficit producere Spiritum Sanctum, ergo nullus seorsum est principium adaequatum Spiritus Sancti sed uterque simul.

Advertere non signari hac voce suppositum operans principium quod: nam ita signat directe personam et indirecte, seu in obliquo virtutem producendi; cum principium quod non signet directe ipsam personam sed directe virtutem et indirecte suppositum: unde est negandum tot esse principia quod quot sunt supposita producentia, sed tot quot virtutes subsistentes, nam multiplicatio attenditur secundum rectum non secundum obliquum, et cum virtus quae affertur in recto a nobis principium quod sit una, [illegible] est principium quod quantumvis obliqua sive persona multiplicentur. Idque idem de principio quod spirativo ac de principio creativo.

Sectio 2.ª Obiectiones adversus unitatem principii Spiritus Sancti solvuntur.

Obiectio.

Obiect. 1.a Si unum esset principium quod spiratiuum

i. illud importaret directe personam Patris et sic non posset spirari

de Filio. i. directe personam Filii, et sic non posset spirari de Patre

cum ad praedicationem requiratur identitas. Unumque Pater sit idem cum Filio,

neque Filius idem cum Patre. denique persona quaelibet, et

Filii simul? et sic spirari non posset de quolibet persona [illegible]

[illegible], ut planum est, quod de neutra posset spirari utraque persona si-

mul. aliter Pater esset Pater et Filius, et Filius esset Filius et Pater.

Respondeo principium quod spiratiuum dicere afferre indirecte et in obli-

quo utramque personam, in recto vero solum virtutem productiuam. Ex quo

non infertur, quod nomen principium quod spiratiuum non possit spirari de

quolibet earum personarum, aut quod non sint idem inter se. Cuius ratio est

quia ad praedicationem necessitatis est identitas cum recto, quamuis non dicat iden-

titatem cum obliquo ut dicere est in hac propositione: album est dulce quae

vera est [illegible] in eodem subiecto albedine et dulcedine, et quod al-

bedo et dulcedo identificentur inter se. Aut quod rectum unius debeat

identificari cum obliquo alterius, sed quod rectum unius identifi-

cetur cum recto alterius, cum quo idem est quod rectum utriusque sit idem.

Hinc est quod cum dicimus Pater est principium quod spiratiuum non

reddat hunc sensum Pater identificatur cum his eo, quae tam in recto,

quam in obliquo importat principium quod sed hunc Pater est idem cum recto princi-

pii quod quare cum recto sit virtus productiua et Filius solum obli-

quum, et eo ipso quod Pater sit idem cum virtute productiua, est verum

quod Pater sit principium quod spiratiuum quantumuis non dicat cum Filio, tum

obliquo, quod ipsum eodem modo ostendi potest de Filio. Atque de quolibet

diuiduo, et de utroque collectiue spirari potest principium quod quia

dicant his [illegible] identificantur cum recto.

Obiect. 2.a Hoc syllogisma. Pater et Filius non sunt

unum principium quod est Pater nec sunt principium quod non est Pater: ergo non sunt unum principium spira-

tiuum. Antecedens quod dicit Pater et Filius esse unum principium quod est Pater sequeretur

Filium esse Patrem, aut complexum ex Patre et Filio esse [illegible] quod simul Pater [illegible] de

Filius

Filius sunt unum principium, quia non sequitur, quod non sit.

Atque patet instantia quia haec consequentia tenenda.

Et Filius non sunt unus Deus, qui est Pater, nec sunt unus Deus qui non est Pater ... unus Deus. Ant. patet, quia si Pater et Filius essent unus Deus qui est Pater sequeretur Filium esse Patrem aut complexum ex Patre et Filio ...

... quod illud Pater, si Pater et Filius sunt unus Deus, qui non est Pater sequitur quod non sit ...

Resp. quod est Patrem et Filium dicimus esse principium quod est Pater et quod est Filius. atque ideo ambo sunt ipsum unum principium, quod est Pater et quod est Filius. Unde ... sunt unus Deus qui est Pater et qui est Filius. Unde ... ait Pater et Filius non principium ... falsa sit et illa quae ait ... et Filius esse principium, quod non est Pater nullum principium in divinis cum quo sint ... Pater et Filius et non identificetur cum Patre atque ideo Filius est quod sint unum principium quod non est Pater.

Unde negat sequellam, quia sicut non sequitur ex eo quod Pater et Filius sint unus Deus qui est Pater et Filius ... aut complexum ex utroque ... quod illud Pater ... sequitur ex eo quod Pater et Filius sint unum principium quod est Pater et Filius ... aut complexum ex utroque ... quod illud Pater fallacia ... singularis ... sufficiens distributio ...

Non est dicendum quod in divinis dentur duo spiratores. Sectio 3.^a Triplex aliud dictum dicitur ... spirans ...

... spirator directe significat virtutem spirativam et indirecte suppositum ... atque ideo quamvis multiplicentur supposita non multiplicatur ... spirator existente eadem virtute numero spirativa. ideoque ... principium spirans non est idem, quia spirator substantive acceptum, quia spirator sic importat directe virtutem et indirecte suppositum. ... spirans significat ... directe suppositum et indirecte virtutem spirativam.

... dicentes dari duos spirantes, sed duos spiratores. Et ... ant. ... quia spirans est nomen adiectivum et adiective acceptum directe significat Deum virtute spirandi et indirecte ... Sancti

Spi

spiratores directe significat duas personas et indirecte Deit.
unde cum multiplicatio sumenda sit ex directe significato
et non ex obliquo; multiplicatur nomen spirantes, quia multiplicatur supp. et non multiplicatur nomen spirator quia non
multiplicatur virtus spirandi.

Obiect. 2.o non valet Pater et Filius non opponunt
in ratione principii spirativi, sed sunt unus in ratione spiratoris; ergo non sunt
plures spiratores, nec plura principia. Sed ex eo probamus non esse
plures spiratores nec plura principia quia Pater et Filius non opponuntur
in ratione principii sed sunt unus in ratione spiratoris; ergo non obstante hoc
debent esse plura principia quod dicitur maior probatur quia Plato et Socrates sunt
unus in ratione hominis et tamen sunt plures homines; ergo non valet, sunt
unus in ratione spiratoris ergo non sunt plures spiratores.

Respondetur negando maiorem distinguendo ly unus pro uno
singulari, vel pro uno unitate specifica, et praecisionis. Ad probationem
distinguo maiorem Plato et Socrates sunt unus in ratione hominis unitate
singulari nego maiorem; unitate specifica et praecisionis concedo maiorem.
deinde minorem et distinguo consequens ergo non valet quia sunt unus in ali-
quo singulari nego consequens; quia sunt unus unitate specifica solum et praecisionis
concedo consequens. Ratio discriminis est, quia qui in aliquo sunt unus unitate sin-
gulari non possunt in eo multiplicari numero, quia unitas singularis caret
pluralitate. At qui in aliquo sunt unus unitate solum specifica
possunt in eo multiplicari numero, quia ipsa unitas specifica admittit
realem pluralitatem.

Obiect. 3.o duo completa ex ipso, quod talia sint non possunt
esse unum: sed Pater et Filius sunt duo completa; ergo non possunt esse unum
et consequenter nec unum principium completum: minor probatur, quia Pater et Filius sunt
duae personae completae et perfectae. Maior vero probatur: quia completa excludunt
incompletum, ex eo ipso quod esse unum quod sit eorum extremorum debet
incompletum, siquidem ex ipso esse inadaequatam et partem, ergo duo com-
pleta ex ipso quod talia sint non possunt esse unum.

Resp.

... verbum [illegible] neg. sine P. et Filio

unus deus, q. sunt duo cplera et eo ipso q. sunt cplera nō

queunt ee unus. R. 2º distinguendo maiorem, duo complera

n. pos. ee unus sub eadem, quā sunt duo complexa concedo maiorem: sub

alia rōe, quam sunt duo complera nego maiorem et distinguo

et minorem, sed P. et Filius sunt duo complera in rōe psonae

nego minorem; in rōe virtutis pductivae nego minorem et simul cons.

q. sine P. et Filius sunt unus deus, omnibus sine duae psonae

complete; ita sunt una virtus pductiva saluo prio spiratiuo

omnibus sine duae psonae cplete neq. ulla repugnantia dicit ee duo

in una rōe, et in alia unum.

Sectio. 5.

1. et 2. psona p se requiri ad pductionem 3. psonae.

Hactenus pbauimus S. psonam a 1. et 2. pcedere n. tamqm a duobus prijs, sed tamqm ab uno: restat uidere an pcedere ab eis duobus singulis p auiendam 3. psonae. l. n. sed ui suae pessimae et p se. sicuti et Comisios. existimare p auidere id accidere et ex ui suae caracteristicae prioritatis n. postulare spiritum sanctum duo supponita ex parte prij spirantis sed eque bene ac eodem modo pcessurum si prius spirandi ess in uno tamen supponito ducimedij uia sequitur inter scotum et Vasq. quaerunt an ex di frali n. requiri ad spiritum sanctum duplex supponitum sed ex di mali.

Tamen asserendum ē cum S. Thomā. spiritum sanctum fraliter, et p se postulare duplex supponitum ex parte prij spiratiui. ita Suar. Val. Gra. Mer. Pasq. Arrub. Mont. Mol. Tunica conicso et alij. Ante probationem supponendum est. Vera. l. n. ee sermonem de spiritu sancto qui forte ab ēto distinctus si ēēt a solo P. et n. a Filio, q. illa tamen psona deberet dici, forte nempe P. neq. de spiritu sancto attendente ab illo. et isto q. solus pcedit persona pduca et indefinite abstrahendo ab una, l. duabus, sed de hoc spiritu sancto qui de facto pcedit a duobus et sub opinione ē, an p se ex di frali debeat sic pcedere.

2.

Resp. tripliciter posse exigi aliquid ad aliquam productionem, et in materia ista formaliter quatenus requisitum est ut virtus productiva ex se sufficiens exiliat, non vero ex illius exitu adveniat, tamen illa quidem ita nequam requirat, exemplum ut ductus sua parente sunt. Alio modo exigendi est per accidens quia per se aliquid exigit, quod exigitur aliquo proprio productivo sive a Patre, dei sive ab alio, sive alio quocumque pacto. Quod autem non exigitur nisi ab alio, licet quod requirat aliam rem existere per accidens ... ad suam productionem sed cum pluribus. Tertio exigi potest ex concreto quatenus requiritur non ut absolute sit virtus productiva, sed ut sit in formali statu. Cui modus afirmari erit per accidens. Tertio exigi potest, vel tamquam principium, vel tamquam conditio sine qua non, vel praerequisita ex parte principii. Ex quibus veniunt quae.

Dico primo: per se requiritur ad tertiam personam, quod tertia persona tamen requirit ex proprio conceptu et vi formali suae processionis; sed tertia persona ex proprio conceptu et vi formali suae productionis requirit primam et secundam; ergo prima et secunda persona requiruntur per se ad productionem tertiae. Minor probatur, quia tertia persona ex proprio conceptu et vi formali suae productionis est amor reciprocus, unitivus, et primus nexus primae et secundae personae: sed amor reciprocus unitivus, et primus nexus primae et secundae personae requirit per se primam et secundam personam ex suo conceptu, ergo tertia ex proprio conceptu et vi formali suae productionis requirit primam et secundam personam. Maior constat ex dictis et dictis.

Minor probatur, nam amor reciprocus et mutuus dicit ex proprio conceptu amantem et redamantem, neque enim reperiri potest reciprocatio amoris absque duobus extremis mutuo se amantibus. Quare dualitas primae et secundae personae per se requiritur ad amorem reciprocum ipsarum, ita ut nequeat intelligi formalis conceptus talis amoris, nisi utraque persona intelligatur respondens vicem amantis.

Dico 2. tertia persona per se ex proprio conceptu postulat distingui realiter a Patre seu Filio, quia per se exes-

proprio Deipare petit procedere a Filio. pr Cor. q si non procederet a Filio non distinguetur a Filio. Te. ex ipso, q per se redox proprio Deipare petit distinctionem realiter a Filio debet petere per se ... ex proprio conceptu ab illo oriri. Atqui tamen q 3a persona non aliunde derivatur distinctionem nisi ex oppositione oppositis ... omnes duas personas deipare et differentias personales per se ...

proprio Deipare petit distinctionem et oppositionem.

Nec obstat solutio P. Mol. et Bezz. asserentis eo probari q spiritus S. per se postulat ex Filio ut ab illo distinctus sit, non ut ab illo et simpliciter sit. nam licet ... a Filio distinctus ad sui esse petere ... ab illo et simpliciter.

Sed D. e q cum ab illo et simpliciter et oppositionem ... proprii Deipare quae de facto ... non sit distinctus a Filio, ex ipso ... per se postulet non solum ... Filio, ut distinctus sit, esse requirit, ut ab illo et simpliciter sit.

Pr. 3. per se requirit ad 3a persona, id a quo perfecte pendet per facultatem aliquam internam ... persona: sed ... Pr. et Filio per se pendet per facultatem aliquam internam ... persona.

3. per se requirunt Pr. et Filius ad 3. personam. maior pr. ... Pr. et Filio per se pendet rationabiliter ordo, quae ad illos dicit 3a persona tamquam ad principium de facto ... et sibi correlativo oppositum et opposite acceptum.

Obiect. 1. ex eo ... quoties aliquod principium ... operativum ... aeque perfecte in uno, atque in duplici supposito, non postulat per se posteriorem duorum, quam duplex suppositum ad tale operatum. Sed principium spiritus S. aeque perfecte ... in Pr. solo atque in Pr. et Filio: ergo per se non postulat Pr. et Filio quam Pr. et Filio ad productum spiritus S. maior pr., nam idem ... minime postulat per se trinitatem personarum, q ... quae est pri

Sectio. ...
Arg. a ... exigentia ... 2. persona ad ... 3. ...

prin Creat. equi perfecti in Singulis personis atq. in utroq.
Minor prob. nam pot. spiratiua conuenit Patri et Filio, et Pater dici
te tamq. quanta in filio e, imo eadem Numero quae perfecta e in
Patre atq. in utroq. simul, Unde inferi secundo, quod si Filius
n produceret Spiritum S., Pater se solo illum produceret aeque
bene, ac simul cum Filio.

Resp. distinguendo maiorem, quoties sunt principia
duo uiuentia operat. tam quoad uim productiuam quam quoad
complem. sue produc. et requisitis aeque bene in una, atq.
in duplici supposito, conc. maiorem, quoad solum quoad uirtutem producti
uam, sed non quoad complementum et conditiones requisitas, nego
maiorem. Neque opponi potest exemplum creationis, ut dicitur infra.
Ad hanc doctrinam distinguenda erit minor: nam ut probatum sit
utrumq. suppositum requiri tamquam conditionem requisitam ad productionem
Spiritus S. n satis e uirtutem spiratiuam esse aeque bene in Patre solo
atq. in Patre et Filio, quia in Patre solo n e utraq. conditio suppositi
sed una tantum, ideo recte ait P. Mauritius quod si n esset Filius, Pater
n produceret Spiritum S., et si uel produceret esset alterius rationis
ab eo, qui nunc e, cum deficeret relatio ad Filium.

Instabis. n minoris efficaciae esset uirtus spiratiua si
in Patre solo esset, ac nunc e in Patre et Filio. Quia si nunc in Patre et Filio
produxit Spiritum S. eundem produceret si in Patre solo esset, alias n
esset aequalis efficaciae; ubi ad productionem Spiritus S. praecedens e
quod in Patre et Filio sit, siquidem satis e in Patre esse. Probatur quod si
n esset aequalis efficaciae in Patre solo, ac in Patre et Filio imperfecta esset uirtus
spiratiua in Patre quod e falsum, quia nulla perfectio additur in Filio
quam n habeat Pater. Tum quia suppositum seu personalitas e extra
conceptum uirtutis productiuae et efficaciae per [illegible] spiratiuae, si
quidem n ea efficit, aut actiue producit.

Resp. distinguendo antecedens n minoris efficaciae in actu
1.o remoto, conc. antecedens: in actu 2.o aut 1.o proximo nego antecedens, nam ut
actus

actus proximus efficaciae [illegible] dicat [illegible] efficacia [illegible]

definitus naturae requisitis. Dr ad hoc spirat in D. Filio non est effica-
cia in actu proximo, quod illi deest unum ex requisitis naturis nempe
suppositum [illegible] An tam efficacia in actu primo remoto
sit in solo P.? [illegible] negative [illegible] virtus spira-
tiva in P. solo quantum ad [illegible] in actu remoto productivo
[illegible] quantum ad requisita, ut in actu 2° [illegible] quod carere ali-
quo requisito, ut dictum est: ad ea, quae ad [illegible] in [illegible]
[illegible] ne nos minime [illegible] in P. deficiens
est formale [illegible] virtutis spirativae, sed aliquid extra [illegible] formale
illius, requisitum tamen [illegible] ad actum operari: quae [illegible] applicatio
non est [illegible] addita [illegible] neque virtutis productivae, sed quid extra
requisitum, tamen ad [illegible]

Obiect. 2° spiritus S. de facto [illegible] a P. [illegible]
est de [illegible] Sui; [illegible] per se [illegible] ex [illegible] suae [illegible]
[illegible] producentis [illegible] Filii. Negatur [illegible] P. [illegible]
[illegible] a P. [illegible] a Filio; [illegible] non minus [illegible]
[illegible] ad illum referat, [illegible] non minus producat ex amore P.
Amantis Filium, quam Filii redamantis [illegible] non a P. solo [illegible]
[illegible] de [illegible]: illa [illegible] exclusiva falsa est.

Obiect. 3° Humanitas licet nulla efficiat
personalitatem [illegible] bene operaretur, [illegible] si illa afficeretur [illegible]
bene agit intra [illegible] positum, atque a [illegible] adulto ut in Eucharis-
tia cernitur [illegible] personalitas [illegible]
ductive [illegible] personalitas [illegible] Filii [illegible] productivus
spiritus [illegible] atque idem virtus spirativa se sola sufficit, [illegible]
[illegible] concipiat.

Aliqui [illegible] Lumine, quod credunt [illegible]
requiri suppositum [illegible] ut [illegible] operetur, propter illud
[illegible] suppositorum [illegible] sic dist.

Et dato cum Alio[illegible] enti negato esse in divinis magis spiritum S. i specialiter: neque est spiritus sanctus Amor reciprocus, qui se postulat dari pro personis se amantibus. Sine quo reciprocatio Amoris impossibilis est.

Resp. 2. Creaturis qui se non petit esse personis creantibus, quamvis in illis sit virtus creativa: servus. cognitiva comprehensiva creaturae ab Angelo nati virtute cognoscere Trinitatem a qua se petere procedere. Et neg. 3. persona petit per se procedere a duobus Alijs spirantibus se mutuo se amantibus quamvis in utraque sit virtus spirativa. Pro quo Coz. quia in magistris i deinde virtutes spirativa duplex persona, quia deinde dirivabere Alius triplex.

Rex Zuniga negando anim. quod sit Coico conceditur, credit Absurde deducas nos non movere quemquam esse totius Trinitatis neque ei per actiones debemus amare eius. Reddicere quia qui se petunt esse procedere ab oppositis divinam cum diversis quae onaliter existit, neque non Aliter petunt procedere ab illa, qui ipsa est Et petitum a petit autem onaliter est in tribus, neque inde potest inferri, quod Cognitiva comprehensiva creaturae Cognoscat Trinitatem, quia non opus est cognoscere ita explicite, supposita producentis, sed virtute producendi.

Sed dato anim negato Coz. ro Zenina Riminiensis neque de conceptu amoris mutui in divinis est duplex suppositum utriusque ostendi At de conceptu oppositi non est triplex suppositum, ut Cois sic docet Et adversarij fatentur. Inde sola una persona supposita datur quae se exigunt esse nempe oppositam exprime ompleta: non ut quae per se exigit Spiritus S. nempe Amor reciprocus duorum se mutuo diligentium.

Sectio. 6.
Quid Alij sentiant in ea Suppositione, quam 3. persona non procederet a Filio.

Supposito igitur quod 3. persona a 1. et 2. immediate se procedat. Non libet investigare, an per se petere a 2. procedere non solum ut alteri sit, sed ut ab ea distincta sit; ita ut si per impossibile a 2. non procederet, ut Graeci sentiebant, ab eo nullatenus dis-

tin-

tinguere; nullatenus, inquam, ... realis, nam ... distingui ... facile ... nec ... difficile admitteremus. ... nulli ... ex ... in ... arbitrantur ... cum ... sit ... impedit ex ea sequitur ... contradictio ... persona distinguenda ... distinguenda, unde inquiunt, ... una pars ... inquirit, ... ipsa ...

Alij censent ... si existit Spiritus Sanctus supponat ... distingui a Filio. ... Spiritus ... distingui realiter a Filio ... Spiritus ... talis persona ... talis persona supponat existere ... supponat distingui ... Unde ... Monstria ... supponendo ... Filij et Spiritus Sancti existere ... sed ... posse ... Filius ... Spiritus Sanctus ... Quod si ... non supponat ... exclusa ... Spiritus ... sequitur evidenter ... posse ... Spiritus Sanctus non ... a Filio sequitur ... non distingui realiter ab illo ... positiva, quatenus sequitur Spiritus Sanctus ... existere ... non existit non distinguitur realiter ab alio ... positiva sed ... negativa quatenus non identificatur realiter cum illo.

Sequitur ... Spiritus Sanctus ... si non procedat a Filio ... ostendit ... non ... per se requisita ... existere ... per se requisita ... Filius, ... per se requisita ... Spiritus ... si Spiritus Sanctus non procedat a Filio ... Spiritus Sanctus ... existere ... ab illo ... non existit ... illa ... sed ... Spiritus Sanctus non ... Filij et ... Spiritus Sanctus ... existere.

...

Supposita 2. Spus S. Filij existentia docet p dictus Mon. 9. si Spus S. a solo P. procederet et n a Filio realiter ee indistinctus a Filio cuius sentie S. Thom. Pqies: Juan. Vas. Mer. Albis. Corn. Alar. sed Lunig. Aure. OK. Casc. arbitrantur adhuc Spiritum S. distinguendum a Filio quantumvis ab illo n procederet Imo addit Comis. Sane dictae ei futura formalis ad eius attributa.

Sectio 3.
Communia quaedam ad disputandum ex hypothesi impossibili.
1. Promitto.

Ut de hoc paremus quaestioni difficili, illiusque solidam statuere possimus Hypothesi quae stare posse debere. 1. Promitto, quod in hypothesi impossibili duplex extremum contradictionis verum est, quod a nullo negari potest, si bene res intelligatur; Cum enim impossibile illud sit, quod esse nequit; Si aliunde per hypothesim impossibilem supponamus esse, oportet fateamur utrumque quod per contradictionem verum, est, sit, et non esse; hoc quod est impossibile, et non potest esse non esse est verum quod id supponimus ex hypothesi. Caeterum non semper sequitur utraque pars contradictionis ex eadem parte hypothesis: sed una ex altera parte et alia ex alia, veluti si ex eo quod Angelus est dicatur inferretur esse corporeum et non esse; hoc quod Angelus non est corporeus, sed pure spiritualis, illud quod est dicatur esse corpus.

Plurimum interest, An hoc extrema contradictionis loca interna immediate et formaliter, an per externa mediate et formaliter inferantur: Huius rei explanandae observandum est, Locum vocari a Philosophis et Theologis principium, unde petitur argumentum ad aliquid probandum, vel suadendum. Et est duplex internus, et externus. Locus internus est, quod principium, unde argumentum desumitur est ex intrinsecis rei; quod cum illo immediate et formaliter connexum. Locus vero externus est quod principium unde argumentum petitur est paritas, similitudo, vel aliquid extra essentiam formalem rei, minime quod cum illo connexum. Huius rei praeclara sunt exempla.

+ 2. promitti debet quod.

+ In hoc ex hypothesi impossibili non attendit quid sequatur ex parte subiecti, nam id promittitur et maliciose supponitur,

Sed

sed quod [illegible] p.te priuatis prati, cuius quiditas opinio exa-
minanda. Ut si ad probandum quod sonus differat ab equo
reale, ita arguit: Fingamus hoc esse animal et
permanere conceptum realis ad sic sonus differret ab equo
ergo de facto differt ab equo reali; non deberet Adver-
sarius vere, quia admisit vulgus ignorantiam ret, sequi utrumque
et quod differret et quod non differret, illud quod supponimus reale quod
non sit inequo, hoc quod ablato animali necessarium est auferri reale cum illo
identificatum et consequenter nihil maneret per quod differret ab
equo: nam sic muneri redit non illud ostendit quid sequatur ex se
[illegible] pro. prati sed quid [illegible] subi, cum tamen impossibile quod
supponit [illegible] subi non debeat adduci in [illegible].

Ratio vero quare non deberet attendi, quid
sequatur aliter sequi deberet ex pro. subiecto, et semper
deberet retinere hypothesis ut aliter enim tota argumentatio
destrueret (ut notat Vasquez) si quid [illegible] subi inferri attende-
ret. nam sic una pars supp. verteret in aliam, seu quod idem est
una destrueret aliam, in instanti quo regressu negaret, quae de
tenore arguentis fuerunt supposita vera ad probandum [illegible]. Vide in p.o 3.

Caute tamen inspiciendum est, quoties argumentum fundat
in hypothesi impossibili, an [illegible] pro. prati implicent extrema
se inveniuntur [illegible] [illegible], addat vi aliquas
[illegible] [illegible] et fraliter ipsum subi destruent: nam tunc argu-
tatio est inutilis, quod per totum inanis inferre duo contradictoria.
Velut si ad probandum quod sonus esset equus foret hinnibilis ita sup-
poneret, demus hoc esse, quod sit simul esse equum potest hinni-
re, ergo esset hinnibilis; nam eo ipso quod supponimus hoc ut non est
supponimus non esse equum nec [illegible], et item aliunde supponimus

ee

ex eqm, suppositis et ex parte extrema repugnantia se depu-
entia quae in dictis terminis decernit. Antiquitus tradita inferente erat inter
se repugnantia, nimirum esse simile et non esse. Atque ideo
aliquem invalidum tali hypothesi decernunt ad unum positis
extremum collidendum, quam opponit. Propterea ejus similes leni
hypothesis solet appellari implicatoria, seu afferens implica-
tionis in adiecto.

Ergo quaeres aliquid ad verum effatum, dicendum est frustra
investigandum nullius fructus esse hypothesim implicatoriam,
et quae ex parte termini importat repugnantiam in adiecto.
Cum in falsissima sit, quae tali caret contradictione. Unde
cum alicui rei plura competunt praedicata inter se identificata,
dubium quaeritur an vera sit quae tum ad effatum et quidditativum
[illegible] pertinent, nulla alia res melius, subtilius [illegible]
terminari possit quam supponendo hypothesim impossibilem, quae possit
testificare ea praedicata de eo quidditative in dictione; neque si
illud sic ablatis ad hoc procederet, adequate [illegible]
quidditativis rei, evidenter concludit non esse de quidditate illius,
sicut e contra stabit esse de quidditativo [illegible], si facta tali
ablatione rei quidditas non periret.

Hinc facile damnare est aliquos recentiores
dicentes tandem, qui dant quamvis hypothesim unde videtur inferri, ergo
omnia affirmant verum quod sequi, quia ex uno impossibili sequitur
quodlibet. Sic damnare est ex dictis quae ostendunt non ex quavis hy-
pothesi distantem retinere formaliter et longe magis inferri duplex
contradictionem: sed solum ex illa quae implicatoria est et quae non retinet
ob instantiam termini, aliquid redderet invalidum decernendi argumendi
recitans [illegible] [illegible].

Nec dici potest, ex qualibet hypothesi impossibili quamlibet
contradictionem sequi debere, quia alter impossibile deduci: nam si posita

tem extremi paritate loquatur. q. Ut non sit maior ratio
concedendi unum impossibile, quam aliud, falleris, ut credo, quia cum non omnia
impossibilia equalia sint, sed valde inequalia: maior ratio est negan-
di maius, quam minus, et maior ratio concedendi minus quam maius
Si vero omnium inter se apparentiam consideres: nam quis dicat multi
cum hoc quod est hoc non esse visibile, verum esse creaturam, negare aut
Chimeram? ratio a priori est, quia impossibilitas unius rei non pendet ex im-
possibilitate ceterarum, et quemadmodum possibilitas unius non infert possibilitatem
alterius; ita impossibilitas unius non infert impossibilitatem aliarum. Vel
dic quare ex possibilitate Angeli non infers possibilitatem Chimere?
aut ex impossibilitate Chimere impossibilitatem Angeli.

Hec omnia eo tendunt, ut agnoscas quando sit vera
vel falsa propositio hypothesis impossibilis, ac proinde quando concedenda, vel negan-
da. Illis autem hypothesis impossibilis propositio est ut minimum contradictoria.
Si sub ipsius hypothesis extremis propositionis Z. partem illius
hypothesis B. partem tertius propositionis X. in hac si homo esset equus esset hinni
bilis. homo est subiectum hypothesis, equus solum conditionem propositionis illa, si homo
esset equus, et tertius propositionis, equus est partem falsum hypothesis,
hinnibilis vero est pars tertius propositionis.

Tunc vero est vera propositio hypothesis impossibilis quando dato
vel concesso, quod partem hypothesis conveniat subiecto eius, de hypothesi
sequitur quod conveniat eidem subiecto partem propositionis. Quando vero partem tertius
propositionis non convenit subiecto hypothesis, quamvis illi conveniat partem
hypothesis erit falsa. Neque attendi, aut curari debet, ut dixi
quid sequatur, aut sequi deberet ex subiecto hypothesis consequen-
ter retinere, sed quid ex parte hypothesis: hoc est advertendum
propositio hypothesis impossibilis solum debet attendi, an eorum quod
sub hypothesis conveniat partem propositionis quod si partem hypothesis
tale sit ut in se implicet extrema contradictoria propositionis talis

hy

Sectio 3.

Si Spiritus Sanctus non procederet a Filio, non procedere, nec posse procedere, quaestio est indubitabilis et sequitur utrumque.

hypothesis erit simul vera et falsa, quia contraria hypothesis infert duplex contradictoria per supradicta.

Certe si Spiritus Sanctus non procederet alio modo, sed dico ab eo, quod inter immutabilia disputationes procedat, vera est sententia Godfridi dicentis quaestionem esse indubitabilem et sequi utrumque contradictionis extremum. Vera item est sententia patris Granados et Valentiae asserentium in tali hypothesi Spiritum Sanctum distinguendum a Filio et non distinguendum. Quod sic probatur. 1.º quia Spiritus Sanctus ut modo est dicit realem et formalem relationem per quam opponitur Filio et ab illo distinguitur tamquam a principio productivo et producente: sed si non procederet a Filio, nec posset procedere, careret hac relatione, hac que formali oppositione, ac proinde distinctione tamquam a principio productivo, et producente, quare distingueretur et non distingueretur, ergo contraria hypothesis claudit extrema contradictoria et includit implicationem in adiecto. 2.º quia durante distinctivo, ut modo est, durat distinctio et cessante oppositione relativa inter personas cessat distinctio; sed tunc ex una parte maneret distinctivum ut modo est, et ex alia cessaret oppositio relativa quae tollit produci et posse produci, quare durante distinctio, et cessante, posset distingui, et non distingui.

Probatur 2.º quia in divinis sequitur realis distinctio per hoc inter reales simplicitates sublata productione et oppositione sed in dicta hypothesi tolleretur productio et oppositio inter Filium et Spiritum Sanctum quare poneretur inter eos realis simplicitas. Rursus Spiritus Sanctus ut modo est, respicit relationem inter reales simplicitates cum Filio, quare plures inter infert dari, et non dari realem simplicitatem cum illo, et teneri distingui, et non distingui ab illo.

Probatur 3.º quia suppositio importat repugnantiam in adiecto, ex parte n. termini hypothesis affert contradictionem structurae hypothesis, quae infert utrumque extremum contradictionis:

neque ut

nam Ut dixi ex hypotesi Suiet[?] dari inferri duplex contradictionem. Ant sic ostendit, quia suppositio Spiritus Sancti esse ipsissimum, qui modo est, et tamen procedentem a Filio, potentem procedere, ac subinde illum respicientem per realem respectum: hoc tollit eo ipso, quod tollat produci, et produci posse. Id est Destruit hypotesis, et suppositio importat repugnantiam in adiecto.

Quod si dixeris haec tollere locum adversus Latinos, qui admittunt Spiritum Sanctum de facto a Filio procedere, aut etiam inter eos Graecos, qui tempore Concilii Florentini Latinis consenserunt. Non tamen adversus eos qui negant a Filio procedere, cum hi non agnoscant ipsam relationem in Spiritu Sancto ut modo est, nec relationem realem ad Filium tanquam ad principium active producens seu productivum, quae auferri debet sublata productione. Atque ideo in superiori hypotesi nulla involvitur contradictio, aut hypotesis destructio, neque ex ea inferri duplex contradictionem.

Dicam, facile urgeri posse etiam illos, supposito ex infra dicendis, quod ex vi simplicitate Spiritus Sancti non posset distingui a Filio, sine quod ab illo active procederet, nec posset procedere. Et ratio est, Spiritus Sanctus ut modo est importat, seu infert per locum intrinsecum distinctionem a Filio in sententia tam Graecorum quam Latinorum. Sed ex dicendis sect. 12. eo ipso quod nec a Filio procedat, nec ab eodem possit procedere infert urgeri simplicitas, identitas, et absentia distinctionis in hypotesi, quam Spiritus Sanctus ut modo est non procederet a Filio, nec ab eo posset procedere urgenter concludit contra omnes utrumque contradictionis extremum.

Hinc constat veritas alterius partis non residue[?] constat esse quod sit inutile disputare An Spiritus Sanctus distingueretur a Filio, sine quod ab illo active procederet, nec posset procedere et esset increatus ut modo est, neque in dicta hypotesi esse bene firmum, ut alterum extremum contradictionis colligat, nulla sit utilitas et interest talis hypotesis admittendi et probandi.

Pr

Præterquam quod hypotesis importans implicantiam in adiecto ridicula censeri debeat, et quæstiones quæ ab illa pendent ridiculæ reddantur, ideo P. Mont. dixit supponendam esse existentiam Filii, et Spiritus Sancti in quæstione de qua disputamus, addidit non debere supponi statum integrum rationis Filii, aut Spiritus Sancti quod perinde est, ac si diceret non debere supponi ~~[struck through]~~ sed primo sanæ, ne aliquo in suo tenebroso redderetur dispositio. ——

Sectio. 9.
Si Spiritus Sanctus a Filio non procederet, posset tamen ab eo procedere, utique a Filio distinguereturque.

Satis constat non esse suppositionem Spiritus Sancti, de modo esse, neque habere intrinsecum fundamentum futurum longe aliquid entitativum diversum, quod a Spiritu sancto nullo negari potest, qui doceat a Filio procedere. Unde P. Suarez et alii arbitrantur futurum aliquid Filii non solum entitativum, sed etiam formaliter, eo ipso quod Spiritus Sanctus ab illo non procederet. Quare sermo esse debet de Spiritu Sancto et Filio non qualis nunc sunt, sed qualis tunc forent præcisse a relatione actuali processionis abstrahendo ab eius, ipsius, vel diversi fine. —

Ne tamen ignoretur quid sub ipsa dicta hypotesi sentiam quid dicendum existimem, quæ modo bene ad realem distinctionem conducentia: Placet ob oculos proponere titulos distinctionis ex parte Filii et similes respondentes ex parte Spiritus Sancti. Ex parte Filii datur posse producere et actu producere Spiritum Sanctum. Ex parte Spiritus Sancti datur posse produci et actu produci a Filio. Posse producere in Filio est virtus productiva, seu potentia ad producendum; actu producere est formaliter ipsa actualis productio, seu spiratio activa per modum dicitur et si sic fas est dicere per modum actionis. Posse passive produci, seu esse producibilem Spiritus Sanctus est in illo relatio transcendentalis ad potentiam spirativam quia est ipse produci et fundatur ex parte sua non repugnantia ut producatur. Actu produci est passiva processio et spiratio per modum dicitur se tenens videlicet passio ex parte termini. Præter has relationes datur alia, quæ fundatur in actuali productione, unius personæ ab alia et vocatur prædicamentalis. —

De-

De facto dari tituli fundantis realem dist.em inter Filium et Spiritum Sanctum nunc inquirimus an in ea hypothesi, quâ alterum a Filio, et alterum produceret Spiritus Sanctus. Nam Spiritus Sanctus quâ actu produceret a Filio, maneret Filius distinctus a Spiritu Sancto pro eo priori, quo unus poterat producere et alter produci, non superaddita actuali productione proveniret ex libertate prius productivi non ex impedimento aliunde superveniente.

Affirmamus sufficientissime distingui, dicamusque in nostra paradoxica secunda contra eos qui existimant Spiritum Sanctum distinguendum a Filio, quamvis ab illo non procederet, tamen non admittamus sicut fundamentum, sed aliis alius conjungitur, nec nobis adversatur D. Thomas 1. p. q. 36. in prædicta hypothesi docent Filium et Spiritum Sanctum sufficiens fundamentum realis dist.is distinguerent, quia ex nullo alio capite neque idem conditione distinguerentur nisi ex defectu fundamenti dist.is. Ante prius darent aliquid incompatibile cum reali identitate: sed quod est incompatibile cum reali identitate est fundamentum sufficiens realis dist.is; ergo. Maior est quam tota difficultas pendet, ostenditur: daret Filius reale potentiam productivam Spiritus Sancti et sic passivum producibile: sed reale productivum est incompatibile cum reali identitate, seu producibilis talis ac idem potest realiter se producere; ergo darent aliquid incompatibile cum reali identitate.

Dices oppositio relationis supponit realiter capax producendi cum supposito a se producto, quia ex eo præcise quod Filius sit productivum et Spiritus Sanctus producibilis ab eo, realiter distinguuntur. Contra primo quia eo ipso quod duo relative opponantur realiter distinguuntur; neque enim ex alio capite Pater et Filius distinguuntur in divinis, nisi quia opponuntur. Ante ostenditur: supponit capax producendi sui respectu ad aliud, cum nihil sit capax producendi se, sed quod est ad aliud dicitur illi oppositio relationis; ergo.

Pr. 3. Ultimum constitutivum reale, et reale distinctivum, sed inter personas divinas posse producere Spiritum Sanctum est ultimum constitutivum reale Filii; ergo inter easdem personas est illius distinctivum, et consequenter per id distinguitur Filius ab Spiritu Sancto reali distinctione. Maior in forma probatur. Minor ostenditur, quia posse producere Spiritum Sanctum solum est proprium Filius Filii, cum Pater solus possit producere Spiritum Sanctum, sed et Filius, et Spiritus Sanctus nec se nec aliam personam possit producere. Imo sine probatione Filius et Spiritus Sanctus non conveniunt realiter in hoc, quia est posse producere Spiritum Sanctum, cum Filius id habeat, et non habeat id Spiritus Sanctus ergo differunt, cum nihil aliud sit duo realiter differre, quam unum habere aliquid realiter, quod alterum realiter non habet.

Pr. 4. De facto Filius et Spiritus Sanctus non solum differunt realiter per actum producere et produci, seu quod idem est per actum 2um producendi; sed per posse producere et produci seu per actum 1um producendi: ergo quamvis supponamus tolli actum producere, et produci, seu actum 2um producendi adhuc realiter distinguentur, dummodo reliqua supponamus persistere, ut re vera supponimus: probatur consequentia, quia ubi currunt duo similiter sufficientes distinctiones unius ablatio non aufert distinctionem.

Dico 1. quod si mente concipiamus Filium posse producere Spiritum Sanctum praescindendo seu non cognoscendo, quod actu producat, sine dubio concipiemus Filium distinctum ab Spiritu Sancto, sed non concipiemus illum esse distinctum per actum producere, dum non cognoscimus actum producere: ergo posse producere est sufficiens distinctivum Filii ab Spiritu Sancto. Dico 2. prius est aliquid habere praeeminentiam posse producere alterum quam actu illum producere: sed in eo quod habeat posse producere alterum, quam ab illo distinguitur, ergo ab illo distinguitur prius quam actu illum producere, ergo prius est Filius

Dis-

distinguit ab spiritu s.to auferret distinctivum illud, quod alte illum producere: sed nihil pendit in Filio per quod prius sit distinctus ab spiritu S.to nisi potentia productiva, seu posse producere, ergo per hoc sufficienter distinguitur. Confirmatur. Sicut enim in creaturis sufficienter duo distinguuntur per hoc, quod unum possit produci ab alio, ergo etiam in divinis neque quoad hoc nulla videtur disparitas ratio.

Sectio. 10. Satis fit argumentis impugnantibus distinctionem Spiritus S.ti in hypostasi, quam a Filio non procederet.

Advertendum explando S. Thomam in terminis qualia ea quae ad invicem possunt reputari, esse, et posse; atque ideo duo aliqua non exprimant actualiter, aut ex hypothesi supponant, auferentibus esse, tenendi sunt et auferre et posse. = Dicitur. 1.o relatio opposita inter Filium et spiritum S. fundatur in origine unius ab alio, ut sint producentes et producti; ergo si auferatur productio unius ab alio per locum intrinsecum auferuntur relationes oppositae et consequenter distinctio. Patet consequentia, quia eo ipso quod unum sit fundamentum per locum intrinsecum auferetur ablato fundamento. Et in Filio et spiritu S.to esset relatio fundata in actuali origine unius ab alio, quae omnino alterius originis, ut infra ostendetur. Est vero consilium tamen partes supponere ad distinguendum et explendum unum adaequate formalem relationem. Relationes 1.i generis auferunt hoc ipso, quod auferatur ordo, non relationes 2.i generis.

Dicitur. 2. potentia productiva est ordo realis in Filio ad passivam productionem actualem spiritus S.ti, ergo ablata productione passiva actuali spiritus S.ti per locum intrinsecum auferetur potentia productiva in Filio, et subinde auferetur per locum intrinsecum oppositio relativa in Filio omnino actualis. Sed ergo per omnino actualis ostenditur patet, ut potentia sit ordo realis terminativus, quam ad utique terminus ex parte termini. Consequentia patet, quia ablato termino per se respectu ab aliqua potentia auferetur ordo et ipsa potentia. Distinctio dissonantiam distinguo consequens. Si ablata productione actuali passiva in esse rei, auferetur per locum intrinsecum potentia productiva, nego consequentiam: ablata productione in esse rei secundo concedo: Non auferretur in esse rei productio spiritus S.ti a Filio, quamvis ab his de medio tolleretur in esse rei, sed maneret ad sensum

possib

p̄dict. pductibile et ex se apta [illegible] eu, q. ē p̄servitor ia
roe tri, nec amplius requirit, ut p̄ sevenet pot. pductiva
sub rōe pot. et relative opposita huius [illegible] ut cernere ē in ea
[illegible], que ad dict. p̄sevenet omnis pductio actualis ad qm
dicit ordinem tollatur, q. n̄ tollit in roe tri, sed [illegible]
in ēē rei.

Dices pot. pductiva spus s.ti que in Filio
ē n̄ respicit ut [illegible] actualem pcess. sed illa respicit sm actu
ale existn. in ēē rei, s. pcessio spus s.ti ē [illegible] sm actuale
existn. in ēē rei. [illegible] pcess.ē in ēē rei, auferre in ea
[illegible], ac subinde pot. pductiva spus s.ti et opp.e relativa tam
[illegible] actus 2.i qm [illegible] actus 1.i ut p̄cedens argum. [illegible].

[illegible] pot. pductiva spiritus s.ti ut de facto dat respicere pcess.
actuale sm actuale existentia in ēē rei, n̄ v. pot. pducti
va, que tenet forme et [illegible] abstrahit ab hac [illegible], que mō est:
[illegible] in pot. pductiva que in Filio ē Deo [illegible]. [illegible] posse
pducere spus s.ti [illegible] nario [illegible] cum actu 2.o pducti.
Supponimus [illegible] auferri secundum [illegible] manere [illegible] q.
[illegible] n̄ dicit nario coniungi cum actu 2.o sed [illegible] et
abstrahit. Nec dicas ēē impossibile q. [illegible] separenus, quemadmodum
impossibile supponit hypothesis, sed illa que supponeret perire aial
[illegible] persistente [illegible]

Nunc infra [illegible] pot. pductiva spus
S.ti inquantum dicit [illegible] ēē pot. pductiva illius, n̄ respicit
actuale pcess. [illegible], sed sm actuale existn. in ēē rei [illegible]
[illegible]: inquantum n̄ dicit [illegible] posse producere spus s.ti, sed eo
mō quo de facto [illegible] [illegible], [illegible]
pcessio spiritus s.ti [illegible] sm actuale existn. in ēē rei nec
pot. [illegible], [illegible] ut p̄sente dicit posse pducere
spus s.ti et abstrahit ab eo q. mō ē [illegible]: [illegible]
[illegible]: [illegible] ablata pcess.e in ēē rei auferri [illegible] in ēē
tri [illegible] pot., ut nunc ē, concedo [illegible] pot. n̄ ut mō ē, sed ut

abs-

Abstrahit, nedum forma: At Siob inde concedo, quod altera processio au-
ferat potentiam, ut modo est, neque tamen quod auferat Sed non possit por-
productiva Spiritus S.

Haec resolutio est S. Thom. Vincas Veniunt Scotistae
et Thomistae quod dum de hoc sit: per eius explicationem liber praestare in
praesenti supponi non reperiri verum Filium et verum Patrem, neque tamen quod
auferendo verum potentiam potentia productiva et ro. spiratoria, aufert se-
lectam similitudinem in natura cum persona producente et conve-
ro Filii et Patris. Quare cum interrogat An si Spiritus S.
non procederet a Filio, nec ab illo posset procedere sed a solo Patre.

nullatenus supponendum est dari verum Filium, et verum Patrem (alia ut
opinor esset suppositio implicatoria) sed quod si persona producat per modum
persona intellectualis, et per voluntatem supponimus abstrahendo
ab hoc, quod persona producta per modum inferioris ad quare per modum, et
voluntatis dicimus produci personas sit Filius, et producens sit Pater.
omnium sententia. Verum pro maiori claritate huius tamen est dubitatio
An si supponamus productum per voluntatem, quod vocamus Spiritum S. non
produceret nec posset produci a persona producta per modum, quae voca-
mus Filium, distingueretur ab illa, ut per se fert titulus huiusmodi.

Pr. 1° si S. persona non produceret a 2a nec
duci posset, mutuo non opponerentur oppositione relativa, quae in divinis fun-
datur, et nascitur ex actuali productione et potentia productiva, quae in
nostra suppositione abesse supponitur, ergo non distinguerentur per se, quoniam distinctio
aliis inter personas divinas manet ex oppositione relativa. Unde fuit
acciomum in divinis omnia sunt unum ubi non obviat relationis oppositio. Pr. 2° ideo
relationes Paternitatis et spirationis non distinguuntur de facto, quia inter se non
opponuntur; ergo si 3a persona a 2a non procederet, nec posset procedere: sed
ambae essent a sola 1a per relationes, quae non aliter in-
ter se repugnarent, quam de facto repugnant spiratio activa et Pater-
ni

Sectio. 11.
Si Spiritus S. non a Filio procederet,
nec ab illo posset procedere utrum
a Filio non distingueretur.

nita, atq. ideo cum possint, si quidq. non deterr. Unde opponantur, sicut opposita possunt.

Pr. 3.º ex D. Zuniga, idea procedendi ab intra differt realiter a procedendi per voluntatem; non autem volitio ab intellectione neque etc. quod unum est ab alio, volitio autem non est ab intellectione neque etc. quod absque processione Spiritus Sancti a Filio, auferri non intera distinctio et eoenter inferr ab intra non distinguendum ab illo, ex quo deducit differentiam inter res creatas et increatas, quia inter creatas per eam distinctio quam non vel emanent ab alia, quia in illis omnis distinctio non solum ex oppositione sed etiam ex limitatione perfectionis in divinis vero cum non detur perfectionis limitatio non datur distinctio, nisi detur oppositio. ut dixi quaestione 2. sectione 1.

Pr. 4. ex D. Vazquez. in divinis non est assignanda distinctio, et pluralitas, nisi quando datur inter quae fides eam statuit, quia vero ipsa manifestam repugnantiam demonstrat. Alias tamen assignanda distinctio sine re, atque in eo casu quo Spiritus Sanctus a Filio non procederet, sicut ponit fides non daret futuram distinctionem, nec vero demonstrat ullam repugnantiam manifestam. Tamen dicatur Filium et Spiritum Sanctum tamen distinguendos sine re.

Sectio. 12.
Adversariorum obiectiones dissolvuntur.

Pro explicando D. Anselmo dico illum loquentem in suppositione quam Spiritus Sanctus a Filio non procederet, posset non procedere non vero de suppositione persona in qua supponimus nec procedere, nec posse. ideo dixit Sacerdote, nec Filium dari nec procedere nascendo, neque enim nasci, seu dari sit accipere media productione similitudinem in natura, et similitudo in natura sit similitudo in principio productivo, eo ipso quod nascatur seu detur, sed principium productivum non alterius nisi Spiritus Sancti. Unde eo ipso quod Filius procedat nascendo in productivo Spiritus Sancti, et eoenter illi opponitur.

Opponitur. 1. quod id unaquaeque res sufficienter distinguitur a quavis alia per quod constituitur in suo esse: sed in dicta suppositione Filius constitueretur per filiationem quod distinguitur sufficienter per eandem ab Spiritu Sancto. Pro ex

proximè dictis 2.a mea prima infertur, Secunda et dari re

tali suppositi filiatio nec filius, de cuius conceptione non pro-

ductioni, sed deinde conceptus alius non opponitur Spiritui Sancto, illa

non absolute distinctus quare cessa maiori, neque minor aut illius sup-

positum. Alter non concesso distinguo maiorem, quoniam recedit de spirituali-

ri actiua, et negat de relatiua. quod cum constitutiuum relatiuum illius distin-

guat ab eo quod respicit, et si ab alijs distinguat, quod relatio constituit, sit

de ratione alterius supponitur non ratione relationis, sic, vt licet filiatio constituat

filium in praecedenti suppositione distinguet illum ab Spiritu Sancto quia non materia-

nec immediate. ad ipsum sed illum refert.

Obijciunt. 2.o filiatio et processio passiua Spiritus

Sancti de facto differunt realiter inter se, nec tamen inter se opponuntur

2.o quod Spiritus Sanctus a filio non procederet, quae posset procedere distin-

gueret ab illo: minor liquet, quia nec spiratio passiua producit, nec

producitur a filiatione. Sed ad spirationem actiuam: nec filiatio ad

spirationem: idea probatur, quod ista nostra secunda dicet, temeraria, ideo quod

in ea suppositione Spiritus Sanctus et filius non opponerentur.

Respondetur 1.o supponitur quod quamuis non opponantur tamen

relationes sunt constitutiua relatiuorum et consequenter eo modo sibi op-

ponuntur. neque enim relationes non solum opponuntur correlatiuis, sed etiam relationi-

bus, quia constituunt supposita opposita suo supposito: cum enim nihil

opponit ei sibi relatiuum, sed alteri, nam debet distingui et oppo-

ni constitutiuo (de facto) correlati, et non opponatur, vt eius correlatiuo.

Unde credit axioma scholasticorum non solum intelligendum de oppositione correl-

latiuorum, sed etiam correlatiuorum, et eorum quae ipsa supposita correlata

constituunt ultimo, quod sunt sibi inter se incompatibilia.

Respondetur 2.o concesso de facto filiatio respicit a

spirationem passiuam illique opponi radicaliter et indirecte, quatenus

exigit et dicat spirationem actiuam, quod sufficit, et non respicit,

nec

nec opponat formaliter, et directe. In eod. hypotesi, qua neque sp.

S. a Filio procederet, nec posset procedere, nec recipieret Filiatio, nec opponeret passive spirationi radicaliter, aut formaliter directe, aut indirecte. —

Quod simpliciter non datur, et dato illius est radix virtualis relationis spirationis existentis spirationis activae; nec ratione cum spiritu sancto opponunt radicaliter, aut indirecte. Filiatio ex vi spirationis activae, sed illius radix virtualis non subsistit per se radicaliter, aut indirecte in Spiritu sancto. Dicebit quidam, Filiatio existit spirationis tamquam quid aptum et capax recipiendi a relatione spirativa denominationem principii prime et radicaliter spirationis activae spirantis: non datur et illius ratio; neque Filiatio easdem accipit, ut propria suppositalitas Filii, et ut distinguens formaliter, et in ratione supp. et principii ad spirandum. Unde Filiatio non solum est principium radicale spirandi, sed actu reale; quod est distinctum realiter a suo producto; non datur et illius, et sine principii radicale spirandi, non actu reale; siquidem non distinguitur a suo producto. —

Clarius et brevius huic initio veniri posset, unde diversimode recipiendi spirationis activae in Filiatione atque in natura; neque haec respiciunt communem spirationem; illa primum principium proprium et speciale, quod inde constat quomodo quod Filiatio respicit spirationem non reperitur in Spiritu sancto in quo tamen reperitur quod communicatione. Unde existentia specialis fundamenti principii radicale aut indirecti oppositionis sufficiens ad distinctionem realem ... exigitur eod. —

Res quidem bene albis ... speciale ... Filiationis et spirationis passivae nunc opponi se ipsis tamquam ... speciale, et se requiritur ex parte principii ad producendum ... tamquam ... producti seu productibilis tale principium: in hypotesi autem ... Filiationis ... dicuntur ...

relatio producti ad producentem, siquidem tunc adesset duplex Spiritus —
[illegible] ut dixi, non esset distinctio praerequisita ex parte principii ad
producendum Spiritum Sanctum; atque ideo, nec propterea distinctio [illegible] —
Spiritui Sancto et Filius inde nec ab illo distinguerentur.
Obiiciunt. Si Spiritus Sanctus ab illo Filio procederet
adhuc a Patre distingueretur; [illegible] si a Patre solo procederet adhuc
a Filio distingueretur; [illegible] non [illegible] videtur. Ratio [illegible] —
[illegible] negandi [illegible] discrimen est, quia in casu autem daretur
oppositio relationis nunc inter [illegible] quae sufficit ad
realem distinctionem, cum nemo [illegible] sui ipsius [illegible] in casu
[illegible] generis, nec [illegible] oppositio daretur [illegible] produceret Filium et
quem produceret Spiritum Sanctum.

Sectio 13. Id ipsum alia argumenta ostendunt, quae dissolvuntur.

Adverte quod si [illegible] et spiratio essent a solo Patre
non essent duae productiones totales; tunc non distinguerentur per sua
propria [illegible] [illegible] et voluntatem ut [illegible]. Sed [illegible]
diversis [illegible] essent [illegible], taliter ut non existant ex
[illegible] sed [illegible]: [illegible] tunc productio Filii
et productio Spiritus Sancti se [illegible] et voluntatis
[illegible]. Unde [illegible] ab ipsis adversariis [illegible]
per voluntatem realiter [illegible] Filii et [illegible] realiter produceret Spiritum Sanctum
[illegible] utriusque voluntatis [illegible]
[illegible] diversa et in [illegible] distincta [illegible]
[illegible] in illa [illegible] Spiritus Sancti realiter [illegible]
ut [illegible] et Filius realiter spiraret quia [illegible]
[illegible], [illegible] diversi et ordinem ad illos [illegible] —
[illegible] ad [illegible].
[illegible] implicat [illegible] producere [illegible] unica
actione quae simul sit creatio et generatio, quia [illegible] sit
idem et [illegible] non sit diversa [illegible] in [illegible] diversa

Et eo ipso debent in diversis act. s., sed in ipsa dicta separati generati, et spirati debent diversas res formales quae veniunt diversae. Dico secundo quod etiam in illa separatione datur ordo prioris et posterioris inter gen. et spirat., atque adeo nequirent non distingui, nec alia de causa ex ipso prius et posterius, quod amplius.

Ad 2m concedendo maiorem quoad id per quod illa quae distinguuntur quoad posterius in quantum ea quae sunt diversa utrique nego maiorem, alias intellectio et volitio dei distinguerentur de facto realiter; siquidem sunt res formales diversae, quatenus sunt diversae ut una indoluit neque realiter alterius sed maiorem. Creatio dicitur realiter producere res dependenter a subiecto, creatio vero dicitur realiter producere res independenter a subiecto, atque ideo una alio habere imperfectionem alterius, quod non nec aliud simile in perfectionibus dei, nec tamen imperfectio sed solum quoad res formales dic. simpliciter respiciens dividi, distinctas aut currentia. —

Ad confirmationem dico tunc sequi aliquam ordinem inter illas actiones quae non sufficit ut dicatur sit se ipso prius sed de facto intellectio dei est prius dei volitione nec tamen realiter distinguuntur, aut eadem est se ipsa prius solum quod inferret quod una formalitas sit alia prior. At stat bene, quod eadem individualis entitas sit pluribus inadaequatis conceptibus, quorum unus sit nostro modo concipiendi prior alio posterior, sed tamen idem reale in stando vulgariter dictum primum et posterius. Vero potentia ibi stat.

Obiectio 1. de facto filius non solum differt realiter ab spiritu sancto per spirationem activam et potentiam spirandi, sed etiam per relationem quam dicit ad eum proximum, cui sit ab incommunicabilis et ita propria filii ut non reperiatur in alia persona. Ergo quamvis separetur a filio spiratio activa et virtus spirandi manebit realiter distinctus ab spiritu sancto et subinde distinguetur a filio quamvis actu a illo non procedat, nec possit procedere. —

Rs.

R. distinguendo ant. sed [...] p relat. q[uam] diceret de
facto ad id p[er]ma dicto ant.: p relat. q[uam] tunc diceret nego ant.
omnino dicit ad id p[er]ma relat. diceret [...] existens, sibi q[ua]m annex-
tenes spirat. activa et virtutes producendi sp[iritu]m S. tunc autem
C. diceret relat. nihil [...] existens, imo diceret excludentes deinde
C. distinguo conseq. [...] q[uo]d separaretur spirantis activa et virtus
spirandi a relat. quae [...] e, si tunc maneret, ut modo e addu
distinguere [...]: si separarent, ac in maneret relatio ut modo
e: sed ut p loco inter tunc deberet in [...] loco. cum sp[iritu]s diceret
ut p[ri]mo si existat spirat. et virtutes spirativae p loco inter aufer-
tur ablata spirat. et virtute spirandi, esset ponenda alia,
quae nulla est [...] aucte repugnantiae diceret ex sp[irit]u S.

Obiect. 2o. Filius distinguitur formaliter ab
spiritu S. ergo p aliquid formale: sed neque spiratio activa
nec pot. spirandi est aliquid formale ergo non p ipsa distinguitur ut
evidenter quia si Filius careret relati[one] [...] et virtute produ-
cendi sp[iritu]m S. ab illo distingueretur. Nec conseq. [...] ant.
ut in conseq. distinguendo minorem sive ant. sub sumptum, sed neque spi-
ratio activa nec pot. spirandi est aliquid formale [...] p
sonas dicit: distinctivum personarum nego [...] licet in faciat [...] consti-
tuant personas (p[er] me formaliter ut abstrahamus nunc a modo
distinguendi formam [...] infra) facit tamen personas distinctas, quod
sufficiat, ut dicantur [...] formalis, seu aliquid formale.

Possit aliter resp. distinguendo id conseq. ergo p aliquid
formale, id est, proprium personae dicendo [...] aliquid formale [...]
formaliter formalitas sub distinctas conc. [...] nego conseq.
id, ut p aliud, quod [...] formaliter formalitas [...] ut diximus
filius de facto [...] distingui p spirat. et virtut. spirandi
Sed

Sed et p[er]sonales relat[iones] aliquid p[er]sonale dic[unt] q[uo] distinguu[n]t[ur] p[er]sonale, ingm, q[uo]d sic p[ri]us p[er]sona lic[et] n[on] sit p[er]sonalior (quales sit spiratio et p[oten]tia spirativa) et q[uo]d sit p[ri]us p[er]sona ... sit p[er]sonalior.

Ob[iicitur] 3. lic[et] relat[iones] disparatae n[on] distinguant in p[ri]ncipio p[ro]ducente ut videri e[st] in Paternitate et spirat[ione] activa ... relat[iones] spiratoris distinguunt tamen in p[ri]ncipio ... minor distinctio ... reperiat[ur] in p[ri]ncipijs p[ro]ducentibus q[ua]m in p[ro]ductis. Sed in ... dicta ... relat[iones] Filij et Sp[iritu]s S[ancti] ad p[ri]ncipia p[ro]ducentia e[ss]ent disparatae ex ... tamen q[uo]d distinguerent ... dist[inct]io ... ex p[ar]te p[ri]ncipij ... R[espondeo] q[uo]d lic[et] ... maior dist[inct]io reperiat[ur] in ... q[ua]m in p[ri]ncipijs, tamen in d[ivin]is semper vitanda e[st] realis distinctio ... summa simplicitate ... vitari p[otes]t et n[on] reperit[ur] ... in relat[ione] spiratoris et Paternitatis ... Cum aute[m] in p[rae]dicta ... nulla ... disparatae ... et vitari possit ... vitanda e[st].

Quaestio 5.

§. 11. Sectiones.

Sectio 1.a

In p[er]sonis p[ro]ducentibus datur vera et p[ro]pria p[oten]tia p[ro]ductiva —

An p[er]sonae p[ro]ducentes habeant vera[m] et p[ro]pria[m] p[oten]tia[m] p[ro]ductivam ... et in quo illa constituenda sit.

Ita ... Vas. Mar. ... Corn. Albert. ... Aureol. ... supposita ... Basilij et Ambr. ... ad vera[m] p[otenti]a[m] ... requirit[ur] vera et p[ro]pria virtus ex se p[ro]ductiva rei, et ut aliqui ad ... aliqualiter distincta a supposito ... q[uo]d absolute et simpliciter operat[ur]; sed in P[at]re ... p[ro]ducentis Filij, et in Filio ... spiritus S[ancti] datur vera et p[ro]pria virtus p[ro]ductiva ex se et ali-

qua

qualitas dicta ab intrinsecis supponitur P. et Filii, quae
absolute et simpliciter operantur ergo dari in illis vera et
propria potentia comparative Filii, et spirationis S. Maior est nota,
notabiliter, quia ad veram potentiam requiritur actus distinctus, quem respi-
ciat, sic tamen nullatenus requiri constabit inferius. Probatur minor
quoad priorem partem quia Pater vere et realiter (sic vocamus per sic)
producit Filium; Pater et Filius vere et realiter producunt Spiritum
Sanctum ergo possunt vere et realiter illos producere, quae est vera veri et realis
potentia: quoad posteriorem ergo quia ut suo loco ostendemus prius quo aliqua
res distinguitur a priori quod, sed supposito completo producente
dicitur. Filius est vere a Patre per media pro producti-
vi S. est ab illo illative tamen, per primum sequelae. Si id dixeris
sic inveniri: ignis non sudis prius vere productiva quae est vera potentia. Si id
est dicimus Filium sug et ster. [illegible] inde Adam Filium est esse reali-
ter genitum, neque realiter procedere, quod est impium, neque illative esse, sive
sequella inferri non est vere produci, aut realiter generari. Unde quod
dici potest P. vere et realiter esse, nec non produci a Filio, quia ab illo
est illative ex primis sequelle, non valeat optime in Filio, Patre et de quo
est decretum: ideo argumentum instaurari potest in Filio vel Spiritu Sancto, quo-
niam est in Patre dari veram potentiam ad producendum Filium, et in Filio
et Patre ad Spiritum Sanctum producendum.

Probatur minor: neque omne generans aliquid generat,
sed id quod generat est potentia generativa ergo omne generans potentia gra-
tia: potest enim frater generans, quod in Filio ad producendum Lucem
et in hoc ad generandum non alio excepto, dicimus veram et
realem potentiam; nisi quia Pater vere et realiter producit Lucem, et vere et realiter
aliquem generat, ad quod necessario requiritur aliquid in Patre quo producat, et
in

Q. in P. aliquid, quo generet, q. eo ipso vere generet, et aliquid in Filio, quo cum patre vere producat spiritum sanctum, ad quod natis requiritur aliquid in P. quo generet, et aliquid in Filio, quo producat, dantur ergo in eo vera potentia ad generandum, et in P. vera potentia ad producendum seu spirandum.

Advertendum tamen longe aliud esse potentiam esse physice comparatam ... seu interne virtualiter, aliud esse physice comparatam subjecti, seu physice dis... nam esse physice comparatam ... est esse aptitudinem virtutis productivae ... realiter a se distincti ... physice dicitur comparata subjecti, ... suppositi est ... ante operationem internam actualem distinctionem formalem negat. realem: ... potentia generativa in P. comparatur Filii, et potentia spirativa in P. et Filio comparatur spiritus sancti, non tamen secundum. Quod si ... distinguuntur realiter potentiae vitales ab anima, cum appellant metaphysice. Dicuntur physice loquendo de illis ... comparantur ad subjectum, non ... comparantur ad ... et inquantum distinguuntur, non inquantum productivae ... siquidem ... physice productivae tamen si non sint ab anima physice distinctae.

Sectio 2.
Impugnatur ab Auctore nostra potentia realiter generativa productiva.

Obiicies 1. Ubi non est productio vere elicita non est vera potentia producendi, sed neque in P. comparatur Filii, neque in P. et Filio comparatur spiritus sancti est productio vere elicita, ergo neque est vera potentia: minorem probo, quia generatio activa identificatur cum P. et spiratio activa cum P. et Filio, id dicitur quod identificatur cum principio producente nequit ab illo elici vere: maior probatur, quia vera potentia est cum productio media actione, seu productione a se elicita.

Respondet P. Vasq. negando maiorem, quia ad veram potentiam solum requiritur, quod terminus productus distinguatur a producente, quamquam id, quo producit, productio cum ex genere suo non sit id, quod producit, sed id, quo terminus producitur non requiritur quod distinguatur a producente (ut ... in creaturis multi concedunt) Ast clarius ...

tra

hoc distinguas maiorem. Vbi non productio sola passiva vere elicita

non est vera potentia productiva, nego maiorem. Ubi vero productio activa quam passiva

vere elicita, nego maiorem: in divinis productio passiva vere elicit

quamvis non vere eliciat productio activa. Unde cum illud sufficiat

ad veram potentiam productivam, requirendo concedo debere in divinis veram potentiam.

Pro cuius intelligentia nota quod productio activa

ex se sua tenere nec se tenet ex parte rei nec realiter dis-

tinguitur ab habente, sed indifferens est, vel ex parte essentiae se tenet

et vel illi identificatur: quae admittit in divinis terminis est, atque

ideo non petit ex suo conceptu, quod vere sit elicita productio vi-

passiva ex se sua parte petit esse elicita, quia ex se [illegible]

se tenet ex parte termini licet sit indifferens ut ab illo distin-

guatur [illegible] multorum opinionem, et filius ut illi iden-

tificetur sit terminus in divinis.

Hinc fit non esse veram potentiam actum productionis si

productio sola passiva non vere eliciatur a principio productivo quia

non dat veram potentiam actum productionis sine termino producto, nec terminus

productus sine productione passiva de cuius conceptu est, ut semper

diximus vere elicitae productionis. At est vera potentia actu

productiva quae productionem activam vere elicitam; quia stare potest ve-

ra potentia cum productione activa [illegible] identificata, ut [illegible] in

divinis [illegible] aliquis [illegible] admittit in creatis

[illegible] est [illegible]

[illegible] productionem [illegible] non

dari in [illegible] in [illegible]

filio ad productionem [illegible]

[illegible] non recipit veram potentiam [illegible] sed [illegible]

ponit in repugnantia, Filius daq. ij vere productus sit supponit in P.a vera pot. a qua producatur.

Verum instabis: P.r dicitur per pot. ut sit P.r quam dat ut Filius sit: sed per nos P.r n dat vera pot. ut sit P.r sed mera in repugnantia ... nec illa dat ut Filius sit ... in P.a vera pot. productiva ... applicari debet comparat ... minor ... nuper ... maior ideo ... P.r dat Filio carnis dat pot. ut sit P.r quatenus dat illa ut sit Filius.

Dat responsionem ... maiorem ad ... in sua ... q.a ... p. ... falsa productionis ... pr. ... in actu ... et productio Filij: ... ne immature ... quae ... remittamus ... interim ... distinguendo maiorem: P.r dat eadem pot. ut sit formaliter ... P. quam dat ut sit actiue productiuus Filius ... maiorem: dat eadem pot. ut sit ... quam dat ut Filius productus sit ... maiorem distinguo et minorem: ... per nos P.r n dat vera pot. productiva Filij, vera pot. ut sit P.r ... n dat vera pot. ... qua ... formaliter ... P. ... minorem, quia vere ... minorem ... vera ...

Labitur sophisma equivocat. quod breviter ... ut ... particip.: ... productiva Filij pot. ... ad P. ... ad Filium ... ad P. ... formaliter ... in re ... ad Filium ... productiva illius, sed ... inter ... formaliter, ... ideo ... pot.

dat

dat P. ee P. et Filio ee Filium, diverso tamen; nam Patri dat formaliter et metaphoice, et Patri Filio active et veluti efficienter, et dicitur. quod ipsum dicitur Vigore ibi et duc- tiva caloris utrumque dirutis et ffalitatis, nam comparata ad ignem formaliter, sicut comparata ad calorem efficienter.

Sectio 3.^a

Triplex ad dua argumenta dissolvitur.

Superss. alia ratio in favorem Aureoli quod occurrendum est. 1.^m non posse generare non ei impotentiae realis, posse generare non est potentia realis; et tamen licet in D. concedamus posse vere generare non ideo secunda ei potentia realis. Con. p.; ante pr. nam in Filio dat defectus potentiae realis, et alii tantae perfectionis. Remissis ante nunc potentiam realis potentia dupliciter potest excludi 1.º quasi contrarie, et positive, et 2.º contradictorie, et negative. prior modus ex- cludendi designat verbo impotentia, posterior verbo non potentia. Unde non bene valet non posse generare non e impotentia (positive scilicet) ergo posse generare non e potentia, cum ex duabus contradictorijs altera positiva est reale et positivum, quamvis altera reale non sit, imo eo ipso, quod unum sit reale, et positivum, necessarium e alterum non ee reale, et e converso, ut patet attendi in summalis contradictoriis nequit utramque ee positivum, aut utrumque negativum. Ad 1.^m probatum licet sua loco dicemus nunc bre- viter dicitur in Filio dari defectum negativum potentiae realis ex- istentis in Patre quin inferat imperfectionem Filii aut impotentiam Filij D.; nam licet non dicat formaliter illam potentiam

Sed

sed eminenter ea rei, quæ in se trinitatem explicit. Et æ-
quivalenter, quatenus aliud principium proprium æqualis virtutis
licet diversæ rei.

Contra 2º. Bene valet ex parte Patris dari potentiam realem
activam ad producendum Filium, ergo ex parte Filii dari potentiam realem
passivam ut producatur: probatur, nam activa semper respicit passivam, et
~~[illegible]~~ Patri arguit activa realis in Patre existentia,
realiter producat Filium, ita debet arguere passiva realis
in Filio existentiam, realiter producatur a Patre. 2º bene valet
ab opposito, scilicet non datur ex parte Filii potentia passiva
realis, qua producatur a Patre, ergo neque ex parte Patris potentia
realis activa ad producendum Filium. Sed revera ita est, ergo ex
parte Filii non datur potentia realis activa ad producendum Filium.

Præmitto solutioni duplex genus potentiæ
realis passivæ, alterum proprie, alterum improprie. Potentia rea-
lis proprie passiva est receptiva formæ, ac intrinsece mutabilis
ex terra susceptione. Unde ex se involvit imperfectionem im-
proprie passiva nullatenus est receptiva formæ neque intrinsece mu-
tabilis vel terra susceptione, sed pure activa, quatenus
apta est trahere realem productionem, quæ propterea nullam dicit im-
perfectionem, quandoquidem sanum est tenere potentiam realem activam, atque ideo
nimirum utraque negatur negari non debet potentia activa, siquidem
quemadmodum ex duobus correlativis sufficit ad existentiam rei,
non ex eo quod unum negetur vel absit, debet negari aut abesse
existentia talis rei, sed oportet quod utrumque negetur vel desit.

Nunc cum premisse veritas negari non possit legi-

ti-

timq. [illegible] arguat ablato [illegible] de poa e[illegible] passiva,

etenim poa passiva [illegible] oria correspondet seu[illegible] forte

si a[illegible] oria et improporia abstraheret, nam habet non [illegible]

poa reali activa, vel poa reali passiva; quod [illegible] alter poa

reali activa vel a reali passiva habet improporia: At

[illegible] arduoro[illegible] patri [illegible] fonti dic bene valere: non datur ex

parte filij poa passiva [illegible] oria nec impropria; ergo non datur ex

parte [illegible] poa reali activa: At non bene valet non datur ex parte

filij poa realis passiva [illegible] oria, ergo non datur ex parte

poa realis activa, quia ex parte filij datur amplius non

poa realis passiva impropria hoc est, terminativa, quae sufficit

ut ex parte P[illegible] detur activa realis [illegible] oria nec alia re-

quiritur: [illegible] quae est ad intelligendum. –

[illegible] poa realis activa respicit nec realiter

posse: sed neque poa P[illegible] ad generandum, neque poa P[illegible] et filij

ad spirandum respicit terminum realiter posse; ergo non est realis. ma-

ior nota; quia nulla poa est, quae terminet ad rem impossibilem, seu rea-

liter non possibilem. minor [illegible] pro[illegible] quia terminus realiter possibilis dicit neque

existere actualiter, sed neque terminus poe generativae P[illegible] neque terminus

poe spirativae P[illegible] et filij dicit neque actualiter existentiam

termini [illegible] poe [illegible] filius [illegible] nario existentiam, et terminus [illegible]

[illegible] [illegible] aequalis necessitatem in existendo; ergo non est realiter

possibilis. – R[illegible] [illegible] maiori [illegible] minorem [illegible]

[illegible] nego maiorem; ut [illegible] enim esse posse abstrahit a puri

possibile existentia et indifferentia ad utrumque [illegible] unde

q. veritate dicit de existentia ... sic posse, n. minus qm de n. existente potente in existere; neq. n. pure posse et existens differunt in ratione possibilitatis; sed in re existente nihil, ut illud. Quare potentia realis quae respicit exsistentiam aliam existentem, ac pure posse, imo ad id ordinatur potentia realis ut faciat ea existere, operetq. n. cessat, aut ex tinctus productivo, sed ut ita loquar perficitur subinde n. valet ... potentia generativa Patris n. dicit nisi actualiter existens ... potentia generativa Patris n. e realis. — mitto alia argumenta ex illa de sumpta, q. Pater foret potentior Filio, si hic careret potentia reali productiva ad intra, qua pollet Pater. Lace infra dicemus de aequalitate personarum. —

Sectio 5.

In quo ex.ª aliorum mente consistat formaliter vera et realis potentia divinarum personarum. —

Statutis iis quae in personis productibilibus dei dantur realis potentia generativa et productiva, occurrit modo examinandum in quo illa consistat ut n. solum existat, verum etiam quidditas. Qua de re variant DD.es 1.º Scot. et Gabriel. existimarunt illam esse, circumscripta ei relatione, tam in recto, qm in obliquo ... potentia productiva. 2. S. Bonav. P.r Herveus Pi... potentia formalis Maior. Alan. Marsilius Vasq. affirmant potentiam productivam constituere ... esse in recto, ac principaliter importare ... relationem alteram in obliquo, minus principaliter ... proprietates appellet ... Ne ... Si DD.es loquuntur de potentia radicali, ... productiva Filij ... intellectus, ... voluntatem ... ad ... quo potentia radicalis intelligendi in Deo ... substantia ... proximam vero formalis e potentia vitalis superaddita qua ... producit intellectum ... qq. ... Bonav. ... et alij. —

3. S. Bonav. Caietanus ... docuerunt illam relationem ...

per productionem, Paternitatem quidem in P. ad generandum Filium, et re-
latio Spirationis in utroque ad producendum Spiritum Sanctum. 4. Enriquez ait
tamen esse quam relationem seu proprietatem directe pertinere ad rationem personae, huiusque
dicere utramque claudere principaliter in recto quam esse; neque enim [illegible]
quae principaliter important, quae directe afferunt, et in recto ut vide-
re licet in [illegible] qui [illegible] reale directe, et in recto important
non tamen utrumque [illegible] principaliter, sed principaliter reale, quam [illegible].

5. Albertus. Herice. Lumbier [illegible] quae principaliter et
in recto inter esse et relationem requirunt ad constituendam personam [illegible],
consentit valent. tamen si non faciat distinctionem principii [illegible] produ-
cendi formam, quam nos cum Alb. et Heric. infra attingimus. Sed
claudit esse et relationem in ordine constituendam [illegible] per productivam non
sic intelligitur, quasi esse sola ut ab [illegible] aliis [illegible] perfectionibus
absolutis distincta [illegible] dicat, neque [illegible] simul claudunt intellectum et
voluntatem atque ideo non esse intelligunt essentialia, quasi dicerent
propria productiva coalescere ex essentialibus et relationibus seu notio-
nalibus: quae vero essentialia constituant personam [illegible], et quae [illegible]
naturam facile assignant, nempe per generativam [illegible] seu intellectus
et per spirationem voluntatis, seu [illegible]. — Sic [illegible] placita. — Sectio 5.

Cum Filius generat duo praeter [illegible] productivae
relationes Filiationis et communicare esse aliaque omnia essentialia quid-
dam formaliter, seu ex [illegible] formali et quid materialiter in [illegible] dicam
[illegible] debet dari ex parte [illegible] producendi, seu directe productio-
nem [illegible], sive principii [illegible] communicantis [illegible] adaequate
coalescit ex re producta et ex communicata, ita principium adaequatum
[illegible] coalescit ex re producente, et ex re communicante: [illegible]
servare debitam correspondentiam principii ad terminum, et [illegible] principii. —
Ut

In quo explicatur quomodo formaliter constituenda sit potentia productiva personarum

Ut autem dico quod se habeat tamquam principium, seu ratio formalis producendi, et quod tamquam principium, seu ratio formalis communicandi. Nota rationem producendi esse illud, quod exsistit in virtute productiva; rationem vero communicandi esse illud, quod ex se est [illegible] aptum se communicare et exhibere per identitatem; namque sicut virtus productiva exercet principium producendi, quia ex se est apta producere, ita illa ratio, quae exsistit apta se communicare, atque exhibere per identitatem est principium communicandi. Hoc interiecto discrimine inter productionem et communicationem, quod productio non supponit existere rem producendam; communicatio vero supponit existere rem communicandam.

Imo et intercedit notandum aliud discrimen inter principium formaliter producendi et principium formaliter communicandi, quod principium formaliter producendi debet realiter distingui a re producta, seu producenda; principium vero formaliter communicandi non distinguitur realiter a re communicata, seu communicanda; quia nihil potest se ipsum producere, et non potest seipsum communicare.

Unde aptando singula singulis dico rationem, sive principium formale productivum Filii, esse in Patre relationem paternitatis quasi innatam, quia illa [illegible] ex se est apta producere Filium, a quo realiter distinguitur; principium vero formale communicandi esse essentiam et intellectum, et principium spirandi, quia haec omnia sunt formaliter apta se communicare Filio, ut per se [illegible] ut in sequenti [illegible] apparet. Quoad autem Spiritum Sanctum rationem, seu principium formale producendi esse relationem spirationis [illegible] ut dixi, quod se [illegible] ad actum producere [illegible] in Patre et Filio; principium vero formale communicandi esse essentiam et voluntatem. Unde relatio spirationis [illegible] [illegible] Filii, [illegible] Spiritui Sancto [illegible] apparet. Unum est principium formale producendi et non communicandi, quoniam illud producit, sed illi non se communicat.

Pa

parent. V. Filij e a est priu formale comunicandi, sed n producendi, q a Filio se comunicat, n tn producit Filius.—

Contra ad 2x inferendum est neg. relatus p. ut virtute distinctam ab essa intellect. et priu Spirandi e pot generativa, sed, ut sic loquar, pars illius, parte vo superius neg essa intellect. et priu spirandi, quae nunc a pte. virtualiter distinctione e pot generativa, sed illius p. parte distinctiva, q illa pot generativa formaliter includat posse producere rem, et posse illi comunicare similitudinem in na, quae formaliter dicit essam et priu spirandi, utrumque [illegible] dicit pot generativa, et nulla pars divisive sumpta sufficit.—

Ex facile erit reddere formae et aliorum sent. 1a n. quae in sola essa adequate constituebat pot productivam formalem, n q essa n e ro producendi, tum q aliud extra essam intrat constitutum pot. 2a D. Mercij et formalia quaterus relatam dicit importarem in obliquo; n utraque pars importat in recto a pot generativam et spirativam sm adequatum superius, qm dis quaelibet pars aliquid distinctum, et dicat de obliquo; et ma, et form importatur in recto a potentia substantiali et si quaelibet pars in obliquo importat aliquid seu [illegible]: ng ma [illegible] form ut constituat spiritum, et form negative [illegible].—

3a S. Bernard. bona e quantum ad id q pot productiva d primario dicit productivum, n quantum ad id q dicit comunicativum. 4a Enrici verissa e si utraque pt. [illegible] n tamquam ro formalis producendi, sed alterum tamquam ro formalis producendi: alterum tamquam ro formalis comunicandi, seu formalia e,

illud

illud autem de prioritate relationis parum interest. — §. Sed tamen quaeres quam quorundam nostra est, sed addo quod prius comunicandi essentiam Pater quam producendi Spiritum Sanctum, quia existimo illud comunicari Filio essentiam vi fecunditatis intellectus et pertinere ad conceptum formalem genitationis divini Filii, quod si ita est, ut infra probabo, non aliter de illo, ac de essentia, ac intellectu discurrendum est.

Sectio 6. Sola relatio, non essentia aut aliquid absolutum est virtus productiva, seu principium formale producendi.

Probatur 1° ex S. Athan. qui ait Patrem hypostasin suam gignere. Hypostasis autem est proprietas relativa, ut infra probabo, ergo ratio gignendi, seu producendi Filium est in Patre aliquid relativum proprium, quia ratio producendi in Patre est id, quo producit, et quo ad id dicitur virtus gignendi, quatenus productiva possit esse, eius alter relatio Paternitatis non est comunicativa. —

Probatur 2° A ratione principii producentis, quod formaliter producens est seu secundum id quod immediate et formaliter exercet productionem, est principium proximum producentis: sed sola relatio, aut id quod formaliter relativum est, est principium proximum producentis. Ergo sola relatio aut id quod formaliter relativum est principium formaliter producens seu id quod formaliter exercet productionem, et convertitur, neque essentia neque aliquid absolutum est formaliter ratio, seu virtus producendi. Minor ostenditur quia in divinis omnia sunt una, excepto relationis oppositione, ergo minor quod non est id comune tribus Personis est formaliter principium producens, seu exercens productionem (alias in omnibus personis reperiretur principium formale producens et exercens productionem) ergo est principium proximum producentis, potest quia principium adaequatum dividat in omnibus personis principia proxima producentia. —

Probatur 3° producens secundum id quod formaliter producit distinguitur realiter a producto: sed neque secundum essentiam, neque secundum aliud

Aliud absolutum formaliter acceptum distinctum, per se ma productiva a producta, sed duntaxat sumitur relativum: ergo neque essentia, neque aliud

Absolutum est id, quo persona producens formaliter producit, sed sola relatio, aut aliquid formaliter relativum: maior vero indiget

probatione: inter virtutem productivam, quae formaliter talis est, et terminum productum debet dari distinctio realis, neque enim sufficit esse aliquid

ut formaliter virtutem productivam sui entitatibus, seu suis ipsius, sed id, quo producens formaliter producit est virtute formaliter productiva

per se: ergo producens sumitur id, quo formaliter producens producit, debet distingui realiter a producto.

Confirmatur: id est idem, quod idem non potest esse ratio per se productiva producendi se, sive suam met entitatem realem: sed essentia et quodvis absolutum

formaliter acceptum est idem, quod idem cum termino producto: ergo neque essentia, neque aliud absolutum formaliter acceptum potest esse ratio per se formalis producendi

terminum: probatur minor, quia essentia et quodvis absolutum formaliter acceptum est ipsa entitas termini. Confirmatur 2º inter principium formale producendi, et terminum productum

intercedit media productio activa (sive realiter distincta sive ratione) sed inter essentiam et quodvis absolutum formaliter acceptum [illegible]

et inter terminum productum non intercedit media illa productio activa: ergo neque essentia nec aliud praeter absolutum est principium formale producendi, minor probatur

quia ea inter quae mediat productio activa debent realiter distingui siquidem realiter inferunt ut ostalit [illegible] dicendis.

Confirmatur 3º. Inter illa, [solum] inter quae formaliter exercetur productio inter quae formaliter exercetur realis oppositio, ut sic nascatur formaliter ex producto, [illegible], ex ipsa [illegible] ratione fundandi: sed inter pure relativa et nullo pacto inter absoluta, [illegible] exercetur formaliter et immediate realis oppositio: ergo inter pure relativa exercetur formaliter

productio, et nullo pacto inter absolutas et relativas; ergo minor, simpliciter est exercere formaliter realem oppositionem, inter ea, quae formaliter accepta non sunt realiter distincta et nullo pacto absoluta et relativa, quam inter pure relativa, et nullo pacto inter absoluta et relativa exercent realiter productionem.

Pr. 4. Si relationes Paternitatis, et spirationis activae essent ratio generalis producendi, seu virtutes formaliter productivae, sed mere conditiones ut in Patre essentia et intellectus producant, et in Patre et Filio essentia et voluntas, Paternitas non distingueretur realiter a Filiatione: neque relatio Spirationis a processione spiritus Sancti. quod est Sententia sequela probatur quia plus repugnat cum termino producto virtus formaliter productiva etiam, quam conditio requisita ex quo talis virtus ... ad producendum; sed maior haec repugnantia ... virtutis productivae non tollat quae minus identificetur cum termino producto ergo neque tollabit minor, quae minus conditio requisita identificetur cum eodem termino: minor probatur, quoniam virtutes producendi ex ... adversario essentia et intellectus in Patre: essentia et voluntas in Filio et in Patre quae omnia identificantur cum ipsis tam productis, quam producentibus maior probatur, ea plus repugnant, quae magis accedunt ad repugnantiam; sed virtus formaliter productiva magis accedit ad repugnantiam cum termino producto quam conditio requisita ergo. Pr. minor tota repugnantia identitatis inter producens et productum est non ex producente et producto, sed ad rationem producentis et producti magis accedit virtus formaliter productiva, quam conditio requisita ad producendum. ergo virtus formaliter productiva magis accedit ad repugnantiam quam conditio ad producendum. mitto alias rationes.

Sectio 7.
Contra solutio impugnatur, qui solum requirunt distinctionem realem termini producti a principio adaequato producente.

Sed dicunt adversarij ad has rationes; non ... debere et ... suppositi per partes distingui realiter a ... producto, sed solum de supposito complete et adaequate posito ... ideo quam ... esse

essa, neq[ue] q[uo]d[dam] aliud adhuc erat dist[inctum] realiter a t[ermin]o p[ro]ducto, poterit

ee prin[cipiu]m f[orm]ale p[ro]ducendi, seu virtus formaliter p[ro]ductiva, si adve-

hat aliq[ua] relatio. Et hoc dupliciter (ex variis opinandi modis) l[ic]et

primo parte[m] c[on]p[ri]ncipii. 2° ... ut c[on]dit[ione]s sine qua n[on], sive ...

c[on]plem[ent]a ut alii inquiunt; n[on] hac rati[on]e ... princip[ium] c[on]pletum et adequa-

tum distinguit realiter a suo t[ermin]o, quin oportet sit, q[uod] distinguat[ur] ...

..., q[uod] claudit seu importat seipsum sua p[ro]portione sui discernit

n[on] p[otenti]a adeq[ua]ta productiva dici ... nempe virtus p[ro]ductiva et dis-

t[inc]ta a t[ermin]o p[ro]ducibili. 1° solam d[ivinam] essa[ntiam] et aliq[ua]m adhuc 2° c[on]princip[ium]

relativum, seu c[on]plem[en]tum.

Vera h[ec] solutio nulla e[st], sive relatio ponat[ur]

ut c[on]princip[ium], et pars virtutis p[ro]ducendi, sive ut mere c[on]ditio

et requisitum ... c[on]plem[en]tum; et quid[em] si relatio ponat[ur] ut c[on]princip[ium]

solu[m] fuit, q[uod] exigit, que p[otenti]a adequata claudit, ipsius parte

c[on]princip[ium] relativum realiter distinctum sit ... q[uod] aliud e[st] in p[otenti]a adequata

q[uod] n[on] pot[est] ee virtus productiva t[ermin]i, ante p[atet], q[uia] in deo neq[ue] essa, neq[ue]

aliud adhuc distinguit[ur] realiter a t[ermin]o: ... q[uia] q[uod] n[on] e[st] realiter

distinctum ab alio n[on] pot[est] illud realiter p[ro]ducere ex ut princip[ium] parte, cu[m] nihil

possit ex ... realiter se p[ro]ducere.

Deinde p[otenti]a adequata d[ivin]a debet distingui a suo t[ermin]o

q[uia] virtus p[ro]ductiva e[st] ex sua ... f[orm]ali e[st] ad aliud realiter

distinctum, nec ullo m[od]o pot[est] intelligi, q[uod] sit ad se, ... q[uia] sed ...

f[orm]alis virtutis p[ro]ductive debet distingui realiter a suo t[ermin]o, atqui

q[uia] ... p[otenti]a partialis ... f[orm]alis virtutis p[ro]ductive ... n[on]

solum p[otenti]a adequata, sed in c[on]plicata c[on]partialis debet distingui reali-

ter a suo t[ermin]o, et quid[em] et semel admittat[ur] dist[inctio] realis

n[on] requiri ex ... f[orm]ali virtutis p[ro]ductive abstrahendo ab adeq[ua]t[a]

...

& inadequata, deinde quod stante potentia desuper virtuali productiva in ordine ad terminum realiter indistinctum nulla efficacia vel probabilitate potest adaequate sub virtute comprehensa stante ipsa potentia assignari realiter distinctum a suo termino.

Rursus si non esset in Deo potentia adaequate distinctus realiter a suo termino, sed solum formaliter partialiter duntaxat, quia non solum terminus quod dicit esse ad aliud, sed non solum terminus quod dicit esse potentia realis, ut solum id solum dicit potentia realis, solum quod est realiter ad aliud, quod urget sic, si nihil distinctum realiter tenderet ad nihil diceret potentia realis, sed id solum dicit potentia realis quod dicit distinctionem aliud quod indistinctum est per inde se diceret nunc quod ad suum terminum formaliter, ac solum diceret tunc, quod nihil omnino foret distinctum tunc autem non foret formaliter potentia realis et partialis quod nunc non est distinctum realiter. Sed neque modo, quia tunc id solum dicit potentia realis, quod dicit distinctum realiter.

Fundamentum quod in hac doctrina allud efficacissimo est ad probandum quod Filius non procedat a se partialiter sicut ut Pater: neque non solum requirit distinctio realis intercipiens adaequate terminum productum non tamen intercipiens partialiter, et inadaequate; qui assererent Patrem et Filium esse unum adaequate principium Filii, non possunt convincere quod Filius non distinguatur a se, ut non quis principium partiale debeat realiter distingui a termino producto.

Eadem efficacia deinde sic, rursus quia si Relatio non ponatur ut principium, et partialis virtute productiva; sed de mera conditione, et complemento, sicut formaliter inde ad eam relationem, ut saepe ac multi essentiae consistere; Rogo an tunc deitas potentia productiva realis, nec ne? Si est, quia ut non detur aliquid quod distinguatur a termino producto est potentia realis ad se, et productiva sui, quod est impossibile. Si est, quia neque adveniente relatione quae dicitur conditio, sub complemento et potentia formaliter.

Ita

ideo ante illius adventum esse ei erat pra realis, qua faciebat dist. reali a tro: sed et post adventum eadem distinct. manet. Hoc n. e mirabile in hoc mysterio, q relationes inter se distinguant, nec tamen fe iuuantur distingui esse, qm tam hent identificatum) ineq adueniunt relat. i pra realis.

Mitto q si relatio e mera conditio, et n quid essentialiter constituens pra realis, tamqm pars: tota, et adequata esse pro realis erit hoc triluy pmilis, et n quid notionale, qnius ad hoc dere. Oduat. ad actum, q ederat aliquo requisito q n hec insibil. pars.

Qm q si relatio distingui debet realiter a sua producto, q complem. e virtutis productiuae multo potiori titulo distingui debet ipsa virtus productiua cui opertet q virtus q frale et illud mctis.

Hec e 2a pars vere intendi, que e ex sola declarat. Oradit, adeqm supponere, q sicut prius frale (abstracto non a ... dicalis et formam) seu ro fralis producendi e id, q imm. producit media alt., seu id mediante quo imm. oritur productio, ita prius frale coicandi e id, q imm. se exhibet mere media vnione. na sicut causalitas prius fralis producendi e productio ita causalitas prius coicandi e vnio. Neq n. minus talis se coicat prius frale coicandi p vnione, qm frale prius producendi alteri producit p productionem. Vnde sicut productio e actuale ipsius exercitium producendi, ita vnio e ipsa actualis coicatio.

Hinc fit ma. et fra. ee prius frale coicandi opane. Opn, q illi imm. se exhibet mere p vnionem que se det tamqm ro fralis in actu 2o coicandi, seu id, quod tamqm ipsa actualis coicatio. Dicet ma opane frale n sit prius frale, q n e prius illius, sed subiectum, opane tn opposti e frale

Scilicet p. esse hec alig hoc et n alig relatiuy psonale ei frale ros coicandi.

frale.

frale principium q. imm. et quidditative illud constituit, manet quin
illud sit superi formale.

Sed cum sit duplex principium, aut physicum, al-
terum methaphysicum. Utrumque physicum duplex est, unum unionis,
et principium formalis admittendum est, physicum sumptum pro oppositione constituto
physicum, et metaphysicum medio. Primum physicum, quod se exhibet medio
nexu realiter distincto ab utroque extremo, qualis datur inter deum et corpus,
metaphysicum vero est quod media identitate, seu nexu realiter indistincto ab extremis,
qualis in tali realiter inter nos deum et personam reperitur.

Unde planum est nos minime intendere esse deum aliud
de ab esse principium physicum communicandi, non de rigorosi accepimus dicit unionem
realiter a se et termino distinctum, quae nullatenus inveniri potest in deo
sed metaphysicum, quod est indistinctum realiter a termino, et actualis communi-
catio est identitas, posset non dici reale, seu cum addito physicum
virtuale, quod principium reale latius videtur patere, quam physicum, et physicum vir-
tuale, nec deus dedecet, nec exigit actualem distinctionem realem a termino.

Conveter ad hec potentia physica in deo catenus admit-
timus, dedimus physica virtutem productricem termini, non quod concedamus formalem
virtutem communicatricem esse nisi forte ut modo formaliter termini, nec physici potest
comprehendamus tam virtualem, quam actualem, nam hic vox et quaevis
potentia ut ex productiva et unitiva coalescit physica poterit ap-
pellari.

Ex nullo metaphysico probari poterit superior doctrina
quam in assertione tituli proposuimus, non seu principium formale communicandi
est quod ex parte principii existens imm. se exhibet intra identitatem
termino producto: sed hoc solum potest esse et aliquid hoc; nullatenus vero
aliquid personale relativum est. esse, seu aliquid hoc est ergo, seu principium
formale communicandi et nullatenus aliquid personale relativum. minorem probo.
quia nihil relativum personale se tenens ex parte principii communicat inter
identitatem termino producto. sed id solum debet esse aut aliquid hoc est.

Dixi

dixi nihil relativum personale detineri ex parte principii communicari intrinsece per

identitatem tantum producto et non dixi aliter nihil relativum retineri ex parte

principii, ut ea excluderem non dependentem relationem spirationis, quae rigorose non

dicitur personalis seu formaliter constituens ultimate personam in ratione talis, quae

ut infra ostendam formaliter communicatur Filio in sua generatione.

Consulto non expressi, quod aliud ultra Deitatem esset

principium formale communicandi; an sit intellectus et voluntas, an intellectio

et volitio, ceteraque attributa, neque huic generi decisioni tunc obstabit

cum inferius dixero, quod [illegible] ut formaliter communicatur Filio quod spiratio activa

cum ipsa sit principium formale communicandi, quod ex parte principii [illegible] sit, et

formaliter tantum producto communicatur.

Dices eo ipso quod producatur relatio tantum identificata neque

manet ipsa non tantum communicare, quod eadem producendi relationem omnino formaliter

communicandi itaque et [illegible] relativo principii est formaliter tamen producendi

[illegible] communicandi, quin opus sit [illegible] duas statuere, et alteram

neque alteram relationi tribuere. Ante ostendo, nam eo ipso quod producatur

relatio non identificata, manet non exhibitam identitatem tantum.

Ex concesso antinecessitate [illegible] nam hoc ipso, quod demum

producitur relatio non identificata damnum duplex principium, seu rationem formale

illius; alterum a quo formaliter producatur, alterum a qua formaliter iden-

tificetur, seu a qua hoc identitatem communicat: neque una [illegible]

[illegible] communicalia ut in [illegible] [illegible]. quoniam [illegible] producere

relationem, non est illam identificare; sed potest formaliter [illegible] non

[illegible] illo, ergo neque est virtus producendi et formaliter est virtus

communicandi. Cum autem relatio principii [illegible] formaliter producere

[illegible] est aliud, quod debeat formaliter communicare neque, seu illi re-

lationem identificare, neque eidem tribui debet quod [illegible] diversis.

Replica principium [illegible] suo [illegible]

aliud realiter distinctum, neque enim non potest aliquid esse sui ipsius principium:

Sed

Sed nihil potest relatio posse esse ad aliud realiter dist. ergo nihil potest ipsam
posse esse principium formale communicandi, quia non est ipsa, sed ingressissima relatio quae
est ratio producendi et ratio formalis communicandi. Respondeo principium physicum ex se
debere esse ad aliud realiter distinctum; non vero principium metaphysicum. Imo
implicat quod sit principium metaphysicum communicandi, et quod realiter distinguatur
ab eo cuius principium est. Unde ea ratio debere esse ad aliud, qua
principium est: ad aliud realiter si physicum, et reale principium sit: ad
aliud metaphysice et virtualiter, si metaphysicum et virtuale principium sit,
Neque enim sic fit principium communicandi nam physice aut metaphysice cau-
sare se, non se metaphysice quia metaphysice distinguit ab eo, cuius
principium est, non physice, quia nullo pacto causat.

Sectio 9. Fundamentum Authoritatis quo adversarij ostendunt rationem formalem producendi non esse relationem sed naturam.

Sectio 10. Fundamentum rationis quo idem ostendunt.

Multa advertunt sectione 6. Obijciunt adversarij: 1°
ex Authoritate, quam missam ad aliam sectionem, in qua omnia
ex omnibus desumpta proponunt, transeamus. 2. Obijciunt ex
Divo Praeposito relationi non competit esse principium productivum, seu ratio formalis
producendi ex sua ratione communi, neque ex peculiari, aut differentiali. ergo
nullo modo ei competit ratio principii productivi. probatur consequentia, transeo quoad 1.
probatur quia ratio communis relationis non est productiva, alias omnes relationes productivae
forent, atque ideo illam clauderent. quoad 2. sic, quia relatio ex sua
ratione particulari solum debet esse constitutiva personae: ei autem quae est ultimum con-
stitutivum personae non competit dicere actionem, ut clarum constat in omnibus
creatis. Ubi dicere actionem pertinet ad naturam, quae constituit naturam, vel ab alia
accidentali, superaddita, et nihil horum competit rationi personali.

Respondeo negando antecedens quoad utramque partem: sicut relationi ut sic
competit esse subsistentem, aut personalitatem, et non competit relationi ut ex
sua peculiari ratione, ita eidem ex sua peculiari convenit esse principium
formale productivum, quamvis id non habeat ex ratione quasi generica, et cum
neque utemur ex eo, quod creatae relationes infecundae sint aliae d-

Di-

dicendo de intellectus esse substantialis, nec de relatis ultimus et limitans

persona, quia nulla intellectio fictam substantialis est, neque illa quae creavit

relatio ultimatis persona; ... quod in actu ... productiv

... virtute productiva ... Quod si dixeris ...

... quae ... productivum esse

transiens, dic ... relatio, quae ... transiens ... transiens ... tamen

transiens ut non patebit ... accedit ... transiens ex ... rationis

differentialis ... est virtute productiva, ... requiritur ... differentia

... relatio.

... illud divinum proprie potentia productiva

in aliquo ... producit sibi simile, ... agit

seu quod ... in quo sibi assimilat terminum productum ... agens, ...

saltem univocum, quale est generans intendat producere sibi simile

Atqui persona ... producit sibi simile in relatione ...

... relatio ... principium ... productivum ... minorem ... quod ...

non producit ... sibi simile in paternitate. Unde ...

... non producit filium non fuerunt univoce productio

... rationes ... univoca, ... ut principium quo influens ... eius ... spiritus

univoca ... ut producti, ... relatio paternitatis differre ... a relatione

termini producti, ...

filiationis ... filio

Ratio ... producens assimilare sibi productum

in solo principio formali sed non in omni; sed in principio ... quale est principium communicandi

... termino ... intento, quod quidem est in essentia ... communicata ... principium formale communicandi, ... filius

terminus formalis communicationis ... doctrina distinguitur ...

maior illud ... potentia productiva ... producit sibi simile quantum

... quod agit communicando, ... producendo concedo maiorem; nam

quod formaliter agit producendo ... maiorem ... quod

... agit ... et filius ... duplex ... includit,

aliorum

alterg, quae [communicat]: altera quae producit: Sm priorem quae pa[ter] alio

e assimilat sibi vi suae; Sm posteriorem n assimilat, neque opus e.

Addé q[uod] utrumque virtutum, qualis e vis [sub]limi

generandi, [filium] incidit assimilare sibi in na, quia eius [virtus]

sine substantia prius [illa] operatur in ea ipso assimi

lat in na, q assimilat in aliqua virtute subtili productiva im

manenter, sed n assimilat in ea, qua ipse [filius] producit. Undeq

P[ate]r producat filium sibi similem in virtute subtili spirandi, producit

illum similem in na, si tñ unde inferretur quod n producat simi

lem in virtute generandi, Itaq n benedicatur P[ate]r n producit filium sibi

similem in Paternitate, q[uia] Paternitas n e virtus qua producit filium

Obiec[tio] 3. id e prius productivum quo vel pri[us] P[ate]r

e secundum: sed vel esse d[ivinum] n vel relat[io] t[alis] P[ate]r e secundum, q[uia]

esse d[ivinu]m n relatio e prius productivum quo. maior pr[obatur]

q[uia] prius productivum quo nihil e aliud quam id p[er] q[uod] P[ate]r te

[ne]tur causare, q[uod] e cu secundum. minor pr[obatur], q[uia] esse d[ivinum] communicabile

e, et relatio Paternitas incommunicabilis. R[espondeo] p[rimo] esse d[ivinum] n[on] producit

Paternitas reddit secundum d[ivinum] P[ate]r R[espondeo] distinguo maiorem. Id e prius

productivum quo P[ate]r e secundum, secunditate productiva secundo

maiorem; secunditate formaliter communicativa nego maiorem. Secun

dum d[ivinum] t[otaliter] ex duplici fr[ont]e communicativo, sive productivo, prius

quo posterior sit relatio e, prius d[ivinum] esse, q[uia] relatio e[st] formalis

qua P[ate]r producit q[uod] e cu secundum secunditate productiva; esse d[ivinum]

e vero formalis, qua P[ate]r eugess[?] communicat, q[uod] e cu secundum secun

ditate communicativa. Et si d[ici]tur secunditatis communicativ[a] prius

quo communicabile sit. Undenim[?] e n[on] vero correlatio sit prius produc

tivum, et nihil dicit sit tn producere incommunicabilis.

Obiec[tio] 4. Si solu relatio e prius et vir

tus productiva d[ivinu]m filius n[on] procedit p[rim]o, neque spirit[us] s[anctu]s p[ri]o d[ivi]num.

9

q^d Vrget est SS. ... et sic temerarius. ... relatio n^i formaliter voluntas, aut intellectus, nec virtus inclusa aut volitiva.
Posset item alterius distinctio omnis ... tamen ... virtus productiva ... tamen ... virtus spirativa ...
Ingratus ... productive aliquid productum, et aliquid improductum, formaliter ... paternitas productiva prius est relatio; paternitas ... spirati prius ... essentia et intellectus et volitio, sive ... voluntas. Unde sicut dicere aliquid a relatione ... est ut dicat procedere ... voluntatis ... SS.
Dices. Filius et Spiritus S. producuntur immanenter ... prius formaliter immanentia. At relatio n^i est prius formaliter immanentia sed intellectus et voluntas ... intellectus et voluntas ... virtus productiva Filii et Spiritus S. n^i relatio. Respondeo ... immanentia distinctio ... relatio n^i est prius formaliter immanens, sed ... prius formaliter immanens dicit ... producti ... dicit ... immanentia ... prius productivum immanenter ... dicit nempe q^d virtus producens sit ... maneat in producente ... relatio ... intellectus et voluntas ... essentia. Unde ... relationes n^i esse virtus productiva, sed n^i esse ad ... ut ... prius producendi et immanenter ... q^d n^i ... negamus: quin potius supra ostendimus.
Non aliter solvendo est illa ... Filius et Spiritus S. producuntur vitaliter ... a prio vitali, sed relatio n^i est prius vitale ... relatio n^i ... Filius et Spiritus S. ... intellectus et voluntas ... vitali ... a relatione ... ab essentia, intellectu et voluntate; a relatione ... Filius et Spiritus S.

producant, est esse v. innovatum voluntatis. similiter voc. diz inem. qua sit formaliter communicat.

Obiec. 6. potissima est, innovatio, ex voluntate paternitas. Quam sit virtus proxime productiva, qui neque adveniente esse intellectus voluntatis illius sit, nisi esse innovatum et voluntatis, sine virtute proxime productiva cum nemo dantur in se modus. R. potissima esse exercitium solum relationis tantum virtutes productivas, quae media sunt omnia, quae ad illud exercendum requirunt, sicut: neque cum tamen producendi. Sic debeat aliquid communicatum quod relationi producendae identificat, adhuc debent, ut relatio producat, esse intellectus, et voluntatis, non ut producendo adveniunt, sed se communicando, quae deficientibus non manet virtus productiva sub ratione proxime defectu requisiti conditum. Non defectu alicuius virtutis activae et passivae, quae ipsum terminat et in virtute ipsius productiva, quae deficienti applicatur tota virtus manet, non tamen sub ratione proxime defectu conditionis, quae suo adveniunt non dat virtutem, nam illa caret, sed facit proxima dando requisitum quo caret, seu, ut vulgo loquuntur, quo ipsa est.

Sectio 11. Quae relationes constituant potentiam generativam et spirativam.

Hactenus probavi potentiam generativam complete acceptam (et de spirativa) includere aliquid absolutum tamquam rationem formalem communicandi et aliquid relativum tamquam rationem formalem producendi, restat modo videamus quae relationes sint, quae tamquam virtutem productivam includunt. Nec dubium est relationem paternitatis in potentia generativa, et relationem spirationis in spirativa includi, sed cum quo consuevit dari, quae illae ingrediantur formaliter constituentes potentiam.

Ad cuius autem intelligentiam suppone in principio productione considerari posse et debere tres res reales distinctas, quarum una est principii productivi, quae non est fundata in ipsa substantia efficientis et transeuntis. Alia principii actu agentis, seu producentis, tertia passionis, sicut non sit ipsa actio, seu productio, et transitus. Quoad quas praedicabilis, praedicabilis (pro varietate opinionum) primo fundatur in actione, seu productione cuius munus differre

principii

prius ad terminum, non in actu primo, neque in actu producere, aut fieri, sed in

facto esse post actum 2um.

Hos concipimus servare inter se quendam ordinem, tertium subordinatum inde, quod prius est posse realiter producere quam actu producere, cum ideo producat, quia potest, et non ideo potest, quia producit. Deinde prius est actu producere, quam referri in facto esse ad terminum productum, siquidem ideo refertur, quia produxit, et non ideo producat, quia refertur, porro prius est referri, quam in facto. Ostenditur prius est actum 1um quam prius esse agentem in fieri, quam in facto. ... prius est actum 2um prius ... forma, quam actu producens, ... quia potest actu producere actum 2um. Rursus prius est fundum, quam id quod est actu producere actum 2um. ... relatio formalis aut quasi formalis, quae ex tali fundo oritur; sed relatio formalis ... producens refert in facto ad terminum oritur ex ipsa actuali productione. tamquam fundo; ergo prius est actualis productio, seu actu producere, quam in facto referri.

Nunc dico relationem productivi, seu relationem actualiter producentis, seu quae ex productione actuali resultat, non constitutivum formale potentiae generativae et spirativae. Ratio est quia potentia generativa et spirativa prius est generativa et spirativa, quam actu producant. Ergo relatio, quae eam constituit in actu 1o, constituere quam actu producens, seu actu 2o. Atqui nulla potentia debet procedere actualem productionem, seu actum 2um. Atqui non praecedit actualem productionem nisi relatio productivi. Ergo haec non est constitutivum formale potentiae generativae et spirativae. Quod potest confirmari ex praedicato, ... potentia generativa non constituitur actuali ipsa generatione, neque relatione formali inde resultante, sed alia, quae utrumque antecedit et ... prius productivi respicientem terminum, seu producibilem.

Deinde potentia dicitur posse generare, aut spirare, non claudit actum 2um ... actum 2um ... ex terminis ... formaliter potentiae, ut posse generare, aut spirare. Probatur. Antecedens probatur, quia eo ipso quod claudat actum 2um non est posse generare aut spirare, sed simul generare aut spirare. Nunc Rursus, potentia dicitur posse generare non claudit actum 2um. Ratio: Relatio, quae claudit non est relatio actualis, sed actus in ... ergo

q̃ cum ipse actu ꝓd sit formaliter relatio excludens ab eo ꝓd debet excludere relatio filii.

Ceterum cum ad producendum spiritum S. per spirationem petat duabus aliis relationibus ꝓduci, quae formaliter producunt. Restat videamus quae illae sint, et sub quo supponi compleant pro spiratiua. Et in iudicio requiri relationes Paternitatis, et Filiationis non sub quatenus productiua et producibilis, sed quatenus de facto illa produxit et ista producta, quia per spiratiuam in actu primo proximo exigit ꝓ Patre et Filio saltem coexistentes: aliter non negatur distinctionem inter illos amor mutuus, perfectus, requisitus, quo 3.a persona producenda est.

Sed per relationes Paternitatis et Filiationis non quatenus prius productiua est, et ista producibilis, sed quatenus de facto produxit et ista producta est. Antecedens Patrem et Filium actu coexistentes, ut manifestum est requirunt relationes Paternitatis et Filiationis non quatenus illa productiua est, et ista producibilis, sed quatenus produxit, et ista producta est.

Consulto dixi relationes Paternitatis qua produxit, et non dixi qua actu producit, ut sic dicam in ipsis fieri. Dixi et relationes Filiationis qua producta est, et non dixi qua actu producitur, quia sic perimitur generationis diuinae actualis productio, et personae Filii et Filiationis in esse ista acceptae, Patris et coexistere ut de facto Filius creatus transacta actuali generatione procederet, sufficiunt complere pro spiratiua Paternitas et Filiatio illa ut produxit, ista ut producta.

Velle tamen aduertas me copulatiue loqui quando affirmo relationes Paternitatis et Filiationis requiri non solum quatenus illa productiua est, et ista producibilis ita ut haec diuinitas non sufficiat, ut omittam an ꝓ pro Patre sufficiat Paternitas qua productiua de modo pro Filio non simul copulent relatio

Saltem

Sola qua producibilis e, sed etiam qua producta qua virtualiter
qua producta e copulare eo quod Filij videre alium duo
extrema ad Amorem reciprocum sufficientia.

Sedis praeter ad dicta singularis potentiae instru-
amus generativa sit et spirativa. Potentia generativa in Patre claudit
tamquam virtutem coëntitativam essentiam, et rationem verbi intellectus et spirati-
vae virtutem, salem qua generaliter productiva e, ut virtutem alterius producti-
vae claudit relationem producentis, et in relatione qua refertur, ut relatio
producendi, neque in facto esse, ut producit. —

Potentia spirativa proxime completa claudit
tamquam principium formale spirandi voluntatem, tamquam
principium formale producendi relationem ... et nihil amplius
quia sicut claudat tamquam complementum et conditionem sine qua
in Deo relationes Paternitatis et Filiationis sunt ... dispositiones
completas neque illas includere tamquam virtutem productivam
ut potest constavit ... sicut ... quia potentia spirandi
est realiter in Patre et Filio, ut virtutem eius ... in utroque singulariter
Paternitatem et Filiationem claudere in potentia spirativa tamquam
virtutem productivam, cum neque in Patre sit identitas Filiationis
neque in Filio Paternitas. Deinde si potentia spirativa claude-
ret tamquam virtutem productivam Paternitatem et Filiationem, Pater et Filius
mutuo se respicerent per virtutem spirativam quod falsissimum, imo deberet
quia virtutis spirativae solum respicere potest, ut quod potest spirare, quod neque
Pater nec Filius nec Filius ... Patrem sed utrumque ... spiritum sanctum ...
... ... virtus spirativa qua productiva spiritus sancti
est ... ... neque claudi in potentia spirativa
tamquam ... formalis spirandi ... virtutem ... utriusque

ra Divinitas, neque Filius Communicat formaliter, ut possit producere Spiritum
S. B. et sic ratio Filii in formaliter communicativa quae ratio Spirationis S.
in formaliter productiva. Et contra communicat formaliter ipsi
Filio, quamvis sit virtus productiva operationis.

Ex dictis colliges potentiam spirativam esse nocionalem
proprie Patris, Spirationem vero esse notionalem proprie rationi dicti
Filii, quia in communi illa differunt ab Spiritu S.^to tamen sin sit
notionalis rationi utriusque quia non omnis, sed non aliquis inadequati. Ut enim
neque potentia spirativa claudit utramque aliquid relativum personale
proprium Patris tamen conditio est sub hoc conceptu in quid notionale
solius Patris: claudit aliquid relativum personale Filii; et
sub hoc conceptu in quid notionale solius Filii; claudit relationes
spirationis utriusque Patri et Filio, et sub hoc conceptu in aliquid
notionale utriusque quia communis utrique separatur Spiritus S.ti

Quaestio 5.

p. 13. Septimo.

Sectio 1.^a

Potentia productiva divinarum personarum vere, ac formaliter productiva.

An potentia divinarum personarum productiva recte vere,
ac formaliter productivae dici possint?

Haec assertio fide credenda est, ut declaravimus S. et
P.P. et cum iam diximus dari utrasque productiones abstrahendo
de appropriis et impropriis modis; quae a persona de orir a L. et
ab hoc et [illegible] quia nequit subsistere sine aliquo formali
productivo modo asserimus id audire plerasque realiter productiones
Ut 1. nisi darentur vere et realiter productiones non vere, et realiter
procederent personae in esse producentes et productae, et consequenter
neque vere et realiter distinguerentur 2. quia [illegible] diximus
dari vere et realiter productiones quae creant potentias productivas
divinae personae ... quae non possunt vere et realiter opponi in

roe

roe producenti, et producti, nisi dico vera, et realis ro producentis

et producti. Vera autem et realis ro producentis et producti est

vera et realis productio. Ergo nisi darentur vere et realiter produ

ti, et non vere, et realiter oppomerentur in roe producentis, et producti

personae. Probatur 2a. Filius et Spiritus Sanctus vere et rea-

liter producuntur, vere et realiter accipiant a suis principiis

esse, quo sunt, vere et realiter existunt vi productionis

ergo dantur vere et realiter producti, quae tamen rationibus formalibus

vere et realiter producuntur. Probatur Consequentia quia impossibile est Filium

et Spiritum Sanctum vere et realiter esse productos, quin sint vere et

realiter producti ergo: sed vere et realiter produci est vera et realis

productio, sive formaliter producendi, ergo dantur vere et realiter

producti, quae tamen rationibus formalibus vere et realiter pro-

ducantur. Probatur 3o. Vera et realis productio est via ab uno

ad aliud (via vero productionis sicut de actione dicitur, quod sit via ad terminum pro-

ductum in motu locali, sive deambulatione) sed in divinis personis datur via

ab una ad aliam. Ergo datur vera et realis productio. Minor probatur quia vere

et realiter egreditur ab alia. Ergo datur via ab una ad aliam, aliaque

pacto egrederetur, si nulla via pateret egressui.

Probatur 4. Impossibile est quod vire productiva in alterum vere et

realiter reducatur ad actum, nisi aliquid quod sit ratio formalis redu-

cendi vere et realiter ad actum, sed potentia productiva divinarum personarum

vere et realiter reducitur ad actum producendi. Ergo datur aliquid quod sit

ratio formalis reducendi illam vere et realiter ad actum. Atqui nil ali-

ud est vera et realis ratio reducendi potentiam in actum producendi, nisi

vera et realis productio. Ergo datur vera et realis productio respondens

potentiae productivae divinarum personarum.

Probatur

proprio, et reali, et denatio, et venit natura

a fra vera et reali; sin secus ut li, ca, n. v. dicta a producente pro

sua atro, quod denat. sed subsistit, et vere, et realiter faciat

neque desubsistere, qui ut sed ea non realiter distinguatur, sed Filius

et Spus qui denante vere et realiter producti: et Filius vere

et realiter producentes: qui dat vera et reali forma sang...

..., sed fra denat. producti et producentes, in productio ...

vera et reali productio tam Filii, quam Spus.

... qui non repugnat ex impossibili, qui dicat in suo conceptu neque

ex repugnantia producenti et producti incadgna neque ex roi

..., aut dependentia, ... non sint de roe ... vere et

reali productio, sed ... neque aliud ... unde repugnet

Sectio 2.

Aliqua obiectionibus satisfit.

Adverte productiones quae proprie et vere causae

respondent esse quidem causalitatem, negamus ideo ... esse vere proprie

causa Filii. = Obiec. 1. non repugnat vere et reali productio

ad divinis ... sed nullo alio capite ... non ...

concedere in divinis vere et reali productio ... productio

respondeat. Maior ostendit ... ut supra dixi, si spiritus ...

... non procedere ... procedere ... distinguere

et ... in ea ... nulla esset vere et reali productio, sed vere

et reali ... Atque vera et reali producti, starent ...

... distinctio.

... maiorem esse veram de personis ... non

... actuale

producti et producta similiter. Praeterea ... nulla persona producere

nulla persona alia ... realiter distincta, nisi ... essent

improductae: ... ut sint personae ... distinctae ... aliqua carentia

vere et realiter producat. Hoc autem ipso, qui realiter et vere

producat, debet dari vera et realis productio, ut s. dixi. Illud
vero Spu S.to non videt, quia tunc non esset de novo; modo non e. cujus pro-
fisetur(?) ad [illegible] primum non solum ut productivum, sed ut [illegible] produ-
centis, tunc autem solum debet primum terminus opponi.

Obiicio 3.o Vera et realis productio e. verus et
realis terminus ad primum producens et tertium productum: sed impli-
cat in divinis productio, quae sit verus et realis terminus, ad
primum producens, et tertium productum. ergo implicat vera et realis
productio. Maior suppositio, cum ex sua [illegible] productio res-
piciat utrumque. quam [illegible] aliquo [illegible]. Unde
ultimus [illegible] tamquam medii interiacentis, et specificandus
[illegible] tam a primo, quam a tertio. Minorem ita pro.: Productio in
divinis si sumatur active, identificatur cum primo producente; si pas-
sive, identificatur cum tertio producto. ergo si sumatur sub utroque conceptu
identificatur cum utroque, cum primo scilicet et tertio.

[illegible] missa maiori de adequata productione ut
claudit conceptum activum et passivum, resp. minorem ad simul [illegible]
[illegible] probatur, dico, quod si productio sumatur active identificetur cum primo
producente, sed active accepta non e. terminus ad extrema sed ad tertium:
non n. e. de conceptu productionis active ut sic, ei ad [illegible]; sed ad
tertium. Unde ex suo genere non respicit identitatem cum primo. sed
cum tertio [illegible] dico, quod productio sumpta passive identificetur cum tertio, sed
[illegible] accepta non e. terminus ad tertium, sed ad primum, atque ideo solum
respicit identitatem realem cum primo, non cum tertio [illegible] producto.
Sumpta vero adequate, ut sub utroque conceptu respicit tam
primum, quam tertium; non sic ut sub tertio [illegible] claudit respiciat
[illegible] utrumque [illegible] sub [illegible] primum [illegible]
tertium, ut nuper explicui.

Hoc

Hoc adeo verum est ut in rebus creatis ex opinione
Sacri probabiliter gravium DD. idem distinguatur. Quod si Thomistas sequamur
et verum productionis distinguamus realiter secundum adequatum
conceptum a passio, et secundum modum adequatum a termino non id eveniet ex
conceptu passionis vere productionis sed ex eo quod difficili creaturae
productionis imperfectione et limitatione. Hinc addere eorundem
mi. dici illas productiones vere et realiter immanentes non proceres
ut in creatis, sed alio nobiliori modo productionem eorum esse.

Sectio 3.
An divinae productiones possint appellari passiones actiones, nominales influxus, et actionem.

Hoc difficile de modo loquendi est; nam in rigore et proprietate terminorum significationis male audiunt eiusmodi nomina, nisi improprie et cum aliqua restrictione accipiantur. ideo quae a SS. PP. [illegible] ab illis non usurpantur prorsus nomen actio et influxus.

Sectio 4.
In qua alij aestimant divinae passiones actiones, nominales emanationem.

Non minus varij SS. DD. in assignando ratione formali passionis quam in assignanda productiva primarij. [illegible] docet divinam originem sive activam sive passivam quasi materialiter claudere actum intelligendi et amandi, et formaliter addere relationes productionis; ita ut productio activa Verbi dicatur realiter intellectio et super addat formaliter Paternitatem; passiva intellectio quasi materialiter et filiationem formaliter; activa productio Spiritus S. quasi materialiter amorem et formaliter spirationem; denique passiva productio Spiritus S. quasi materialiter amorem et formaliter processionem. Sic Suarez et Hemelman.

[illegible] non multum differt a [illegible]. [illegible] originem activam tam intellectus et voluntatis, quam relationem formaliter in [illegible] et quidditative includere; addit tamen relationem non claudi [illegible] additionem [illegible] productionis relationes quasi praedicabilis, sed per se quando [illegible] ex parte [illegible] productionis [illegible]. Vide Montesin.

37

— ut tam activas quam passivas importare

formaliter, et in recto intellectum et voluntatem, et tamquam de connotato relationes; sicut intellectus connotans Paternitatem sit origo activa Filii: eademque intellectio connotans Filiationem sit passiva eiusdem Filii. Volitio connotans relationem spirantis sit origo activa Spiritus Sancti; eademque volitio connotans relationem spirati sit passiva eiusdem Spiritus Sancti ita Zumel.—

Tertia contra e converso in recto, et formaliter importare relationes et de connotato; seu in obliquo intellectum et volitionem. Sic enim nulli RR.ᵈⁱ in hac sententia Paternitatem connotantem intellectum est generatio activa Filii; Filiatio connotans intellectum est nativitas eiusdem. Relatio spirantis connotans volitionem est spiratio activa: relatio procedentis connotans eandem volitionem est processio, seu activa spiratio.—

Sexta vult processiones seu origines adaequate consistere in solis relationibus, non in facto esse, sed in fieri, ita Suarez, Vasquez, Tanner, Arrubal et alii cum D. Thoma. Itaque sic dicendo divinas origines, seu processiones condistinguunt ab attributis essentialibus intellectu et voluntate, sive eas accipiamus active, ut se tenent ex parte principii, sive passive, ut se tenent ex parte termini; neque activus etc. Ulterius in relatione Patris ut est in producere, seu via activa; passiva seu nativitas in relatione Filii, ut est in produci, seu via passiva: spiratio activa, in relatione spirantis ut est in spirare, seu via ad spiritum Sanctum. passiva in relatione procedentis, ut est in spirari, seu via ad spirantem, quin intellectum connotat.— Sextis sententia

Quintum: divinae processiones seu origines sint actus et Dicimus distinctio [illegible] ex mea sententia

Quartum: divinae processiones seu origines sint actus entes. Primo maxime quia productio ad illarum notitiam ea in mi-

mi—

morie revocare, que de pot. Cl. in altu l. 5 Fruiring

Etenim sum dixerimus pot realis ad intra duos sensus producere et communicare. necessarium est assignemus ex parte actus et aliquid quod pot ut principium et formaliter producat illum, et formaliter producat: et aliquid fit, quod pot ut principium et formaliter comunicativa actu et formaliter comunicet, neque sic adequate pot in actu i.o assignabit adequate aliud, ut partiali in suo genere partiali.

Generio et divina ordine sunt possibiliter formaliter et in recto claudere aliquid absolutum, aliquid relativum, aliquid essentiam, et aliquid hoc; neque cum duplici officium formaliter et quidditative obtinet alterum comunicandi, alterum producendi ut principium et formalis productio non est aliquid absolutum, sed relativum; respondere quod pot ut formaliter productivo: ut comunicatio vero formalis est aliquid absolutum, et comunicent pot, ut formaliter comunicativo. ita absolute et materiae. Ceterum discrepo ab aliis, quod ipse absolutum illud in divinis possibilibus inclusum dicit esse intellectus et volitio ego vero arbitror non esse rem; sed illarum identitatem cum suo producto. Itaque in mea sententia intellectio et volitio dicuntur se habere formaliter ex quo pot ad intra, ut comunicatio est, ex quo in possibilitate absoluta ut comunicatio est, se habet formaliter tamquam extremum comunicatum et illius formaliter importat ipsorum identitatem.

Alterum re dame scrutemur et singula possibilia describamus. est ut iam dixi in relatione Patris triplex proprie relationes, alter principii productivi; alter omnino vis et productivo: alter veluti pullulantis, qui vocari solet precati, quasi. est et in intellectu et volitio ut in esse duplex conceptus (alios adiacentes magis non curamus) alter, quo formaliter respicit terminum, aut amat, alter, quo formaliter identificat intellectio, volitio, aut

essentia

essa, ss. q. aliquo pacto distincti; nec formaliter sed intelli-
gere, aut velle non sit communicari filio; et Spui Sto. Consistitque
processio activa Filij in duplici illo medio relationis, quo dicitur, qui se
sit per modum dictionis et productionis atque in identitate intellectionis essentialis
et cuiuscumque alterius perfectionis, quod ex divinis ... in tribus ...

Paria dic de processione activa Spiritus Sancti, quae consistit
non formaliter in relatione spiratoris, quae non sunt conceptus partiale spira-
tivi, neque in alio quasi principali, sed in medio per modum dictionis et in iden-
titate necessaria et voluntaria cum tertio producto, nempe Spiritu Sancto concurren-
tibus ut conditionibus requisitis per se ipsa Paternitate et Filiatione
parte, quae supra explicui.

In tertio productio sunt relationis eaedem conceptus
prioribus correspondentes, quorum alter se dicit per modum passive produ-
cibilis, et est prius ut productivo; alter per modum dictionis a pone, et
passive productionis, qui est prius, ut alter producenti quasi in fieri:
Alter in facto esse per modum relationis quasi provenientis ex tali produc-
tione pullulantis, est quod prius quasi in facto. Vide disputationem claudit
formaliter in processionibus passivis num. 89.

Unde passiva processio Filij nihil aliud est
quam complexus ex Filiatione sumpti illius conceptus per modum dictionis
a pone, et ex identitate eorundem absolutorum, quae ad alium
productus concurrebant. Processio vero passiva Spiritus Sancti nihil
aliud est quam relatio spirati sumpti inadequate illius conceptus dictionis a pone
et identitate eorundem absolutorum, quae activae productioni as-
signavimus, concurrentibus ut conditionibus Paternitate
et Filiatione per se verbalibus q. 2. —

Sectio 6.

Quae pertinet ponit titulus ... alterum divinae processionis de ipse
affirmativa, nempe conceptus illos relationis qui se dicit per modum dictionis, et formaliter producentia ss. non consistere in aliquo alio, sed in ... per modum dictionis ostenditur.

ee fraliss. pcess. simq productio est. Atque ex dictis
vz. Ut in nullo actu sub ratione consistere, et conquerere
neq. in esse, neq. in intellectu, aut volitione et verag. simul
comprehendimus.

Pr. 1.o processio sive qua processe, et fraliter productio
est sec forma productis distingui realiter a producto
et e converso. q. illa relatio e processio sive q. processe, et fraliter
e productio. maior nisi e certa, tum q. repugnat identitati in
ea, quorum unum producit, et alterum producitur, tum q. productio
fraliter, qua talis e ad aliud realiter distinctum. prob. mi-
nor, q. nihil aliud e, q. n. sit hoc tribus pomis. Quod
autem hoc relativum debeat ee ille conceptus formalis communis vi
constabit ex rationibus sequentibus, et nunc pr. q. conceptus relat.
communis productivi spirat ad aliud, alter quasi praemonalis
subsequit productum q. restat solum ille, qui hoc pur
mus sic. Pr. 2. processio, ut pcise e fraliter productio
e res tamquam et quasi causalitas pot. dr. ut pcise e
virtus productiva. sed sola relatio communis vi nihil ali
ud aliud res sit dr. pot. ut pcise virtus productiva e. q. sola
relatio communis vi e processio ut pcise et fraliter productio e.
minor pr. q. q. communis vi et causalitas res dr. pot. ut pcise produc
tiva e ipsum fieri tri producti sola pot. Atqui nihil
aliud pot ee ipsum fieri tri producti (aliud iet fieri sui ipsius
ut distinguat realiter a tro) neq. aliquid relativum communis
prius productivi (neq. hoc e ipsa pot. ut fraliter productiva
ante aliud) neq. ipsa denique relatio quasi formalis
prius, aut tit sit quid subsequens actualem ipsam productum
in illaq. fundet) q. sola relatio communis vi nihil aliud
res communis causalitatis dr. pot. ut pcise virtus productiva est.

Pr.

sed . . . processio, ut processio, et formaliter est

productio est ipsum producere si active accipiatur, et ipsum produci

si passive: sed nihil aliud est ipsum produci, aut producere

sed solum productum conceptum relationis, ergo ille solum et

non aliquid aliud est processio, ut processio et formaliter productio est.

Maior inde constat, quia processio, ut processio et formaliter productio

in regrali producendi, et formalis ratio producendi est active ipsum

producere, et passive ipsum produci. minor probatur quia quod aliud

est communicatur tribus personis, ipsum autem producere, seu produci non

communicatur tribus personis. deinde quia quod aliud est antecedit ipsum

producere, et produci ergo non requirit esse formaliter ipsum producere

et produci aliud se ipsum formaliter semper formaliter an-

tecederet quod est impossibile.

Dices aliquis dicit quod aliud est per concipi

conceptum processio ut processio et formaliter productio est ergo non est formaliter processio ut processio productio est. probatur quia id quod per concipi

sine alio non est alius formaliter. Antecedens probatur quia processio ut formaliter

productio est non est de conceptu formali alterius et conceptus formalis ab-

solutus non est . . . concipiatur cognitione processionis ut processio

et formaliter productio est, siquidem prius intelligitur in Patre . . .

aliud, quam intelligatur ante producere.

Probatur secundo Patri processionis actus notionalis

seu productio est in aliquo, et tamen ab eo non produci: At non

implicat actus intellectus essentialis esse in aliquo, et tamen ab eo non

produci ergo et . . . minor quia intellectio essentialis est in spiritu sancto in

quo tamen non . . . active, nec passive, nec per eius spiritum

sanctum tamen producit. Quod si . . . spiritu sancto . . . nec

producere tamen, quamvis in eo sit intellectio, quasi productio

Filii

Filij et amor, qui est productio immanens ipsius Spiritus Sancti, quia est in illis aliqua conditio, scilicet, quod non praeexistat iam vim aliunde productam singular, inde primus debere concludi, quod non sit actualis productio cum impleat convenire alicui ipsum producere formaliter, et tamen sit quod dicere per ipsum quod est essentialis intellectio in aliquo ponitur ut formalis productio.

Urgetur, vel illa conditio, quae praecise debet aliquid essentiale et de conceptu productionis formaliter qua talis, vel non. Si hoc dixeris: ergo deficiente illa conditione erit integer quidditativus conceptus, et consequenter producere, aut per ipsum conceptum debet formaliter aliud producere et non per aliquid extra suum conceptum: si vero non, ergo non est mera conditio, sed pars conceptus formalis.

Respondetur ex iis omnibus, quod dispositio essentialis intellectionis convenit neque tamen se et ut priori ponitur; grave autem, sive dicere non convenit illi ita considerate, ipsi grave, seu dicere non est intellectio, et consequenter neque actualis intellectio est ipsa processio ut praecise et formaliter productio. Verum putabit aliquis hoc est de superiora arte solum probare, quod non consistat de processio quatenus productio est in actu interna aut voluntatis solum; non vero quod consistat in aliquo relativo.

Fallitur tamen quisquis ita vere, neque ut de ipsa dicebamus repugnare aliquid absolutum sit partialis virtus productiva ad intra ex eo, quod quilibet conceptus virtutis productivae sit ex se ad aliud realiter distinctum, neque potest intelligi ei ad se, ita quilibet conceptus partialis productionis formaliter, ut talis est ad aliud realiter distinctum, neque potest sine illo concipi, necnon existit terminus producti, per formam quae in qua est per illum producere, atque ideo eodem probant argumenta non consistere processionem ut productio est in aliquo absoluto tamquam parti, atque tamquam totali accepto.

Hic

Hic erat 2a pars, circa qm retulimus dello. 2a [illegible] cessio ut persise et formaliter constitutiva, [illegible] sistere in identitate absoluta cum termino producto.

Ubi expresse diximus quid nam sit hoc absolutum. pr. 1o
processio, ut persise et formaliter constitutio e constitutio absoluta per iden-
titatem: sed formalis constitutio per identitatem e identitas. ergo processio
ut persise et formaliter constitutio e identitas. Maior manifes-
tatur, quia n. aliud, aut alio modo processio formaliter constituit. minor
probatur, quia formalis constitutio non e res constituta, neque tantum quod constituat,
sicut productio formalis non e ipsum principium, nec tantum productum
ergo e identitas, quae mediat inter res constituta, et terminum, cui
constituit, tamquam nexus unum alteri identificans.

Pr. 2o processio, ut persise et formaliter
constitutio rei divinae est, ut persise et formaliter constitutiva, sed
huic solum est formaliter identitas. ergo identitas e divina pro-
cessio ut persise et formaliter constitutio. Maior inde constat, quia
sicut potest ut productiva est formaliter productio, ita potest ut constitutiva
est formaliter constitutio. Minor probatur, quia non e aliud, quod rem
possit, ut actualis constitutio, nisi, vel formalis productio, vel iden-
titas: sed non est formaliter productio. ergo identitas.

Pr. 3o quia unio in prius intrinsece constitutivis com-
positi producti e identitas in prius ratio absoluta termino divino,
qui producit, constituit: sed ibi unio e ratio formalis constituendi, seu
actualis ipsa constitutio. ergo sic identitas absoluta cum termino producto
maior probatur, ibi unio nihil aliud e, quam exhibitio,
seu id, quod formaliter partia se exhibent intrinsece compo-
sito, et sic identitas nihil aliud e, quam exhibitio, seu
id, quod formaliter partia absoluta intrinsece se exhibent
termino producto. ergo quod ibi e unio, sic identitas est.

Pr. 4o persise partia identitate absoluta
cum termino producto, et seclusa omni alia constitutione formali

Da-

Datis formalis Communicatio absoluti ẽ ipsa productio, vt passive, et formaliter Communicatio absoluti ẽ ipsa identitas absoluti cum termino producto. Antecedens ostendo, quia implicat aliquid esse formaliter identificatum cum termino tamquam parte constitutiva illius, quin maneat formaliter illi Communicatum: sed posita passive identitate absoluti cum termino producto, et seclusa omni alia Communicatione formali erit absolutum formaliter identificatum termino tamquam partiale illius constitutivum. Ergo.

Dico 5. in nullo alio potest formaliter consistere productio vt passive et formaliter Communicatio, nisi in identitate absoluti cum termino producto. Et si probatur Antecedens discurrendo per singula. Et enim n. potest consistere in relatione transcendentali principii productivi quae se antecedit actualem Communicationem; neque in ipsa productione vt formaliter productio ẽ, quia haec non dicit formaliter Communicare, sed formaliter vt quaerit producere; neque in relatione quasi sacramentali subsequente, quia haec cum se subsequens sit ipsam Communicationem, et supponit factam; neque in relatione qua producitur esse principii, vt constat, n. producit ipsa actualis, et formalis Communicatio principii absoluti. In supposito neque consistere potest in ipso absoluto, quia diximus esse principium relativum, quod se antecedit, vt actus, ipsa actualis Communicatio. Ergo solum restat identitas absoluti, cum termino producto, aut fides in illa consistere productio vt passive et formaliter Communicatio.

Obiicies 1.° Dicitur processiones sunt productiones vitales, ergo non sunt pure relationes: sed ratio Claudant intellectionem aut volitionem. Antecedens supponitur pro hoc, tum quia non sunt aliae actiones vitales in divinis nisi intellectio, et volitio; tum quia nisi Claudant intellectionem aut volitionem nihil habebunt vitalitatis; neque vt passive et formaliter productiones sunt expediantur a principio non vitali, qualis relatio activa

Sectio 7.
Obiectiones adversus doctrinam sectionum 5. et 6. ostendentes productionem passive vt passive productiones non esse aliquid relativum.

et finaliter tracent ad eius in vitale, qualis relatio pas-
siva est. Unde nullo pacto poterunt esse vitales. Resp.
P. Zuniga neg. 2do, quia vitalitas quae processionibus datur in eo
solum collocanda est, quod sint operationes quae ab intrin-
seco producuntur aliquid manent in ipso absque motione vel mutatione. quia
ss. de conceptione operationes vitales.
Sed Resp. 2. distinguendo ant. processiones ss.
vitales sunt tales quae dicuntur, seu adaequate nego ant. sed aliquo
modo finaliter claudunt dicendo ant. si accipiantur adaequate duo im-
portant quidditative et finaliter ut iam dixi: sic est productio
et est communicatio, ut processiones productiones ss. non sunt vitales, quia non
procedunt a vita, sed prius vitali finaliter, neque ad vitam finali-
ter tendunt: ut autem communicationes ss. sunt quid vitale, quia a vita
immediate egrediuntur, et aliquo finaliter dicunt actum productionis identi-
tatem in intellectu et volitione ipsius intellectus et volitionis
quae ss. vita actualis finaliter dicatur: sed actio vitalis
creata non est finaliter vitalis precise quia productio est; sed sub
alio conceptu, quo talis productio est, sic processiones divinae non ss.
vitales ut precise productiones ss. sed ut tales. Sic est ut sunt
ss. communicationes ~
Obiicies 2. processiones immediate procedunt
ab intellectu et voluntate, a voluntate quidem processio spiritus sancti,
ab intellectu processio Verbi; sed ss. intellectio et volitio, ergo
quae ab intellectu et voluntate nihil procedit immediate nisi intellectio
et volitio. Huic argumento maxime confidunt adversarii. Resp.
distinguendo maiorem ant. procedunt immediate ut communicationes ss. concedo ant. ut
precise et finaliter productiones ss. nego ant., de quo infra
latius dicetur.
Obiicies:

Obiecties 5. Pater intelligendo producit Verbum et amando producit cum Filio Spiritum Sanctum. Ergo productio Verbi est intellectio et productio Spiritus Sancti est amor. Prob. consequentia quia habendo Pater Verbum, quod se intelligat, et quod Verbum producat.

Respondeo distinguendo antecedens: Pater per se intelligendo se producit, nego antecedens; id est, simul intelligit dum producit, concedo antecedens. In productione Verbi duo spectat Pater: Pater producere relationem et communicare intellectum. Utrumque debet concurrere: sed licet spectat in fluendo (loquamur sic) dum se intelligendo, non quod intelligere sit formaliter producere: sed quod simul intelligit, et communicat intellectum, dum formaliter producit.

Alij sic distinguunt antecedens, intelligendo essentialiter producit Verbum, nego antecedens. Intelligendo notionaliter, concedo antecedens. Vocant intelligere essentiale, ad quod solum importat formaliter essentialem intellectionem; notionale, quod adiunctam dicit relationem. Quasi dicerent per dictionem intellectionis et relationis producit Verbum, aliter in ad unam partem, et aliter ad aliam, nam relatio productiva (ex reali intelligentia) ad intellectionem causationis.

Obiicies 4. ex nostra sententia in forte longe plures esse relationes in Deo quam 4. de communi Theologorum. Sequela patet, quia ex priori dicto communis erit una relatio communis Patri et Filio, alia communis dicta productionis activae, cum ea sit quae primum fundatur in productione actuali. Atque eadem paritate concedenda erit alia in Patre et Filio comparatione Spiritus Sancti, et mittantur quod ex priori dicto multiplicando per passivam etc.

Respondeo dupliciter: Primo Moncaio 1. ab Deo

b –

tibil solum numerari relat. quasi prædicat., quae nec alto

relativum dicere solent et h. n. excedunt quaternarium nume-

rum. Unde licet plures sint numerando realiter propr. et

producti., tribil asserit tantum cum Scoto. —

Dico 2°. absolute eas duntaxat

relat. numerari, quae respiciunt termos realiter distinctos, scilicet

mi SS. Paternitas, filiatio, spiratio, et processio. Tri-

denes autem correlat. priorum n. respiciunt alios terminos rea-

liter distinctos ab illis, quos respiciunt quatuor illae, et propterea

n. ascendunt numerum relativum, sed intra eundem continentur.

Dico 3. Sublata essentia intellect. et

volit. n. datur productio formaliter ut talis, quia productio

importat formaliter esse intellectum et volitum, tamen aliquam

[illegible], alias præseveraret illis sublatis: Antecedens probatur, quia

Filius claudit in suo conceptu formali na. verbi

intellectus; Spiritus vero S. claudit esse volitum

et [illegible] sublata essentia intellect. et volit. n. datur filius

nec verbum, neque spiritus S. [illegible] nec productio eorum, nisi forte con-

cedamus productionem sine termino

Dico [illegible] Sublata essentia, intellect. et volit.

totum corruere, quia in deo [illegible], si [illegible] simpliciter supponamus

præcise auferri illos [illegible] manere productionem formaliter

ut talis [illegible] a relat. activa et tantum ad relat. pas-

sivas quae tunc producunt solitaria sine identitate ad [illegible]

[illegible] in ea [illegible]

[illegible] quia claudunt [illegible] productionem sed [illegible]

tius [illegible] ut productio et spiratio [illegible] —

Post-

Sectio 9.

Divisio processionum in activam et passivam.

Post assignatum conceptum productionis et finalis divinarum processionum videtur eorum divisio in activam et passivam, nam sicut in creatis datur actio et passio, aut aliquid producere et produci terminum, ita secundum imperfectionibus dari debet in divinis processio, seu origo activa, qua una persona formaliter producat et processio, seu origo passiva qua altera persona producatur.

Est autem hoc speciale ut omissis aliis in divinis quod processio seu origo activa distinguitur realiter a processione seu origine passiva, quia inter eas datur realis oppositio, quae non datur inter actiones et passiones, inter quas licet a multis agnosco realis distinctio, tamen alii sentiant oppositum arbitrantes actionem se tenere ex parte agentis, et in illo recipitur, passionem vero ex parte passi in quo recipitur.

Hoc dicto de processionibus et originibus ut processiones formaliter productivae sunt, nam ut sunt formaliter constitutivae non distinguuntur processio activa a passiva realiter distincte, quia cum sit identitas principii cum termino implicat, quod non identificet cum utroque, neque unde dici possit distinctio cum dicatur realis distinctio opposita comparatione termini.

An autem ratio nostra, aut etiam ut realiter distinguenda sit duplex paternitas identitas, quae una in ordine ad terminum constituat (constituens) altera quae se tenet ex parte principii formaliter constituat et sit ratio formalis, quasi activa constituendi, altera quae se tenet ex parte termini producti, et sit ratio formalis, qua passive constituatur terminus substantialiter et de formali paternitate, nam identitas passiva videtur importare aliquid proprium termini producti, cum identifi-

catio intellect. et cum P.a non sit identificatio intellectionis cum Filio, atque adeo una debet includere saltem partialiter aliquid distinctum ratione, aut virtualiter non solum ab intellect.e,

Sed etiam ab identitate quae se tenet ex parte illius ut scindit a passiva identitate cum P.e et Filio. —

Dic formaliter loquendo eatenus dici activum, quatenus importat activum productionis; et eatenus dici passivum, quatenus importat passivum productionis; non quod in se velut intrinsece dicat aliquid activum formaliter distinctum a passivo. — Sectio 10.

Non agimus de processionibus seu originibus. Origines activas esse in activis ut praecise et formaliter loquitur. Sed ut D. formaliter per se producuntur et producunt. At specialiter in quaestione vocamus activas non de passivis, sed in personis productis sive constat apud omnes, quos ego vidi esse in trio, quo circa nihil de illis in praesenti controvertimus.

P. Pr. Ponitur affirmavit quod si actio increatis recipiat intro, seu passio in re divina processio seu originis actionem distinguendae ac collocandae 11. meris. quam seq. dixit probabilis doming. D. — Non tamen tituli resolutio non solum vera est sed communis eos docent P.r Zuniga. Molin. Mne. Vasq. Hori. D.

Pr. 1.o ab aliquo quod per se non distinguuntur nisi per relationes. Sed sic fatigant. Si origo activa est in producente sicut passiva in producto; aliud quo parte per illos distinguerentur producens a producto: Verum sic ipso parum videtur urgere contrariam sententiam.

Hinc P.r Pr. Ponitur non esse variam, quod ois persona distinguatur ab alia per originem tamquam per aliquid subintrinsecum; sed quod ipsa actio tamquam via dicat ordinem ad personam, quae est prius, et quod ratione illius actionis licet ex eo supposito, illud dicat aliud producere: variam quod persona

productam, nec agere actione sibi identificata dicatur ab alio procedere, vel produci.

Hinc neque 2da contra [illegible] procedentis quod persona producens distinguatur a producta [illegible] tanquam per formam extrinsecam non tam quam per formam internam. Sicut in creaturis agens distinguitur ab effectu non solum per internam formam, quam producere potest; sed per actionem sibi extrinsecam, et internam [illegible], ex eo, quod sit diversa, qua agens dicitur producens non potest competere nisi alteri [illegible] suam rationem [illegible] sit producenti ratio distinctionis ab eo quod dicitur produci.

Adde quod negatio identitatis est ratio formalis distinguendi extrema, quae tamen non est intra, neque in ullo eorum subsistat, ut alibi monstravi; nisi forte vellis improprie loqui [illegible] remotive subsistere dicatur quatenus removet identitatem a subjecto. Probatur 2. [illegible] ratio activa Patris refertur ad Filium [illegible] ratio activa debet esse in Patre illique identificari. Probatur consequentia, quia nihil potest ad aliud referri per aliquid sibi formaliter extrinsecum. Sed neque [illegible] videtur minus urgere; neque recte [illegible] propositionem [illegible] aliter acceptam, neque formam alicui extra potest esse [illegible] ad aliud. Unde nihil obstat quominus actio formaliter extra principium activum illud referat ad terminum productum, et quidem sicut actio qua creatur, quamvis in ipso suo passo sit, potest referre causam ut activum causae ad terminum causatum, ita poterit principium activum, quamvis in ipso sit referre formam ut activum producentem ad terminum productum.

Probatur 3. [illegible] ratio activa [illegible] immanentis actio, ergo debet esse in principio activo. Negatur consequentia, si intelligatur de principio quod sive supposito, quod est principium; sufficit enim in [illegible] quod [illegible] in eadem natura, [illegible] revera [illegible], quamvis [illegible] in [illegible] producto. ipsum [illegible] formaliter sacerdote, si ratio quae est immanens debet esse in supposito activo [illegible] eadem ratione [illegible] productum, quae est immanens, deberet [illegible]. Hinc in [illegible] adeo Filius deberet esse imm. in Patre [illegible] quae iam instantis, quod non ita est.

Qui

Fundam. solidioribus stabiliu. superius asseruy.

Quia vocem proximam partem, ut vidimus, videntur urbere neces- sitas aliis producamus, a quo non ita facile adversarij sese expedient. Si sit ratio, seu productio activa in ordine realis, seu realiter relat. persona producentis ad terminum productum, sequitur esse intra productum. Ante non eam probatur, quam supponens productionem non activam esse suo formali respectu ad productum, ut causa ad effectum, ut Pater ad Filium. Consequentia probatur, quia esset in termino per identitatem, si aliquid illa non per identitatem. Et realiter debet distingui realiter a suo termino, alias esset ad se, quod est quidditatem et conceptum formalem relationis realis.

Rursus non potest esse aliquid illa tam quod nihil immediate in una persona divina quod non sit identificatum cum illa, alias daretur realis compositio contra summam dei simplicitatem, atque quod cum illa rationibus, seu productio activa distinguuntur realiter a persona producente, ut sic ipsi adversarij supponunt non dis- tinguitur quod realiter a termino producto daretur aliquid divinum realiter distinctum a tribus personis et consequenter esset in Deo quater- nitas, quam adversus Guilbertum damnat concilium Remense.

2ª sit . . . activa Pater refertur realiter ad Filium quod ratio activa identificatur realiter cum Patre et non cum Filio. Deinde, quod Pater non . . . refertur ad Filium inquantum potens est illum producere, sed inquantum illum actualiter producit . . .

Neque si esset idem realiter cum Filio, esset realiter Filiatio, et consequenter Pater realiter referretur ad Filium per filiationem, quod in divinis est absurdum. Neque sicut paternitas est realiter ad Filium et non ad Patrem, ita filiatio est realiter ad Patrem et non ad Filium; sicut dici potest per paternitatem posse Filium realiter referri ad Patrem, semel [illegible], quod per filiationem Pater possit realiter referri ad Filium.

Tum

S. origo seu productio activa nullam dicit opp. cum Paternitate, quae identificatur cum illa, et consequenter est in Patre identitate. Confirmatur, ea n. intra Deum sunt idem, quae non opponuntur. Arg. contra, quia non dicit maiorem opp. cum principio producente, quam origo passiva cum termino producto; sed cum termino producto nullam dicit opp. origo passiva, siquidem cum illa identificatur, ergo neque cum principio origo activa. —

Confirmatur 1. quia ratio principij ad terminum non dicit opp. cum principio, sed cum termino, ut videre est in relatione, seu ad effectum et Patris ad Filium: sed origo aut productio activa est ratio principij actualis principij ad terminum, ergo non dicit opp. cum principio, sed cum termino; ergo non potest identificari cum principio, non vero cum termino. Confirmatur 2. non minus est via termini ad principium origo passiva, quam origo activa via principij ad terminum; et sicut nullam dicit repugnantiam via termini cum ipso termino, sed cum principio, ita nullam dicit via principij cum principio, sed cum termino. Quod patet ex terminis sic, via ex suo conceptu non dicit opp. cum illo cuius est via, sed cum illo ad quod est via. Ut patet in passiva origine Filij, ergo origo activa non repugnat cum principio ex conceptu viae; et aliunde non apparet aliqua specialis repugnantia ex conceptu talis viae, quae non militet in origine passiva; sicut haec potest identificari cum termino, ita illa potest debet identificari cum principio. —

Addit P. Hurtado, quod origo activa et passiva distinguuntur realiter, quia activa est idem cum principio et passiva cum termino, unde in termino essent duae entitates realiter distinctae, quod est absurdum, ante omnia ex sententia Patrum. Deinde, quia quod est notionale proprium Patris distinguitur realiter a notionali, quod est proprium Filij, sed active generare est proprium et notionale Patris et passive generari est notionale proprium Filij, ergo distinguuntur realiter active generare et passive generari, atqui active generare est origo activa, et passive generari

est

est passiva &c. — Aliud forasse adderet S. 3 q. si origo activa eet in tro productio identicatas (alio n. pacto repugnat ee in tro) eet realiter activa productio sui ipsius, q. videt impossle: sequi autem pr, q. cum sit realiter ipse trus uiuens i realiter productus, plane eet realiter productio sui. —

Hinc facile erit assignare subiecta activis, et passivis originibus; nam si activae debent ee in principio producente, et passivae in tro producto, origo activa Filij, seu generatio activa erit in P.e cum illo realiter identificata: passiva erit per identitatem in Filio. Spiratio activa erit in P.e et Filio, cum utroque identitate passiva erit in Spiritu S.to eidem realiter idem. —

Obiicies. 1.o origo activa, et passiva n. opponuntur quo realiter identificantur, et n. distinguuntur. 2.o, utraque est in tro, vel utraque in principio: n. potest utraque ee in principio, ut nos ipsi fatemur: ergo debet utraque ee in tro. Probamus 2. ant. neutra producit aliam, sed ambae tm. ergo n. opponentur inter se, sed cum tro, cuius ratione ea solum opponantur, quorum alterum producit alterum. —

Ad 1.m neg.o ant. origo n. passiva n. i improducta (supposito q. n. sit formaliter receptum absolutum, sed relativum ut supra ostendi), et tamen debet vere, et realiter produci quemadmodum modus loquendi potest ee n. nihil [illegible] deinde An ste dum sit originem activam producere ut quo, et passivam produci ut quo, in tn. aliter produci unam ab alia; q. loquutio absoluta stat n. pro re formali producendi, sed principio a quo oritur, vel pro tro a quem tre, et quidem sane diffis ipsi adversarijs devorare debent, nam eo ipso, q. originem activam, et passivam constituant in tro, et realiter distinguant a principio fateri debent produci

a

a prio, m^o dicant pduci ut quo, m^o alter, seu ut q. ~

Sed et si daremus originem activam non produci ab activa neque ut quo, neque ut quod: ad ducendandy esse erant q. se ipsis opponerentur tamquam ro[ati]onibus formalibus, quorum una intra constitueret prius in ro[ati]one actu producentis tertium; et altera intra constitueret tertium in ro[ati]one producti, q. e ro[ati]ones formales in tertio opposit. inter prius, et tertium, ac subinde inter se. Et quidem si Paternitas et Filiatio opponuntur Spirationi passivae solum q. p se requiruntur, ut complementa seu conditiones ex parte prius ad spirandum, multo potiori iure opponentur origo activa, quae se requirit ex parte prius tamquam ro formalis ad producendum et passiva quae se requirit ex parte tertii. ~

Obiicies 1.o actio et passio identificantur realiter in creatis et utraque recipitur in tertio, seu in passo ex eaque in D. Tho. docuit. Sed origo activa est actioni, et passiva passioni ergo realiter inter se identificantur, et utraque recipitur in tertio. Probo conseq.a, q. quae in creaturis sunt dispersa, in deo sunt adunata, seu identificata propter summam illius simplicitatem, ergo multo potiori iure erunt in deo identificata, quae in creaturis adunata sunt et identificata ut sunt actio, et passio. ~

Respondeo ideo in divinis distinguimus realiter producentem a producto, quia ex suo conceptu tam in divinis quam in summa non dicunt repugnantiam: si enim aliquando in creaturis inveniretur producens, quod realiter esset idem cum tertio producto cessaret modo distinguendi producentem a producto in divinis. Ergo si activa productio et passiva non repugnant ex suo genere, et aliquando reperiuntur in creatis identificatae cessat in divinis ro illas distinguendi. ~

Rx.

Rp. negando ma. Cons. Ad probat. concedo id esse verum, quia adunatio non contingit cum dispendio maioris distinctionis seu dispersionis. In creatis n. adunatio actionis et passionis contingit cum distinctione reali ab agente et termino, et consequenter resurgunt tres entitates reales, et non essent nisi duae, si disperderentur, et alteri identificarentur, cum agente et passio cum passo, seu termino; unde maiorem simplicitatem admittimus in divinis disperdendo originem activam a passiva, quam si easdem adunaremus eas omnes, quam adunantur in creatis.

Dices esse adunandas origines activam et passivam, sed non cum dist.e reali a termino, quia sicut in creatis hoc ipsum contingat propter limitatum effect. sic debet evenire in divinis: contra neg. impossibile est, quod passiva productio non distinguatur a principio producente et activa a termino; 2.o si adunandae sint debent esse una entitas dicens ordinem ad agens et ad terminum, et consequenter utrique repugnans in ordine ad identitatem. Qua propter concedenda est entitas realiter distincta ab agente et termino, sicut actio creata, vel origo activa realiter separanda est a passiva, ita ut utraque realiter identificetur termino, et illa agenti.

Obiectio 3.a hoc ipso, quod persona intelligatur passive producta ab alia persona passione productionis intelligitur et illa activa producens aliquem aliquid sibi intrinsecum, ergo repugnat intelligi personam produci ab alia, quin eo ipso quaevis alia intelligatur alia producens. 2.o ab eadem productione passiva a qua persona producta denominatur produci, denominatur persona producens producere extra denominatione sicut eadem visione qua paries est visibilis intrinsece denominatur extrinsece visus, ergo productio activa, et passiva sunt una eademque realitas exsistens intrinsece. Rec. P. Zuniga quod sicut intellecta persona passive | Sectio 13. 3.a alia obiectio dissolvitur.

productum necesse sit intelligi productum active, non in aliquo aliquid
intero ait productio activa, quam necesse est decipi, decepta persona
ob correlationem: sicut cognito Filio cognoscitur Pater, neque per eandem re
lationem Pater divinus refertur ad Filium, per quam Filius refertur
ad Patrem, sed per diversam, interim Pater quam necesse est aliquem cognoscere
cognito Filio in recto, eo quod correlativa sunt simul cognitione
Patet exemplum de dissimilitudine denatur visi in relatione
in obliquo, ut denario producentem in res reales in persona, quae producit.

Sana doctrina quae aperte est debet negari in
forma obiecti ante: non enim aliquid aliquem intero potest intelligi, quod
persona divina producat, neque coniunctim Pater producere, et Filio
producti. Unde sicut nequit intelligi, quod Filius producat aliquid
aliquem sibi intero; ita nequit intelligi, quod Pater producat aliquid
aliquem sibi intero, et per retorquendi argumentum hoc ipso quod persona
intelligitur active producere aliquid per actionem productivam sibi internam
intelligitur et alia passive producta aliquid aliquem sibi intero,
cum repugnet intelligi personam producere aliam, quin ipso quo
illis intelligat aliam productam per alteram productionem activam a
qua persona producens denat producere, denat et producta produci
extra denationem sit eadem dissimilitudine. productio activa
et passiva sunt una et eadem formaliter existentes in persona pro
ducente.

Aliter vero quidam Modernus mittendo, quod
passiva procedit generatio passiva in Filio sic denet intere productum
et Pater intere producentem: negat nihilominus ob hanc rationem exclu
dendum generationem activam intere afficientem Patrem. Cuius ratio datur, quod
Pater tam intere generat, quam Filius intere generatur. Unde si ideo generatio pas
siva est intero, quod intere generat activa erit in primo, quod intere generat: neque

est maior ro, quare activa sit intro, q ad illa pot extre de-
nari ... producent, qm passiva in prio, cu poit ab acti-
va extre denari ... producitur. Nec parum iuvat huic docte
alia satis probabilis, que duas uniones admittit in compositio
humano, alteram per qm ma intre afficit uniendo se fr: alteram
per qm fr intre afficit dum unit ma: etsi per qmlibet utrumq...
extremu denet uniri.

Replicabis unio est actiom et via ad tru, sed via
ad tru e magis intra tro, qm a fonte, ... specialiter ro urbet
ut sit unio intro, qm in a fonte. Minor pr. q. via comparatur
ad tru tamqm ad id, cuius e, ad afonte autem tamqm ad id a quo
e; sed magis intre e illi, cuius e, qm illi a quo e. ...

Rndetur ... n e via passiva, sed activa
que in Deo n comparatur ad producent tamqm ad id a quo e sed
n dicit ee proprie passivarum) sed tamqm ad id cuius e, idest,
tamqm ad id, q per illa tendit ad tru producendu, et ideo est
magis intra producenti qm tro producto. Sed licet mudamus origi-
ne passiva ee via (ad afonte intellige tamqm ad id a quo) ad hunc
neganda erit maior ... hanc doctrinam.

Quaestio 6.

De principiis, et terminis dari processionum.

Sectio 1a. An deo in deo dentur realis pones eu originum
scilicet dari eu primarum ... ducarum. — 13. Sept.

Vedat Aureolus qui solum in deo concedit pones logicas ad
... hoc e, n repugnantia trium corporum, quo dicere sole-
mus dubitare pos ut sit deus. Ceteri tn. sed contra concedit sic
P. Vasq. Alme. Alm. Alb. Zuni. Aegid. Iann. Herisc et alij:

Est.

Est enim inter dos DD. duplex discrimen: nam aliqui in desfinire et assignare loquuntur, Alij ut Spir. et Jann. ... sicut dicunt esse non solum dari potentiam... passivam, sed etiam activam. Alij ut Albert... strictius ad illam passivam restringunt, dicuntque dari potentiam comparatione processionum passivarum, et illam negantque comparatione activarum.

Dico 1.° in deo dari vere et realem potentiam productivam comparatione processionum passivarum ut producibilium ... DD. ... Probatur 1.° potentia productiva est id, quo producens aliquid producit, sed in deo datur aliquid, quo vere, et realiter producit processiones passivas, ergo datur vere et realiter potentia in passivarum processionum ... minor, quia passivae processiones sunt aliquid vere et realiter productum, ergo debet dari aliquid, quo producens vere et realiter eas producat.

Probatur 2.° deinde vere et realiter productionis est debere principium verum et reale, si vere et realiter producat, sed passivae processiones sunt vere et realiter productae, quae vere et realiter producunt, ergo debent verum et reale principium; neque enim aliter probamus verum et reale principium comparatione rei vere et realiter producti, quam ex eo, quod de ratione vere et realiter producti sit debere verum et reale principium, a quo producatur.

Probatur 3.° vere et realiter potentia non dicit imperfectionem in deo comparatione passivarum productionum, ergo non repugnabit deo ... dicto, causabit potentia vera et realis comparatione alterius, quod dicit aliquid a quo vere et realiter oriatur, sed deus dicit aliquid a quo passivae processiones vere et realiter oriantur, ergo dicit veram potentiam et realem comparatione passivarum processionum.

Probatur 4. Albert... ut esse in divinis sit potentia, ad actus notionales non plus requiritur, quam ut salventur ... Pater ... Pater generare Filium, Filius per signi a Patre ... Filius per ... spirare

Spiritum

spy d. spirare, d. pot spirari a P. et Filio ... ut ab aliis ad pot opinma ... : sed in d. salvari eum ... dat alteri pot ad alia notionalia.

... ab ead pot producendi ductio passi-vaque ... qua ... producit et quod, ... si rursu ... dicti dat in divinis vera et realis pot, ut dari ... dalit ... passive ... imo impossibile ... dari ... pot ... ducti ... dari ad ... ; si n. auferamus pot reale ad produci, quo pacto dari poterit ad productum ... ductis ... debeat, ut sic dicatur ... vere produci.

Dico ... n dat vera et realis pot ... activa ... sive passive sic ... pot ... realis pot ... reale dist... illius ... quod e realis pot: ut in divinis n dat pot realiter distincta ... activa ... illius n dat vera et realis pot: minor ... vera et realis pot e ad aliud et n realiter ad se: ... realiter ad se, si ... ad aliquid indistinctum realiter ...

... nihil ... pot pot logica, imo et realis virtualis ... activa ... ; ... virtualiter distinguatur a priori producente, virtualiter videtur ab illo emanare, atque ideo pot ... tiva ... erit virtualis ... rationis activa, ... rationis passiva, ... simpliciter ... reale: ... de ... spirativo ... Spu Sto.

... dicit ... vera et realis pot intelli-gitur ... Filii, quam ... et ... , ut ... sui, quae producatur ... = Falsum e ... vera et realis pot possit ... productiva, quin ... ut ... ducens, si intelligatur ... e ... ; nam pot, quae ... concipi ... ducens, n pot ... nisi ... producens ...

Sectio 2.
Pot. ...

cum quo connectitur ex sua ratione. Sicut enim non potest decipi unum correlativum sine alio, quod ex sua ratione connectitur cum illo, ita non potest decipi sacra naturae productio ab actuali productione cum qua connectitur et a qua non potest cessare. Licet procedat(?) de ipsa in virtute Dei productivam ad intra, quae nec per Deum potest suspendere operationem, quod in causis naturis creatis propter dependentiam, quam habent a Deo, diversum libere ex se dicitur. Neque ex eo quod aliquid antecedat aliud ratione, colligere licet, quod possit decipi ab eo quod actu, ratione cum stet bene in simul existere et non simul origine. Unde unum potest esse prius alterum, sine quo nequit cognosci, quod in correlativis manifestum est: nam Pater nequit intelligi non recepto Filio, cuius tamen prius est origine prius. Aliud foret, si conciperes rem cum pro(?) abstrahendi a natura et libera, tunc enim dic quod potest non decet(?) [illegible] cum actuali productione convenit posse decipi eam ratione, sed de his viribus [illegible] postea dicemus.

Purum autem dicit non vere verum, et reale posse ad essendum, neque esse in potentia; ita ut aliquid possit actu carere ab illo cessare, non dicitur quod careat potentia naturis, et inseparabiliter cohaerente alii, unde universaliter negari non potest, quod purum actum sit in potentia ad essendum, sicut est, quod Deus potest cum negatur actum, cum dicitur Deus potentia ad plenam productionem, quae non producit, neque unquam producet, et ideo debet intelligi de potentia ad essendum, et sensus sit purum actum non esse in potentia ad existendum, quod vere debet ex sua ratione actum formalem existendi.

Licet Deus non minus vere et realiter intelligat, quam creat, et producat, attamen ad hoc reddit vera et realis potentia productiva, non autem ad illud cum non producat vere, et realiter intellectum discrimen est, quod vere, et realiter intelligere non dicit verum et

reale

reali productione, ea v. dicit vere et realiter producere. Cuius

ea est ratio, quia in divinis intelligere sit media identitate formali

cum persona intelligente; producere v. media productione. Unde cum in

requirat potentia productiva quam non requirit illa. Et eo sic in decursu

potentia comparatione intellectus ad comparationem Filij productivam. —

Alijs tribus opponi solet persone divine. An sic

processio sine immediate principio, bene; sed per intellectum et voluntatem; Non

loquimur de principio quo (scilicet non est ipsum suppositum) sed de

principio quo, seu formali, et non de qualitate quod sed de immediato

principio mediate (non dico remoto, quia ex pluribus stare possunt simul esse

remotum et concurrere immediate) illi accedant quo dicendum

affirmant non esse principium, sed per intellectum et voluntatem tamquam principia

formalia productiva. 1.a Sententia docet divinas processiones esse immediate principium de

natura est, scilicet principium ut processus ab intellectu et voluntate, tamen si per

quendam accommodationem attribuat intellectui processio Filij: voluntati processio

Spiritus Sancti ea, quia in creatis prior sit operatio per intellectum, quam per volun-

tatem, sic dicendum. — 2.a Sententia utramque processionem (Filij scilicet et

Spiritus Sancti) vult esse per voluntatem. Sic Ricardus Victorin. 3.a

Sententia docet processionem Filij esse per intellectum, processionem Spiritus Sancti esse per

voluntatem (sive principium actus, sive principium potentia) ita SS. Iren. Cyrillus

Alex., August., Ans. Bas. Damasc. Mont. Val. Pres. Suares. Cornel.

Gran. 4.a Sententia docet divinas processiones non solum esse per intellectum et voluntatem

sed etiam per essentiam. Sic Fann. qui appellat essentiam principium quod

substantiale et remotum; intellectum et voluntatem formale proximum. 5.a Spi-

nosa qui ad essentiam defert immediatum concursum in productione, quam non minus immediate

dicit profluere ab essentia, quam a divina voluntate; immo ex omnibus

Sectio 3.a

An divinae processiones sint immediate per essentiam, vel non, sed intellectum et voluntatem. —

Dor-

Sectio 4.
Rei in dat. indicii expono.

... attribuit unum ad quam primum quos ... diximus, et imm. ... ad eum, quo in ... multa docent ... ut ... voluntas imm. ... occurrere ... actus vitalis ... quibus credunt ... unum primum imm. ... quam formale.

Haud difficile colligere erit, quid ... sentias ... sententia ... quod diximus ... q. 4. sect. 5. ... ; ... sine primi ... productio illius ab illis ipsis primis immanenter et formaliter fluunt ... formaliter ... fluunt; ... quatenus fluunt ... quatenus illorum productio passive fluunt. Ut ... facile colligi pot. ... in ... active ... fluant.

... procedit effi- cienter, vel quasi efficienter ... tamquam ... primi formale producendi ... intellectus tamquam per ... imm. primi formale ... filii processio, seu ... imm. procedit ... relat. ... tamquam ... primi formale producendi: ... tamquam ... primi imm. formale ... producendi. ... proportione servata ... processione ... productio ... spiritus ... tamquam ... primi formale imm. producendi, ... voluntas tamquam ... primi imm. formale ... producendi.

... doctrina illi ... qui sect. 6. 7. ... q. 4 ... producendi ... formale ... dicta ... relat. ... formale ... voluntatem, ut ... nec intelligibile est qui fieri possit, ut aliquid sit formale ... imm. primi ... productum sit, ... sit imm. ... formale primi ...

q. sit ipsissima [illegible] productio. Atque aliquid sit omnino se-
formale prius, per quod sit productio, et per quod non sit tan-
-tum productio, generare per se, seu referendo SS. quia p. 4.

Adverte quod licet nativitas, seu formalis pas-
siva, sit a relatione Patris tamquam a principio reali, et processio, item quod
processio Spiritus Sancti a relatione spiratoris; spiratio tamen, et generatio
activa in SS. ad istas tamquam a principio productio, sed tamquam a
virtuali: Cuius discrimen est quod principium productionis dicitur reale dis-
tinctum, et actuale comparatione productionis, cuius taliter principium est. Et datur
distinctio [illegible] non dicitur
processio activa, sed passiva: principium vero virtuale, etiamsi est distinctum vir-
tuali, quales vere sunt activae comparatione sui principii. Quare
quod dicit Scotus d. 8 processiones esse per intellectum et voluntatem, non sic debet
intelligi, quasi ab illis solum immediate et formaliter sint; sed ita
ut ab illis sint, quam vis ab essentia et relatione. Sed neque ita, ut
ab intellectu, et voluntate sint tamquam a principio producente, sed tamquam
a principio communicante.

Non idem principium formale productionis et communicationis | Sectio 5.
quia bene stat unum non posse intelligi sine alio, et tamen non esse illud | Obiectiones solvuntur firmioris reddun-
ut in correlativis cernere est. Productio Filii, qua productio Filii | tur praecedentis doctrinae.
est, denotat communicationem, et communicatio, non qua communicatio est, denotat productionem,
cum nequeat communicari natura Filio, nisi producatur relatio illius; nec
possit produci Filius nisi in natura, quae communicatur. Producatur relatio
formaliter tamen aliud et aliud SS. idque connotat, et id, quod connotatur.
Sic quod nequit intelligi produci Filius et non communicari; nec communicari natura, non
productio Filio: Contra potest intelligi produci relationes, aut esse productiones
ut praecisse productio est, quin intelligatur ut communicatio. Et.

Licet

Licet relatio P.ª illa, et n. essa, seu intellectus

influat id quo in Filiu, seu sit principiu productivu quest. ad cuius

productio Filij e univoca, vitalis, et gratio. n. sm inadequatu

conceptu, quo praecise productio e, sed sm adequatu, qui n. solu clau-

dit actu productivu, sed q communicat eidem naturam, et intellectum. sm

quem conceptu e a principio vitali communicante vitam tro producto, et e a

principio eiusdem spei, cu eodem tro etiam. Neque aliquid adduci

pot, q. ostendat debere principiu formaliter influens debere ee eiusdem

naturae cu tro producto, aut illi communicari, et n. sufficere ad gratiam

univocam, q. id sit principiu formaliter communicans: Et quidem si adversarii

descendamus, principiu grans Filiu e sm probabiliorem quidam

relatio et communiter divertis linde nec a tro producto, et in oi sentia

sola unio producit in hoie Deitatem, nec tamen supponit eu, aigdum

creat, n. do; unio autem dicta spei e a principio producente, sive illud

sit accidens superadditum subsistentiae hois, sive ipsa hois subsistentia

granist. q. quatenus actio, qui fluit ab hoie dicitur univoca

quatenus n. solu productio unionis e, sed quatenus hac me-

diante communicatur eadem natura in spe, qm sit grans. Sed demus

adversarijs esse d. intellectus, ee principiu vero influens in

Filiu denique, quo pacto illa actio e univoca? q. q. producit

P.tr Filij e relatio, spe differt a natura intellectu.

f. gratio Filij. ut praecise productio e n. e univoca; nisi eo dicitur

ordine ad rationem, ut communicatio e: Rursum relatio, quae producit

n. e quid vitale; q. neque productio Filij erit vitalis, si p-

ise consideretur sm q. productio e: debet q. dici vitalis q.

e communicatio vite

Verum e q. si essentia d. nullo modo eet principiu

quo productionis Filij, ut productio e, nullo modo intelligeret essentia

P.ª D. vitaliter agere, ~~vitaliter communicare~~, id e vitaliter

q.

producere, quia ut dixi essentia non producit sed relatio: ad dicendum se communicare, quia ad vitalem communicationem solum requiritur, quod termino producto formaliter communicetur vita, et principium vitale communicandi, id quod sufficit ad essentiam, quamvis non producatur nec producendo se moveat; neque dicere movendo se active, seu effective, non est de conceptu principii vitalis, ut sic abstrahentis a productivo, et communicativo; sed tantum de conceptu productivi. = Similiter, si si posita relatione, aut relatio Adami in Abel, aut B. Virginis in Christum dominum infunderetur

Anima ipsa specifica natura humana ad suae gratie filium, et actio illarum esset generatio, univoca et vitalis: communicatur enim eadem natura, et.

Sectio. 6.

An processiones immanentes differant à suo principio, seu idest sint immanentes

Affirmant P. Zuniga. P. Herice. P. Montesinos. Gran. Caiet. et constat ex fide, quia tertia persona Divinitatis est in alia, et ea immanentia fundatur in productione immanenti, quam producit in producente, persona producta tamquam terminus immanens in principio immanenti: et producens in producta tamquam principium immanens in termino immanenti, et quamvis magnam difficultatem inhabeat quo pacto possit principium immanens esse in termino, nulla fundatur terminus productus sic in principio et constat ex S. SS. persona producta esse in producentibus, et quod illarum productiones sunt immanentes.

Probatur. Processiones producunt suos terminos ad intra, et non ad extra, ergo sunt immanentes: antecedens certum est; neque extra deum nihil divinum est, et termini divinarum processionum divini sunt, ergo non ad extra. Confirmatur probo, quia nihil aliud est processiones esse immanentes, quam producere terminos, qui maneant intra, declarat amplius, Pater producit Filium in se, Pater et Filius producit spiritum sanctum in se, ergo producunt immanenter Pater Filius

Filij, et Verbi, Spiritus Sancti. Probatur quia, quod producere immanenter in Trinitate, est principium producat terminum in se. Atqui Pater est principium Filij, illum quem producit in se. Et Verbum est principium Spiritus Sancti quem item producunt in se. Ergo producunt immanenter Pater Filium et Verbum Spiritum Sanctum. Atque idem processiones Spiritus Sancti immanentes, nec solum manet terminus in principio quod, sed in principio quo formali significativo, quod principium formale significandi est essentia divina. Relatio Spi[illegible] rationis [illegible] intellectu verum Filij Verbi: eadem essentia et voluntas verum Spiritus Sancti; sed Filius Verbi, quem producit, manet per identitatem in essentia, et intellectu, et ac Spiritus Sanctus in essentia et voluntate. Ergo. Minor probatur quia producit Filium identificandum cum relatione spiritationis et intellectu, et cum formali processione Filij Verbi: Spiritus Sanctus cum essentia et voluntate. Ergo per identitatem manent in principio formali significandi: neque quod privatur unio inter terminos creatos immanentes, et illius principij, praestatur identitas inter terminos increatos immanentes et illius principij.

Deliberatur non sufficiendum: maior est immanentia per identitatem, quam per unionem, sed quod termini creati uniti suo principio dicuntur illius productionis immanentes, ergo multo potiori iure dicitur processio immanens, cum illius termini identificentur principio formali significativo, et in sua probabili sufficere ad immanentiam, quod termini producantur in eodem supposito quo non producat immanenter inter personas. Unde salvant quia filius immanenter producat actus vitales, corporeos, tametsi illos non recipiant: Ergo a fortiori erunt immanentes divinae processiones quae non solum illarum termini maneant in eodem supposito, ut Theologi aiunt, sed immanenter in eodem principio quo.

N.

Nominem est certa pars affirmationis in Sec. 7.

nae, quae supponunt loquendo de processione Filii: licet vitalitatem haud obscure colligit ex S.S. qua adstruit aeterna Filii generatio: nam cum Deus ex suo decore, sit vitalis processio ut esse a termino debet esse vitalis. Pr. 1.

Scientiae idest actio, quae producit intellectio, et volitio est vitalis, quia producit tum viventem manentem in principio, sed divinae processiones producunt termini viventes manentes in principio. Ergo sunt vitales.

Minor patet, quia termini producti per divinas processiones sunt Filius et Spiritus Sanctus, qui vere vivunt, et adhuc ut ex dictis constat non producunt ad extra sed intra. Ergo manent in principio producente et quidem multo strictiori vinculo, quam intellectus et voluntas creata cum haec solum maneat in principio per unionem illi per identitatem.

Probo 2. Illa productio est vitalis, quae ex suo decore formali debet esse a principio vitali, et communicare vitam termino producto: tales sunt divinae processiones. Ergo sunt vitales. Maior mihi est certa: nam eo ipso debet esse productio viventis a vivente formaliter ut tale. Minor probatur quoad priorem partem, quia divinae processiones debent ex suo decore formali esse ab essentia divina ut intellectiva et volitiva ut a principiis formalibus, sicut ex dictis patet: sed essentia divina intellectio et volitio sunt formaliter vitales. Ergo divinae processiones ex suo decore formali debent esse a principio vitali.

Probo minorem quoad posteriorem partem, quia divinae processiones debent ex suo decore formali communicare essentiam divinam, ut ostendi in superioribus, ac rursus intellectus Verbo, et voluntas Spiritui Sancto; sed essentia, intellectio, et volitio sunt vita. Ergo ex suo decore formali debent communicare vitam termino producto.

Pr.

And[rea]: processio est vitalis [quae] per
...[quae] [pro]fluunt a suo principio
[vi]tae sine vitalis.

Sbo. 3. illa potentia est vitalis, quae ex suo conceptu formali dicit producere terminum similem suo principio, ut viventi est; sed dicit dicta potentia ex suo conceptione formali; ergo dicta potentia est vitalis. Maior nescio, quo pacto dici possit suspecta cum in alia voce ratio vitalis, vitalis sit, tamen id dicimo non sit vitalis, sed quod ratio alia requirat. Minor ostendo, nam potentia Filij ex suo conceptu formali dicit producere terminum similem Patri ut viventi dicta potentia, et ut est intellectivus; potentia vero spiritus s. dicit ex suo conceptu formali producere terminum similem Patri et Filio, ut viventibus dicta potentia, et ut amantibus. Sed ergo ambae potentiae dicunt ex suo conceptu formali producere terminum similem principio, ut viventi est; patet ergo, quia principium Filij est Pater qui vivens est per dictam potentiam, et quod spiritus sancti sunt amantes. Ergo si ex suo conceptu formali dicit producere eos similes in hoc suo principio, dicit quidem illos producere similes principio ut viventi est.

Ergo sbo. 4. [illegible] propositiones notionalis potentiae dicunt vivere cum dependentia (loquimur dii) a principio vitali sed sunt connexae ad illud, ut vitale est, sed nullius vero potentia ex vi notionalis potentiae dicit vivere cum dependentia a principio vitali, et connexae ad illud, nisi potentia ipsa sit vitalis. Ergo potentiae [illegible] omnes sunt vitales. Minor inductione probanda est, cum nullo alio notionali reperiatur quae vi suae [illegible] vivere cum dependentia nunc predicta, et non sit vitalis. [illegible] dicta, quod perfectio est [illegible] potentiae esse vitales quam non vitales, cum vitalitas cadat intra lineam perfectionis [illegible] aliunde nullum est inconveniens, unde [illegible] perfectio maior illis repugnet. Ergo asserendum est vitales esse [illegible] quod

si

Si d. [illegible] n̄ eent vitales neq; filius neq; spus s.
cederent vitaliter, et modo divido, sed emortuo, q̄ ē absurdu
sequella p̄t; q̄ ab act. vitali sec̄ tri q̄ vitaliter pcedat et modo divido.

Obiect. 1.° d. immanentia d. pcessy de rōe
operat. immanentis ē, vt tam ipsa, qm̄ trus maneant in pe-
rante, et differt a transeunte, p hoc, q̄ in transeunte, l. ipsa,
l. trus transit in mam externa: sed dis pcessionibus n̄ avenit
q̄ tam ipse, qm̄ ipsam tri sint in pducente, cū passive sint in
psona pducta, et n̄ in pducente, et active, l. sl. et in tro
vt aliqui senciunt, l. tri n̄ sl. in pducente: licet n.
psona pducta sit in pducente p circuminsessionem n̄ ut alibi
alij dant filii aliq. ēē in tre cause fralis, qua rōe deber
ēē trus pductus in pducente vt operatio immanens sit

Rñ d. [illegible] determinans ad pbam dicit
pducte aliq, passive, vt trm ēē in pducente quamq; sufficit
ad immanentia operat. vitalis: nq licet pcessio passive et
trus n̄ sint pducente, vt alibi dan ei ēē in tro, n̄ obstat, q̄
hoc n̄ ē de rōe operat. vitalis immanentis, vt abstrahit a
creata et increata, sed aliq de rōe creatam, qua diversa operat
vt intre se efficiat, de rōe duarum operationis immanentis
increatam n̄ ē, vt f illi divers. se efficiat, q̄ n̄ operat
ex indigencia efficiendi se, sed vt pducat aliq. id in
se manens ea rōe, qua diximus.

Obiect. 2.° in nā intellectuali duo tantum sl.
operat. immanentes d. s. s. nempe intellectio, et
volitio aliqui pductus d. n̄ sl. intellectio et volitio vt
[illegible] d. s. vitalis. 3. d. operat. sua pcess. n̄ sl. im

Sectio 3.
docet. a [illegible] sl. amplius
roborat argumenta solut.

ma-

manentes. Respondeo omittendo maiorem de operationibus spiritalibus
de facto, omnes illas de operationibus abstrahendo a facto,
et fieri; namque intellectio, et volitio, quas Thomistae appel-
lant actus grammaticales producentes per transeuntes actus sunt physicales
vere immanentes, quae tamen in divinis vere processiones, quae licet non
sint formaliter intellectio, et volitio Spiritus Sancti formales dicantur
facientes, quae media identitate cum istis, sic manent in persona
producente.

Obiicies 3.o Vitalitatem dari processionum? Actio seu
productio vitalis est, qua vivens se movet ad intra, sed per
nullam processionem Deus se movet ad intra; ergo nulla est vitalis.
Minor probatur, quia posse moveri, est transire de non esse ad esse, hoc est mutari
sed Deus immutabilis est, nec transire potest de non esse ad esse
ergo non se movet ad intra. Respondeo non esse de ratione productionis vitalis
abstrahentis a creata et increata, quod per illam vivens
se moveat, satis est quod producat aliquid vivens manens in
principio vitali: namque vitalitas operationis ut sic non consistit in eo
quod sit mutatio, et transitus de non esse ad esse; namque haec imper-
fectio illi adiungit per accidens, sed solum in eo, quod sit actio
qua vivens dicatur a se producere aliquid vivens in se, seu
ad intra, quod quidem fit in processionibus.

Obiicies 4.o Ea actio, seu productio non est
vitalis, quae est ab alio supposito, quamvis sit productio rei vitalis
ut patet in creatione Angeli, quae est productio rei vitalis
sed inde non est vitalis, quia est ab alio supposito producente nempe
Deo, sed processiones sunt ab aliis suppositis, seu
personis, ergo quamvis per illas producantur res viventes non erunt
vitales. Respondeo negando consequentiam ut sic formaliter acceptam: namque

Vi

vitalia, quia actio non exigit, quod sit ab usque supposito, sed quod producat

a principio vitali, et immanenter producat terminum vitalem, quod sine dubio

processionibus non videtur. Creatio Angeli, quae non immanenter, sed tran-

seunter producit.

Dices. Verum productum vitale est, quod producens

producat active per illud; sed in processionibus passivis producens nihil

producit active, sed solum productum producit passive, ergo saltem

processio passiva non est vitalis. Respondeo verum productum activum esse

quod producens active producat per illud. Verum vero productum

passivum non esse, quod producens active producat per illud: sed quod

terminus productus passive producatur, et unusquisque faciat ex sua

parte, quod terminus vitalis producatur a principio vitali, et intra

producens, quodlibet est vitale.

Replicabis processio passiva non est vitalis, quia

cum non sit in illo, et quod est vitale debet in illo esse, cui

vitalis est; neque est vitalis termino cum non sit ab illo, et productio vi-

talis debet esse ab illo cui est vitalis. ergo nullo modo est vitalis

siquidem nihil restat, cui possit esse vitalis. Respondeo [illegible] negari

non probari processionem passivam, non esse processionem passivam vitalem, sed

non esse alteri vitalem, quia ad passivam processionem vitalem non requiritur quod

sit a termino, neque quod sit formaliter in principio, a quo est, sed satis

est quod sit a principio, et sit in termino, qui in principio est.

Sectio 9.

An processiones, scilicet divinae erumpant libere a suo principio necessario et naturaliter.

Perinde est, ac si rogemus an processiones

sint liberae, vel non; sed necessariae et naturales. Varie doctores loquuntur

sed tota dissensio est de voce: ideo communiter dicimus esse necessarias

et naturales formaliter, id dicit agi naturaliter et necessario, quod sic a principio in

consequentia determinatur ad unum, ita ut omnibus praerequisitis positis

Ad

ad agendum non possit non fieri: sed ita de sic processio spus s.

ergo processio spus s. dicenda est necessaria, et naturaliter non libera.

Deinde probatur ex D. Vasq. Vel spiratio dicitur libera, quia est

sine coactione, et cum delectatione. Et hac ratione actiones agentium

naturalium dicendae essent liberae, quia sine coactione sunt. Salem operationes

brutorum, et appetitus animalis, quae cum delectatione fiunt, atqui

hoc est absurdum. ergo non ex hoc capite dicenda est libera.

Vel dicitur libera, quia indifferens est ad utrumque contradictorium, ita

ut possit esse, et non esse. Vel contrarietatis: ita sit, ut velle possit

hoc, et oppositum. Et hac ratione nequit dici libera, quia admittit

repugnantiam oppositam necessario. Vel denique dicitur libera quia

suo principio interno determinatur ad actum ex cognitione. Et tamen ap-

prehensa, et neque hac ratione, tum quia sine fundamento dicitur, tum quia

bruta agunt cum sua apprehensione, et tamen non dicuntur libere ope-

rari, sed necessario, et naturaliter. Et quia ideo in ijs acti-

onibus, quae ablatio non possunt non esse, neque in nostra potestate est

ponere oppositum nullum est meritum aut demeritum, ut tra-

dunt doctores, quia non sunt liberae, sed necessariae, et naturales, qualesque sunt

quae in somnis, ebrietate, et dementia exercentur) sed processio

spus s. non potest non esse, neque in potestate Patris et Filij est ponere op-

positum. ergo non est libera sed necessaria.

Lectio. 10.

Arbitrium a dato posito recurro.

Ad libertatem requiritur indifferentia in principio ad

utrumque quia propter contradictionem stare nequit cum determinatione et necessi-

tate ad alterum partem. Licet non s. Augustinus doceat indifferentiam

ad bonum et malum non requiri ad libertatem arbitrij, loquitur de

libertate prout opponitur servituti.

Dices processio spus s. est voluntaria, ergo libera

patet consequentia, quia quod non est liberum non est voluntarium. Resp. licet voluntarium esse

equi-

quiscumque, pot. n. usurpari pro violento, et coacto, .l. pro opposito nario
u nali, et ideo distinguitur an est voluntaria, idest, non violenta
neque coacta, vel an est voluntaria, idest, libera, seu non naria nec nali
et in hoc sensu non differt a libero. Ad confirmationem Res, quod non est
liberum non esse voluntarium pro ut voluntarium opponitur nario, pot tamen
esse voluntarium pro ut opponitur coacto et violento.

Obiectio 2a. Liberum, et nale sunt sufficienter diffa adequate
divisiva principii activi, seu adequate dividentia principium activum. Unde
quod est activum naliter non pot esse libere activum, et e contra quod est activum
libere non pot esse activum naliter. At spus sanctus procedit a principio li-
bere activo. ergo non a principio activo naliter, et consequenter processio spus
sancti non est nalis sed libera. Maior patet ex Augustino, Aristotele, et communi doctorum
auctoritate, quia nullum principium est, quod non comprehendatur sub illa divisione.
Minor probatur, quia voluntas est principium, a quo procedit spus sanctus; voluntas
autem est principium liberum.

Respondeo maiorem esse falsum ad sensum obiectionis, et mentem
obicientium: namque loquuntur de pure nali, et pure libero, de quibus omnibus
cum illa certitudine. Est autem principium activum, quod neque est pure liberum
neque est pure narium, sed utrumque quod est ex parte diversorum, ut in
nostra voluntate pot, quae nunc nario, nunc libere operatur, et ducit
ipse libere amat creata futura et nario se, liberique amando
simul producit libere, atque ideo amando simul producit libere, atque
ideo amando se nario, producit nario spum sanctum. Et distinguo mi-
norem spus sanctus producitur a principio libere activo, quatenus liberum est, nego
minorem: a principio libere activo specificative, et non quatenus liberum, con-
cedo minorem, et nihil concludit obiectio; namque licet procedat a principio, quod
ex parte creaturarum liberum, non quod sit ex parte principii ad intra.

Obiectio.

ubi est Deus principium liberum est, quod se ipsum determinat ex per-
fecta cognitione sua, in quo est alius: sed vere hoc Dei principium processio
Spiritus Sancti quae procedit a principio libero, quae tali et concreto est
libera. Respondeo distinguendo maiorem: principium liberum quod exclu-
dit violentiam, et coactionem concedo maiorem: quod dicit indifferentiam seu con-
tingentiam operandi nego maiorem: similiter de minori: nam processio
Spiritus Sancti excludit violentiam, sed non admittit indifferentiam seu contingen-
tiam. — Dices idem principium potest esse indifferens et determinatum liberum, et
naturale. Ergo processio Spiritus Sancti proveniens ab eodem principio poterit esse
libera, et naturalis. Nec scotistae admittentes quamvis probant contradictio-
nem non contingentiae processionis in sua productione. Respondeo principium non potest
esse liberum, et naturale pro eodem tempore respectu eiusdem termini alias inferret
contradictio, sed respectu diversorum terminorum, vel respectu eiusdem, pro diverso tamen
tempore, in quo variata sint, quae antea erant, cum autem scotistae
velint quod dicta processio sit simul libera et naturalis respectu eiusdem, et
eodem tempore, planum quidem est quod in principio ipso involvit contra-
dictionem. —
Dico: processio sine libera, et non naturalis aeque naturalis
non est perfectio, sed potius imperfectio maxima, cum arguat
defectibilitatem in suo esse: unde libertas, ut abstrahit ab
esse, vel illa indifferentia est, ut sine imperfectione sit, et quia illa non
creata vel creata et limitata perfectio est: ac vel illimitata
infinite perfecta et perfecti cognita est imperfectio, imo maior quam
necessitas. Ideo quod destrueret Deus si libertatem haberet circa
ductionem primam ad intra, quam si libertate haberet circa productionem
creaturarum ad extra. Quare dominium continendi eius operationes
quae nihil perfectionis affert, aut detrahit operanti, est maxima

perfectio, secus dominium retinendi operationis, qua complet[ur] quiditat[e] et esse operantis et in Deo distinguit comparat[ur] productionis divinarum ... ut in amore, quo Deus narrat se amat, et ab adversarijs debet admitti ideo constat.

Sectio 11.

Aliorum placita circa terminum formale divinarum processionum

Cum productiones non solum respiciant principia, sed terminos operationis productionis erit, postquam diximus a quo tamquam a principio formali oriantur, videamus ad quid tamquam ad terminum formale tendant, neque enim compertum est apud omnes: 1ª sententia docet nullum dari terminum formale divinarum processionum, quia terminus formalis in ijs tantum rebus reperitur, quae constant pluribus realitatibus, qua nulla persona divina constat. ita Gabriel. Gabr. Aureol. dur. 2ª sententia docet esse divinam non esse terminum formale divinarum processionum, sed divinam relationem, quia existimat terminum formalem esse eum solum esse, qui tamen se terminum accipit esse productionis, ut non dicitur esse sed relatio, quia putat esse divinam esse veluti materiam (ex se indifferens ad hanc vel illam in productam fieri essendo, vel in producente), quae determinatur per relationem, quasi per formam.

3ª sententia docet solam essentiam et non relationem esse terminum formale processionum ita Smis. Greg. Vasq. mont. Suar. Cor. Lai. et alij existimantes de re terminum formalem esse, quod sit forma termini totalis, talis autem est essentia et non relatio. 4ª sententia docet terminum formale ad quaerendum esse essentiam et relationem aliter tamen et aliter, ut sectione sequenti apperiemus. ita Marc. Arrub. Alb. Suniga.

Adverte controversiam procedere de termino ad quem, et non de termino a quo, nec de omni termino ad quem, sed de termino ad quem processionis active; nam cum terminus ad quem processionis passive sit principium formale satis constare debet ex dictis quis sit terminus formalis ad quem passive processionis

cessi.tis cy Ister qd sit prius illius finale. Sed cum oc̄ adveniant
cc.a trz totale, sed qui, que admittunt ēē trz p sone pducti
st trz psone pducens dicunt ēē prius, quod (pr ter denars)
occidiy soly ē cc.a trz fnaly pcessi.s actius.

Sectio. 12.
Meus placitum describitur.

Cum supra pbaverimus Qdal pcessil duo munera pstare, nempe pducere, et Coicare, atque ideo considerari posse ut pcise fnaliter pducti.va et ut pcise fnaliter Coicati.va et deniq utrumque pstare utrumque. Hoc posito triplici ... meus placitum describo: 1. terms finalis divinarum pcessi ut pcise, et fnaliter pducti.s s. non ē esse sed sola relatio, que pducit. ita Alar. Luni. Mt. Ar. &c.

Pr. ille ē term finalis pducti.s ut pductione, ad quem ipsa imm.te et ex suo concept finali tendit; sed pr pcessi ut pcise et fnaliter pducti.as s. tendit imm.te et ex suo finali concept ad relation, et non ad esse. 2. relat. et non essa s. termini fnales divinarum pcessium ut pcise, et fnaliter pducti.s st. Maior pr. term finalis ē ille, qui rōe sui imm.te et ex finali concept pducti.s attingit et rōe illius term malis, que ad my dici solet de obo finali: sed ille terms id quem pcessio ut pductio ē imm.te et ex suo concept finali tendit attingit rōe illius ad quem pducti.e ex concept finali illius et term malis attingit rōe illius: deinde ergo pr maior, imm.te et fnaliter tendit pducti ut pductio ē, et ēē term finalis illius convertuntur fnaliter, sed imm.te et fnaliter tendit pducti id ad quem imm.te et ex suo concept finali tendit pductio, id ad quem imm.te et ex suo concept finali tendit pductio ē term finalis. Pr. quid quid ... ex suo concept finali attingit pductio non pot dici term finalis illius ē. Sola ille ē term finalis ad

que

quae immediate. et ex suo concepto formali trahit. —

Probatur minor, quia possessio ut possessio formaliter productiva est duntaxat tantum immediate. et formaliter dicit, quod producunt, solum dicunt relatio, et non essentia producit. ergo. ad solum relationes et non ad essentiam immediate. et ex suo concepto formali trahunt. Maior ostenditur quia dicta possessio ut possessio productiva non respiciunt immediate terminus: sub alia ratione, quam sub ratione productiva, eo quod tendunt ut producant terminus, quae immediate. respiciunt.

Probatur 2. terminus formalis productivus est ille, qui ratione sui producit, et terminum dicunt produci ratione illius: sed solum relationes producunt ratione sui et ut integrant personas, sive supposita dicimus produci ratione illarum. ergo solum relationes sunt termini formales divinarum productionum, maior patet paritate termini formalis, quod idea dicitur talis, quod ratione sui attingit, et terminum ratione illius: vide [illegible] quaecumque

Probatur 3. terminus formalis productionis ut productio est, respicit illum ut productum: sed sola relatio, et non essentia est terminus formalis divinae productionis, ut productio est. Maior patet, quia sunt extrema correlativa productum, ut formaliter productio est, et illius terminus formalis, cum nequeat alterum sine altero esse, aut concipi. Minor probatur, quia essentia non producit, et quod non producit non respicit, ut terminus productionis vitalis, dico quia terminus formalis productionis, est ipsissimum quod principium formale producentis, sed formale terminus principii formalis producentis, ut ipse est producens, non est essentia, sed relatio, ut in superioribus ostendi. ergo et terminus formalis divinae productionis non est essentia, sed relatio.

Frater aliis ulterius, quia si divina essentia esset terminus formalis divinarum productionum, filiatio, et spiratio in eadem possessione quasi ipso distinguerentur cum non dicerent [?] formales, quasi ipse distincta, a quibus diversificarentur.

2º.

2.ª Dic.º trin. formalis divinarum process.num ut
pcise et formaliter coicat.r s. e. essa et q. formaliter ex
vi process.is singulis psonis coicat.r Pr., id e. trin. formalis d.arum
process.num ut process.s et formaliter coicat.r s. q. imm.te et
formaliter p illas coicat.r sed essa et n. relatio imm.te et
formaliter p illas coicat.r g. essa et n. relatio e. trin. formalis illarum.
maior pr. q. sicut se habet pductio ad pducibile, ita coicatio ad
coicabile: unde sicut trin. formalis pduct.is ut pductio e., e. id, q. imm.te
et formaliter pducibile e., sive pduct.i ita trin. formalis coicationis
ut coicativi, e. id, q. imm.te et formaliter coicabile e., seu coicat. –
3.ª Dic.º trin. formalis totalis divinarum process.num
in quantum coicat.r formalis s. et simul pduct.is, e. relatio simul
et na cum aliis, quae ex vi formali coicantur. Pr. trin. formalis to-
talis consurgit ex omnibus trin. formalibus partialibus. na et relatio
(cum iis, quae ex vi formali coicantur) s. trin. formalis partiales q. diuncti
ex omnibus erit trin. formalis totalis. Minor pr. q. na (cum
iis, quae ex vi formali coicantur) solum e. trin. formalis unius partialis con-
ceptus divinarum process.num nempe ut coicat.r s.; relatio item
solum est trin. formalis alterius partialis conceptus nempe in quantum
pduct.is s. q.
Pr.: ille e. trin. formalis totalis divinarum process.num
extra quem nihil est, ad q. imm.te et formaliter tendant; sed tam
essa seorsim accepta quam relatio et extra relationes seorsim accepta e.
essa ad quam imm.te et formaliter tendit, et extra diunctum earum
(clauditur semper cum divina essa vi a ea, quae ex vi formali coicantur) ni-
hil e., q. diunctum, et non quaelibet pars seorsim e. trin. formalis
totalis divinarum process.num. –
In speciali autem designando pprius trin.
sit

Singulis processionibus; Dico terminum formalem, seu quo determinationis ut passive communicatio est, esse divinam naturam formaliter, ut talem; quia ... divinitas formaliter communicatur filio; terminum vero quo eiusdem determinationis ut passive productio est, esse filiationem seu relationem filii: ac denique terminum formalem totalem quo esse totum utrumque coniunctum, seu complexum.

Quod si ulterius petas, quis sit terminus materialis, seu qui dicatur esse integrum persona, seu suppositum in quantum non solum claudit quae ex vi formali producuntur et communicantur; sed etiam quae identice et materialiter, ut attributa iustitiae, misericordiae etc. Id enim, quod dici solet de principio formali quo et materiali, quod ... quae sensum loquuntur etc.

Eadem servata proportione dicendo de processione Spiritus Sancti. Cuius terminus formalis, seu quo, ut passive communicatio est erunt essentia et volitio, ut passive vero productio est, erit relatio passiva spirationis, ut autem se habet utrumque erit coniunctum ex essentia, volitione, et spiratione passiva relatione. Ac denique terminus qui erit tota integra persona ut claudit etiam materialiter communicata ut etiam iustitia miser. intellectus etc.

Sectio 43. Variora dicta redduntur et amplius confirmantur solutione impugnationum.

Obiicies 1.º D. T. q. 3 ex proposito. Terminus formalis alicuius productionis est id per quod res producta est talis, vel talis nam ... terminus formalis divinarum productionum est natura divina et non relatio ... dicantur et sint duae, etiam ut non diversae personae, ... omnis productio tendit ad positionem alicuius rei in tali, vel tali esse. Ergo terminus formalis est id per quod ducit talis, vel talis nam. Respondeo distinguendo antecedens terminus formalis alicuius productionis, vel ut productio, vel ut communicatio est, est id per quod res producta est talis, vel talis nam secundum antecedens. Semper ut productio est nego antecedens. Erit terminus formalis cuiuscumque productionis ut productio est, qui non producitur.

Et

Verum erit ant. q. V. na n pducit, sed coicat neque ee tunc
fralis pductionis, ut pductio e, sed ut e coicatio. Ergo dic
cuntur in pnti sensu falsum est. Ad pbatum dic oe pducens tendere
ad ponendum rei in tali, vel tali essa, aut fraliter essa pducendo
aut fraliter coicando; non tn semper illud pducendo. Simi-
liter oe pducens intendit assimilare sibi pductum in ratione fralis
productionis, aut coicationis: sed n semper in ratione frali productionis
ut productio e, et ideo assimilatio e in fra pducti coicata, aut
pducta, n semper in fra pducta ut in psenti.

Quamvis in pduct. unius psone creatae ratio fralis
sit na et n pdicata. q e fratio dicit via ad na. idest, ad fra.
Adhuc in divinis fra, seu na ratio fralis sed pdicatae, et
discrimen e, q na creata pducit, et n pducit na divina, sed
relatio. Si n de pduct psone creatae ut ipsam loquamur, sed
de frat. Dico tum fralis productionis frativus. et posse pductioe
ee unione in Deo, unionem et fra in reliquis compositis. q. imm.
fraliter est solum entitatem pducens pactus frativus; ut autem
n solum pductio, sed et coicatio e, erit tota na, ut claudit entitatem
imm. et fraliter pductum et coicatum. Quare etiam n erit tunc
fralis frationis ut posse pductio e, sed ut e coicatio pro unionem
a se pductum. Adverte frat. Filij n solum sere qd pducat
relatum, sed q coitum, qui in Deo e. Unde licet n sit univoca
sim q paris pductio e relat. e univoca sim. q e coicatio si
similitudinis in na, que coicatio cum prialibus attendat integra
fratio dnae et cum veritate dicit alle univoca, itaque ut salvet
integre fralis Filij et frationis satis e, q essa, ut na, sit
tunc fralis coicationis, quin opus sit ee tum fralis productionis.

Obijs.

Obieq. 2.ª 2ª ... essa ... priij ... fnale divinarum processionum et communicat. ... requirit esse ... formaliter ... aliam ... sub eodem respectu esse ... aequo, et ad quem ... implat. ... eadem essa sit, quae formaliter se exhibet ... priij ... exhibentis, ... exhibitis, neque illa implatio ... in hoc, quod essa ... procedit in ... dicat ... sit priij ... communicativum sui, et ut ad filium transmissa dicat ... communicationi ... quod ab adversariis ... admittendum.

Sectio. 1.ª

Quaestio. 7.ª

An divinae processiones sint tantum duae, et ambae formales

p. 23. Sectione 1.

Divinae processiones esse tantum duas.

Huic assertioni contrarius est Lullus dicens unicum solum actum pertinere ad infinitam ... in agendo, in qua unicum tantum ... agens ... Pater ... unicum productum ... Filius, ... unicum ... seu productio ... Spiritus Sanctus ... quem ... ipsum ... abire seu producere ... ipsum distinguere, quo Filius distinguit a Patre. Sed hic ... et damnandus est, ut ... adversus: ... duas processiones, quae sibi vendicant duas primas productiones: ... possint esse pauciores ... an possint esse plures, quod negamus ... catholicorum ... sententia; ... formales processiones in Deo debent esse immanentes; transeuntes ... non possunt ... producendum ... siquidem Deus non est quidquid ... Deus est: sed in Deo duae possunt esse operationes immanentes; ergo duae tantum processiones. minor patet, quia in agente pure intellectuali ... divino, non potest esse alia immanentia operatio, nisi per intellectum et voluntatem.

Hanc ... inquit Vasquez, ... duas processiones quasi specificas, non ... duas tantum numericas, quia licet ...

...

D. Augustinus potest continere ad invicem, et voluntatem; nullum enim, inquit, probat singularem formam intus, et voluntate quae pollent non producere, sed gratiae Altiores. — Verum ejus nimis effugij januam, S. D. Thomas sit, non Filius divinus Adeo perfectus est, ut extra perfectio filiationis in illo contineat, quod alius numero Filius impossibilis est; consequenter aliter non omnis perfectio filiationis in illo contineatur, quod alius numero Filius impossibilis, in dicto Filio continetur, siquidem ei deficeret quod in illo est, quod fieret, non esset in sua linea summe perfectus. Quod vero extendi debet ad probandum impossibilitatem alterius Filii in spiritu divino.

Posterius demonstratur ejus nimis impossibilitas: quia si plures Filii essent cum dicta potentia gratia Dei non deduxit eum omnem perfectionem intra lineam Filij, dicens convenire perfectionis in 2. S. et reliquorum, id contribuere quod non potuit, autem primus non erat tantae perfectionis capax in numero per Deum. S. pluralitas illa Filiorum cum successive impossibilis est. Minor probatur: quia si potentia gratiam Dei non potuit primo Filio conferre perfectionem, cujus erat capax, et quae ex se non repugnabat, siquidem esset in illo esset impotens, cum non perfecta capacitas Filij, sed impossibilitas perfectionis sed potius ipsa gratia restrinxit; unde esset limitata et diminuta ejus vis. Si vero potuit ex se, alter Filius erat incapax procul dubio sic limitationis foret, cum non fuerit capax totius perfectionis quae intra suam lineam erat possibilis, omnem quod dicta potentia gratiam conferre potuit, si non per ipsam stetisset.

Ex opposito sequitur absurdum luminis naturalis adversum. Nempe infinitos Filios fore admittendos, si unum alium admittat. Quia si unus filius indicat imperfectum, nisi alium generet ac de se diffundat, eodem indicabitur 2. et imperfectus, nisi 3. generet, et rursum 3. nisi 4. et sic de reliquis, quod absurdum est, erit in infinitum, quod repugnat; utitur D. August. l. 3. c. Max.

Ad

Adverte, quod tot processiones adequate dividi in activas et passivas ut dixi, et ideo processiones inadequate esse quatuor, quae inter se differunt certe, quia opponuntur.

Sectio 2.

Plures esse processiones quam duas aperta ratione probatur.

Facile possunt dissolvi ex nostra doctrina, quae solius affert ad probandum unam tantum processionem. Quae vero plures adstruunt, sic se habent. 1.º Fecunditas in Deo est perfectio, ergo quo maior fecunditas eo erit maior perfectio, et vice versa, quo maior perfectio in Deo eo maior fecunditas; sed in Deo est summa perfectio, summa ergo fecunditas, deinde non esset summa si tantum daret duas processiones, siquidem foret maior si daret plures, ergo plures admitti debent, ne minuatur summa fecunditas et summa perfectio.

Argumentum probat infinitas processiones esse admittendas. Respondeo, dissipando illud ex illo principio in quo statuit non futuram summam fecunditatem Dei si tantum daret duas processiones, quod ut potest falsa negandum est. Ad probationem nego futuram maiorem fecunditatem si daret plures, quam si solas duas: nam maior fecunditas potius ex perfectione productionis, quam ex eorum numero pensari debet. Nam fecunditas ut dixi ex ... duplicitur exhauriri potest, ... quatuor productiones ut una, ... producta una ut ... Num quid maior esset dum daret illas quatuor, quam dum illam unam? nemo dicet: sola etenim una reliquas aequat, et aequaliter fecunditatem exhaurit; non ergo ex maiori numero productionum arguit in spiritu maior fecunditas, sed ex maiori earum perfectione.

Hinc est, quod plures filii in Deo (idem de multiplici Spiritu Sancto) non inferrent ampliorem fecunditatem, quam inferret unicus, qui modo est, cum solus hic exhauriat totam fecunditatem generativam quam omnes illi exhaurirent. Unde si plures filii essent singuli im-

perfectiores evaderent, cum nulli impenderet tota perfectio potentiae intra lineam Filij. sed nequit sedi imperfectum Filium generari Dei. ergo etc.

Licet fecunditas cuiuslibet Patris creati extendatur ad plures Filios, adhuc non ideo dicenda maior quam Patris divini nam pluralitas Filiorum non arguit per se solum maiorem fecunditatem potentiae; sed perfectio productorum quae tanta est in divinis, ut una sola sit maior omnibus creatis, et creabilibus, unde ad ut numerus non debeat attendi sed id, ex quo perfecta fecunditas pensatur.

Dices in Deo sunt plures volitiones et plures intellectiones ergo plures processiones [illegible]. ideo admittitur una processio, qua Pater se intelligit, sed etiam intelligit aliquid ab se diversas intellectiones ergo debet producere aliquid diversum intra se, cum non sit minus efficax secunda intellectio quam prima. Resp. negando ant. de diversis volitionibus et intellectionibus partialibus ratione, aut virtute distinctis neg. cons. ad probationem dic ideo non sedi una processio qua Pater se intelligit, sed qua se et alia (si alia sine) intelligit, et huic intellectioni adiuncta est virtus productiva. unde illae omnes intellectiones partiales ad eandem processionem occurrunt, ut perfecta evadat, secus non haberet omnem perfectionem suae lineae. (idem dicendum de volitionibus).

Instabis dicere est proferre seu producere verbum, sed in Deo est aliud, et aliud dicere ergo est aliud, et aliud producere verbum: ergo duplex verbi productio: minor probatur, quia Pater dicit se, et omnia creata distincta a se. sed dicere se non est dicere creata distincta a se ergo in Deo est aliud, et aliud dicere. Resp. concessa maiori negando minorem, si de alio et alio adaequato dicere sermo incedit; nam unico adaequato se, et creaturas dicit, aliter esset diminutum et imperfectum verbum, cum uno non posset omnia loqui. de quo postea.

Sectio 3.

Alia eiusdem instituti proponuntur argumenta.

Obijcies potentia generativa Patris non minuitur uno Filio genito; ergo quae integra perseverat, ac si nullum genuisset, ergo adhuc po-

poterit aliu[m] generare, sicut minuta est, siquidem uno genito ia[m] non potest gene=
rare, sed posset si nullus esset genitus, seu nihil genuisset. R. concesso ante
cum in Conc[lusio]ne 2a: quod nunquam potuit secundum filium generare: sed solum
unum atque ideo sive primus supponatur productus, sive non semper erit ad solum
unum potens neque ex eo quod non sit minuta erit potens producere 2um, alias
non solum non esset minuta sed etiam esset aucta cum antea posset unum et postea
duos.

Vel dic an causa, quae solum potest producere unum ef-
fectum eo producto sit minuta, vel non? 1o dici non potest (quidquid dubbie excogitet)
cum si solum potest unum, et illum producit, non minus potest, quam antea poterat;
imo per actum certo quodam modo perficit. Si dicas 2o, ergo poterit eo pro-
ducto producere aliud, atque ideo duos contra id quod supponimus, atque
plus est concesso 2o producto, potest instaurari argumentum ad probandum 3um
et 3o concesso ad probandum 4. usque in infinitum.

Nec potest dici spiritum sanctum esse mutum ex eo quod non producat
verbum (sed de Patre dixit Athan. sine producere verbum), neque cum illa denatio sit
privativa importat capacitatem in subiecto ad loquendum. Lapis enim non dicitur
mutus etiam si non loquatur, quia caret illa. Similiter spiritus sanctus et non Patre=
Bonitas divina non pertinet ad operationem; sed ad esse, et ideo cum non sit principium
operandi, sed proprietas essendi nullam diffundit personam, quam solum potest
diffundere virtus productiva immanens, qualis non est divina Bonitas. Ea
maxime dici debet, et in hoc sensu dici possit diffusiva sui; vel per commu-
nicationem intellectus et volitio et non per productionem.

Obiicies 2. Patri quia deus est accidit, quod producat aliam
personam ne aliam sterilis relinquatur sed spiritus sanctus est vere deus
non minus quam pater, ergo illi accedenda est fecunditas ad producendum aliam
personam ne sterilis relinquatur et sine fecunditate. R. neg. maiorem
intellectam de Patre praecise quia deus est aliam communem esset tribus personis

producere aliqua persona quae in divinis ... tamquam dedit Pater quia producat quia

Deus in tali relatione seu virtute productiva, qua vere caret spiritus sanctus.

Et sicut Deo, ut Deus est debeatur foecunditas et virtus produc-

tiva personae non illi debetur in omnibus personis; sed in aliquibus

et illis debetur in Patre et Filio, inquantum potest deberi non in Spiritu

sancto in quo propter dicta deberi non potest. Nec enim hoc tibi videatur

difficile advertere, quod Deo, ut Deus est, deberi tres subsistentias

ut per illas Deus subsistat, nec tamen singulis personis, omnis Deus cum sint,

debentur tres subsistentiae, ut per illas subsistant; quare quamvis

ut Deus est debeatur foecunditas, non ideo debebitur Spiritui Sancto, qui Deus

est, quamquam non debetur Deo in singulis personis, sed dumtaxat in prima

et 2a.

Quamvis Filius non possit generare; nec Spiritus Sanctus

spirare, potest tamen aliquid equivalens, nam Filius potest generari quod non

potest Pater, et Spiritus Sanctus spirari, et hoc spirari passive equivalet

spirare active, et passive generari equivalet generare active, et

ideo nec potest dici Pater potentior Filio, aut Spiritu Sancto quia ad hoc opus

est ... quod Pater posset aliquid quod ... dicitur in spe

nequeat Filius sed quod neque in equivalenti. Ad primum, quo

dicimus in tribus personis equalem imperfectionem quia quaelibet deest

altera esse sed alia relatione equivalens relationi alterius.

Sectio 3.

An verus processio divinarum personarum sit generatio?

Ex fide constat processionem Filii aut esse generationem, non autem processionem Spiritus Sancti ut hoc ex innumeris

Sacrae Scripturae et Sanctorum Patrum testimoniis.

Sectio 4.

Premittit adhuc discrimine inter verus processiones defectus vitalis generationis

Sanctus Thomas sic definit generationem vitalem esse origo (seu processio) viventis a vivente principio divinitatis in similitudi-

nem naturae ut colligitur ex Aristotele. Loco generis ponitur hoc particula

origo seu processio, non vi actio, quia illa sine divinitate admittitur

in divinis: dicitur viventis a vivente, ut denotetur debere esse viven-

principium

priij generant, et trij pductis p vitalis generat. debere vita
gaudere: ideo tinea et subtilia panni pducta et vermes de
ligni pducti n sunt vitaliter geniti, qa (inter alia) licet viventes
sint n sunt a viventibus.

Ast q plures act. ss. qq viventia a viven-
tibus pducunt, nec tn sunt vitales grationes (quales illa, qq due
aialia pduxit in 1a sui universi odit.) addit illa parla priij
diunctij; cuius deffectu n solij dicte grat. deficiunt a rõe viventis
grae. ita dery pducta luce, quantumvis viventis a vivente et
in similitudine n fuerit.

Quale debeat ee hoc priij diunctij n oes conveniunt
DDes solij asserunt debere ee aliquid plificij ex pte priij producen
tis p se et na sua ordinatij ad assimilandij genitij suo
genitori, quale e in creaturis semen. Hinc e q Adami costa n fue
rit priij diunctij ad pductis Eve, q. in Adamo n p fuit
ut priij ex se ordinatij ad assimilandij in na tertij; sed ut ma
t. ex qua fuit facta.

Debet tn observari discrimen inter priij
diunctij creatr et Dij generat.; nq illud ut coicet genito divi-
dit a genitore, et sic coicat, ut contrapliet; hoc v. n decidit
nec genitorem deserit, ut migret ad genitij, sed integre p severat absq
ulla corrupt.e. Hinc colligi priij coniunctij vitalis generationis
debere ee substale: cu accidens nequeat migrare de subto in subm
immediatij indifferentiq, nec simul pot existere in genito et gignente,
ut requirit.

Ultima parla in similitudine n varie accipit
a DDis, alij existimant illa similitudine debere ee n specificam,
alij univocam, et e alias conditiones exigunt quas omitto.

Supposita igr defne generationis vitalis, dico aliquas
hac defe conveni processioni Spus S.ti h. e. spiratio. Ari pt, quia
Spus S. est vivens a vivente, insuper a priio diunctio,

Sectio. 6
Reiiciuntur qui affirmant i[...]
Filij grati, et n spus S. q. a Fi[...]
coicat esse ex vi frali, n v[...]
Spiritui S.to —

ij

cum sit a Voluntate tamquam a principio vitali ita immanenti, ut eadem Voluntas, quae praeexistit in persona producente communicetur producto: ac tandem est in similitudinem naturae, siquidem eadem numero natura, seu essentia quae est in Patre, et Filio; eadem est in Spiritu Sancto. Neque tres personae essent idem Deus, si non una ipsis esset essentia.

Ut huic difficultati satis fiat, aliqui assignant hoc discrimen, quod ideo Spiritus Sanctus non est Filius, nec illius processio generatio, quia ei non communicatur ex vi formali essentia, quae est intellectio, sed amor; communicatur vero Filio. Ita Suarez. Henric. Hurt. Hemelm. &c. Hoc discrimen duplici ex capite mihi displicet. 1° quia statuit essentiam Dei per intellectum. 2° quia negat ex vi formali communicare deitatem, seu essentiam Dei spiritui Sancto: 1um impugnatur in materia de Attributis; 2um autem hic ostendendo ideo quod essentia sit intellectio, vel quidpiam aliud.

1° impugnatur ratione, Spiritus Sanctus ex vi formali suae processionis procedit ut Deus; ergo ex vi formali communicatur illi deitas, quae est natura divina alias effectus formalis communicaretur sine forma. Antecedens probatur, quia Deus est solum identice et materialiter, ac veluti per accidens procedere ut Deus, cum ex vi formali processionis debeat accipere propriam essentiam, ut dicatur producere sine propria essentia; sed propria essentia Spiritus Sancti est deitas ergo haec illi communicatur ex vi formali. Deinde id, quod petit ex ratione specifica rei non differt materialiter ab ea, sed formaliter: Atqui Spiritus Sanctus petit ex sua ratione specifica dici deitatem, seu naturam communicatam: ergo natura illi communicatur ex vi formali ducit et non realiter. Minor probatur, quia prior ipse, quod Spiritus Sanctus non diceret naturam communicatam Spiritus Sanctus non esset specifice hic Spiritus Sanctus, qui nunc est, ergo ex ratione specifica petit dicere naturam communicatam alias seclusa communicatione naturae non excluderet conceptum formalem specificum Spiritus Sancti: Differt; si solum ex vi formali

Coicaret Delitio, et ex vi mali essa priuí Coicaret passio, qm na; priuí pprietaí, qm essa: priuí attributy, qm illius radix seu specificus Conceptus, q e absurdy: sequi pr, q prior ē Coicatio ex vi frāli, qm ex vi mali, siquidg ideo datur Ce, q, dat illa, a qua dependet, et n e D.

2. Spiritus S. ex vi frāli accipit ēē psonā; ḡ ex vi frāli accipit subsistē in nā, cū sine hoc nequeat intelligi psona; ḡ accipit ex vi frāli ipsā nām: nisi eā antea habeat. ḡ cū ante pcess. Spūi S. n habeat nām illā accipiet ex vi pcess., vt ex vi pcess. accipere possit subsistentiā in nā, et pprīā deeptā personā. Ant. 1. Spūs S. fraliter, et primario ē persona D. si primario et fraliter ē subsistens in Deitate: sed n dēt hoc sine pducē. ḡ eius Conceptu frāli et primario petit pcidere vt psona, et vt subsistens in Deitate. Ant. 2. psonalitas Spūs S. vt psonalitas, ē quid per se i. et fraliter pductū; ḡ cū n alij pducat, qm p spirat., pdanc i. et fraliter pducit et Coīnter Decedindo ē p illā fraliter Coicari nām cuius ē terminus psonalitas, vt talis. — quin accipiat ipsā nām; nisi / q implar accipere subsistā in n

3. Probat D. Zuniga; Deitas p se i. petit tres relativas psonalitates, et nā Creata vnā, sine qa adequate n trat. ḡ primario petit ēē in tribus personis: In ista ē sine Coicar. in 2. et 3. p coicat. ḡ n minus primario Coicar Spūi S. qm Filio. d. q. quidē earū Coicar, qua Coicari petit, sed petit primario, p se Coicari verissī. ḡ.

Alij pbant. 3. in sēa asserente Deesse ēē actualē intellectionē: quod ex vi mali Coicar, n Coicar priuí qm id, q ex vi frāli: sed intellectio Coicar priuí Spūi S. qm Delitio ḡ intellectio (seu essa) n coicat Spūi S. ex vi mali: maior pt

ng

neque conceptus formalis prior est decreto mali, et nihil est prius suppositio formali. minor probatur, quia prius communicatur Spiritui Sancto intelligere, quam velle, nihil non obstans, quia est processionis: sed prius intelligere quam velle, si prius communicatur volitio, quam intellectio. Ergo. Hoc argumentum solvendum est ab omnibus ijs, qui dicunt ex vi formali non communicari Spiritui Sancto intellectum, quamvis non sit essentia. —

Respondetur. Quod ex vi formali non communicetur natura Spiritui Sancto, sed realiter, identice et ex vi mali non tollit quod realiter et ex vi mali sit Filius, cuius est processio formalis, sed solum quod ex vi formali sic saltem realiter, et ex vi mali erit Filius, quamvis non ex vi formali; ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Respondetur Maior. ea ratione conveniet definitio, qua convenit definitum. sed realiter, et ex vi mali convenit processioni Spiritus Sancti definitum generationis. ergo et definitio nempe quod sit generatio. Minor probatur, quia realiter est viventis a vivente processio conveniens in similitudine naturae. —

Confirmatur quia Spiritui Sancto communicetur deitas ex vi mali non tollit etiam secundum adversarios quod ille sit Deus: ergo communicetur similitudo in natura ex vi mali, non tollit quod sit ille Filius. Consequentia probatur, quia non minus requiritur deitas, ut aliqua persona sit Deus, quam similitudo in natura, ut sit Filius, nec minus est forma deitas, ut persona constituatur Deus, quam similitudo, ut constituatur Filius; ergo si non obstante communicatione mali deitatis evadit Spiritus Sanctus Deus, non obstante communicatione mali similitudinis non evadet Filius. —

Sectio 7.

Illorum placitum refellit, qui dicunt ex eo Filium generari quod communicatur illi intellectio, quae similitudo naturalis, non vero Spiritui Sancto. —

Pater Granado adeo rationem confugit, quod Filio communicetur intellectio ex vi formali, quae licet non sit explicite essentia, est tamen similitudo essentiae; quod ita exponit, quia cuiusque actus intelligendi sit ex se similitudo ad obiectum eo quod sit illius perfectissima representatio: Unde actus ~~[illegible]~~ quo

quo P.r aeternus suã essã intelligit sic dans similitudinẽ
ad essam, ac proinde ad P.is eius repraesentatio ẽ. Cum sic
similitudo implicite claudat nãm divinã erit similitudo nalis
ac illã accipiens ex vi fnali suae processionis, erit Filius, qui acci-
pit similitudinẽ nalẽ, quam non accipit Spus Sanctus: siquidẽ
Amor ille coicatus non ẽ explicite similitudo licet implicite clau
dat P.is essam.

P.r Moncaea eodem fere modo explicat sane
similitudinẽ naturalẽ (sic ipse loquitur subsistens) P.is intellectionis
Explicita et formalissima linea intellectionis quod ẽ perfectissima; ergo
cum explicita et formalissima linea intellectionis quod sit simi-
litudo, explicite, et formaliss.e ẽ perfectissima similitudo: cum autem
divina perfectissima similitudo sit nalis intellectio P.is ẽ formaliss.e si-
militudo nalis. Amor vero cum ex sua formalissima et explicita li-
nea non sit similitudo, quantumvis hauriat totam perfectionem suae
lineae, numquam hauriet rõem similitudinis nalis nisi ad aliam lineam ex-
tradatur: ideo Filius, cui ex vi fnali coicatur intellectio evadit similis
Patri naliter, non Spus Sanctus, cui solum coicatur amor.

Nihil horum placet, nam intellectio ex sua
linea et de se formali est similitudo pure intentionalis
ad quod quantumvis crescat in sua linea numquam ad similitudinem
nalẽ pervenit. Probatur consequentia quia aliud excendens propria linea
fieri debet: similitudo nalis, quae talis importat eandem [illegible] si-
militudinẽ nãe, sed intellectio, quae talis non est explicite, et formalis
eadem [illegible] similis nãe cum nãe P.is; ergo intellectio licet perfectissima
ut divina est, solum sit ex sua linea, et de se formali
ad similitudinem intentionalem.

Ait P.r Granado, quod licet intellectio non im-
por-

portet in suo recptu explicito naturam, importat explicite similitudinem et implicite naturam; quod satis est, ut verum utrumque sit similitudo naturalis.

Dices: peto in conceptu explicito non importat intellectio naturam divinam, ergo explicite non est similitudo naturalis. Probo consequentiam, quia ad hanc non sufficit similitudo sola, sed requiritur natura, ergo sicut in conceptu explicito non importat naturam, non erit explicite similitudo naturalis, cum impossibile sit aliquid esse explicite tale nisi habeat explicite omnes conceptus formaliter constituentes.

2.º Ad similitudinem naturalem non potius requiritur similitudo, quam natura, ut ex utraque formaliter resurgat: sed per se sufficit implicita inclusio naturae; ergo et implicita inclusio similitudinis. Unde cum amor claudat implicite intellectum

* et naturam sive se, erit formaliter similitudo naturalis, vel dic quare propter inclusionem implicitam similitudinis non habeat amor formaliter esse similitudinem, sicut propter inclusionem implicitam essentiae habet similitudo intellectus esse naturalis. Unde Spiritus Sanctus communicabitur ex vi formali similitudo naturalis, communicato amore implicite claudente similitudinem intellectionis, et naturam sive essentiam.

Deinde Filius non habet similitudinem naturalem rei Spiritus Sancti et tamen habet intellectum sive repraesentationem illius implicite claudentem eandem naturam, sive essentiam, quam habet Spiritus Sanctus, ergo propterea ex eo quod sit explicite repraesentatio rei, implicite quod claudat naturam illius rei, non est similitudo naturalis talis rei. Atque ideo quamvis Filius habeat ex vi processionis intellectum, qui implicite claudat naturam Patris non accipiet similitudinem naturalem illius.

3.º Sicut intellectio facit simile amor facit unum, et idem: sed intellectio, quia explicite est similitudo, et implicite claudit naturam divinam, est similitudo naturalis; ergo quia amor explicite est unitas, sive identitas, et implicite claudit naturam erit

Uni-

Unicus, et identitas nalis; ergo Spus S.s qui ex vi frali Coicat Amor divinus, evadet ex vi frali Unus, et idem in nra divina quod est Deus maior Similitudinis nalis, cum eo maior sit similitudo, quo magis accedit ad identitatem. Ergo erit Spus S.s Filius.

Atis amoris reddere idem amantem cum re amata per affectum non per identitatem, atque ideo non ex eo quod amor Coicatus Spui S.to crescat usque ad summum sequitur, quod evadat cum identitate nali, sed cum summa identitate, et coniunctione per affectum. Dico nunc sicut in creatis amor est unio secundum affectum ita intellectio est similitudo intentionalis, et secundum analogiam, et in intellectio in divinis crescit perfecti, usque ad identitatem nalem. Ergo et amor in divinis crescet usque ad identitatem nalem; quia ita probo non minus pertinet ad lineam identitatis identitas nalis, quam ad lineam similitudinis similitudo in nra: sed dicta intellectus similitudini reddis omnes perfectiones lineae similitudinis, et Continet similitudinem nalem. Ergo unitati, seu identitati divini amoris debes reddere omnes perfectiones lineae identitatis et Continet identitatem nalis, seu nalem.

4. Amor divinus Deo explicite, et fraliter similitudinem cum Patre et Filio, et alioqui claudit perfecte implicite nunc dico, hoc est similitudo nalis; qua cum Coicet Spui S.to ex vi frali evadet Filius. Maior probatur, quia explicite, et fraliter dicit esse deum; esse substantiam, et alia praedicata, quae conveniunt Patri et Filio. Ergo Deo explicite, et fraliter similitudinem cum utroque. Resp. Granado. non satis esse ad similitudinem nalem, quam cum que similitudinem in Deo explicite, sed debere esse spontaneam, qualem non dicit amor, sed intellectus. Verum Deo est adlibitum.

Deinde

Deinde infert intellectum non esse similitudinem naturalem, quae cum duplex explicatur specie differt a natura divina, quae non dicitur illa similitudo specifica seu specie differens.

Sectio. 7.

...orum impugnatio, qui dicunt ...ater Filium ornari, quo dicatur ...lli essentia formam speciei, non ... Spiritui Sancto.

Alij ut Ramul et Albertinus statuunt discrimen utriusque processionis in eo quod Verbo communicetur natura ut forma speciei, non autem Spiritui Sancto et explicant sic. Essentia divina licet dicat munus speciei et ultimum complementum fecundans per modum compartitis principij proximi Verbi; sine specie enim impressa, neque divinus intellectus fecundus est, nec principium Verbi proximum et ultimo completum: unde cum Verbo communicetur ex vi formalis proximum sed non talis in actu primo completum: ex vi formali communicatur Verbo divina essentia per modum speciei, quod non contingit in Spiritu Sancto ad cuius productionem, quae per voluntatem fit, non requiritur species.

In multis peccat hic discursus. Primo quia licet species intelligibilis sit ultimum complementum, quasi fecundans principium proximum; male infert; debere ex vi formali communicari Verbo: non enim omnia quae ultimo complent principium proximum rei debent illi communicari. Nolo ad aliquam meam transferre quaestionem dubitet species impressa fecundare humanum intellectum, proximumque principium nostrae intellectionis aut verbi complere. numquid ideo nostrae intellectioni, aut verbo communicatur formaliter species? peccat igitur in hoc supra dictus discursus.

Secundo peccat, quia ex eo dicit processionem solum debere communicari Verbo (solum dictum spirativum, de qua diceremus inferius) principium vitale activum, vel passivum; ut sic evadat Filius sed dicimus essentiam ut formaliter et praecise speciem impressam, neque est virtus spirativa, neque principium vitale activum, aut passivum quod

non

n debet Comunicari Verbo (...) ex vi formali ut Filius sit, quamvis Comunicet principium proximum vitale. Maior ex eo constat, quia excepta virtute spirativa solum debet Comunicari Verbo ex vi formali principium illius immanens, principium atque immanens Verbi est vitale, seu activum, seu quasi receptivum: Aut dic cur Visioni beatae non Comunicetur Deus essentia, cum ad illam fuerit munus speciei, fecunderque principium proximum, et ultimo compleat? minorem ostendo, quia munus speciei solum est determinare intellectum indifferentem ut cetera: Sed potentia quam ceterum aliud solum operet, quod de increatis constat non est virtus spirativa, nec quid vitale.

Peccat 3.° quia ex eo infert non Comunicari speciem sicut essentia divina, quod non Comunicatur illi per modum speciei; cum tamen possit alio titulo Comunicari, ut de facto Comunicari ostensum est. Imo aliqui contendunt Verbo non Comunicari Deum ... eo ipso, quod Comunicetur per se ut species, quia Conceptus speciei impossibile est formaliter distinctionis ab essentia, seu natura, ut essentia seu natura est, cum haec sit vitalis et illa non.

Peccat 4.° quia esto Comunicetur Filio Deus essentia per modum speciei, non sufficit, ut 2.ª persona sit Filius, illius vel processio generatio, neque ut ille Filius sit, et sic per generationem exposcitur similitudo naturalis qualis non est similitudo essentiae formaliter Comunicatae per modum speciei, siquidem species intelligibilis, qua talis solum est similitudo intentionalis.

Omissis his processibus speciem impossibile esse principium proximum Verbi, et non vitale; negantur essentiam Deus quia per se inquantum species determinare immediate ad intellectum, sed non ad Verbum, quia species non fecundat intellectum Deus ad Verbi productionem, sed essentia Deus ad intellectum

intellectus, quae ad modum in creaturis species impressa non fecundat creatum intellectum ad quid pro aliud producendum, sed dictat intellectum ut producat intellectus.

Facile ex dictis impugnari potest Cornejo, qui sensit ideo Filii processionem esse generationem, quia procedit per intellectum in aliis id est per speciem impressam ascitum, quae species cum sit velut semen Dei, et similitudo mentis impressa Dei, ut ita dicam, divini delineativa fortur, ac productivus rei similis, non secus ac semen humanum parat et fetis: in quo differt a proxima sententia, quia illa asserebat processionem Filii esse generationem, quia illi communicabat formaliter natura per modum speciei ut non, sed quia ex se ipsa patris existentis activae influit in similitudinem ex ipsius patris producentis, quod non contingit rei speciei sancti.

Impugnatur facile, quia cum species impressa solum sit similitudo intentionalis impressa, solum potest inducere intentionalem delineationem, et similitudinem ex parte rei, cum ea similitudinem debeat exprimere tamen, quam species debet exprimere. Deinde quia species impressa solum debet dictare ad intellectum, intellectio autem, ut dictum est non est similitudo naturalis, sed intentionalis. Denique quia in Patre existit essentia per modum speciei delineantis formaliter intellectus et tamen illi non imprimit similitudinem naturalem; ergo neque in Filio cum nullam activitatem exerceat in intellectum duo communicando Filio, quam non exerceat in Spiritu Sancto cum in Filio solum superaddat relationis producti, quae ex modo intellectualis formalis acceptus est.

Sectio 9.
Discrimen exco, quod Filio communicetur imaginis, non vero Spiritui Sancto impugnatur.

Patres Vasquez, Hurtado, Albertinus, Canar. docuerunt ideo Filii processionem esse generationem, quia procedit ut imago, quod cum non debeat Spiritui Sancto illius processio generatio non est; atque ita intelligunt illam

partes

parlo def. in similitudine, q valeat etc. q in imagine. ~

Nec hoc discrimen mihi placet; nisi ro imaginis p similitudine tn na a nobis inferius exponenda accipiat.

Pr. 1o Spus S. ex vi suae processionis evadit similis in essentia Patri et Filio, ut dedit P. Vazquez. ergo est imago illorum: cum ad repsentandum, hoc est, ad est imaginis duo tantum requirantur, 1. q habeat eamdem essentiam. 2. q ex illis sit. ~ Si autem dicas requiri q producatur ex intentione agentis ut repsentet; id autem hoc Spus S. non sit, ut probat ro procedendi est imago Patris et Filii ex vi formali, debere debet ex intentione procedentis, neque n. dici pot quod habeat per illorum intentionem, q ita probo: Pr et Filius dum diciunt Spui S.to essentiam intendunt id, q nario, et formaliter sequitur ex tali communicatione sed ex illa sequitur nario, et formaliter, q repsentet Patrem et Filium, hoc est ex intentione eorum. ~

Pr. 2o per similitudinem ex vi processionis formaliter nulla alia repsentatio fingi pot ad quidditatem imaginis requisita, q ita ostenditur: non fingi n pot ulla repsentatio, quae n sit intentionalis, vel realis, sed intentionalis repsentatio n requiritur ad rationem realis imaginis et filiationis, et realis convenit Spui S.to, hoc est Spus S. ex vi formali est imago realis et Filius: consequens, et maior probatur videtur ab omnibus admittenda. ~

Minor probatur quoad priorem partem in Filio equi qui pariter imago genitricis est, nec tn p intentionalem repsentationem cum neque actu cognoscat, nec dicat, nec sit actus intellectus; nec verbum mentis. quoad posteriorem item probatur eadem minor: repsentatio realis est illa p quam prius cognita pot intellectus venire

in-

in Cognit. alterius repraesentati (adde si placet, a quo procedat)

Sed Spus Sanctus ex vi processionis evadit cum ea similitudine per quam

prius cognitum potest venire intus in cognitionem Patris et Filii

a quibus procedit, ergo ex vi processionis evenit Spui Sancto repraesentatio

realis.

Confirmatur 1.° Filius creatus catenus dicitur

imago naturalis sui genitoris, quatenus genitor ex vi processionis facit

ut in illo resplendeat similis natura: sed Pater et Filius ex vi

processionis faciant, ut in Spiritu Sancto resplendeat similis natura, imo

eadem, ergo evadit imago naturalis Patris et Filii et consequenter genitus.

Confirmatur 2.° propter similitudinem in natura solum dicitur Filius supra id quod

dicitur Spus Sanctus ratione verbi, per quam dici possit imago, sed ratione pro-

cessionis verbi est imago intentionalis; ergo solum dicitur Filius super

id, quod dicitur Spus Sanctus ratione imaginis intentionalis; ergo Filius nihil

dicit in ratione imaginis naturalis; quod non dicat Spus Sanctus ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ Secundo adversarios [illegible]

Sectio 10. Caeterorum placita impugnantur.

Pater Alarcon in subsidium opinionis vulgaris hunc

discursum excogitavit. Nam Filius ex vi processionis debet repraesentare

non solum naturam Patris sed solum proprietatem personalem. Petrus non, qui

est filius Pauli non refert identicatis naturae superficie, sed colores, fi-

guras, dispositionem corporis, artuumque proportiones, et ipsius individuale Pauli

differentiam. Unde Filius divinus non solum repraesentat deitatem Patris sed

proprietates personales illius, ad quas refertur, et quas exprimit,

ita ut cognito Filio per se et formaliter veniamus non solum in

cognitionem deitatis, sed etiam personalitatis ipsius Patris et a Filio distinctae

atque ideo est perfecta imago sui genitoris, non sic Spus Sanctus qui

Li-

sicut repraesentat divinam Patris et relationem Spirativam, seu virtutem spirandi non proprietatem personalem, et individualem, neque ad illam cognoscendam se deducit, quamvis cognoscatur.

Non placet 3.a referre colores, figuram corporis, atque proportiones et similes individuales in animale filio creato, ut tali, est enim filius, quamvis nihil horum referret, diceremus evaderet similis in natura specifica suo genitori, et quia quotidie aspicimus in eorum gratiis, qui adeo dissimiles evadunt, quo ad praedicta ut nec de filiis credantur eorum, quae in parentibus cernuntur. Quoniam ex conceptu filii, ut sic non est referre proprietates individuales, seu personalitates genitoris, nec hac ratione esse imaginem illius. Quare et Spiritus Sanctus evaderet Filius Patris ex vi suae processionis quamvis non referret proprietates personales Patris et Filii, quia evaderet similis in natura et imago substantialis, quae satis est.

4.a quia Spiritus Sanctus se refert tamquam proprietatem personalem Patris et Filii, ita ut eo cognito per se veniamus in cognitionem eorum, quare adhuc ex hoc capite Spiritus Sanctus erit imago et Filius. Respondetur ante quam ut dixi, Spiritus Sanctus ex sua proprietate personali petit per se Patrem et Filium seu paternitatem et filiationem adeo ut sit impossibile aliqua earum deficere, sit numerus Spiritus Sancti per se deficeret. Quare per se refert ad proprietates personales Patris et Filii nec cognosci potest, quin per se veniamus in earum cognitionem.

Sanctus Bonaventura et Alexander dixerunt ideo Filium esse genitum, et illius processionem generationem, quia est secundum ordinem naturae, et Spiritus Sanctus non esse Filium, neque eius processionem generationem, quia est secundum ordinem voluntatis

Scotus

Si v. adversari illi nõe intelligant mȳ procedendi liberi, et

nario. Et sacrõe nully discrimen assignant ey vtrinq processio

sit nali, et naria, vti ostendi in superioribus, nec magis im-

posse est processis spus s. n ee, qm n ee processis filij. —

Dicunt filiū procedere sm ordinē nē, et n spus s., q suic

n conveniat na ex di processione, illi v. conveniat; et sic recte

asserunt, si nē stricte accipiant. vt nos inferius; si

aut pro essa accipiant nē, falli sl. ey vtrīq ex vi fali

coicat deitas et xlatiōn voluptatis nē.

Durandus intellexit filiū producere sm nē, q

productio ē a vno, et n a duobus, l. pluribus sicut de ordine

quorū q vis ex se sufficit ad productū, tunc n. concurrunt

voluntates modificantes, et attemperantes virtutē singulorū. Sed

1. ex ei dicit. Durandus effectus, sicut tu producere sm vo-

luntatē, et in sm nā, q procedit a duobus, l. pluribus, quorū

q libet ex se, pot illū producere adequatē, et integrē: atqui

neq p. ptr solus, neq solus filius producere pot spus s., vt

in superioribus ostendi. 3l spus s. n procedit ordine voluntatis

sicut sm voluntatē ad sensū et mentē Durandi, sed sm nē, et

ideo ex hac pte negari n debet q sit filius.

2. excess Collegit Durandus productū ee sm

voluntatē, et n ordine nē, q plura agentia concurrunt ad plura

ad eūdē effectū, q concursus eorū ē voluntarius; sed ordenē

ne p. et filij ad spus s. productū n ē voluntariū, i d ē liberū

sed sic nariū, et nale, 3. neq ex hoc capo negandū ē q spus

s. sit filius et illius processio gratia. 3. excess dicit

cessis a pluribus ēē ordine voluntatis, q singulorū virtutē vo-

luntariā

Lunea attemperat; At virtus p. .. n. attemperat exces
simul durat filius, neq est tum nihil de virtute remit-
tat) una n. individualis et numerica virtus utriusque est, quae
nec temperatur, nec augmentum admittit. 3.º processio spus
ab utroque n. erit ordine voluntatis, ex hoc capite, sed re. —

Sectio. 11.ª

Omissis alijs acceptionibus huius nominis natura. 1.º usur- Praevia ne explatio, ad
pat pro essentia et quiditate rei, et quo sensu Sicilia et PP. nostri, et legitimi discri
frequenter loquuntur. Similiter Logici asserunt definitionem debere naturam utriusque processi
explicare essentiam rei: 2.º accipitur pro 1.º et radicali principio operationis
immanentis, quare definit Arist. 2. Phys. in compl.: natura est principium
et causa ut id moveatur et quiescat, in quo 1.º et per se et non sm
accidens inest. —

Hanc duplicem naturae usurpationem agnovere S.
Thomas, Suarez, Hurt., Luniga, Oterize et alij. et est discrimen
valde notandum inter haec natura, essentia, et quiditas: essentia n. dicit ordinem
ad esse; quiditas in ordine ad definitionem; natura in ordine ad operationes.
Quare 1.º perfectio rei quatenus per ipsam intelligitur illam constituere dicitur
essentia quatenus dans ei esse: eadem vero essentia quatenus intelligitur
definitioni subiacere appellatur quiditas, at 1.º perfectio in quantum
importat virtutem rei immanentis operationibus appellatur natura.

Quo circa vox natura (ne cum alijs confundamus) dicitur
ex adiunctis aliud non constat proprie stat pro primo et ra-
dicali principio operationum in se, hoc est immanentium; natura proprie
pro essentia et quiditate ut communiter advertunt DD. et est vox
essentia nisi aliud addatur proprie stat pro primo constitutivo
rei; non ita proprie pro primo principio operationum formaliter quatali.

Cocnt

Coenter Addendum est, quod cum operatio nostra proprie ac
recepta, sit sui perfectius diffundere, ac sese communicare, quo
maior fuerit diffusio, maiorque suae perfectionis communicatio, eo
nobilior erit natura, et in illa maior arguetur perfectio. Unde
natura productiva solius actus unde imperfectior erit, quam productiva
substantiae. Et Deus Pater aeternus debet nostra perfectissimus, quia
maxime omnium ex communicabilibus sit communicatus et diffusissimus: neque
enim sicut patres creati suam diffundunt naturam, non illi eandem specie id
non eandem numero transfundunt, sic vero eandem ipsissimam numero
quam in se habet transfundit. ~

Est et aliud discrimen inter nos, quod Pater
Divinus suam naturam filio communicat, et quo patres creati suam. Divinus
enim proprie immanenter id praestat; creati vero simpliciter transe-
unter, et si quid immanenter, quatenus [illegible] extra emi-
~~ttunt~~ prius divinitus, et portionem quandam materiae, quae antiqua
forma ab ista [illegible] recipit, et sustentat; in quo sane
degenerant a rigore nostro. Facile ex dictis deducere erit
quid sit filius evadere similis in natura dignitate nostra, cum ex
dictis constet nostra proprie accepta esse per principium radicale producti-
vum tam immanenter procedere cum similitudine in natura erit
cum eodem, aut simili principio radicali productivo tam immanenter
nec satis erit eandem aut similem essentiam accipere: verba enim
de quibus loquimur accipienda sunt in rigoroso rigore formali, cuius capacia sunt.

Sectio. 12.

Utrum passio nostra et divina in discriminis.

Iam ponatur discrimen inter dictas processiones personales
5. In. ideo non est filius, nec illius passio generatio, quia licet
evadat similis in esse, non evadit, ut opus erat, similis
in

in na. atq. ideo illius processioni non convenit def.o generat.is. Filius
autem ideo est Filius illius, quia processione generatur, quia non solum evadit genitori similis in essentia, sed etiam in natura proprie accepta; unde
illius processioni apprime convenit definitio generationis. —

Nec ad hoc discrimen opus est recurrere ad illud ex differentia formali, et necessario aliter, nec idoneitate coiceo spiritus Sancti similitudo in natura, supponit id operationis immanentis, quod non percipit, sed potius dicit in ipso Spiritu Sancto, saltem aliter, et identice in Filio ut dixi. Maioris tamen Claritatis gratia hoc amplius explicemus. — + in alijs scijs.

Occurrunt in Patre ad productionem Filii, essentia divina, Intellectio (seu potius conceptus Verbi) relatio spiratoris, seu principium spirandi, et tandem relatio Paternitatis: tria priora praedicata communicantur Filio, ultimum vero nullo modo. Unde accidit quod Filius sit Patri similis non in paternitate (alias evaderet Pater) sed in essentia, intellectione, relatione spiratoris, seu principio spirandi, quod principium spirandi, cum sit natura (i.e. n. id est substantiale principium operationis immanentis) evadit similis Patri in natura, non quidem genitrice, sed spiratrice, ut inferius ad ipsam dicemus. —

Occurrunt in Patre et Filio ad productionem Spiritus Sancti essentia divina, divinus Amor, relatio spirationis, seu principium spirandi, ac denique Paternitas, et filiatio ut complexum seu additum. Ex his omnibus duo priora praedicata dumtaxat conveniunt ad Spiritum Sanctum: sive attendatur communem formalis processionis sive identitatis et realis. Quo fit, ut cum nullum eorum sit natura, Spiritus Sanctus evadat similis quidem in amore, et essentia, nequaquam vero in natura, sine qua neque ei, neque intellectio per conceptum Filii. Et

Sine

Sine pt manifestu vi discriminis. Et ideo apparet facile Dd. Latinos et Graecos: illi n. negant, q Spus sit imago Filij in na proprie accepta, n. negare, q sit imago in essa. Graeci vo. Affirmant, q sit imago in essa et in na; in quo nulla est oppositio, sed vera q est cum vera. — Similiter dicta Dc. lea Durandi, et illorum qui adversus imagini Ofu- tiones asserebant, idem Filius ee tale q pcedit vt imago, qua- lis n pcedit Spus S. intelligenti sunt, de similitudine in na stricte accepta, sicut si in alio sensu loquantur. — ita Ricar. Bonav. Hurt. Guiniza. Albi. et alij. —

Sectio. 13.

Pbat statum discrimen. Auctoritate Ocilij Florent. S. August. et S. Bas.

Tota hac doctrina afirmatur tribus testimonijs. I. Ex Ocilio Florent. ses. vltima. ubi ait idem Spum Sm a Filio pcedere, q si ab eo n pcederet, sed a solo P. sequeret Filium n ee Filium eterni sui P. q e genitus, in quam inciderer, qui Spum Sm a Filio pcedere negaret, et solum pcedere eo a P. Sentit q Ocilium Filium Ostitui in re tali pr hoc, q sit principium Spus Si, alias n recte infirret Filium n futurum Filium sublata ab eo pductione Spus Si in ha na, in qua debet evadere Filius Simi lis suo genitori impertat virtutem pducendi, et n e sola essa, qua Coicat Spui S.

* II ex S. Aug. tom. 6. lib. 3. O. Max. c. 14. qui ex eo pbat Verbum ee Filium, q e genitum, et ex eo ee genitum q P. gignendo dedit ei, vt et de ipso pcederet Spiritus S. q quidem Spui Sto n dedit et ideo neq e Filius, nec genitus, quasi diceret vt aliquis sit Filius debet ee genitus, vt autem sit genitus debet ei dare P. fr genitus, q de ipso alius trahi pcedat (s. in alio. i. o. S in alio) et q hoc dedit P. Ostituit Filium et n dedit Spui Sto ille dicit, et e Filius

Ex Ser. 51. de Verbis Dni: ait. Ideo q filius hoie sperandus, e filio Dei. plane sperandus dicunt putas ad propriatz, re ad filiudz.

ita

ita nec dicit, nec ē genitus; sed solus procedens.

3.º ex S.to Basilio Mag. lib. 3. c. Eunom. c. 12. qui expresse negat Spum S.um ēē Filium, quia statim suspicari facile erat ex eo aliqm psonam producendo et ex dict. si Filius sit aliqd ill.o q. sentit de Concepta Filij ēē virtute producendi aliqm psonam. Pater, nam sim iter de Concepta Filij eiusmi virtus nulla suspitio oriret, quod aliqm psonam produceret Spūs S.us, quamvis diceret Filius; siquidem suspicio ulterioris productionis funda ri debebat in uoce dicto voc Filij deberet simul concedi virtus producendi aliqm psonam; sentit igit Basilius quod Filius ideo ē Filius, quia accipit a P.e virtutem producendi aliqm psonam: et Spūs S.us n ē Filius, quia n accipit tales virtutes et sic ille ē similis genitori in na stricte, et proprie accepta n. (Sectio 14. Solut. Scilij Flo-rentini impugnatur.)

D. Sic. — P. Arriaga Rir ad illa verba Scilij, dicentis n ēē Filiū, nullatenus cadere supra Filiū, ita ut sensus sit Filiū n ēē Filiū, sed supra Spūm S.um qui immediate afferebatur, ac proinde graui diceret Scilium credentes Spūm S.um a Filio ne quaquam procedere, credere debent Spūm S.um a solo P.e procedere, et consequenter Spūm S.um n ēē Filiū. At solutio nulla est; nam 1.º Scilium ex eo quod Spūs S.us n procedat a Filio; sed a solo P.e infert tamquam valde absurdum (imo et heresim) n ēē Filiū: sed n ē absurdum Spūm S.um n ēē Filiū sed veritas Catholica q. id n infert Concilium, sed quod Filius n sit Filius, alias graui loqueret Scilium illatum, et tot ant., quin propterea ex di Suius discursus uel aliquid absurdum deducerent. 2.º quia si ex hypotesi

quod Spiritus S.[anctus] non procederet a Filio, sed a Solo Patre non infert, quod
Filius non sit Filius, quia non inferret, quod Spiritus S.[anctus] non esset Filius
Atque ideo Concilium male inferret Spiritum S.[anctum] non esse Filium: quod assump-
tum: ex eo quod Spiritus S.[anctus] non procedat (nec possit) a Filio, sed
a Solo Patre, sequeretur quod Spiritus S.[anctus] non distinguatur a Filio,
ut dixi. Ergo sequitur Spiritum S.[anctum] esse Filium, ergo non sequitur quod non sit
Filius, sed potius oppositum.

Pater Alarcon sic exponit Concilium: qui
non concedit Spiritum S.[anctum] a Filio procedere incidit in haeresim
quod neget Trinitatem, nam si Spiritus Sanctus non procedit a Filio
sed a Solo Patre est Filius, cum non sit in quo ab illo distinguatur
nisi in processione a Filio. Ideo dicendum est in haeresim incidere negantes
Spiritum S.[anctum] procedere a Filio, quam ne incurrant Graeci debent concedere
quod Spiritus S.[anctus] non sit Filius. — Contra tamen: nam Graeci antiqui
non procedit a Filio, sed a solo Patre dicit Concilium esse consequens, quod non sit
Filius, sed non est consequens quod Spiritus S.[anctus] non sit Filius, forte cum concedat
dato illo antecedenti Spiritum S.[anctum] esse Filium; ergo consequens quod infert est Filium
non esse Filium. Praeterea Concilium nihil dicit de trinitate dei
structura quamvis ex inferat, sed de destructione Filiationis et Filii
ergo cum non destruat Filiationem ad Spiritum S.[anctum] dicendum est loqui
de destructione Filiationis a Filio, non de destructione trinitatis.

Pater Montesia intelligit illud partem accedens
(ipse legit omnino) non esse Filium; ut loquatur de Filio, et sensus sit
quod si Spiritus S.[anctus] non procederet a Filio, Filius non esset consubstantialis
sed esset alius Filius diversae rationis, ac substantiae. sed contra
quia Concilium absolute infert non esse Filium, non vero non esse consubstantialem Filium:
et cum sit propositio malignantibus non necessarium est ad sui veritatem quod intellio

mo

uno sit Filius: ea igitur est mens Concilij, ut sublata virtute producendi a Filio tollatur ab illa ratio Filij, quae sita est in hoc quod habeat naturam productiuam in qua assimiletur Patri.

Sectio. 15. Praedictum discrimen de nuina ratione roboratur.

Quamquam nostra opinio satis probetur ex aliarum impugnatione et auctoritate Concilij Flor. Basilij, et Aug. adhuc alijs ss. rationibus quae potest denuo roborari. Prima est ea similitudo quae Patris constituit Filium Diuinum in ratione talis, discriminatque illius processionem a processione Spiritus Sancti quae ita propria illius est, ut nullo pacto conueniat Spiritui Sancto; sed similitudo in natura, ut ante (nobis) exposita, et non similitudo in essentia, aut quaedis alia est ita propria Filij, ut non conueniat Spiritui Sancto, ergo similitudo in natura et non similitudo in essentia constituit Filium Diuinum in ratione talis, discriminatque illius processionem a processione Spiritus Sancti. Maior non tam probanda est, quam firmissime supponenda.

Minor probatur, nam praeter similitudinem in natura praecise acceptam non est alia similitudo in Filio Diuino, nisi similitudo in essentia, in intellectu et alijs perfectionibus absolutis, seu essentialibus (in relatione enim filiationis non est similis genitori, sed dissimilis) atqui huiusmodi similitudinem producentem ad Spiritum Sanctum cum sint communia toti trinitati. Ergo sola similitudo in natura, ut a nobis exposita, et non similitudo in essentia, aut quaedis alia est ita propria Filij, ut non conueniat Spiritui Sancto.

Dices Spiritum Sanctum conuenire quidem similitudinem in essentia, non vero conuenire modum, quo illam habet Filius; nam Filius habet ex vi formali, Spiritus Sanctus ex vi solummodo materiali; atque ... similitudo sit communis illam habendi est particularis: ...

Sus-

Sufficit ad divinas processiones discriminandas: Verbum sane solum superius impugnavi, ex eo quod solum dimanat spiritus sanctus non sit filius ex vi formali, non vero quod non sit filius realiter, et ex vi materiali; neque ea ratione aliquis est filius, qua illius processioni convenit definitio generationis: sed processioni spiritus sancti convenit realiter, et ex vi materiali definitio generationis, ergo realiter et ex vi materiali erit filius, illius quod processio generatio.

Deindeque verbum dicere sapientiam ex vi formali, et spiritum sanctum ex vi materiali duntaxat excludit verbum esse sapiens ex vi formali et spiritum sanctum realiter, et ex vi materiali non vero quod spiritus sanctus non sit realiter absolute sapiens; ita spiritui sancto non communicetur similitudo in natura ex vi formali solum excludit quod non sit filius ex vi formali, non vero quod non sit absolute et realiter filius. Aut dic realiter discriminari filium ab spiritu sancto in ratione sapientis, et illum dici absolute sapientem, non vero sanctum, quod illi communicatur sapientia ex vi formali, non vero sanctum, quod est absurdum.

Quaestio: Quod est de ratione filii creati, nec dicit imperfectionem est et de ratione filii increati, si tamen illi non repugnet; sed esse similem patri in virtute producendi alterum tertium, communicandi essentiam a genitore receptam est de ratione filii creati, nec imperfectionem dicit, aut repugnat filio increato, ergo ea similitudo est de ratione filii increati. Qua cum manifeste careat spiritus sanctus, in ea utrumque sufficienter discriminabit. Maior certa est, cum ratio filii increati, ut potest perfectissima claudere, debeat omnes perfectiones possibiles intra lineam filii sibi non repugnantes.

Mi

Minor pr quoad 1.am p.tem: de roe Filij creati

ee similis genitori, in fra substali diventi (loquor de gra

vitali ut supradixi) sed de roe fre substalis viventis, ee prium

radicale, et 1.is pducendi altery try, et coicandi a se g a

genitore accepty. Ut induct.e constat, g.o de roe Filij creati

e, ee similis Patri in virtute pducendi altery try, et coicandi

esse ab eo recepty: Quoad 2.am, et sane similitudiny n viure

impfectis pr, q. Deere talis virtuty reperit in P.re divino, in quo

tamen constat nihil posse reperiri, q. dicat impfectis: q. aut

ea Deere n repugnet Filio pt, q. ea de facto cpetit Filio;

q. illi n repugnat, q. nullus catholicus dubitat, sed potius fatet

Filiy d. Deere virtuty pducendi Spuy S.m, illiq. coicandi esse g a P.e coicaty.

Sectio. 16.

3.a ratio: p id sufficienter discriminatur Filius ab spu S.o; neru et pcessio unius a pcess.e alterius, q. est de roe Filij, ut sic, et reperit in Filio divino, n v. o in Spu S.to sed similitudo ey P.re in virtute pducendi altery try, et coicandi ey a genitore accepty (abstrahendo a virtute gignendi ppria Filij, et virtute spirandi ppria Filij increati) e de roe Filij ut sic, et reperit in Filio divino, n v. in spu S.to

Dicatis alijs ratibus, neq discrimen sufficiens monstrat.

Maior mihi clara e, nq solus restr.o e inter theologos in as-

signando aliquo prato, q. sit de ecoc.ta Filij, et reperiat in

2.a psona, n in 3.a

✠ ex P. Zunig

Minor pr quoad 1.am p.tem (2.a) constat ex fide, q. de roe Filij, ut sic, patet ey similitudine pducendi altery try et coicandi illi acceptam esse a genitore, q. q. e

ode

de roe dij inferioru distributivi e de roe imm. superioris, ut

rũ p̃t, nq ro imm. superioris nihil aliud e, qm id, in quo infe-

riora oveniunt, seu q reperit in sibus inferioribus, sed roe Filij

creati, et increati e, ee simile Patri in virtute pducendi alteru

tru, et coicandi illi essa a P. acceptu; ergo similitudo in hac

virtute e de rõe Filij ut sic.

Probat ide Suniga minore quoad Filiu creatu. nq

sic e quidditative aial (vel si plures vellis, oppo sendere dic debere

tiõ, de quo eadem pportione servata) nq extra nq sentientes ro

Filij creati reperiri n p̃t, ideoq q e de roe aialis geniti ab

alio, e de roe Filij creati, sed de roe aialis geniti ab alio

e ee simile pducenti in fra substali ab eo recepta. ergo et in

pprio intro, et radicali coicandi essa abstrahendo a pprio signandi

et spirandi. Pbat q de roe fre sentitiue e ee pprij ra-

dicale coicandi essa. ergo quod quid essaliter e simile in

talibus e essaliter simile in eo, q e de essa fre, quale e pprij co-

icandi essa.

Quod si dicat n ee de roe Filij creati virtute

coicandi essa a genitore acceptu, q nij e de roe quidditativa fre

sed de identica et mali: Instat Suniga, aia sensitiva

n. solu identice, sed et quidditative e mus sentiendi (ut oes fa-

tent seu in ea radice osstituant quidditate illius), ergo et radix co-

icandi essa, et pt q esse coicatio ea sit operatio substalis magis

e de quiditate aie sensitive qm operans sentiendi, quae e accidalis

qm vis in ordine ad dare, ut pote nobilior, debeat explari

ria accidalis. Minore quoad Filiu increatu pbat Suniga

ex S. Anselmo. et nos sess sequenti roe 4. dicemus.

Nunc

Nunc breviu[s] satis disserter in [illegible] ta
de ratione Filij ut sic esse similitudinem cum P[at]re in producta virtute pro-
ducendi term[inum] et co[mmun]icandi essentiam abstrahendo a virtute gignendi, vel
spirandi. De ratione Filij creati est h[aec] similitudo, ut ex superiori
ratione constat: sed non est de ratione Filij creati, ut creatus est, imperfectus,
et a Filio increato distinctus, quod est ut p[raec]ise est Filius; ergo est de ratione
Filij ut sic com[muni]s utrique. Sicut quae competunt animali rationali, non quatenus
rationale est et ab irrationali distinctum, ut sentire, vivere, et esse, conveniunt
illi, ut animali ut sic abstrahendo a rationali, vel irrationali, et ideo sunt de con-
ceptu et ratione animalis com[muni]s utrique.

Nunc ostendi [illegible] nostrae rationis vis; quod est de ratione Filij
ut sic, est de ratione Filij divini, sed de ratione Filij, ut sic est similitudo
cum P[at]re in virtute substantiali radicali et primaria producendi term[inum], et
co[mmun]icandi essentiam a genitore acceptam; ergo h[aec] similitudo est de ratione
Filij divini: sed non est de ratione Sp[iritu]s S[anc]ti, ergo per hanc similitudinem
sufficientiss[ime] discriminatur Filius divinus a Sp[irit]u S[anc]to.

Ad [illegible] ratio: si Sp[iritu]s S[anctus] non procederet, nec posset pro-
cedere a Filio, inferri [illegible] intrinseci non futurum eundem Filium
qui modo est; ergo de ratione Filij divini, qui modo est, est posse produ-
cere aliquam personam, seu suppositum, cui co[mmun]icare naturam a genitore
acceptam. quod est esse similem Patri in natura, [illegible] accepta, quae cum
hoc non sit de ratione Sp[iritu]s S[anc]ti satis in hoc utrumque secernit, et
utrumque processio absurde distinguit. — [illegible] non solum [illegible] probat, non
futurum Filium, qui modo est, sed nos ostendimus: sed nec futurum alium ab
hoc diversum, ut probat ratio [illegible] quod est de ratione Filij D[ei] qui modo
est, est etiam de ratione veri Filij divini ut sic; sed [illegible] est de ratione Filij
divini, qui modo est, praedicta similitudo, ergo eadem erit de ratione Filij D[ei] ut sic.

5.

Sectio . 17.

Duplex adduc fundu[m] efficax p[ro]p[ri]ii d[e] dis-criminis fulcimento.

§. ēē p[ro]priu[m] spirativu[m], seu verè virtus p[ro]ducendi Sp[iritu]m S[anctu]m, coicandi p[er] P[at]rem Filio, ac[c]epta à P[at]re, acceptu[m] ē p[ro]priu[m] Filij divini, et n[on] coë spui S[anc]to sed n[on] ē p[ro]priu[m] filij, q[uatenu]s filius p[re]cise divi[nus] ē, aliad [debe]t coë spiritui S[anc]to: m[odu]s ē p[ro]priu[m] Filij qua p[re]cise verbu[m] ē, q[uod] verbu[m] ex suo conceptu formali n[on] dicat relat[ione]s spiratori[s], sed relat[ione]s ad Loquentem, q[uo]d ē p[ro]priu[m] Filij, ut Filius est, cu[m] nullu[s] aliu[s] conceptu[s] reperiat[ur] in Filio, de cuius ro[ati]one sonit ēē p[re]dictu[m] p[ro]priu[m] p[re]ter conceptu[m] Dei, ut deus, verbi, ut verbu[m] et Filij, ut Filius est, q[uo]d sufficientiss[im]e in n[ost]ra sen[tenti]a assignat[ur] ro[ati]o discriminis inter Filiu[m] et Sp[iritu]m S[anctu]m nec n[on], et inter utrumq[ue] p[ro]cessus q[uo]d assignet aliquid in Filio, q[uo]d ē p[ro]priu[m] Filij, ut filius ē, nec t[ame]n reperiat[ur] in Sp[irit]u S[anc]to.

Dices: illa spirativa virtus n[on] solu[m] convenit Filio, sed et Patri, q[uo]d n[on] ē p[ro]pria Filij ut Filius est. Resp[ondeo] distinguendo conseq[uen]s q[uo]d n[on] ē p[ro]pria Filij, ut Filius ē, tanq[uam] ultima ro[ati]o differentialis, q[u]a se [Filius] à P[at]re differat, concedo; tanq[uam] ro[ati]o n[on] ultima quidditativa tamen nego conseq[uen]s, q[uo]d stat optime, q[uo]d aliquid conveniens P[at]ri, sit quidditative inclusu[m] in conceptu adaequato Filij, atq[ue] in hoc sensu illius p[ro]priu[m] constitutivu[m], ac distinctivu[m] ab eo, q[uo]d illo caret: quem ad m[odu]m homi[ni]s, qua ho[m]o ē n[on] soli[u]m ē p[ro]priu[m] ro[ati]onale, sed et sensual, q[uod] claudat quidditative utrumq[ue]. Unde sicut ab Angelo dicit[ur] homo differre, qua homo ē eo, q[uo]d distinguat[ur] p[er] anial, q[uo]d quidditative claudit, et n[on] sit in Angelis licet sit in equo, ita Filius divinus dicit[ur] differre ab Sp[irit]u S[anc]to qua Filius ē, eo, q[uo]d differat p[er] illud p[ro]priu[m] spirandi, q[uo]d quidditative claudit, et n[on] ē in Sp[irit]u S[anc]to, licet in P[at]re sit.

Dices 2.o ro[ati]o. Si P[ate]r dedit Filio o[mn]ia, quae habuit p[ræte]r ēē P[at]rem, ita et Filius dedit Spui S[anc]to o[mn]ia, quae habuit p[rae]ter ēē Filiu[m] ut ait Nazian. o. 24. Ergo suadet, q[uod] eadem conat[ur] ad producendu[m]

utrumq[ue]

unum et alterum communicat, unum et alterum excipit + ergo ratio principii productivi Spiritus Sancti est vere Filii divini, qua Filius est, per quod constituitur, et aliud aliquid quod esset extra rationem Filii non communicaret Spiritui Sancto, atque adeo non omnia competentia Filio communicarentur Spiritui Sancto contra suppositum maioris. —

+ = atqui non communicat Spiritui Sancto ratio principii productivi convenit. —

Nunc arguo sic: ut Spiritus Sanctus esset Filius, illius processio generatio, opus erat, ut illi communicaretur saltem realiter et identice adaequate constitutivum Filii divini, sed illi non communicatur, cum neque realiter neque identice communicetur principium spirativum, ergo etc. Minor dicta est vere Filii divini 1. contra dic cap. solide probat Spiritum Sanctum non esse Filium, et processionem illius non esse generationem; quare cum aliunde supponamus Filium esse Filium, et illius processionem generationem, ergo eius maxime principium esse communicetur, et quoad reliqua nihil dari oppositionem discrimen assignamus inter utramque personam et processionem per hoc, quod Filio communicetur principium spirativum, in quo est similis Patri, et non communicetur Spiritui Sancto. —

Hoc ipsum confirmatur probatur sic: Spiritus Sanctus distinguitur realiter a Filio, ut Filius, ergo opponitur Filio ut Filius est: sed non est alia oppositio in divinis nisi principii producentis et rei producti, ergo Filius, ut Filius est, debet esse principium producens Spiritus Sancti, quam cum non dicat ipse Spiritus Sanctus, sed illi potius repugnet, contrarium non erit, quod non sit Filius, nec illius processio generatio, per quod sufficienter una ab altera persona discriminabitur.

Quod si dicas relationem quae Filius refertur ad Patrem distingui realiter ab Spiritu Sancto illique opponi, nec tamen esse principium productivum illius ergo non ex eo, quod Spiritus Sanctus distinguatur a Filio, ut Filius est, illique opponatur, infertur, quod dicat rationem principii producentis Spiritus Sancti. Respondeo illam relationem distingui ab Spiritu Sancto illique opponi, quia per se est complementum

per — —

petiti a virtute productiva Spus S.ti quam Filius Dei; nec oppo-

neret, aut distingueret, si non esset in Filio virtus illa productiva

cuius est complementum per se. Verum de his latius suo loco nunc attigisse

sufficiat.

Sectio. 17.

Ultimario ex P. Zuniga clauditur discrimen ... probat ...

Ultimario supponit doctrinam quorundam Theoris-

timantium nomina Deo, et creaturis communia, ut Scientia, Voluntas, Filius, primo

fuisse imposita ad signandum effectus creatos; et deinde extensa

ad similes increatos. Unde extensio nominis ad unum potius quam ad

alios effectus divinos fundatur in aliqua maiori convenientia cum

effectu creato ad quem signandum fuit prius nomen impositum

Alioquin cur ad unum potius quam ad alios effectus extenderetur? Hic

autem specialis ratio convenientiae signatur nisi illo a creatis ad increatum ex-

tensus. Hoc posito arguebat Zuniga sic: nomen Filij exten-

sum fuit ex Filio creato, quem solum significat, ad Filium increatum

potius quam ad Spum Sanctum ob maiorem convenientiam quidditativam Filij creati

... in creato, quam cum Spu S.to Si n. Filius Dei non haberet ma-

iorem convenientiam cum Filio creato, quam Spus S.tus, ut illi potius quam

huic fieret nominis applicatio. —

Sed id ingero: haec maior convenientia consistit

in virtute communicandi naturam Patri a se producto, abstrahendo a vir-

tute signandi et spirandi, divina et humana, in qua Filius creatus

convenit cum Filio divino, et non cum Spu S.to ergo maior convenientia

in natura stricti accepta fuit ratio extendendi nomen Filius ad Filium

Dei potius quam ad Spum S. ita ut praedicta virtus, sive natura signans

... nomen Filius, ut in communi utrique. tamen aliquid de essentia veritatis

ac inde de essentia Filij, ut sic abstracti ab utroque; ergo et sibi

Patri in praedicta virtute, ac natura stricte accepta est de essentia Filij

Ut

ut sic, ac subinde in ea ut 2.a persona, quae est in ea similis Patri sit eius Filius, et spus S.s in ea non est similis Patri, aut Filio, non sit eorum Filius. — Minor probatur, quia nihil excogitari potest, in quo Filius creatus magis conveniat cum increato, nisi per dictam virtutem, cum in ceteris aeque conveniat cum increato, nisi per dictam virtutem cum in ceteris aeque conveniat cum Spu S.to ita ut tanti nominis extensio ad Filium increatum nihil deret Filium Dei in quo Filius creatus magis cum eo, quam cum Spu S.to conveniret praeter dictam virtutem et neque stricte acceptam, sic paucis mutatis arguitur Quiniga docte et grave. —

Dicendum in quo magis convenit Filius creatus cum increato, quam cum Spu S.to et propter quod extensum fuit nomen Filius ad Filium potius, quam ad Spum S.um est communicatio eiusdem essentialis ex vi fratis sue processionis et primario, quod non debet Spus S.s quia licet evadat similis in essentia principio producenti solum id debet ex vi mali. Quare de ratione Filii ut sic solum est similitudo in essentia ex vi fratis, quae cum reperiatur in Filio creato et increato fuit ratio ut ab illo extenderetur ad hunc, nomen Filii, non ad Spum S.tum, qui ea caret. —

Dices tamen est, quod similitudo in sola essentia non est similitudo in natura stricte accepta, et non solum desumitur fratibus, quodammodo, quae communia sunt creato et increato. Deinde Spus S.tus communicat essentiam ex vi fratis sue processionis ut supra ostensum est, et quoad hoc non magis convenit Filius creatus cum increato, quam cum Spu S.to atque ideo nihil erit ratione cuius potius extendatur nomen ad Filium quam ad Spum S.um, semel exclusa natura convenientia in virtute spirativa, sive natura stricte accepta. —

Dato tamen, et non concesso quod Filius Dei sit ex vi

perss. similitudinis in esse, non autem Spiritus S. atque ideo ratione divinae similitudinis maioris conveniat Filius creatus eius increato. Unde colli-gunt, quod si maior convenientia fuerit potius causa extenden-di nomen Filius ad Filium Dei, quam alia in natura stricte accepta et virtute communicandi esse ratio a se producto? Respondeo quod si ma-ior similitudo in esse ex di[vi]ni qualitate negatur a pluribus plane videntibus quod convenire Filio divino ac Spiritui S.to. Similitudo atque maior in praedicta virtute communicandi esse ratio a se producto, seu in natura stricte accepta a nullo negari potest sicut ita conveniat Filio Dei ut nec maliter convenire possit Spiritui S.to. Ergo potius ad hanc, quae certa est, quam ad illam maiorem similitudinem, quae dubia est recurrendum fuit in exponendo nomine. —

Hac eadem ratione impugnandi sunt qui dicunt maiorem conve-nientiam in ratione imaginis fuisse rationem extendendi nomen Filius ad Filium divinum, quam ad Spiritum S. nisi n. imago accipiatur pro similitudine in natura stricta non datur est, ut vidimus circa Filium; nec per eam Filius differt ab Spiritu S.to cum dicit P.r Graeci plane concedant rationem imagi-nis ratione Filii: sed iis satis probatum manet nostrum assertum, adversa veniamus.

Sectio. 19.
Arguit P.r Vasquez contra nostrum discrimen

Obiicit P.r Vasquez. 1.o Ratio imaginis quae constituit verum rationem Filii salvari potest absque fecunditate communicandi suam naturam (sive esse) alteri: ergo ratio Filii perfecte salvatur absque prae-dicta fecunditate, atque ideo non debet ex ea desumi discrimen Filii ab Spiritu S.to. Antecedens probat, quoniam minus est Filius et imago Dei qui est impotens ad generandum, quam quivis alius Filius generare potest. Ergo — Respondeo negando antecedens, nam cum natura stricte accepta sal-vari nequeat absque virtute productiva ut probavi, salvari nequit absque ea fecunditate ratio imaginis naturalis quae constituit Filium. —

2. Si sp(eci)at(ur) s(o)l(u)m q(uo)d p(ro)ducens aliq(ui)d p(ro)ceda(t) sec(undum) eu(n)d(em) m(od)o
n(on) e(ss)et filius nec imago, s(ed) nunc ag(itur) n(on) e(st). q(uo)d n(on) satis e(st) ad r(ati)o(ne)m
imaginis nat(ura)lis, que c(on)stituit filij similitudo in na(tur)a stricti accepta
siue virtute radicali p(ro)ducendi qualis nos ponimus, alij q(ui) vocant na(tur)a(m)
p(ro)ducendi. R(espon)d(e)o neg(ando) an(tecedens), e(ss)et quid(em) filius, i(m)mo ex eo solo
defectu excluditur a r(ati)o(n)e filij, filius q(ui) diuinus ab eo differt
ut satis ostendi. —
Q(uaeres) 3. Si in humanis filius sit imago p(at)ris, q(ui)a
p(ro)ducit aliq(ui)d p(ro)g(ene)ret, et in diuinis n(on) sit q(ui)a ge(ne)ret p(ro)ducit, adhuc
recurrere debemus ad virtute(m) p(ro)ducendi, et na(tur)a(m) r(ati)o(n)e(m) imaginis, quo
pacto q(ua)m explicat v(e)l a(r)guat; q(ui)a nos n(on) requirimus ad r(ati)o(ne)m filij
ut sic similitudine(m) cum p(at)re in virtute generandi decreuit, neq(ue)
c(on)tineri in virtute ~~p(ro)ducendi~~ spirandi; id e(st) n(on) sunt filij peculiares
ex peculiaribus [illegible]; na(m) creatus requirit similitudine(m)
(ut de factore c(on)tingunt) in virtute gignendi, q(ui)a p(ate)r illius sane
solu(m) vim h(abe)t, et hoc solomodo p(er) h(uius)mo(d)i c(on)cipi c(om)ficare. Unde
eo ipso q(uo)d filius debeat evadere similis genitori in na(tur)a stricta
et virtute p(ro)ducendi aliq(ui)d ter(ti)um substantia debet e(ss)e similis, in vir
tute generatiua, cu(m) n(on) sit alia. Filius v(er)o diuinus n(on) requirit
similitudine(m) in virtute gignendi, ad hoc ut sit genitori similis
in na(tur)a, q(ui)a p(at)er diuinus n(on) solu(m) h(abe)t virtute(m) gignendi, sed et spi-
randi, et in qua(m)cu(m)q(ue) ex his virtutibus euadat filius diuinus
similis genitori euadit similis eide(m) in na(tur)a, q(ui)a q(ue)libet earu(m) na(tur)a est.
Itaq(ue) ut filius diuinus sit filius n(on) sp(eci)at(ur) est q(uo)d eatenus sit imago
p(at)ris sic(ut) filius creatus nempe in virtute generandi; satis e(st) q(uo)d
sit in virtute spirandi. —
Dices

dias: quod Filius creatus efficitur ob similitudinem
cum Patre creato, efficitur quod rationem imaginis, quam Filius divinus
cum Patre divino. Quia nec Filius creatus habet similitudinem
cum suo Patre in omni modo operandi proprio viventis, quem habet
Pater nempe in modo gignendi, Filius vero divinus non sic cum non habeat
similitudinem in modo gignendi quem habet Pater sed solum in modo spi-
randi. Respondeo negando consequentiam 1.o quia similitudo in virtute spi-
randi quae est facta est intensive, ac similitudo in virtute gignendi.
2.o quia Filius divinus est similis in eadem numero virtute spirati-
va, convenit enim cum Patre in hoc, quod est habere eamdem: creatus vero in
eadem numero generativa, sed in diversa, ex qua parte minuit u-
nitas Filii cum Patre in natura, quam recipit. 3.o quia similitudo
Filii creati est, in perfectione infinite minori, atque ideo
Filius divinus habet similitudinem infinite maiorem cum aeterno Patre.
4.o quia Filius creatus non est similis Patri in pluribus operandi
modis propriis viventis, quae divinus; nec si divinus non
gignit, creatus non spirat, atque ideo quilibet evadit similis
in uno tantum modo, et consequenter Filius creatus non est magis
similis suo genitori, quam increatus.

Solum hoc intercedit discrimen quod Pater divinus
habet duos vitales modos communicandi esse, creatus vero unum tantum:
unde Filius creatus est similis in uno solo modo communicandi
seu producendi esse aliter Patri; Filius divinus non potest consequenter
assimilari sibi in uno solo modo assimilari, sed hoc non est
esse maiorem similitudinem positivam Filii creati cum Patre creato, quam
Filii divini cum increato, sed Patrem divinum habere multo ma-
iorem perfectionem, et fecunditatem, quam habet Pater creatus.

2.° Ut melius percipiatur: si intelligamus modo supervenire Parenti creato aliquam virtutem spirativam substantialem, illam spirativam, quis nescit? numquid ante adventum huius virtutis habebat Petrus maiorem convenientiam positivam cum Deo quam habet modo? nullo pacto: quia ad nihil antea extendebatur convenientia Petri, ad quod non extenderetur post; sed ad idem prorsus; et tamen antea erat convenientia adaequata, nunc autem inadaequata; atqui hoc provenit non ex eo, quod positive crescat convenientia Filij; sed ex eo quod antea fuerit perfectior Deo. Unde non dicitur Filius magis convenire antea quam post cum Deo.

3.° In divinis peculiare est Filio non generare alium Filium, cum tamen in humanis unus generet alium; 3.° posset etiam Spiritus Sanctus hoc habere peculiare, quod esset Filius, etiamsi nequeat producere alium ullo pacto: Ergo ratio, quia non est maior ratio cur Filius divinus non deficiat a ratione Filij, quam vis non generet, quam quia non deficiat Spiritus Sanctus a ratione Filij, etsi non producat.

Respondeo negando consequentiam, quia de ratione Filij, ut sic est virtutem productivam et communicativam essentiae a genitore accipere, non vero de ratione Filij, ut sic, sed creati tantum generare, quare eo ipso quod in Spiritu Sancto non reperiatur virtus radicaliter productiva, non reperitur id, quod est de ratione Filij, ut sic, et convenit omnibus Filijs. Ratio autem est; quia sine tali virtute nequit dari similitudo in natura, quae omnino requiritur ad rationem Filij: potest tamen dari absque virtute generativa, ut dictum est.

Sectio 20 Patri Suarez satisfit.

Obijcit 1.° Pater Suarez: Similitudo inter divinas personas non est attendenda in proprietatibus notionalibus, aliqui

nec

nec deest ipsi esse imaginem perfectam Patris, quia involvit Filiationem non producit simile, neque accipit a Patre virtutem generandi; virtutem autem spirandi notionem involvit; ergo quod sub eatione Spiritus Sancti non accipiat talem virtutem minime ab eo excludet perfectam similitudinem, aut rationem imaginis ad Filium sufficientis.

Respondetur posse 1.o similitudinem inter personas divinas, seu quae communis sit illius debere esse essentialem, non vero quamcumque similitudinem, cum similitudo in ratione spiratoris non sit pure essentialis; et tamen in ea conveniunt Pater et Filius ex opinione Scoti, quomodo sub opinione sit, an haec similitudo pertineat ad rationem Filii. 2.o similitudinem inter divinas personas non attendi secundum notiones, quia notiones sunt, bene tamen, qua non sunt notiones: unde cum virtus spirativa Filii non sit notio separata Patre, quia per eam non distinguitur a Patre, sed potius cum illo convenit, sit vero separata Spiritu Sancto, poterit attendi similitudo secundum illam ut est inter Patrem et Filium; non ut est inter utrumque et Spiritum Sanctum. Unde patet ad id quod subsumit.

2.o Obiicit idem Suarez. In virtute spirativa duo claudunt unum formaliter, quod est essentia et voluntas, et quoad hoc ita communicatur Spiritui Sancto, sicut Filio. Aliud de connotato quod est proprietas aliqua prior origine Spiritui Sancto quam quidem accipit Filius non tamen sibi similem proprietati Patris; nam talis proprietas in Filio est filiatio, et in Patre paternitas, quae relatio spirationis alterius non pertinet ad virtutem spirandi, sed requiritur producturis Spiritum Sanctum. Ergo in illa virtute non est inter Patrem et Filium specialis similitudo, quae ad rationem imaginis et Filii quidquam conferat.

Haec obiectio clauditur in principiis, ut patet ex dictis in nostris. Nempe in tali virtute spirativa illa clauden-

dicere formaliter esse: licet n. illa claudat, ut prius formale coicandi,
et claudit relatus spiratoris tamquam formale prius producendi. Unde
notamus, quod proprietas illa virtutis spirativae a nobis ratione producta
spus s.ti sit paternitas et filiatio, cum n. quid ab utraque vir-
tualiter distinctum a parte rei, et post operationem intellectus formaliter
ex nostro concipitur, in quo omnino conveniunt P. et Filius per eandem
specialem similitudinem, quae ad nos imagini naturali et filij quid-
ditative confert, neque haec relatio consequitur productionem spus s.ti sed
illam antecedit tamquam prius productivum. itaque argumentum falso nititur fundo.

Contra arguebat, doctrina nostra, quia superaddit
definitioni generationis et convenit toti filij, differt non decenter ad
Antiquis PP. [illegible] similitudinis debere esse indir-
ecte radicali productivam et coicativam esse a genitore acceptam. Resp.
1° nos non addere, sed explicare qualiter debeat intelligi illa
parola in similitudine naturae servata rigorosa usurpat. neque vitium
est explicare def. ubi ambigua est. 2° quod si addimus, non
facimus id sine Antiquo duce ut Bonav. scilic. Flor. Ric.

Instabis idem. illa parola in similitudine naturae debet
intelligi de similitudine naturali, idest, naturae saltem infima in specie;
sed P. et Filius non conveniunt in specie infima tantum; sed
in generica coi potentiae generandi et spirandi, quae specie differunt inter
se; ergo convenientia et similitudo, quam habent non est sufficiens
ut secunda persona sit filius, neque ut talis distat a spu s.to.
Resp. negata maiori, neque minori; P. n. et Filius non solum con-
veniunt in natura specifica; sed in natura numerica cum eadem spe, et
numero virtute radicali spirandi, quae est in P. coicata Filio; et

Sine

Sectio 21.
P. Merati] obiectionibus occurritur.

Sine dicet, quod Filius sit, non quia convenit cum Patre in ratione generica negationis gratiuus, et spiratiui, quemadmodum vt diximus non sufficit.

Obiicit P. Meratius: Filius est talis ex ipsissima relatione, qua respicit Patrem vt Patrem; sed non respicit Patrem relatione spiratoris, aut spirantis, quae vna est, eademque utrique communis, qua respiciunt Spiritum Sanctum; ergo spiratoris relatio, seu virtus spirandi non est de conceptu Filii, sed non definit Filium in ratione talis, et consequenter non distinguit vt talem ab Spiritu Sancto. Respondeo negando maiorem; aliter negandum esset de conceptu Filii, quod nemo dicet; sicut ergo tu ipse videre debes pertinere ad quidditatem Filii esse dictam relationem, qua Patrem respicit; ita ego dico pertinere spiratiuum principium; ita vt conceptus Filii importet duplicem respectum, alterum, quo respiciat Patrem tamquam suum principium generatiuum; alterum, quo respiciat Spiritum Sanctum tamquam terminum aptum producendum, vel producibilem, neque intelligibile est, quod Filius divinus ea ratione, qua modo est respiciat Patrem vt talem, quin respiciat illum tamquam producens relationem Filii ad Patrem et communicans relationem spiratoris, seu principii spiratiui.

Dices: Filius, vt Filius semper concipitur, et definitur in ordine ad solum Patrem, quin fiat mentio termini, ergo solum constituitur per relationem, qua respicit Patrem, et non per illam, qua respicit terminum, cum per eam solum

* constituatur, per quod definitur. Respondeo semper concipi, et definiri Filium in ordine ad Patrem, non vt cumque, sed vt communicantem eandem suam, vel similem naturam; eo autem ipso quod concipiatur Filius accipiens eandem, vel similem naturam debet concipi terminus producendus, vel producibilis, cuius natura vtra sit prius operatiua. Et si communiter non recordamur termini producendi, quando Filium agnoscimus, sed solum Patrem certe nascitur non ex eo quod in suo conceptu non claudat vtrumque respectum, sed quia

tam

imperfecte, et inadaequate Filius contemplamur.

Obiit 2.° ea relatio constituit formaliter Filium qua in ratione personae constituit, et a 1.a distinguit. Ast in ratione personae a 1.a distincta non constituit relatio spiratoris; sed filiationis, cum nequeat constitui et distingui per id, quod commune est.

R. distinguo maiorem ea relatio constituit adaequate nego, inadaequate concedo. Et simul minorem, et nihil concludit: Filius enim non solum constituitur per eam relationem, qua a 1.a persona distinguitur, sed etiam per illam, qua distinguitur a Spiritu Sancto: distinguitur autem a Spiritu Sancto per relationem spiratoris, seu per virtutem spirationis, de quo alibi latius.

Obiit 3.° si nullum discrimen esset verum, Pater aeternus non prius esset, posset decipi Pater ac potentia generare Filium, quam spirator, siquidem nequit esse, aut decipi Pater potentia generare Filium prius quam sit, aut concipiat potentiam communicare Filio nec fecunditatem, seu potentiam spirare Spiritum Sanctum, cum haec sola fecunditas possit inesse Filio. At non prius est potens ei communicare fecunditatem spirandi, quam ipse in se dicatur spirator esse. Hoc autem est falsum, inde probat Pater Meratius, quod Pater aeternus, ea sola forma Pater est, ut potentia Filium generare, qua constituitur in ratione personae, et a 2.a distinguitur; hoc autem fit per paternitatem, et non per relationem spiratoris, seu spirationem activam: ergo etc.

R. concedendo argumentum assumendum, ut quod non prius sit, possit decipi Pater aeternus ut Pater quam ut spirator; nego vero spiratoris est de conceptu illius, et sine deceptu rei, nec rebus est, nec decipi potest id, quo hoc constabat esse Filius. Res ita est, quod Pater

c—

P.r et potest dare ea forma, qua constituit (saltem in obliquo) in roc 1.a persona, ut de facto est, Similiter autem forma non est posse ea, qua P.r constituit a 2.a persona distinctus (nempe relatio Paternitatis ad Filium, quam appellat Mentius paternitatem); sed et relatio spiratoris, qua constituit a 3.a distinctus.

Dices Paternitas est forma adaequata quidditativa Patris. Sed Paternitas claudit posse relatum, qua P.r respicit Filium, et ab illo distinguit, ~~et relatio spiratoris~~, sicut Filiatio, quae est forma adaequata quidditativa Filii, est sola relatio, qua respicit P.rem et ab illo distinguit; Sed relatio spiratoris non claudit in conceptu quidditativo Paternitatis, et consequenter P.r ea solum forma constituitur, qua a 2.a persona distinguitur, ut obiiciendo praecedens contendebat.

Resp. Vulgariter Paternitatem appellari relationem, qua P.r respicit Filium, et ab illo distinguit; de rigore autem paternitas est totus conceptus quidditativus P.ris sicut humanitas hominis. in conceptu autem quidditativo Patris non solum clauditur id, quo respicit Filium, et ab illo distinguit, sed etiam P.r et relatio spiratoris, etsi non includantur in paternitate vulgariter accepta, hoc est in relatione qua Pater refert ad Filium. Unde in forma distinguenda maiori, de paternitate rigorose, et proprie accepta nego minorem idem de filiatione proportione servata.

Sectio 22. Duplex aliud argumentum dissolvitur.

Obiicies 1.o in nostra sententia concedendum est, non dari producere et dare quod damnat Conciliis; concedendum autem consequens: ergo natura Divina P.ris in personis divinis immanenter producens: Resp. sed dici potest ut notat Lumbier. quod natura stricte accepta, ut ambobus accipere similiter de Filiatione. Unde a solum damnatur a Conciliis, de natura late

accep

accepta, sive, de essa, seu deitate; non vero de natura stricta, quae

non est com. tribus divinis personis, sed spirativa sit, propria solius S.

Sti. spirativa, Patris et Filij: neque cum ea ipsa S. identificatur.

De natura lata nequit dici quod gtit, sed potius dicit quod ngret. Et

1 — Licet natura stricte accepta gret, non tamen grat; quia spirativa sit solus

claudit tamen virtute productionis relationis Paternitatis, quam respicit Filius

et tamen primum communicativum, quia dicitur prata coia, seu essentialia. Re-

latio Paternitatis est improducta, prata alia coia non producuntur

sed coicantur, quoniam nihil nisi gnativum produci potest, et coniunctim neque

ipsa: Si spirativa sit, Spiritus Sanctus dicit in recto esse divinum amo-

rem et relationem spiratam, Spiritus autem natura coicatur Filio, et nihil eorum

a Patre producit; denique ideo nequit natura spirativa produci. Et

licet Spiritus natura, ut erumpat in actum, exigat tamen dictum, re-

lationem Filiationis ad Patrem, non sufficit tamen quod ad radicalem illam

conditionis non requiritur, tamen quod ad summum non concluderetur, quod natura spira-

tiva producenda, sed aliquid complementum, non alterius, ex simplici intuitione.

Obijiciunt. 2. Similitudo propria dicit realem

distinctionem inter extrema; natura autem stricta Filij, in qua assimi-

latur Patri, non est distincta realiter a natura Patris sed ipsamet; ergo non evadit

Filium proprie similis Patri in natura stricta. Hoc argumentum est contra

eos qui dicunt evadere similem in essa divina in intellectu. Respondeo

in primis 1. quod similitudo proprie accepta solum reperitur inter

qualitates; similitudo vero inter substantias non dicitur proprie si-

militudo, sed identitas; et similitudo inter quantitates aequa-

litas: sic Aristoteles. Unde ad agnoscendum similitudinem substantiae

attendi debet identitas, et quo magis propria ea fuerit, eo

ma-

cunctis proprie erunt similes sub istis similitudine propria
carent: Atque ideo cum natura spirativa, quae est forma similitudinis inter
Patrem et Filium sit perfectissime eadem, Pater et Filius erunt perfectissime
similes in natura stricte. 2.º ad rationem similitudinis propriae
et inqualitatibus non requiri distinctionem realem in forma similitu-
dinis; sed satis esse, quod distinguantur realiter extrema similia.
Unde si duae albedines eiusdem numeri albedinis in duplici
subiecto darentur duo alba inter se perfecte similia, non quia
albedo unius sit similis albedini alterius (supponimus
non esse duas) sed quia unum extremum est simile alteri, cum eodem modo
sit eadem illa albedine, qua alterum est, eademque ratione denominetur utrumque
recipiat quod effectum formale. Hoc enim est discrimen quod duo s.
similia per formas distinctas, cuius de ratione, et quod per omnino eadem, quod
in 1.º casu non solum subiecta referuntur, ut similia, sed etiam formae
referuntur ad formam, quoniam subiecta assimilantur in modo essendi formas, et
forma unius subiecti est etiam similis formae alterius. in 2.º autem solum
subiecta referuntur ut similia, non vero formae, cum non sit nisi unica tantum.
Licet. ergo natura Filii non sit proprie similis natura Patris Filius tamen poterit esse
proprie similis Patri in natura spirativa quod sufficit ad rationem et
rationem Filii, cum id solum exigat, quod genitus evadat similis in natura, non quod
natura sit non similis. 3.º licet demum non salvari propriam
similitudinem, eo quod ad sanam requiratur realis distinctio in forma, quae
extrema ss. similia qualis non datur inter nomen spirativum Filii
et spirativum Patris nec dari potest, facile erit dicere ad strictam
et propriam rationem non requiri de ratione propriae et strictae similitudinis
sed eam sufficere, quae reddit sanam propositionem. verum Filius evadit eiusdem
naturae, quae salvat identitatem naturae, et aliquo rigore distinctionem inter formas
stric.

Obiect. 1.° ex Aurr. Mulus est Filius equi, et tamen caret vi producendi alium, seu comunicandi esse tamen a se producto ac proinde non evadit similis genitori in natura stricta, ergo non est de ratione Filij talis similitudo. Ad hoc argumentum respondeo communiter nullum quidem esse Filium, illius quod procedit ex principio, quod licet non evadat similis in natura specifica genitori, id tamen accidentaliter est, ratione paternalis principij; per se enim ex propria intentione tenderet genitor ad comunicandam similitudinem etiam in similiter reddendo genitum. Sed non placet, nam si per accidens caret similitudine in natura ad principium vitale requisita, per accidens etiam non erit Filius, sicut patet, quod per accidens non esset homo, si per accidens careret anima, quantumvis generans per se intenderet comunicare animam rationalem.

Respondeo secundo negando complexum antecedens, duo namque complebit mihi in Compositione, nempe quod mulus sit Filius, et quod careat similitudine in natura stricta, seu virtute radicali producendi; eo namque ipso, quod demum esse Filium debemus dare predictam similitudinem, et eo ipso quod hanc negemus, debemus negare quod sit proprie Filius, quemadmodum vulgariter appellatur talis. — Utraque pars antecedentis incerta est, nam 1.a negatur a pluribus Theologis dictis. 2.a et ab Historicis.

Verbum non est species, quia est Verbum et Filius, nam Filius qua talis addit virtualiter aliquid[+] supra rationem Verbi, quod dicit solum intellectum exprimentem adloquentis = Si homo produceret ab hoc aliquo. Ulla potentia producendi alium, eius terminus passivus non esset eius Filius rationalis, ac non est, ratione tamen qui verbo est sine[+] virtute radicali producendi similem, sive virtute patet. Unde si aliquis huic virtuti supponatur procedere, quod est quod sit diversae speciei. Et simul non erit generatio. —

Re Reliquarum obiectionum solutio ex terminis questionis absolvitur.

[+] Ut virtute spirandi.

[+] quidditativa

Eq.

Ex si demum spiritus filius 1.9 p. in eo priori origi-
nis, quo antecedit Filius producat se solo spiritum Sanctum; deinde pater
communicet Filio virtutem, qua spirat: adhuc Filius esset Filius quia
et non concurreret tunc ad spiritum Sanctum radicaliter posset concurrere
quia Patris in ad conceptum non stricte acceptum, cui accidentale est quod aliud p-
roducat, cum quantum in ex se possit producere spiritum Sanctum; propterea tunc
Filius conservaret spiritum Sanctum quamvis non in producere.

Obiicies 2.o natura patris est generativa, sed natura Filii
non est generativa; ergo natura Filii non est similis naturae Patris; sed Filius non est similis
Patri in natura stricta. Respondeo distinguendo maiorem, natura Patris est solum
generativa nego maiorem, est generativa et spirativa, concedo maiorem, et
distinguo minorem, ergo non est similis Patri in natura generativa concedo, ergo
in natura spirativa nego consequentiam. Duplex conceptus reperitur in Patre
et quilibet sufficit ex se, ut si communicetur personae productae evadat
Filius, alter generativus, alter spirativus: in priori non evadit
Filius similis Patri; evadit vero in posteriori; neque hinc infertur
Filium absolute non esse similem Patri in natura stricte accepta, quia cum haec
propositio negativa sit absolute prolata reddit hunc sensum Filius in
nulla natura stricte est similis Patri. quae falsa est, cum sit similis in
aliqua, nempe in spirativa atque ideo illius contradictoria
est vera nempe est similis in natura stricte accepta. Hinc est
quod si loquamur de natura late, hoc est, de essentia quae communis est omnibus
personis, possumus dicere cum solum in divinis reperiri; aliter
tamen dicendum de natura stricte accepta, quae notionalis perfectionis includit
et virtualiter est duplex, non tamen extrema omnino distincta
sed tamen extrema, quorum unum includit aliud: sed non e contra, nam
in

in na d. fractivo claudit spirativo n conversio; ocd. aug

d.S. id realiter, as[...] illa actuali dist. frali ante oportus s[...]

Questio 3.

An divine psone vere subsistant, et quo genere subsistentie?

f. 10. sect. 8

Sectio.

Breviter pstringuit q. sit subsista in gere

Subsistentia e complem. substantie, f. my [...] tri [...] ve n trabilis. Dicit in c.ts complem. et n dicit [...] tivy, q. a ny complet, sed n illy [...] quadmy [...] trativy p. et complet, sed n [...] Latius n. patet complem. rei, q. rei [...] tivy, cy n quid quid [...] tamet si quodquid [...] plear.

Deinde dicit substantie q. subsista [...] perie cy na substali, q. nequit [...] subsista n e, ny cy q. n q. vis complem. re substantia f. e. Etenim actia [...] debitu suo mo plene ng; q. [...] actuale complem. [...] a rei subsistz reiiciune. Unde [...] sola cap. e q. alia n supperterent, reiiciendi s. qui sentiunt suppositu nihil addere supone ng pter [...], et characteristicas proprietates; similiter reiiciunt [...], qui docuit subsistentia, seu suppositu, [...] creatu nihil positivu addere ne singulari, sed soly negat actualis et aptitudinalis dependentie ad aliquo supposito. quare licet aius separatus actu n sit in composito, nec ab eo pendeat e na sua aptus in illo e, et ab eo pendere. Hoc ingm, dici

pla-

ploriry ea parte reiicit, et re ostendit ee falsy. Na divina ut p̄cisa a relationibus nulla det dependentia ab alio, neq actualē neq aptitudinalē, cu in nullo realiter a se distincto apta sit ees; q dic negat actualis, et aptitudinalis dependenti, et tn n e subsista, neq suppo; q subsista, aut suppositu n consistit in negat Scotica, ne superaddita, sed in aliquo reali positivo. Deinde subsisti, ut e na distincte ss. aliquid positivu; q et creata subsistri, et cõnter subsisti, ut sic, p̄r an a subsista propria Patris e p̄riu productivu Filij, ut s ostendi, et subsiste reliquarũ formarũ ss. quid producty vel productibile, negat aut neq producunt neq producunt, ver e creati producte. q
Unde urget Scotus sic. 1. na d. cu sit summe independens ab alio det positivu p̄sonalitate, qua subsistat; q a fortiori illa debet dere na creata, cu maiorẽ deat indigentia positivi complementi substentantis, qm divina; n q subsistentia creata est negatio, sed ex suo p̄re quid substale positivu. Deinde; q do Verbu fuit unitũ humani: l existit negatio illa ad sue post unionem, quã appellat Scotus subsistu seu suppositu, l. n. si 1. duo supposita, seu duplex persona concurrerent in humana xp̄i, q absonũ e. si 2. q p̄sonalitas Verbi simul cum dic pra unione destruit eã negat. tamqm extremũ illi contradictorie oppositũ: Dr q p sui p̄esset formaliter illã destruit: nam sic, nullã cõ dictoriũ supplet vices alterius, seu nullu formaliter p̄estat, q p̄estaret alteru si eet: atqui p̄sonalitas divina supplet defectũ p̄sonalitas et subsist creatae, p̄estatq q formaliter, q illa p̄staret si eet. q n e contradictorie oppositã, nec negatio. Pergit q negatio, de qua in nullo gradu realiter
con-

concurrunt. Quod g.º pacto enim nihil videtur supplebit.

Ultima particula; quoniam tri ulterius non trahibilis, ideo oportuit, ut denotaremus subsistentiam non posse ex de propria ad alteram subsistere per alteram subsistentiam, quia ratio sui est ultimus terminus, et ultimum quatale, nequit esse alicuius ulterius. Unde ex sua propria formali est incommunicabilis alteri ad subsistendum. Quod intelligo tam de subsistentia partialis si admittatur partialis subsistentia, quam de subsistentia totali. Non tamen est de ratione subsistentiae, ut sic, quod nequeat communicari alteri re, neque subsistentia Filii, quae dicitur esse subsistentia communicata quia humanati.

Dixi vero ratione sui, quia ratio rei, quam praestat subsistentia non dicit se ipsa esse ultimum terminum, atque ideo relinquit illum saltem per potentiam ulterius trahibilem, quod patet in divinis, ubi subsistentia Patris ita afficit deitatem, ut non reddat illum per ulteriorem Filii, et Spiritus Sancti subsistentiae intrahibilem: quamvis ipsa paterna subsistentia intrahibilis sit; et ratio est, quia ratio sui est ultima ratio formalis terminandi, non vero ratione effectus quem afficit.

Est autem aliud discrimen inter creatam et increatam, namque, quod increata, et si una numero sit triplex subsistentia existit naturaliter propter suam infinitatem perfectionis, et capacitatem: creata vero ob suam limitationem una contenta est, et plures naturaliter respuit. nec aliter quam ut ratibus operantibus ob potentiam obedientialem admittit in diversis, sicut neque ulteriorem trahibilem positivum, quod pars naturaliter esse, admittit aliud, nisi Deus elevet ac sibi supernaturaliter operanti obedientem reddat. Quare naturam creatam non trahi a subsistentia non tam nascitur ex effectu formali subsistentiae, quam ex incapacitate naturali et limitatione ipsius naturae.

Hinc reiiciendi sunt qui effectum formalem subsistentiae ut sic in eo collocant, quod naturam, quam afficit, reddit alteri incommunicabilem.

neque

ny. Sic incoicabilitas e in ordine ad alterum, ut subj. o-
positum; et sic non admittit ab ijs, qui partes subsistentias
admittunt in na et fra: siquidem non obstantibus eiusmodi sub-
sistentijs na et fra coicant compositio, crearunt fra in subo e.
s, e in ordine ad ulteriorem subsistentiam. Et neque sic reddit non
quam efficit incoicabilem, cum non obstante subsista D. essa divina
coicet alteri subsistit, ut subsistit filij, ut de fide e; ad hunc sen-
sum dici posset non reddere incoicabilem, ut verum ex na, et subsisten-
tia nequeat sim totum alteri coicari ad subsistendum: sed cum haec in-
coicabilitas solum sit roe subsist., pinde e ac dicere, quod subsista
non e alteri coicabilis ad subsistendum, ut nuper diximus. Sed
verte tu nomen non in doct. non ee accipiendum pro na stricta tantum, sed
et pro lata, seu essa, alioqui spus S. non vere subsisteret, quia cum
careat na stricte accepta careret quoque vera subsistentia. Qua autem
roe inter se differant ~~subsista~~ subsista, suppositum, hypostasis, usia
et persona inferius dicam.

Sectio. I. Multiplex DD. placitum circa divinarum personarum subsistentias.

1. Scotus docet in deo ee unam subsistm absolutam, et cum dun-
taxat per quam tres divinae personae subsistunt; quin ulterius addunt alias
relativas; nam relativas personis solum credit ee duntaxat modos incoicabi-
litatis, quibus constituitur na ad tres personas. Sic Duran. Alter. Ant.
2. Caiet. Vegler. genus subsistm credit alterum absolutum, alterum relativum
ut pro absoluta relat. et tres na; pro relativis personam. Unde credit
unam subsistm absolutam propriam naturae deorum personis, et tres relativas pro-
prias divinarum personarum, sic Suar. Miran. Gran. Smisingh.
3. P. Vasquez. Mont. Albiz. Prep. Lunis. Marc. Tan. Val.
respuunt eiusmodi absolutam subsistm, et solum admittunt tres relativas.
Adverte tu sic non ee dissidium inter DD. de subsist-

coi

Coi Coitate reali, seu, de roe Coi abstracta ab ibus Subsistentijs
divinis et Creatis; vel si mavis a Subsistentijs divinis in sensu accedentibus in deo plures Subsistentias; sed de una Coi Coitate reali, que
Cum sit in Singulis absque illa sui multiplicatione Coicatur tribus
personis, et sensus ac ipsa deitas, seu natura. — Et quidem dd.
Hec et Z. sec. Accedentes, ac dd. 3 negantes subsistentiam absolutam, Cogq.
Loqui de Subsistentia coi Coitate reali; inde patet, quod Subsistentia
Coi Coitate reali non est ~~Subsistentia~~ absoluta, nec relativa; sed ex
se abstrahit ab utraque, si Coicatur deinde tribus: dd. autem oppositi
plane accedunt Subsistentiam absolutam. Deinde quod Loquuntur de Subsistentia
Speciali distincta a relativis; superius autem Coitas non est specialis Subsistentia
distincta a relativis, sed parte constitutiva relativarum: ac denique quod
Loquuntur de Subsistentia, que nec in se ~~relativa~~ realem divisionem patitur,
nec multiplicationem, quam tamen admittit ratio rei Coitatis Coitate reali. Ut omnia lux.

Sectio 3.

3. dd. personas tribus Subsistentiis Subsistere; ita ut in singulis reat sua specialis Subsistentia

Hec resolutio est de mente Aut. 3 sec. d. 19. Sec.
de Fide ut sitae ex Concilijs et PP. probatione, Si non quelibet divina
persona haberet suam specialem Subsistentiam: sed esset eadem Coem, non minus
dicerentur Pater et Spiritus Sanctus incarnati, quam deus Filius: hoc est falsum et
Vicilio: ergo quelibet divinarum personarum habet suam specialem subsistentiam.
Sequella patet, quia ratione dicitur Filius incarnatus, quatenus illius
Subsistentia, seu personalitas fuit unita humanitati: sed minus esset unita
humanitati Subsistentia Patris et Spiritus Sancti si illa esset una Coi tribus
ut de se constat. — Confirmatur ex eo tota trinitas dicitur concurrere ad
quod dicitur fieri, seu direct productionem earum est eadem in ibus personis: ergo si
Subsistentia que unita fuit humanitati, non esset propria et specialis

Filij

Filij, sed cum debeat persona tota trinitas dicere incarnata.

Pr. 2: tres dicuntur personae seu tres subsistentiae singulas singulis specialiter renovet. Cons. liquet, quia subsistentia nihil aliud est, quam completa quaedam subsistentia, nec realis ratio cuiusque persona dicitur incommunicabilis: Ant. ostendo, quia nomen directe personae dicit in recto subsistentiam, et in obliquo naturam, ut suo loco ostendimus. Sed ss. tria concreta prima: sicut et tres personae, ergo et 3 subsistentiae: probo cons., quia ut concreta multiplicentur, debet multiplicari id, quod importat in recto: atqui directe persona importat in recto subsistentiam et naturam in obliquo ergo. Ut dicantur plura concreta persona debet multiplicari subsistentia: alioquin multiplicarentur non multiplicato eorum recto.

Pr. 3. quaelibet proprietas personalis ut ab omni prorsus communi distincta, est complementum substantiale naturae (ut a principio naturae praecissa) illius quia ultra ulterius non trahibilis, ergo quaelibet proprietas personalis, ut ab omni prorsus communi condistincta, est subsistentia: cons. constat ex definitione subsistentiae, quam applica proprietati personali in ante: quia ita probo, nam in (?) dicunt proprietates personales esse complementum naturae, et quidem non accidentalia, sed substantialia: et autem illius tam ulterius non trahibilis inde constat, quia perfectio dei incohoari, ut ita dicam, prius . . . et affectibus, quae prioritate quadam antecedunt personalia, completae quae seu tam proprietatibus seu possibilibus, utraque, ut nihil restet, quod supervenire possit, nihil est quod proprietates personales possint ulterius trahi.

Pr. 4. quod ultimo constituit personam in ratione talis, est subsistentia: sed in deo ss. tres entitates, quae ultimo constituunt personam in ratione talis, ergo et tres subsistentiae. cons. innota. Minor constat ex eo constat, quod ultimus constitutivus divinae personae non debet esse ss;

Sed

sed taliter propria, ut non reperiatur in alia. Atque ideo sicut dantur tres personae realiter distinctae debent dari tres entitates realiter distinctae quae ultimo constituant in esse tales. Minor probatur, tum quia ut dicemus, ultimum constitutivum personae nihil aliud est, quam perseitas: et haec nihil aliud quam subsistentia in natura rationali, tum etiam quia ultimum constitutivum personae est complementum naturae, et illius tres sunt n. trabilis [?].

Sectio 4.

Praedictae subsistentiae sunt relativae.

Hae tres subsistentiae quibus personae subsistunt, sunt relativae. Probatur 1º quia in divinis est ita propria unicuique personae, ut non sit communis alteri, est relativum; sed subsistentiae illae ita se habent. ergo sunt relativae. Maior patet, quia quae non sunt relativa sunt communia: ergo quae sunt propria et non communia, sunt relativa. minor probatur quia subsistentia specialis Patris non est communis Filio, aut Spiritui Sancto: et specialis Filii non est communis Patri et Spiritui Sancto. ergo. Confirmatur, in divinis personis duplex genus dumtaxat reperitur praedicatorum, alterum absolutorum, alterum relativorum: sed praedictae subsistentiae non sunt absolutae. ergo. minor probatur quia absoluta sunt communia, illae autem subsistentiae sunt propriae.

Probatur 2º ea quae in divinis opponuntur sunt relativa: sed tres illae subsistentiae opponuntur. ergo sunt relativae: maior constat, tum quia inter absoluta nulla datur oppositio, tum etiam quia si daretur, non essent idem inter se nec divinae perfectiones communes. probatur minor: tres illae subsistentiae nequeunt identificari, alias et de facto identificarentur, cum ad intra de facto sint quaecumque possibilia sunt [?] sed sola ea in divinis nequeunt identificari, quae opponuntur. ergo tres illae subsistentiae opponuntur. Probatur 3º absoluta non multiplicantur in divinis, quia quae absoluta est in una persona reperitur in alia, et non reperiretur si absoluta multi-

pli

pliciatione, cum multiplicatio nascatur in Deo ex repugnantia oppositorum intra eandem personam. Sed per dictas subsistentias personae realiter multiplicantur. Ergo non sunt quid absolutum, sed relativum. —

3.o est id, quo recipit Deus tamen generans Filius.

Dices 4.o id, quo tamen voce formali subsistit humana natura in Christo est subsistentia Verbi personalis: sed id est aliquid relativum. Ergo subsistentia Verbi personalis est aliquid relativum: et eadem ratio sit de subsistentia Patris et Spiritus Sancti, vel erunt relativae. Dico 5.o Negatur consequentia, solitates sunt realiter quid relativum: sed per solitates, quae tales sunt, illae subsistentiae de quibus loquimur. Ergo subsistentiae illae sunt realiter relativae. Maior incerta, imo aliqui eas per solitates esse formaliter relativas. De quo infra. —

2 Sectio 5. Impugnatio trium subsistentiarum relativarum personalium, ac solutio. —

Hypostases nunc id quod subsistentia, sed antiquitus usurparunt pro substantia et essentia, et ideo nunc tres Hypostases admittimus in Deo. Dico 1.o Non sufficit una subsistentia absoluta communis tribus personis neque ex ipso, quod ponimus unum duntaxat subsistentem, una duntaxat fieret persona, ut postea dicemus; ut sint tres personae non sufficit una, sed oportet esse tres subsistentias; licet posita una subsistentia absoluta in tribus personis subsisterent, sicut posita una natura Dei inciderent personae illae esse Deus; et posita una omnipotentia tres personae redduntur omnipotentes. Ratio in sequenti videri: et discrimen est, quia hoc verbum Deus et verbum omnipotens non dicuntur pluraliter in Deo cum nec sint plures dii, nec plures omnipotentes, sed unus Deus et unus omnipotens: verbum vero subsistens dicitur pluraliter sicut verbum persona; sunt enim tres subsistentes et tres personae. Unde cum multiplicitas vel pluralitas verborum attendatur secundum rerum, oportet esse multiplicemus subsistentias, quae affirmantur in recto, ut verbum subsistens multiplicetur, alias diceremus unum duntaxat subsistentem et unum omnipotentem et unum Deum. —

Sub-

Subsistentia. Et ex relatio non est perfectio simpliciter simplex ex eo sit perfectio simplex, ut patet utrique: dicet quod aliqua perfectio subsistentiae est in Patre, que desit Filio, utpote subsistentia propria et incommunicabilis.

Concedo consequentiam de perfectione formaliter accepta (quamvis de ea ex hoc pacto accepta negari possit) non eminenter et aequivalenter, quatenus perfectio unius personae est in ceteris, quia in qualibet persona est essentia divina in qua eminenter continentur perfectiones et proprietates, et subsistentia uniusque aequivalet perfectioni subsistentiae alterius.

Impugnabis: Subsistentia complet, non subsistentia in ordine ad se, non in ordine ad aliud; ergo in Deo non dantur tres subsistentiae relativae sed una tantum communis, absoluta: probatur consequentia, quia si essent subsistentiae relativae non complerent neque in ordine ad se: sed in ordine ad aliud contra dicta. Respondeo negando antecedens aliter acceptum: dantur enim id spiritale quod subsistit perfectius, quod ultimo compleant referendo ad aliud, atque id licet compleant neque in se, non complent illud in ordine ad se.

Dices: relationes consequuntur personas ut subsistentias: ergo non sunt subsistentiae relativae, alias relationes praecederent se ipsas, quod est impossibile: antecedens probatur, quia prius est res esse in se constitutam, et subsistentem, quam ut talis referri: sed per divinas relationes personae referuntur, ut iam constitutae et subsistentes. Respondeo negando antecedens si de omnibus relationibus indiscriminatim loquatur, neque probatur solutio, dicitur quod personas formaliter constituunt per relationes, et non aliter constituunt, quam referendo. Ad probationem dico res absolutas prius esse, quam referri, non vero relativas, quales sunt personae. Nec obstat, quod natura creata certa sit unica subsistentia, adeo ut divina exigat licet infinite in suo genere: quia capacitas limitata creaturae non admittit plures: capacitas vero illimitata et infinite fecunda divinae naturae exigit plu-

+ quod omnia natura secundum essentia exigit ultimo compleri et relatio non hoc compler in se, sed referre ad a[liud] ergo: –

plures, nec una sola concurre. Cuius n. e aliaro, qm qu
[illegible] admittendas ee in d. plures psonas.

Sectio. 6.
Utrum res subsist. relativae n. ee concedendus alius alter.

Hec si. e [illegible] d. 3. [illegible] itaque ex [illegible]
Probo. d. na sufficienter subsistit tribus subsistentiis
relativis; g. superfluit alia absoluta. Ant. pr. q. p res relativas
sufficienter trat, ut ultimo [illegible], sufficienter [illegible] cplet, ut
locus n. relinquat ulteriori cplem. q. clarius constabit
si mente separes subsistentiam absolutam, ea [illegible] relinquas subsistentias solas
relativas, certe sic sufficienter existeret p se, et alteri sup-
ponere incommunicabili roe cplem. tantis relativis.

Pr. 2. res relativae subsistentes sufficienter
cplent nam d. in roe psonae; g. et in roe subsistentiae. Ant. videt
certum, alius daret subsistentiis relativis desiderari ulterius
aliquid in roe psonalitatis, qd est absurdum. Cona pr. q. ro psonalitatis e formalis
ro subsistendi in na roali; g. nequit cplere aliquid in roe
psonae, quin compleat in roe subsistentiae. Et e [illegible] subsistentia
absoluta n. cplet nam d. in roe psonae; g. nec eadem cplet in roe subsistentiae.
Ant. nequit negari, ne concedat psona [illegible] et absoluta q. e [illegible].
Cona pr. cplem. na roalis in roe subsistentiae e cplem. in
roe psonae, ut psonalitas sit subsistentia na roalis; g. q. n. cplet nam
roalem, qualis divina e, in roe psonae, n. cplet illam in roe subsistentiae.

Pr. 3. Deitas ut divina est roe pcedit relativas
subsistentias, n. e absolute et simpliciter cpleta in roe subsistentiae, ut sic n. sub-
sistit subsistentia absoluta. pr. Cona, q. si absolute subsisteret, absolute, et sim-
pliciter p illam cpleret in roe subsistentiae, ut ad id illam ponant adversarii:
Ant. ostendo, q. id n. e absolute, et simpliciter cpletum in roe subsistentiae, cui de-
sunt cplem. substantialia connaliter petita et debita, sed subsistentiae
relativae ss. cplem. deitatis substantialia connaliter petita, et debita;

cia[illegible]

cijs desunt, et virtute eminentiae praedit. Ergo —

Dices. Subsistentia ex suo conceptu est ratio formalis existendi per se: sed subsistentia absoluta nequit esse ratio formalis existendi per se; ergo nequit dari subsistentia absoluta: Maior ex fide constat. Minor probatur, quia id nequit esse ratio formalis existendi per se quod non dat se ipso non esse in alio tamquam in supposito, vel persona: eo enim ipso quod in alio esset sustentatum, per illud potius existeret per se, quam per se ipsum: sed illa subsistentia absoluta non daret se ipsa non esse in alio tamquam in supposito, vel persona, cum potius eo ipso, quod communis sit, deberet esse in tribus suppositis, seu personis. Ergo etc. —

Confirmatur quia de ratione cuiuslibet subsistentiae est non recumbere in alio, seu quod idem est, non subsistere per aliud, secus una subsistentia esset formaliter terminativa alterius, et ultimum terminus non esset ultimus. Atqui subsistentia absoluta si foret, recumberet in tribus relativis, per illas quae subsisteret: ergo non est in Deo eiusmodi subsistentia. Minorem probo, quia non minus identificaretur subsistentia absoluta relativis quam essentia divina. Sed haec, quia subsistentiis relativis identificatur, per illas subsistit; ergo absoluta cum eisdem identificetur per easdem subsistit. —

Quod si dicas essentiam divinam communicari relativis subsistentiis per illas quae terminari non vero subsistentias absolutas, sicut subsistentia Patris non communicatur subsistentiis aliis, neque per illas terminatur, quamvis communicetur, et terminetur essentia, quae in Deo est. Contra communis erit asserere per illas Obstinari suppositum quidquid totale, seu personam incommunicabilem, sicut constituitur per subsistentiam Patris id non obstante, quod essentia sit alterius communicabilis. Praetereamque quod nihil absolutum incommunicabile, sed nec incompatibile cum relativis.

Dices. Communis est eiusdem similis instantia: Si

gratia

na D. procedit subsistat relativas subsisteret, et compleret
subsistentia absoluta ancor ad relativas, esset subsistentia completa
et absoluta in natura reali, ut de se constat: ergo et esset persona ab-
* soluta a tribus relativis distincta, et consequenter 4. cum persona
nihil aliud sit, quam subsistentia completa in natura reali. quae ratio
urget hic: ex eo dantur tres personae relativae, quia datur triplex sub-
sistentia relativa in natura reali: ergo si quod datur aliud subsistentia
absoluta in natura reali dabitur alia persona absoluta: probatur consequentia quia sicut
se habet subsistentia relativa ad personas relativas, sic se habet subsi-
stentia absoluta ad personam absolutam: non enim differt devenire ad diversum
genus personarum. —

Sectio 7. Articulus P. Granado quo absolutae subsistentiae satis fit.

Essentia D. dicitur ab aliquibus Patribus quod nullo altero indigeat
ad hoc ut ipsa subsistat qui loquuntur in sensu reali, et non in
formali. et sensus est essentiam D. esse realiter ipsam rationem subsistendi, et
* consequenter a se ipsa realiter habere, quod subsistat, et non ab altero rea-
liter distincto, sicut quaevis essentia creata. =

Obiicies. 1. subsistentiae relativae, seu personales fundantur
in productionibus D.: ergo praeter illas asserenda est in Deo subsi-
stentia absoluta, quae immediate sequatur fundata in ipsa essentia D. et illam
reddat subsistentem. Antecedens supponitur tamquam certum: consequentia probatur quia
subsistentia est proprietas cuiuslibet subsistentis, et etiam complens
ita pertinens ad illius integritatem et complementum, ut praeintelligatur
ceteris proprietatibus et operationibus. Cum enim formalissima ratio
subsistentis sive essentiae subsistentis sit esse radicem subsistentiae nihil immedi-
atius ab illa emanat, quam subsistentia, quae complet in ratione
subsistentis et consequenter integrum et adaequatum principium affectionum, et

ope

operationum.

Huic arg.o 2.do resp. neg. ant.; videlicet subsistentijs relativis loquendo, illae n. quae se tenent ex parte alicuius l. primi principij productivi praecedunt actualem productionem, ut ex superioribus constat, et tamen relativae sunt. Unde nihil contra; quia negata subsistentia absoluta assignamus relativam, quae fundum dicat non in productione sed immediate in ipsa natura. Etenim subsistentia relativa patris quae primi principij productivi originem antecedit productionem Filij virtualiter emanat ab essentia divina tamquam a suo fundo, et radice, illamque immediate afficit et afficiendo sufficienter complet ad rationem Filij, cuius subsistentia tandem complet ad ulteriorem productionem spiritus sancti.

Falsum est quod Verbo, quae Filio, et spiritui sancto communicatur essentia divina atque ideo producitur subsistentia quaedam relativa in Filio, et alia in spiritu sancto immediate afficiens essentiam eamque complens determinans: Ceterum quae communicantur identice et formaliter per easdem subsistentias identice subsistunt, et formaliter, quod sufficit. Subsistentia est munus substantialis, quae reddit naturam substantialem, positive per se (et sic denotat terminum substantialem ulterius non tradens) quod non potest in deo considerari absque illa oppositione relationum; alias n. primum communicari existeret per se, et non existeret, siquidem munus ipsum existendi absolute recumberet in suppositis relativis, et communicaretur in alio, a quo ulterius traheretur; Nec dicas quod existere per se, et ut quid non innitens alteri ad munus actus, convenire debeat naturae divinae; quod sit, atque ideo cum nullo dicat oppositionem,

quod

q nullus modus existendi per se mihi dicto convenit nec strictè

Sit, sed quod convenit in Patre non convenit in Filio, aut Spiritu

Sancto (secluso modo circuminsessionis) et quod convenit in Filio

non convenit in Patre aut Spiritu Sancto.

Sectio 3.

Alia argumenta pro adstruenda subsistentia absoluta.

Quamvis in illo priori antequam intelligantur sub-

sistentiae relativae intelligatur natura divina incommunicabilis alienae subsistentiae,

sive intrabilis per aliam subsistentiam nempe creatam; non tamen intelligitur

subsistens per propriam. non enim quaevis incommunicabilitas alienae subsistentiae

nascitur ex subsistentia, sed illa quae nascitur ex terminatione substantiali alterius

non tribilis quales non sunt quicumque supponitur per fictionem relationem praecedens.

Ideo effectus formalis incommunicabilitatis alienae subsistentiae non nas-

citur ab propria. Respondeo enim. An in illo priori antequam in-

telligatur subsistentia absoluta profluere a natura divina sic sit communicabilis

alienae subsistentiae, et trabilis per creatam subsistentiam, vel non? si primum non debet

concedere ut potius absurdum cum negatione per identitatem, neque unionem immediatam

posset natura divina communicari creatae subsistentiae. Si vero secundum tunc inferri

quod intelligitur subsistens per propriam subsistentiam, antequam sciat

subsistentiam absolutam, et cum de illa et aliis in infinitum posset argui.

Nascitur quod illa incommunicabilitas ex perfectissima differentia

Dei, cui repugnat unio et identitas cum re creata.

Obiicies 1.° potest intelligi Deus subsistere quin in-

telligatur relative subsistere; ergo Deus subsistit per subsistentiam absolutam

independenter a relativa; aliàs non posset intelligi subsistens

quin intelligeretur relative subsistere. Antecedens probatur, in lumine

naturali constat Deum subsistere, et non constat lumine naturali relative

subsistere; ut Gentiles unum Deum agnoscunt subsistentem, quin

re-

recordentur multiplices subsistentias relativas; idque quod antehabebat iudicium
ante trinitatis revelationem: non enim illorum mentibus occurrebat Pater,
Filius, aut Spiritus Sanctus. R. 1.o Hoc ipso argumento probari in
Deo dari personam absolutam a relativis distinctam, quia potest intelligi
Deum esse personam, quin intelligatur esse persona relativa: ergo est persona
absoluta per se litans independenter a relativis. Probatur antecedens, nam lu-
mine naturali constat Deum esse personam, et non constat esse personas relativas
cum gentiles Deum agnoscant personam, quin recordentur multiplicis
personae relativae. R. 2.o distinguendo antecedens: potest intelligi Deum
subsistere eo genere subsistentiae, quo vere subsistit, nego antecedens; alio
genere apprehensio per errorem, aut ignorantiam intelligentis, concedo
antecedens: Gentiles non agnoscunt Deum ut est in se; sed sicut per errorem
credunt non esse plures personas, aut subsistentias relativas, ita per
errorem putant subsistere Deum per subsistentiam absolutam, cum tamen revera
existat per relativas.

Obiicies 2.o quod significatur hoc nomine Deus subsistens
debet esse commune tribus personis, siquidem de omnibus ac singulis dicitur
cum veritate, quod sint Deus subsistens: ergo datur subsistentia absoluta
cum nulla relativa possit esse omnibus communis. Confirmatur, quia ante re-
lationes personales datur in Deo individuum concretum deitatis significatum hoc
nomine Deus: ergo ante relationes personales datur subsistentia, quae non potest esse alia
nisi absoluta: Patet consequentia, quia absque subsistentia non est concretum individuum
Deus, sed abstractum deitatis: sicut absque subsistentia in natura humana non datur homo
sed humanitas. Probatur antecedens: quia ante relationes personales datur divina identitas.

D.J

d. intelligens, et d. gubernans, q n pot ee nisi significatu hoc noe
deus: deinde q audito noe deus n nacio decipimus distincte
P. s. l. filius, l. spus s. q. illud utrumq sim neq cognitio et opt
menti nre dnt n involvit etia psonas, l. earu aliqm dicere, q.
e prius illis in particulari consideratis ~
Huic argto multiplex assignari solet solutio.
1. Resp. Vasq. Opor. Zunig. Mont. conc. anti, neg. cons; neq deus
subsistens importat, inquiunt, n neq d. et subsistq aliquq particularis, sed
nam d. et noe coe subsistq (abstrahentis a relation) in qua sin-
gulæ conveniunt, et noe neq d. e quid coe coitate reali, noe v. subsistq
ut sic, e quid coe coitate roie, seu rationis: unde credunt male
inferre adversarios subsistq absq, eq hic debeat ee coie coitate
reali; n minus qm ipsa na. ~ Resp. 2. ex Alb. p nomen
deus subsistens (ipse dicit div deus) importari neq d., et aliquq
subsistq ex tribus vage, et indistincte acceptq, n v. absq
a tribus relativis distinctq: l. si illi tribus ex hanc doctrina
n posse dici coe illud nomen deus subsistens: Resp. n requiri
q subsistq sit coie; sed satis ee, q na, que per illq trae sit
coie, sicut vere dicit hec na psonata. realiter coie tribus p
sonis, licet n reduplicative, ut psonata. ~
Quod qd clarius sic explico. Ad hoc
ut cmercoq dicat hoc, satis e, q rectq illius coe sit, esto obliquq
n sit coe; ut videre e in na universali, que coie dicit, et aptitudo
ee in pluribus realiter distinctis, q. male q importat in recto
coe e, tamet si alius cognit. que abstrahit, et importat
in

in obliquo sit singularis, et nequeat esse in multis; quia per rectum illius terrenj dicitur subsistens, sit natura divina quae omnis est ubique, quamvis non sit communis subsistentia relativa, quam vaste importat, quia illa connotat in obliquo. — Respondeo potest 3. significatum illius nominis esse commune secundum rem, quoad rectum, quod dicit, et quoad obliquum esse tantum commune secundum nomen et vocem. Quoad rectum quidem secundum rem, quia rectum est natura divina quae existit in tribus personis. Quoad obliquum vero secundum illud vocem et nomen, quia obliquum scilicet subsistentia relativa secundum rem inter se differentes voce tamen subsistentiae convenientes, quia sunt tamen aequivoci nomen sint communes et res diversa secundum voces diffinitas: ex quo patet assumptum. Ut constat ex supradictis illuminationibus. —

Scctio .9.
Residuum rationum pro absoluta subsistentia

Licet in Deo non solum dentur tres relativae existentiae, sed etiam una absoluta essentiae propria, adhuc non datur praeter tres subsistentias relativas, alia absoluta essentiae propria: discrimen est duplex: 1um, quia existentia absoluta non dicit repugnantiam cum relativis personalitatibus, e converso dicit subsistentia absoluta cum subsistentiis relativis, propter incommunicabilitatem, seu intransibilitatem. 2um quia existentia est de formali conceptu cuiuscumque perfectionis divini, ut in materia de attributis dicitur, non sic subsistentia, quae est modus secundum completionem subsequenter consequens subsistentiam, ut postea dicetur. Unde concipi non potest natura divina secundum suum esse absolutum ante adesse relativum sine existentia, bene tamen sine subsistentia. —

Dices non minus repugnat unum existentem existere per alium, quam unum subsistentem trahi, seu subsistere per alium;

quia

R. 2. dicit repugnantiam existā absolutā cōis tribus relativis, l. ea
ñ dicit subsistā absolutā tribus relativis cōis. R. dato ant. neg. cons.

Discrimen sumendum ē ex proxime dictis, q. cum existā
sit de conceptu formali prati divini existentis pro illis, neq. ut dicit
S. Thom. in divinis idē ē quo ē, et q. ē: subsistā v. ñ, quamquam
in divinis ñ ē idē formaliter roc nrā, et virtualiter ex pte rei
id quo subsistit, et q. subsistit, siquidem subsistā consequitur
ad subsistentes, quamvis demus subsistā absolutā cōm tribus re-
lativis, ñ sequitur, q. pro ea existant, cum ñ sequatur eam esse
de conceptu formali subsistentis absolute. At sequitur subsistā absolutā
subsistere pro relativis, q. ut subsistat ñ requirit, q. rela-
tivae sint de conceptu formali ~~[illegible]~~ absolutae: sed q. illas im-
mediate afficiant, sicut afficiunt pers. D. J. —

Obiiciunt 3. Divina ñ aliter subsisteret in 1a persona
se ipsa supponamus auferri 2am et 3am: quam de facto subsistit.
Sed tunc subsisteret in 1a persona pro subsistā absolutā. ergo et nunc
ergo de facto dari subsistā absolutā. Maior videtur clara, q.
cum subsistentiae 2ae et 3ae personae ñ sint in 1a (nullatenus loquor
de circuminsessione) supponendo per ipse, q. auferat 2. et 3. per-
sona nihil immutat modum subsistendi, quem divinas per-
in 1a: minor prr, q. in ea hypothesi ñ ē aliqua persona, ad
quam 1a relativi subsistat, atq. ideo necessum ē, q. in se absolute sub-
sistat. —

Hoc argo plus probant adversarij quam intendunt:
probant n. ñ solum dandam subsistā absolutā, sed ñ dandam perso-
nas

tatis relativus, q. in ea hypothesi n. eet tres ad intra personalitates
relativae, atque ideo eet absoluta, ut concedenter nunc absoluta foret,
si argumentum vim haberet. — Respondeo igitur hypothesim claudere implicationem in
adiecto: infert. n. tollendum inter utrumque extremum contradictorium:
unum ex una parte supponit posse auferri esse et 3. personas, et
ex alia aufert trinitatem, et per se respectum a relativa personali-
tate 1ae personae, quae stare non potest sine ablatione ipsius personalitatis.
Subsisteret ergo tunc subsistentia absoluta, et non subsisteret, hoc quia sup-
ponitur nihil auferri, quod sit in 1a persona, et in hac solum est subsistentia
relativa: illud, quia aufert trinitatem per se respectum, sine quo non est relatio
seu relativum. — Dices, demum posse auferri tres subsistentias rela-
tivas, et permanere omnia absoluta, quin aliquid de novo adveniat;
tunc deitatem subsistere, et non subsistentia relativa, ergo absoluta, ergo haec
de facto datur, cum tunc supponamus nihil de novo advenire. Respondeo
negando antecedens; tunc enim nec subsisteret deitas, nec daretur deus
ut hoc concretum denotat subsistentiam, sed daretur deitas in abstracto
seu deus, quoad rectum, quod importat; aliter ergo concedenda esset
forma absoluta, quae tunc daret subsistentiam absolutam simplex in naturali. —
Obiicies 2o. dari relationem Patris et Filii, alterius
relationis spirationis, ergo et dari poterit subsistentia communis tribus per-
sonis. Nego consequentiam, quia relatio spirationis non dicit repugnantiam
cum subsistentiis, aut relationibus personalibus, cum non sit subsistentia
Aut

Aeet ρsonalital, at Subsistentia Coi'is ēē Subsistentia et ρsonalitas, et

ideo diceret repugnantiam cum ρsonalitatibus relativis. = Deinde essentia

Ut antecedit relationes, est ens ρfectissimum in ratione essentialitatis, non

in ōī ρte entis cum adhuc illi debeant complementa relativa et

et ρsonalitatum. Tamen ideo concedimus ρsonas relativas, quia sine illis

ēēt veluti imperfecta et diminuta in sua integritate Deitatis essentia.

Licet Subsistentia Sit ρfectio Simpliciter Simplex, adhuc non convenit

venit essentiae antecedenter existenti ad divinas relationes, neque in eo statu non

debet convenire essentiae omnis ρfectio Simplex; quamvis non conveniant

illi ρfectiones essentiales et attributales, non conveniunt ρsonales quales

sunt Subsistentiae.

Sectio 1.
Mens D. Thomae explanatur
circa ρsonas, &c. (Vide)

Quaestio 9.

An Divinae ρsonae non solum Subsistant, sed ad invicem referantur per veras et reales relationes.

Sectio 2.
Aliorum placita circa
ρsentem controversiam.

Guillermus Parisiensis statuit tam in Deo, quam in creaturis relationes non ēē reales entitates, sed mera entia rationis, quam opinionem appellat errorem Dñ. Mansia. = Alii concedunt in Deo veras relationes, sed in illis distinguunt duplicem conceptum, alterum veluti communem, quem vocant ēē in: quia per illum conveniunt cum rebus absolutis in ēē, si quasi ēē in subiecto; alterum veluti ultimum, et differentialem, quem vocant ēē ad; per quem tanquam respectivum proprium differunt ab absolutis. Priorem conceptum dicant [illegible] reale ēē; posteriorem vero non; sed abstrahere ab ēē reali et rationis: Unde aiunt relationes divinas ēē reales, secundum ēē in, non vero secundum ēē ad. Ita Caps. relatus Aur. Palud. Caiet. Canari. &c. — quos Gran. aliter, ac Vasq., interpretatur. — Cois tamen secta non solum concedit in Deo veras, et reales relationes, sed addit illas ēē reales tam secundum ēē in, quam secundum ēē ad. Ita Vasq. Mont.

ρ.

Sectio. 2.

In deo ss. vere et reales relationes.

pprietal. Alhis. Aterize cornuso.

Hec dicitur observe ex Concilijs et PP. pro ratione q.

prius vere et realiter producens ens dicit ad illud verum et reale relatum talem q. cius de ordinis et esse cum principio producente: sed P. e prius vere et realiter producens filius qui e cius de ordinis et esse cum P. : et sic et Filius vere et realiter producunt Spiritum Sanctum cius de pariter ordinis et esse cum utroque. Pr. dicit verum et reale relatum ad Filium et e converso et utrumque ad Spiritum S. et Spiritus S. vicissim ad utrumque. Pr. quia P. vere et realiter P. Filius vere et realiter Filius, ut constat ex ss. et utrumque sed verum et reale relatum per quam constituantur; aliter enim realiter et vere constituerentur per aliquid non reale, quod est impossibile. Pr. deinde quia persone vere inter se opponuntur et ad invicem distinguuntur: sed non per aliquid absolutum, sed per relativum, et consequenter dabuntur vere et reales relationes per quas opponantur et distinguantur: pr. quia cum non dentur in divinis personis nisi absolutum et relativum, eo ipso quod nec opponantur, nec distinguantur per aliquid absolutum solum superest relativum.

+ q. in divinis omnia sunt unum ubi non obstat relationis oppositio.

Sectio. 3.

Ea que probant in deo non dari veras et reales Relationes.

Credibile ex defectore seq. deus qui e prius vere et realiter producens creaturas ad eas non referetur per veram et realem relationem et idem de P. in divinis quod e prius vere et realiter producens filium ad illum refertur per veram relationem. et discrimen stat in eo quod correlativa debeant esse intra eundem ordinem, ut stet ibi creatura. P. autem est eius de ordinis cum eo. At deus non e eius de ordinis cum creaturis sed alterius. Unde negata relatione in deo ad creaturas negari non debet in P. ad filium: cuius ratio a priori est, quia deus prius et creaturas ss. diversi ordinis illud altioris, hic vero inferioris distinguere solet, quod prius sit deus independens in suo esse, et existere absolute, ita quod illum non respiciat, nec per rationem existat. Creatura vero pendeat, et quidem per se a principio producente, atque ideo illum exigat per realem rationem. = Et ex eo quod P. sit vere et realiter Pater et Filius sit vere et realiter Filius, dantur in eis vere et reales relationes ita et in deo ex eo quod sit dominus rerum creatarum, datur in eo vera et realis relatio dominij rerum illarum, tamen si hec illi non sit intra

omnino

dio, sed extrinsecum, ut ex p.te creatur, et in tempore adquisita, ex quo nulla provenit mutatio in deo. (Ut in alio libro e.dm) Ast relatio P.is et filiat.is e dio intra, et convenit deo ad intra, ut alibi dix. — Relat.s rat.s sunt illa, que solum dependent ab operat.e intell.; At relat.s vere, et reales quales sunt h, licet pendeant ab operat.e intell. simul et dependent a prio p.bo et reali, et ideo n. sunt rat.s. — Nec ad hoc ut hasce relat.s dicamus esse reales, requiritur q. det aliq. expressum testimonium S.S. Sed plura alia, que cum sint vera et realia in deo n. constat, et talia, expresse ex S.S.a sed sufficit, q. implicite dicat, ex eo ut, q. expresse sit aliud, ex quo simpliciter et absolute inferat. —

+ e vere et reales, p dicti concurrant

+ ut exinde q. p praedicat d. vere generant.

Sectio. 4

N. solum sim esse in; sed etiam sim esse ad ss. verum et reales d. Relat.

Prob. Sic ss. Fasol. Arriag. Vasq. et alij pr. 1. q. ex deceptu in et ad constituit constituit unum p se relativum ut concedunt adversarij; q. n. minus reale e esse ad, q.m esse in: pt q.a si unum iet reale et alterum n reale, minime ex utroque posset constitui unum p se, sicut nec pot constitui unum p se ex ente negativo, et positivo, reali, et ficto. Sic Prob. 2.o qui cuiq. proprietas entia realia constituunt, et realiter distinguunt, e ens reale sim ret. formalis, qua constituit, et distinguit; sed sola relatio sim formalissimum ret. relat.is e proprietas constituens, et realiter distinguens d.as p.sonas. q. relatio sim formalissime ret. relat.is e ens reale. Confir. 2.o deceptus ad et deceptus in identificant inter se; sed q.d realiter identificat cum deceptu reali e reale. q. deceptus ad e reali, cum identificet cum deceptu in quem adversarij fatent esse reale. —

Prob. 2.o si deceptus formalis ad n. iet quid reale p nihil reale una d.a p.sona differt ab alia: q. e erroneum. Sequella pr, q. una p.sona p nihil aliud differt ab alia nisi p relativum formaliter, qua tale; sed relativum formaliter qua tale n. e intra sui conceptum reale; q. una d.a p.sona p nihil reale differt ab alia: Minor pr, q. relativum constituit formaliter in

in roe talis ëë ad, q dicit n ei reale. Vnde Vlterius infero psonas n ëë distinguendas realiter, sed roe tantu, quae ë comunis. &c.

Pr. 3. quidquid ë in P. secluso ëë ad ë quid absty et toti Trinitati coe, sed Vltra oc absty toti trinitati coe ë in P. aliquid reale pprium. q. ëë ad ë aliquid reale, alias nihil reale ëët in P. pter absty toti trinitati coe, q nequit sine errore affirmari. Maior ostendit, q absty p oc differt a relativo, q relativu qua tale ë ad aliud, absty vo quatale n ë ad aliud. q. quidquid ë in P. secluso ad ë absty, u secluso ad oe n dicit aliud. q. &c.

Pr. 4. q. d. psone sub ea tantu roe realiter distinguntur, qua opponuntur, q sub ea tantu nequeunt ëë unu: sed solu opponuntur sub roe generali relationis, et n sub conceptu aliquo absty, q. solu distinguuntur realiter in conceptu generali relationis quicunque sit ad, ëë ad erit quid reale, in quo d. persone distinguuntur. Pr. ex vasq. sup. q. ëë ad includit generaliter ëë in; sed ëë in ë aliquid reale p se. q. ëë ad debet esse ëë aliqd reale. Maior p. q relatu ëë ad tru ë generaliter referre subiu ad tru, sed in hoc generaliter claudit ëë in, siquidem nequit intelligi, q generaliter referatur nisi subiu, aut suppositu in quo ë. &c.

Sectio 5.
Eamdem Veritatem Vlterius cofirmatur roibus P. Mont.

Vlterius pr hec vi. ex Mont. 1a q. Si generalis ratio Relationis sm ëë ad aliqd n foret ens reale, sed roie, Trinitatis Mysterium n ëët ens reale, sed roi, aut tantu, aut maxime ex parte pt, q. Trinitas ostituit generaliter p distas tres psonas, in quantu sunt tres distincte, q. si n distinguerentur nisi p relationes, quae sub roe relationis n st ens reale, sed roi, Trinitas ostitueretur p artificia roi. 2o. paternitas sm generalissimam roem Paternitatis ë entitas realis: sed Paternitas sm generalissimam roem Paternitatis ë relatio ad Filium. q. relatio sm generalissimam roem relationis ë realis.

Et

idem dicendum de Filiatione et de spiratione passiva. 3. Probatur. Sub ratione formali paternitatis Pater realiter subsistit, et est reale principium realiter productivum, sed subsistere et esse reale principium realiter productivum requirunt formalitatem rationis cui conveniunt esse reale. Ergo sub ratione formali Paternitatis est aliquid reale. Sed sub ratione formali Paternitatis est relatio, ut dixi; ergo relatio sub ratione formali relationis est realis. —

4. Probatur. Pater aliquid reale sibi proprium reservavit, quod non dedit Filio, sed reservavit sibi paternitatem sub ratione Paternitatis, quae est relatio Patris formaliter (pariter) sub ratione relationis. Ergo Paternitas sub ratione Paternitatis est aliquid reale: maior constat, quia nisi aliquid reale sibi reservaret, non esset persona distincta. Denique probatur, quia differentia constitutiva relationis realis non potest esse abstracta ab ente reali, et rationis, cum tota essentia relationis realis existat ante opus intellectus, sed quidquid existit circumscripto opere intellectus, est realiter et determinate ens rationis; ergo non abstrahit ab ente reali et rationis. Ergo: — — —

Sectio. 6. Adversus primum fundamentum Vellutelli —

1. Fundamentum est: non ad aliquid praecise a ratione in solum secundum esse respicere terminum, hoc autem est commune relationi reali et rationis. Ergo relatio sub proprio ratione praecise ad non est aliquid reale: probatur consequentia, alias non ad requireret esse commune reali et rationis. Respondeo 1. Eadem ratione probari posse rationem in non esse quid reale, quia relatio rationis et est in subiecto, quod si dicas aliter esse unum et aliud: dicam similiter aliter unum rationem ad referre, et aliter aliud. Respondeo 2. Negatur antecedens, quod sumitur ab... supponitur, quod ratio ad praescindi possit a ratione in ut 1. dixi. Sectione 4. Respondeo 3. negando maiorem, quia esse ad relationis realis non solum secundum esse respicere terminum, sed vere, et realiter existere, quamvis sub illo conceptu praecise non dicat unum ad aliud; quare neque est, quod relationi reali et rationis commune sit, id est respicere, non... minus repugnat hoc, quam quod enti reali et rationis detur ratio communis. — alia fundamenta omitto —

Quaestio. 10.

Quot sint divinarum personarum relationes: Ubi an praedicamentales vel transcendentales sint.

Sectio. 1. Praevia quaedam et de numero Relationum.

Ut claritatis gratia procedamus, omitto ... non vacari ... per omnia ...

Re

Relationes v.g. similitudinis, aequalitatis &c. Sed intra earum limites detineri, quae originis appellantur, et sensus est, quaenam sint relationes originis in divinis? quid quid sit de numero aliarum relationum, si forte dentur.

Praemitto 1.º quod alibi probavi, in divinis relationibus entitative acceptis esse plures diversos respectivos, vel virtualiter, vel ratione diversos, nempe in persona producente, vel unus per modum principii productivi, alter per modum actus producti, et vel fundatur in actuali productione. Ex parte vero personae productae totidem opposito tamen modo respondentes, nempe unus respectus respondet per modum termini productibilis, alter per modum passivae productionis, et vel in illa fundatur.

Praemitto 2.º relationes esse plures quibus constet ex propriis Fidei tres esse eiusdem Deitatis personas: Et quia productae, sed producentes et producta alias realiter productas, nequeunt esse eadem numero relatione mutuo opponi, et ad invicem referri, siquidem transcendentales per modum termini producti multiplicantur per multiplicitatem terminorum, qui producunt, et praedicamentales multiplicantur saltem per multiplicitatem binariorum. In deo autem sunt duo termini producti, et multiplex binarius personarum, tamet si non adaequate distinctus ... ideo debent dici plures relationes sive praedicamentales sint, sive transcendentales.

Quare difficultas non est, An dentur in deo plures relationes, vel tantum una, sed supposito quod plures sint, quo usque earum numerus extendatur. Alter deprimat, numerum ternarium implicat (nam binarium nemo negat), vel illum excedat: nempe quaternarium attingat, vel quinarium? et in summa quaestio definite decidenda, sunt de relationibus. 1.ª Sententia ait relationes Paternitatis, et Spirationis non esse duas, sed simpliciter unam, et consequenter dedit tantum tres. ita Gabriel. Marc. Peritius. et alij. 2.ª dicit esse tantum 4.ᵒʳ ita Vasquez. Suarez. Meratius. Mont. Albel. Smising. &c.

Haec dico sine dubio admittit a communi Sententia, nec bene intellecta negari potest, ut autem illius sensus recte intelligatur, suppono, posse illas Reales appellare posse supra modum distinctas et supra modum respicientes ... 2.ª ex. prior appellatur efficit Sane sententia, relationes dd ss. realiter 4.ᵒʳ quod inde

Sectio 2.ª

An in deo dantur 4.ᵒʳ Relationes reales, duae per modum principij productivi, et totidem per modum termini productibilis.

inde e, atque asserere quod sint 4. realiter dist. ex posteriori, sensus est, quod relat. dicunt, quae quae partes sint 4or re dist., et virtute de quo inferius, realiter respicere terminus, et non sua ei ad terminos reales. Posteriori hunc sensum intendimus non priori, cum relatio principii spirativi non distinguatur realiter a relat. filiat. et Paternitatis.

Pr. 1. de principio realiter productivo dicit relationem realem ad suum terminum productibilem si sit eiusdem ordinis, sed Pater est principium realiter productivum Filii, qui est eiusdem ordinis cum Patre, ergo Pater dicit relationem realem ad Filium. Maior probatur, quia principium realiter productivum non est ad se, sed ad id cuius productivum est; deinde relatio quam habet Pater per modum principii productivi Filii, non est eadem ea, quam habet Filius per modum principii productivi Spiritus Sancti, cum haec sit in Filio, illa in Patre. Ma.. ... dantur duplex relatio per modum principii productivi, altera in Patre ad Filium: altera in Patre et Filio ad Spiritum Sanctum. Rursus id quod realiter productum dicit relationem realem per modum termini producibilis ad suum principium productivum ex suo supp... est ad id a quo produci per suum producibile est; sed Filius est realiter productus a Patre et Spiritus Sanctus a Patre et Filio, ergo Filius dicit relationem realem ad Patrem per modum producibilis, et Spiritus Sanctus aliam ad Patrem et Filium.

Pr. 2. quidquid non est commune toti trinitati, sed proprium alicuius, vel aliquarum personarum, est aliquid relativum; nam absolutum toti trinitati competit. Sed est principium productivum Filii est proprium solius Patris, et terminus producibilis a solo Patre proprium solius Filii; et principium productivum Spiritus Sancti est proprium patris et Filii, et est terminus productivus est proprium Spiritus Sancti ergo in Patre solo est aliquod relativum productivum Filii seu relatio ad Filium: in solo Filio aliquid relativum termini producibilis a solo Patre seu relatio ad solum Patrem: in Patre et Filio aliquid relativum productivum Spiritus Sancti seu relatio utriusque ad Spiritum Sanctum: ac denique in Spiritu Sancto aliquid relativum termini producibilis a Filio, et Patre seu relatio ad Filium et Patrem et consequenter 4. relationes, quarum una sit in solo Patre altera in solo Filio, 3. in utroque, et 4. in solo Spiritu Sancto.

Pr. 3. id per quod duae personae realiter distinguuntur est relatio realis; sed per hoc quod Pater sit principium productivum Filii distinguitur realiter a Filio, et per hoc, quod Filius sit terminus producibilis a Patre distinguitur realiter a Filio; ergo hoc quod Filius sit terminus producibilis a Patre distinguitur realiter

ab

ab illo: rursusque Pater quia Filius sit principium producens Spiritum Sanctum distinguitur realiter ab illo: et Spiritus Sanctus distinguitur realiter a Filio et Patre, quia sit producibilis ab illo ... in Patre quarta relatio productivi ad Filium, altera in Filio producibilis ad Patrem ... in Spiritu Sancto producibilis ad Filium quarta in Filio productivi ad Spiritum Sanctum &c.

Sectio 3. Adversariorum argumenta occurrit.

Obiicies 1.° non sunt in Deo 4.or relationes realiter distinctae ... relationes reales, quae requirunt esse plures relationes reales sine reali distinctione inter illas. ... distinguo antecedens ... non sunt 4.or relationes reales si hoc reales appelles supra hoc quod ... mutuo distinctae ... semel sit non esse realiter 4.or concedo consequentiam: si appelles supra mutuo respiciendi terminos ... sit non esse ad terminos reales, seu non respicere realiter terminos, quamvis non sint realiter 4.or sed partim virtute ... ut infra dicemus, nego consequentiam: similiter ad probationem.

Obiicies 2.° si essent 4.or relationes reales essent 4.or res, seu personae, daretur quaternitas in Deo, quae est haeresis. Probatur sequella, quia quaelibet relatio est res ... si sunt quatuor relationes sunt 4.or res quoniam multiplicato inferiori multiplicatur superius: vel aut ut sic est quid superius ad relationes. ... omissis aliis solutionibus distinguo ... sequelae assumptum si essent 4.or relationes reales Dei, realiter distinctae essent 4.or res concedo sequelam: si essent 4.or relationes reales Dei, realiter ad terminos, licet non realiter distinctae nego sequelam. Ad probationem dico quod multiplicato inferiori secundum rem multiplicari realiter superius, ceterum non concedo, quod relationes multiplicentur secundum rem, seu quod secundum rem referantur ad terminos: esto non omnes secundum rem multiplicentur, seu distinguantur, cuius ad mentem concedimus posse poni ... relationes reales ad suos terminos quamvis non realiter distinctas, seu secundum rem.

Obiicies 3.° Relatio spirationis non opponitur relationi Paternitatis et Filiationis, ergo non distinguitur ab illis, ergo ... non erit 3.a relatio realis a ceteris distincta, nec omnes erunt 4.or Antecedens patet, neque si opponeretur, ab illis realiter distingueretur, quod non concedimus: consequentia probatur quia in divinis sola ea distinguuntur, quae opponuntur. ... Concesso antecedente de oppositione reali actuali, non vero est de virtuali. Distinguo consequentiam ... non distinguitur realiter concedo consequentiam; virtualiter nego consequentiam: neque ut postea dicam, non ... relationes aliquid inter se distinctae sunt. Unde relatio spirationis + distincta a relatione Patris ad Filium, et Filii ad Patrem, ut tam Pater et

+ requirit.

Filius

Filius distinguuntur in ratione principii productivi ad Spiritum Sanctum, quia ut sint unum principium productivum illius; et ideo relationes personales Patris et Filii non distinguuntur a Spiritu Sancto in ratione principii productivi, quia productiva non sint illius ero distinguuntur sufficienter in ratione complementi principii, quod dicitur per se requisitum ex parte illius ad aliud producendum. Hinc est quod datur respectus relatio inter Patrem et Filium ex una parte; et Spiritum Sanctum ex alia.

Sectio 5. Dantur 5 relationes reales per modum fieri et actus 2: duae quidem per modum productionis activae et totidem per modum productionis passivae.

Hoc dico ea ipsa ratione intelligendum est, qua praecedens, non ita ut sint 5 realiter inter se distinctae, sed ita ut re, vel virtute 5 realiter referantur ad tria; quo pacto intellecta admitti debet ab iis, qui 5 origines concedunt, duas activas et duas passivas, ut dicemus, ut mox dicam, formaliter sint ipsae relationes per modum fieri, et actus 2. Nec modo despectamus qualiter quinque relationes a 5 praecedentibus distinguantur; de quo postea.

Probatur 1° in Deo dantur 5 reales origines, sed reales origines sunt reales relationes; ergo in Deo dantur 5 reales relationes. Minor probatur, origo realis ex suo conceptu est realiter ad aliud, activa ad terminum, passiva ad principium; ergo est realis relatio per eam, quia realis relatio nihil aliud est, quam id, quod ex suo conceptu est realiter ad aliud.

Probatur 2° quidquid non est commune omnibus personis est relativum, seu relatio, ut dixi: sed in Patre est aliquid per modum fieri, et actus 2, quod neque est in Filio, nec in Spiritu Sancto: et in Filio aliquid per modum fieri, et actus 2, quod neque est in Spiritu Sancto neque in Patre: et in Spiritu Sancto aliquid per modum fieri, et actus 2, quod neque est in Patre neque in Filio: et in Patre et Filio est aliquid per modum fieri, et actus 2, quod non est in Spiritu Sancto; ergo dantur in Deo 5 relationes reales per modum fieri, et actus 2. una in solo Patre, alia in solo Filio, 3a in solo Spiritu Sancto, 4a in Patre et Filio simul. Minor probatur. in Patre datur actuale producere Filium, quod non reperitur in Filio, aut in Spiritu Sancto: in Filio datur actuale produci a solo Patre, quod neque est in Patre, neque in Spiritu Sancto: in Spiritu Sancto datur actuale produci a Patre et Filio, quod neque in Filio reperitur neque in Patre: ac denique in Patre et Filio simul reperitur actuale producere Spiritum Sanctum, quod non reperitur in Spiritu Sancto. Sed actuale producere, et produci est aliquid per modum fieri, et actus 2. ergo etc.

Probatur 3.

Pr. Dico non minus opponi Patrem Filio pro eo quod ille actu producat, quam pro eo quod ille potentiam producendi, eo quod opponitur Filio pro eo quod potentia producendi dicit ordinem ad Filium relatione reali pro ministerio actus, i. e. debemus dicere in eodem ad eundem realem relationem pro ministerio fieri et actus. 2. quod opponitur Filio pro eo quod actu producat, similiter non minus opponitur Filius Patri pro eo quod actu producatur, quam pro eo quod ad illum sit producibilis, quia sicut dicimus in Filio relationem realem pro ministerio termini producibilis, ad Patrem dicere debemus et eandem relationem realem pro ministerio termini in actuali productione, seu quod idem est pro ministerio fieri et actus. [illegible]

Rursus non minus opponuntur Pater et Filius [illegible] pro eo quod ille actu producat, quam pro eo quod ille potentiam producendi, quia sicut in Patre et Filio dicimus relationes reales pro ministerio principii ad [illegible] principii [illegible] et actus, i. e. debemus dicere [illegible] pro ministerio fieri in [illegible] et actus [illegible]. [illegible] tandem non minus opponuntur [illegible] Patre et Filio pro eo quod illis actu producatur, quam pro eo quod [illegible] actu producere. [illegible] minus [illegible] actualis [illegible] debet [illegible] relatio realis pro ministerio fieri [illegible] producibilitatis [illegible] relatio pro ministerio termini producibilis.

Vidimus inter Deum [illegible] dari relationes reales pro ministerio principii producentis, et termini producibilis, quae non [illegible] appellantur actus [illegible] sive [illegible] [illegible] [illegible] ipsorum actuum. Vidimus etiam dari inter [illegible] relationes reales pro ministerio fieri et actus [illegible] nunc interrogamus an ipsos actus [illegible] subsequantur aliae, quae in actuali productione fundatae [illegible] resultent in facto esse et in esse permanenti, atque, quae in [illegible] creato [illegible] relationes reales directe [illegible] filii et actualiter [illegible] [illegible] aliae [illegible] fundatae quae [illegible] ad Filium, non [illegible] neque in [illegible] [illegible]. Affirmat [illegible] [illegible] affirmat [illegible] relationibus [illegible] quod [illegible] [illegible] relationes sint [illegible].

in

Sectio 5.
An ultra has dentur aliae relationes reales in actuali productione fundatae, quae proinde resultent in facto, et in esse permanenti.

s. 9 Bona[illegible] i p[illegible] 1. [illegible] p[illegible] n soly opponunt ut prija qua[illegible]

in actu [illegible] ultra [illegible] [illegible]bilel, neq ut prima soly in producere

[illegible] in [illegible], sed [illegible] ut prima et tri in facto [illegible] bene relat. et

realet. [illegible] quat formaliter opponunt in facto [illegible] [illegible] g [illegible]

identificari prima reale [illegible] realit. [illegible] illius in facto, aliaq [illegible]

[illegible] facto [illegible] formaliter [illegible] implan. [illegible] formalitn

opponunt, i relative, [illegible] nullo in [illegible] exercent [illegible] opposito. —

[illegible] Patri [illegible] ut [illegible] in facto n [illegible] ad se sed formaliter ad Filiu et

Filius ut Filius ig de facto n [illegible] ad se, sed formaliter ad [illegible] dar in [illegible] rela-

tio qua in facto refirat formaliter ad [illegible] [illegible] patri [illegible]

[illegible] ma Spiritus ut Spiritus in facto n [illegible] ad se, sed formaliter

ad spiratorem; [illegible] Spirator ut spirator in facto n [illegible] ad [illegible] sed formalit.

ad spiratum [illegible] dar in [illegible] spiratore relatio qua in facto referant.

formaliter ad spiratum. [illegible]

Sectio 6. Nullae distinct. adversus Se[illegible]

Obiect. 1. [illegible] Relat. [illegible] numerus [illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible] in superioribus [illegible] soly 4. [illegible]

[illegible] [illegible] sed aliae quae subsequunt [illegible] [illegible]

[illegible] Resp. Mons. [illegible] loquit de relat. [illegible] quae [illegible]

[illegible] (quales reputat esse [illegible] sed [illegible] [illegible] [illegible] dolend

[illegible] relat. [illegible], n de transcendentalibus [illegible] licet excedant numerum quatern-

narium, illae n excedunt. [illegible] Resp. [illegible] [illegible] soly relat. [illegible] nume-

[illegible] quae respiciunt [illegible] realiter distin. [illegible] 4. [illegible] Paternitas

Filiatio Spiratio, activa et passiva. [illegible]

Obiect. 2. Relat. [illegible] constituunt personas, ut [illegible]

Sed [illegible] relat. quae subsequunt actuale [illegible] n constituunt personas

[illegible] supponunt [illegible] [illegible] [illegible] personis [illegible]

[illegible] n dant. Resp. [illegible] [illegible] maiori [illegible] [illegible]

dat [illegible] [illegible] relat. [illegible] personas [illegible], [illegible]

[illegible] [illegible], sed [illegible] relat. [illegible] quae subsequunt actuale [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] mi-

nor, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supponunt [illegible]

fi-

tinet in hoc quasi primaria potentie ante productionem, et in hoc persone di-
ex parte complete, et inadequate ad id quod ponunt predicte relationes. Respondeo
negando minorem quoad priorem partem, distinguo quoad posteriorem, sed illas suppo-
nunt in constitutione plene adequate, et sub hoc conceptu nego minorem: quod
aliquo tantum, et non plene concedo minorem, et negatur consequentia. Cuius intelligen-
tia suppone denominationem producentis sub triplici conceptu considerari posse
ac debere, nempe plene constitutive tanquam denominantem [illegible] producere
tivi quasi in actu primo. Secundo de producente in fieri et sub hoc respiciunt
tum in facto esse relationes que subsequuntur [illegible] supponunt formale
denominationem duplici priori conceptu constitutas, non vero sub tertio, ideo sub
[illegible] constitutive personalis. Unde
distinguendo sufficit ut alii dicant constitutive personalis [illegible] falso contra-
dictorium constituunt personalem [illegible] [illegible], [illegible] ideo falso [illegible]
Obiicies 3°. quidquid resultat ex propria operatione accidentale est
operanti, alioqui nil quod in divinis proprie sit, per consequens accidentale, non
ponitur in illis relationes ex actuali operatione resultantes. Item actualis ope-
rationis subsequentes [illegible], quidquid resultat ex propria operatione advenit
[illegible] in alio, et quidquid advenit enti in alio [illegible] facere unum per se [illegible]
[illegible], quidquid resultat ex propria operatione est accidentale operanti.
Respondeo negando majorem aliter [illegible] nam relationes tam activae quam passivae
ex actuali productione resultantes [illegible] persone producentibus
et ideo non illis adveniunt accidentaliter, nam quod sic advenit tale est, ut eo sublato
non auferat [illegible] integritatem cui advenit. Deinde relationes actiue in actu-
ali productione fundantur [illegible] plene personam producentem, eamque constituunt in
facto [illegible] identicatur, neque [illegible] ut advenire sit accidentaliter.
Vel forte adveniunt accidentaliter intelligantur [illegible] conceptus
formalis persone producentis, tamen [illegible] constitutiorum formale illius, neque nunc
[illegible] persone [illegible] in actu primo [illegible] producendi [illegible] ad-
venire accidentaliter relationes fundatas in actuali productione quia censent
advenire [illegible] attributis. At neque hac ratione censebit advenire accidentaliter
[illegible] sed intrinsece in facto esse [illegible] actus productus, [illegible] pro illis
[illegible] conceptu formaliter [illegible].
Obiicies 4°. [illegible] relationes subsequentes actuales

productus non opponerentur inter se, et consequenter nec distinguerentur, quod est falsum; et sequela probatur, quia nulla aliqua actione produceretur, aut producere posset, siquidem ex natura sua supponerent virtutem productivam et productum, seu exercitium. Probatur minor: sequeretur quod tunc nulla aliqua actione produceret aut producere posset, quod fundarent in originibus seu actualiter productum, quam tamquam rationes fundandi non supponerent repugnantiam, et haurirent opposita ex una scilicet passionem spirationis, alius productionis, alia aliis passive.

Sectio 7.

Qualiter inter se differant superiores relationes.

Non dubitamus an aliquae relationes in Deo realiter ad invicem distinguantur, ut dixit pars affirmativa ex conciliis et Patribus. Solum id dubitari debet, an deinde, si quae earum eiusmodi distinctionem agnoscant, qualiterque ceteris differant, quae identificantur. Multiplex comparatio potest fieri, nam potest fieri comparatio inter relationes incommunicabiles unius personae inter se. 2° potest comparari incommunicabiles unius cum incommunicabilibus alterius. 3° communicabiles inter se. Ac denique communicabiles spiratoris et activa spiratio, ut paternitate et filiatione. De quibus omnibus dicendum in sectione sequenti de 4°.

Dico 1. Relationes incommunicabiles unius personae non distinguuntur realiter inter se sed virtute aut ratione: hoc est contra [illegible] utrumque admittit, imo plures censent non esse possibiles plures proprietates relativas incommunicabiles in una qualibet persona. Probatur: si distinguerentur realiter in qualibet persona, ut distinctae dicerent plures realitates seu pluralitatem realem, et consequenter non esset realiter simplex sed composita, quod est absurdum. Deinde illae identificantur quae non opponuntur; at relationes incommunicabiles unius personae non opponuntur realiter inter se, siquidem una non producitur realiter ab alia, nec est complementum principii [illegible], quod non est maior ratio cur praedicata alia identificent inter se quam relationes incommunicabiles unius personae.

Hinc 1° fit relationem quam dicit Pater ut primum principium producturum Filii identificari realiter cum relatione generationis activae, et cum alia quae nostro modo concipiendi subsequitur, referturque Pater in facto esse et permanenter ad eundem Filium. 2° relationem quam dicit Filius ut primi principii producibilis identificari realiter cum relatione generationis seu originis passivae, nec non cum alia subsequente, qua in facto esse et permanenter refertur ad [illegible].

3°

3.º relatio, qua Pater et Filius spirant Spiritum Sanctum ad Patrem et Filium, cum sit una indivisibilis ab utraque identificari realiter cum relatione paternitatis seu originis passivae et filiationis illa [illegible] subsequitur, et qua refertur ad Patrem et Filium [illegible]

Dico 2.º relationes incommunicabiles unius personae distinguuntur realiter ab incommunicabilibus alterius, in [illegible] ex [illegible] per [illegible] illa distinguuntur realiter in divinis quae inter se realiter opponuntur, sed relationes incommunicabiles unius personae opponuntur realiter relationibus incommunicabilibus alterius [illegible] Patris ad Filium, Filii ad Patrem, spi[ratio] activa [illegible] ad [illegible] Patris [illegible] relatio [illegible] spiratoris ad ipsum [illegible] relationes spiratoris, quae sunt incommunicabiles [illegible] [illegible] relationes incommunicabiles ipsius Spiritus Sancti ac vice versa, [illegible] relatio [illegible] sicut opponuntur realiter [illegible], relationes incommunicabiles [illegible] [illegible] realiter [illegible] incommunicabilibus Filii [illegible] spiratoris [illegible] Spiritus [illegible] relationes incommunicabilibus [illegible] Filii [illegible] relationes [illegible] principii relationes [illegible] tamen [illegible] [illegible] ad [illegible] relationes Spiritus Sancti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dico [illegible] relationes incommunicabiles unius personae distinguuntur realiter ab incommunicabilibus alterius, cum [illegible] incommunicabiles [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] realiter differt ab alia [illegible] [illegible] incommunicabile, sed [illegible] relationes incommunicabiles unius [illegible] incommunicabile [illegible] relationes distinguuntur una persona ab incommunicabilibus alterius. [illegible] ab illis distinctio [illegible] ab illis [illegible] relationes incommunicabiles unius [illegible] realiter [illegible] ab incommunicabilibus alterius. [illegible] relationes [illegible] qua Pater et Filius ad Spiritum Sanctum, qua spirant [illegible] ad Filium distinguitur realiter ab illis [illegible] [illegible] Filii et ab illis [illegible] [illegible] incommunicabiles [illegible]

Dico [illegible] communicabiles inter se non distinguuntur realiter [illegible] quia [illegible] sint communicabiles non opponuntur, et sine oppositione [illegible] non distinguuntur. Unde relatio spiratoris [illegible] [illegible] [illegible] relationis spi[ratoris] [illegible] et relatio [illegible] Patris et Filii [illegible] in [illegible] ad [illegible] realiter inter se [illegible] distinctione virtualiter [illegible]

[illegible]

Sectio 8.

Relat. spirationis activae et spirat. non distinguuntur realiter a relat. paternitatis et filiat.

Ita Montes, Zuniga, Vasq., Suarez, Ponce, Molin. [illegible] si relatio spirationis distingueretur realiter a paternitate [illegible] darentur propria quaternitas realis in Deo, quae est doctr. damnata [illegible] sequela [illegible] quatuor res realiter distinctae. [illegible] quia relatio spirationis communicatur a Patre Filio, sed non communicaretur, si ab illis realiter distingueretur [illegible] minor prob. non est aliud [illegible] quo ea communicari possit nisi media identitate, vel media unione, vel media productione [illegible] relat. [illegible] atqui non communicatur [illegible] prioribus modis [illegible] communicatur [illegible] identitate, atque ad identificatione [illegible] Filio, vel alteri non communicatur [illegible] minor [illegible] si communicaretur per unionem, daretur compositio propria in Deo, siquidem unio realis extremorum [illegible] compositionis entis [illegible] extremis unitis resultantis. Si vero communicatur per productionem, relatio spirationis, daretur [illegible] processio in Deo alia, quae produceret relationem [illegible] quam [illegible] spirationis [illegible] quia spiratio [illegible] tot sunt processiones reales, quot [illegible] realiter producuntur. [illegible] si dicatur communicari media essentia [illegible] quia [illegible] paternitatem et filiationem [illegible] posset paternitas communicari filiationi [illegible] Filio.

[illegible] relatio spirationis non opponitur realiter relationibus Paternitatis et Filiationis [illegible] distinguitur realiter ab illis, [illegible] in Deo [illegible] non datur relat. oppositio. [illegible] Pater et Filius non opponuntur in [illegible] spirationis [illegible] nec relatio spirationis [illegible] productus [illegible] nec [illegible] nec denique fundatur in [illegible] quia si distingueretur realiter [illegible] producta [illegible] improducta [illegible] in [illegible] productus [illegible] inter [illegible] si [illegible] aliud [illegible] producere [illegible] aliud [illegible] Vide [illegible] apud [illegible]

Sectio 9.

Arg. Durandi pro impugnata Sententia.

[illegible] opponit Durandus [illegible] realiter, saltem [illegible] quia relat. [illegible] ad aliud [illegible] spirare [illegible]

re eius, q: generare non competit Patri, ut Filius tantum, spirare autem

non competit Patri, ut Filius, sed solum, ut Spiritus S. Rursum generari

spirare competit Filio, sed generari tantum, ut spirare tantum

ut Spiritus S. ergo spirare non distinguitur realiter a generare, et generari ad

ita relatio spirationis activae distinguitur realiter a relatione paternitatis et filiationis. R. omissis aliis, consequentiam esse dissimilem, maior enim in

qua non potest convenire eidem rei, eiusdem, non autem virtualis qualitas datur, vel relationes virtute distinctae. Distinctio virtualis qualis datur inter relationem spirationis et paternitatem, seu filiationem, et virtualiter distinctae, distincti-

tas in ordine ad verificanda contradictoria, et ideo patet, quod possunt

esse relationes, licet non distinguerentur realiter, unde ad minorem,

nego consequentiam de actuali distinctione, cum virtualis sufficiat, quia non

sufficit, ut licet verificari, vel non verificari negationem convenire eidem

relationi paternitatis, et esse rem eiusdem esse paternitatis identificare.

Opponitur. Si de generare ad generari, ita de spirare ad spirari. Sed non generare ad spirare

ita se habet generari ad spirari, sed generare et spirare differunt

realiter per modum relationis, non generari et spirari, quod est absurdum. Unde debemus

differre ita generari ad spirare, generari ad spirari, et ideo

distinguuntur realiter. R. distinguo antecedens, mutata

portione, variando modo distinctionis, ut conveniunt extrema

opposita: spirare, n. et spirari, habent tamen principii ex tenui ab illa

cedere, et eodem modo se habent spirare, et spirari. Atque idem

servant oppositionem ut distincta. Ac generare et spirare non se habent

tamen principii, ut opposita, ut principium ac productum

... spirari, quare non servant opposi-

tionem, non distinctae in eo principio ... virtute productae,

... principii, quid se tenent ... principii ... ali-

litatis aut complimenti requisiti ad productionem.

3.a Quatuor relationes disparatae specie, vel quasi specie realiter differentibus conveniunt: duae relationes disparatae specie, vel quasi specie realiter differentes: Patri, et Spiranti, et duae relationes specie, vel quasi specie realiter differentes [illegible] relationes quae conveniunt Patri, et Spiranti specie, vel quasi specie differunt realiter [illegible] ideo realiter distinguuntur. [illegible] probatur, quia eadem relatio [illegible] non [illegible] plures relationes [illegible] specie [illegible] maior [illegible] quae asserit debere, ut [illegible] duae relationes realiter differentes [illegible] relationes quasi specie differentes inter se identificari [illegible] requiritur [illegible] in solis [illegible] realiter differentes: sufficit una relatio [illegible] tamen ad [illegible] et ad [illegible] vitales [illegible] distinguuntur realiter tamquam [illegible] actus vitales intelligendi, et amandi, [illegible] in mea sententia immediate producit. [illegible] vitales [illegible] specie, et realiter differentes [illegible] relationes quae [illegible] requirit, [illegible] distinguuntur realiter inter se.

4.a [illegible] una actio [illegible] duas passiones [illegible] Patri, et Spiranti [illegible] duas passiones [illegible] passive [illegible] non possunt [illegible] ad unicam actionem immediate. [illegible] immediate a Patre [illegible] est immediate a Spirante [illegible] Patre, et Spirante non [illegible] unica actio realiter [illegible] differunt [illegible] passiones [illegible] distinctio [illegible] maior [illegible] ad unam actionem [illegible] duas passiones [illegible] ad unam actionem [illegible] alterare [illegible] maior [illegible] realis distinctio [illegible] distinctione [illegible] in identitate ad passiones [illegible] duae actiones [illegible] impedit [illegible] relationes [illegible] producti [illegible] productionem [illegible] disparatae [illegible] Patri et relationes [illegible] producti in Filio [illegible] impedit [illegible] sed una [illegible] maior [illegible] impedit [illegible] relationes [illegible]

dicti in filio, licet re diversos, de maiore; eadem actu virtute tri 2
diversa neque maiore. Si relatio Filii ad Patrem producta, et ipsa non
improducta, quia licet sint actu eadem entitate et virtute sunt duae
Deitates equivalent duabus, quarum una producit alteram.

Duae res actu realiter distinctae nequeunt esse idem realiter
cum aliqua tertia actu; sed duae relationes realiter inter se distinctae, qualis paternitas
et filiatio, non possunt esse idem realiter cum aliqua relatione, pura cum
spiratione. Hic accidit quod si utraque relatio Patris et Filii [illegible] cum illa
ipsa relatione spiratione deberent esse eadem relatio, quod absurdum [illegible]
Confirmo antecedens, quia quaecumque res actu realiter distinctae [illegible],
cum in divinis [illegible] non possunt esse idem cum una tertio
quin sint idem realiter inter se, quia cum careant virtuali distinctione reali semper
identificantur adaequate realiter [illegible], quod non contingit in relationibus divinis;
ideo hoc argumentum inefficax est in divinis. Duae res actu realiter distinctae nequeunt esse
idem realiter cum una relatione [illegible] duae relationes cum una re actu. Unde
dicendo cum [illegible] relatione Patris et Filii dici posse eandem relationem, [illegible] dicunt
esse eandem sine additione. [illegible] facile dissolvunt, supposita distinctione
virtuali, quae optime intelligitur [illegible] producti ad [illegible].

Sectio 60.
An sigura dictae relationes sint praedicamentales, an vero transcendentales.

Dico 1. relationes [illegible] in actu [illegible] esse trans-
cendentales [illegible] Patris et aliorum. Relatio praedicamentalis non [illegible]
ad terminum sed constituitur per terminum, ut dixi in [illegible]. At relationes [illegible] quae sunt
[illegible] producti ad terminum, sed non constituuntur per terminum, ergo non sunt praedicamentales
sed transcendentales. Deinde relationes praedicamentales respiciunt terminum pure ut terminum,
relationes [illegible] producti non respiciunt terminum pure ut terminum, sed ut producibile;
ergo [illegible] relationes praedicamentales non constituunt [illegible], quod constituunt
transcendentales [illegible]. Cum relationes [illegible] producti con-
stituunt [illegible] non erunt praedicamentales sed transcendentales. Idem dico
de [illegible] terminis quatenus producibilis, ut respiciunt [illegible] ut producibile.

Dico 2. relationes [illegible] ordine [illegible] terminum et [illegible]
[illegible] passive ad [illegible] esse transcendentales [illegible] relatio
[illegible]
or-

originis activ. cum illa dic non constituit personam, nec relatio originis passiva per prius, quia respicit tamen personam a qua est, et non est primalitas, de quorum ratione est esse ad personam et constitui per personam, ut docui in logica.

Dico 2º relationes quae assumptae restruunt in facto esse et vocari solent paternitas, filiatio, spiratio et processio non sunt primo primalitates ad partem rei transcendentales in Deo. Quod vero alia et ... de his relationibus loquuntur dicunt, supponunt ...; sed non esse ... si esset essentie primalitas, sed tamen duo quia ut dixi in logica relatio primalis constituit formaliter per utrumque extremum, atqui unum et eadem esse relatio, qua Pater refertur ad Filium, et sic ad ... quamvis multis ... fundi ... differentia, ... una dicitur esse relatio inter Patrem et Filium, alia inter Patrem et Filium et prius spirantem. Dico: quod si relatio primalis consistit in utroque extremo, ... relationes ... primalitates. Filiatio sumpta ... Filii esset Paternitas ...; cum nihil esset Paternitas quam ... utriusque extremi, quae formaliter constituunt filiationem, idem dico de filiatione. ...
Sed tu optime observe, quod relationes dicantur quandoque primalitates ... similitudinis denotationis Patris et Filii ..., quae in creatis ... primalibus conveniunt, tamen quia fundant in actuali productione activa et passiva ... creatam in actione et passione.

Quaestio 11

An Relationes distinguantur realiter, vel alio genere distinctionis ab essentia?

Sectio 1. De placitis refe=
rendis.

Primum placitum est eorum, qui realem distinctionem admittunt inter divinas relationes et essentiam. Sic Theodosiani, Angelius, et Damiani ti, qui ut testatur Nicephorus, asserebant Patrem non esse per se ipsum Deum, nec Filium, neque ipsum Spiritum Sanctum per se ipsum Deum esse, sed Deum eos dici, sive ... ; cui errori affinis est secta Gilberti Porretani in concilio Rimensi a Bernardo dictata. Nec multum distant, qui ut Albi refert, dicebant relationes extrinsece assistere, et dici idem ... praesentes ...

que

quatenus est indivisa et inseparabilis ab illa, quasi dicerent inter de essa, et relat.es non dari identitatem, sed indivisionem, quae quidem stare potest cum reali dist.e ut videtur in pbus continui, quae distincte sunt, et non divisae.

2.o Placuit eorum, qui absolute negantes realem dist.em alii videntur ex na rei minorem quidem reali, quia non negant realitatem, sed formalitates et conceptus essentiales maiorem tamen dist.e rationis, quia actu et formaliter existit ante omnem operationem intellectus. Unde appellari solet media quasi inter realem et rationis mediam. Sic Scotus, sic Gabriel, Okam. Marsil. Mair. et alii.

3.o Placuit nullam dist.em actualem dari ante operationem intellectus, admittit tamen quandam distinctionem virtualem realem, ut nos infra explicamus. ita Valent. P. Herice. Arri. Albert. Luisius. P. Hurt. Egid. Salman. et alii quam plures. 4.o Placuit eorum, qui nullam dist.em realem mediam aut virtualem, videntur ante opus intellectus, sed aliqui illam quam mens non fabricat et dici solet rationis; ita Henricus. Haricon. P. Suarez et Vasq. inter quos non leve dissidium est, quo genere dist.is distinguantur; nam aliqui admittunt dist.em ratiocinantis ex parte rei, alii eam negant. Illi quae deducunt ex conceptibus sive in ordine ad diversa [illegible]

Sectio 2.a Relationes an distingui realiter ab essentia

Haec [illegible] in dubio [illegible] Bon. August. Aneel. Nasiani. [illegible] relationes seu personalitates realiter distinguerent ab essa [illegible] non esse unius [illegible] distingui [illegible] relationes [illegible] distinctione realiter ab una essa [illegible] realiter illam [illegible]

Dico 2.º d. relat.es et essentia non opponuntur relative, ergo non distinguuntur realiter; patet cons.a q. ea solum in divinis realiter distinguuntur quae inter se opponuntur ex doctrina concili. Flor. [illegible] Ant.a patet [illegible] q. in essentia d.a non est paritas ablatis tribus personis [illegible]

Dico 3.º quod [illegible] primarum esset realiter composita, q. constaret pluribus realitatibus seu rebus realiter distinctis nempe essentia et relat.bus quod est damnatum in Concilio Lateranense. [illegible] tamen [illegible] Bern.

Dico 4.º [illegible] essentia est in tribus personis, seu relat.bus q. vel per identitatem realem, vel per realem unionem [illegible] nulla sit excogitabilis alia via quo in illis sit. per realem autem unionem esse non potest, aliud de tali unione excitaretur quaestio, num esset Deus, vel aliquid creatum; et tamen super decidenda foret per Concilia. Ergo dicendum est esse in illis per identitatem realem et consequenter non distingui realiter a relationibus. Deinde si essentia d.a distingueretur realiter a relat.bus non daretur trinitas sed quaternitas, q. ultra tres relat.es essentia esset 4.a entitas realiter dist.a Rursus deitas, divinitas seu essentia d.a praedicatur in abstracto de divinis personis ergo non distinguitur realiter ab illis et contra illae [illegible] distinguuntur realiter a deitate [illegible] relat.es Antecedens patet ex SS. PP. Cons.a probatur q. si distinguerentur realiter requireretur [illegible] de illis praedicari, [illegible] ad verum praedicationem requiratur identitas praedicati cum subiecto.

Dico denique [illegible] Bernar. contra Gilbert. [illegible] divina relatio non est aliquid [illegible] essentia, sed aliquid ab ea realiter distinctum, vel est minus, vel aequale, vel maius. Non minus, neque enim realiter minus est creatum et non Deus. Non aequale, neque [illegible] aequale est, non est aliud, quam ipse Deus, [illegible] relatio autem per te est aliud realiter ab essentia d.a seu Deo, nec denique maius, q. nihil potest esse Deo, vel essentia d.a realiter maius. Ac tandem [illegible] relatio esset Deus [illegible] summum bonum, [illegible] essentia, quae [illegible] est summum bonum, sed aliquo summo bono realiter minus [illegible] ex [illegible] non difficile

C-

Mitiis pluralitas deorum, quia quattuor personae essent realiter distinctae ab essentia divina, et tres non essent proprie, quam constituerent, ac proinde essent plures essentiae, non utcunque, sed realiter distinctae.

Sectio 3. An detur aliqua realis distinctio inter essentiam et relationes.

Tertio Durandus dixit quod essentia ex natura rei circumscripta omni operatione intellectus non est pure eadem cum relationibus, sed differre, et relationes esse ex natura rei distinctas realiter, sed differre esse, et relationes, ex natura rei, et talis differentia non est penitus circumscripta omni operatione intellectus. Minor probatur quia circumscripta omni re distincta realiter in divinis est talis differentia ex operatione intellectus nostri, in natura rei, siquidem essentia est formaliter in aliquo supposito, in quo non est formaliter quaelibet relatio in eo, ita essentia formaliter in eo, in quo non est formaliter, ita etiam formaliter Filius, Filiatio, Alia similia formaliter Deus, ita est formaliter Filius.

Respondeo distinguendo minorem: differentia actualis ex natura rei, nego minorem (ac dicta supponit) sed non admittit distinctionem essentiae et relationis circumscripta omni operatione intellectus; differentiam virtualem concedo minorem, et dico, illam differentiam esse in Patre, Filiatio non est in Patre, virtualis a distinctione virtuali, quae operatione intellectus proveniens aequivalet actuali non autem aliquid quod non sit virtualiter vel realiter, de quo diximus dispensatione.

Dicitur 2o: Ante opus intellectus est conjicienda in Deo essentia realiter non distingui a Filio, vel nihil est, quod a Filio realiter non distinguatur. Si dicatur 2o: Cum ante opus intellectus essentia Patris sit essentia Patris distinguitur realiter a Filio, Cum dicatur vera Paternitas esse distinctum in Filio, in ipsa natura divina. Respondendum enim distingui realiter a tribus personis, seu relationibus, ut contra versarij contendunt. Si dicatur 1o: Hoc aliquid non est id quod in Deo distinguitur realiter a Filio; et converterit aliud realiter, seu realiter distinctum. Atqui in Patre non distinguitur a Filio essentia ergo distinguitur quod est relatio essentia et relatio non sunt realiter idem. Atque

ficans. 4. e q dist.e media defendenda.

Rx tn nihil e ind. actu, et formaliter distinctu ante operat. intell. q n distinguat realiter a Filio, ee tn aliquid virtualiter distinctu, nempe esse q n distinguatur realiter a Filio. Ad illud q inferebat. sc. de aliquid n e id, q in n distingui realiter a Filio. Distinguo cons. sc. n e quid virtualiter, concedo cons; n e id formaliter nego cons. virtualis distinctio inter esse et relat. sufficit, ut verificem identica q distinguatur realiter a Filiat. et de alia q n distinguatur, cu distant q altera formaliter identificent inter se.

Dices; si esse e actu et formaliter id, q distinguit realiter a Filio. sc. distinguit realiter a Filio: patet, q. esse distingui realiter a Filio, et ee actu et formaliter, id q distinguit realiter a Filio, videntur tm synonimi aut saltem equipollentia. Rx nego cons, q. ut valeret debebat ee n solu actu et formaliter, sed et virtualiter, id q distinguit realiter a Filio, q cum secus sit n valet. Ad probat. dic, n ee tres equipollent., hec res e actu et formaliter id, q distinguit, et hec res distinguit, nisi addat hec res e ois sui virtute actu, q in virtute id q distinguit: de hoc ctoru infra, cu de dist. virtual. sermo sit.

Obi. 3. sc. pp. ctradictorie distinguit realiter a Filio, n distinguit realiter a Filio et verificant in Pre. ante op operat intell. sc. l. sc. eiusdz de eadem et sic damus duas ctradictorias formaliter, quia tales simul dicat sc. n v... sic sint de eadem. et sic id, de quo verificat una n erit ante operat intell. id, de quo verificat alia sicut amb. sunt eiusdz de eodz. Rx disting. cons. quoad priorem p. sc. ss. eiusdz actualiter et virtualiter nego; cons. i eiusdz actualiter, sed n eiusdz virtualiter, concedo cons: esse et relatio n ss. virtualiter idz, et ideo virtualis distinct. sed ss. alteram

D.

contradictio, quia dictamen ... quaecumque ad veram contradictionem requiritur
consistere ... eiusdem de eodem, sed est eiusdem de eodem, nostri ... actu
sed est virtuale. Multa alia ... solvi possunt, et quidem
non levia, atque tamen abstinemus, quia satis ... et alia
infra solventur.

Sectio 4.a

Utrum distinctio relativa ... distingui actu a ... essentia, distinctio
media, quam Scotus vocat ex natura rei.

Plane adversamur Scoto, illiusque discipulis, sed tamen ... praesenti
assertio ... 3. et 4. ... supra relati probatur, quidquid est,
... est reale, ... rationis, ... sit a ratione pendens, ... ante operationem
... existens a parte rei. Sed ... est a parte rei ante quamcumque
operationem intellectus, ... sit rationis ... quidquid est a parte rei ante quamcumque
operationem intellectus est reale: distinctio Scotica est a parte rei ante quamcumque
operationem intellectus, ergo est realis. Roboratur maior ... ...
... dividitur in ens reale ... rationis ... potest
realiter existere, et ens reale ... ... non potest
realiter existere, ... rationis ... si
distinctio Scotica potest realiter existere, est realis.

... identitas, quam distinctio media negat, distin-
guitur realiter ab extremis, interque datur talis distinctio, quae est identitas realis,
sed distinctio, quae negat identitatem realem est realis ... distinctio Scoti est realis.
... ... talis identitas
... ... ante operationem intellectus ... actu ... ... negatio ... vel
negata, ... duo contradictoria ... ... extrema
inter quae datur ... distinctio ... identitas, quam distinctio media negat

Di-

distinguit realiter ab extremis, inter quae dat distinctio, siquidem nullus melius signus dist. realis, dein quam unum posse esse realiter sine alio. –

Deinde identitas non est esse actu realiter ab extremis quae sint realiter idem sed formaliter seu essentialiter; quoniam non sunt eiusdem essentiae, sed diversae; quod est, ut dixi, sint idem realiter non sunt idem realiter identitate essentiali, seu formali ex natura rei; quia identitas essentialis, seu formalis, non est actu realiter, seu a parte rei inter illa extrema quae actu distinguit realiter ab illis quae distinguant realiter, quorum unum actu est a parte rei, altero non existente actu a parte rei. –

Dices 3.° fundamentum relationis esse dici idem formaliter, seu esse identitatem ex natura rei, ac deinde supervenire negationem seu distinctionem quae tollat eiusdem identitatem; verbi gratia, ante adventum negationis identitatis formalis erat idem realiter cum esse relationis, ut manifestum est; post adventum autem non est idem realiter cum illis, scilicet actu existens cum suo contradictorio (ubi quod potius fieri est non existens identificari realiter cum re existente) ergo per negationem illam supervenientem sublata est realiter identitas, quae antea dabatur ex natura rei inter esse relationis, et consequenter posita est realis distinctio quae ut dixi in logica convertitur cum negatione identitatis realis extremorum. Nunc sic idem proced. est, si ponatur idem negatio existens nunc inter esse relationis ac illa, quae destrueret identitatem formalem ex natura rei in dicta hypothesi; quia negatio identitatis formalis ex natura rei nunc existens est negatio identitatis realis, et ut mirum realis distinctio quam illa: respondet quod ex dictis ~~...~~

Sectio. 2.ª

Duplex alia ratio urget Scotum.

Alie

Alii DD. rid. qui n. leviant impugnant Scot. 1a. 11. Re-
latio Da. exa na sua n. e essa. seu na Dei. 2. n. e deus ex
ona sua; siquidem deus ex na sua p nihil aliud o Iltraic. qm
p essentiam sua nec Dei. Rursus: relatio Da. exa na sua n. est
deus. 3. Vt distincta a deo e ex na sua maior deo, l. mi-
nor, l. equalis, vt Bernar. da Gilb. arguebat. Atqui n. pot ii ex
ona sua oibus maior; Neque pot ii ex na sua minor deo
sicque quidquid e minus deo i creata, quomodo stri. scribit, quos
ona sua nequit attingere. Demique n. pot ii ex na sua
deo equalis, aliam ex na sua ecce ipsa deus (q in 1a. 3a.
negati) cum nihil posit ii ex na sua deo equale, nisi q
ex na sua e ipse deus, aliter erunt ex na rei duo dij
q e duo re infinite equales. Relatio Da. ex na sua distinguit
vna ab alio. 2. ex na sua e aliud a deo, ergo ergo vni
ii aliud ab alio, q ii ab alio distincta. verum ea rec
qua ex prec infeius. Vt sic predicat Cardellius q di. 3. earum
qua distinguunt, vnu e aliud ab alio, l. contra si Da. relatio
ex na rei distinguit a deo, ex na rei e aliud a deo.
Num ita Da. relatio ex na sua, e aliud a deo 3. ex na
Da. relat. e orim negatio dei in ipsa relat. vnu q e aliud e distinc
Dei in se negatio illius, a quo e aliud 3. in deo e aliquid
q ex na sua n. e deus, imo q ex na sua petit n.
ii deus q contra repugnat ex na sua ii deus. pt. q.
id a quo ore ex na sua negatio dei n. e deus ex na sua si
n. ... deus ex na sua ... ex na sua ... dei
sua distinctus sue nec ... competat ex na sua, q ea
mq.

negatio oriat̃ petit̃ ex na Sua n̄ ēē Dei. Ac deniq̃ cum repugnet q̃ ea negatio ñ oriat̃ a na Sua illi repugnat ex na sua ēē Dei.

His rōibus rene solvit̃ Scotistis relat̃ q̃ di. q̃ ex na sua n̄ ēē Dei; ēē tñ Dei realiter. Atq̃ cui repugnat ēē realiter Dei, cui repugnat ex na Sua ēē Dei, sed p̃rte relationi repugnat ex na sua ēē Dei, cū ex na rei oriat̃ negatio Dei. q̃o repugnat negatio ēē realiter Dei.

Deinde ea rōe Dei n̄ē aliud, quã dēr neg̃ illius sed relatio q̃ sit realiter neg̃ essendi Dei. q̃o realiter ñ ē Deus maior ex se patet, q̃ rō formalis, qua Deus ñ ē aliud ē negatio essendi illud. q̃o ea rō ñ erit illud, qua habuerit neg̃ illius. minor pbt̃ tunc ex distinct̃ scot̃ pcedenti, tunc q̃ inter duo q̃ distrea ñ dat̃ realiter mediu, sive aff. vel sed cum relatio q̃ ñ sint eq̃ rē, seu realiter esse Deus, nrig ē Sunt realiter oppositio distriy nempe neg̃ essendi Dei.

[illegible] numqm sufficienter explant, cur ñ sit appellanda realis, quamvis distinctio actualiter formalis ex istentia q̃ rē oio independenter ab operat. intel. datur in dictis, q̃ sit inter seperati puri formalit., et inter realitates, solu q̃ bat q̃ ñ sit tanta, quanta distinctis inter realitates, neq̃ ñ sit realis, sicut inter dest. aliis realitatibus ponit inequalitates sicut inter distinct. rōis cum fundo in re.

Sectio

Ceteris pbationes adversus distinctis Scoticam aliis formalib. impugnant Scotus tam igitur diligi ss. Pp. adversat. sic. Sicut, ipse distin=

tunc distinctae media ex natura rei possint dici idem realiter, tamen non possunt dici omnino idem, siquidem differunt ex parte rei aliquo modo actualiter et formaliter ex natura rei: deinde

conciliatur cap. damnamus de summa trinitate (...) est ... sicut ...

... distinctae ... diversitas ... quae distinguuntur realiter

tunc tamen formaliter ex natura rei licet possint dici non distingui realiter tamen non possunt dici ... distinctionem ... rei ... consideratione. Ut manifestum

... distinctio formalis ex natura rei ... utroque

... nec... siquidem ... sola ratione distinctio

... ipsius rei ... sed a ... relatione ... tamen

distinguuntur ... distinctio directe opponitur ...

... rei non erit summe simplex, qualis esse ... Carere

... actuali ex natura rei, atqui deus est summe simplex ... distinctio

... in deo ... non invenitur ...

... tertio ... Cyrillo et aliis

... distinctio ... aliquam auctoritatem ... quae facile quivis

potest satis facere.

Sectio 7.
Quae ab auctoritate ... distinctio ... facile solvuntur.

Sectio 8.

Argumenta difficiliora pro distinctione

... in 1 ... difficultatem ...

... filiatio ... natura ... ratione ...

... convenire ... identitatis ...

... numeravi ... distinctione ...

formaliter ex natura rei paternitas ... ?

... distinctio ... , ... natura, quae ... paternitate ...

... formaliter ex natura rei a paternitate, ... alia

... formaliter ex natura rei ... ex natura rei distingui ...

Si ... dixeris ... ...

Paternitatem, quia ita probo: de filiatione prima tertia, et quia actualiter et formaliter ex natura rei attingit ex primo principio, sed in illo primo non attingit actualiter et formaliter ex natura rei Paternitatem; ergo non filiatio prima Paternitatem. Minorem probo, quia ex primo principio attingit naturam, quae actualiter et formaliter ex natura rei non est Paternitas. Nec est in hoc absurdum propter quod Scotica distinctio admittenda est. Confirmatur a contrario. Sic, quia attingit actualiter ex primo principio differt de filiatione; sed Paternitas non differt, sed probat [illegible] de filiatione; ergo Paternitas non attingit actualiter ex primo principio; ergo quod attingit actualiter ex primo principio non est actualiter Paternitas, atque natura est, quae actualiter attingit ex primo principio; ergo natura non est actualiter Paternitas. De [illegible] ex [illegible] actualiter distinguitur et quae distinguuntur realiter distinguuntur actualiter ex natura rei. —

Gloriari possent Scotistae hoc argumento, si ita [illegible] quam a quodam Catholico non esset solutum. Ego tamen nihilominus [illegible] quod in illa [illegible] attingit ex primo principio est realiter Paternitas; [illegible] Si [illegible] dixeris: datur realis distinctio inter Paternitatem et naturam, quia [illegible] ut [illegible] de filiatione probatur [illegible] inter Paternitatem quia [illegible] de filiatione probatur realiter id quod actualiter differt realiter ex primo principio; sed actualiter differt realiter Paternitas ex primo principio; ergo de filiatione probatur realiter Paternitas. Minor probatur [illegible] ex primo principio differt natura quae actualiter realiter Paternitas.

Itaque si probat probat argumentum, sane deducit non solum identitatem formalem ex natura, sed etiam realem inter Paternitatem et [illegible]. Cum non solum in sensu formalis identitatis ex natura rei

Sed

Ad in sensu reali, et identico Paternitas negueat praedicari de

Filiat. Argumentum est. Si id realiter est, quae realiter

praedicatur de Filiat. Vias. quae vera est. Ad Silven-

dum proprium argumentum.

Rio etiam

realis, et actualis identitas, non tamen si non in-

venia identitas virtualis, ad dari actualis identitatem

inter prius, et sub illa interrogatur. Ad

ratione rei inter priorem, et actu et formaliter ex natura rei

Attingit ex parte prati et actu et formaliter ex natura rei

Paternitas, sed non. Ad vero in tantum dis-

tinctionis. Cum mihi inferetur nos labi in sexsim

q. id de filiat. Paternitas praedicaret, nego. Ad N. n.

Sequitur ex mea doctrina (ut ex dicendis constabit)

praedicandum Paternitatis de Filiat. Ad probatum nego id totum prati

quae ex parte prati Attingit (dato quod attingat totum id quod prati

actu et virtualiter, in quo iudice est) solum pro eo quod actu et virtute

est ipsa. Paternitas autem sit virtualiter ipsa, et sit ex

natura rei, et induit res prati sed excit.

Ad primam Ponit P. Arriaga disputatione integro

Sillogismo immediate quod Attingit ex parte prati,

Paternitas virtute distinguuntur per convenire simul virtualiter

attento quod Attingit partem prati, non tamen alio ex quo est actu

ex natura rei. Sicut per id distinguitur virtualiter realiter

cum altero ex quo actu non coincidit. Unde tamen mala est

Coniunctio natura Attingit natura Paternitatis. Attingit Paternitas

quae coincidat realiter, ita Paternitas coincidat rea-

liter Paternitas ... praedicatione veritatis

Ut

Ut Aur. dub. quod attingat ex parte potentiae actu et formaliter ex natura rei Paternitatem, licet non virtualiter. Distinguo maiorem, quod attingit tam actualiter, quam virtualiter affirmatur de Filiatione concedo maiorem; quod attingit actualiter sed non virtualiter, nego maiorem. Et deinde concedo minorem, et nego consequentiam quia ut neget Paternitatem affirmata natura sufficit quod virtualiter non attingat Paternitatem, quidquid sit an attingat actu ex natura rei. nam distinctio virtualis talis est, ut de re actualiter indistincta verificentur praedicata ex se contradictoria quoniam facit aequivalere pluribus actu et formaliter distinctis. Unde patet ad formam, quae in confirmatione tangitur.

Sectio

Alia argumenta pro distinctione Scoti.

Obiicies deinde. natura divina (ratio argumenta) est formaliter communicabilis, relatio Paternitatis non est formaliter communicabilis, ergo relatio Paternitatis non est formaliter una, sed quid ad non formaliter distinguuntur quod tamen cum convenit ante operationem intellectus erit distinctio formalis a parte rei inter extrema realiter identificata, ut constat tenebatur: cum illa indistinctio. Si non relatio esset idem formaliter cum natura, esset formaliter ipsa natura, et formaliter ipsa natura est, sed ipsa natura est formaliter communicabilis ante operationem intellectus, ergo relatio erit ante operationem intellectus formaliter communicabilis [illegible] singularis.

[illegible] Respondeo eadem esse instantiam posse argui adversus Thomistas in reali identitate et reali distinctione. [illegible] distinguo [illegible] relatio Paternitatis non est formaliter a[illegible]

tualiter ma[ior] nego cons. n[on] e[st] essentialiter virtualiter concedo cons. ad

mitto n[on] virtualis dist[inctio], quae plus petit ad verificanda contra=

dictoria, quam formalis sive actualis, n[on] formalis ex natura rei. Proba

[illegible] Suffrantius distinguo cons. quod est essentialiter ipsa

e[st] alia sed n[on] virtute nego cons. et est essentialiter, quia [illegible]

virtute nego cons. et ente ymmo [illegible] sumpta distinctione [illegible]

quod ipsa e[st] essentialiter communicabilis [illegible] quod [illegible] e[st] nego ant. [illegible]

[illegible] ipsa, quod virtute e[st] [illegible] ant. et nego cons. quia [illegible] virtute

n[on] sit relatio paternitatis quamvis ea sit actu n[on] sequitur quod

paternitas [illegible] sit essentialiter communicabilis

[illegible] adaequatus conceptus specificus

essentiae [illegible] communicatur Filio [illegible] n[on] communicatur [illegible] essentia [illegible] quid

quid n[on] communicatur Filio n[on] e[st] actualiter formaliter de conceptu specifico

essentiae. Aliquid de conceptu specifico essentiae n[on] communicatur

[illegible] n[on] communicatur adaequatus conceptus specificus [illegible] -

positus [illegible] [illegible] e[st] [illegible] conceptus speci-

ficus [illegible] distinguendi [illegible] ex natura rei. [illegible] paternitatis quae n[on]

communicatur Filio distinguitur ab essentia ex natura rei.

[illegible] distinguo ant. adaequatus conceptus speci=

ficus [illegible] essentiae communicatur Filio [illegible] ant. [illegible]

conceptus formalis sive actualis nego ant. [illegible] simul cons. [illegible]

[illegible] utrumque assumptum quod n[on] communicatur e[st] aliud

formaliter de conceptu specifico essentiae aliquid de conceptu

specifico essentiae virtualiter acceptum communicatur [illegible]

[illegible] formaliter sed n[on] virtualiter acceptum [illegible]

[illegible] sequitur quod n[on] communicatur adaequatus conceptus actualis [illegible]

+ probatio quia si quid n[on] communicatur est aliud a formaliter de conceptu specifico essentiae =

qa actu est significare adaequatum ... ad missionem [illegible] ... facile [illegible]

divinae relationis paternitatis [illegible] ... conceptus spe-

ciei [illegible] esse; sed ex ea virtualiter [illegible] suf-

ficere virtualis distinctio, de [illegible] virtualiter acceperit [illegible]

[illegible] paternitate.

Dico 3. Ante operationem intellectus unio [illegible] non tra-

[illegible] ad [illegible] filij [illegible] non trahit [illegible] ad [illegible] ante

operationem [illegible] filij [illegible] non [illegible] ad [illegible]

[illegible] alia actu [illegible] unio, siquidem non [illegible] una [illegible] alia, sed

[illegible] indivisibilis [illegible] diversis nominibus compellatur. Hoc [illegible]

[illegible] realis distinctio, non valet realiter ad [illegible] et non trahit

realiter ad [illegible] non realiter [illegible]

[illegible] realiter ad [illegible] non [illegible]

una [illegible] alia, sed [illegible] indivisibilis diversis nominibus [illegible]

pellatur. [illegible] unionem [illegible] trahit [illegible] ad [illegible]

[illegible] virtute [illegible] distinctio, non ad [illegible] alia

[illegible] unde [illegible] non trahit [illegible] ad [illegible] virtualiter

accepta [illegible] simul [illegible] nihil aliud [illegible]

[illegible] distinctio [illegible] inter ipsam [illegible] unionem [illegible]

aliquid virtuale [illegible] virtute distinguitur in [illegible]

Dico 3. Ante operationem intellectus maior distinc-

tio est essentiae a relationibus, quam essentiae a se ipsa [illegible] distinguitur a re-

lationibus [illegible] distinctione media [illegible] alia [illegible] maior

una quam alia [illegible] actu [illegible] formaliter [illegible] relationes [illegible] essentia

quam essentia [illegible] ipsa [illegible] distinguitur [illegible] maior [illegible]

distinctio virtualis [illegible] maior actualis [illegible]

[illegible] id [illegible] inferior [illegible] distinctio actualis [illegible]

[illegible] virtuali [illegible] nulla [illegible] actualis distinctio.

[illegible]

ante operationes intellectus, non potest esse maior, et minor; in autem virtu=
alis, quia essentia non distinguitur a se virtualiter, distinguitur autem a relationibus.
Et ideo succedit maior distinctio virtualis a relationibus, quam a se ante operationes
intellectus.

Sectio 10.

Reliqua argumenta in favorem Scoti.

Adhuc multa supersunt quae favere possunt Scoto, tamen non est profunditas
huius mysterii, tantaque difficultatis copia, ut si rivum excitare velis, erumpat
fluvius, et fluvio excitato exurgat mare. Rursus igitur obiicitur. Impos=
sibile est ante operationes intellectus relationem Divinam (idem est de ceteris) esse actu, et ex
natura rei, id, cui repugnat esse, quod ipsa est, sed ante operationes intellectus repugnat
Deitati esse actu et ex natura rei, quod relatio Divina est; ergo impossibile est ante operationes
intellectus relationem Divinam esse actu et ex natura rei Deitatem essentiam. Consequentia liquet, Mi-
nor ex eo patet, quia relatio Paternitatis ante operationes intellectus est opposita
Filiationi, et ab ea realiter distincta; essentiae autem Divinae hoc repugnat
cum per suam essentiam debeat identificari, et non opponi Filiationi. Probatur Maior
impossibile est relationem esse id, cui repugnat esse ipsam, cum esse ipsam, et esse quod ipsa est vi=
deantur converti. Ergo impossibile est relationem esse id, cui repugnat esse, quod ipsa est. Videtur
nimis urgere argumentum, quod poterat aliter suam vim ostendere: nam relationi
Paternitatis repugnat esse, quod essentia; siquidem essentia est Filiatio, et relationi Pa=
ternitatis repugnat esse Filiationem, atque ideo relationi Paternitatis repug=
nabit esse, quod essentia est, et consequenter repugnabit actu et ex natura rei esse essentiam.

Respondeo distinguendo maiorem impossibile est ante operationes intellectus
esse actu, et ex natura rei id, cui repugnat esse actu et ex natura rei, quod ipsa
est concedo maiorem; cui repugnat virtute, quod ipsa est nego maiorem. Et
minorem cum consequentia. Etenim Deitati essentia formaliter actuale esse, quod Deus est du=
plex virtualis respectu [illegible] essentiae et relationibus atque ideo actu et
ex natura rei est, quod est essentia, et quod est relatio [illegible] convertitur in relativa

Et

et absolute realiter distincta, et realiter identificata filiationi, quin oporteat admittamus formale contradictionem; neque distinctio virtualis istius talis, neque enim admittimus d. esse per eius conceptum virtualem esse absolutum, et indistinctum, quae est distincta et relativa, sed per diversum, hoc est, per virtualem conceptum relationis est relativa et realiter distincta, per virtualem essentiae absoluta et indistincta.

Obiicies 2.º idem actu, et formaliter ex natura rei requirit a se ipso distingui reali distinctione: sed si essentia non distingueretur actu et formaliter ex natura rei a dictis relationibus idem actu et formaliter ex natura rei distingueretur a se ipso reali distinctione; ergo essentia distinguitur actu et formaliter ex natura rei a dictis relationibus: Maior videtur clara, neque si idem actu et formaliter ex natura rei a se ipso realiter distingueretur esset idem, ut supponimus et non esset idem, quia nihil est actu et formaliter ex natura rei idem, a quo realiter distinguitur, minor probatur, quia si essentia non distingueretur a dictis relationibus ea distinctione actu et formaliter ex natura rei, esset idem ac filiatio et paternitas; ergo cum distinguatur filiatio, quae actu et ex natura rei est essentia reali distinctione a paternitate, quae est actu, et ex natura rei est essentia, ipsa essentia distinguitur realiter a se ipsa.

Ad hoc dicitur stare realem distinctionem inter d. essentiam et relationes non solum formalem ex natura rei: Ad illud Res. concessa maiori et negata minori ad probationem secundo ante distinguo consequens ergo cum distinguatur filiatio reali distinctione, ipsa essentia distinguitur secundum conceptum virtualiter distinctum a filiatione, quo est idem cum paternitate, nego consequens: secundum conceptum virtualiter distinctum filiationis quo non est idem cum paternitate, sed realiter ab ea distinguitur concedo consequens: unde non concluditur, quod idem a se ipso distinguatur secundum idem, quo est idem.

Hoc ut clarius explicemus (continet enim gravissimam difficultatem) advertere essentiam divinam licet actu et ex natura rei sit formaliter idem cum tribus relationibus, sed posse virtualiter ab illis distingui; atque ideo continere (quantum ad nos attinet in hisce) 5 conceptus virtualiter distinctos

Ab-

Alteri essentiae, alteri Paternitati, alteri Filiationi, alteri passivae processioni Spiritus S. sunt iis decepti virtualis essentia est idem actu et formaliter cum Paternitate Filiatione et passiva processione: sunt nullum vero reliquorum est idem realiter, aut formaliter cum aliis, potius sunt decepti virtualis Filiationis distinguit realiter a decepto virtuali Paternitatis, et sunt decepti virtualis passivae processionis distinguit realiter a Paternitate, et Filiatione; facitque distinctio virtualis primi decepti a reliquis, quae reliqui licet sint idem realiter, et formaliter ex natura rei, [illegible] cum ... qui se habent per modum tertii non sunt idem realiter, aut ex natura rei inter se; in quo sita est profunditas huius mysterii. —

Dices 3. si divina essentia est actu et formaliter ex natura rei relatio et persona, essentia divina generat, non minus quam persona cum nulla actualis distinctio detur inter utrumque. Sed sunt formaliter idem, sic enim damnatur est in Concilio Later. c. damnamus, et in Florent. sess. 18. ergo admittenda est formalis distinctio ex natura rei inter divinam essentiam, et relationes, seu personas. Respondeo Concilia de divina essentia non sunt loquuta quae actu est, sed de illa ut virtute distincta a relationibus et personis, et sic virtualiter accepta non generat, nec generatur ut Scotus dicit, praedictos textus non loqui de essentia sumpta quae identica est relatio aut persona, sed sumpta quae ex natura rei distinguitur ab utraque.

Sectio. 11.

Praevia explicatio virtualis distinctionis, et identitatis ad ulteriora asserta. —

Quia pede moveri non possumus in hac materia, ut arbitror, sine virtuali distinctione, ut ex proximis dictis facile constare potest, necesse est explicemus, in quo ea consistat, et quid sit virtualis identitas illi opposita, quod non admodum exacte videtur tractasse doctus et tamen si D. Zumel q. 27. de Tri. d. 2. dub. 4. memb. aliquantulum specialius hac de re agat est ipse virtualis distinctio equivalentiae distinctionis

re-

realib. actualib. formalib. inter extrema realiter identificata in ordine ad praedi-
ta ex se contradictoria verificanda; nam cum distinctio formalis non sit id
virtute et equivalentia praestat per indivisibilem entitatem in ordine ad verifican-
da praedicata contradictoria et ad diversa munia exercenda, quae per
diversas entitates praestaret distinctio realis formalis; unde dicta est
virtualis, quasi virtute continens actualem realem. —

Non dixi, ut communiter Doctores dicunt, distinctionem vir-
tualem esse, quae equivalet extremis realiter distinctis ut distinctis, quia
esto bene possit recte intelligentia haec definitio non videtur formaliter
explicare ipsam distinctionem, sed extrema virtualiter distincta inter
quae versatur; nam extrema virtualiter distincta equivalent extre-
mis aliis et realiter distinctis ut distinctis, atque ideo nec fun-
damentum distinctionis ipsa cum extremis explicanda est virtualis distinctio
per equivalentiam realibus distinctionibus actualibus formalibus, sed extrema vir-
tualiter distincta per equivalentiam extremorum actu et formaliter
distinctorum. — Ut autem clarius contingens haec virtualis
equivalentia consistat, adverte formalem distinctionem realem duo praestare, unum
facere, quod extrema inter quae versatur nequeant de se altero praedi=
cari, possint vero ab altero negari. Unde quia Petrus distinguitur realiter formaliter
a Joanne, nequit dici de Joanne quod sit Petrus, aut de Petro quod
sit Joannes: potest vero dici de Joanne quod non sit Petrus et de Petro quod non sit Jo=
annes: alterum facere quod ex duobus contradictoriis praedicatis unum veri=
ficatur de uno extremo et aliud de alio. Sic de Petro verificatur, quod
sit filius Pauli, doctus, ingeniosus, etc. de Joanne quod non sit filius
Pauli, nec doctus nec ingeniosus etc.

Distinctio virtualis non equivalet distinctioni reali formali
in primo, sed in secundo quia licet faciat quod de uno extremo virtuali

veri=

verificet Vnū pratū contradictoriū, et de alio virtuali aliud; Non tn̄ facit, q̄ ea extrema realia nequeant realiter de se p̄dicari, aut q̄ possint realiter negari; aliàs n̄ eet virtualis distinctio, sed actualis realis formalis: requirit. n. hoc genus distinct.is identitatem actualem formalem inter extrema, que virtute differunt. ~

Hinc ē q̄ virtualis distio intercedens inter essentiam et Paternitatem n̄ facit, q̄ essentia n̄ sit realiter Paternitas, aut q̄ Paternitas realiter n̄ sit essentia; facit tn̄ q̄. Paternitas n̄ sit Filiatio, et essentia sit Filiatio, q̄ essentia n̄ distinguatur altè et simpliciter a Filiatione, et Paternitas altè, et simpliciter distinguatur. pot hoc declarari, et. si n̄ planè vnū, l. altero exemplo Vbicatio indibilis Angeli sine distinctione reali partium facit q̄ extensio localis constans partibus faceret in ordine ad spatium: facit. n. q̄ Angelus sit in oibus et singulis partibus spatij, et cum faciat oēs ēē p̄sentes Angelo, n̄ facit q̄ oēs sint p̄sentes inter se, sic distio virtualis sine distinct.e reali actuali partium facit q̄ faceret distio actualis partium in ordine ad prata contradictoria: facit. n. q̄ essentia d. sit in oibus, et singulis personis, et cum faciat oēs ēē p̄ identitatem p̄sentes d. essentiae n̄ facit q̄ p̄ identitatem sint p̄sentes inter se. ~

Id explar d.a immensitas, et d. eternitas: illa. n. cum indibilis sit facit sua extens.e virtuali oēs creaturas quantumuis distantes deo intimas, et p̄sentes, quin propterea faciat eē intimas, et p̄sentes inter se: Eternitas cum sine intra success.e actuali solū sit tota simul, sua virtuali facit deum simul existere ex p̄te sua successioni infinitorum annorum, nec tn̄ facit annos simul coexistere inter se ita virtualis distinctio facit q̄ essentia identificari personis, nec tn̄ facit p̄sonas identificari inter se. \

Sed

Sed videamus jam, quid sit identitas virtualis? Est extremorum, quae inter se realiter identificantur mutua et reciproca aequivalentia virtualis in ordine ad munia realia et praedicata contradictoria. Unde quae sunt virtualiter idem non possunt verificare praedicata contradictoria ex se: quia ad hoc opus erat quod ratione unius conveniret aliquod praedicatum realiter, quod non conveniret realiter ratione alterius. Atqui non potest res ita se habere in virtute mutua aequivaleant et aequivalentia virtuali in ordine ad munia realia et praedicata contradictoria faciat, quod quidquid realiter potest, possit et aliud: et quidquid ratione unius realiter convenit conveniat ratione alterius, non secus ac aequivalentia distinctionis realis facit quod praedicata contradictoria, quae verificarentur si extrema realiter distinguerentur, verificentur, quamvis actu non distinguantur ex se ipsis quia de se invicem non negantur. —

Possumus aliter explicari identitas virtualis sic: est illa, quae facit ut extrema actu identificata aequivaleant distinctis realiter, ut distinctis, in ordine ad munia realia et praedicata contradictoria verificanda: unde deitas et essentia divina sunt idem virtute, item divina volitio et amor primus productivus spiritus sancti et relatio spiratoris, quia sibi invicem mutuo aequivaleant non aequivalent distinctis realiter ut distinctis, quo circa quidquid deo convenit realiter ratione unius, convenit et ratione alterius. Nec mireris, quod tam distinctionem virtualem quam virtualem identitatem constituamus in positivo, quia quamvis distinctio virtualis non sit actualis formalis, nec est pura negatio, nec carentia identitatis neque extremorum illi contradictorie oppositae, tamen si utraque importet aliquid negativum, neque distinctio virtualis importet negationem mutuae aequivalentiae inter extrema virtualia, et identitas virtualis importat in utroque extremo negationem aequivalentiae rerum realiter distinctarum, ut distinctarum. Unde ambae consistunt partim in po-

si-

sitivo, et partim in negativo; positivus virtualis identitatis e mu=
tua equivalentia virtualis extremorum; negativus e negatio equivalentie
realis distinctionis: positivus virtualis distinctionis e equi=
valentia distinctionis realis, negativus e negatio mutue equivalentie virtualis.

Sectio. 12.

Divinas relationes virtualiter distingui ab essentia ante operationem intellectus.

Explicata distinctione virtuali probandum e essentiam divinam virtualiter di=
stingui a relationibus divinis, ita DD. 8. 3. placiti sect. 1. supra relati.
Probatur 1. illa extrema distinguuntur virtualiter, que absque actuali
distinctione equivalent rebus realiter distinctis, ut distinctis, in ordine
ad verificanda ante operationem intellectus predicata contradictoria: sed ita se
habent essentia divina et relationes divine, ergo distinguuntur virtualiter. Minor probatur,
quia ea equivalent rebus realiter distinctis, ut distinctis, in ordine ad veri=
ficanda ante operationem intellectus contradictoria predicata que sine actuali
distinctione ita bene verificantur ante operationem intellectus predicata contradictoria, ac
si essent actu et realiter distincta, sed divina essentia et relationes absque
actuali distinctione ita bene verificantur ante operationem intellectus predicata contra=
dictoria ac si actu et realiter distinguerentur. ergo etc. Minor ostendi=
tur, quia non minus absolute, et vere dicitur de Paternitate quod distinguatur
realiter a Filio ante operationem intellectus, et de essentia, quod non distinguatur
realiter a Filio, de paternitate quod producat, de essentia quod non producat,
de Filiatione et processione quod producantur, de essentia, quod non producatur, quam
si actu, et realiter distinguerentur. ergo etc.

Probatur 2. de eodem non possunt ante operationem intellectus
verificari predicata contradictoria, ut lumine naturali notum est; sed de essentia
divina et relationibus verificantur ante operationem intellectus predicata con=

Dist

d.a Victoria ut ex dictis et fide constat, q. essa div. et relat.es

n. ss. oio idq antecoperat. intell. atqui ss. oio idq actu et formaliter

siquidq probavimus neq. actuals reals, neq frals distinctq ex na. rei

dari inter d. essa et relat.es antecoperat. intell. q. solq restat, qd sint

idq virtualiter, seu q virtualiter distinguant.

Pr. 3.o si d. relat.s et essa n. distinguerent

virtualiter mutuo sibi equivalerent in ordine ad munia realia: sed n.

mutuo equivalent q. n. ss. idq virtualiter. Minor pr. q. munus reale

unius relat.is e opponi alteri realiter ab ea distingui illq pducere, aut

ab ea pduci, sed in ordine ad hec munia n. equivalet d. essa, nq ea pre-

stare n. posit; neq n. essa opponit relationi ab ea realiter distin-

guit, illq pducit, aut ab illa pducit, q.

Pr. 4. (et e dfratio urib.) a pratib. ex se co-

tradictorijs solq por auferre oppositq incompatibilitaq, et repugnantiq,

ut simul spatiane distinctio realis subjq, de qq enunciant, aut quid

equivalens, sed in d.a essa, et relat.s spatiunt grata ex se dtra

dictoria, que de illis enunciant q. ab illis, ut spatiane, n. aufe-

rat opp. incompatibilitaq, et repugna distinctio realis actualis, q.

quidq nulla sicut mi mediat inter essa et relat.s illq auferet quid e-

quivalens, sed equivalens distinctioni actuali reali e virtualis q. inter

essa et relat.s dat distinctio virtualis.

Pr. 5.o secta hac distinct.e virtuali facile

solvunt circa alia fere in solubilia, et tn n. deprimit divina

simplicitas siquidq virtualis distinctio admittit oimodq actualq

identitaq, solq qm facit, q sine distinct.e equivaleat distinctis

et sine multiplicitate equivaleat simplicitati, q maxime extolli-

tur ejus perfectio et eminentia. unde S. Dionisiq dixit, in deo e multi-

plicq simplicitas et simplicq multiplicitaq, quasi clarius diceret

ee

ēē in Deo multiplicitatẽ virtualẽ et simplicitatẽ actualẽ.

Aut dic, quare d.ª æternitas talis eminentiæ à te credit, ut sine success.ᵉ æquivaleat realiter successivis, et d. immensitas sine extens. æquivaleat realiter extensis, et ita credit talis eminentiæ d.ª simplicitas, seu identitas, ut sine reali distinct.e æquivaleat realiter distinctis. Laudo Ricard. Vict. qui lib. 2. de Tri. c. 20 cum d.ª simplicitate conjunxit virtualẽ, seu eminentialẽ nr̃ũ multiplicitatẽ. ita. ibi d.ª unitas cum plenitudinis universitate &c.

Sed petes. An hæc distinctio virtualis n̄ solum debeat admitti inter ess.ᵃ et relat.ᵉˢ; sed et inter reliquas alias divinas perfect.ᵉˢ: DD. variant; alij n. affirmant; alij negant. ideo rem expendo in m.ª de Attributis; quoad præsens tn̄ attinet facilius concedere intell.ᵐ et voluntatem virtualiter distingui, quod videt indicare Aug. lib. 15. de Trin. c. 17. dum de intellig.ª et dilect.ᵉ sic ait: Nec distent (actu) in divinis ista sicut in nobis aliud ē memoria, aliud intelligentia, aliud dilectio, seu caritas: sed unum (actu) aliquid sit quod dicta valeat virtualiter.

Sectio. 13.

Argum.ta P. Hemelman adversus dist.ẽ virtualem.

Acriter invehit in nr̃ã distinct.ẽ hic vir doctiss. in sua disp. Theo. volum. 1. tit. 3. dis. 1. c. 27. per totum multa dicit, præcipua solvemus hic. 1.° dicit. Vel hæc distinctio existit a parte rei, vel n.? si 1.ᵐ ē realis, hoc n. quod existit a parte rei reale ē, et consequenter ess.ª et relat.ᵉˢ distinguuntur realiter. Et esse; si vero 2.ᵐ ē dist.º rõis, cum nequeat n̄ ēē rõis, quod a rõe pendet in sua exist.ª et esse.

Resp. existere a parte rei, et ēē realẽ virtualẽ, n̄ realẽ formalẽ.

Ⱥ [?]ienter efficere q. relat. distinguant realiter virtualiter, ab essentia non realiter formaliter, quod est sine dist. reali equivalere distinctis realiter sicut dixi. ~

Obiic. 2°. de quidditate distinct. cuiuscumque est negatio identitatis, sed a parte rei datur negatio identitatis inter essentiam et relationes, ergo non in tenere datur a parte rei distinctio virtualis. maiorem supponit probatque ex Scoto de dist., quae est a parte rei dicitur patere, quia quae a parte rei distinguunt ita se sint, ut unum sit aliud atque ideo sint negatio identitatis inter se. Minorem probat, quia si esset negatio identitatis a parte rei inter deitatem et paternitatem a parte rei pater non esset deus: propterea quod nos libenter admittimus probatam minorem. ~

R. distinguendo maiorem de quidditate distinctionis cuiuscumque formalis actualis do maiorem: de quidditate distinctionis cuiuscumque concedendo nego. non formalis nego maiorem, et concedo minorem et nego consequentiam quia distinctio virtualis non est formalis actualis sed equivalens in ordine ad verificanda contradictoria. Posset et aliter resp. distinguendo maiorem sic: de quidditate distinctionis cuiuscumque est negatio identitatis formalis aut virtualis concedo maiorem: est negatio identitatis solius formalis nego maiorem. Similiter ad minorem sed a parte rei non datur negatio identitatis formalis inter illa et relationes concedo minorem, non datur negatio identitatis virtualis et formalis nego minorem et simul consequentiam nego identitatis virtualis est negatio mutuae equivalentiae extremorum virtualiter, quae non opponitur identitati actuali formali ut supra diximus, et hanc negat distinctio virtualis. ~

Arg. 3°. Omnis quae est actua parte rei distinctio, alia est multiplicatio, divisio, multitudo, et numerus, sed haec non datur actu a parte rei inter essentiam et relationes, ut constat ex Florent. ergo nec distinctio illa actu a parte rei. R. distinguendo maiorem omnis quae est actu a parte rei formalis distinctio, concedo maiorem, virtualis tantum, nego

nego maiorem, et aliter dico quod actualis distinctio est multitudo, divisio, multiplicatio et ea ratione, qua distinctio est dico maiorem aliter non est nego Maiorem: distinguo consequentiam minorem. Sed hic non datur formaliter a parte rei dico Minorem et hoc contendit Florent. non datur virtualiter nego minorem: dari virtualiter est dari equivalentiam distinctionum multitudinis et numeri, sine actuali numero, distinctionem multiplicitatem formalibus, quae nihil dicit imperfectionis

Obiicit 4o. admissa hac distinctione virtuali esse a relationibus admittendas esse plures processiones, quam duae a parte rei contra Theologos doctrinam Scholasticorum. Est Rev. P. 3. non est admittenda ei nomine virtualis distinctio a parte rei: probatur antecedens, quia quaelibet essentia sit radix divina relationum et hae ab illa fluant, si virtualiter ab illa distinguuntur a parte rei, a parte rei profluent et consequenter erunt a parte rei tot processiones quot relationes quae quaelibet sibi vendicet suam specialem processionem. Ad neg. secundo antecedentis. Ad probationem do tres processiones virtuales ex parte rei; nego tamen, actualiter et simpliciter esse plures quam duas, quia virtuales processiones non sunt actu, et simpliciter processiones sed aequivalenter, quemadmodum semen quod dicitur virtualiter arbor non est simpliciter arbor, nec hoc virtualiter simpliciter homo: sicut nec continentia eminentialis, seu virtualis creaturarum in Deo est in illo, dantur in Deo omnipotens simpliciter creare, sed cum restrictione, et addito eminenter, virtualiter, Dum itaque processiones assignantur duntaxat duae, quaelibet sunt formaliter, et simpliciter processiones quarum proprium est habere terminos actu et sic distinctos distinctione reali formali.

Nec dicta D. Ber. et Gilb. obstat huic hi. dum n. linius ... nil melius exercitari potuit, hac distinctione virtuali intelligit melius quod sic intelligit distare a multiplicitate formali actuali, quae illam Deo repugnat et non a virtuali, quae nullam hic repugnantiam cum divina perfectione et simplicitate: imo sine ista distinctione virtuali salvari nequit Trinitatis personarum cum unitate essentiae et eiusdem necnon divina fecunditas. Unde cum

Uno

viā adversarij conantur adstruere perfectiones in d.a simplicitate, aliā ea destruunt in d.a foecunditate; quia d. formalitates, ut prias actuales identitates. Nec q.a quaelibet multiplicitas virtualis dedecet aliam non affirmando esse fundalis, et fralis rationis multiplicitas relationum inter possibilitates et essentiae: quare sicut tu admittis ante operationem mentis distinctionem fundalem et post eandem operationem, actualem fralem: ita ego dico virtualem quae infinitam exigit perfectionem, et tamen propria est dei, ut prioris repugnet creaturis.

Sectio. 14.

Aliorum argumenta contra eam de distinctione virtuali.

Rursus obiic. contra virtuali distinctioni convenit definitio distinctionis actualis realis; ergo non est solum virtualis, ut contendimus. Sed actualis realis, quae cum repugnet inter essentiam et relationes; ergo repugnabit distinctio virtualis. Ant. pr. quia unum actu distingui ab alio realiter, est esse aliquid actu et realiter, quod non est aliud, sed essentia d.a est aliquid realiter actu, quod non est Paternitas; ergo etc. minor pr. quia essentia est realiter filiatio, quae non est realiter Paternitas, sed ab ea realiter distinguitur. Confirmatur ea realiter distinguuntur actu, quorum uni convenit actu aliquid realiter, quod non convenit alteri; sed uni et ex distinctis virtualiter convenit actu aliquid realiter, quod non convenit alteri; ergo actu, et non solum virtute distinguuntur realiter. Minor pr. quia Paternitati convenit realiter distingui actu realiter a filiatione, hoc autem non convenit essentiae. ergo etc.

Respondeo neg. conseq.: Ad probationem nego maiorem cum Albert. 1. p. tr. 4. de Trinit. d. 3. sect. 10. P. Luisius q. 27. de tri. d. 3. dub. 5. num. 6. et P. Hurtado in manuscriptis de trin. non enim ea est definitio distinctionis realis, seu realiter distinctorum; sed haec illa distinguuntur realiter, quorum unum non est realiter aliud a quo distinguitur, quare licet essentia sit aliquid realiter nempe filiatio, quae non est realiter Paternitas, est ipsa Paternitas realiter, et non deberet esse, ut ab illa realiter distingueretur.

Ad

Ad ○ fratr. dic, non ē semper in d.ᵃ actualis distinct.ᵉ realis
quod uni conveniat aliquod praedicatum realiter, quod non conveniat alteri, quia hoc
convenire possit à distinct.ᵉ virtuali, ut probatum est, non infert inde dist.ᵉ
realis actualis contrate sed, l, actualis, l virtualis.

2.º distinctio virtualis facit, quod negetur de deo aliqua
perfectio quae repugnat eius nullae distinctio: probatur cons.; quia deo repugnat quid
quid ē in ea, ut illi praedicatum negatur contradictoria aliquam perfectionem. Ant.
ostendit, quia distinctio virtualis facit, quod de P. qui deus ē negetur filiatio
seu relatio filius. quae ut constat infert ē perfectio d.ᵃ in tota propria
sive infinita: sic n. paternitas et d.ᵃ essentia carerent virtuali dist.
nequiret negari filiatio de P. semel affirmata de d.ᵃ essentia. Pr. dist.
virtualis facere quidem, quod de deo aliqua d.ᵃ perfectio negetur, non tamen sic
virtualis facere quidem, quod ... in neb. ... ed simul faciendo, quod alia via ei ipsi affirmet; et ideo non fa-
ciendo ... deus absolute, et simpliciter careat illa perfect. sed, quod illam deat
... illa. Unde quod de d.ᵃ essentia negat, ut paternitas seu pater
ē, affirmat ut filiatio, l, filius ē, et ideo non solum non minuit d. perfectis
virtualis distinctio, sed in causa ē, ut maior sit, quam sc ipsa in deo
non daret, siquidem ea ablata nec deus eet fecundus, nec in personis trinus.

3.º virtualis distinctio ex suis discernit, et intro, deu...
involvit contradict. quae ē impossibilis intercessa, et relat. imo absolute in se
probatur cons.ᵃ, quod illud ē impossibile tam intercessa, et relat. quam in se, quod ab intro involvit
contradict. et ant. pr., quod id ex suis discernit, et intro conceptu involvit contra-
dict. quod ut sit exigit per se verificari contradictoria, id per se exigit
distinctio nostra virtualis quae ex suis discernit et intro praedicato, seu decepti
[illegible] involvit contradict. minor ostendit. quod de deo quid-
dicativus virtualis distinct. ē reddat contradictoria vera ē.
Ros ipsi supra diximus. Ex neg. 2.º ant.: licet n. distinctio vir-
tualis involvat po... ad verificanda praedicata ... se contradictoria
n

n. tn. ad verificanda illa cum vera contradict. ad quam oportet quod contradictoria verificentur de omnino eodem; hoc est de eodem tam actu, quam virtute; unde nulla est cons.: neq. id solum est impossibile, quod involvit contradictoria ut talia hoc est de omnino eodem, quod non dat virtualis distinctio; de probatione maioris; pt. ex dictis; id n. involvit ex suo conceptu contradicto quod ut sic exigit quod se verificari contradictoria de omnino eodem, secus si exigat verificari non de omnino eodem, sed de virtualiter diversis, qualiter exigit distinctio virtualis ex superius dictis.

4. nequit distinctio virtualis fieri quod de eadem entitate reali verificentur contradictoria existit non existit, ut ex se constat; nec poterit fieri quod alia contradictoria de eadem entitate verificentur: probatur cons. quod omnia contradictoria equaliter sibi repugnantia, nec alia magis opponunt, alia minus: non hoc est possibilis virtualis haec distinctio in cuius extremo contradictoria praedicta simul recipiuntur. Non videtur omnino certum autem Dr. Herice in manuscriptis de Trinit. si in rebus creatis quod deficere possit dari virtualis distinctio, imo credit negandum sumptis in divinis hoc verum, eo quod omnia sint a se, contraria non possunt deficere: sed concesso anti negatur consequentia. Discrimen est, quod ad distinctionem virtualem necessarium est, quod inter illius extrema detur realis identitas actualis cum autem nequeat dari ei sumpti identitas inter realiter existens actu et actu realiter non existens; nequit inter ea dari distinctio virtualis pot autem dari inter alia extrema (ut in mysterio Trinitatis ostendit) quae actu existunt, et consequenter sic fieri quod praedicta alia contradictoria locum habeant sine vera contradictione.

5. in rebus creatis datur equivalentia pluries, seu aliquid unum, quod pluribus realiter distinctis equivaleat, et tamen non datur virtualis distinctio quae potens sit verificare praedicta contradictoria, quod non ex eo quod data perfectio talis sit, ut equivaleat pluribus realiter distinctis concedenda est virtualis illa distinctio: maior patet quod sensus ...

equivalet omnibus sensibus externis, cum percipere possit singulorum obiecta omnia simul, alia quoque exempla adduci possent valde similia. Et in rebus creatis nihil est, quod equivaleat pluribus realiter distinctis, ut distinctis, tamen si equivaleat virtutibus productivis eorum, que plura sunt, ut in exemplo adducto patet: ad hoc n. ut equivaleat virtutibus omnibus satis est, quod producere possit effectus omnium, et percipere possit obiecta omnium, ut autem equivaleat illis ut realiter distinctis, opus est, quod equivaleat reali distinctioni eorum, quod non sit sensus communis, et ideo caret distinctione virtuali rigorosa, quam dicimus propriam dei.

6. Si daretur distinctio virtualis in essentia, et relationibus illa esset actualis, actualis repugnat, ergo et virtualis. Sequella probatur, quia esset actualiter, et esset distinctio, ergo actualiter dicta, seu distinctio actualis. Mirus sic arguendi labor et puerili equivocatione, eo pacto possent multa probari contra ipsos argumenta, et adversus doctrinam apud omnes receptam. Respondeo distinguendo maiorem: illa esset actualis formalis nego maiorem, actualis virtualis concedo maiorem: distinguo etiam minorem, actualis formalis repugnat concedo minorem: actualis virtualis nego minorem: quasi diceremus actu dari equivalentiam distinctionis formalis, seu virtutem illi equivalentem, cum qua equivalentia actu virtute nulla repugnantia est. Unde et ad nonum [?] connexum, ex quo patet ad reliqua.

Sectio 15.

Ultimo tandem impugnatur virtualis distinctio inter essentiam divinam et relationes divinas.

Quanto ceteri solent esse steriliores in hac distinctione virtuali explicanda, illustranda, et defendenda, tanto nos debebimus esse fecundiores, quod enim optamus omnino firmum relinquere, et regardorum

retibus ruineret, ne de cetero illud timeat, aut Sabellianis multi tamquam monstrum aliquod illius adspectum perhorrescat, deservitura ad Mysteria trinitatis et incarnationis plures difficultates Theologicas non mediocriter ut ex Sabellianis dictis facile colligere est.

Ibid. obiici decimo 1° impossibile est nec potest decipi absque distinctione actuali, et cum sola virtuali eandem entitatem esse et relationem partim identificari filio, et partim distingui ab eo; sed aut distingui debet secundum totum, aut secundum totum identificari per distinctionem virtualis, quae sane inadequata quantitas, et inadequata distinctio eiusdem entitatis ad utrumque implicat.

Antecedens probatur, quia sublata omni impossibili distinctione actuali, et posita sola virtuali, tam indivisibilis entitas resurgit ex paternitate et filiatione: ac est punctum quantitatis, sed punctum quantitatis quod caret omni actuali distinctione, adeo inseparabile et indivisibile est, ut totum secundum totum quod tangat, quin possibile sit aut decipi possit, quod secundum aliquid sui tangat et secundum aliud sui non tangat, alias non esset indivisibile per absque distinctione actuali, et cum sola virtuali implicat, aut decipi potest eandem entitatem esse et relationem partim identificari filio et partim ab eo distingui; sed aut distingui debet secundum totum quod dicit, aut secundum totum identificari. — Respondeo negando antecedens ad probationem distinguo maiorem tam indivisibilis entitas resurgit actu et formaliter, concedo maiorem, tam indivisibili virtualiter nego maiorem: distinguo et minorem, sed punctum quantitatis quod caret solum actuali ~~distinctione~~ distinctione adeo est indivisibile, ut totum secundum totum tangat, nego minorem: quod caret non solum actuali sed et virtuali distinctione concedo minorem si punctum quantitatis haberet virtualem distinctionem, seu divisibilitatem, posset utique secundum partem virtualem sui tangere: et secundum aliquam tangere, sicut de entitate esse dicimus, quare tandem negamus consequentiam. —

Obiicitur 2°. ut dicta virtualis distinctio intercessit et relationem paternitatis ubi a nobis exponitur aliquod quod est quod verificentur de eadem indivisibili entitate esse et relationem ea quae contradictoria de significatur in identificari, concernat non concernat, aut similia sed non verificantur, nec veri-

fi-

ficari posse. ergo nec datur, nec dari potest ulla virtualis distinctio inter pater-
nitatem et essentiam: minorem probo, et Caritatis gratia essentia et Paternitatem, et sit
una indivisibilis entitas, seu realis formalitas, appello A et dico sic: A
supponit tam pro essentia, quam pro Paternitate tamquam pro suis partibus virtu=
alibus, ergo licet de A verificetur illud contradictorium non identificat; minime ve-
rificabitur, aut verificari poterit aliud scilicet identificat, quia ita probo, ut et
dicatur identificari non satis est quod una pars virtualis illius identificet, sed oportet
est quod identificent omnes pro quibus supponit, sed non identificant omnes, nec identificari
possunt, cum paternitas sit una ex virtualibus partibus illi requireretur
identificatio, ergo licet de ea verificetur illud contradictorium non identificat, minime
verificabitur, aut verificari poterit aliud identificat. Maiorem probo, quia ut hoc
propositio verificetur Petrus et Paulus currunt, necessarium est quod uterque currat, quia pro utroque sup-
ponit, nec satis est quod uno tantum currente vera sit, ergo ut vera sit A identificat
opus est verum esse quod partes virtuales pro quibus supponit identificari, una parte tan-
tum identificat.

Respondeo concessa maiori negando minorem. Ad probationem dico A dupli-
citer posse supponere pro utraque parte virtuali copulative accepta, ita ut
praedicatum affirmetur de singulis, id est quod valeat ac Paternitas et essentia identi=
ficantur, et sic libenter concedimus non posse verificari, quod et identificet
si una tantum pars identitatis[?] sit, et optime probat paritas desumpta
ex Petro et Paulo currentibus: in hac autem acceptione et suppositione non di=
cimus verificari contradictoria de eadem indivisibili entitate essentiae et Pa=
ternitatis: nec virtualis distinctio exigit quod sic verificentur.
Secundo supponere potest A pro eadem indivisibili entitate actuali
utriusque partis virtualis: non pro utraque parte copulative
accepta, sed divisive in singulis praedicatis contradictoriis, ita ut in
uno praedicato supponatur pro entitate actuali A sub uno partium virtualium
et in alio pro eadem entitate actuali A sub diversa parte virtuali.
ita

itaut sensus sit: entitas actualis Paternitatis, quae est identifi-
cata sine virtuale esse cum Filio et tandem sine virtuale Paternitatis
entitas non identificatur cum Filio; et in hoc sensu, quem solum intendi-
mus, et virtualis distinctio existit, non oportet, quod una pars virtualis
identificetur, ut verum sit contra illud contradictorium identificatur in arg...
...; nec exemplo de Petro et Paulo currentibus. Deest pari-
tas, ut patet ... et similibus distinctionibus notatis supra
quaestione ... c. sectione 6. ante positum.

Obiic. 3.° simplex est quod res distinctae realiter, sint ac-
tualis quidditas rei simplicis, et quod res realiter oppositae sint quidditas
rei, in qua nulla est oppositio; sed implicat distinctio nostra virtualis; ergo etc.
... quia exigit quod relationes realiter distinctae et oppositae sint actualis quid-
ditas essentiae, quae est res omnino simplex et in se carens omni reali distinctione. Et op-
positione. ... distinguendo antecedens: implicat quod res realiter distinctae sint ac-
tualis quidditas rei simplicis, qua simplex est, concedo antecedens: qua multiplex est
... nego ...: et simul ... dico ... virtualem distinctionem
exigere quod relationes distinctae realiter et oppositae sint actualis quidditas
essentiae ... adaequate acceptae non solum est una entitas, sed plures: non solum
est non opposita, sed opposita, non solum indistincta sed distincta ... sine di-
versis ... virtualibus ut supra dixi.

Obiic. 4.° si distinctio virtualis exigit actualem ...
identitatis inter essentiam et relationes ante operationem intellectus, haec propositio erit vera in Deo
tantum est entitas essentiae, quod est falsa; inde constat, quod essentia est indivisibilis actualit...
in Deo non est sola una entitas indivisibilis absoluta, sed etiam aliae tres entitates
relativae sive trinitas personarum; deinde quod entitas essentiae est absoluta et aliae en-
titates absque ... tres relativae. Probatur nunc veritas exclusivae ex suppositione
nostrae distinctionis: illa propositio in Deo tantum est entitas essentiae, equivalet huic in Deo
est entitas essentiae: et nulla alia entitas est in Deo ... entitate essentiae. Sic

quod

que n. sit entitas essentialis: atqui hec exponens est vera, ergo et exponibilis. mi-
nor probo, quia cum entitas essentialis sit actualiter et formaliter omnis entitas essentialis et re-
lativa, et omnes entitates relativae sint entitas essentialis, nulla entitas est in deo
que n. sit entitas essentialis, alias esset aliqua realiter distincta a deitate essentia. —

Respondeo cum P. Herice distinguendo sequelam, seu illatum, si est vera
si entitas essentialis acciperetur, ut virtute distincta a relationibus nego
sequelam: si acciperetur, ut actu idem cum illis concedo sequelam. Ad ex-
ponentem similiter dic quod si nulla entitas est essentialis, id absolutum intelligatur
quod virtute distinguitur a relationibus falsa est, si vero intelligatur totum id, quod
actu et formaliter est essentia vera est; neque aliud dicit absolutum et relativum, et ultra
absolutum et relativum nulla alia entitas est in deo. —

Sectio 6

Dari inter essentiam et relationes actualem distinctionem rationis post operationem intellectus.

Fere nullus de hac re dubitat, nec catholice dubitari potest propter
auctoritatem Flor. sect. 15. 19. 23. Unde qui ceteroquin alia genera distinctionis dissuade-
bant, cum distinctionem rationis concedunt. Nec solum admittunt distinctionem rationis ratiocinantis
sed et ratiocinatae cum fundamento in re, quidquid in contrarium adversari videatur Greg.
et Gabriel. Vide Card. [illegible]. S. Damasc. Basil. et Nissen. cum aliis

Probatur 1°. nostra de... ea distinguuntur ratione, seu penes conceptus cum fundamento
ex parte ipsius rei, quorum unus cognoscitur non cognito alio, nec loquimur
de conceptibus puri identitate formali, sed conceptus obiectivus virtualis
essentiae cognoscitur non cognito conceptu obiectivo virtuali divinarum relationum
atqui essentia et relationes distinguuntur ratione, seu penes conceptus cum fundamento
ex parte ipsius rei. Minor probatur, quia hic conceptus essentiae divinae non expri-
mit virtualem relationem, nec trinitatem personarum, quae ignota fuit
Judaeis, ignota fuerit veritas.

Probatur 2°. Relatio filiationis attingere potest

immi-

imm. Deceptus virtualis esse identitatis, quin attingat relat. Paternitatis, quae in esse identificat. q. inrat attingere poterit entis Dei virtualis esse, quin attingat relat. quae in esse identificant. Probatur: conseq. non videt maior difficultas inter has q. quam inter nec minus subtilis et precissio quae inter alias relatis Filiat. Pr. 3. distinctio rationis cum fundo in re est cognitio inadequata rei: sed haec cognitio inadequata entitatis esse et relationis. q. et distinctio rationis inter eas cum fundo in re. Minor pr. q. cognitio ally exprimens virtuale paternitatis non exprimit quidquid in P. est. aliter dicipret adequatus Patris esset virtuale Paternitatis; aut nil esset in P. praeter virtuale relat. q. utrumque est. q. est cognitio inadequata P. ... entitatis est entitatis esse et relat. ...

Pr. 4. Si actus essentialis d. Relatio essent synonomi aliquid quidquid conveniret Deo ratione, ubi unius conveniret ratione alterius, q. est falsum, ut dixi. Itaque ex p. dicitis non exprimit unus omnino illud q. alter, q. est quilibet repraesentat inadequate utrumque: p. f. sunt veri q. si realiter idem, nullus exprimit, q. exprimit alius. q. in entitate verius q. ubi aliquid cognoscit unus, q. latet alius, et esse vero q. est inadequati repraesentare. ~

Pr. 5. de eo Deus ... essentia d. per aliquid affirmari, q. nequit affirmari de eo Deus relatio. Ut ex ... constat. q. essentia et relatione, ut obiectiva sunt in illis ... non sunt omnino idem, alias de illo eodem affirmaret, et negaret idem, q. implicat. Sed non esse illa idem est obiective in nostris conceptibus, quae realiter idem sunt. Et per nostros conceptus distingui coveniunt. q. essentia d. et relat. distinguuntur per nostros conceptus, sumpto fundo virtuali distinctio ex parte rei. ~

Per hoc ex hac distinctio rationis ... teneamur admittere praecissiones obiectivas cum Arriaga ... illas exterminare cum P. Hurt. Resp. si non obiectivae praecisiones conveniant aliquem fragilitatem, quae inter ex p. ... actu ... realiter distinguuntur. verte

[margin:] cum Hurt.

procedit ab illust. neque implicatio est, quod intus tollat identitatem interque, quam antea habebant illae formalitates, et quod intra faciat distingui, quae antea intra carebant sola virtuali distinctione. Siquidem solum se intus ibi tribuen denominationem extrinsecam, quae nec auget nec minuit, aut immutat intra, sed praeque relinquit, ut antea erant. Idv. veniant dici deceptus virtualiter distincti rentes diversis deceptibus formalibus, quod non intus de deo ... dico cum Arriaga. —

Quaestio. 12.

An divina essentia claudat in suo conceptu relationes, vel hae claudant divinam essentiam

Sectio. 1.

Praemittuntur quaedam ad decisionem Quaestionis.

1° Praemittendum est claudi unum in alio, seu in illo includi, nihil esse aliud quam esse partem illius (physicae, aut metaphysicae) est autem pars alterius quod praeter illum totum claudit aliquid positivum. Unde implicat unum claudere aliud nisi ultra inclusum addat aliquid, quod facile potest in quovis exemplo demonstrari, homo includit animal quia ultra illud dicit corpus, et animam et claudit corpus quia ultra illud dicit animam, et animal; si fingas aut intelligas solum animal in se, et abesse corpus, et animam implicabit quod homo claudat animal, quod tum nihil dicat praeter illud, sicut ipsum non potest seipsum includere, sed non poterit illud claudere nisi vel corpus addat, vel animam. —

Praemittendum 2°. ad inclusionem unius in alio necessarium esse distinctionem tam inter includens et inclusum, quam inter inclusum et id quod includens superaddit neque aliter deceptibilis est inclusio tamen sit sub opinione sit, an distinctio includentis ab incluso, seu totius a parte sit tantum distinctio partis et inclusum ex parte superadditum. —

Praemittendum 3°. talem esse inclusionem qualis fuerit

dis

distio inter includent, et includ., neq. si distis fuerit realis formalis,
realis erit inclussio; sic virtualis, virtualis, si rōis, rōis; quin possi
sit dari inclussis realis absq. reali distinct.e aut virtualis sine vir-
tuali, sicut neq. rōis absq. dist.e per rōg. —

Dicitur ad quae plane infert. pones quaestis minime
cedere de inclussi.e reali, neq. si ad hanc requirit realis distinctio
quam n. dari inter essa. et relat.s supra ostendimus dubitari sic
n. pot. an det realis inclussio, sic tamen certum ex dictis suppo-
ni debet ea n. dari; ut tota controv.a vertat ad solu inclussi virtu-
alis realis, l. formalis rōis per nrō deprehensus fundo ex p.te ipsius
rei. —

Dices; si essa n. includit realiter in relat.ibus neq. relat.s
includunt realiter in essa. g.o dat mutua exclussio realis inter
essa. et relat.s quod e. absurdum et impossibile. pbatur tn; quia ea ex-
cludunt realiter, quorum neutrum includit realiter alterum. Resp.
neg. Cons. quia includi solu e. deri ab includente ut pars, excludi v.o
e. neg. deri ab excludente ut pars neg. et ipsius excludentis, unde
D. ipsum nec se includit realiter, quia n. e. pars sui, nec se excludit
realiter, quia licet n. sit pars sui, e. ipsum totum. —

Perque patet ad Cons. pbatum n. satis est ad mutua,
exclussi realis extremorum, quod neutrum claudat realiter al-
terum sed opus e. quod neutrum sit realiter alterum, quo circa licet
relat.es n. includant realiter in essa, quoniam n. st. realiter illius
pars st. realiter ipsa, atque ideo eam realiter n. excludunt et
licet essa n. includat realiter in relat.ibus, quoniam n. e. realiter earum
pars, e. tn realiter ipsa, atque ideo eas n. excludit realiter.

Secundo ibit dubit.s i an relat.s sm. proprius conceptus
virtualis claudat d. essa virtualiter, l. d.e essa sm. proprius
conceptus virtualis claudat virtualiter relat.es ita ut in r-
egione virtuali unius extremi sit alterum, l. et verso-

R

quod facile extendi potest ad inclusiones, quae appellari solent formales quo nostro
Deceptus triplex est sententia. 1.a docet relationes esse de conceptu deitatis
Suessanus et Sanctus de conceptu relationis Aliqui ideo inter haec
illa dari reciprocas inclusiones: sic non nulli moderni expositores D.
Thomae et apud Patrem Mont. inferius referendos haereditur in 1. dist.
1. q. 1. art. 2. et seq. et dist. 33. q. 1. art. 1. et 3. —
2.a Docet esse de conceptu relationis essentiam non tamen vice versa ita
Pater Suarez lib. 4. de trinitate sed quoad priorem partem c. 7. n. 5. quo-
ad posteriorem cap. 9. n. 2. Pater Arrubal. 1. p. d. 101. quoad priorem
partem cap. 1. quoad posteriorem c. 3. Pater Montoia quoad priorem partem
d. 13. de tri. sect. 1. n. 2 (et si dicat hanc inclusionem esse implicitam)
quoad posteriorem disp. 14. sect. 2. Aliique apud hos.
3.a Docet essentiam et relationes mutuo se excludere,
hoc est neque essentiam esse de conceptu relationis neque relationes de conceptu essentiae
sic Pater Merasius tom. 1. tract. de Deo d. 47. sect. 2. n. 2. et c. 2. Pater
Preposit. 1. p. q. 4. de perfect. dei. art. 3. dub. 4. § 1. et 2. Pater Zuñiga
de tri. q. 27. d. 3. dub. 16. 17. et 18. Albis tract. 4.o de trinitate disp.
10. sect. 6. vers. dico 4. et dico ultimo. Pater Vasq. 1. p. d. 121. c. 2. et
4. Pater Alarc. tom. 1. in 1. p. tract. 5. qui est de tri. d. 2. cap. 11. et 13. Pater
Fann. tom. 1. disp. 4. q. 3. dub. 3. num. 7. et 9. Pater Heric. de tri.
Aliique plures apud hos relatos

Sectio 2.a

Repugnat ex suo conceptu mutua inclusio, atque ideo
non datur inter essentiam et relationes

Haec nostra assertio est aperte contra 1.am sententiam, quam sectione praecedenti retulimus
defendit tamen quoad priorem partem P. Herize 1. p. tract. 1. d. 3. c. 2
n. 6. et quoad posteriorem ab aliis [illegible] probatur primo: includens
et inclusum sunt partes seu metaphysica aut virtualis si inclus-
sio sit metaphysica aut virtualis) includens est continens, et inclusum contentum; in-
clu

cludent i maius, et inclusi i minus: sed implat ex suo cepto aliquid ra eiusdem toti, et p.J. continent, et tenetur maius et minus ergo implat ex suo cepto aliquid ra eius quod ii includens et inclusi, et consequenter implat mutua inclusio.

Pr. 2. implat ex suo cepto aliquid ee se ipso maius et minus. sed si daretur mutua inclusio eius esset se ipso maius et minus ergo implat ex suo cepto mutua inclusio.

Pr minor, quia est maius maiori minimi et maius, et quod est minus minori, et minus maiori, et si aliquid esset maius se, esset maius et minus, ergo esset maius et minus se; minor ostendit quoad 1. p.J.: quod tale extremum mutua inclusio esset includens ra alterius et ex hac parte illo maius ergo cum illud supponamus vicissim ee includens et consequenter maius, erit maius maiori se, quoad 2. pr. quia quod tale extremum mutua inclusio esset inclusum ra alterius et ex hac parte illo minus, ergo cum aliunde supponamus illud vicissim ii inclusum et consequenter minus, erit minus minori se.

Pr. 3. implat intrinsece quod aliquod extremum consideratum sm oia quae ss. de illius cepto excedat ab alio, et quod pro illius ipsius cepto vicissim excedat id, a quo excedit. ergo implat ex trinsece, quod extremum in alio inclusum includat per eundem ceptum, suum includens, atque ideo ex trinsece implat reciproca inclusio. pt cons. quod ut vicissim per eundem ceptum includeret suum includens oportet eum ut per eundem ipsum ceptum inclusum excederet id, a quo excedit, cum includens, quia includens debeat excedere suum inclusum ut manifestum e.

Pr. 4. Ant. quod ut aliquod extremum excedat aliud debet dicere totum quod sm tantum, quantum dicit aliud, et insuper addere aliquid quod non dicat illud: sed implat aliquid consideratum sm oia, quae ss. de illius cepto ex ... dicit dicere totum, quod dicit excedens, et superaddere aliquid

q. n. dicat excedere b. implare suo sceptu q alig. extra
consideratu sm. oia, que ss. de illig scepti, excedat ab alio, et
q. p illud ipsu sceptu vicissi excedat id, a quo excedit. Mi-
rey p60, q. b. id, q. superadderet. eet. de sceptu illig, b. n.?
si 2m., q. n. excederet p illud ipsu sceptu inclusu, qui
excedebat, s. p aliu, qui ignorabat excessu. Si 1m.,
q. consideratu sm. oia, que erant de sceptu illig n.
excedebat extra, s. solu sm. aliquid, q. e evertere
supposit.

Pr. 4. Implicat ex suo sceptu dari inclus.
inter ea, que nullam hent dist., ex dictis manifes-
tu e, includens n. qua tale, disting. ab incluso, siquide
nihil includit se, s. si daret mutua inclusio, n.
daret illa dist., q. implicat ex suo sceptu mutua inclu-
sio. Mirey p60. N. pe dari dist. inter ea, quoru
q.libet dit in suo sceptu totu illud ipsu, q. dit alteru, et
nil aliud: s. ita se herent extra, inter que eet. mu-
tua inclusio, q. Mirey sic ostendo. Includens dit
totu illud ipsu, q. dit inclusu, et nihil superaddit, q. n. sit
etia in incluso, ut ab eo vicissi includat.

Haec arg. mihi ss. demonstraes: apto sin-
gula marg.a Si ess.a Div.a includeret relaes,
eet. respectu earu totu, eet. continens, eet. maius,
q.

3° si vicissim ab illis includeretur, esset ratione earum pars, esset contentum, esset minus; quia esset ratione earundem totum, et pars; continens, et contentum, maius, et minus, quod est impossibile, eodem quasi pacto fieri posset argumentum in redundantia relationis esse.

Deinde si essentia clauderet relationes esset illis maior et si ab illis includeretur esset minor illis, quia esset maior se, per quod est maior relationibus quae sunt maiores se: ... si includeretur in relationibus esset illis minor et si illas includeret esset illis maior, quod esset minor se, quia esset minor relationibus quae sunt minores se. — Praeterea si essentia clauderet relationes ... totum suum ... illas excederet et vicissim ab illis ... includeret ... ab illis excederet, quod ... dictum est impossibile, cum impossibile sit quod ... eandem ... nihil addat supra excedens (siquidem excedit) et aliquid addat (siquidem excedit).

Tandem si essentia clauderet relationes et ab illis vicissim includeretur, quidquid essentia diceret in suo conceptu dicerent relationes et quidquid relationes dicerent id totum diceret essentia, quin hae aliquid dicerent quod non dicerent illae, neque e converso. ... essentia et relationum esset ... conceptus tam re, quam virtualiter, et ... absque ullo fundamento distinctionis seu diversitatis ... virtualis ... implicat inclusio ... implicat reciproca inclusio inter essentiam et relationes.

Ex ... superioribus clare falsum est eorum sententia, qui inter essentiam et attributa, vel inter attributa ipsa mutuam admittunt inclusionem ... demonstrarum fuerit (iudicio nostro, quod meliori semper ... subiecimus) huius ... mutuae inclusionis repugnare ex proprio conceptu nullibi reperiri posse absque implicatione. Manifestum erit, quare ... applicari possit essentiae et attributis, aut attributis ipsis, ... quae essentiae et relationibus negatur ... .

Sectio ...

Vel-

Vulgaris solutio de conceptu implicito, et explicito redarguitur.

Rent mutuo inclusionis amatores nostri demonstrare clare-
dinceredi esse quod 3m conceptus explicitus non includatur in conceptu ex-
plicito relatis, seu attributis, neque explicitum relatis, seu attri-
butis in conceptu explicito esse. At non contineri quod conceptum ex-
plicitum esse non includatur in implicito relatis et attributis et
explicitum relatis et attributis in implicito esse; atque ideo
negant mutuo inclusionis penes conceptum explicitos divinarum per-
fectionum, sed concedunt penes conceptum implicitos, quam distinctione
credunt se in tuto collocasse.

Quotidie audio solutionem et eros, nec tamen video satis a
suis auctoribus explicari. Redarguo tamen sic: quod est 3m concep-
tus implicitus claudit explicitus relatis et ceteras divinas perfectiones, ita
conceptu explicito esse distinctum? quod implicitum conceptum esse dicit
explicitus relatis, ceterarumque divinarum perfectionum, et super-
addit aliquid? sed nihil superaddit, quia non eas includit 3m conceptus
implicitus: ratio est adversariorum: tamen ex dictis videtur; neque inclu-
dens 3m quod includens est dicit inclusum, et superaddit aliquid; minor
sub sensu impto, vel id quod supra omnes divinas perfectiones tam absolutas quam
relativas ab explicito conceptu esse distinctum est divina per-
fectio, vel non: hoc non dici non potest ex parte, si aeque dicat tamen
quod illa non addit supra omnes cum non addat supra reliquas et sit
quae est de numero omnium; atque ideo, vel non includeret omnes 3m conceptus
implicitus, vel adderet aliquid supra omnes quod sit implicat.

Dicet conceptus implicitus esse claudere ceteras omnes perfectiones
tam absolutas quam relativas, et supra omnes addit conceptus explicitus

esse

esse: sed d. q. conceptus impliciteus esse, qua implicitus, non in cluderet cetera explicit. sunt nisi adderet implicitum supra id. atque ideo tantum fieret quod duplex esse implicito et explicito eat claudereto, q. sunt diversa, et ad quod tribuit quod desit cum totum duplex non includat in alio, et dicitur non dari mutua inclusio.

Retardus 2. o dictum, atque, ut dari mutua inclusio debet includens non totum quod dicit, claudi in incluso aliud non inclu deret includens, sed aliquid aliud, ut manifestum est, et ostendi potest in numero ternario qui non dicit includi in binario, quamvis unitas ternarij in binario includatur: item quod in die, quidem esse non dicit claudi in equo, quamvis aliquid aliud nempe animal in equo clau datur requiritur igitur quod tantum non aliquid, sed non totum claudatur quod claudi dicitur.

Nunc sic; sed conceptus implicitus esse non claudit non totum quod dicit in implicito relativo. ergo non dari mutua inclusio esse et relativo penes conceptus implicitos. Minor probatur, quia conceptus implicitus esse claudit conceptum implicitum relativo. sed conceptus explicitus relativo illi claudit in conceptu implicito eius, et aliud explicitus conceptus relativo... afferre a relativo explicite, ut, et implicite, atque implicitus utrius rei ... explicitum eius, quod videtur impossibile. quod conceptus implicitus esse non claudit non totum in conceptu implicito relativo.

Retardetur 2º conceptus implicitus esse claudit non solum implicitum relativo, sed explicitum; neque est explicitum relativo implicitum esse. sed implicitum relativo claudit non solum implicitum esse, sed et explicitum ... conceptus implicitus esse claudit implicitum et explicitum esse quod est impossibile ... negatur includere totum ... quod includens claudi.

quidquid claudit in incluso sed deceptum implicite esse claudit impli-
citum relat. in incluso claudit deceptum explicitum et implicitum esse
ergo deceptum implicitum esse claudit implicitum et explicitum eiusdem
esse.

Dices conceptum implicitum esse non claudere implicitum re-
lat. sed solum explicitum et implicitum relat. non claudere totum
implicitum esse sed explicitum ita ut explicitum deceptum
esse sit implicitum relat. et explicitum relat. sit
implicitum esse. Unde licet deceptum implicitum esse
nequeat addere aliquid supra totum quod dicit deceptum
implicitum relat. potest addere supra explicitum
et revera addit formalitates attributales perfect. Et
licet deceptum implicitum relat. nequeat addere aliquid
supra totum implicitum esse potest addere supra merum explicitum
et revera addit reliquas perfect. Et optime salvari potest
quod explicitum deceptum esse claudatur in implicito relat. et
explicitum relat. in implicito esse atque ideo
dabitur mutua inclusio.

Respondeo non salvari mutuam inclusionem nisi includentium sint
illud deceptum quod includit includatur in incluso. At deceptum ex-
plicitum relat. quod includit in implicito esse non claudit im-
plicitum esse et deceptum explicitum esse quod dicitur clau-
di in implicito relat. non claudit implicitum relat. atque ideo
sic neutrum non salvat mutuam inclusionem. Sed dumtaxat sal-
vatur utrumque deceptum explicitum includatur, utrumque tamen in suo
includente et alius in alio, quod est extraneum et utrumque
impugnabitur cum inferimus conceptum esse non claudi in relat. quod

ne-

necessar. incessã.

Sectio 4.

Aliquibus obiectionibus satisfit.

Obiic. 1. inter ens et illius passiones dari mutua inclusio. Probatur, quia non repugnat ex suo capite, quia nequit intelligi conceptus entis, quin intelligatur esse verum, bonum, aliquid, unum, et quin intelligatur eius bonitas, veritas. Et deinde nequit intelligi veritas aut bonitas, quin intelligatur esse ens, seu posse existere, ergo quod claudat in se ens, ergo dari mutua inclusio.

Respondeo ad hoc, ubi in dicitur an passiones entis sint propriae et verae passiones, quae importent vere et realiter perfectiones formaliter distinctas, quae si non importent, corruit obiectio, quia nequeat intelligi inclusio nisi dentur distinctiones, quarum una includat, et altera includatur. Si vero dicamus importare, dicimus ens non claudere dictas passiones in suis formalissimis conceptibus, quod sufficienter salvari in doctrina possibilitatis, sed est importabit melius et identice, sicut animal importat rationale et irrationale, animal, unde cessat mutua inclusio.

Obiic. 2. inter definitionem et definitum necessario esse concedenda mutua inclusio, quia ex suo capite non repugnat, ante probatur, quia nisi definitio claudat totum quod dicit definitum, erit diminuta, et nisi definitum claudat totum quod dicit definitio, erit vitiosa et non adaequate definito, ergo in rebus definitio definitum claudit definitum et vice versa. Respondeo: bene obiectio non probare mutuam inclusionem, quae requirit distinctionem inter includens et inclusum, sed solum identitatem.

Quod ita ostendo. Si definitum clauderet

Def

defin. aliquid a diverso, ultra id quod dicit defin.; atque ideo illa

non esset adaequata definito, sed diminuta, cum plus dicat defi-

nitum quam ipsa. Deinde si defin. includeret definitum aliquid am-

plius diceret quam definitum, atque ideo esset superflua,

quae directa esse debet, et vitio careat, nec debet plus dicere

definito (et ex hac parte non potest illud includere), nec minus (et ex hac

non potest in illo includi) sed debet ei adaequari ut nec dicat plus nec minus,

et consequenter nec debet includere nec includi.—

Obiic. 3.o magis theologice si non daretur mutua inclusio inter

definitionem et relat. daretur in deo compositio, haec repugnat eius sim-

plicitati, ergo necessario debet dari mutua inclusio; sequela maior patet, quia ubi

datur distinctio formalis sola inclusio potest impedire compositionem. Resp.

Merito nos repugnare simplicitati compositionem virtualem, qualis resultat

ex essentia et relat. [illegible] sed et compositionem realem seu [illegible] nos saepe

gravissime [illegible] Vasq. [illegible] aliqui scrupulo admittunt eam

credunt implere quod non decet [illegible] alias [illegible] consenderent, sed de

his diximus [illegible] dantur in materia de attributis.

Obiic. 4.o Negata hac mutua inclus. nec essentiae

nec relat. esse infinite perfect., quod absurdum sequi tamen probatur:

quia conceptui relat. deficeret perfectio essentiae et conceptui essentiae

deficeret perfectio relativa, ideo [illegible] careret aliqua perfectione

ergo non infinite perfect. Resp. negando sequelam, ad probationem concedo esse

[illegible] conceptum virtualem deficere perfectionem relat., quia tamen hic non per-

tinent ad lineam essentiae nulla perfectio dicitur esse in sua linea, atque

ideo est infinite perfecta intra propriam lineam, quamvis non sit infinite

in omni linea, quod est infinite perfect. in omni linea non est proprium essentiae

sed

Sed entitatibus dei: Similia dixerimus de relationibus quae in sua linea adaequate non continet essentiam quantum infinite perfecta.

Sed dices. Aliquid est in deo quod non est deus neque sunt relationes non claudunt essentiam quam convenit formaliter esse deus relationes, non erant dii. Respondeo ad summum probare essentiam includi in relationibus, non vero quod relationes in essentia; atque ideo non per mutuam inclusionem de qua nunc est sermo de inclusione autem speciali essentiae in relationibus. fatemur Stari et obiectionibus sane satis factum existimemus.

Sectio Quinta

Essentiam divinam non claudi in conceptu relationis

Sit ratio tertia quam retulimus sect. 1. Primo: ponitur id praecise secundum quod Pater distinguitur realiter a Filio non includit essentiam sed relatio, secundum quod praecise relatio non includit essentiam: patet consequentia, quia relatio secundum quod praecise est relatio est id praecise secundum quod Pater distinguitur realiter a Filio; Minor probatur, quia si secundum id praecise secundum quod Pater distinguitur realiter a Filio clauderet essentiam, secundum essentiam distingueretur Pater realiter a Filio, et non acciperet id praecise secundum quod Pater distinguitur realiter a Filio: quorum utrumque est absurdum et secundum contra suppositum.

Secundo. Pater et relatio Paternitatis in abstracto non sunt voces synonymae, atque ideo non significant idem sub eadem ratione; atqui non potest in alio differre, nisi quia Pater significat essentiam et relationem, Paternitatis: relatio vero Paternitatis in abstracto non significat essentiam sed, ut sic loquar, merum esse, quo Pater refertur ad Filium. Ergo relatio Paternitatis in abstracto non claudit essentiam: patet quia si relatio Paternitatis in abstracto significaret essentiam non minus quam Pater, consequenter esset Pater. Cum dicatur tres esse quia dicit Pater. Unde ulterius fieret esse idem Deus et habere essentiam, et

ri

relat.ª Paternitatis ac distinci ex essa. 5. P.ª

Pr. 2. essa. d. dio distinguit a depte respe-tivo, ut respectivos. Sed impole e includi in eo, a quo dio distinguit. ergo impole e includi in Conceptu respectivo ut respectivo: Maior inde constat q. respectivu ut respectivu nihil dicit absltj: si n. aliquid dicit, sane illud n. dicit ut respectivu e, sicut & illud 2ª quod respectivu e, sed ex alia qua n e respectivu, sed absltj: Minor pbr, qa sum inclusu sit pars includentis nequit ab includente distingui, et n distinguat ab eo q e includentis sed sit particulariter de eyus.

Pr. 3. includens qua includens dicit inclusu & super addit aliquid aliud: ergo si relatio sum depteu virtualit relat. claudit essa dicit illa & super addit aliquid aliud hoc e certu ex ijs dictis. Nunc ulterius sed hoc q super addit e pure respectivu seu deptu pure relat. n includens d. essa aliis superaddendo hunc deptu essa inclusa, super addetur essa ipsi essa q e impole. ergo in illo deptu qui proprius e relat. n includit essa.

Pr. 4. ubi dat includens duae ptes neutra pars includit aliq, sed ambo mutuo se includunt, ut evidenti inducte pbari pt, & hac rae breviter attendis, qa si aliqua includeret alia n eet pars sed ipsu totu n eet quid inclusu, sed ipsu includens utraq. p. ergo ut sint duae ptes inclusae neutra debet includere aliq. sunc sic: sed relatis & entitas claudit, ut sic loquar, duas ptes respectivu relatis & absltj essa, ergo neq essa debet claudere respectivu nec respectivu essa aequi respectivu ut tale e relatio, ut relatio, ergo in relat. ut relatio e n claudit essa.

Pr. 5. totu id virtuale, aut roe nra formale nec repugnat identificari cu filio e extra conceptu virtuale seu roe nra formale Pr.

essa

essentiae, cuius esse repugnaret identificari cum Filio quia absmy et Gratiae

ui: Sed tota relatio Paternitatis vg. sm virtuale relat. aut roe nra

frale, e id, q. repugnat identificari cum Filio, ut pts q. tota relatio sm

conceptum relat. i. extra conceptum virtualem, sut roe nra frali nessae

contra q. essentia n includit in pprio conceptu relat.

Pr. 6. Essentia sm pprium conceptum considerata

n producit, nec immediate terminat productionem q. nam productio exercet

oio extra pprium conceptum ess. q. totum id q. immediate et roe nra

fraliter producit e oio extra pprium conceptum ess. atqui relatio Filii

ad. immediate et roe nra fraliter producit. e. i. oio extra pprium

conceptum ess. ac p. dein conceptus n includit in relat. eadem roe instaurari pot

in relat. Spus S. et, si mutetur passivum in activum locum habebit in

relat. Patris.

Alij aliter probant; sed certe rationibus quae nobis n apparent nimis efficaces, tales ut efficaciores produximus, et quibus in unica relat. frat sint id claritatis del exemplis iam factis; aptari n. pos. et quidem p. facile alijs: Neque adversarij maiorem in una, quam in alijs difficultatem agnoscunt, sed quia necessario credant prodictas inclusas in singulas relat.

Sectio. 6.

Arguta P. Montoia adversus dicta

Obijt. 1. Sapientissimus P. relatio Patris quantumcumque praecisa p. abstractis maxime esse fraliter includit ens reale, cui repugnat esse creatum et ergo in suo conceptu includit eē ens increatum, et contra eē a se et n ab alia causa creante: eē aut ens a se e quidditas essentiae. Ergo relatio Paternitatis quantumcumque praecisa p. abstractionem maxime claudit essentiam. Hac eadem roe contingere efficaciter utuntur P. Arrubal et fere oes doctores contrarij sententiae, tamen si

ali-

aliquantulum mutata terminis disputat. Hoc pacto relatio dicta claudit in sua ratione formali, et intra conceptum entis (alias esset nihil) non ab alio, quia ens ab alio est ens creatum, quod a se in ens reale adaequate dividitur in ens ab alio, et ens a se: sed ens a se non est divinum, sive essentia divina; ergo relatio claudit in sua ratione formali, et intra conceptum essentiam divinam.

Ante solutionem adverto duplex genus entis a se reperiri in Deo, alterum entis a se primarii, et radicalis, alterum secundarii: ens a se primarium et radicale est essentia divina, quae primum praedicatum primi seu radicis logicae virtualis, aut ratione nostra antecedit, et cetera ex consequenti: ens a se secundarium sunt attributa et divinae relationes quae non sunt primarium conceptum Dei, sed quid illud consequens pro nunc praedicatum attributi, et plenius dicetur in materia De Attributis latius dicendum.

Hoc posito respondeo superiori argumento dando inconsequentiam et distinguendo illud sub illatum, et consequenter claudit esse a se primarium et radicale nego: secundarium concedo; esse a se primarium est quidditas essentiae divinae, non esse a se secundarium, ut dictum est, unde cum relatio claudat esse a se secundarium, et non primarium non claudit essentiam divinam, pro quo patet ad aliquid frustra, quam proponitur fuit hoc ipsum argumentum.

Dicit Persona divina quidditative claudit essentiam divinam, sed proprietas personalis, seu relatio est persona divina, ergo proprietas personalis seu relatio claudit essentiam divinam. Maior dicit esse de fide; Minor probatur ex Divinis. Damasceno et S. Bonaventura ac insuper ratione, quia concretum in divinis nihil amplius includit quam abstractum illius proprium, et immediate si quid dicitur est omnia quidquid in se habet, et quidquid habet sibi ipse dicitur. Respondeo distinguendo, persona divina totum dicit essentiam divinam et proprietatem personalem, sed non claudit essentiam ratione essentiae, alias essentia se ipsam clauderet per illam

Tau-

claudit r[ati]o[n]e proprietatis p[er]sonalis, atq[ue] ideo in proprietate personali clau-
dit esse & conveniter in relat[ion]e.

Ad 2. Data maiori neg[o] minor: proprietas n. per-
sonalis e[st] formalitas, sed n[on] formaliter sumpta s[ecundu]m duplicem virtualem adaequatam
personam, seu r[ati]o[n]e n[ost]ra formali, ne Heronym. dam. & d. Thom. Otta-
rius docent, ut suo loco expendam. Ad probat[ionem] nega[n]do concretum nil
aliud includere q[ua]m abstractum: est n. concretum includens, & abstra-
ctum inclusum; includens aute[m] qua tale semper addit aliquid supra
inclusum alt[er]ique, & ideo amplius debet dicere concretum q[ua]m abstra-
ctum. Nec illud q[uo]d addit multum urget; n[on] licet deus, & quidquid
in se d[icitu]r sint idem realiter, & ex n[atur]a rei formaliter, & co[n]tra
qui d[icitu]r, et quidquid d[icitu]r sint realiter, & ex n[atur]a rei deus; n[on] t[ame]n
virtualiter, seu r[ati]o[n]e n[ost]ra formaliter; unde relatio realiter co[n]side-
rata erit deus, sed esse d[icitu]r n[on] v[irtualiter] considerata virtualiter, aut r[ati]o[n]e
n[ost]ra, ut infra dicam.

Ad 3. formas dic eadem forma concludere, & formas clau-
dere magis, q[uia] compositum solum dicit tamq[ua]m partem formam, & magis, h[ic] si
claudit magis, utrumque, & n[on] r[ati]o[n]e magis, ne aliqua materia seipsam claudat
illum claudet r[ati]o[n]e formae, atq[ue] ideo infra claudet materia. Ad obiect[ionem] p[er]-
sonam n[on] claudere esse r[ati]o[n]e esse, nec r[ati]o[n]e proprietatis personalis divisive,
sed r[ati]o[n]e coniuncti, quia ad magis binarius n[on] e[st] binarius r[ati]o[n]e solius uni-
tatis, nec r[ati]o[n]e alterius, sed r[ati]o[n]e utriusque simul.

Obiic[ies] 3. Si relatio n[on] clauderet d[ictu]m esse
relatio n[on] esset deus, cum esse deum, proveniat formaliter ex d[ict]o esse:
Atqui dari in deo aliquid q[uo]d n[on] sit deus, e[st] absurdum contra
Decretum Remense. sub Eug. 3. ergo relatio claudit esse d[ict]um,

Nec

Nec satis e dicere relatis ee identice dei, et n. formaliter, seu
essentialiter: quare quidquid e deus e essentialiter deus, siquidem
indignum dei e, q. aliquid sit deus, et n. essentialiter, sed quasi per ac-
cidens, seu ab extra dependens. Resp. neg. maiorem; ad hoc
n. ut ergo illa negatio absolute sumpta esset vera deberet re-
latis n. ee idem realiter cum essentia d.a aut saltem distingui essentia-
liter formaliter, cuius oppositum ostendi s.; virtualis autem distinctio
seu formalis [illegible] dependens, n. tollit identitatem actualem formalem,
sed essentialem quidditative formalem ex natura rei; Remanet [illegible] nul-
latenus nobis adversatur, ut ostendi alibi; Nec [illegible]
Mone. plus convincit quam nos libenter damus, ut ergo
e deus e essentialiter deus, atque ideo vere essentialem identitatem
cum d.a essentia, cum hac autem identitate optime stat virtualis
distinctio, et hic nostra formalis [illegible] essentiae; et hanc ex relatis
solum contendimus.

Obiic. 3. quod e essentialiter unale, et hoc quidditative clau-
dit in suspensis particularis; sed d.a essentia comparata ad relationes [illegible]
in abstracto accepta tamquam essentialis forma [illegible] d.a essentia
quidditative includit in suspensis relationes, ergo in abstracto ac-
cepta. Resp. maiorem n. ee universaliter veram, nam genus e unale ad
suas differentias, quamvis n. dicat rem generis [illegible] et tamen n. in-
cluditur quidditative in illis; essentia autem d.a in abstracto accep-
ta comparata ad relationes tamquam quid virtualiter ab illis distinc-
tum. Hoc e tamquam id, quod eas n. includit, nec includitur ab eis; quemadmodum
genus

generis comparatur ad differentias, tamquam, quid ergo includentes, nec inclusum in eis, et similibus idem et omne.

Obiicies 3. Si relatio non clauderet essentiam divinam non esset infinita in omni genere entis, siquidem non includeret omnes perfectiones quae sibi non opponuntur, qualis est essentia. Respondeo divinam relationem realiter, et essentialiter ex natura rei esse infinitam in omni genere entis, quia realiter essentialiter formaliter identificatur essentiae et omnibus perfectionibus absolutis, quae sibi non repugnant formaliter [illegible] virtualiter a parte rei [illegible] esse infinitam in sua linea, quia non claudit virtualiter essentiam, et reliquas perfectiones [illegible] inclusio illi repugnet ob superius dicta.

Sectio 7.

Relationes divinas non includi in conceptu essentiae

Ita DD. [illegible] quam [illegible] in [illegible] ex Concilio Toletano undecimo in confessione fidei sic aiente, quod dicimus dicitur non ad aliquid dicitur, sicut Pater ad Filium, vel Filius ad Patrem, vel Spiritus Sanctus ad Patrem et Filium, sed ad se specialiter dicitur. At si Deus essentia clauderet in suo conceptu virtuali, et de ratione formali divinas relationes deus diceretur ad aliquid sicut Pater ad Filium et Filius ad Patrem, ergo essentia divina non claudit in proprio conceptu divinas relationes. Minor probatur, quia diceret in suo conceptu relationes Patris ad Filium, et Filii ad Patrem: necnon, et Spiritus Sancti ad Patrem et Filium.

Probatur 2. Si divina essentia clauderet in suo conceptu virtuali, et de ratione formali divinas relationes non esset communis tribus personis actu oppositis; Concilia et Patres decernunt; ergo non claudunt divinas relationes. Sequela probatur, quia nequit esse communis tribus personis, id quod claudit aliquid non commune in suo conceptu, sed claudit aliquid

aliquid, cui repugnat ee in oibus dna essa claudere aliquid in-
suo conceptu n coe, sicut cui repugnaret ee in oibus cui claudere tres dnd.
relatiuas quae n ss. coe, nec poss ee in oiby personis.
Pr. 3. dna essa n posset pdicari ey in sensu iden-
tico reali cy veritate de singulis psonis contra Concilij lateranense
ap. damnamy de summa trinitate ubi sic dit, quaelibet triu
personaru e illa res vt. subst.a essa seu na d.a 3. dna essa n clau-
dit in suo conceptu relat.as pr. tris, g. dna essa distingueret
realiter a singulis personis, siquidy claudere in suo conceptu
trinitay cary, quae a singulis realiter distinguit. atqui negaliey
Veritate pdicari de singulis personis ey in sensu reali iden-
tico, g. ab illis realiter distingueret. g.
Pr. 4.o in quaelibet psona d. e audit essa d. sed
n claudunt tres relat.s g. tres relat.s n claudunt in essa
dna maior et minor videnr cary, g. ee psone d. eiusdy essa
seu sent eyde ditaty, nulla dit relatys alterius. coz pbo g si
relat.s includerent in essa, quilibet includerent in ijs oibus in qq in-
cludit essa, siquidy inclusy debet includi in qq includit sicut inclu-
dens, & de roe partis e includi in ijs oibus in qq includit toty.
Pr. 5. si dna essa claudere relat.s seu pilli-
tates n minus distingueret realiter a pre illi opponere, quam
filius; nec minus realiter distingueret a filio, ei illi opponeret
quam pr. g. e absurdy. alias pr. et filius opponerent et
distinguerent n soly in quantu persone ss. sed in quanty dii
ss. ct. Athanas. Cyrill. Alexand. Basil. Ambr. Greg.
Aug. & alios. g. d. et g n claudit dna essa relat.s
Pr.

Ad 2r. assumpti ant. quod clauderet eadem ipsa res opposit. et

dist. quam Deus Pater ut Filij, et Filius ut P., ut personalitas P.

et relatio Paternitatis, personalitas Filij, et relatio Filiationis.

Ad 6. esse D. summ. totus conceptus virtualis a relat. dis-

tinctus non repugnat communicari Filio, repugnat autem relatio P. ergo rela-

tio P. non claudit in conceptu virtuali esse D. patet cons. quia ali-

ad repugnare communicari Filio totus conceptus virtualis esse D. siquidem

aliquid illius nempe relatio P. non posset communicari, minorem non negabunt

adversarij, sed nec negare possunt maiorem probo, quia si quod Filio non communica-

retur plenitudo divinitatis neque esset plene Deus secundum Divum Cyrill.

lib. in confess. fidei tum est quod in hoc consistit mysterium Trinit.

quod una tota summ. predictus conceptus singularis natura communicetur tribus personis re-

aliter distinctis.

Ad 7. essa D. est in D. prius origine, quam producat

Filium, et Spiritum S. aut prius origine, quam eos producat sit Deus,

ergo essa D. seu Deitas non claudit relationes Filij, et Spiritus S.

prob. cons. quia si clauderet non prius ipsa esset, quam fuerit ipse

cum non prius sit totus, quam partes neque includens, quam inclusus; ut mani-

festum est. —

Probant alij ex absurdis, quae sequuntur con-

tra [illegible] essa D. generaret et generaretur, contra id, quod decernit in

Concilio Lateran. cap. dam. de sum. Trin. quia quod essa D. clau-

deret prius generandi et generatus actiuus, [illegible] Insuper clau-

deret relatus Filiat. productus et passiuus generatus. [illegible] in essa

D. ut ipsa et ternarius numerus [illegible] Abbatis in cap. firmiter [illegible] damn.

quoniam in ea esset trinitas personarum, et ternarius relat. [illegible] D. P. non esset

omnino et adaequate indiuidua: siquidem clauderet aliquid productum nempe relat.

Filij et Spiritus S. in sua essa inclusum. —

Sectio 3.

Aliquibus obiectionibus occurritur.

Obiic. 1. Deus dicit essentialiter supp. subsistit et in essentia deitatis abs- sist. sed non absoluta, quia eius nulla est in ... quia relativa, sed non potius una quam alia, quia est tres, atque ideo tres subsistentes relativae, ... relationes erunt de conceptu deitatis. Respondeo distinguendo antecedens, Deus in abstracto, hoc est conceptu proprio deitatis dicit essentialiter ... in suo conceptu ... et speciali supp. ... subsistentis nego antecedens: Deus in concreto ... do antecedens, distinguo etiam consequens: de essentia Dei in abstracto, seu conceptu proprio deitatis est subsistentia nego consequens: de essentia Dei in concreto do, vel mitto consequens: ... in concreto Dei claudant ... subsistentiae relativae seu relationes non ... in ipsa deitate seu essentia, de quo controvertitur.

Obiic. 2. Deitas essentialiter est una eo peculiari modo unitatis quo petit esse trina, si enim supponamus non esse trinam ... amitteret peculiarem modum unitatis quo nunc est una; ergo deitas est essentialiter trina. Atque ideo in suo conceptu trinitatem claudit, seu tres ... relationes realiter inter se distinctas. Unde S. Efrem ... in Ser. de ... dixit ... sola trinitas nec unitas est divinitas sed utrumque simul et S. Athanasius lib. de unica deitate scripsit. Distincta tri- nitate ... ac longe inferius, unitas deitatis unitur non plu- raliter in trinitate ...

Respondeo distinguendo antecedens est una eo peculiari modo unitatis quo petit esse virtualiter, aut ... essentialiter trina nego antecedens: quo petit esse identice, aut formaliter ... concedo antecedens. Distinguo etiam consequens: deitas ... virtualiter a relationibus distinctis essentialiter est trina nego consequens ... realiter et ... concedo consequens. S. Efren. et S. Athan.

n.

n̄ loquunt͏ͣ de conceptu deitatis p̄ise, sed de ita illius in
titate ut ē a p.ta rei, et sic libenter fatemur deitatem ē
essaliter trinitatem, licet n̄ admittamus p̄pria illa locut,
deitas in suo conceptu claudit trinitatem, q̄ cum ad in
clus. requirat distinctio, et nulla detur actu et fralitor a
p.te rei nulla pot in hoc sensu dari ppria inclusio. —

Obiect. 3.° Si deus eet unica tantum psona
psalitas eius eet essalis deitati, atq. ideo in illa includeret
ht. q̄m vel sint tres psone, hę erunt essales deitati, et cōnter
in illa includent; neq. sicut se deret in p̄dicta hypotesi una
persalitas ad deitatem ita nunc se det triplex. Resp.
Monteria dando discrimen q̄ si deus eet una tantum psona
deus n̄ eet ita cōis tribus psonis ut de singulis p̄dicaret essa
liter, ac p̄inde n̄ eet opus q̄ deitas p̄scinderet a psalitate, nunc v.
nary ē deitatem p̄scindere a tribus psonis, ut de singulis p̄ssit
ac deitas integra p̄dicari. —

Sed melius negat. ant., tunc n. supponamus
deus eē unus tantum persona psalitas n̄ clauderet in deitate sed ma
neret (servatis servandis) ut mō deitas et psalitas P.ris sunt
in priori originis filii et ss. spiritus S.; tametsi tunc mi
nor eē copia, dum maior inopia rōum ex eclus. psalitatum
sive relationum a dē essa, q̄m nunc, cum maior ex p.te desumant
ex mysterio trinitatis et conciliorum def.bus —

Obiect. 4.° Si d. relationes n̄ clauderent in
cepta essa, eēnt illi accidales, seu accidaliter advenientes, q̄
ē absurdum; sequela tn̄ p̄r, q.a id ē alicui accidale seu
accidaliter adveniens, q̄d ē se extra conceptum illius, et

at

ab alteri conceptu advenit, ita si deberent cre-
lat. si eo includerent in essentia, esset illi accidentale. Respondeo
assumptum non esse accidentale alicuius actu et formaliter ex natura
rei esse idem cum illo, sicut sunt relationes cum essentia, quod venit ab
ea virtualiter, et re natura distinguuntur sicut supra dictum est
identitas non formalis ex natura rei facit quod adveniant relationes per
se nec satis est esse extra conceptum virtualem, ut dicit posit ad-
venire per accidens seu extrinsece advenire nisi etiam sint ex-
tra proprium conceptum virtualem identicum, et formaliter ex natura rei;
ut multis exemplis ostendi potest.

Quaestio 13.

An Relatio spiratoris, seu virtus spi-rativa claudatur in conceptu Patris et Filii nec non relationibus Paternitatis et Filiationis

Sectio 1a

Relatio spiratoris, seu virtus spirativa clauditur in conceptu Patris.

Non loquimur de Patre ut abstrahit a Deo et creato, ut sic non apponitur
esse de conceptu patris relatio spiratoris, seu virtus spi-
randi cum dicit Patrem creatum absque eiusmodi virtute, sed neque loquimur
de Patre Divino in qualemcumque hypotesi possumus fingere, sed de
Patre Divino ut modo est, an sit de conceptu illius, illa relatio spiratoris
seu virtus spirativa, qua reddatur potens spirare Spiritum Sanctum.

Negant communiter doctores arbitrantes relationem spiratoris
seu potentiam spirativam advenire Patri cum filiatio in suo esse perfecto

atque

atque ideo non posse esse de conceptu illius; Nihilominus ista assertio recipit a P.e Zuniga in opere de trinitate quest. 27. d. 2. Dub. 20. memb. 4. n. 5. et quest. 40. d. 15. dubio 5. membro 1. n. 2. lateque defendit ut probabilis a P.e Praeposito tm. 1 q. 36. art. 5. dubio 5.

Missis in suis Auctoribus probationibus quae mihi non videntur urgentia, probo 1.o Sic. impossibile est intelligere P. S. Sp. distinctum in esse P.is nisi in suo conceptu claudat naturam specificam, quam communicare possit Filio: sed non est alia natura specifica (similiter accepta) quam communicare possit Filio, nisi relatio spirationis seu virtus spirativa: ergo impossibile est intelligere P. S. distinctum in esse P.is nisi claudat in suo conceptu relationem spirationis seu virtutem spirativam: maior inde constat, quia P.r ut sit P.r debet communicare Filio suam naturam specificam ex vi actus generativi: minor probatur: in P.e Filius est duplex conceptus naturae, alter generativus alter spirativus ut ex superioribus dictis satis constat, sed impossibile est quod P.r communicet Filio naturam generativam, quia ista spirativa est quam potest Filio communicare. Natura autem spirativa est relatio spirationis, seu virtus spirativa ut alibi ostensum est ergo non est alia natura quam P.r possit communicare nisi relatio spirationis, seu virtus spirativa.

Pr. 2.o conceptus quidditativus P.is claudit similitudinem in natura specifica cum Filio: eandem quam in superioribus declaravimus esse, sed sublata duntaxat relatione spirationis, seu virtute spirativa non debet patere similitudinis in natura specifica cum Filio, ergo nec debet adaequatus conceptus quidditativus P.is, atque ideo relatio spirationis seu virtus spirativa est de conceptu quidditativo P.is: minor sola indiget probatione: sublata duntaxat relatione

spi

spiratoris, seu virtute spirativa, sola manet virtus generativa (omnino sic incompleta et inadaequata) sed non est similitudinis Filii in virtute generativa ergo sublata duntaxat relatione spiratoris seu virtute spirativa non est ea similitudinis in natura specifica cum Filio.

Prob. 3.° de conceptu Patris est potentia generativa, sed potentia generativa Patris quae coalescit partialiter ex virtute spirativa ergo de conceptu Patris est virtus spirativa: maior ostendit, quia potentia generativa dicit, et posse producere terminum, et posse illi communicare naturam genitoris, hanc enim diceremus esse integre et formaliter potentia generativa Patris quae a virtute spirativa. ergo potentia generativa Patris quae coalescit particulariter ex virtute spirativa: Minor probo, quia ideo Pater est posse formaliter communicare naturam genitoris media identitate, quia est ipsa natura communicanda eo quod tradimus principio et virtute communicativa (idem enim quod communicandus est potentia communicativa, seu quae potest se communicare) at natura genitoris, quae generativa non est communicanda siquidem illi repugnat communicari. ergo cum solum restet natura spirativa, quae possit communicari ac ea est potentia generationis quae potest naturam genitoris communicare.

Prob. 4.° sublata a Patre virtute spirativa terminus productus non esset Filius ergo nec pater esset Pater (ob correlationem) ergo ad conceptum Patris spectat virtus spirativa. Antecedens probatur quia sublata virtute spirativa terminus productus non diceret naturam Patris sed terminus productus ut sit Filius debet dicere naturam Patris ergo terminus productus non esset Filius: Maior probatur stando Pater non diceret naturam spirationis, ut supponimus et cum solum restaret generatio (tamen si incompleta et manca) quam non diceret terminus productus: terminus productus non diceret naturam Patris

sed

Sed vel nulli stricte accepti, vel alij longe diversi. —

Ut dis Darij rite recte penetrare oportet in memoriam duo revocare, quae alibi probata sunt. 1.º sermonem esse de ratione stricte accepta, quae est virtus radicalis, seu substantialis productiva termini immanentis, non de ratione non stricta, seu lati accepta ut essentia. 2.º dicere tantum ceterum non stricte esse in Patre generativam ut etiam spirativam: ex quo patet, quia generativa nequit Filio communicari; quia ita proprium est Patri ut nulli alteri personae possit convenire. —

Sectio 2.ª

Nonnullarum difficultatum solutio.

Dices 1.º prius esse generatorem quam spiratorem, siquidem prius generare quam spirare; ergo prius esse generatorem quam dare virtutem spirativam; aliter simul esset genitor et spirator, cum esse spiratorem et dare virtutem spirativam convertantur. Quod dare virtutem spirativam supponit iam titulum genitoris et non est de illius conceptu; sed quid dicis? distinguo antecedens: prius est esse genitorem quam spiratorem in actu 1.º nego; antecedens quam spiratorem in actu 2.º concedo antecedens et consequentiam. Illa probatio est data; deinde nego consequentiam: ad cuius probationem dico, non est esse genitorem et spiratorem in actu 1.º simul esse (ad minimum) et nego ultimam consequentiam. —

Dices 2.º prius est actu generare quam actu spirare seu esse generatorem in actu 2.º quam in actu 2.º spiratorem; ergo prius etiam posse generare quam posse spirare; siquidem ille ipse ordo prioris et posterioris debet servari in potentiis, qui reperitur in actionibus, atque adeo prius erit esse genitorem in actu 1.º quam esse

spi

spiratorem seu dare virtutem spirandi, et consequenter non erit de conceptu potentiae generativae aut Patris virtus spirativa.

Ad 2um nego illiusmet probationem: saepe enim potentiae simul sunt, et una non est alia posterior, quia in sua existentia nulla dependet ab alia, et tamen operatio unius non simul fiunt: sed una est alia posterior, quia operatio unius dependet ab operatione alterius. Ut cernere est in Anima, quae non prius dicitur potentia intellectiva quam volitiva, et tamen prius intelligit quam velit, vel saltem non est prius esse radix substantiae intellectus (si potentiae distinguantur realiter ab anima) quam voluntatis, tamen si intellectus sit prius, et voluntas posterior; nec in potentia progressiva seu loco motiva prius est potentia ad priorem partem motus quam ad posteriorem, et si ipsae partes dicantur inter se subordinatae, et una sit alia prior, vel posterior.

Obiicies 2°: Pater ut Pater respicit Filium, sed in conceptu Patris importatur quidditative ratio spiratoris, secundum nos: ergo Pater respicit Filium ut spiratorem, atque ideo Filius erit spiratus, vel spirabilis a Patre, quod est erroneum. Respondeo concessa maiori distinguo minorem: sed in conceptu Patris importatur ratio spiratoris Filii nisi nominem ratio spiratoris Spiritus Sancti, concedo minorem, et nego consequentiam; quia quamvis claritatis gratia distingui possit consequentia Patris parte respicit Filium ut spiratorem ipsius Filii, nego consequentiam; ut spiratorem Spiritus Sancti, concedo consequentiam. Unde non infertur, quod Filius sit spiratus, aut spirabilis a Patre.

Obiicies 3°: concessa virtute spirandi a Patre intelligi debet tribui 1° generatio, ut intelligat Deus subsistens, vel subsistentia in

Deit,

Deit.ᵉ, quę e. n.ᵃ intualis, q.ᵃ ex ipsa ē Pr., q.ᵒ quissa virtute spiratiua intellig. stituty Pr., et consequenter n. ē ϛstitutiua Pris, seu de ϛceptu quidditatiuo illius.

R. disting. maior, intellig. plene, et adequę stituta 1ᵃ. pers.ᵃ nego maior; imperfecte, et inadequę, ϛcedo maior. Distinguo vero minorem, q.ᵃ ex ipsa pers.ᵃ plene, et perfecte stituta ē Pr., ϛcedo minorem: imperfecte, et inadęque, nego minorem. Eodem argo. probari posset, Spm S. n. importare in suo quidditatiuo ϛceptu amorem, q.ᵃ eo quisso adhuc intelligeret 3.ᵃ pers.ᵃ, quę quidem ē Spus S., cum intelligat subsist.ᵉ in Deit.ᵉ, quę ē n.ᵃ intualis.

§. 3.ᵃ

Relatio Spiratoris, seu virtus Spiratiua ē de ϛceptu quidditatiuo Filii.

Hanc solum illi ipsi defendunt, qui sup.ᵃ Pre fati ss. et similibus rōibus probare demus. Filius, vt Filius debet habere naturam coicatam a Pre, sed nihil ē habere aliam coicatam a Pre, nisi Spiranq., q.ᵒ vt Filius habet spiranq. Minor probo, q.ᵃ in Pre tē ē n.ᵃ pratiua, et Spiratiua, sed coicao repugnat, q.ᵒ nihil ē habere aliqm coicatam a Pre, nisi spiranq.

2.ᵃ Pręcisa a Filio virt.ᵉ spiratiua, Filius n. ē similis P.ⁱ in n.ᵃ specifica; sed de ϛceptu Filij ē q.ᵒ sit similis P.ⁱ in n.ᵃ specifica, q.ᵒ pręcisa virtute spiratiua n. ē Filius, atque adeo de ϛceptu Filij ē virtus spiratiua. Maior probatur q.ᵃ pręcisa virtute spiratiua Filius n. ē similis P.ⁱ in n.ᵃ

E

spirativa, cum sibi repugnet communicari Filio, ergo cum ultra hanc nulla
alia sit in Patre nisi spirativa, si spirativa caret Filius, in nulla assi-
milatur Patri; dicetur assimilari in esse divino seu deitate; Patri tamen ergo
Spiritus Sanctus assimilatur Patri et Filio in deitate, seu natura divina, ut in sup-
erioribus ostensum est; nec tamen haec est de conceptu Filii, sive comparetur ad unum, sive
ad utrumque: ergo non satis est Filium habere similitudinem in esse divino ut
Filius sit, sed oportet ut illius habeat in natura divina et virtute producti-
va, careat, quam in superioribus dictum est. R.

Spiritus Sanctus spiratur seu producitur a Patre et Filio
ut affirmant Concilia ... sub Greg. ... Lateranense ... sub Innoc. 3. Florent.
et Symbolum Athanasii. Sed Concilia debent intelligi in sensu formali
(cum aliud non dicant, aut in absurdum deducit) ita velint Spiritum Sanctum procedere
a Patre et Filio sub conceptu quidditativo Patris et Filii, quo in conceptu
quidditativo Patris et Filii includitur virtus spirativa, qua Spiritus Sanctus
procedit: contra hoc aliquis sic: virtus spirativa est extra conceptum
quidditativum Filii ut talis: ergo Spiritus Sanctus non procedit a Filio per se.
Probatur: non procedit a Filio, qui solum procedit ab aliquo extra con-
ceptum et quidditatem Filii; sed Spiritus Sanctus solum procedit ab
aliquo extra conceptum et quidditatem Filii: ergo Spiritus Sanctus
non procedit a Filio.

Sed dices: licet esse Filium est esse genitum, et esse spiratorem
non est esse genitum; ergo esse Filium non est esse spiratorem, et consequenter esse spi-
ratorem est extra conceptum Filii eodem argumento. Confirmatur: Filius non
esse Deus, nam esse Filium est esse genitum, et esse Deum non est esse genitum, alias quae-
libet persona esset genita, cum quaelibet habeat esse Deum; ergo esse Filium non

e

ēē dīū, et conter ēē dīū ē extra dceptū Filij, qđ nequit
sustineri.

Rx ibit. dcessis maiori, et minori disting.do conc.
d. ēē Filiū n ē adeguate, et totaliter ēē spiratorē, concedo cōj
n ē inadeguate, et ut sic dīū, partialiter ēē spiratorē nego
cōa. dceptus spiratoris n ē adeguatus dceptui Filij, atque
ideo n dicimus, qđ ēē Filiū sit ēē spiratorē, sed qđ ēē spiratorē
sit de conceptu Filij, qui aliqs inadeguate, ē aliquid aliud
a dceptū spiratoris, quē admodum n dicimus, qđ ēē Socr. sit
ēē aīal, dicimus tn qđ ēē aīal sit de dceptu Socr.

Ibit. Si de conceptu Filij ēēt virtus
spirativa, Filius, ut Filius, referet ad Spiritū S. cū virtus spi-
rativa sit relatio ad Spiritū S. atque adeo ēēt illius Filius:
nq illius Filius ē ad quē refert ut Filius: Rx disting.do illat.
quoad prim. p. Filius, ut Filius, refert ad Spiritū S. relat.e
tri ad ēē pducti nego illationē: relatione prij pductivi illius
dedo illatē: duas relat.es claudit Filius, qđ ut Filius est,
in suo adeguato dceptu, alterā tri pducti p quā ille respicit P.
ut P., alterā prij pductivi p quā ille respicit Spiritū S.
n tamqm a quo, sed tamqm suū terminū pducendū.

Unde negari debet 2a illat.s pars: N n.
infert Filiū ēē Filiū spiritus S. ad pbat. dicē illius ē Filiū
ad quē refert ut Filius relat.e tri pducti; n illius ad quē
refert relat.e prij pductivi. Sicut dicit Filius n refert
ad Spiritū S. tamqm tri ad ēē pductus sed tamqm
illius prij, ille infert, qđ ut Filiū claudat relat.
spi

Spiratoris à parte Spiritus S.ti, nec quod sit Filius Spiritus S.ti.

Sectio 5.

Relatio spiratoris, seu virtus spirativa non est de conceptu quidditativo Relationis Paternitatis et Filiationis.

Loquimur de relatione Paternitatis sub illis conceptibus virtualibus, quibus praecise respicit Filium, et de relatione Filiationis sub illis conceptibus virtualibus, quibus praecise respicit Patrem. Et inquirimus nunc relatio spiratoris, seu virtus spirativa claudatur in praedictis conceptibus; si vero claudi diximus in conceptu quidditativo Patris et Filij negant communiter doctores ac videri potest Pater Posinus tom. 1. q. 22. art. 4. vers. ex his. Tibi licet loquatur de relatione spirationis quod sentit sane relationem spiratoris.

Probatur 1.o contra, et communis assertio: si relatio spiratoris, seu virtus spirativa esset de conceptu relationis Paternitatis et Filiationis sub illos peculiares conceptus virtuales Pater et Filius opponerentur realiter in ratione spiratoris, seu in virtute spirativa quod falsum est (nam neuter ab altero spiratur aut spirare potest, et ideo caret fundamento oppositionis in ratione spiratoris) sequela autem probatur quia relatio Filiationis, et relatio Paternitatis opponuntur in ratione Filij; ergo si relatio spiratoris, seu virtus spirativa esset de quidditativo conceptu relationis Paternitatis, sicut quod est ad Filium, et relationis Filij, ut est ad Patrem, non minus opponerentur

Pater

P. et Filius virtute spirativa, quam relatione Relationes Paternitatis et Filiationis).

Pr. 2.º Relatio Spiratoris, seu virtus spirativa est productiva Filij, et producta a P.e; pr., quia id est productiva Filij, quod est de conceptu productivi sm quod productivus Filij est; et id est productus, quod est de conceptu producti sm quod productus est: sed si relatio Spiratoris, seu virtus spirativa est de conceptu relationis Paternitatis sm quod est ad Filium, et de conceptu relationis Filiationis sm quod est ad P.em, est de conceptu productivi Filij, vel producti Filij est, et de conceptu producti a P.e sm, quod productus ab illo est, ergo est productiva Filij, et producta a P.e: minor probatur; quia Relatio Paternitatis est productiva Filij sm quod est ad Filium, et relatio Filiationis est producta a P.e sm quod est ad illum: sed per te virtus spirativa est de conceptu relationis Paternitatis sm quod est ad Filium, et conceptu Relationis Filij sm quod est ad P.em ergo.

Pr. 3.º Filius non est genitus a P.e nec Filius illius pr., quia non est similis P.i in natura specifica, ut operationis ratio. pr., quia Filius non est similis P.i in natura specifica spirativa, cum haec sit quidditative Relatio paternitatis sm quod est ad Filium. Unde cum nequeat esse similis P.i in natura constitutiva nulla alia relatione in qua possit esse specifice similis P.i Sed solum erit similis in essentia et in spiritu S.

Pr. Relatio Paternitatis sm suum ultimum conceptum, quo respicit suum terminum, ut ad Filium, refertur P. ad Spiritum S. et convenit tamquam P. ad Filium. deinde relatio Filiationis sm ultimum conceptum quo respicit suum terminum, ut P. refertur Filius ad Spiritum S. atque tamquam Filius ad Patrem:

q

q. e. spiritus S. sui Filius P.is et P.s Filii. patet assumptum q. relatio Pa-
ternitatis sm ultimum conceptum, quo respicit suum terminum ut Filium, e relatio
spiratoris, seu virtutis spirativa, quae refert P.em ad Spm S. S. relatio Pa-
ternitatis sm ultimum conceptum quo respicit suum terminum ut Filium refert P.em
ad Spm S. eodem modo explicari debet de Filio comparato ad Spm S.ti id
quod supra diximus.

Sectio 5.

Sed posset obiici, Dicitur solvuntur

obici. i. relatio Paternitatis sm ultimum conceptum virtualem, quo re-
fert P.em ad Filium e relatio spiratoris; ergo relatio spiratoris e de conceptu
relationis Paternitatis sm virtuale ultimum, quo refert P.em ad Filium. patet
consequentia, quia id e de conceptu virtualis ultimi, quod virtuale ultimum dicit et est
ans. prob. relatio Paternitatis sm illum ultimum conceptum, quo refert
P.em ad Filium e relatio P.is ut P.is, sed P.r ut P.r e spirator, sm
nos, ergo sm illum ultimum conceptum e relatio spiratoris. —
R. distinguendo ans, sm ultimum conceptum e relatio spi-
ratoris specificative hoc e illius qui spirator deducendo ans reduplicative
hoc e, illius, qua spirator e, nego ans (et simul cons. ad mentem obicientis)
id probatur suppone in P.e ut tali duos conceptus reperiri ultimum spi-
ratoris, seu productivi Spus S.i ultimum productivi Filii, sic posterior
respicit solum Filium, et prior solum P.is ille prior respicit solum
Spiritum S. et e conceptus P.is et Filii. —

Nunc infra distinguo maiorem: relatio Paternitatis sm
illum ultimum conceptum e P.is ut P.is, id e, P.is sm conceptum proprium, et spe-
cialem illius, deducendo maiorem; sm conceptum coem P.i et Filio nego

ma

maior; distinctio ex minori, sed P. vt P. idē, sm̃ conceptũ sibi

proprium, et specialem ē spirator, neque minori; sm̃ conceptum sibi et Filio

com̃unem, secundo minori, et nihilominus Consequentia; quia, Ut relatio spiratiua esset de concep

tu Relationis Paternitatis opus erat vt referret Patrem sm̃ conceptum pro

prium Filium Patris, quod non ita est, alias referret Patrem ad Filium.

Dicitur 2.º Spiritum Sanctum esse oppositum realiter cum relatione

Paternitatis et Filiationis ex sm̃ conceptum vltimum earum, ergo de conceptu vlti

mo Relationis Paternitatis et Filiationis ē virtus spiratiua. Antecedens probatur,

quia nisi opponerentur non distinguerentur; Consequentia probatur, quia solum opponitur Spiritus

Sanctus principio productivo illius, seu virtuti spiratiuae, cum oppositio sit

in re producentis et producti, seu productiui et productibilis; sed oppo

nitur relationi Paternitatis, et Filiationis sm̃ vltimum conceptum ergo in vlti

mo conceptu importatur virtus spiratiua. Pro dissolutione nihilominus Consequentia ad probationem dicitur

ex dictis, n. n. solum opponitur Spiritus Sanctus virtuti productiuae, seu principio spiratiuo

sed ex ~~[illegible]~~ vltimi per se requisitis ex parte principii, cum autem relationes Pa

ternitatis, et Filiationis sm̃ vltimum conceptum proprium sint vltima re

quisita ex parte principii spiratiui illis opponitur Spiritus Sanctus quamuis non sint

formaliter virtus spiratiua.

Dicitur 3.º deficientibus relationibus Paternitatis, et

Filiationis non posset spirare Spiritum Sanctum saltem vt modo, cum per se exigat vtrum

que principium, quod deficeret potentia ad spirandum, si non. Sed non deficeret vtique

spirare posset per relationes Paternitatis et Filiationis sed formaliter

virtus spiratiua aliás quamuis illae deficerent, non deficeret potentia ad spi

randum; est igitur de conceptu relationis Paternitatis et Filiationis virtus

spiratiua.

Respondetur omisso antecedente quod ab illo forte distingueretur de

conceptu proximo et formali distinguo; Consequentia quod deficeret potentia ad

spirandi, sed in eo quod dicit productivum, nec tamen id quod dicit dicit

per se requisitum ad productivum actum spirandi, deinde cum: ...

Ulterius, qui deinde infert, quod stat bene aliquid non esse virtutem formaliter

productivum, et tamen sic requiri, ut sine illo nequeat actum prumpere

in actum virtute productiva. —

Obiicit 4.º virtutem spirativam claudi in conceptu Patris

et Filii, ut nos ipsi fatemur, sed non claudit in conceptu Patris et Filii sub

esse, nec sub reliqua ratione, cum nulla sit praeter absolutum qui claudat in se re-

lativum, qualis est virtus spirativa. Sic claudit in conceptu Patris et

et Filii sub relatione Paternitatis et Filiationis, cum nihil aliud restet sub quo clau-

di possit in conceptu Patris et Filii.

Hoc argumentum fallacissimum videtur, quia sequens animam

quidditativam claudit in conceptu quidditativo hominis, non claudit quiddi-

tative in illo sub ratione animalis, cum anima non sit de conceptu quidditativo animalis

... cum nihil aliud restet in opposito summo sub quo claudi posset

anima rationalis nisi ... in hac claudet quidditative animam rationalem, quod

tamen est absurdum. Dicendum igitur eatenus dici virtutem spirativam claudi

in conceptu Patris et Filii, quatenus est parte constitutivum eorum, non qua-

tenus sit de conceptu alicuius partis sive quasi partis, ac ipsa

virtute spirativa distinctum, non docere non solum claudi in toto, sed

etiam in parte: quod autem claudi aliquid in opposito summo est esse ... illius

non ... [illegible]

Questio. 14.

An Relationes dicantur in suo conceptu proprio perfectiones, et quales?

Sectio 1.a

Def.o et explicatio perfect.is de qua nobis futurum est sermo.

Certum quidem deberet nullatenus procedere controversia de perfect.e morali propria virtutum, quae aut de ea quae consistit in rectitudine voluntatis et est duplex actualis et radicalis; rectitudo actualis est conformitas voluntatis cum dictamine rectae rationis, quatenus amat suum obiectum ut bonum, et odit prosequitur obiectum ut malum, quae ratione convertitur cum bonitate morali: radicalis est ipsa voluntatis inclinatio ad amplectendum bonum et fugiendum malum, eo ipso modo, quo recta ratio regula praescribit.

Illud idem est controversia de perfect.e reali, quam multi appellant entitativam (sine dubio), quae ad entitatem rei spectat et non desumitur ordine ad aliquid extra, qualis est recta ratio, regula rationis, seu dictamen conscientiae: et potest definiri sic, est integritas rei, seu rei completio eo n. ipso, quod res habeat integritatem et complementum est integra et completa et consequenter in se perfecta, cui nihil desit; ad cuius plenam intelligentiam suppone perfect. realem dupliciter esse. 1.o undique et omni sua linea. 2.o in aliqua ratione illud et secundum unam lineam: perfectio undique seu in omni linea est illa, quae ambit omnes lineas perfect. et reddet rem undique perfectam et integram tam secundum quidditatem quam secundum complementum proprietatum et cetera quae ab essentia postulantur, ac circumstantiae ex connaturali exigentia. perfectio in una ratione, seu secundum unam lineam est quae intra eam lineam proprium continet, et illud reddit rem perfectam in tali linea.

Ter

Rursus perfectio undique seu in omni sua linea aliquando est simpliciter undique in omni linea, aliquando non. in deo n. perfectio undique absolute est in omni linea quia deus habet tamquam perfectiones substantiales proprias perfectiones omnis lineae; perfectio v. creaturae non habet tamquam perfectiones proprias perfectiones omnis lineae atque ideo licet sit perfecta in omni sua linea, non est absolute in omni linea.

Sed neque omnis linea perfectionis creaturae propria est illi substantialis ut deo substantialis est omnis linea suae perfectionis neque ad perfectionem rei propria spectantes lineas accidentales ut videre est in sole, ad cuius perfectionem spectat non solum esse animal rationale, quod est quidditas illius, sed etiam habere integros lineamentos et sensus externos etc. Neque n. esse perfectum in omni sua linea sibi parere.

Haec perfectio undique seu in omni linea non controvertitur neque de illa in praesenti controvertimur, sed solum de ea, quae reciproca est cum ente et est integritas seu completio praedicatorum essentialium rei, reciprocalis cum ente de integritate seu completione praedicatorum essentialium rei, relativi cum ente, ut dicimus in qua, sed quaerimus interrogamus, an relativi ali- licet quoque in sua linea, quaerimus non interrogamus, an relativa indicant in suo conceptu proprio perfectiones undique seu in omni linea cum aliis sibi perfectionibus attributorum, et linea cum aliis perfectionibus praedicatis perfectionibus essentiae virtualis relationis, sed indicant perfectiones realis, sed sua lineae proprias, ita ut sicut importarunt rationes entis relativi ad absolutas praedicationes virtualiter distinctas a sibi proprias; ita importent perfectiones relativas absolutas perfectionibus virtualiter distinctis ac sibi proprias, ut sicut dicimus esse in deo.

3. An relat.ᵉˢ ita dicant esse tales, ut sint perfect.ᵉˢ relativae. —

Sectio.

Rursus exponitur quae sit perfectio simplex, perfectio simpliciter, et perfectio simpliciter simplex

Ad ea quae inferius discutienda sunt. An soli Deo competere debeat nostra seu defin.º perfect.ⁱˢ sed et illius divisio in simplicem, simpliciter, et simpliciter simplicem, cum non soli Deo, sed [illegible] tatem simul; An relat.ᵉˢ dicant in suo conceptu proprio perfect.ᵉᵐ, sed an Dei sit simplex et simpliciter simplex, quod nostris facessit doctori Theologo.

Dicitur perfectio simplex non ea, quae ut cumque carens rebus quae realiter excludit compositiones, siquidem angelus hac ratione simplex est nec tamen est perfectio simplex, sed ea, quae nullam mixtionem admittit imperfectionis, sive, quae adeo pura perfectio est ut nihil illi imperfectionis adhaerescat, a quo deturpetur. Si enim de perfectione aliqua, cui mixtio insit imperfectionis quantumvis sane exigua est, ea non erit perfectio simplex, neque pura.

Unde facile colliges, quod perfect.ᵉˢ absolutae Dei esse simplices, quia eo ipso quod sint nihil continent imperfectionis, sed adeo defaecatae existunt ut mera et pura perfectio sint, imo et relationes divinae si forte illae sint divinae [illegible] creaturis sunt perfect.ᵉˢ simplices, quia nullam

in

involvunt imperfectionem, aliàs non esset in Deo. Si dicatur in Deum
posse cadere imperfectionem, [illegible]. Colligitur omnis perfectio creata
non esse simpliciter, quia omnis implicat in propriis visceribus imperfectionem
saltem dantem dicere esse ab alio per participationem cum depen-
dentia [illegible] contingentiae. –

Perfectio simpliciter videtur dici ex perfectione sim-
plici, quia perfectio simpliciter est, quae opponitur perfectioni secundum quid; per-
fectioni autem secundum quid opponitur perfectio simplex; neque perfectio secundum
quid est illa, quae non est pure perfectio, sed dicit aliquid perfectionis et
simul aliquid imperfectionis, ac per hoc commixtionem utriusque. Per-
fectio vero simplex est, ut dixi, quae hac mixtione caret, et nihil
involvit imperfectionis. Potest etiam dici solet perfectio simpliciter
quae non dicit imperfectionem unde restringatur, aut limitetur appellatio
et nomen perfectionis. –

Hinc omnis perfectio absolute Dei est simpliciter perfectio,
omnis autem creata, non simpliciter, sed secundum quid; quia non sunt
unde restringi debeant, eo secundum totum perfectiones sint; creatae
vero non sint secundum totum perfectiones, sed secundum aliquid duntaxat, eo
reliquum est mixtio imperfectionis. Unde ne appellatio denotet totum
id, quod in illis est esse perfectionem, restringi debet ad illud aliquid
quo dicit perfectionem dicendo secundum quid, ut ita notum sit [illegible]
aliquid imperfectionis inclusum in visceribus rei creatae. – –

Praeter haec requiruntur tres, quae mille scatent im-

per

perfect. quibusdam dici simpliciter perfecte, aut perfectiones simpliciter, sed solum secundum quid; quod apud Sanctos Patres facile poterit observari tamen si Theologi non infrequenter aliis perfectiones concedant, et simpliciter perfect. appellent, ne passim cogantur illam restrictionem secundum quid iterari, ubi de rigore vocis non agitur, neque in propria vocis usurpatio novare per subtilitatem contenderemus.

Si obiicias creaturas claudunt perfectiones simpliciter nempe rationalitatem (ut plures alias omittam illi inferiores) Deo et ipsi conveniunt quae sunt perfectiones simpliciter, ut Deus est rationalis ex eo quod claudat aliquid rationale et corporeum ex eo quod claudat corpus. Respondeo concedo antecedens et nego consequens, sicut negari debet hic, homo claudit perfectiones quae est pars: homo claudit aliquid quod est pure spirituale, quod est pure spirituale, non ibi est quia licet creaturae claudant perfectiones simpliciter simul claudunt imperfectiones, quin super addunt, atque ideo sunt de mixtis perfectionibus et imperfectionibus et consequenter non pura et mera perfectionis, ut oportebat esse ad hoc, ut esset perfectio simpliciter.

Perfectionem simpliciter simplicem communiter definiunt Theologi cum Anselmo in monologio c. 14. et in prosologio c. 5. et 11. quae melior est ipsa quam non ipsa id est, quam quodlibet opposita et incompatibilis cum ipsa ut recte advertit Caiet. neque illud non ipsa non accipitur contradictorie pro negatione ipsius. Alias dicunt perfectionem esse quae esse simpliciter simplices cum sine melioribus scimus.

Est tamen interdum difficile valde determinare in designando eo, comparatione cuius debeat esse melior ipsa, quam alia

in

in compatibilis cum ipsa nam P. Vasq. 1. p. d. 122. c. 4. n. 10. cre-
dit comparat. perfectionis debere fieri ratione non individui, cuius
est perfectio ita ut si comparatur talis non, sit melior ipsa
quam alia perfectio seu incompatibilis eo ipso sit sim-
pliciter simplex. 2. P. Alarcon tr. 5. de Dei
d. 2. c. 3. n. 11. putat satis esse quod sub diciunt. l. rationem
individualis, l. rationem specificam cuius est perfectio melior sit ipsa
quam non ipsa. 3. P. Fasol. 1. p. q. 4. de Dei perfect.
art. 11. n. 4. existimat comparationem debere esse ratione ...
individuorum, seu ratione individui entis, ut ens est, sive, ut explicat,
sequitur P. Herize non simpliciter differentis entis, sed simpliciter rationis hoc,
Dei et creaturis atque ideo ratione illius melior sit ipsa, quam non
ipsa. 4. P. Zuniga arbitratur comparationem faciendam ratione sentis
ita ut sit melius ipsa quam non ipsa reddat tunc sentiens
quae reddit sentiens illum melius non sentiente.

Non vacat hic etiam expendere, neque cuius loci
accurata discussio, cum ad nos de Attributis proprie pertineat
ideo breviter dico cum P. Reynaud. in theol. natu. n. 120.
perfectionem simpliciter simplicem esse, quae nullam seu in se sic
imperfectionem (atque ex hoc capite debet esse simplex) neque
a subiecto suo illam perfectionem maiorem, l. aequalem exclu-
dit, ex quo sequitur esse melior ipsa, quam non ipsa, quod subiectum me-
lior est habere illam, quam habere non illam, sic est incompatibilem
cum illa.

Alia

Hinc facile solvetur illa difficultas, quae alijs vi-
sa est satis magna, quare scilicet dicta Sinnibile non sit perfectio,
simpliciter simplex, cum sit melior suo opposito, nempe quam
quaevis alia incompatibilis cum illa?? non. non satis est ad perfectionem sim-
pliciter simplicem, quod dicenti possit melior sit ipsa quam non ipsa
sed alterius oportet est, quod in se sit simplex, hoc est quod nihil ha-
beat admixtum imperfectionis, cum autem secum habeat admixtum
imperfectionem dicta Sinnibile non est simplex perfectio, et per consequens
nec simpliciter simplex, praeterquam quod excludit a subiecto mi-
nimam perfectionem quam est ipsa, atque ideo claudicat utroque pede.

Quod autem perfectio simpliciter simplex
debeat esse simplex, vel ex ipso nomine patet; nam simplici-
ter simplex exigit quod sit simpliciter, et quod sit
simplex, ideo quod. ea quae supponens Anselmus solum adie-
cit id quod dari debet alterius perfectionis simplicis, et non solum sim-
plex sit, sed simpliciter simplex et perinde est ac si
diceret ex perfectionibus simplicibus non omnes esse simpliciter
simplices, sed tantum illas, quae alias maiores (vel si mavis aequa-
les) non excludunt a subiecto, cuius perfectiones sunt, et sunt
meliores quaecumque alia perfectione secum incompatibili. Et quam-
vis diceremus perfectionem simplicem videri coincidere cum
perfectione simpliciter, quod duo voces diversimode accipiunt, tamen quod
simul usurpant pro magis unica a theologis cum Anselmo
destinantur ad hoc speciale genus perfectionis ut suo loco
diceremus. Sed de his satis quae non tam disputata, quam sup-

po

posita ex ani[m]i lati[tudine] [pro]bandis in m[ateri]a de attributis [pre]misi, ut in-
ferius discutienda clariora fiant.

Sectio 3.

Aliorum placita circa d[ivina]rum Relationum [per]fect[ione]s

Fatentur o[mne]s d[ivin]as Relat[ion]es dicere [per]fect[ione]s identice, et quidem realiter illas [qu]ae ipsis [sunt] i[m]p[ro]pria, et formaliter Ess[enti]ae [perfectiones], [qu]ae [per]fectio ess[entia]lis sit co[mmun]is [per] reali identitate tribus divinis relat[ioni]bus, et relat[io]nes ss. realiter [per]fectio ess[entia]lis, et consequenter dubitari n[on] p[otes]t quin realiter dicant [per]fect[ione]s ess[entia]les. Difficultas e[st] an ultra hanc dicant aliq[uam] in suo [conceptu] [per]fect[ione]m ess[entia]lem, et [pro]prio conceptu virtuali [pro]prig[?], et speciale a perfect[ion]e ess[entia]li, et at-
tributorum dicta.

1.a s[enten]tia negat d[ivina]s Relat[ione]s ut ad esse distinctas dicere in suo conceptu speciales [per]fect[ione]s; ita Cornejo tom. 1. in p. [S.] Thomae disp. 9. dub. 2. n. 3. [et] 7. ca. q. 27. et sequentibus d[icti] Thomae disp. 9. dub. 2. n. 3. Esmisinc tom. 2. d. 3. q. 1. n. 42. et sequentibus Scot. quodl. 9. art. 2. [et] n[on] semel [et] alibi. Lamorm de Deo uno et trino, [et] 7. q. 7. art. 3. Durandus, tum alibi, tum in 3. d. 1. q. 3. n. 12. Molina 1. p. q. 27. art. 2. disp. ult. et q. 42. art. 6. d. 2. Bellar. tom. 1. controv. lib. 2. de Christo c. 12. Herrera, Rara, Franda a Christo Arig. Fonseca et alij apud Egidium Lusitanum 1. 2. lib. 9. de divinis Ess[enti]a q. 14. art. 6. §. 3. n. 27. et in universa schola Scotistica, in qua haec s[ententi]a receptissima e[st] ac nimis frequens, relat[ione]s nec ss. [per]fect[ione]s simpliciter, nec sim-

Sim quid, nec finitu, nec infinitu.

2a Sea docet d. Relat. dt ab essa divina dictas importare specialas et propias perfectos ita P. Merasius tom. 1. tt. de deo disp. 56. P. Praepositus 1. p. q. 4. de deo art. 3. dub. 5. P. Zuniga de Trinit. q. 30. disp. 9. dub. 12 memb. 2 Albiz. 1. p. tt. 4. de Trinit. disp. 10. sect. 4. P. Arrubal. tom. 2. disp. 15. c. 1. et seq. P. Suarez 1. p. lib. 3. de Trinitate c. 9. n. 15. et c. P. Mont. d. 29. de Trinitate sect. 2. et sequentibus. P. Vasq. 1. p. disp. 122. c. 4. n. 10. et c. 6. n. 17. P. Fasol. tom. 1. q. 5. art. 7. n. 10. in solut. objecti. P. Gran. P. Valent. P. Alarcon. P. Heriz. P. Tann. et alij.

Est tn inter Duius sea Aut. sui discrimen nq. Dani perfect. dar. Relationi propria, alij n. dicunt ee simpliciter simplicem, alij vero negant. Unde denuo excitant alij duas seq. opposita: Affrativa defendunt P. Mont. d. 30. de Trinit. sect. 9. n. 5. P. Vasq. disp. 1. 122. cap. 4. n. 10. P. Valent. in Thom. lib. 2. de Trinit. c. 12. P. Alarc. 1. p. tom. 1. tt. 5. de Trinit. d. 3. c. 3. n. 4. P. Gran. 1. p. tt. 3. de Trinit. d. 5. sect. 3. Ut omittamus alios negativa tuet. P. Merasius supra disp. 57. P. Zuniga et Albiz locis relatis P. Suarez c. 10. n. 4. P. Tann. tom. 1. d. 4. dub. 4. n. 2. P. Arrubal. 1. p. q. 28. art. 4. disp. 15. c. 5. n. 21. P. Fasol. (si perfect. relat. operant ad invicem quest. 4. art. 2. dub. 6. n. 43. et alij.

Hoc debet ee de Sii Aut. q. perfectio propria et specialis divinarum Relat. sit relativa mo simplex tan-

tu

tum sit, mere simpliciter simplex: neque quid est proprium relativi, ut relativum est debet esse relativum: perfectio autem dicta est perfectio propria relativi, ut relativum est cum sit propria relationis inquantum talis, et insuper, quod nihil absolutum est proprium unius perfectio sine non sit communis alteri, atque ideo si ponitur specialis perfectio propria relationis, per quod non debet esse absoluta sed relativa.

Andreas ex quo cuilibet relationi divinae correspondeat propria et specialis perfectio relativa, sequatur sint tres perfectiones relativae sicut et tres relationes quae non conveniunt omnibus neque personis oppositis. S. Thomas 1. p. q. 4. de Deo art. 6. dub. 9. n. 29. Albertus 1. p. tr. 4. de Trinitate d. 10. sect. 4. n. 12. et alij plures affirmant, et P. Vasquez, P. Mont. d. 30. de Trinit. sect. 4. n. 3. et communiter citatos negant, eosque sequuntur alij, quid nos censiamus sectione sequenti aperiemus.

Sectio 5.a

Utrum Relationes divinae dicere in suo conceptu specialem perfectionem relativam a perfectione essentiae distinctam.

Hanc dicendum defendunt Auctores 2.ae sectionis, et probatur 1.o adversus dictos, quia quaelibet divina perfectio secundum suum proprium conceptum ab essentia, et relationibus distinctum debet in sua linea quidquid requiritur ad veram relationem, ergo quaelibet debet in sua linea integritatem, alias non deberet quidquid requiritur sed integritas est perfectio, ergo quaelibet relatio secundum suum proprium conceptum ab essentia et relationibus distinctum dicit perfectionem. Antecedens probatur, si non deberet, quidquid requiritur ad veram relationem non esset vera relatio (quod est absurdum, et oppositum ostendimus) cum nequeat esse talis sine

cum

co q requirit ut sit.

Pr. 2. perfectius est Deum esse terminari relativis subsistentijs quam non terminari. Subsistentiae relativae sive relationes dicunt in suo conceptu specialem perfectionem per illa, quae nequit excrescere aut augeri perfectio ex mera entitate relativarum subsistentiarum nisi illae importent in suo conceptu speciali aliquam perfectionem ultra eam, quam importat essentia: si n. nullam important nullam addunt, et tunc eis positis non erit maior perfectio quam ante illas: Antecedens ostendo, quia melius est Deum esse trinum in personis, quam non esse trinum, alias modo non esset Deus meliori et perfectiori modo, quo esse posset, a quo dubitari potest.

Pr. 3. esse a se sive esse quid increatum, et a causa efficienti independens, posse intrinsecè intrare essentiam; neque non posse deficere perfectione Dei, posse et alia eius modi praedicata sunt maxima perfectio: siquidem ideo creaturis negantur, quia creatam capacitatem, et limitatam perfectionem earum excedunt; atqui dictae relationes important in suo speciali conceptu dicta praedicata, ergo in eodem important perfectionem specialem.

Nec dicas illa esse propria essentiae et convenire, ut pote omnia relationibus, neque per consequens quod non propria omnia esse essentiae siquidem posse intrinsecè intrare neque Deus non esse propria essentiae, relationibus conveniunt cum propria speciali modo, neque esse a se relative et non posse deficere a suo esse relatio non convenit essentiae, quidditative et virtualiter, sed soli relationibus. 3º co modo esse a se et non posse a suo esse deficere est perfectio relationis propria: cui accedit, quod est absolutum et extra conceptum quidditativum virtualem relationis, ut supra ostendi. Ad contra

f

ffectio, quae non est ex terminis conceptus relativi, qualiter perfectio illorum

praecisorum nequit esse perfectio quidditativa et virtualis effectivum

perfectio est quid absolutum.

Dico 4. nihil creatum quantumvis dicat perfectionem potest dici

perfectius divinis relationibus secundum suum proprium conceptum praecise expectatis

aliqua creatura est perfectior aliquo praeciso de intrinsece existente

in Deo ut illius proprius: sed de relationibus nullus diceret perfectius in

suo proprio conceptu aliquid creatum potest dici perfectius aliquo praeciso

de intrinsece existente in Deo, quando quidem aliquid deus excederet in perfectione

ab aliquo creato ut potest nihil dicens perfectionem absolutum excedere illam.

Dico 5. fecunditas productiva Filii est in Deo maxima perfectio

sed relatio secundum se ipsam formaliter, et proprius suum conceptum differt sane

fecunditas quae relatio se ipsa formaliter, et proprius conceptus est perfectio;

prima probatur, quia nequit differre perfectio sui conceptus et se ipsa formaliter, quia perfectio

sui conceptus non est. Maior ex dictis constat, et insuper ex S. Cyrillo

Alex. lib. 2. Thesauri c. 6. ubi ante medium sic dicit perfectus

autem est (pater) non solum quia Deus, sed etiam quia Pater. quare qui vult negare

Patri esse fecunditatem auferre a divina ut ipsa perfecta non sit, et ge-

nerandi virtute careat, nescio. Fecunditas perfectio est, et sic illius

de patre ostendit perfectionem sicut est qui ex Deo procedit. Ergo

terminor, quia virtus productiva Filii est sola relatio, ut ipse ostendit. Fe-

cunditatis productivae Filii differt relatio perfectionem sui conceptus.

Dico 6. proprius obiectum amoris est bonitas, ut notum est

atque adeo quidquid est amabile est bonum, sed Pater est amabilis non solum in-

quan

quantũ deus; sed etiã in quantũ P.r est; hoc est n. solũ sm deitatẽ, sed sm relatẽ Paternitatis, quæ cõstituit proprium Filij; et Filius est amabilis n. solũ sm qd deus est, sed sm qd Filius est (alius amor quo spiritus s.) quidẽ n. ẽẽt reciprocus suavissimus et pfectiss.) ergo P. est bonus n. solũ quã deus est, et sm deitatẽ, sed quã P.r est, et sm relatẽ Paternitatis: Filius qq. similiter nec dissimiliter spũs s. in quo intueri est potest et debet rõ facta: Atq. adeo oes 3 personæ dei important pfectõẽ et bonitatẽ sm proprias relatões.

Pr. 7. trinitatẽ adoramus n. solũ sm unitatẽ essẽ sed sm rõẽ fr̃alẽ trinitatis; et unã quãq. personã sm suã peculiarẽ proprietatẽ x.te Athanas. Symbolũ oecilia et P.des ... docet Ecclesia in pfat.e missæ de festo trinitatis. ergo trinitas sub rõe fr̃ali trinitatis, ac eius personæ important bonitatẽ et pfectõẽ: Pbr. Coñ. qq adoratio est exhibitio honoris cultus ad reverentiæ in testimoniũ bonitatis et excellentiæ illius, cui exhibet. ergo si huiusmi cultus exhibet trinitati, et trinitas est, et sm peculiares rões personales sm has hẽt bonitatẽ pfectõẽ et excellentiã; alias cultus ẽẽt vanus et superstitiosus.

Pr. 8: Humanitas Xpi dni n. est minus perfecta tracta dr̃a subsistentia relativa, quã ẽẽ tracta propria subsistentia creatã. ergo dr̃a subsist.a relativa importat proprium perfectõẽ. pt. Coñ. qq si ea n. importaret humanitas ẽẽt minus perfecta tracta dr̃a subsist.a quã tracta propria, cũ pprietati quæ deficit sit pfectio, et dr̃a quæ substituit n. sit perfectio quæ æquivalere, aut superari possit.

Pbr.

Probant aliqui q. q.a Relat. sint propriæ deceptæ dicunt imperfectum, inter perfectum tale, et imperfectum nequeat dari medium, aut n. res dicit d.ia pr. et alia? et sic e perfecta, aut n. dicit d.ia? et sic e imperfecta. Ita Pr. Mont. d. 39. de Trinitate sect. 6. n. 7. q.a Relatio Paternitatis requirit ad ornatum, et complementum deitatis ita ut divinitas melius se habeat cum illa? quam sine illa et sic erit perfectio, l. nullo modo requirit ad ornatum et complementum divinitatis ita ut se æque bene se habeat cum relat. prædicta ac sine illa et sic erit infructuosa et superflua consequenter imperfecta, cum quidquid e infructuosum et superfluum imperfectum sit; addit q. imperfectio e. divinitati sibi identificari formalitates omni perfectione destitutas et vacuas.

Tenendum probari potest ex Synodo Constantinopolitana in epist. ad Damas. Pap. et ex Concilio Niceno lib. 2. de actis, et D. Th. in forma, cum aliis, tum 1. p. q. 28. art. 2. ad 3. et q. 29. art. 3. in corpore ex Cyrillo Alex. lib. 1. thesaur. c. 6. ex Damas. lib. 1. Fidei c. 11. ex Nazianz. orat. 37. quæ e. 3. de Theol. ex Athan. or. 2. c.a Arr. et ex Epiph. Hæres. 39. in medio, et aliis PP. quorum dicta proferre, ne prolixus fiam, ad calum obstrvo quia divinæ Relationes et personalitates perfectæ sunt intra suam lineam infinitum, cum nihil in eis desiderent Relat. et quamvis essent creaturæ perfectissimo, et simul vincant

Sectio 5.

De argumento difficili in hac materia.

Obiic. 1. Si Relationes dicerent in suo supremo spe

specialem perfectionem, aliqua perfectio non esset in singulis

quae esset in omnibus collective acceptis; nam perfectio Paternitatis non esset in Filio

aut Spiritu Sancto, quae tamen esset in tota Trinitate, et perfectio Filiationis esset in

Filio, et non in Spiritu Sancto aut Patre, quae tamen esset in tota Trinitate; quod ipsum

dicatur de perfectione passivae spirationis comparatione Patris et Filii, in quibus non

esset, quae tamen esset in tota Trinitate. Deinde aliqua perfectio esset in

una persona qua careret alia, ut patet in perfectione Patris, quam sic

Pater, et qua caret Filius, in perfectione Filiationis, quam dico Filius, et

qua caret Pater, quod esse absurdum inde ostendit, quia nulla divina persona

esset simpliciter perfecta in omni genere entis, siquidem quaelibet ca-

reret perfectione propria alterius; Rursus quia fieret totius Trinitatis

perfectior esse quatuor persona, siquidem plures perfectiones in-

veniret, quam quaelibet, quo concluderet singulas personas non esse Deus, si qui-

dem Deus non est, qui non continet omnem perfectionem, seu quo est aliud realiter per-

fectius. Huic argumento quod sibi difficillimum a plerisque iudicatur varie re-

solet Pater Zunika [?] cum nulli alii plane concedunt totius Trinitatis esse

extensive perfectiorem quatuor persona, sed non intensive; atque ideo non

sunt esse inconveniens, quod singulae personae extensive excedantur in

perfectione a collectione [?] aeque ac intensive, quemadmodum multi fatentur

(et videtur negari non posse) Deus et creaturas simul esse quid perfectius

extensive Deo solitarie accepto, et sine creaturis.

Respondeo 2.° a Patre [?] et aliis non paucis; nullam perfectionem

esse in una persona quae non sit in alia, esto aliter sit in

una, quam in alia: nam perfectio Paternitatis est in Patre di-

tu

tuent P.s vere in Filio et in Spu S.to non eos constituens sed
tamen principij immanentis sufficienti: enim perfectio Filij
talis vere P.s, et perfectio Spus S.ti a tali principio spirari.
S.D.W. perfectio Filiationis quae est in Filio constituens Filium
et inde et Spus S.to non eos constituens: sed tamen tres
immanentes sufficiens P.s, et tamen principij immanentis suffici-
ens ipsius S.ti eo quod sit maxima perfectio P.ris vere talis Filij
et maxima perfectio Spus S.ti vere principio Filij.

Deinde perfectio passiuae spirationis quae est in Spu S.to
illum constituens, et in P.re et Filio non eos constituens sed tamen
tres immanentes eos sufficiens neque perfectio maxima utriusque
ut tales iure producere, et in se vere, quare singulae personae
sunt perfectae in suo genere entis, quia in singulis sunt perfectiones omnes
mirabili quadam immanentia et circuminsessione nec tota Trinitas
diuina plus perfectionis quam quaelibet persona, quia quaelibet persona
includit totam Trinitatem: Unde eleganter Augustinus Lib. 6. de
Trinitate cap. ultimo. dixit. In summa Trinitate singu
la sunt in singulis, et omnia in singulis, et singula in omnibus
et omnia in omnibus et unum omnia. Ergo quaelibet persona est aliis aequalis
cum Deitate totius perfectionis aeternitatis et est aequalis Trinitati cuius
totius ipsius perfectionis Deitatis quam Deus ipsa.

Ex quibus dices: Actus diuinae Filiationis v.g. non dicitur
esse perfectionis habitus et vitalis immanentiae, sicut et Deus P. et

Spus

spus S.) sed et Filij, ut constituens inter personas, quae ratione illius
non sit Pater nec Spus S.; siquidem solus constituit Filium, et non dis[crepat]
aut Spus S. Poterit hoc solum probare, quod modus essendi
perfectionis sit diversus in Patre et Filio, non quod unus habeat
perfectionem, qua careat alter; neque eadem ipsissima perfectio Filiationis
quae in Filio per modum constituentis, est in Patre per modum tantum immanenter
perficientis. Sive negetur hunc modum essendi perfectionem Filiationis
per modum constituentis esse etiam perfectionem Filiationis, non esset perfectio sim[pliciter]
quod illum constituat Filiationem, quo cum careat Pater et Spus S.) unius
deerit perfectio quam habet Filius. Poterit adducere hunc modum
essendi ea ratione, qua perfectio est esse in Patre et Spu Sto; neque Filiationis est
perfectio ut constituens Filium in ratione Filij, non ut constituens Patrem
aut Spum S. in ratione Filij; cum autem sit in Patre et Spu Sto ut con-
stituens Filium in ratione Filij, est in Patre et Spu Sto eadem, quae per-
fectio est, imo et ea ratione, qua in Filio est. —
Adde quod si in Patre esset Filiatio constituens
illum in ratione Filij, non esset in Patre ea ratione, qua est in Filio; id
alia longe diversa, cum in illo non sit constituens Patrem in ratione Filij
sed constituens Filium in ratione Filij; ergo ut sit in Patre et Spu S.
ea ipsa ratione, qua in Filio est, non debet esse ut constituens Patrem Filium, et
Spum S. Filium; quoniam hac ratione non est in Filio, sed debet esse in illis ut con-
stituens Filium Filium; et cum hac ratione sit in Patre et Spu Sto in illis est ea ratione
qua in Filio, atque ideo nulla perfectio est in una persona, quae eadem ratione non
Sit

sit in aliā. —

R. 3.° ex P. Mentio quod perfectio unius personae dupliciter potest reperiri, et esse in alia: 1.° in se, et formaliter; 2.° equivalenter. Primo modo perfectio propria Paternitatis non est in Filio ut constitutiva illius; est tamen in equivalenti, quatenus est in Filio alia perfectio Filiationis, quae equivalet perfectioni Paternitatis illius constituit quod ipsius dic de reliquis perfectionibus personarum propriis. Unde quaelibet perfectio unius personae est infinita equivalenter in suo genere, quia equivalenter continet omnes personarum perfectiones, quamvis non constituat formaliter ex quibus: quemadmodum in Deo videre est omnes perfectiones creaturarum, quas licet non contineat formaliter perfectiones creaturarum, equivalenter continet, mirabili quadam eminentia; sed de hac equivalentia rursus reddibit sermo cum de equalitate personarum agamus: ibique latius expendetur. —

Adde hoc argumentum retorqueri posse in adversarios, et esse aequale Catholicis solvendum: nam dato, et non concesso, quod divinae Relationes dicant propriam perfectionem, necessario dicere potest, quod habeant speciales realitates, et entitates, ita ut realitas et entitas relationis Paternitatis non sit realitas et entitas relationis Filiationis; arguitur sic: si Relatio Paternitatis habet proprias et reales entitates et realitates, aliqua realitas erit in Patre quae non erit in Filio, et e converso, et plus realitatis erit in tribus personis quam in singulis, quod est absurdum: inde constat quod nulla divina persona est realitas et entitas in suo genere entis.

neque

neque est integra in suo genere entis hoc non minus durum est quam illud cum ego appellem perfectiones transcendentales quae tu vocas integritates etc.

Sectio. 6

Caetera argumenta dissolvuntur.

Obiic. 1.° Si dicta relatio haberet specialem perfectionem in suo conceptu cuius tot perfectio esset infinita intensive hoc est impossibile: ergo habeant in suo conceptu speciales perfectiones: maior videtur supponenda nec cogamur dicere esse perfectionem finitam et consequenter creatam et non divinam: Minor probatur quia infinitum intensive realiter sibi vendicat omnem perfectionem simpliciter: sed perfectio propria unius relationis non vendicat sibi realiter perfectionem oppositae relationis quae tamen est simpliciter, prius illam excludit ei repugnat.

Respondeo negando maiorem. ad probationem nego maiorem: infinitum intensive in una linea realiter sibi vendicat omnem perfectionem simpliciter concedo maiorem; infinitum extensive in una linea nego maiorem: satis est si sibi vendicet omnem perfectionem illius lineae, qualiter revera vendicat quaelibet relatio divina: nam relatio paternitatis sibi vendicat omnem perfectionem simpliciter paternitatis, et relatio filiationis omnem perfectionem simpliciter filiationis, quod autem filiatio non sibi vendicet perfectionem paternitatis aut e contra, illud facit, quia non vendicat perfectionem alterius lineae extraneae etc.

Obiic. 2.° non potest esse perfectio unius personae, quae repugnat cum perfectione debita alteri personae, sed quae excludit a tali

psonā pfectis ꝯnalis, et debitis: Sed quælibet relatio excludit a psona cuius ē ppria aliq relatis oppositis, q quas n̄ debet nec illius. q. nulla relatio pōt ēē pfectio cuiat inter se pugnarent et mutuo se excluderent pfect.es cuiusque, et ab ea psitiū inseparabiles, q videtur absurdū.

Rp. Distinḡ. maiorē quæ repugnat pfecti debitis n̄ ta= lis psonis, ca. rōe quamque debita ē do maiorē: ca rōe, qua debi= tam ī nisi maiorē: Perfectio filiat.s n̄ ē debita nec P.s in P.e (constitutivi) sed in filio, unde qmvis Paternitas repugnet perfectioni filiat.s in P.e cū n̄ repugnet pfectioni nec P.s in filio, n̄ repug= nat perfectioni nec P.s quaque debita ē, sed quæ n̄ ē debita: Dando deinde minorē de repugnantia p imm.tē identitatē n̄ p circumincessionē. nisi bā. Nec id, q infert quid qm ratione cuius perfect.s n̄ sex= cludant a nā cuius pfect.es inseparabiles ss. Sed ab eadē perso= nā, cuius tales n̄ ss. p imm.tē identitatē, sed per circumincessionē.

Obiic. 3.o l, perfect.s diarū Relat.ū ēēnt æquales, l inæquales? æquales ēē n̄ pon. q cum differant spē, l quasi spē sunt quasi numeri, qui eo ipso, q spē differant ss. inæquales, sed nec æquales ēē pon. q. ig una ēēt realiter maior, alia realiter minor, et una alia realiter imperfectior, q ē in rebus divinis impossibile.

Rp. ēē æquales, ad id, quod probatur oppositū negat P.r prop= positum ēē certū, aut niti c.a fundo, q quæ spē differunt debeant ēē inæqualia: pon. n. æqualia ēē licet spē differant ut bene pbat P.r

At

Arrubal. 1 p. tom. 1. d. 149. c. 2 ubi ait posse id admitti
Zumbsa in rebus tratis quest. 30. de Trinit. d. 3. dub. 12. membr
3. n. 6. Dicens differ, et dissimilitudinis specificas posse esse cum aequali
tate omnimoda perfect.

Non igit in hoc spes ss. et numeri, quod sit divi
ipso quod spe differunt ss. inaequales ita et spes, sed in hoc, quod ut
numerus addita, vel detracta unitate variat spem; (ut ternarius ad
dita unitate fit quaternarius, et detracta fit binarius) ita
spes addito, vel detracto aliquo prato variat quod spes, et numeri
quae distant in indivisibili

Obiicies 4. omnis perfectio simpliciter est incoicabi
lis quia est melior ipsa quam quaevis incompatibilis cum ipsa atque ideo, quod
propter suam incompatibilitatem impedire posset coicationem ~~recederet~~, re
cederet, et daret locum perfectioni simpliciter coicatioi: sed perfectio pro
pria relationis personalis non est coicabilis ut certum est; ergo non est perfectio sim
pliciter. Resp. Sane obiectio confundere perfectionem simpliciter cum sim
pliciter simplici, atque ideo dato quod relationes non sint perfectiones sim
pliciter simplices quia nulla est melior quam opposita negamus, quod non
sint perfectiones simplices sine mixtura imperfectionis quae tamen in
coicabiles sint, quia non est de ratione perfectionis simplicis esse coi
cabilem.

Obiicies 5. si quaelibet relatio habet specialem perfectionem da
rentur in Deo tres perfectiones sicut dantur tres personales relationes imo
et darentur tres immensitates, tres durationes, tres aeternitates, quod est ab
surdum, et non est maior ratio unius quam alterius. Ergo etc. Obiectio haec

quę in illā rationem inferius discutienda ss. Sr, et alia argumenta
quę de industria reservi ad quęstionem de equalitate personarum.

Sectio

Perfectio divinae Relationis propria est simplex, non tamen simpliciter simplicem

Ita P. Mont. P. Vasq. P. Val. et P. Marc. sect. 3. relati quorum additur P. Tann. tom. 1. d. 4. q. 1. dub. 4. n. 6. et posito Alios, qui licet ex professo loquantur de 2.a parte, supponunt tamen primam negue at aliqua perfectio est simpliciter simplex contra ea, quę docui sect. 2. et res ipsa est manifesta si tamen penitentur, et quid illis velimus significare dignoscat.

Prior pars resolutur. Perfectio simplex est illa, quę nullum in suo conceptu involvit imperfectionem, sed est immunis ab omni imperfectione. ut superius traditum, sed perfectio divinarum Relationum propria nullam in suo conceptu involvit imperfectionem, et ab omni imperfectione immunis est ergo est simplex: probatur, Minor probatur, cum quod deo repugnat imperfectio, ex quo in Creaturis reperitur perfectio ex suo conceptu simplex, et quavis perfectione Creaturis est infinite perfectior perfectio divinarum Relationum propria.

Posterior pars ostenditur perfectio simpliciter simplex est illa, quę melior est ipsa, quam non ipsa, sed quod est quovis alia incompatibilis cum ipsa sed nulla perfectio relationum propria est in deo melior ipsa, quam propria incompatibilis cum ipsa: ergo nulla est perfectio simpliciter simplex maior constat ex definitione Anselmi, et omnium Theologorum Minorem probo, quia perfectiones divinarum relationum sunt inter se incompatibiles

Ep imm. identitatem, et in ordine ad eas propter suam distinguendum, n. n.
loquimur + incircumincessibilis aut in ratione principii et termini) et sic equaliter
quia nulla est melior opposita et incompatibili cum ipsa negatio.

Vel si dicas vel esse compatibilem rem cum qualibet alia identi-
ficante, neque hoc minime sufficit cum comparatur perfectio. Simpli-
citer simpliciter debiat fieri rem cuiuslibet subi, cuius est perfectio sim-
pliciter simplex. Unde licet sit melior ipsa re cuiuslibet subi, quam aliqua
quaevis incompatibilis cum illo subo; non facit quod sit perfectio simpliciter
simplex donec id habeat ad cuiuslibet subi, in quo est. Sic ita perfectio
perfectio divinarum Relationum ideo esse simpliciter simplex comparative effe-
quia comparative illius melior esse ipsa quam non ipsa, quia ut sit simpli-
citer simplex ratione cuiuslibet subi, cuius est perfectio debet rem cuiuslibet
subi, cuius est perfectio esse melior ipsa quam non ipsa. Aliter non ratione cuiusvis
subi esse perfectio simpliciter simplex, sed ad summum ratione illius tantum
cui est melior ipsa quam non ipsa.

Verbi. Deo dicendum est, quod est perfectionem. Sed perfectionem
habere perfectionem simpliciter simplicem, quam pure simplicem, quia dicendum
est perfectum Divinarum Relationum esse simpliciter simplicem, et non
pure simplicem. Maior supponi potius debet quam probari. Mi-
norem ostendo quia perfectio simpliciter simplex convenit cum sim-
plici in carentia imperfectionis, et excedit illam in hoc quod non exclu-
dat perfectionem maiorem, vel equalem, neque cum illa habeat oppositionem, quia contra-
rium eiusdem perfectionis.

Rx. 1° dicendo maiorem, et distinguendo minorem, est
perfectionem ex genere suo, quod contra adversarii partem de minore

simpliciter et ex peculiari specie contenta sunt paria nedum minora: Item ...

... ratione per quod perfectio simpliciter simplex plus excedat perfectione

pure simplici ratione differentiae, quam illa excedat ratione generis, ut cernere est, in

omnibus communibus, si deus debet creaturis, quae sunt perfectiones simpliciter

simplices plus tamen excedunt a ratione differentiali perfectione relativa, quae

pure simplex est, quam excedant illa; nec differentia dicta ex tradit ad gradum

infinite perfectiorem et altiorem, quae non dicit perfectio simpliciter simplex ratione

sui generis per se: Et non valet; perfectio simpliciter simplex ex suo

genere est quid perfectius, quam perfectio pure simplex: Et si deus concedendum est

quod perfectius concedi debet perfectior simpliciter simplex, potius

quam perfectio simplex, ut dico concedendum sit, quod attento genere et specie,

seu ratione communi et differentiali perfectius est, quam id, quod attenta solum ratione communi

est perfectius, minus vero perfectum attenta ratione communi et differentiali.

Aptum similis rei exemplum habemus in ratione incorruptibili et

incorruptibili: habemus enim incorruptibile ex se perfectius esse corruptibile

et nihil omnino tale corruptibile (v.g. deo) perfectius multo est incorrupti-

bili, ut sic imo et talis corruptibili, nempe ... ratione differentiae (exceedentis)

item substantia ex suo genere perfectior est accidenti, nihil omnino tamen accidens

aliquod ratione differentiae supernaturalis tamen excrescere potest, ut sine ... ...

excedat superstitie et perfectius sit esse accidens supernaturale, quam esse substantiale

naturale.

Respondeo N. concedendo maiorem et distinguendo minorem: sed perfe-

ctius est esse perfectionem simpliciter simplicem formale relativum, quam

pure simplicem nedum minorem; esse perfectionem simpliciter simplicem

Nego minorem: perfectio simpliciter simplex formalis

...

relativa repugnat in d.[to] (Alias inter se imm[edia]te identificarent perfect.es relativae, cum deberent esse oppositae; consequenter non identi-
nitas, nec fecunditas; nec pater, nec filius, quod est impossibile) perfectio-
nes repugnant, quantumvis sint simpliciter simplices non
excedit perfect. de facto existentes mere simplices, ut
manifestum est, prius ab ea excedit. Unde illa comparatio in oppo-
sita stat pro vere locum inter perfect. possibiles, aut existentes
non inter existentes, et repugnantes.

Ut vero videatur quam parum urgeat argumentum retorqueo sic. Spiri-
tus S.tus excedendus est in eo, quod perfectius est: sed perfectius est vere fecunditatem
quam illa destitui, sive carere. Ergo excedenda est fecunditas spirationis. Et aliter
Deus excedendus est quod perfectius est, sed perfectius est vere fecunditatem in
persona divina quam illa carere. Ergo excedenda est Deo fecunditas in 3.a
persona quoque divina est; sed et in sua negantiis etc. perfect. originis divinis
Relat.bus excedendum est pro facto argumentum: quare mihi non est speciale. —

Sectio 7.

Perfectiones divinarum Relationum esse dicendas tres perfect.es Relativas.

Ita P. Suarez opponitur ad Albertinum sect.a 7. q. ultimo. P. Arriaga
q. p. tom. 2. d. 105. c. 5. P. Val.a, P. gran. 1. p. tr. 3. de Trinit.
d. q. 5. 2., et alii 3.a Montoia, et Vasq. sup.o, quibus suffragantur Cornejo
in 1. p. tr. 3. ca.a quest. 21., et sequens D. Th.a d.a 9. dub. 2. n. 9., et multa
apud P. Mont. d.e 3. de Trinit. s.e 3. n. 1.

Loquimur autem in speciali de perfectionibus relativis, et
non de perfect. abstracte accepta, quae perfect. sic abstracta est summata clauditur
in perfect. in sua linea et consequenter extra controversiam est
n

n admittere plurificat, tum qu. est, et n. est diuinata perfectio,

si quidem quaestio clauderet perfectiones absolutas ut supponimus, et aliunde nulla

clauderet perfectiones alterius a qua sunt multiplicatis perfectiones relati-

ut cum sint specialis lineae possunt multiplicari quae quaestio pro parte utraque

perfectis sui lineae, esto n. dicat perfectiones ceterarum quoniam illa pertinent

ad alias lineas. Unde est quod haec locutio dantur in deo plures perfectiones

simpliciter negetur cum a doctoribus quod non sit, quod absolute prolata videtur statuere plu-

ribus perfectiones absolutas et diuinatis quae deo repugnant; admittat tamen

haec dantur in deo plures perfectiones relativae, quae particula relativae ambigui-

tatem tollit et scrupulum.

Dico igitur statuta differentia perfectionis propriae ad relationem

ss. relativae, sunt quod propriae ss. non claudunt, sed important oppositiones ut

et non dantur diuersa deitatis, sed quae in diuinis opponuntur distinguuntur

et multiplicantur. Perfectiones relationum propriae multiplicantur pro numero

relationum in non est maior ratio relationum quam perfectionum illarum.

Dico 2.º Relationes ut ab essentia distinctae dicunt

perfectiones diuersas, sed non ea quae diuersa atque ideo illarum

perfectio multiplicatur. Minor probatur, quia Relationes non dicunt

perfectionem quae sit eadem in omnibus nisi perfectiones essentiae sub quo nomine clau-

ditur essentia, sed perfectio quam dicunt ut ab essentia distinctae non est

ipsa perfectio essentiae virtute, et hoc vera dicepta est diuersa, atque

ideo ut sic non dicunt eadem.

Dico 3.º Relationes sunt quod distinguunt realiter

~~dicunt~~ ss. perfectio est perfectio realiter distincta ipse Coa,

quod

6

q nequeunt ee ead perfectio realiter s[ed] m q realiter distinguunt: an
ergo, q s m q realiter distinguunt sint complet suor praeterq
integritatem suae lineae, sed integritatis completivae perfectio q s m
distinguunt realiter. Il. perfectio.

Pr. 4. amplius videndo rōz procedens distinctio
realiter distinguit et multiplicat, q relatio realiter distinguit
et multiplicat complet intrinsecos, et compleat intra propria li
neas relat: v.g. paternitas, filiatio: consequens, q realiter
distinguit et multiplicat relativas perfectiones: ergo, q
perfectio relativa nihil aliud sit q in integer. Aequalis relat.
distinctio quae realiter distinguit et multiplicat intrinsecos
relationes realiter distinguit et multiplicat perfectiones relativas
sicut multiplicat a ratione formali perfectionis relativae n multiplicant
relativam perfectionem.

Pr. 5. quod relationes identificentur cum essentia
n tollit q sint realiter tres; ergo q perfectiones propriae relationum
identificentur cum essentia n tollit q sint realiter tres; ergo
q n plus per identitatem cum essentia ad tollendam pluralitatem specialem
perfectionum relat. q m ad tollendam pluralitatem specialem realitatum
sive compleat earundem relat.; neq videtur ee maior ratio unius q m
alterius.

Pr. 6. prima trinitas multiplicant per multiplicitatem
inferiorum, sed perfectio e proprietas transcendens n minus q m ratio entis, et veri
q multiplicat per multiplicitatem inferiorum: sed in divinis multiplicant

in

inferiora realiter relativi q. ex perfectio: atque ideo dabunt tot perfectiones relativas, quot realiter relat. Maior latè patet in met[aphysica], nosque non nihil diximus infra de circa eandem: Minorem probo, quia perfectio est integritas complementum alicuius rei, quae integritas ut constat convertitur cum ente.

Sectio . 2.

Argumenta, quae fieri poss. adversus dicta

Obiicies 1.º in deo non dantur tres entitates integrae totales, et ultimo actu completae, ita ut unius cuiusque integritas et completio sit realiter distincta ab integritate, complet. et totalitate alterius entitatis, ita ut nec extra illam entitatem sit accipere aliquid pertinens ad eam, scilicet complementum cuiusque entitatis, atqui dantur sicut tres perfectiones realiter distinctae, ergo non est. maior supponitur cuius oppositum sit satis absurdum, facileque posset convinci. probo minorem, quia ut s. Thomas declarat exponens s. Dionysium de divinis nominibus, integrum et perfectum idem sunt, ergo si dicimus esse tres perfectiones dicendum est tres entitates integras totales, et completas, quarum cuilibet nihil possit addi, secundum Isidorum lib. 7. ethimo. cap. 1. post medium.

Respondeo distinguendo maiorem in deo non dantur tres entitates integrae totales et completae in omni linea, concedo maiorem: in linea uniuscuiusque speciali et propria nego maiorem: imo sunt omnino contra Athanasium orat. contra gregales Arabeli, Filium appellat integrum ex integro perfectum ex perfecto et eodem sensu nego minorem ad probationem dico antecedens, ea. n. ratione, qua perfectum aliquid fuerit erit integrum: si in omni linea perfectum, in omni linea integrum, si in una linea tantum perfectum in una linea tantum integrum.

Unde

Unde distinguo conseq. si deducimus tres perfect. relativas deducit. SS. tres entitates intrinsece intra suam lineam relativam deducere concedo; aliter in qualibet linea nego conseq.

Obiic. 2°. Ut tres personae simul sumptae nihil maius perfectionis obtineant, quam una sola, necessarium est unicam tantum esse perfectionem omnium personarum. Si n. tres forent perfect. realiter distinctae singulisque personis propria et peculiaris esset aliqua perfectio, manifeste sequeretur in una persona tantum non esse perfect. duas aliarum personarum, sed unam dumtaxat illi peculiarem. Ergo non est deducendae tres perfectiones, quarum singulae sint singularum personarum propriae.

R. Disting. ant. Ut tres personae simul sumptae nihil maius perfectionis obtineant quam unica sola persona, necessarium est unicam tantum esse perfectionem omnium personarum constitutivam nego ant.; utcumque perfectivam concedo ant., ut omnium personarum perfectiones utriusque perficiant singulas personas, singularum personarum perfectio est formaliter perfectionum omnium personarum, atque ideo hac ratione unica est perfectio omnium et singularum personarum quae unica est in omni linea, seu quae ambit quidquid perficit quoquo pacto divinas perfect., ceterumque omnium personarum perfect. constituant singulas personas, sed illa dumtaxat quae propria et specialis unicuique est hac ratione non debet esse una omnium perfectio, sed plures et tres, quot SS. personae realiter distinctae, ut dictum est.

Hinc deducitur Anastasius. Sin. ep. ad Dames. (tom. 1. conciliorum) in nova edit. refert. a Nicena synodo dictum esse, ut coaeternum regnum in tribus perfectis subsistentiis credatur. cui consonat S. Damas-

Ctis

Lib. 1. Fidei cap. 10. Sic dicitis unumquemque ... sic tribus plenus atque integram hypostasim habere dicimus, sic tamen ut in tribus perfectis personis unam simplicem substantiam undequaque plenam ac perfectam credamus.

Obiicies 3. Si darentur tres perfectiones realiter distinctae darentur tres Dii; sed non darentur, ergo ... perfectiones ... ergo tres illae perfectiones realiter essent increatae, et a se; perfectio autem realiter increata et a se est Deus, ergo darentur tres Dii. Respondeo 1. distinguo antecedens: si darentur tres perfectiones realiter distinctae adaequate, concedo antecedens; inadaequate, nego antecedens. Et simul ... quia perfectiones personales non distinguuntur realiter adaequate sumptae, quia actu realiter ... actu realiter sint ipsa deitas; secus vero ... sunt quoniam non distinguuntur, et distinguerentur deberent, ut adaequate distinguerentur realiter. Respondeo 2. Si darentur tres perfectiones diversae essentialiter saltem numero essent tres Dii, concedo antecedens: si darentur tres perfectiones eiusdem ... essentiae, nego antecedens; multiplicatio Deorum nascitur ex multiplicatione Deitatis, seu essentiae divinae, quae cum eadem non sit illarum trium perfectionum, non infert multiplicationem Deorum ex illarum multiplicatione. Respondeo 3. nego antecedens. Ad probationem ... distinguo minorem, omnis perfectio increata, et a se est Deus re, et virtute, nego minorem; est saltem re, quamvis non virtute, concedo minorem, et nego consequentiam, quia ut essent plures Dii, oporteret, ut perfectiones increatae, quae multiplicantur, essent re, et virtute Deus; nam si essentia Divina, seu Deus ratione cuius illae perfectiones nunc sunt realiter unus Deus multiplicaretur; cum autem perfectiones relativae virtute non sint essentia divina, seu Deus, multiplicatio solum ... virtualiter distinctae a Deitate, seu essentia. Unde nec multiplicantur Dii, nec Deus, seu essentia.

Et

Et ut videas argum.m mihi, et adversariis ee. ve.
gor sic. Si darent tres personae real. dist.ae C[...] eas appel-
palas pfect.s, mo n. darent tres Dii. g.n darent eignisp[...]
distae. Arg. pr. q. res illae pronae eent. increatae, et ase,
pronae autem increatae, et ase e Deus. G. tres Dii. N. ra
itaqz solvo adhibet. e, et adversarii cogendi, ut nos respon
derunt, respondere. Si ent.ea Div.a n. illas realr., s. e
tiam virtualr. eet. idem cum pronalit.s, aut relativis pfec
t.s, utiqz illis multiplicatis realr., sequeretur realis mul
tiplicatio Deorum, ut supra dicebam. Cum autem longeabs
stinget, n. seq.r Deorum pluralitas ex dicta pfectum
multiplicae.

Obiic. 4.o Si tres ss. pfect.s, tres
ss. bonit.s, um pfect.o sit realr. bon.s, vel q. bonit.s aequales
vel inaequales? Inaequalitas ee n. po.st., neqz quae mir. eet
realr., n. eet realr. Deus, cum Deus n. sit, quidquid pfect.
Div.e e realr. minus, imo ut unusqz, s.o infin.e mi
nus, um requiret excessus ee. fin.s si aequales, g.o tria
summa bona, ut arguebat Bernardus c.a Gilbertum
in conc. Rhem.; ac proinde tres Dii, q.s tunc negaverat in
impied. arg.o

R. concedendo ee tres bonit.s, illasqz aequa-
les, nego n. ee summa tria bona, q. summum bonum e ess.
Div.a, seu Deus, tres autem bonit.s pdicta ss. eadem ess.
Div.a, idem Deus, ac proinde idem summum bonum, sive eadem boni
tas, q.s ut diversae relativae; itaqz illae bonit.s eent
summae

summe perfectionis, et realiter diversae, sed non realiter diversae in ratione summitatis summae; sicut tres personae sunt Deus, et realiter diversae, sed non realiter diversae in ratione Dei.

Quaestio 13a

Quid sit formaliter persona? Utrum detur in divinis ratio aliqua communis tribus relativis?

Sectio 1a

Definitio Personae, et illius explicatio.

Cum fide constet, dari in Deo tres personas, namque Damasus Papa in confessione fidei ad Paulinum ait, *si quis non dixerit tres personas veras Patris, Filii, et Spiritus S. inter se aequales anathema sit*. Et Concilium Lateranense relatum c. *Firmiter*, et cap. *damnamus*, statuit in Deo esse tres personas, cui consonant Concilium Bormaciense, Hispalense 2um, Toletanum 6., et 11um, non est diversitas de quaestione *an sit*, sed de quaestione *quid sit*.

Varias definitiones proponit Ricard. Victor. lib. 4. de Trinitate capiti 11. 18. 22. 23, et 24. Namque 1. dicit personam esse, *Natura Divina incommunicabilis existentia* (loquitur solum de persona divina, posset non facile extendi ad personas creatas) quam definitionem usque Ioann. Theol. in Concil. Flor. sessione 19. 2o dicit esse, *hunc Divinum esse ex proprietate incommunicabili*. 3o dicit esse, *rationalis naturae individuam existentiam*. Ac denique 4. dicit esse *quid existens per se solum ex singularis quodam rationalem existendi modum*.

Sta-

Plausibilior tamen est definitio Boetii in l. de duabus naturis proximius ad principium quam ad medium ita ait. Persona est rationalis naturae individua substantia. Cui consonat Anselmus in monolog. c. 16., et adhaeret D. Thom. 1. p. q. 29. art. 1. cum communi Theologorum, quos vide Suarez in 1. dist. 23. q. 1. [illegible] Cuius fundamentum expendemus inferius.

Tria igitur requiruntur ad rationem personae, primum quod sit substantia, 2um quod sit individua, 3um quod sit rationalis naturae, quae omnia singillatim expendenda sunt. Ut mens Boetij clara sit, magis quam eniteat ipsa veritas, neque enim esse adeo patent superiores particulae et si duntaxat inspiciamus corticem non sine exposite pluribus calumnijs, atque ideo penetrare debemus nucleum.

Dicit in 1. substantia quam particulam intelligit D. Anselm. 1. p. d. 10. subsistentiam pro sic completam, neque subsistentiam in complexe [illegible] sive negantem [illegible] personae [illegible] P. Vasq. in expositione art. 1. q. 29. 1. p. verum [illegible] dixit non subsistentiam Boetium intellexisse subsistentiam. Deinde dicit individua et hanc particulam ita interpretantur communiter exponunt, ut non sufficiat quaelibet singularitas, neque pro [illegible] communi [illegible] individuae sunt. [illegible] personae, sed requiratur ea quae subsistentia, vel subsistentia reddit omnino incommunicabilem [illegible] hoc est actu non componentem, sive subsistentem aliud, neque ad componendum sive subsistendum ordinatam. Unde et dici solet in incommunicabilis tam a subsistentia et supposito ad subsistendum, quam componendo, ut illius pars non quia solet communicari non possit, sed quia non est communicabilis ex indigentia seu quod idem est, quia non ordinatur ex natura sua ad communicandum quam [illegible] sive por. Quare eius persona dicitur substantia, id est, substantia.

in

in coicabilis sub intelligi debet extra indigentia, l. contranali or-
dinat. n absolute.

Sed cum substa l. subsista dupliciter possit ee comple-
ta 1.o constitutive, quatenus in suis praedicatis essentialibus ita e absoluta,
nullus ei desit, nec ordinet ad aliq subsistens l. subsistens constituendus, quae
ad modum dicitur constitutive completa per anial roale duntaxat.
2.o integraliter, quatenus n solum ht oia praedicata constitutiva, sed et
quae cnaliter debent ut integrantia et perfectiva, quo ad modum dicitur
manet cõpleta risibile, qvis per illud n constituatur, integratur tn et perfi-
citur tamen per proprietates cnales et ubi n sufficit ad roem pnae
q priori mo solum sit substa completa, sed requiritur q
sit completa posteriori mo.

Unde cum subsist. n minus integret compleat
et cnaliter perficiat per nam, qua na per subsistam, persona
n debet importare nudam subsistam nec irralis, sic. n. eet completa
in persona, sed subsistam ut affixam nam, l. ut perfectivam integrantem
nam et connotet quoque nam saltem indirecte et in obliquo, ut dicemus
inferius. Quo fit ut persona n reddat na sua incoicabilis roe
nudis na, aut nuda subsist., cum quaelibet careat na sua ordinet ad consti-
tuendam personam, sed roe utriusque simul, qa utraque simul e in
aliqua divisiva e personae.

Tandem dicitur na roalis qa n quaelibet subsist. pdicto mo
completa e persona, sed illa, quae e na roalis, seu intellectualis.

Dixi

o dixi sive incualis; neque Angeli et deus persona est. quamvis per
et rigorose non sine realis (ut docent Seniores communiter) sed pure incualis
quod observavit Pater Prepositus sed et natura ipsa realis, sive incualis debet esse completa, neque enim sufficit incompleta ut docent communiter Doctores
cum Sancto Thoma, videriquam post P. Moncaeum d. 32. de
Trine. sect. 2. n. 10.

Sectio. 2.

Nonnulla colliguntur ex dictis

Aliqua sic opponi solent adversus definitionem, quae quia ex dictis
facile solvuntur, non tam per modum obiectionis quam per modum illationis referenda sunt. Atque in (1.) colligitur 1.° id, quod inferebat sect.
et docuit Augustinus Vict. tum alibi, tum lib. de Sacris p. 2.
c. 11. aliquam separatam non esse personam, quia licet sit realis, non individua
hoc est unica et singularis substantia non est completa substantia sive
subsistentia neque incommunicabilis attenta indigentia, sed incompleta
et natura sua ordinata ad constituendum aliud, quod repugnat personae.
Colligitur 2.° neque per modum 1.us, neque aliud ens incompletum posse esse personam ob eandem rationem; neque mea 1.° ex se est communicabilis, nec natura sua sit pars ordinata per se ad constituendum totum, et quoties aliud ens incompletum, vel alterum constituit, vel ad constituendum ordinatur, ut ex dictis in logica suppono.
Colligitur. 3.° humanitatem Christi Domini Nostri non esse personam quia licet sit substantia individua neque realis non est tamen
in

individua, quo ad personam exigit, ut non sit omnino completa de defectu Subsistentiae, nec sit incommunicabilis ex sua natura sua ordinata ad constituendum cum Subsistentia personam. Praeterquam quod neque est Subsistentia et esse deberet ex Superiori explicatis.

Colligitur. Secundo, Guttam, aliasve partes aquae separatas esse supposita non obstante quod toti, a quo fuit separata, sit communicabilis, et recenter potuit alteri communicari: nam communicabilitas non nascitur ex indigentia ex ea ordinata per se, quia ea communicabilitas non nascitur ex indigentia, neque ad id ex natura sua ordinatur, quia illud deesse quod est ratio suppositi, seu personae, ut dicitur, est quod amor de facto communicatur, et per unionem continuatur. Id pristinum componit, restituitur desinit esse suppositum, quia desinit esse subsistentia actu subsistens completum, de cuius ratione est non constituere aliud, neque per se ad constituendum ordinari. = Sin vero de parte hominis separata, verbi gratia manu abscissa, vel brachio suo, idem dicendum sit, quod de parte aquae diximus, ut non sit suppositum non constat apud omnes: inter alios Pater Praepositus credit non esse, quia eiusmodi partes natura sua et in proprie identitate sunt communicabiles, = eiusmodi partes = utpote ulterius perfectibiles aliquando a natura destinantur ut incarnentur et compleantur. Sed Pater Vasquez existimat aliquando rursus esse supposita, (licet non sint personae), quia est natura sua non ordinantur ad constituendum aliud, sed sunt composita cadaverica per se subsistentia et sub ea forma aliis incommunicabilia, ea ratione, quae ad suppositum sufficit est.

Colligitur. Tertio, personam esse aliquid positivum verum et reale et non merum quid negativum incommunicabilitatis, ut voluerunt Scotus et Pater tum ex Divo Thoma prima parte quaestione 30. art. 4. tum ex dictis, quia persona de

debet ee subsistentia completa, subsistentia autem est aliquid positivum verum et reale ut supra loco ostensum est: ac deinde Pater et Filius, et Spiritus Sanctus ee tres personas positive et realiter distinctas adeo certum est ut opposi[tum] sine temeritate et periculo affirmari nequeat, nequeunt autem ee tres personae positive et realiter distinctae nisi ratio personae sit aliquid positivum verum et reale, cum in rationibus personalibus exerceat ea positiva et realis distinctio non in absolutis quae pro comparatione sunt essentialia nihil adderent supra deitatem nisi meram negationem communicabilitatis; nullo modo in Trinitate darentur tres res realiter distinctae sed una, et consequenter non ... positiva Trinitas sed Unitas.

Sectio 3.

Differentia harum Nominum Subsistentia, Persona, Suppositum

Communiter hae voces confundi solent operae pretium erit vim earum expendere ut quantum quaeque valeat manifeste constet, Vox Subsistentia non potest integram et adequatam, quam partialem et inadequatam formam existendi per se seu ultimo standi significat, de subsistentia enim formae substantialis dicimus quod sit subsistentia et de subsistentia naturae partialis.

Vox vero Suppositum subsistens significat non completam sed ... et adequatam totam constitutive quam integraliter, atque ideo est completum importans subsistens integre naturae substantialis et ipsam naturam quam tenet cum eadem qua expono inferius: unde latius patet subsistentia quam suppositum cum omne suppositum sit subsistentia sed non omnis subsistentia sit suppositum: etenim de natura subsistentia non dicitur quod sit suppositum.

Vox persona minus latius patet quam subsistentia

Suppositi; quia ratio persona importat subsistentiam et suppositum: non tamen e contra. Cuius
ratio est quia persona non se extendit ad subsistentiam incompletam sicut vox
subsistentia, neque ad completam non irrationalem, seu inanimam, sicut vox suppositum;
sed ad illam subsistentiam completam non rationalem, seu intellectualem ex superius dictis
Quo ..., hoc legitime est (ut potest ab inferiori ad superius affirmative) a toto
id est) est persona; ergo est suppositum: est suppositum; ergo est subsistentia: hoc autem
illegitime: est subsistentia; ergo suppositum. est suppositum; ergo persona: est enim a
a superiori ad inferius, vel a parte ad totum, quod non licet. —
Itaque subsistentia abstrahit a supposito, quia abstrahit ad
adaequatam et inadaequatam: suppositum abstrahit a persona, quia licet dicat
tr... ad subsistentiam adaequatam non determinat ad neque rationalem, seu intellectualem: sed
ab illa abstrahit: personam non abstrahit a subsistentia adaequata,
et inadaequata, neque a non rationali, sed determinat ad hanc completam. —
Hinc fit quod personam cum tota proprietate appellari
supposita et subsistentias, tamquam, quia veri sermo, quia per eas voces proprie
significat non tamen exacte declarare quidquid personae dicunt in ratione talis
siquidem non fit mentio neque rationalitatis, seu intellectualitatis, quae necessario requiritur
ad personam.
Notat V. P. Praeposit. tom. 1. q. 29. art. 2. rationem
Personae non ideo dici minus late patere, quam suppositum quia aliquid intra addat
rationi suppositi, sicut homo animali, sed solum eo sensu quod connotet naturam rationalem, quam non con-
notare ratio suppositi in aliis in interis nullo pacto differant et eo ipso quod aliquam
rationem tribuatur naturae rationali rationem suppositi, eidem tribuatur rationem personae et e contra. —
Verum haec annotatio potius pertinet ad personalitatem, et suppositali=
tatem, quam ad suppositum et personam potius ad abstracta quam ad concreta ...
f

psone et supposity constituunt satis insstiguo, ut inferius dicetur per q[uo]d
ratio sive idea personae quae decrete constituit pro re naturali, sive intrinseca naturae debet distin-
gui a Supposito, quod solum dicitur naturae complexum non dicendo potius naturae rationalis, quam
irrationalis.

Personalitas vero et suppositalitas, cum non constituant pro natura, sed in
ordine ad illam, quaequidem actus in eis non constituit pro solo, sed in ordine ad illud
illud non distinguuntur inter personalitas et suppositalitas quantum attinet ad for-
le (quidquid sit de mali) sed eadem subsistentia complexa in personalitas in ordine ad
naturam rationalem et in suppositalitas pura in ordine ad naturam irrationalem. Imo de
facto eadem subsistentia fuit simul personalitas et suppositalitas si persona Verbi
assumerat naturam irrationalem, naturam comparat. naturae esset personalitas comparat. naturae ir-
rationalis esset pura suppositalitas quod ipsum cernere esset in creatis subsistenti-
si possibile sit eandem subsistentiam simul terminare naturam hominis, et naturam bruti.

Sectio 3.

An vox persona significet idem, quod Hypostasis, et Usia

Constare ex dictis de significato vocis *Persona* videndum nunc est, quod differt vox
Hypostasis, et constare potest, an utraque idem importet, sive sit utriusque significatio idem.

Et quidem Hypostasim esse vocem aequivocam testatur P. Suarez lib. 1. de Trin. c. 2.
num. 6. et colligere est ex Leontio de sectis sect. 7. et multi Patres. Quidam

post non significare essentiam et suppositum, sive personam, pro essentia usurpavit S. Hiero-
nymus ep. 57. ad Damasum. S. Augustinus lib. 5. de Trin. c. 8. S. Athanasius
orat. 5. contra Arianos et epist. ad Episcopos Africanos Marius Victorinus ...
de Homousio recipiendo Concil. Sardic. (cuius epistolam Athanasius) epist. syn. ...
et alii Graeci et alii Patres.

Pro supposito, sive persona acceperunt Nazianzenus orat. 3 ...
citata a Joanne ... 2. epist. 2 ad Senatores, sive lib. de duabus na-
turis orat. 21. de laudibus Athanasii ... 2. Isidorus lib. 7. Etymologiarum ...

c. 4. & ultimo ad Serenos Graecorum linguam. S. Nicenus lib. de diff. dialog.

et hypost. et lib. de trin. et Adventu Dni adversus Iudeos c. 1. Basilius

homil. 10. in Hexameron. et in semel alibi Beda. dialog. 1. Damasc. lib.

de decretis Christianis Cap. 1. et 4. et 6. et lib. 1. fidei c. 9. et 11. et

lib. 3. Cap. 4. et ipse in epist. de trisag. S. Chris. homil. 4. de

incomprehensibili natura. S. Cyrillus Alex. lib. 2. thesauri c. 3. ut prae-

tereamus alios.

Unde inter dissensio orta est inter SS. Patres graecos latinos

et graecos id est Tres hypostases, et eis dicit hypostasis latinis tendentibus

substantiam esse, graecis Personam, ut videre licet ex ijs, quae de Concilio

Alex. refert Rufinus lib. 1. Historiae c. 29. Huic [illegible] vocationi

dedit Hosius episc. cordub. (si credimus Socrati lib. 3. c. 7. et Niceforo lib. 10.

c. 17.) qui missus alexandriam ab Imperatore Constantino ut Arianorum im-

petus frenaret, primus disputare coepit, an id quod significarent vox Hypo-

stasis et vox Usia. —

Litem tamen sopivit S. Athanasius in Concilio Alex. et S. Nazian. in

orat. in epist. ad eos episcopos vocatos a Theodosio in [illegible] ut retinens

ab Concilio sensu [illegible] liber esset; quasi dicerent, quod vox hypostasis illa

subsistentiam esse liceat in S.ta Trinitate affirmare tres personas et unam hyposta-

sim, quod sonat suppositum, seu personam, liceat negare tres hypostases esse 3.

personas seu tria supposita. —

Quidquid sit de Antiquiorum temporum [illegible] ex

usu Ecclesiae et communi theologorum sententia cum S.to Thom. 1. p. q. 29. ar. 2. vox

Hypostasis pro supposito, seu persona accipitur, atque ideo sine ullo scrupulo

dedimus esse tres hypostases in deo, quot sunt supposita seu personae, sed

esse tres hypostases alia Patris alia Filij: alia Spus S.ti — de voce Usia

parum

patrum differentiam esse post ny teste damas. lib. primarum instit. cap. 1. sim
sine Ostrou. aiunt subsistentias, l. essentias, quare cum non liceat assererе in Deo
dari tres subsistentias seu essentias, non licet affirmare quod dentur tres hypostases, quod si
Patres aliqui pro eodem usurpant hypostasim, non accipiunt
hypostasim pro supposito seu persona sed pro substantia seu essentia, ut ma-
iori ex parte Graeci scribebant.

Sectio 5.

An detur ratio communis personae tribus relativis.

Duplex opinio in hac materia circa 1.um, ait non dari rationem aliquam personae
communem tribus relativis ita ex antiquis Durand. in 1. d. 19. q. 2.
ar. 5. et Henricum 2.a p. summae. art. 53. q. 3. apud P. Mont. infra
referendum et ex modernis P. Molin. 1. p. q. 29. art. 1. d. 3. et non nulli
alij quos adiungit supra sect. 9 et illius discipuli quatenus asserunt rationem for-
malem personae consistere in negatione. Communiter affirmant non posse abstrahi rationem ali-
quam communem positivam.

Probatur 1.o: Si res sunt ab ultimis differentijs non potest abstrahi
ratio communis, sed tres sunt personalitates ultime differentes quae sunt Pater Filius et Spiritus
Sanctus ultime differunt, ergo ab ijs personalitatibus non potest abstrahi ratio communis, et
consequenter nec abstrahi poterit ratio communis personae, quae nequit esse sine ratione communi
personalitatis. Maior probatur tunc quod aliter non essent ultime, sed aliquid esset ulte-
rius nempe illa quae rationem communem contraherent tunc enim quod ultime differentiae non
conveniunt inter se et sine convenientia impossibilis est abstractio rationis communis.

2.o quia personalitates differunt seipsis, quae autem seipsis
differunt nullam habent convenientiam rationis communis. Ergo personalitates non
habent rationem communem. Maior ostenditur, quod si non seipsis differrent
essent aliquid compositum ex se, et differentia, quae compositio Deo re-
pugnat. 3.o quae in dis conveniunt et non differunt non re-

pugnant inter se et Converter identificant, q. si Persona P. dicta venit

per aliquem deceptum personae cum persona Filij et Spiritus S. et persona Filij conveni

per aliquem deceptum cum persona Patris. ergo illa decepta Personae identifi=

cabunt inter se, et Converter erit unus deceptus indivisibilis personae communis tribus

Ad minus, quia esse dicta est una indivisibilis Communis realiter tribus personis, dabit

persona Communis, quod est absurdum.

4. ratio communis personae dicta debet esse relativa cum ratio Communis personae creatae

... increata, tradatur ad sic personae dicta relatis, rursus debet trahi ad aliquid

relativum, cum nequeat trahi ad aliquid aliud suus ab alio realiter distinguere

cum tamen a ratio, quam respicit, nequi nihil relativum est, quod possit respicere.

quod non datur talis ratio Communis personae dicta. Minor probatur, quia ultra relativum, ut

sic, quod suum impertiat personae dicta ut sic solum datur relativum in particulari, v.g.

relativum Patris relativum Filij, et relativum Spiritus S. relativum autem particulare,

non recipit a Persona dicta ut sic, suus vero cum tali relativo repugnat

identitatis et realis distinctio quae tamen omnino repugnat inter rationem communem, et particularia

sive inferiora illius.

2.a opinio dedit praedictam rationem communem divinarum personarum

ita P. Meratius tom. 1. tractatu de Deo disp. 4. n. 7. P. Zuniga

tractatu de Trinitate q. 30. d. 9. dub. 4. et 5. Alii 1. p. tract. 4. de

Trinitate d. 4. sect. 6. P. Praepositus tom. 1. q. 29. art. 3. d.

Montes. d. 25. de Trinitate. sect. 1. n. 7. P. Suar. lib. 1. de Trinit. c. 3. n. 7 et

10. qui referent D. Thom. et communiter apud ipsos.

Hanc tamen rationem Communem non omnes eodem pacto Concedunt, nam P. Praepositus et

P. Zuniga dicunt esse univocam, imo Zuniga expresse addit esse specificam, vel ge=

nericam, et dicit de tribus personis ut genus, vel species. At P. Suarez et P. Mont

... id negant credentes esse rationem transcendentem inclusam in differentijs, ut de ratione entis

tra

frequenter dici idem in logica; alij malunt appellare Analoga, l, quasi analoga.

Probat. 1.° P. Suarez 2.° opinionis, quia tres personae divinae verè et realiter conveniunt in modo subsistendi incommunicabiliter, atque in hoc sunt reipsa similes. Ergo potest mens nostra praecindere, seu abstrahere hanc convenientiam a differentijs formando conceptum representantem personalitatem distinctè, non proprijs, sed obscure et cum convenientia, quam habent.

Probat. 2.° Mont. Quia definitio Personae divinae non explicat peculiares differentias singularum personarum, nam non explicat quid sit persona Patris, quid Persona Filij, quid Persona Spiritus Sancti. Ergo explicat rationem Personae divinae ut sic. Probatur consequentia, quia excogitari non potest in quo aliud definitum illius definitionis, nisi persona, ut sic, l, personae particulares Patris, Filij, et Spiritus Sancti, quod si hoc non sit, erit ratio communis Personae divinae.

Probatur 3.° personalitates divinae conveniunt praedicata quae inter se dicunt divinae personae ut sic, et aliunde addunt rationes speciales, ergo conveniunt in aliqua ratione communi, cum nihil aliud sit in illa convenire, quam habere praedicata quae inter se dicunt, et addere rationes aliquam differentiam.

Probatur 4.° divinae personae conveniunt cum creaturis in ratione entis, cum spiritualibus in ratione spiritus, cum viventibus in ratione vitae. Ergo cum personis conveniant in ratione personae, cum non sit maior ratio in uno, quam in alio, et cum maior convenientia sit inter personas divinas, quam inter Deum et creaturas, a fortiori dabitur ratio communis Personae divinae tribus, quam ratio communis personae divinarum, et creaturarum.

Ambas opiniones probabiles judico. Ut ex earum Actis et fundamentis manifestum est, quae autem earum sit vera, et quae falsa? Sic non definio, constabit ex meis principijs in materia De attributis tradendis, ubi late stabiliendo sum quae adversus communia Deo, creaturis, et personis divinis comparatis inter se, interim ad alia pergamus.

Quaestio. 16.

An divinae personae sint aliquid constitutum, et quo-

Sigillarij continentium

Lectio. 1.

Prævia ad perspicuam quæstionis decissionem

Antequam specialis dicta Personarum constitutionis investigemus, utilissimum fore iudicavi, ea præmittere, quæ tamquam caput et membra constituendi manuducere poss. ad ea, quæ desideramus. Est igitur constitutio in genere inclusio continentis in constituto; nam ut bene Suniga desscrinit q. 40. d. 15. dub. 2. partes constituere totum et totum constitui partibus est claudere partes. Unde constituere totum est simul cum alia comparte statuere, et ponere totum in rerum natura per intima sui ex sibi et causalitate.

Unde bene valet hoc constituit totum, ergo claudit in illo: hoc constituit ex illo? ergo claudit illud: hoc constituit! ergo est pars physica, virtualis aut metaphysica, ut fuerit constitutio) hoc constituit! ergo et tamquam una constituentis. hoc constituit! ergo est quid minus constituto. hoc est constitutum ergo maius constituente: nam totum est includens: continens, quæ includens dicit per se inclusum et addit aliud, nempe comparte.

Sed cum triplex possit esse inclusio realis actualis, realis virtualis, et rationis (nam inclusio ex natura rei, sicut et distinctio media Scoti reiici-enda est) triplex quoque est constitutio, realis actualis, realis virtualis, et rationis; quarum quælibet petit distinctionem inter partes constituentes, et continentes eo genere distinctionis quo illud constituunt, nam si realiter actualiter constituant debent realiter et actualiter distingui: si constituant virtualiter, debent virtualiter distingui, si ratione, si ratione constituant. Ratio vero est quia cum nihil possit se constituere sicut neque includere, oportet est, quod constituens sit aliud a constituto et esse aliud fit per distinctionem.

Constitutio actualis realis est, actualis realis inclusio partium in toto et constituere realiter est partes realiter claudi in constituto, seu toto, unde actu-

ale

ut constituens reale, et pars actualis realis constituti, et si implicat esse partes extra illi minus in parte: ita implicat constituens esse extra constitutum, tum constitutum posita esse extra alteri constituenti, seu comparti.

Virtualis constitutio est inclusio virtualis partis in toto, seu est inclusio partis virtualis in toto virtuali: inter quem constitutionem virtualem actualem longum intercedit discrimen, nam partes quae partes actuales dicuntur ... virtualitates realis inter se, quae non dicuntur virtuales in constitutione virtuali partis non dicuntur ... actualis totius, sed est actualiter ipsum totum, quod realiter idem sit ... et solum dicit ... virtualis, ac ... pars virtualis non est actualiter minor toto; nec totum virtuale est actualiter maius parte virtuali, cum excessus inter constituens et constitutum solum exerceat virtualiter se et ipsa distinctio.

Denique constitutio rationis est inclusio partis actualis ... rationis in toto: seu est inclusio formalitatum rationis distinctarum in toto. Verum cum duplex sit genus distinctionis rationis: alterum distinctionis ex parte rei concepte: alterum ex parte modi concipiendi seu quod idem est, ex parte utriusque conceptus formalis, duplex etiam erit constitutio rationis, quae facile constare poterit ex iis, quae tradi solent pro utraque distinctione.

Ad 1. constituere sit idem quod componere et ut constitutum sit idem quod esse compositum? multum sane pro quaestionis de nomine, nam compositio, et compositum ... se ferre videntur imperfectam unionem quam non dicunt ... saltem non ita clare denotant constitutio et constitutum. vere tamen vera tria ... aequivalentes (si intime penetrentur) nec cum illud dicatur importat unionem ... sed ... abstrahunt ab hac et unione identitatis sunt ex se indifferentes ad utramque quae fuerit dicta ... ad peculiares species ... quasi species constitutionis seu compositionis.

Etenim totum quam compositio et compositum sane primo imperfectionem nascuntur ex definitione simplicitati opposita. Cum autem

compositio et compositum non minus dicunt imperfectionem quam compositio, et compositum non minus imperfectionem importabunt, atque ideo equaliter de omnibus loquendum erit, tamet si multo minus trepidenter usurpatur vocabulum constitutio, quam usurpatur vocabulum compositio: ubi omnis imperfectio depellenda est. —

Verum cum non omnis distinctio imperfectionem dicat, sed sola actualis formalis antecedens omnem intellectum qualis est ablatis realis, vel ex natura rei non vero virtualis. Aut rationis sola compositio actualis realis, aut ex natura rei imperfectionem involvit non virtualis, aut rationis, ut aliquantulum constabit ex dicendis inferius et latius ex dicendis in materia de attributis. —

Sectio. 2.

Divinas personas non omnino excludere compositum sed esse aliquid constitutum

Hanc conclusionem illi negabunt, qui, rationis compositionem Deo denegant ut M. Aureolus Maironus et Capreolus apud P. Fasol. 1. p. q. 3. art. 7. dub. 4. n. 13. admittit vero a Ioanne Bacono in florent. et ijs omnibus, qui per constitutionem virtualem dant rationis personarum inferius referam, neque non utrobique referre utile est. —

Probatur. 1. Esse aliquid constitutum nihil aliud est, quam constare pluribus aliqua ratione distinctis, sed divinae personae constant pluribus aliqua ratione distinctis, ergo divinae personae sunt aliquid constitutum. Maior adeo clara videtur, ut sine alterius probationis adminiculo fidem faciat: probatur minor. Divinae personae constant essentia et relatione, quae inter se distinguntur virtualiter antecedenter ad intellectum, et actualiter per nostrum conceptum ergo.

Probatur. 2. Constitui est claudere eam, quae constat constitutum. Sed divinae personae claudunt essentiam et relationem, quae constant, ergo constituuntur ex illis. Ma

maior ponenda e certa ex sent. precedenti: minor probatur, quia claudere aliquid in illud dicere, seu importare, et superaddere aliud; atqui
praedicata personalia dicunt seu important essentiam et superaddunt relationem: dicunt relationem et superaddunt essentiam; ergo claudunt essentiam et relationem.

Dices 3.° praedicata personalia neque adaequate conveniunt inter se, neque adaequate differunt ut in dubitatione dictum est; ergo aliquid habent per quod conveniunt, et aliud per quod differunt (alias vel adaequate differrent, vel adaequate convenirent) sed quod constat uno, et alio est constitutum; ergo personalia sunt aliquid constitutum. Respondeo essentiam divinam non esse adaequatum personarum, sed inadaequatum tantum: Rursus dico subsistentias aut relationes non sunt adaequatum personarum, sed inadaequatum tantum ut probatur inferius; ergo personalitas constant ex duplici conceptu inadaequato, sed hoc est constitui; ergo personae sunt aliquid constitutum.

Alius ponit ex eo, quod verbum constituat ex abstracto et subiecto seu ex forma denante, et re denata ut ex simultanea constat: persona autem dicitur verbum; ergo erit quid constitutum ex abstracto et subiecto ex forma denante, et re denata. Praeterquam quod persona plus dicit quam personalitas, et superius dictum est, personalitas se habet tamquam forma a qua persona denatur talis.

Dices tandem, quod ut auferatur ab aliquo persona nihil omnino constitutio, auferri ab eisdem debet omnis distinctio non solum actualis realis, et ex natura rei, sed virtualis et rationis, atqui haec auferri impossibile est; ergo et impossibile est auferri omnem constitutionem. Maior patet, quia ubi est distinctio pluribus in unum convenientibus, seu confluentibus necessario datur constitutio. Minorem ostendo, quia distinctio virtualis inter essentiam et personalitatem necessario debet convenire, ut probatum est, et distinctio rationis in ea fundata; adde quod praedicta constitutio non repugnat simplicitati debitae divinae personae, ut constabit inferius; ergo non est neganda.

Sed

Sectio 3.

Aliquibus argumentis satisfit.

Obiic. 1.° non minus simplex est quælibet divinarum personarum, quam ipse deus, d:
sed deus nullus dicit compositionem, ergo nec divina persona. maior potius supponenda
est, quam probanda: Minorem probo ex S. Hilar. lib. 7. de Trinit. ubi
sic ait. Non summo modo deus ex compositis est, ut in eo aliud sit quod
ab eo dicitur aliud ipse, qui dicitur. Cui consonat S. Anselmus in monolog.
c. 16. — R. Distinguo minorem, sed deus nullus dicit compositionem
actualem realem, sive ex natura rei, concedo minorem: virtualem nullam, vel virtualis
nego minorem: S. Hylarius et S. Anselmus duntaxat compositionem exclu=
dere actualem realem, vel formalem ex natura rei non virtualem, quæ non summo modo
sed gratia divino deus reddit compositum, sive virtualiter compositum, hoc
est, sine actuali compositione formaliter equivalere composito; sicut distinctio virtualis facit
sine actuali distinctione reali equivalere distinctioni actuali reali, vel distinctis
realiter, ut distinctis. —

Obiic. 2.° divinæ personæ dicunt summam simplicitatem, ergo excludunt
omnem compositionem, patet consequentia, quia simplicitas et compositio opponuntur ac mutuo repug-
nant. Unde quo plus fuerit simplicitatis eo minus erit compositionis. Ergo
conveniente si simplicitas crescat usque ad summum penitus evanescet compositio
Alias simplicitas non pervenisse ad summum, siquidem maior esset si nihil
dici perstaret compositionis. Antecedens probatur, quia cum simplicitas sit perfectio divina
et perfectiones divinæ sint in gradu summo simplicitas debet esse in summo.

R. Distinguo antecedens divinæ personæ dicunt summam simplicitatem actu=
alem formalem ante operationem intellectus, concedo antecedens; summam virtualem, nego antecedens. Itaque
pacto distinguo consequens ergo excludunt omnem compositionem actualem formalem ante operationem

in...

intus secundo conceptu: ergo virtualem nego consequentiam. Xª quae vero debet ad reliqua:

Ut plenior sit intelligentia Adverte, quod non minus pertinet ad perfectionem Dei simplicitas actualis, quam constitutio, seu multiplicitas virtualis, si enim illa deservit ut Deus sit unus, ista deservit ut sit trinus; atque ideo sicut Deo per se repugnat multiplicitas realis actualis, ita repugnat simplicitas virtualis, neque ideo nego in Deo personis esse summam simplicitatem virtualem possibilem, sed nego esse possibilem omnimodam identitatem virtualem: est possibilis inter substantiam et relationes, inter essentiam, et deitatem; non est possibilis inter deitatem relationes, quo circa priori sensu concedit summa quin quo sit secundo sensu, quae redixi, est impossibile.

Obiicies 2º. Deus per se est actus purus, ergo de ratione actus puri est carere compositione aut constitutione. Sed de ratione divinarum personarum est carere constitutione. Maior negari non potest minorem, ita ostendunt qui nobis adversantur: Actus purus est forma non formata, non formabilis, neque informans. Ergo autem Dei constitutum non est forma non formata, aut non formabilis, cum formetur per ea quae constituit, et quae accipit dicuntur constituti.

Respondendo maiorem et distinguendo minorem actus purus est forma actualiter formaliter non formata neque formabilis ante operationem intus secundo minorem, virtualiter nego minorem: neque virtualiter esse formam formatam vel formabilem non est actum vere formatum, aut formabilitatem, sed sine illis illis aequivalere, quod non minuit puritatem actus potius eam innuit eius eminentem constitutionem cuius nihil infra Deum capax est.

Sectio 4.

Praedicta constitutio Personarum esse virtualem, et non actualem realem aut formalem ex natura rei.

Quamvis hic dicta satis insinuata sit in praecedentibus dicendi non est probata Ut probari debet ut plene constet nec ullis calumniis relinquatur exposita: Atque in his divinas personas carere compositione actuali-

ne

reali, l. formali ex nã rei facile ostendi pt. q. Constitutio actualis realis

siue formalis ex nã rei exigit actuales [struck] pt. realis et formalis ex nã rei,

nihil. n. pot se actualiter realiter constituere ut recte arguebat Greg.

dist. 17. (et idē de constitut. ex nã rei) Sminus. mi pt. q. carent Dpersonę,

pro carent constitut. actuali reali, et ex nã rei; minor ostendit. q. pt.

actualis realis et ex nã rei [struck] dicunt actualem distinct. realem, et ex

nã sui, qualis n ẽ inter eas, quę dictas personas constituunt supra ostensum

ẽ, et de distinct. reali fide certum. 2. pt., q. Constituere realiter ẽ realiter

includi in constituto: sed realis inclusio exigit distinct. realem inter includens et

includi in constituto: sed realis inclusio exigit dist. realem inter includens et

inclusum. q. ubi hęc defuerit, ut vere deficit inter eas, quę constituunt d. personas

deficiet constitutio realis. Vnde ex confirmari pt. Contra constitutionem ex nã

rei. q. ex nã rei constituere ẽ includi ex nã rei, sed inclusio ex nã

rei exigit distinct. ex nã rei, q. ubi hęc defuerit deficiet constitutio

ex nã rei. deficit autem distinctio ex nã rei inter essentiam et relationes (ut

supra ostendimus) quę constituunt personas. q. —

Quod si aliqui viri docti, et de fide Catholica recte sen=

tientes (ut P. Arrubal. 1. p. d. 111. c. 3. P. Tann. tom. 1. d. 4. q. 2. dub. 6.

n. 32 P. Praepositus infra referendus, et alij in pauci partim ex Thomistis)

dicunt constitutionem diuinarum personarum absolute ẽ appellandam realem, benigne intel=

ligendi sunt (ut ipsi se explanant) ita ut solum ostendant terminum id, quo personę

constant ẽ realem, nec nos negamus, nec iure negari pt. Addimus tn hoc

n sufficere ad constitutionem actualem realem nisi intercedat actualis distinctio realis

inter constituentia sed propter hanc rōnem pdicti Auct. n dicunt ẽ realem. —

Pr deinde pdictam constitutionem ẽ virtualem; illa constitutio vir=

tualis ẽ, quę constat ptibus virtualibus, constitutio diuinarum personarum constat ptibus virtualibus

q. ẽ virtualis: maiorem pono certam ex pprijs terminis quęstionis:

Mi:

Minor probatur dicendis inferius, ubi ostendemus dictam personarum constitutionem ex absoluto, et relativo, esse absolutum et relativum, quae virtualiter inter se distinguuntur satis superque ostensum est.

Addit Zuniga esse et relatio pro inde se habent respectu personarum, ac si actu ei darent denominationem quidditativam actu distinctam, ita non est verum patrem esse in re patrem paternitate et deum deitate, sed ita est pater, ac si eius deus et pater esset deus denominationibus actu distinctis, et provenientibus a formis actu distinctis, et contra de eodem personarum constituendarum distinctarum ita se habent in re, ac si actu constituerent personas, quae illas virtualiter constituere. Persona divina sine actuali distinctione constituta aequivalet personis constitutis ex natura et subsistentia realiter distinctis in ordine ad diversa omnia rationalia: ideo sic est virtualiter constituta.

Denique constitui ex ratione patet, quia nihil aliud est ratione constitui, quam constitui formalitatibus ratione nostra distinctis, sed personae divinae constituuntur formalitatibus ratione nostra distinctis, ergo constituuntur ratione. Maior est probata. Minor vero constat, quia cum ratio nostra distinguere possit actu, quae ex se virtute distinguuntur, sic ergo divinae personae constant virtute distinguunt ratione nostra distinguunt actu quamquam constituere posset, an hic constitutio per rationem sit per rationem? pro sine venus formalis inter est, pro sed ubi, licet non varie non sentiunt Doctores ut ibi tetigi.

Totam sane doctrinam defendunt Pater Zuniga de Trinitate q. 40. d. 15. d. 2. et D. Albertus 1. p. tr. 4. de Trinitate disp. 10. articulo 1. pro varia dicto Pater Herize in manuscriptis de trinitate et non nulli alii, quibus quoad rem (tametsi aliquantulum differat in modo loquendi) consentit Pater Aposit. q. 29. 1. p. dub. 1. et favet Pater Suarez libro 7. de Trinitate c. 7. pro constitutione rationis faciunt Pater Vasq. Pater Torres Pater Mol. et Pater Mont. et Coior. [illegible]

Sectio 5.

Ar

Argumenta eorum, qui divinarum Personarum constitutiva
contendunt esse realia.

Cum quam abiecta quaestione de voce mihi indubitatum sit, quod Scholastici, prudentes
efficaci, ni fallor, ratione ostendi constitutiva divinarum Personarum non esse realia
formaliter, sed virtualiter tantum, aut rationis, utile iudicavi, nec diu morari, ea solum
breviter quae adduci possent in favorem proprietatum constitutivarum realium: quae non videntur
ferre non contemnendam difficultatem.

Obiicies in primis: illa constitutiva realia actualiter, quae actu constituunt
aliquid constitutivis formaliter realibus; sed divinae Personae constant actu constitutivis
formaliter realibus, ergo sunt realia actualiter. Maior videtur vera. Minor probatur, quia
divinae Personae constant actu divina essentia et proprietatibus, sed tam divina essentia quam proprietates
tamen sunt aliquid formaliter reale, ergo. Respondeo distinguendo maiorem: illa constitutio
est realis actualiter, quae actu constat constitutivis formaliter realibus, sed non formaliter
litter, realiter distinctis, nego maiorem; formaliter realibus, et formaliter
realiter distinctis, concedo maiorem. Similiter distinguo minorem: Divinae
Personae constant actu constitutivis formaliter realibus, et realiter formaliter
distinctis, nego minorem; formaliter realibus, sed non realiter formaliter distinctis,
concedo minorem. Et nego consequentiam: non satis est ad constitutionem realem constitutiva esse formaliter
realia, sed requiritur ut realiter distinguantur, alias constitutio hominis ex animali
et rationali esset realis, cum illius rationes ex animali et rationale sint aliquid reale.

Obiicies 2.° proprietates personales distinguunt divinas personas
realiter formaliter, et non solum virtualiter, ergo easdem constituunt realiter formaliter
et non solum virtualiter. Antecedens patentissimum est, nec sine praeiudicio fidei
negari potest. Consequentia sic ostenditur: quia proprietates personales non aliter personas distin-
guunt, quam constituunt, siquidem eatenus distinguunt, quatenus constituunt.

Rever-

Refert allegat retorquendo argum. Suarez in adversarios. Proprietates per-
nales q[uae] ... non aliter distinguunt, q[uam] constituunt, siquidem aeternè
distinguunt, quatenus constituunt, sed constituunt sine dist.ne reali actuali
ergo distinguunt sine distinct.e reali actuali, q[uod] tamen de Personarum inter se
est impossibile. Nego igitur consequens ante. neg. 2do cons. ad probas distin-
guo assumptum non aliter distinguunt personas a personis, q[uam] constituunt
nego assumptum: non aliter distinguunt personas ab essentia ... prius intra
Constitutivis concedo assumptum. Ratio distinctionis est, q[uia] ... con-
stitut.is desumitur ex modo distinct.is q[ua]m sunt constitutiva, ...
constituentis inter se non ex modo distinct.is q[ua]m dicit totum, seu constitutum
a rebus quae non constat. Unde est quod partes seu constitutiva solum distinguant
virtualiter inter se faciunt differre totum, seu constitutum, solum virtualiter
ab aliis compartibus, nam ut probavi in logica eadem est distinctio totius a parte
quae partium ... atque ideo non aliter distinguunt totum ... quam illud constituunt ... totum
in ordine ad alia quae totum seu constitutum non facit, aliter sunt constitutiva distinguunt
q[uam] constitui, nam cum ... distinguant, non ... sed ... tamen constituunt Petrum
... seu ... Beulitas ... distingui ... non tamen ... sed ...
tamen constituit Petrum; quare licet proprietates notionales solum virtualiter con-
stituant personas, possunt actualiter realiter distinguere personas a personis.

Probatur 3o. Si compositio seu constitutio personae est unio, ita
non persona est identitas; sed si identitas, qua constitutiva personarum illas constituunt
fuerit actualis formaliter realis constitutio personarum erit actualis formaliter
realis; atqui identitatem ... esse actualem formaliter realem sine con-
troversia est; ergo et sine ea esse debet constitutio personarum esse actualis formaliter
realis. Resp. distinguendo ant., ita non persona, est identitas nude accepta nego ant.
di-

Vestita dicta partis sive simulque illa modo in recto modo in obliquo, ne sane quaestionem disputemus dicendo ante: deinde distinguo consequentis: si identitas nude accepta fuerit actu et formaliter realis, constitutio erit realis nego consequentiam: si identitas simulque dicta qua vestiri debet sit formaliter realis dicendo concedo: in nostro casu et si identitas sit actu et formaliter realis non est actu et formaliter realis distinctio, quam simul importat constitutio primarum

Sectio 6.

Aliorum placita circa personarum constitutiva.

Post explicatum constitutivum genuinum quod divinas personas constituit proximum, circa de constitutiva designemus ut aliorum placitorum notitiam tradamus. ne tamen multitudo opinionum, quae non modica est, claritati obsit, aut illae ex parte ponit resultus obnubilare, operae pretium duxi, quid alii senserint praemittere. Ut sic facilius sternamus viam nostro placito declarando, melius quam alter, qui et quatenus adversarii et impugnandi sint, qui vero propitii et suscipiendi. Prima igitur opinio docet dictas personas constitui absolutis proprietatibus iisdemque ab ipsis distingui, solet hic tribui Guillelmo Parisiensi in tractatu de Trinitate et Ioanni de Ripa. Videtur etiam inclinare videtur Scotus in 1. dist. 26. q. 1. fuse nititur roborare. Caeterum P. Suarez dicit sane eius esse improbabilem. P. Arrubal esse temerariam. P. Mon. ne minimum esse errorem proximum, Caturciani et alii simpliciter esse erroneam. Banez esse haereticam: mihi sane videtur parum tuta.

2a opinio ait dictas personas constitui, ac distingui per originem, non vero per relationem, v.g. P. constitui ac distingui per generationem activam, Filium per passivam, sive nativitatem: et S. Spiritum per passivam spirationem [illegible] ita Divus Bonav. in 1. d. 26. q. 2. et [illegible] alibi. Videtur quoque [illegible] sentire Aureolus, ignobilis in modo loquendi differre, [illegible] docet in 1. dist. 26. ar. 2. animadvertunt vero P. Suarez

et alij sane sic intelligendi sunt de constitutione et distinctione primaria, per originem tantum, per formalem integram non de secundaria tantum per oppositionem relationum ad multiplicationem personarum. de hoc posteriori modo constituendi arbitramur nullam posse esse difficultatem.

3.ª Sententia affirmat divinas personas constitui, ac distingui per solas relationes per se non per origines. ita P. Suarez lib. 7. de Trinit. c. 7. n. 9. P. Vasq. 1. p. d. 153. c. 3. D. Arrubal ... 1. p. d. 111. c. 9. n. 22. P. Praepositus q. 29. ... art. 4. dub. 1. n. 10. P. Tannerus tom. 1. d. 4. de Trinit. q. 3. dub. 6. n. 15. et in Comm. q. S. Thom. 1. p. q. 40 art. 2. in Corpore, atque in solutione argumentorum.

4.ª Sententia tendit divinas personas quidem esse specialiter constitui ac distingui per relationes et origines. ita P. Zuniga de Trinit. q. 40. d. 5. memb. 2. (tamet si memb. 4. dicat ex modo nostro concipiendi nec personas constitui per origines nec per relationes constitutas ... sed per ...) et P. Valenc. d. 2. q. 14. p. 2. P. Mol. 1. p. q. 40. art. 2. d. 2. membro 3.º quibus addit P. Praepositus ... Vecanus tit. 2. c. 2. q. 12. conc. 2.

5.ª Sententia docet divinas personas constitui, ac distingui per proprietates per se (quae non distinctae sint ab originibus et relationibus), quam per origines et relationes et specialiter personas constitui per ... ita Albert. 1. p. tit. 4. de Trinit. d. 11. sub. 4. per varias dictiones, in quarum singulis alios prae se refert. nullum tamen pro omnibus.

En aliene plane ... multa ... SS. quorum unusquisque suum tempore restringit, aut declarat, si non ad unguem minime ... referenda forent, omnino ... patrum ... Auctoribus ... satis ... opinionum ... Capita retulisse ... AA. numerasse, apud quos facile ... extensa

ser-

rebilitatis et peculiares defendendi modos videre.

Sectio 3.

Quid nos sentiamus circa distinctionem Personarum constitutiva?

Ut commodius sectionibus sequentibus nostram sententiam probare stabilire possimus, sic clare et distincte nostra dicta declarabimus, ut non multa contineat facilius, ut opinor, constare poterit, si omnia simul tamen in una tabula depicta oculis proponantur, praesertim praecipuas sententias notemus quibus probabilis sententias nostras [illegible] vel adversamur.

Censeo igitur 1o. distinctionem personalem nullatenus constitui adaequate per absolutas proprietates, seu quidditas in actu proprietatis non est adaequata conceptus distinctionis personarum, imo neque inadaequate constitutivum et formale. Sed si prima sententia oppositum contendat, ut videtur, ... impugnabit, non autem impugnaret, si contenderet, fallacia ... in sequentibus impugnabitur, non autem impugnaret, si contenderet ad distinctionem personarum constitutivam concurrere aliquid absolutum, licet non tamen ... constitutivum et formale.

Censeo 2o. distinctionem personalem constitui inadaequate constitutive virtuali, aut virtuali et ... Suarez dicta ... per aliquid absolutum ita ... dicto referendi, nec contrarius sum opinioni, quam sequitur Auctor loquens de constitutivo ultimo seu distinctivo, atque ideo merito dicunt haec non personas constitui per solas relationes, quae licet esse constituat, non facit alias personas ab aliis differre, sed potius constituit ultimo, siquidem non facit alias personas ab aliis differre, sed potius inter se convenire.

Censeo 3o. distinctionem personarum constitui et inadaequate per subsistentias relativas, atque ideo per relationes (quas ego arbitror esse formaliter actus ...) tamquam constitutivum formale, ita ... et sequentibus; quare neque esse in persona neque subsistentia aut relatio, sed complexum ex utroque. Unde recte dixit Loar.

(Ps

Theolog. in Florent. sess.e 19 Personam divin. ex subst.a et proprietate co-
stitui. cuius illa tradiderat sess.e 18., dixerat n. personam ex subst.a
proprietateq. constitui.

Censeo 4., esse, et subsistentiam relativam, seu relatione
non aeque p.o importari in nomine persona, q.d subsistentia relativam, aut relatione
in recto, esse vero in obliquo. Contra aliquos Doctores, q.d defendunt P. Mon-
tes. d. 22. de Trin. sect.e 9., P. Mercatius t. 1. th. de Deo d.e 48. n. 5.,
Vasq. 1. p. d. 124. c. 2. n. 6., Suar. l. 3. de Trinit. c. 3. n. 1., Caiet., et
aliis gravissimis interpretibus D. Th. in eo 1. p.te q.e 29. art. 4. corpore,
et q.e 34. art. 3. ad 1.

Censeo 5., divinas personas quoad p.mum esse, nempe persona-
rum non constitui per origines. Ita intelligo eos Doctores, qui adversus Bonavent.
docent, personas non constitui per origines, quare ita adversi sunt in hoc asserto
Seraphico Doctori, Angelico consentiunt, ceteris q.z Doctoribus sup.a cit.is propin.
Censeo 6., origines constituere personas saltem 2.a rio, et
integraliter, q.d sine dub.o intellexerunt Bessarion cardin. in
Florent. orat.e pro un., et Mont. d.e 21. de Trin.e s. 9. in D. Th.a,
et alii cit.is ab ipso, q.i dixerunt personas constitui per origines posterius, et consequenter.
Nec longa eget probatione, nam D.e origines et proprietates (ut dubitari nequit)
formales, et debitae personis divinis, altera quidem producentibus, et personas pro-
ductis: quaevis autem proprietas formalis rei eidem debita, et unita, seu identifi-
cata, vel p.rio constituit (q.d non hereo rig.e probabo inferius) vel 2.a rio, et
integraliter, ut prius, posterius, vel passive, q.d hic dicimus. Adde posse
se etiam dici, q. personam constituant in fieri in producere, et produci per divin.as o-
+ et per relationes rig.es seu relativas subsist.es in recto, ut dixi dicto.
rig.es

Nescio quamam mari verit., mari vidist. meam
sent.am proponi potuerit? nullus de mea mente dubitabit eo ord.e
probaes propositionem, quo ipsum assert.e propositum, ne aliquis cum aliis confundant,
quae q.

qm qm et titulis p[ro]rigendus erit assumptus, et vel in fronte appareat, q^o ostendit^r p[ro]bandus.

§. 3.

D^os p[er]s^s neq[ue] adequate, nec ult^o p[ro]prietat^s abs^as constitui.

Pr. 1. Pil n constituunt p[er]s^z adequate, et ult^o, p[er]s^e n distinguunt: q^a p[er]sonae diu^ae n distinguunt p[er] p[ro]priet^s abs^as, s^t p[er] relativas, q^o neq[ue] adequate, neq[ue] ult^o constituunt p[er] p[ro]priet^s abs^as; s^t ult^e p[er] relativas. Mai^r vid^r certiss^a, nam unaquaeq[ue] p[er]s^a res claudit in suo concept^u adequato rat^z distinctivam; et ult^z constitutivum e distinctivum.

Mi^r p[ro]b^o ex conc^o Tolet. (cui tit^r s[upr]a p[ro]batio- summis pontificibus) in p[ro]fess^e fidei sic^ente hoc solo numerum insinuat, q^d ad invicem s^t. et in hoc n^o carent q^d ad se s^t. Eadem reperiunt^r in conc^o wormaciensi in p[ro]fess^e fidei, ac p^e ex[pr]ess^e eadem hab^r ex Lateran. sub Innoc^o 3. (ut refert^r cap. firmiter de summa Trinit^e) ait n^a. haec s^a Trin^as s^m ess^a indiuid^a et s^m p[ro]priet^s p[er]sonales discreta. Ea. autem has p[ro]priet^s relativas s^t. ex eodem conc^o. paulo ante eas exprim^e n^o nominibus Pris, Filii, et Sp^s s^i, quae relativa s^t, ac tandem urgeri p^t ro^e, nam ois dist^o erit ex limitat^e rei, vel ex opp^e: in diu^is p[er]sonis n^o erit ex imp[er]fect^e, et limitat^e, q^o ex opp^e; N^o s^t ria, quae imp[er]fectionem dit, et nullibi reced^t in Deo, q^o ex relativa;

q^o

qo. n. distinguuntur per id. quod int. proprietates absolutae

Pr. 2. Fides divinas personas ult. constituunt, et multiplicant: utrumque n. constitutivum discernit personas, et facit, ne realr. identificentur; quod e. facere, ut multiplicent. Sed solae relationes, et n. absolutae proprietates personas multiplicant; ergo solae relationes sunt utrumque constitutivum, et n. absolutae proprietates. Mar, quae sola agit probe, pro clare ex Flor. sess. 18. taciti apparente, quae Ioannes Theologos eiusmodi disserebat. Dixit autem haec: sola relatio apud omnes Graecos, et Latinos dd. divinas personas ult. multiplicat. Et post pauca, siquidem relationes ignis personas multiplicant ita ut n. alia roe, qm. ui relat. quod Pater a Filio, ac una persona ab alia differat ergo D. P. omnia dedit Filio omnia dedit praeter eā Patris ut Floreas. docet in decret sup. s. hoc e dedit omnia praeter eā ultimum constitutivum, et diffale P. id. sed dedit omnia praeter relativum sermile D. siquidem solum hoc relativum proprie et p.te incommunicabile sibi retinuit, sibi reservavit hoc relativum personae sile P. id. e ultimum constitutivum illius, et conver. i. persona n. constituit adaequate, aut ultimo per absolutas proprietates, quae ipsius ratione fieri pot. sua proprietas in reliquis divinis personis.

Dices 1. quod duas personas ultimo constituit n. convenit omnibus personis sed sola subsist. relativa, aut relatio n. convenit omnibus personis; ergo sola subsist. relativa, aut relatio constituit ultimo personam, et persona n. constituit ultimo, et conver. nec adaequate per absolutas proprietates. Contra eius proprietas absoluta i. cois omnibus personis; nulla proprietas absoluta constituit ultimo personam patet cons., quia praeterea cons., n. ultimo constituit. Ans. ostendo tum ex S. Aug. lib. 5. de trinit. c. 2. lib. 7. c. 2. lib. 2. c. 1. lib. 11. c. 10. et cons. quod tum ex sincer absoluta nulla e. in dd. opponitis ut mox dicetur.

Pr.

Pr. 5. oppositae relat. non opponuntur, ergo nec distinguunt, cum in
divinis omnes sint eis quae carent opposit. Sed quae non distinguunt non possunt
ultimo constituere res distinctas, quia personae divinae quae realiter distinguunt
non poss. ultimo ac adaequate constitui per oppositas relat., sed per relati-
ones ... ostendo quod res distinctae sunt distinctae in suis ultimis consti-
tutivis: siquidem per illa differunt, ergo quae non distinguunt nequeunt ultimo
constituere res distinctas.

Pr. 6. ex per oppositionem divinae relat. oritur
res in personis realis distinctio nullum esset caput, unde iure negaret relationes
spirationis non multiplicari in Patre et Filio, ergo dum est distinctio personarum oriri
solum ex divinis relat. oppositis, quia quod commune est in unum convenire per identitatem
quae non carent et conveniunt relationes, non possunt constituere ultimo divinae
personae cum ab ultimo constitutivo oriatur distinctio.

Pr. 7. ex SS. PP. inquit S. Cyrillus lib. de
Thesauri c. 7. ubi ita dicit: cum non opposita sed simplex natura deitatis sit, "
numerum in plures personas distinguere nisi quaedam inveniretur differentia, non sum "
... sed tantum relationes, et quasi extrinsecus intellecta per quam utraque "
persona in hypostasi constituitur.

Praeterea S. Nicenus ad Ablab. per quae ea sit causa quae "
... solum divini alterum "
ut causae et causati consideratur differentia non negamus, per quod solum "
ab altero dependimus, nimirum credimus aliud quidem causam esse, aliud vero "
ex causa ... per quae perta explicat relationes producentis et producti quae solum differentiam
tribuit et conveniunt ultimo constituunt.

Audiat Boetius lib. de Trinit. sic loquentes subst. "
continet unitatem, relatio multiplicat trinitatem, atque adeo sola singillatim "
proferuntur atque separantur quae relationes sunt. Omitto alios PP. in
theologia cum conspirantes quos late refert P. Mont. d. 27. de

Tr

trinit. sect. 2. 3. et 4. et 5. ex quibus non constat personas solum multiplicari, et distingui per relationes, quod est facere relationes constitutivas absolutum...

Sectio 9

Argumenta Partis adversae Resolventur.

Dicit. 1º S. August. lib. 7. de trin. c. 7. aiens ad se dici personam, non ad Filium, sed ad se ipsum S. J. F. persona constituitur per solas proprietates absolutas aliter non diceretur ad se, sed ad aliquid per sonum. Resp. Pater Meratius, et Pater Ponitius Augustinum solum velle quod nomen Persona non significet ex proprio suo relationes, sicut nomen Pater aut Filius, quod est dicere nomen Persona significare in directo rem relativam, sed non relative, nomen vero Pater significare rem relativam et relative.

Posset et aliter responderi et quidem subtilius Augustinum contendere hac voce persona et Pater in eo differre, quod nomen persona non significat personam esse alterius personae, quamvis in se sit respective alterius, nomen vero Pater significat Patrem esse alterius Patrem nempe Filii, atque ideo persona ad hunc sensum dicitur esse ad se, quatenus non praedicat ad aliud ut dicatur esse illius persona: Pater vero dicitur non esse ad se, quia praedicatur ad aliud ut dicatur esse illius pater. Per quam patet ad illum dicendum scilicet: si personae in divinis significarent relationes persona Patris diceretur persona personae, nempe Filii sicut dicitur Pater Filii: non enim eadem est ratio utriusque nominis ut nuper dicebamus.

Dicit. 2º quod refert prius est relatum quam quod refert: quod prius est esse quam referri: sed personas quae ad aliquid referuntur prius est relatas per quod referuntur, atque ideo non constituuntur per illud sed supponunt constituta proprietates absolutas. Resp. neg. ante. Dist. antecedens: ... aliter acceptum: non enim semper ... est ... solum quoad rem quae refertur, accidentaliter, seu non quidditative ... referri: si non quidditative habeat referri, ut in personis divinis devenire credimus

n prius i ee qm referri, sed ipsa ee e formalisse referri, q pot ex-
plari in Cognit. obi, que q quidditative Bet referri ad obiectu n pri-
ius ee Cognitu obi, qm ad illud referri.

Obiic. 3. persona Pris n constituit Relatio actua=
lis originis (cum hanc antecedat de prius inactu ?) neq relatio in habi-
tu originis subsequit, et per se in illa fundat sin persona Pris
que originem subsequit, et per se in illa fundat. Si n persona Pris
originem antecedit et antecedit ea, que originem consequend erit, cu nulla
alia relatio sit per qm possit persona Pris constitui constituenda e p propri-
etatem absolutam, quod ipsum de alijs personis dm erit.

R. persona Pris in roe precisa persone constitui p relat
prius in actu i. dicente ad producendum Filium, ea n relatio, e Subsistentia, que
prius in actu i. dicente ad producendum Filium, ea n relatio, e Subsistentia, que
n q. dicit ad ea persone. Quare licet relatio originis, et que originem
Subsequit n constituant Personam sed illa supponant in roe precise talis
constituta dm erit constitui p proprietatem absolutam, siquidem assignamus
relationem aliquam, que e subsist. relativa.

Obiic. 4. Generatio 1° tendit ad personam Filij producendam, sed
Generatio n primo tendit ad relationem, sed ad aliquid absolutum ergo Persona Filij
e aliquid absolutum, et n aliquid relativum. Pr. cessa maiori neg minorem.
Gratio n. qua precise productio e d. e per se tendit ad relationem Filij cum
relatio Filij sit, que immediate et formaliter producit, et hoc illius tendit
Filius de que natus est dilus e in Superioribus.

Obiic. 5. relatio, que antecedit actualem productionem Filij n
pot ee realis ad Filium nec pot constituere personam realem, ergo nulla re-
latio que ee in Pre que antecedit ad productionem Filij constituat realem personam
Pris atque ideo statuenda erit proprietas absoluta per qm realiter consti-
tuat

tuat. ij ant. ostendit quod non potest esse relatio realis, que est ad terminum non ex-
istentem illa relatio que antecederet productionem Filij esset ad terminum non ex-
istentem nempe Filium, qui non dum productus esset.

Respondeo 1. negando antecedens, quantum ad vim generalem illius pro-
bationis. non relationes reales solum ad terminos non existentes, immo repug-
nantes; alias non quis constitueret sine fine, singularem sententiam
solum nisi et relationes reales ad sua obiecta, que tamen nec actu existunt
neque esse possunt. Respondeo 2. distinguendo antecedens, que antecederet productionem
Filij omitto antecedens, que antecederet solum origine nego antecedens. Ad pro-
bationem distinguo maiori nego minorem: nam illa relatio, que ante-
cederet origine non esset ad terminum non existentem; siquidem non antecedit
realiter sed origine, que antecedentia non tollit realem simultatem existentie
sed tantum dependentiam unius a primo et secundo. Et alibi amplius.

Sectio 10.

Qualiter Persona constitui per essentiam, et subsistentiam relativam.

Omnis vero quod efficacius deducatur ex dictis supra sectione 2. et 19.
prior pars probatur 1. ratione: sublata per impossibile essentia, et omnibus alijs persistentibus
non manet, vel existit persona. Sive datis reliquis, et non data essentia non
datur persona divina, ergo hec constituitur per essentiam ut per formam; tum quia id constituit
* tantum sine quo posito non datur constitutum, atqui sine essentia non constituitur
persona datis reliquis et non data essentia daretur vero adequatum
constitutivum divinarum Personarum siquidem solum deficeret essentia, que non consti-
tuit dato autem adequato constitutivo datur constitutum atque sine essentia
ita daretur persona constituta, quod suppositum in antecedenti.

Confirmatur ista illud ablata natura, sive non cogitata natura
quibuscumque persistentibus non datur subsistentia in natura tali, sive non datur
natura

ralis na individua completa subsistens; nec persona, quae sic ipsius
i. dinis etc., quin dat subsistentiam sive subsistens in natura, quae non est nec com=
plet subsistentiam personalitas, quia non ... ibit; quod sublata natura, sive non data
non dat subsistens in natura reali. 2º personalitas et personalitas differunt tam- *
quam directum et abstractum; tamquam includens et inclusum tamquam totum et pars:
atque ideo plus dicit persona quam personalitas. Sed nihil potest addere
persona ... personalitati, nisi essentiam sive naturam; ergo persona constituit
per essentiam. Sequitur: Maior tandiu stabit quandiu non assignabitur nature=
cris quid addat. ...
3º Praedicatur persona Patris est deus; persona
Filii est deus; persona Spiritus Sancti est deus. Verum est non solum in
sensu identico, sicut Deus personalitas est deitas; sed in formali, sive formalis
inclusi... ratione nostra et virtualiter; quod personae includunt in suo con-
ceptu essentiam sive deitatem: et hoc non ... personae constituunt eam per quod constituantur
quod formaliter ratione nostra et virtualiter includant in suo conceptu. —
4º. Si personae divinae non constituerentur per essentiam divinam
divinae personae non essent eiusdem essentiae, sive non esset illis eadem essentia. Cuius op-
positum constat ex Patribus et Conciliis passim clamantibus tres
divinas personas habere eandem essentiam non differre in essentia, esse eiusdem
substantiae. Sequitur propterea quod personalis sive in relatione ... discre-
tam. Sequitur autem etc., quia non est alia essentia, quae possit ei ... tribui
divinis personis nisi divina. Quod si personae non constituerentur per essentiam divinam
non essent eiusdem essentiae, sive non esset illis eadem essentia.
Posterior pars tituli ... pro iis omnibus quae secto
adducta sunt ... constitui personas per absolutas proprietates
simul non probant, et quidem efficaciter debere constitui per relationes sive
Sed

subsistentias relativas videantur dico, ne cogamur repetere quae dicta sunt, sic addemus unum vel alterum rationem, quae ad plenum rei confirmationem desiderari videtur.

1.o Sublatis subsistentiis relativis tollitur non solum intelligitur in Deo existentia, non manent personae, quae personas constituunt per subsistentias relativas. Antecedens constat ex eo patet, quia nequit intelligi aliquid esse personam, et non subsistere atque ideo eo ipso quod auferamus subsistentiam, seu subsistere necessario auferimus personam. Consequentia facile constat: nam perdito unoquoque rei constituente, quo non dato, et in alia ratione, idem rei non datur, si non est constitutivum dati, alijs est ipsum non datur dato toto constitutivo, et tolletur res ipsa constituta.

2.o Personalitas constituit personam (conventa non constituitur per abstractum) quia personalitas divina constituit personam divinam; sed subsistentia relativa in natura divina est personalitas divina, quia per subsistentiam relativam constituitur persona divina. Confirmatur: Personae divinae non constituuntur adaequate in ratione talium per aliquid absolutum, quia constituuntur saltem partialiter per aliquid relativum; nam in Deo nihil sit, quod non sit absolutum, aut relativum. Antecedens ostenditur, quia si adaequate constituerentur per absolutum, non essent tria supposita, aut tres personae (quod est contra fidem) sed, quia adaequate convenirent, et nulla ratione realiter differerent, siquidem ratio formalis differentiae et distinctionis non oritur ex absolutis, in quibus nulla est oppositio, sed ex relativis. Adde, quod personae non sunt in Deo quid omnino commune reali, sed constituuntur per aliquid non omnino, sed quidquid absolutum est tribus personis commune, et ultra praeterea commune dicuntur tanquam constitutivum aliquid relativum

sed

S.° II.°

Personalitas in recto, et ess.a in obliquo importari a div.is personis.

Probamus, div.am ess.m, et subsist.s relativas constituere div.as personas: restat, probemus modum constituendi eas diversum, quem aliquis recentior decernit, et s. 1. declaratum est. Et quidem div.am ess.m non pertinere in recto ad constitutionem personarum, mihi suadent rationes sequentes.

1.a Si div.æ personæ importarent in recto ess.m div.m, multiplicata ess.a, et non multiplicatis personalitatibus, multiplicarentur personæ. Hoc falsum, ergo div.æ personæ non important in recto ess.m div.m. Maior constabit ex dicendis infra de multiplicatione terminorum: nam quoties aliquis terminus importat plures formas in recto, quælibet multiplicatio sufficiens est ad multiplicandum terminum. Minor probatur, quia in Christo dantur duæ naturæ subsistentes, et non datur duplex, sed una persona, quia non dantur duæ personalitates, sed una; ergo persona non multiplicatur ex multiplicatione naturæ, sed ex multiplicatione personalitatis.

2.a Si personalitas verbi assumeret duas, vel tres naturas humanas, non dicerentur duæ, vel tres personæ humanæ, sed una tantum; ergo persona, non importat naturam in recto, sed in obliquo. Patet consequentia, quia

Si-

-cent sufficeret sola multiplicio naturary in ea hypothesi ad multiplicandos hoīs (dicerent. n., et -cent. duo, vel tres hoēs) qt. hō. importat in recto naz hūmnaz, ita dicerent duz, vel ret p sonz hum.t, si psona importaret in recto n.z: Anz at- tendo, qt. n.ē mor rao, quare tunc dicendz -cent. duz, vel tres personz humz, q m. nunc duz, vel na diu.a, et altera hum.a ꝑter diversitaz naz diu.e, et hum.e, quibg una, et eadz psonal.s subtern.r

3.o Ex oppos.o sequitur, n posse dici cūz verit.e q in chro D. psona diu.a sit eadz, ac psona hum.a; seu q psona diu.a identificet cūz hum.a in chro, ut... m. xo pria fidei duz sit: Pr. sequela, q ad ozz praez requir.r (et minimz) id.s realis inter rectuz sūi, et rectuz prati, sicinde ... n dorat id.s inter rectuz psonz diu.e, quz ē subiz in dicto prae, et rectuz psonz hum.e, quz ē pratuz ... sent.z; ii q n posset cūz verit.e dici, q persona diu.a sit eadz, ac persona hum.a. Mir os- tend.r, q rectuz psonz diu.e ē n.a diu.a, et rectuz psonz hum.e ē n.a hum.a, inter quas n.s n dar id.s etiz realis.

3. q personal.s importat in recto diu.a psona, ... in affert in recto aliquo ostituto, quo q n minz efficac.r pro. ... multiplici multiplicat ostituz: s.t multiplana psonalit.s ... esse multiplici multiplicat ostituz; si multiplana personalit. diu.a multiplicant personz; q psonal.s diu.a importat in recto a diu.s psonis. Mir ex fide ostat; n.n. multiplic. ess.e in diu.s, q. isz multiplana personalit.s relativz, ...

relões. Marg sbo, q. obliquy n multiplat (alias darent tres dii, siquidem ...) Deus importat in obliquo plura dit 3, qua multiplat in tribus psonis) Sig. multiplat, importat in recto.

Dr. iterum. Id afferit in recto, cuiq id. vel dicto. attend. in prat. ad verit, vel falsit ... vel dict. pluralit, et n est attend. in prat. psonarum, ut ... ad verit, vel falsit ... q. p solitz, e n essa importasse in recto a Dª psona. Maior satis liquida e ex ame dictil) in psiâ et pluriq induct. ostendi pot. Cenim ... pdicat. Alby e dulce, frigidy e alby, Artifex e musicus, Pr. niger e artifex: sapiens e fortis, fortis e infonions. Verz ... q recty sibi identificatur ty recto pdicati, qmtu dil inter fra obliquat n dec identitat imo neq inter eas ... recta Concretory. Rursus a ... contrario sensu ... ss. falsa Alby e dulcedo, frigidy e albedo. Artifex e musica, etc. q. sicut in illis dec identitat pdicati cy obliquo parq interest cy My attendat identitas rebus cy recto.

Super e ... minor: ... Persona P.is e Persona Filij. Persona P.is et Psona Filij. ss. una persona fal. ... ss. ... tn n Aliunde, nisi q. licet dec identitat inter nam vtriq psonz, ... n attendit, sed identitat inter psolitat que n dat ... vice versa ... ss. Verz, persona P.is n e psona filij: Persona P.is distinguitur realiter a Persona Filij, q. licet ex psi ess n dec distinctio inter vtriq personz datur ex pte persolitatz, quarz identitat, ... distinctio sdz attendit ad veritatz ...

Sectio. 12.

Divinae personae non constituuntur per origines.

Neque per relationes fundatas in originibus.

Prior assertionis pars facile ostenditur si intellecta de originibus comparate personarum producentium. Et quidem si loquamur de passivis, absque dubio vera est, nam origines passivae realiter distinguuntur a personis producentibus; atque ideo nequeunt constituere personas producentes, nisi forte dicas, aut physice constituere, nam constituere ex rebus realiter distinctis physicum est; repugnat autem divinis personis physica constitutio; ergo personae producentes nequeunt constitui per origines passivas. De activis vero probatur, nam persona producens prius existit, quam origo, cum prius sit, rem esse, quam operari, et ideo operatur quia est; non vero ideo est, quia operatur; supponit enim aliquid ad 2um; ergo persona non constituitur per originem. Probatur consequentia, quia nequit constitui per id, quod ipsam consequitur, seu per id, quod praesupponit existere.

Imo et hinc probatur efficaciter 2a pars superioris assertionis, quoniam relationes, quae fundantur in originibus, id quod ipsas origines praesupponunt, quod ipsae origines supponunt, sed ipsae origines non supponunt constitutas personas producentes; ergo relationes fundatae in originibus non constituunt personas, sed supponunt eas constitutas et existentes; confirmatur, quod prius prius est prius posteriori. Sed persona producens prior origine et producens prior est quam sint priores relationes quae fundantur; ergo persona est prior eisdem relationibus. Nunc sic: nihil constituitur per aliquid se ipso posterius; ergo persona non constituitur per relationes quae in originibus fundantur, quae sunt ipsis originibus posteriores.

Restat prior pars tam comparatione personarum pro-

du-

dicere nemini q̄m p̄dicari, id q̄d se hēt ex pte n̄ri modi n̄ pōt intre, et for-
liter constituere aliquid in facto ēē; sed origo se hēt ex pte n̄ri
modi, et persona ē aliquid in facto ēē, ergo origo nequit constituere personam
intre et formaliter sm̄ conceptum personae. Minor videtur vera
ex ipsa terminorum, et mihi facile deprehendi apud S. [illegible]: Cum enim
decipiamur originem ex parte nostri fieri productionis, et sic formaliter ē dicere
causalitatem personae rei ex parte nostri manentis et in ēē quieto: Maior
ostendo, quia cum intre et formaliter constituere nihil aliud sit quam
intre et formaliter se [illegible] habere: ēē [illegible] poterit aliquid
formaliter constituere quae ipsum fuerit sive tale ēē dare po-
terit intre, quale habuerit. sed [illegible] fuerit aut habuerit ēē ex parte nostri
fieri, et non ex parte nostri facti solum poterit ex parte nostri fieri, et non in facto constituere;
[illegible] 2°: origo sive activa sit ē via a primo subsistente
ad terminum subsistentem, sive a persona producente ad personam productam, et si pas-
sive sit ē via a subsistentibus ad primum subsistentem, sive personam pro-
ductam ad personam producentem. quaelibet origo mediat inter utramque personam
atque ideo neutram pōt constituere, cum id quod mediat inter extrema sit
extra conceptum extremorum, ut inductione patet, et cernere ē
in unione nostri [illegible]
Probari potest 4.° ex P. Vasquez, q. aliis mō a nobis
consensit probari genitum ē [illegible] de generare, et genitorem ēē), sic mo-
[illegible] probari genitum ē [illegible] de generare et relat[illegible]
[illegible] ēē quia non ē idem conceptus originis quae ē generari et relat[illegible] quae ē genitum esse
[illegible] ē genitum ē [illegible] originis, quae ē probari et relatio quae ē genitum esse
[illegible] sic dicimus quod filius producitur ex parte [illegible] dicere [illegible] produci [illegible]
[illegible] ē absurdum [illegible] diximus ex parte nostri produci [illegible] [illegible]
n̄ [illegible] proprietatem relativam sic e contrario dicimus, filius constitui filiatione
n̄

non vero passiva generatione, quae Patris paternitate non activa generatione, nisi nomine

autem Paternitatis et Filiationis intelligitur sic personalitates relativas

Patris et Filii; nam quid proprie sit per nomen Filiatio, aut Paterni-

tatis dicemus cum de personis in particulari tractemus.

Sectio . 13.

Adversariorum argumenta proponuntur et solvuntur.

Secundo 1.° sumitur ex S. Cyrillo Alex. lib. 1. dialogorum de Trinitate. Pater

Pater est eo quod Filium genuit, Filius autem est Filius, quia genitus est;

atqui genuisse est formaliter actio generatio activa; et genitum esse est formaliter generatio pas-

siva, ergo Pater distinguitur per generationem activam et Filius per passivam. Respondeo S. Cyrillum

loqui de causalitate non distinctiva; nec ille sermone est de distinctione inter

formaliter personas Patris et Filii sed distinctivo activo sed est de fundo Pater-

nitatis et Filiationis atque ideo per illud causale, qui genuit non reddit rationem con-

stituentem intra personas, sed fundamentum relationis, quasi radicalem, quia Pater ut Pater

constituit, et est relatus in actu 2.° ad Filium et Filius ut Filius distinctus

et in actu 2.° et per modum formalis relationis ad Patrem unde et non bene valet

Pater exsistit et sic incognita Patris quia producens et genitus est, ergo Pater con-

stituitur intra in esse per productionem, sive generationem, quae formaliter productio

seu generatio ita non valet in superiori argumento. Pater ergo est, quia genuit et Filius

Filius est quia genitus est ergo formaliter distinguuntur intra illa per generationem activam, illam passivam.

Obiectio 2. Constituuntur personae per quod multiplicantur realiter, sed

per originem multiplicantur realiter ergo per originem multiplicantur Personae: ma-

ior videtur certa quia multiplicatio provenit ex differentia ultima personali

minor probatur, tum ex verbis Anselmi epistola de processione Spiritus Sancti cap.

a principio post medium sic ait. Ad sola causa pluralitatis est in Deo

ut Pater et Filius et Spiritus Sanctus dicantur in nomine tribus invicem sed aliis sunt

ad invicem quod prodit dubium omnibus est haec de Deo. Tum quia tota ratio mul-

tiplicationis nascitur ex oppositione et oppositio ex processione.

R. disting. maiorem, per quod constituuntur personae, quae primario et per modum facti multiplicantur, secundo maiorem, quae 2ario et per modum fieri, nego maiorem: distinguo etiam minorem, sed per originem multiplicantur 1ario et per modum facti nego minorem: 2ario et per modum fieri secundo minorem, et nego consequentiam: nam eiusdem non multiplicat. Id est constitutiuum internum personarum.

Obiicit 3. per originem distinguuntur personae ad inuicem, ergo relationes constituunt, cum ipsa sit constitutiuum et distinctiuum. Antecedens probatur: per id una persona distinguitur ab alia quod ita proprium est ut non reperiatur realiter in alia; sed origo talis est. Nam origo actiua taliter sit propria personae producentis ut nullatenus sit in persona producta, et origo passiua ita sit propria personae productae ut nullatenus sit in producente. Ergo per origines distinguuntur personae.

R. disting. antecedens: per origines distinguuntur personae 1ario, nego; 2ario, concedo. Nam facile est distinguere et per modum facti nego antecedens; 2ario et per modum fieri secundo antecedens: non distinguit sed distinguere ut tamen ut alteri dicatur constitutiuum: visibile non distinguit, sed requiritur quod sit distinctiuum primarium quod non dent origines, possunt esse complementum integrale perfectionis personalis, non constitutiuum personarum.

Obiicit 4. Sublata origine non manerent personae: ergo origo est constitutiuum rei, quo sublato aufertur constitutiuum personae, patet consequentia, quia id est constitutiuum rei, quo sublato aufertur res. Antecedens probatur, quia personae productae nequeunt esse in rerum natura sine productione, et producentes nequeunt esse sine productis, cum unum correlatiuum tollat aliud sublato; ergo sublata origine non manerent personae.

R. distinguendo antecedens: sublata origine non manerent personae, via constitutiua, nego antecedens; via inexistentiae, concedo (quia nihil facit adversus ...) et nego consequentiam: si aliquid probaret, probaret utique ...

in

intre constituere rem, quam producit, sublata altera re producta non esset id
quod aliud constituit rem, quod per se ablato, aufert rem via constitutionis.

Obiicies: ergo id primario constituunt personas, quod prius
est, sed prius est origo talis rursum personarum productarum quam persona; ergo
origo constituit primario personam. Minorem probo, quia ideo persona producitur
est, quia datur origo, et non est contra ideo datur origo, quia datur persona, est enim origo veluti
causa respectu personae sit. Respondeo distinguendo maiorem: id primario constituit quod prius
in via causalitatis, nego maiorem; quod prius est via constitutionis, concedo maiorem (aliud
effectus constituere intre per causam altiorem quae prior sit) distinguendo etiam
minorem: sed origo prius est via causalitatis quam persona, do minorem; via constitutionis
nego consequentiam. At deinde contra. Dixi de minore, quia sub hac diffi-
cultate ut alibi fortasse ostendere.

Quaestio 17.

An constitutivum singularum personarum sit earum distinctivum.

Sectio 1.

Status quaestionis et doctorum placita.

Ut praesentis difficultatis status constet, non nulla est praemittenda apud recentiores quae
digesta [illegible] ad clariorem rei resolutionem ordinatim, atque in 1. supponi debet mi-
nime procedere [illegible] de [illegible] formali distinguendi ut bene advertit P. Zuniga
cum formalis ratio distinguendi sit distinctio, et haec sit negatio identitatis, distincti-
vum [illegible] personarum debeat esse aliquid positivum, nequit ullo pacto constitutivum personarum
esse hac ratione distinctivum.

2. Supponendum est neque procedere [illegible] de constitutivo personarum omnino in
hoc, quia in ibi reperiatur [illegible] qualiter constituatur esse quale est esse, et sic aliud
[illegible] dicatur, absolute constituit; etenim cuius [illegible] constitutivum potius [illegible] personarum
inter se [illegible] quam a se differre potius esse [illegible] esse idem, quam distinctivi ut
manifestum est, atque ideo dubitari [illegible] an huius generis constitutivum sit simul di-
stinctivum.

3. Supponendum est id quod ex duobus suppositis praecedentibus infertur,

nempe

nempe controv. procedere de constitutivo proprio et speciali singularum

personarum, quod ita proprium sit unius ut non constituat alias. Atque ideo sit

veluti ultimum, quod praedicata communia reliquis personis ad illud speciale detrahit, quod

constitutivum sit radix, et fundamentum distinctionis sive negationis identitatis.

Est tamen videndum quod unum, et idem pratum potest esse constitutivum

commune duarum personarum, et proprium ac speciale tertiae; nam relatio

spirationis constituit Patrem et Filium ut ego opinor, formalissime et quidditative

in ratione talium non tamen pratum proprium unius sine alterius, est tamen

proprium utriusque quam ratione Spiritus Sancti. Siquidem ita specialiter utrique con-

venit et convenire nequeat Spiritui Sancto; quare in huiusmodi personis con-

trov. non est locus ratione illius personae, cui fuerit commune constitutivum, sed ratione

illius, cui non commune, sed speciale et proprium fuerit.

Ex eodem capite convenit esse id quod pratum commune est, et

trium personarum in quo reperitur constitutivum sit earum a creaturis distinctivum

quia comparatione facta ad creaturas non constitutivum commune sed speciale et proprium:

nec minus proprium constitutivum Patris ut Pater est unica paternitas comparatione

ceterarum personarum, quam divinarum personarum deitas comparatione creaturarum. Atque

ideo non distinguit divinas quia constitutivum commune est sed quia proprium.

Quibus praemissis sic procedit. 1a opinio ait non semper constitutivum

proprium esse unius constitutivum distinctivum ab omni alio sed tunc solum, quando proprium

constituens omnem relationem sit non relatum sit, ut in nostro casu ultimo constituendo

non distinguit ab omni alio, sed solum ab opposito relat. Ita Caietanus et

plures alii. Ferr. ille 1 p. q. 26. art. 4. Sic 4. sent. dist. 24. qq. plures alios

Adiungit P. Mone. inferius referendus. Unde fit, quod in hac

sententia Filius non distinguit realiter a Filiatione ab Spiritu Sancto sicut per

ea constituuntur formaliter, sed a solo Patre quod a Patre opponitur per Filiationem

non Spiritu Sancto.

2a opinio censet proprium constituens aliquid re ipsa

eiusdem constitui distinctivum ab omni alio, quia eo ipso constituit in esse entis indistincti a se, et distincti realiter a quolibet, quod eo ipso non constituit. — Ad primum constituens sanctum non tantum non oporteret, quod distinguat constitutum ab omni alio realiter, quia eo ipso non constituit unde cum constitutio formaliter proprietates non sit re ipsa. Sed sanctum non tantum non oporteret inquit, quod ea proprietate formaliter, qua constituunt distinguant realiter a quocumque alio, quod per illum non constituit: ita P. Vasq. 1. p. d. 147. c. 7. n. 23. et P. Alarcon ibidem tract. 3. de Trinitate d. 4. c. 9. n. 2. et

3.a opinio communis asserit per se de constitutivo speciali eius esse rei constitutum distinctivum ab omni alio, quod caret ipso. ita Albiz. 1. p. tract. 3. de Trinit. disp. 11. sect. 2. P. Zuñiga de Trinit. q. 40. d. 15. dub. 6. P. Praepositus 1. p. q. 29. art. 4. dub. 1. n. 11. P. Arrubal ibidem q. 31. disp. 112. c. 2. P. Mont. d. 62. de Trinit. sect. 5. n. 6. pro se referens Henricum, Scot. Aureol. Greg. Gabriel. et Caiet. qui addit [illegible] Alarcon P. Valent. P. Molina. P. Suarez. P. Herrian. et P. Granado.

Sectio 2.

Proprium cuiuslibet personae constitutivum esse eiusdem distinctivum ab omni alio, quod caret ipso.

Ita Doctores quos refert, et quidem P. Moncha credit neminem dubitare de distinctione formali, quin afferat per eam de ipsis proprietatibus quibus unaquaeque res in sua quidditate constituitur, atque ideo parum difficultatis esse quaestionem quae opponi de sola distinctione reali, de qua probatur 1.o Constitutivum proprium unius personae facit quod in ea sit aliquid reale quod non est realiter in aliis. Ergo facit quod sit distincta realiter ab aliis. Antecedens patet: nam facit quod ipsum constitutivum in ea sit. Consequentia probatur; quia nihil aliud est facere quod sit distincta realiter ab aliis, quam facere quod in ea sit aliquid reale, quod non est realiter in aliis. Neque aliter facit [illegible], quod homo differat realiter ab equo et Petro

ticita, q Petrus differat realiter a Ioanne. —

Pr. 2. eo ipso, q constitutivum sit proprium unius Personae, importat negationem reliquarum, sicut non est unius proprium, siquidem reperiret in alijs, ergo eo ipso, q sit proprium constitutivum unius est eius ab alijs distinctivum. Probo consequentiam q eo ipso facit, q Persona constituta importet negationem reliquarum cum totum suum constitutivum importet negationem eorum, quorum partes importent negationem partes: imo eadem negatio propria partis est propria totius. —

Pr. 3. Cum illo repugnat identificari totum, cum quo repugnat identificari partem. ergo eo ipso, q parti constitutivae unius Personae repugnet identificari cum alijs personis constitutis repugnabit identificari cum alijs et consequenter facit, q ab alijs realiter distinguatur. Atqui parti eo ipso, q sit proprium constitutivum unius personae repugnat identificari cum alijs, ergo eo ipso facit, q illi repugnet identificari cum alijs sive q ab alijs realiter distinguatur. —

Pr. 4. totum nihil aliud est quam collectio partium, ergo variata collectione partium variatur totum: sed eo ipso, q varietur proprium constitutivum variatur collectio partium (saltem inadaequate, q sufficit siquidem est, una ex partibus constituentibus) ergo eo ipso variatur totum, et consequenter variatum proprium constitutivum distinguitur totum. Unde cum in divinis personis varie sint realiter constitutiva propria, ergo ea realiter distinguent personas. — Pr. 5. divinis personis repugnat identificari realiter. sed haec repugnantia non convenit ratione constitutivi communis, cum commune, qua commune est, non sit causa differentiae et repugnantiae, sed potius convenientiae, aut identitatis, ut ex logica manifeste constat, ergo ratione propriorum, cum reperiri nequeat aliud genus constitutivi praeter commune et proprium ergo propriorum constitu-

-ti

tivus e distinctius: dicitur ab illo Sancto personam, quod distinguuntur a quo
Sancto et productivo et passive producibiles (sic n. ostenditur in causa
et ut personae dicuntur multiplicantur, ut ex dictis: ita in superioribus queritur
perius est. Sed a propriis constitutivis Sancto et productivis et producibiles diminori probatur quod Sancto a personalitatibus, quas diximus esse propria constitutiva.
His vero rationibus, quibus non addimus, quas formant alij
quoniam arbitramur esse inefficaces. Solum advertimus in Superioribus ani(s)
usurpasse partes inadequato et partiali constitutivo virtuali, aut
vocis, neque n. volui dari verum et reale, et in dicto aut aliquid a him
ty ex ... realiter distinctum, ut per calumniam aliquis vocem ... ten
tus posset intelligere.

Sectio 3.

Occurrit argumentis partis oppositae.

Non multa nec difficilia sunt, quae pro adversa parte pugnare possunt.
Attamen solvemus, quae meliora sunt. Obiicit 1.° Paternitas Patris
nitas et Filiatio sunt propria constitutiva Patris et Filij, et non eos distinguunt ab spiritu Sancto; ergo propria constitutiva unius personae non distinguunt
ea semper ab alia. Antecedens probatur, quod Pater et Filius ...
distinguuntur ab spiritu Sancto per relationem spirativam, seu activam spirationem
per eam n. relationem ... opponuntur spiritui Sancto, neque Filiatio
respicit Patrem, sed Paternitas Filium.
Respondeo ... minorem ad probationem nego assumptionem; neque
aliud ostendi Pater et Filius non solum distinguuntur et opponuntur spiritui
Sancto per relationem spirativam et spirationis, sed per relationes originales, paternitatis et filiationis, seu principij productivi et termini generabilis, hoc tamen
inter illas discrimine, quod praedictae relationes Paternitatis et Filiationis
distinguunt ab spiritu Sancto illique opponuntur, quatenus sunt complementum ...

p.te prij requisita: Relat.o v.o spiratoris et spirationis, quatenus
h. virtus ipsa productiva et productio ipsa sp.us s.ti intra—

Instabis: Ergo si per strictum; si sp.us s.s non procederet
a Filio, a Filio non distingueretur et tamen haberet Filius suum constitutivum
ultimum et proprium ex solis auferremus actualem productionem sp.us s.ti et ei
mansit ipsa virtus spirativa, quae non est ultimum constitutivum Filii, sed
relatio, quam habet ad P.em, ergo eius nimirum relatio non distinguit Filium ab
sp.u s.to et subinde ultimum et proprium constitutivum personae non est eius
ab omni alia distinctivum.

R. ut in simili respondi quod si duntaxat auferretur quod sp.us
s. procederet, non tamen quod posset procedere adhuc distingueretur; si tamen auferretur
ea actualis processio, quam virtus ipsa productiva auferendo simul ferent
via connexionis relationis Patris et Filii, atque ideo non esset P.r et Filius
neque personalitas, quae modo habent oppositionem cum sp.u s.to prodato vel alio genere
impossibilis, quod si auferretur actualis productio, et virtus spirativa, quod
non auferrent, ut auferendo etiam relationes personales P.is et Filii distin-
guerentur, quidem ab sp.u s.to P.r et Filius, sed non solum, quod hae repugnantia
quam hypothesis includit in abiecto simul sequitur quod non distinguerentur.

Instabis. Ultimum constitutivum commune potest esse distinctivum quod vice
versa constitutivum proprium, poterit non esse distinctivum, cum non minus repugnet consti-
tutivo communi distinguere quam proprio non distinguere. ante probatur, quod essentia divina est communis
tribus personis, quae tamen distinguit ab omni ente creato, et quod non est [illegible]. R.
distinguendo antecedens. constitutivum commune potest esse distinctivum ratione eius, quod commune est [illegible]
ratione eius quod non est commune sed [illegible]: ad probationem concedimus essentiam divinam distinguere formaliter
ab omni ente creato, quia ratio illius non est pure commune sed proprium [illegible] habet aliquid
[illegible] si ostenderet [illegible] formaliter intense distingui per constitutivum commune

Sun

Suæ deitate. Obiect. 5. —

Obiect. 5. posterius dicta Compositio ex pluribus superi-
bus inadequatis quorum quodlibet sit divisive coe, ut de ma. 1. (Cale soli)
fert ex Cois Sea: sed tunc ultimum constitutivum erit Coe, ... nut
illam superius particularis sit, quod non sit coe, et nullum erit constitutivum pro-
prium quod distinguat.

Argumentum non tamen probat Constitui posse rem per aliquid
proprium quin per illud distinguatur, quia posse constitui per aliquid
coe quod distinguat. Verum neque hoc probat, nam etiam in dicta Com-
posita, seu collectio omnium superiorum partialium, erit constitutivum pro-
prium quod illa distinguet res ab omni alio, quod non est ipsa, per singulos
autem superiores distinguet ab aliis, quae non sunt coel. Atque ideo si-
ve divisive, sive collective considerentur non distinguunt, quia sunt
N. ad quod specialiter proprij distinguendi se ponitur. —

Obiect. 6. Relatio non distinguitur, quia constituit, nisi a termino
quem respicit, sed specialis constitutivum personarum est relatio quae solum distinguit
singula a termino, quem respicit. Atque relatio personalis divinae personae non respicit
omnes. Ergo nec distinguit ab omnibus, atque ideo ultimum constitutivum non est ex termi-
omnibus distinctivum. Maior probatur, quia eo munere constituendi relatio est
in ordine ad aliud ab illo, solum potest distinguere in ordine ad quod constituit

Resp. neg. maiorem, ut non cernere est in relationibus transcendentalibus,
bene potest relatio constituere rem in ordine ad unum terminum et constituendo in ordine ad
illum distinguere ab omni alio, ut relatio visionis ad lapidem visum constituit vi-
sionem in ordine ad illud, et tamen non distinguere a solo illo, sed a quovis alio
ex rebus, quae visiones non sunt, eo ipso quod careant tali relatione pertinent ad personae constitutivam
per relationem ... distinguit ab alia persona, quam respicit, sed
a quacumque alia tali relatione carente. —

Quaestio 17.

An, et qualiter a quo Relationes differant a personalitate, et de personis?

Sectio 1.

Certa in hac materia praemittuntur.

1. certum esse debet esse non adeo facile quaestionem vagari ut deprehendatur quae relationes sint quae in divinis personis reperiuntur personales, seu constituunt personam in recto personae venit in praesenti controversia: Cum enim in unaquaque persona triplex genus relationis reperiatur nempe principii productivi, aut termini producibilis principii producentis, aut termini producti, principii relati in facto esse producti, aut termini relati etiam in facto esse producti, et non omnes pertineant ad primum constitutivum personae ut diximus, atque probatum est, sed solum eae, quae subsistunt et personas constituunt in recto talis, de solis solum et non de reliquis futurus est nobis sermo.

2o. certum esse debet relationes unius personae realiter distingui a personalitate alterius, ut tamen proprietas unius personae non possit identificari alteri, tamen quia relatio unius personae sit per rationem personalitas alterius relatio aut realis et illius tamen nequeunt omnino identificari. tum 3o. quia si relatio unius personae identificaretur personalitati alterius ultimum constitutivum unius personae non esset distinctivum ab omni alia etc. quae quaestione praecedenti ostensum est.

Attende, quod non est Trinitas personarum sed unitas personae, quia non magis repugnat personalitati Filii, et servata proportione de Spiritu Sancto) relatio principii productivi, quae est in Patre quam relatio

alt.

actualiter productus, et quae fundatur in hac, refertque in facto esse productum. Sic
a minori Dicenda esset identitas inter relationem Generationis activae, et
personalitatem Filii ac rursus inter relationem, quae Patrem refert in fac-
to esse producentem, et eandem personalitatem, quam inter relationem, quae
constituit Personam Patris, et Personalitatem Filii, atque ideo inter ipsas
relationes Patris et Personalitatem Filii Dicenda esset identitas, et
per consequens non essent plures, sed una et eadem forma, quae nec sui proprietatem
possent, nec sibi altera parte distinguerentur.

3. certum esse debet relationem unius personae non distingui
realiter a personalitate eiusdem: patet ex ijs, quae pro reali indistinc-
tione relationum, ipsis essentia dedimus. Nam non datur realis distinctio inter
ea parte Dei, inter quae non datur realis oppositio inter relationem autem
unius personae, et personalitatem eiusdem nulla datur realis oppositio
nulla ergo distinctio. Deinde si inter relationem, et personalitatem eiusdem
personae daretur realis distinctio ergo daretur realis et propria oppositio
destrueret summam simplicitatem, et esset quaternitas (ne maior
iorum numerum addo) ac tandem admittendum esset plures processiones
quam duas, aut plures subsistentias improductas, et alia absurda
omitto, quorum oppositum in superioribus ostensum est.

4. certum esse debet (suppositis ijs, quae de distinctione media dixi)
non distingui distinctione actuali ex natura rei ante operationem intellectus relationem unius personae
et personalitatem eiusdem tum quia ratio ibi facta pro qua parte de relatione et perso-
nalitate eiusdem personae ac deitate, ubi essentia: tum etiam quia plura ex illis
fundamentis probant simpliciter esse contradictionem praedictam distinctionem mediam ante
operationem intellectus. Supposita ut sic fundatur contraria sententia distinctione actuali

virtuali ante operationem intellectus, aut de formali ratione per nostros conceptus.
Unde interrogamus an relatio personalis divinae personae differat virtualiter, aut ratione nostra formaliter a personalitate eius, quae ipsa differentia praedicatur de relatione et persona.

Sectio 2.
Relationem distingui virtualiter, et ratione nostra a persona in qua est.

Hanc Recentiores docere debent, qui nobiscum censent divinas personas virtualiter constitui ex essentia et relatione, nec oportet eorum rationes referre. Vide supra disp. 16 de titulis resolutis [illegible] 61. 1.o divina relatio personalis constituit virtualiter, et ratione nostra personam cuius relatio est, ergo distinguitur virtualiter et ratione nostra a persona. Consequentia probatur, nam, ut satis constat ex superioribus, quae constituunt non est ipsum constitutum quin potius ea ratione, sicut eo genere distinctionis distinguitur constituens a constituto, quo constituens est; sed relatio est constituens personae virtualiter et ratione nostra, ergo distinguitur virtualiter, et ratione nostra a persona.

Probatur 2.o divina persona claudit relationem et addit aliquid virtualiter et ratione nostra [illegible] distinctum, ergo persona divina distinguitur virtualiter et ratione nostra a relatione. Patet consequentia, quia ut unum distinguatur virtualiter et ratione nostra ab alio sufficit quod constet aliquo virtualiter et ratione nostra distincto, quo non constat aliud, quemadmodum ut unum distinguatur realiter ab alio sufficit quod constet aliquo reali, quo non constat aliud. Antecedens probatur, quoniam persona divina addit non solum essentiam divinam quae virtualiter, et ratione nostra distinguitur a relatione quam claudit.

Probatur 3.o Si relatio non distingueretur virtualiter

e

et roe nra a persona d.ª, nihil eet in persona d.ª a quo re-
latio distingueretur virtualiter, et roe nra: q inde q ad quate
identificarent n solu re, sed virtute, et roe nra. Sed n ita e, q
relatio distinguit virtualiter et roe nra a persona d.ª Maior
ex se constat, semel n. dato q in persona sic aliquid vir-
tualiter, et roe nra a quo relatio virtualiter et roe nra dis-
tingueretur roe illi ut persona virtualiter, et roe nra distingu-
eret a relate. Minorem ostendo, q in persona d.ª e essen-
tia, a qua virtualiter, et roe nra distinguit relatio, seu essen-
tia n identificat virtualiter, et roe nra relatio. —

Pr. 3. ea virtualiter distinguunt, et tenent roe nra, que
ante operationem intellectus verificant praedicata ex se contradictoria: sed persona, et
relatio verificant ante operationem intellectus praedicata ex se contradictoria, q distinguunt virtualiter. Minor sola indiget probatione. et probatur sic ante operationem
intellectus verificat de persona q generet, de relatione q n generet, sed q pro-
ducat, de persona q producat simile in na, genitori; de relatione
q n producat simile in na. Generare autem et n generare, producere si-
mile in na, et n producere simile in na, sunt praedicata ex se contradictoria. ~

Adverte tn sane distinctionem virtualem et roe, inter relationem et per-
sonam n ee adequatam; ita n ee inter duo extrema distinctionem, seu m
se excludentia, sed includentia ut includens et inadequatum, nam persona in-
cludit virtualiter et roe nra relationem: relatio v. n claudit d. q personam
atq ideo relatio se habet, ut pars, persona ut totum. —

Sectio 3

Relatio n distingui virtualiter a personalitate

Ita P. Zuniga in opere de Trin. q. 1ª d. 3. dub. 7. n. 1. ac rursus q.
40. disp. 13. dub. 1. memb. 1. n. 4. Albiz 1. p. tr. 4. de Trin. 2. n. 11.

n. 7. et alij quos multos facit P. Arrubal. 1. p. d. 110. si differant
qui docet cap. 2. et sequentibus. quidquid in oppositum videantur sentire P.
Tanner. 1. p. d. 4. quae est de Trinit. q. 3. dub. 5. n. 24. illique alii
qui procedunt in dictis relationibus ... ad ... in.
Unica per § claudit resolutio praesentis tituli de relationibus
non distingui virtualiter a personalitate. Probatur: Sic: Ut ali-
qua distinguantur virtualiter oportet quod ante operationem intellectus nullum dicant
distinctum actualiter et uni competat realiter aliquid praedicatum speciale et
proprium quod non conveniat realiter alteri, sed relationi non competit realiter
proprium quod non conveniat realiter personalitati et
illius praedicatum speciale et proprium quod non conveniat realiter; ergo non
diversos ... non distinguuntur virtualiter. Minor probatur quia primum spe-
ciale et proprium relationis est referre personam illam constituendo et proprium
primum personalitatis est terminare naturam faciendo illam subsistere: sed hoc
competit realiter relationi et illud competit realiter personalitati, ut
clarius stabitur, ... Subiicienda ...
Urgeo amplius, quia sequitur virtualiter Paternitatis
ab alio virtualiter distinctum est relativum, quia absolutum abstrahere
n. ab his duobus non potest cum inter ea non detur medium ante operationem intellectus.
Si dicas: ... personalitas virtualiter accepta erit relativa
seu relatio. Si dicas est absolutum resumendae erunt illae rationes quibus ostendimus
... personae constitui ultimo per aliquid relativum, cum non constituantur ultimo per
personalitatem ... manifeste convincitur personalitatem esse aliquid relativum.
Dices ita esse quod personalitas sit aliquid relativum, sed ...
non obstare ... virtualiter distinguantur a relationibus quia supra eas
addunt aliquid, quod ad modum personae ... quod relativum sunt, et nihil
... distinguuntur virtualiter ... a relatione ... ergo ... sed
... id quod addit conceptus virtualis personalitatis supra re-
lationem est relatio, quod quid involvit ... quia relatio, altera personale
a nobis dictum non pertinet ad constitutionem personae, ut ... Deinde
quia

quia ig totus conceptus virtualis personalitatis erit negatio, quæ nequit
patet quia relatio, tam id, quod addit, quam id, cui addit: sed neque
dici pot. 2.º quia si aliquid aliud adderet supra relat. formaliter
divina esset. Hanc non addit, quia personalitas non constituit personam
quia sed in ordine ad illud aliud, idq. est formaliter, et virtualiter
personalitas, et persona, cum utraque eidem gratis obstaret.

Confir. 1.º totus conceptus virtualis personalitatis
est absolute alio virtualiter distinctus est proprius, et specialis
personæ quam constituit: ergo totus est relativus. Ant. constat, quia nihil
personalitatis divinæ personæ (quod diffusibile sit in comi, et nihil absolu
in esse communicatur reali alteri personæ) competit ergo, quoniam in Deo nihil absolu
est proprium, sed omnibus communis esse, et nihil proprium est nisi relativum, quia soli relativo
repugnat communicatio.

Confir. 2.º: personalitas Patris exempli gratia formaliter virtualis con-
ceptus personalitatis Patris opponitur, et repugnat conceptui virtuali personalitatis Fili-
at. etc., ergo non. Si dicas ergo conceptus virtualis personalitatis Patris est relativus
formaliter virtualiter a relat. distinctus, patet quia in Deo non est aliud genus
repugnantiæ, et oppositionis, nisi relativum, ut supra ostensum est. Si dicas 2.º
quod conceptus virtualis personalitatis Patris identificatur personalitati Filii, quod est principium
pro quo in Deo omnia sunt unum, et idem, ubi non obstat repugnantia, et oppositio. Sed inter
virtualem conceptum personalitatis Patris et personalitatem Filii non constat repugnantia
oppositionis ergo identificatur. —

Imo ostendi ex Concilijs et s.ctis PP. solam oppositionem re-
lationis impedire communicationem, et identitatem personarum divinarum, quare semel ab-
lato conceptu relativo a divina personalitate necessario est auferatur ab ea opposi-
tio et consequenter ponatur identitas cum omnibus personis, quod est fieri personam communem.
Dicendum itaque est Dei personalitatem non distingui virtualiter a relat. communi

Sectio 4.

Argumenta Adversariorum contra doctrinam præcedentem

Obiiciunt 1.° ut personalitas Patris sit aliquid speciale et proprium Patris ut repugnant personalitati Filii sufficit, quod, [illegible] virtualiter exigat relationem Paternitatis tamquam passionem seu proprietatem sibi debitam, [illegible] stat cum dicta virtuali a relatione personalitas est proprium et speciale Patris opponi et repugnare personalitati Filii, ac per consequens non est propterea communi toti Trinitati.

R. negando antecedens, nam esto Patris [illegible] virtualiter exigat relationem Paternitatis tamquam passionem, seu proprietatem sibi debitam [illegible] non opponitur nec repugnat personalitati Filii, nec est ita propria et specialis Patris ut non sit toti Trinitati communis. ergo ut sit personalitas specialis et propria alicui quae personis opponitur, et repugnant oportet quod sit conceptus relativus.

Obiiciunt 2.° personalitas creata, et potentia productiva seu generativa Filii distinguuntur realiter [illegible] Patris personalitas et relatio quae est potentia productiva Filii distinguuntur virtualiter [illegible] quod nihil aliud est virtualiter distingui, quam rem superiorem aequivalere realiter distinctis, atque continere in una sua actuali formalitate unita, quae in inferioribus realiter distinguuntur, seu [illegible] dispersa: sed actualis formalitas personalitatis Patris et relationis quae est virtus productiva Filii aequivalet rebus realiter distinctis nempe personalitati Patris creati et potentiae creatae productivae Filii, eas continet unitas [illegible] personalitas Patris [illegible] et relatio distinguuntur virtualiter.

R. concesso antecedente, nego consequentiam. Ad probationem distinguo maiorem, nihil aliud est quam rem superiorem ut eius aequivalere rebus realiter distinctis, nego maiorem (notavi hoc supra) rebus realiter distinctis ut distinctis, seu reali distinctioni earum, concedo maiorem, sed autem res non aequivalet formalitas actualis personalitatis [illegible] relatio, [illegible] esto aequivaleat [illegible]

sitivis creatae perseitatis et relationis quae realiter distinguuntur non aequiva-
let distinctioni earum atque ideo nec dominorum et cetera ruunt.

Obiiciunt 3°. distinctio virtualis inter personalitatem et relationem personae non minuit perfectionem earum ergo neque distinctio virtualis inter perseitatem et relationem minuet perfectionem earum; minueret autem si inter eas repugnaret et poneret ut evidens est, siquidem ambae perfectiones dicerentur sine [illegible] simpliciter. Respondeo negando consequentiam, disparitas est, quia distinctio virtualis inter perseitatem et relationem destruit [illegible] propriis deceptis eam ut ostensum est, facit non quod proprium speciale et proprium unius personae sit [illegible] personalitati alterius, quod opponat sine relatione aut distinguatur realiter sine opposit. inter personas autem relationes personales destruit, fovet, et servat; quod adeo verum est ut data distinctione virtuali inter personam et personalitatem necesse sit quod collata distinctio virtualis inter essentiam divinam et perseitatem, atque ideo, quod illa reddat incommunicabilis, [illegible] persona fiat toti trinitati communis, quod [illegible] toti convenient personae, et personalis relatio.

Obiic. 4°. [illegible] ex parte rei personalitatem et relationem quam essentia divina et deitatem [illegible] perseitas et relatio distinguuntur virtualiter [illegible] aequi distinguerentur, quia ex parte rei non debet nec dari potest alia distinctio realis actualis quae sic repugnat, aut realis virtualis, quam antea ostendit. Respondeo negando antecedens, nullibi enim datur distinctio ex parte rei, [illegible] dari poterit penes nostros formales conceptus, qui extra se [illegible] obiectiva, sed tres [illegible] ut declaro inferius ubi ex impugnatione positionem obiectionis robur accipiet [illegible] nostra sententia.

Sectio 5.

Relationem non distingui a perseitate sive personalitate ex parte rei

Hanc esse sententiam P. Curiel de Trinitate quaest. [illegible] d. 13. dub. 7. n. 2. [illegible] Albertinus [illegible] p. [illegible] 4. de Trinitate quaest. 4. disp. 15. dub. 5. memb. 1. n. 5.

Dico

Disp. 11. sect. 5. n. 9. ac Rursus sect. 7. n. 17. tamen si ad=

dat personalitates et relationes distingui per nos deceptus

fralis pure ex parte, quatenus eadem gratitas ex parte Dei

sese impartibilis, nunc claras, nunc obscurius, nunc in ordine

ad hoc nunc in ordine ad aliud ostenditur, nunc sub specie creata per-

sonalitatis nunc per speciem creatam relationis concipimus, quod genus distinct. illud

dici pote pure ex parte minime est, et a pluribus appellari soler

distinctio ratiocinantis, esto alij recalcitrent dolenter esse ratio ratioci-

natam, quod non credo.

Probatur 1.° resolutio distinctio rationis priusquam ex parte

obiecti exigit, vel importat distinctionem virtualem, vel ex natura rei, hec

implicat ex se ut ostendi supra, illa non datur inter personali-

tates divinas et relationes, ex dictis sect. 3. ergo personalitas divina

et relatio non distinguuntur ratione priusquam ex parte obiecti: Maior probatur,

distinctio priusquam ex parte obiecti exigit vel importat distinctionem aliquam intra

ex parte illius: si enim nulla distinctio intra exerceretur aut esset

ex parte obiecti, nulla posset esse ex parte illius sed tota finiretur extra

et teneretur se duntaxat ex parte nostrorum fralium deceptuum, quod

negatur, atqui ex parte obiecti nulla alia distinctio potest exerceri

intra nisi virtualis, vel ex natura rei creatis enim actualiter non videtur

in genere materia, nec adeo recurris, nec est ad rem. ergo —

Probatur 2. illa priusquam quae intra exerceri dicitur ex parte obiecti

inter personalitates et relationes post operationem intellectus, vel est aliquid posi-

tivum, vel aliquid negativum, ut negatio identitatis aut inclusionis?

nequit esse aliquid positivum, quia intellectus nihil ponit positivum, nisi suum

cognitum, quod rem obiectorum se habet ad intra, nec intra mutat

oba, sed immutata relinquit ut antea erant: dando s[cilicet] illis denuo esse
cogniti clare, vel obscure, adequate, vel inadequate, si plura in illo
indeniat, quorum unum cognoscat, alterum relinquat incognitum.
Sed neque est per aliquid negativum, ut ig[itur] probo: nihil ne-
gativum potest intellectus poni denuo ex parte obiecti, nisi ex parte obiecti
tollat denuo aliquid positivum intrinsecum: ast nihil positivum intrinsecum
denuo tollit ex parte obiecti ergo nihil negativum intrinsecum denuo ponit
maior patet, quia nequit unum contradictorium denuo poni, nisi de-
nuo tollat eius positivum oppositum aut contradictorium negativum positivi
minorem probo, quia positivum, quod negatio illa tollit, est identitas vel inclusi-
o essentialis formalitatum obiecti, sed eiusmodi identitatem aut inclusionem
destruit intellectus toto impossibile est per minorem, quia identitas est realiter idem
illis formalitatibus, et quae semel sunt idem inter se, nec deus
potest facere, quod non sint inter se idem destruendo identitatem.
[illegible] intellectus non potest facere quod essentialiter varie-
tas, ut quae antea erant essentialiter idem nunc non sint essentialiter
idem ([illegible]) sed ut
de[illegible] distinctiva, sive intera ex parte obiecti denuo necessario
est [illegible] discurrendi [illegible] quod essentialiter varie-
[illegible] nequit intellectus facere [illegible] distinctiva, quae inter se sunt
ex parte obiecti. Minorem ostendo, quia ad [illegible] necesse est quod una
formalitas non sit essentialiter alia, et tamen ante operationem intellectus independenter
una erat essentialiter alia [illegible]
[illegible] quod essentiale non pendet ab aliquo contingenti
essentiale non semper convenit necessario, sed operatio intellectus contingens est ergo
essentiale nequit pendere ab operatione intellectus. At penderet si intellectus [illegible]
deret inter se ex parte obiecti, quod ante operationem intellectus carebat in-
distinctione, siquidem tandiu una formalitas obiecti erat essentialiter alia, quam
in

intell. n. precinderet, advenientie ... intell. que erat intra, ...a alterius ig. esse ex ... in modo opinandi contrariis ...

Sectio. 6.

Ardua precisione obiectiva inter personalitatem, et Relationem

Obiic. 1. ... personalitatis seu personae ultimo constituere, et personam referre, non sunt synonima; ... important obiective diversa ... formaliter ... ergo ... si non importarent diversa, sed omnino eadem, synonima ... sunt, siquidem synonima sunt quae diversis vocibus ... omnino eadem significant, in hoc n. differunt voces synonimae ab identicis, quod identice ... quoad ... significata ... quoad ... sit ... conveniunt, ut Petrus est Petrus; synonima vero differunt voce ... significata conveniant, ut ensis et gladius.

Respondet Albertinus ... Coam: ... et ... tamen non ... synonomi, quoniam ... obiective significant, ... significare obscure, ... clare, et claritas et obscuritas tollunt ... synonomi ... obstante ... sit ... significatum ... in Logica ... definitio est ... synonomi diversitas ... que se tenet ... significati, ... que se tenet ... repraesentationis ... ut tollat ... est synonomia.

Respondeo ibidem ... Ani, ... sermo sit ut est debet ... illa ... Deitatis ... constituere personam: illa n. formalissime est personalitas, et personam ultimo constituit, ut suo loco ...

et Personalitas statiss. haec referre personam, quam constituit;
a statisse, est relatio. Quare tota diversitas vocum est non rerum propter
illas sibi faciunt aliquem. ideo tres [illegible] dicuntur absolute synonimi

Dices. Non possumus judicare personas divinas esse personas
nam dubitando an possint producere, sive an adinvicem referant
hoc est non positivas [illegible] differunt personalitas et relatio
Pater con[illegible]; quod si non differrent non posset unus cognosci, quin cognos-
ceretur alius, nec unus judicaremus dubitando de alio. Resp. abso-
lute negando conseq. quia sicut possumus judicare de P. quod sit homo
dubitando an sit animal rationale, quoniam ignoramus an hoc sit
de essentia hominis, et tamen inde non fit quod objective differant homo, et
animal rationale, ita possumus judicare de personis divinis quod sint
unus dubitando an ad invicem referant quin ideo differant personali-
tas et relatio.

Sed Caritatis gratia aliter respondeo distinguendo ante.
possumus judicare personas divinas esse personas in speciali genere personae
quae revera et de facto est, nego ante. non speciali genere, sed abstrahendo
ab illo, concedo ant. et nego cons. eo de facto constituant per-
relativam personalitatem non possunt cognosci eo genere specifica, quin cog-
noscantur relationes per quas referunt. —

Dices. Relatio creata afficit personam, et tamen illa
afficiendo et referendo ad terminum, quod est in [illegible] est ad terminum [illegible]
illis est penes haec duo denotata officia in duos conceptus
abstrahuntur; ergo dici poterit de relatione personali divina quatenus
est [illegible] personam subsistentem, et quatenus refert eam ad
aliquam personam [illegible]

Resp. concesso anti, nego cons. per [illegible]

in[illegible]

intrins. perfect. et invisibilis realitas utriusque ... nec in hoc
differt creata ab increata relatione. Cum tamen n. utraque sit prius
... secundum Deceptus ad et secundum Deceptus in quoad intrins., quae important,
quid quid sit de connotatis intrins., et modo diversi cognoscendi
claro, et obscuro.

Quaestio. 19.

An Personae Divinae sint inter se similes, et adeo aequales!

Sectio 1.a

Haereticorum Errores in hac materia

Famosa est apud DD. et PP. impietas Arij Presbiteri Alexandrini, qui tempore Silvestri Papae, et Constantini Magni Imperatoris docuit filium non esse consubstantialem Patri, sed creaturam Deo inferiorem. huius error adeo invaluit, ut totum ferè mundum infecerit, imo ex eo alij pullularunt teste Sandero. lib. 7. de visib. Monarchiâ.

Arium sequuti sunt Aetiani (sic dicti ab Aetio Syro) sive alio nomine dissimiles, eo quod dissimilem dicebant esse filium Patri, nec ex existentibus, sed ex nihilo factum, quibus consentit Eunomius teste Rufino lib. 11. Cap. 25. Unde alij negarunt consubstantialitatem, sed similitudinem inter Patrem et filium, uti vi- si dixissent Ariani.

Temperavit hunc errorem Macedonius Episcopus Constantinopolis, et illius discipuli, Macedoniani, qui admittentes filium esse Patre minorem negabant esse dissimilem, quia cum ex una parte consenserint Arianis negando consubstantialitatem, et ex parte consenserint concedendo similitudinem vocati sunt Semiariani.

Basilius Arianâ faece corruptus est, ut clare testantur illa verba anima mea odit vocabulum homousion. quo Concilio usi sunt PP. Concilij Niceni, ad significandam aequalitatem, et consubstantialitatem filij cum Patre Ut testatur Athanasius in Epistolâ de decretis huius Concilij

Ex hoc patet adsidere Metanguit, eo q filius est in-
inferior Patre, ut in illo sit tanquam vas minus in majori

nil dicit.

Vnde prædicti nomen sortiti sunt ait Augustinus, quasi transvasantes etc. cum
auctoribus erroris dicti Sabbery et Plauty valde vero decidentes.

Itaque inæqualitatem Filij ex Patre docuerunt Ariani
Macedonius de Spiritu Sancto, sed q. Arius præcipue de Filio, quam de Spiritu
Sancto et Macedonius e contra præcipue de Spiritu Sancto quam de Filio disputa-
verit inæqualitatem Filij dicta est hæresis ariana, et inæqualitatem Spiritus Sancti
Macedoniana.

Sectio. 2.

Dogma Fidei, et Catholicorum opiniones

Fides Catholica docet 3. divinas personas esse inter se æquales, ita definit
in Symbolo Athanasij in hac Trinitate nihil majus, aut minus
3. personæ coæternæ sibi sunt et coæquales et in Concil. Hier. 6. in professione
quam fecit unius est, vere idem personæ sunt æquales. Ac in Lateranensi sub
Innocent. 3. professi cap. Firmiter de summa Trinit. et fide catholica) Consub-
stantiales et coæquales; tandem de Filio sic loquitur Paulus ad Philipp. 2.
non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo. Itaque de fide Sancti 3. divinas personas esse
æquales quod ipsum defendunt Sancti Patres, ceterique hanc universaliter Patres de quibus
Vad esse et præter ea alia ut videre est apud Augustinum lib. 9 de Trin. c. ...
Anselmus in Monolog. c. 43. et in q. Selestor. c. 2. Fulgentius de fide ad Petrum, et
plures alios, non quidem intelligitur in solis illis dari æqualitatem, sed quia credere
est æqualitatem relatam in illis fundari, quia tamen hoc non expresserunt super esse

si

videtur non modica difficultas de aequalitate relationum, an scilicet ratione earum dicantur
personae aequales sive, aut inaequales.—
Sententia 1. dicit quod dictae relationes divinae non esse per-
fectiones consequenter affirmant non esse aequales neque inaequales, neque aequali-
tate aut inaequalitate, ubi esse inaequalitatem molis, aut perfectionis
quarum neutra reperitur in dictis relationibus ex eorum dictis sequitur quae propter
dictae personae, neque erunt aequales, nec inaequales ratione relationum. Esto aequales
sint ratione essentiae et praedicatorum absolutorum, illi vero, qui dederunt perfectiones
dictis relationibus addunt perfectiones unicas non esse diversas a perfectionibus
aliarum, sed unicam eandem esse dicunt tenent concedere aequalitatem harum perso-
narum non solum ratione essentiae et absolutorum, sed etiam relationum, cum in nulla persona
sit, aliquid ratione relationis quo excedat in perfectione alias imo ideo illam
unicam perfectionem admittunt quia existimant inferri inaequalitatem divinarum per-
sonarum ex pluralitate perfectionum relativarum.—
Sed et illi, qui dederunt singulis divinis perfectionibus
personis speciales ac proprias perfectiones relativas fateri tenent dictas
personas non esse inaequales, et adde neque aequales quia si semel dicatur in-
finita non esse comparabilia neque eius relativas perfectiones sine infinitas in sua
linea non admittunt comparationem alias ideo neque dici debent aequales nec ma-
iores nec minores. Superest tertia opinio, qui comparationem perfectionum aequalium dederunt
dictis relationibus et infinitas reducunt comparari posse in qua non adeo facile
est ferre iudicium ut constare poterit ex iis, quae proposuit Albertinus l. 1. p.
ille. 4. de trinit. d. 13. sect. 5. n. 10. nos quae infinitas perfectionis
seq. probavimus sect. 4. diximus.

Sectio. 5.

Divinae personae tam secundum absoluta quam secundum relativa
esse perfecte aequales.

Pri

Prior pars de fide est, ut constat ex concilijs sect.e pr. citi. Denci allegatis, et Damasc. P. Zuiga q. ro. Vincit retenti prin fidei: secundo, ut d. Personae sine inequales in perfect.e, non oporteret absolute, quia est ut aliqua perfectio absoluta sit in una, quae non sit in alia: si n. est perfectio absoluta, quae in una est, non sit de fide in alia; utriusque personae perfectio absoluta erit in alia. Ergo erit una perfectio absoluta; n. maior in una, et minor in alia, quod erat de inequalitate. Sed nulla perfectio absoluta est in una, quae non sit in alia, ut ex fidei principijs constat, quoad absoluta divinae personae in perfect.e aequales. —

Posterior pars difficilior est, tamen communis circa Alb. Aliorum lib. 1. in Damasc. c. 11. neque ut in Symbolo dicitur in hac Trinitate nihil maius aut minus, ut docent Albus. 1. p. tt. 4. de Trinit. disp. 13. n. 3. numero 11. Quiroga in opere de Trinit. quaest. 42. disp. 17. sub. 1. n. ... lib. 2. de Trinit. c. 10. n. 11. Arriaga disp. 1. de Trin. sect.e 7. sect.e 1. initio, et sect. 3. n. 262 neque contrarius est P. Mont. d. 63. de Trinit. sect. 6. n. 7. qui se referens Alios; quia loquitur de aequalitate simpliciter, quae in perfect.e adaequata, et n. de sola relativa quae dicitur inquit eo, quod sit partialis et inadaequata. Pr. 1. ... perfectioni relativae unius personae opponitur ex adverso dignitas perfectio in alia persona; atqui sic perfectio nequit esse minor neque maior, ergo debet esse aequalis. Et concedo divinas personas fore quoad relativa perfect.e aequales. Maior certa est, quia perfectio relativa unius personae respicit tamquam terminum perfectionem relativam alterius personae, immo ex hac relativa opposit.e nascitur multiplicitas relativarum perfectionum. —

Pr. Minor, quia nihil est unde alteram excedat, et altera de primatu. neque excessus desumitur ab essentia, ut hoc non quia est eiusdem ...

Sic

sit omnibus per simile communi et aequalibus omnibus relationibus convenire, ut patet ex hac
parte, quia una excedere et alia excedi, ideo omnes aequales haberent per-
fectiones ex terminis respectivis. Antecedens hoc, quoniam nulla harum potest perfectio-
rem reddere terminum, siquidem nulla dari potest perfectior terminus, quod sic probo, si pa-
ternitas ex suo termino est perfectior filiatione, vel filiatio est perfectior
paternitate. Si ergo dicatur quod terminus paternitatis est perfectior termino fi-
liationis. Atqui terminus paternitatis est filiatio, et terminus filiationis
paternitas, ergo filiatio est perfectior paternitate. Contra nuper suppositum
et tuum assertum. Si dicatur quod terminus filiationis est perfectior
termino paternitatis. At terminus filiationis est paternitas, et terminus paternitatis
est filiatio, ergo paternitas est perfectior filiatione. Contra suppositum in-
tum assertum, quod ipsum probari potest de relatione spirationis sive comparatione
alterarum reciprocarum. Correlatio in causa est, ut quod cuiusque extremum
alteri fundet regressum ad hoc, ut aiunt, et dirimat hypothesim.

Nec dicatur relationum inaequalitatem desumi ex modo
tendendi intrinseco, vel ex essentia, ut dicunt, aut termino, nam de hoc quod relucet
inditijs ex terminis, aut quasi ex terminis nullum fundum habemus, unde elicitur
colligamus diversos hos modos tendendi esse inaequales imperfecte.
Sine fundo autem nihil firmum in divinis asserendum est, nihil
ergo inaequales sunt personae quoad relationem.

Aliter: quia implicat dari realiter inaequalitatem re-
lativarum perfectionum, quin detur aliqua realiter minor alia, repugnat autem
aliquam esse realiter minorem, ut sic ostendo. Quidquid est aliqua per-
fectione realiter inferius, non est realiter Deus; ergo perfectiones
relativae sunt realiter aequales, quia quod minor est non est realiter Deus.

pt

pr cog. q. ēē perfect.ᵉ aliqua d.ª qua tū dicit maior realiter
inferior. Arg.ᵗ 2.º pr, q.ª quidquid ē realiter deus, otinet
realiter oēs perfect.ᵉˢ d.ᵃˢ, ū illi equivalet (si n. neq oti-
net, neq equivalet q.ᵒ pacto ē pr deus) sed q.ᵈ realiter oti-
net oēs pfect.ᵉˢ d.ᵃˢ, dicit illi equivalet nequit ēē aliqua p-
fectª d.ª realiter inferius, ḡ quidquid ē aliqua perfec
d.ª realiter inferius n ē realiter deus.

Alius forte probaret d.º ex eo, q.ᵈ perfect.ᵉˢ
relativæ sint infinitæ, & nulla ex p.ᵗᵉ finitæ, sed infinitæ
quæ infinita n ss. inequalia, sed equalia (saltem negative) ḡ
perfect.ᵉˢ d.ˢ relativæ n ss. inequales, sed equales, alias ibi perfec
minor finiret, unde incipit excedens, atq adeo aliqua
ex p.ᵗᵉ ēēt finita.

Dices. 3. personæ d.ᵉ ss. abstr. & simpliciter equa-
les, sed n ēēnt si daretur inequalitas in perfectionibus relativis, ḡ. Resp.
perfect.ˢ relativas ss. equales maior ē de fide. absoluta n. dicit
dicuntur d.ᵃᵉ personas ēē equales, minor pr, q.ª abstr. equalitas
ē totalis & adequata unius personæ cū alia sicut mī. Atq n daretur
si ēēnt inequales in perfectionibus relativis, ḡ d.ᵉ personæ n ēēnt ab-
& simpliciter equales, si in perfect.ᵇᵘˢ relativis ēēnt inequales.

Dices idem palmus separatus sicut unus ē ab-
stracte equalis q.ª n sit cum illa totalis & adequata equa-
litas, esto illis dēᵗ separēt p.ᵗᵉˢ nempe alterius palmi
ḡ.º licet una persona comparata cum essa et prori abstr
quæ ss. inadequatis oditionibus & veluti pars, sit alteri equa-
lis, n erit illi absolute equalis, q.ª n daretur equalitas totalis

Dic

Soc. e, n Hic equalitatem sum oi perfect. e altera relativa qm claudic.

Adhuc tn fatetur Albin. tt. 4. de trin. d. 13. sect. 2.

n. 9. divinas personas n ee tam equales in perfectionibus relativis

qm in absolutis quoniam in absolutis sunt equales per identitatem perfectionis

n sic in relativis cum n habeant eas de numero perfectionis relativis et

bene eas absolute. Verum dixisset melius n ee eodem modo similes

et inequales d. personas in perfectionibus relativis ac absolutis

dictio illa n tamen denotat aliquid inequalitatis qm dissimilitudinis in modo

sendi illas equalitatem.

Sectio. 5.

Argumenta in oppositum dissolvuntur

Obiectio 1. equalitas in quantitate, ut ex D. Phil. 5. met. et vnitas

in qualitate facit similes, in quantitate facit equale in divinis autem

personis n dat quantitas ergo neque dat equalitas. Hoc argumento tribuit Syllogm.

... art. 1. et eo fuisse Eunomius ut ... ex D. Basilio

lib. 1. cont. Eune. Heret. Rx ex utroque doctore duplices

ee quantitates alteram virtutis, seu perfectionis alteram molis: in divinis

personis n dat quantitas molis qm n sunt corpus: dat autem quan-

titas perfectionis atque ideo in illis potest dari equalitas n molis, sed per-

fectionis qm in ... afferentes ... tendimus.

Obiectio: 2. quoties unum e alteri equale, ambo sunt ad

invicem quoque equalia, equale n e equale equali, ut equalitas e reciproca

ejusdem denat. in utroque extremo, sed d. personae n sunt adinvicem

inequales, Filius n cum sit imago ... Patri equalis, sed vice

versa n e Pater equalis, aut coequatur Filio, ... n e Filij

Filij imago, ait enim Aug. lib. 7. de trin. quod imago si perfecte implet illud cuius est imago ipsa coaequatur ei, non illud imagini suae; ergo divinae personae non sunt perfectione aequales.

Resp. duplicem reperiri aequalitatem alteram imitationis seu imitatam, vestigatam alteram nudam ab omni imitatione; duae positae, et quae considerantur priorem aequalitatem negavit aeterno Patri Augustinus, quia importat originem non est reciproca, nec reperitur in exemplari, sed in sola imagine. 2a non negavit Augustinus, sed exposuit, et tradidit Athanasius verbis illis Symboli totae tres personae coaeternae sibi sunt et coaequales, quia cum non importet originem ex suo conceptu nec imitationem reperiri per in singulis personis et in exemplari.

Obiect. 3. in perfectionibus divinarum personarum datur realiter maius et minus, totum et pars, ergo datur realiter inaequalitas; patet cons. quia impossibile est totum esse aequale parti, et maius minori. Ostendo antecedens quoniam ternarius relativorum perfectus, quae sunt propriae divinarum personarum est totum comparatione singularum, et trinitas est quid maius quam unitas, et quam binarius.

Resp. distinguendo ant. in perfectionibus divinarum personarum datur maius, et minus, totum et pars realiter quoad numerum concedo ant., quoad mensuram et quantitatem perfectionis (praescindendo a formali, eminenti, et aequivalenti) nego ant., nec subiectio aliud convincit. Fit enim comparatio numeri maioris ad minorem, quae inefficax est ad concludendum absolute maiorem perfectionem. Ut patet, in septenario, creaturarum, qui maior est ternario divinarum personarum nec tamen est quid perfectius ternario divinarum personarum, aut continet maiorem perfectionem.

Dices illud est perfectius quod claudit totam perfectionem alterius et super addit aliquid sed ternarius, seu trinitas divina

Por

Personarum claudit totam perfectionem singularium et superaddit aliquid cum super quamlibet addat perfectionem alterarum. Ergo ternarius, seu trinitas divinarum personarum est quid perfectius alio; ideo datur inaequalitas in perfectionibus relativis personarum.

Respondeo distinguendo maiorem illud est perfectius quod claudit totam perfectionem alterius et addit aliquid, cui non aequivaleat perfectio continentia et quam non eminenter contineat, transeat maior; cui aequivalens valeat et quam eminenter contineat, ut quaelibet relativa perfectio aequivalet superadditum, eam quae eminenter continet nego maiorem. Non satis est ad excessum perfectionis quod una sit includens et coextendens, et alia inclusa: sed ulterius requiritur quod inclusa non aequivaleat includenti, nec eminenter contineat: coniunctum enim dei, et creaturae claudit totam perfectionem dei, et addit aliquid nempe creaturam: et tamen eiusdem coniunctum non est deo perfectius, quia deus non solum dicit suam perfectionem quae includit in coniuncto, sed etiam aequivalet perfectioni creaturae quam coniunctum supra deum addit, et eam eminenter continet. Solum convincit argumentum maiorem extensivam partium, seu numeri quae non est ad rem, nec nos negamus trinitati personarum.

Urgebis quod dico sunt aequalia ~~ita~~ quod est aequivalens et omnino aequale uni, nequit esse aequivalens et omnino aequale coniuncto amborum, eo ipso quod omnino sit aequale uni excedit in altero tantum a coniuncto amborum; etenim coniunctum tantum adderet supra aequans, quantum est id, cui aequat, sed duo quae sunt sibi inter se omnino aequales, ergo nequit esse aequivalens et omnino aequale coniuncto amborum, si aequivalens et omnino aequale uni tantum. Respondeo distinguendo maiorem quod dicit sunt omnino aequalia et mutuo se continent eminenter quod perfectio unius eminenter contineat in

in perfect.e alterius nec non maior, quae non eminenter se continent
non maior: Nam personae mutuo se continent eminenter, et ideo
possunt aequales uni esse aequalis dicendo ambas, non similiter quoad
numerum, seu extensionem, seu ut ita loquar, quoad mensuram
absolute perfect.is et quidem ex in sola (?) Deus solus sit aequalis
perfectionis quae dicuntur de Deo et creaturis, quia creaturae
non faciunt absolute maius in perfect.e, eo quod eminenter contineantur
in Deo eadem ratione una persona vero non facit absolute maius simul
cum alia, quia perfectio unius eminenter continetur in alia
et sicut aequale Deo, est aequale continentiae Deo et
creaturis aequale uni personae, erit aequale dicendo ambas.
Obiicies 4.o aequalitas nihil aliud est quam similitudo
ex negatione excessus, sed inter perfect.es relativas non datur si-
militudo, sed dissimilitudo. Ergo nec datur aequalitas, maior patet ex
D. Thoma 1. p. q. 42 art. 1 ad 1. Respondeo aequalitatem et simi-
litudinem in quantitate (perfect.is) aut mollis non in qualitate: nam
una lignea et una ferrea aequales sunt quia similes in quan-
titate esto dissimiles sint in qualitate. Perfectiones relativae dissimiles
utique sunt in qualitate seu quoad speciem, non in mensura perfec-
tionis et quantitate virtutis quibus aequivalent aliis.
Obiicies 5. Personae ... dicuntur, et sunt absolute si-
miles et tamen in ss. similes, adaequari, et complecti, hoc est tam
sunt absolute quam relative quamvis absolute aequales non ideo erunt
adaequatae et complete aequales. Hoc est, sunt absolute et relati-
va sed sufficiens ad absolute dicendum esse aequales sunt absolute
esto sint inaequales sunt relative.

R

R. concesso ant. negando cons. q. ut bene P. Arriaga disp. 5. Theol. sect. 4. n. 21. Similitudo non distinctio in indivisibili sicut distinctio, qualitas, atque adeo recipit magis et minus quod non recipit aequalitas: eo n. ipso, quod unus non dicitur aequalis alteri non aequat, at alter similis est, quamvis aliquatenus non sit similis: aliunde non damno PP. ... unibi ... in operis de Trinit. q. 42. disp. 17. dub. n. 5. dixit Pater et Filius esse magis similes inter se quam cum Spiritu Sancto quia inter se sunt similes in essentia et relatione spiratoris cum Spiritu autem Sancto in sola essentia.

Dices 6. est Ioan. Pater est maior Filio, ut videre est cap. 24. et intellisione PP. Ansel. Athan. Hilari. et Basil. de Filio, ut Deus est, atque maius et minus sunt inaequalia. ergo Pater et Filius sunt inaequales. R. cum S. August. tunc lib. 1. de Trin. cap. 7. tum lib. 3. c. Maximinum cap. 24. S. Thom. 1. p. q. 42. art. 4. ad 1. cum S. Ambros. lib. 2. de Fide cap. 4. et Lib. 5. cap. 8. ac cum aliis PP. ipsum dicunt dixisse id Christum secundum humanitatem, atque adeo negandum est ant. de Filio ut Deo; si in Sublimiore velis superiorem PP. opinionem dic cum S. Damasc. Patrem esse maiorem non natura aut perfectione, sed tantum origine, quia perinde est ac esse origine priorem.

Sectio 5.

Divinae personae aequales in omnipotentia, seu in virtute productiva ad extra.

Supponit titulus cum D. Fulg. l. de fide ad Petr. c. 3. D. Th. in

in 1. dist. 20 quest. 1 art. 1. P. Vasq. 1 p. d. 165. c. 2 n. 9. Suar. l. 4 de Trinit. c. 10 n. 4, etc., Merat. 1 p. t. 11 de Deo d. 56 versu neg. dicas, Valent. ibidem q. 16 de Trinit. punctor., Scotum in dist. 20 q. unica, Maiore, Gabriele, Ocamo, Caiet., Carthusio, et aliis apud Montoiam, et Vasq. attributum omnipotentiae sumptae quatale solum comprehendere virtutem productivam ad extra, quae ambit omne ens creatum, et creabile, seu ex se non implicans contradictionem; non vero potentiam productivam ad intra (de qua dicemus sequenti) et se extendit ad generandum Filium, et spirandum Spiritum S., alias, neque Filius, neque Spiritus S., sed solus Pater esset absolute, et perfecte omnipotens (contra Concilia, et symbolum Athanasii) siquidem neque Filius, neque Spiritus S., sed solus Pater posset absolute producere omnia, videlicet, quae ad intra, et extra producibilia sunt; Filius non, et Spiritus S. generare non possunt ullam personam ad intra, sicut Pater potest, neque Spiritus potest ullam spirare, sicut Pater, et Filius possunt.

Hoc pacto accepta omnipotentia (quidquid contra hoc te contendat Mont. d. 101 de Trinit. s. 4, 5, etc., partim referens plures Patres, minime inducti loquens non in sensu communi omnipotentiae, sed in alio strictiori comprehendi omnipotentiam) probatur. Primo ex auctoritate, nam in symbolo Athanasii dicit, omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus S., et tamen non tres omnipotentes, sed unus omnipotens. Si non quilibet esset omnipotens; quo quilibet posset omnia, quae alius posset, ut inferius ponderabo. Ac proinde sunt in potentia aequales. Deinde concilium Nissenum l. 2 sic ait, Filius est aeque potens, ut Pater, creatorque Pater etc. Et concilium Later. sub Innocent. 3 relatum in cap. firmiter de summa Trinit., et fide Cathol. inquit consubstantiales, et coaequales, et coomnipotentes. Quarto S. Fulgent. de fide ad Petrum c. 1. Nemo, inquit, aliis, aut praecedit aeternitate, aut excedit magnitudine, aut superat potestate. Possetque addi S. Athanasius l. 5 de unita substantia Trinitatis, ut omittam complures alios ecclesiae Patres. Unde damnandus est Abailardus, opponente S. Bernardo, epist. 190 ad Innocentium Papam, qui Patrem fecit omnipotentem, Filium semipotentem, et Spiritum S. nul-

Li-

lipot.

Q. 2. Vtrum si aliqua diuinarum personarum aliam excederet in omnipotentia, non essent omnes omnipotentes, quod aduersatur Fidei, et est contra lumen naturale, quod nulla excedit aliam in omnipotentia. Antecedens probatur, quia potentia, quae non est ad omne ens creatum, et producibile, non est omnipotentia: atqui illius personae potentia, quam alia excedit non esset ad omne ens creatum producibile, siquidem non esset ad illud quod excessus potentiae potest. Ergo persona cuius potentia exceditur non esset omnipotens, et consequenter non omnes essent omnipotentes.

Q. 3. Si vna persona excedit aliam in omnipotentia? Ergo excedens plus potest? Ergo quae exceditur non est omnipotens. Consequentia probatur, quia persona quae non potest omnia est minoris potentiae, quae autem est minoris potentiae, non est omnipotens. Adde quod potentia productiua ad extra vnius personae non esset vnde coarctari vt non extendatur ad omnia quae comprehendit potentia alterius. Ergo omnes sunt in omnipotentia aequales et alias vna esset vnde illius potentia restringeretur.

Q. 4. Omnium personarum potentia ad extra est vna eademque, et plures et diuersae? Si personae non sunt in omnipotentia inaequales? patet consequentia, quia inaequalitas in omnipotentia supponit diuersitatem seu pluralitatem potentiarum, negatur consequens. Alio ex capite tres personae scilicet aequaliter ducunt, nisi quod omnes sunt eadem Deitate. Si dicas quod personae magis aduersaris Symbolo Athanasii non tres omnipotentes sed vnus omnipotens: sicut autem tres omnipotentes in toto rigore cum tam supponitur sententia quam forma omnipotentiae habita multiplicarentur) argumentor sic Pater Filius et Spiritus Sanctus non opponuntur

in hoc omnipotentia, aut virtute productiva ad extra, ergo non est omnipotentia, quam in divinis omnia ... relat... producentis et producti oppositio, ut in superioribus ostensum est.

Dices: quia omnipotentia unius personae est maior, et alterius personae est minor, non datur attributum essentiale omnipotentiae, quod erroneum et temerarium est. Respondeo sequi, quod nulla omnipotentia est in omnibus personis, cuius maior est propria personae potentioris, et minor est minus potentis, et consequenter vel sunt notionales, ... in aliqua persona sunt duae omnipotentiae, alterum essentiale et de tribus personis, alterum notionale proprium unius. Mitto alias rationes quas adducit ... quia me iudice non sunt admodum efficaces.

Sectio 6.

Divinae personae non sunt aequales in potentia formaliter productiva ad intra, sunt tamen aequales in potentia ut abstrahit a productiva et terminativa.

Vidimus personas esse aequales in omnipotentia, quae est virtus productiva ad extra, atque adeo esse aequaliter omnipotentes; restat videamus an sint aequales in potentia ad intra, atque adeo an in eo genere aequaliter potentes, quae non est modica difficultas nobis in parte affirmativa de potentia formali productiva ad intra semper visa fuit falsa, ac proinde personas non esse aequales in virtute productiva ad intra amplectimur cum Mercio 1. p. ... de Deo disp. 56. vers. neque dicas, et omnibus (si consequenter procedant) qui potentiam productivam divinam formaliter su...

superius notilis crediderunt ii relat. ; atq ideo pot generativa activè et constitutivè in filium, et spirativa in spiritu sanctum. vide D. Bonav. in 1°. d. 7. art. 1. q. 1. durandus ibid. q. 2. Cartusianus Quest. 1. ut

alios omittamus.

Pr. 1.° illae personae sunt inaequales in potentia productiva, quarum una potest quidquid potest alia, sed non econverso: ita se habent hae personae respectu potentiae productivae ad intra. 2.° in hac re inaequales maior esse videtur potentia: si enim una potest quidquid potest alia, quod hoc inaequales ... deinde una addit posse aliquid, quod non posset alia, nequeunt perseverare aequales (nisi forte recurrat ad aequivalentia univocè generice et parum materialem de qua sermo erit in 2ª hic dic.). Minor probatur, quia 1ª Persona potest generare, quod non potest 2ª (ideo enim dixit Damascenus lib. de duabus Xpi voluntatibus omnia, quae sit Pater, Filius, sola generandi excepta). Rursus spirare quod potest Filius potest et Pater; at tandem Pater potest quidquid potest Filius, sed non econverso. At Filius potest spirare et producere spiritum sanctum, quod non potest 3ª, cum tamen nihil posset ad intra producere. Ergo nequeant 2ª et 1ª.

Pr. 2.° Filius non evadit similis Patri in natura spirante, sed inspirante, quia licet communicetur Filio potentia spirativa, non communicatur generativa, aliaque ei communicatae sunt. Spiritus sanctus non evadit similis Patri et Filio in natura generante, aut spirante, quia licet ei communicetur essentia, deitas non communicatur illa

Illa virtus productiva ad intra quâ Pater et Filius sunt aequales in natura spirante seu virtute spirativa inaequales vero potentia generativa, quam super addit Pater quia a fortiori haec in Patre et Filio comparatur. Sequitur Sancti. Si quidem sic nihil addit potentia ad intra Filius vero sed una potentia est duorum.

Cum autem haec ita sint et aperta facta sint ad probandum inaequalitatem in potentia productiva ad intra, non in ad probandum absolute inaequalitatem in potentia ad intra, quia ut abstrahit seu praescindit a productiva et terminativa sive activa et quasi passiva, nam cum potentia activa Patris ad generandum Filium, reat in Filio potentia passiva ut generetur a Patre et potentia activa Patris et Filii ad spirandum Spiritum Sanctum reat in Spiritu Sancto potentia passiva, ut ab illis spiretur, fit quod maneant aequales tamen si per potentias dissimiles: passiva enim termini aequat activam principii, et sicut terminus caret activa principii ita principium caret passiva sui termini, atque ideo datur aequivalens compensatio.

Hinc clarius fit nec posse absolute illa sequi Pater est potentior Filio: Pater et Filius sunt potentiores Spiritu Sancto quas adversus catholicos inferebat Maximinus episcopus Arrianus, ut dixi supra quaestione 1. sectione 3. obiectione 4., quamvis enim Filius non possit generare, quod potest Pater, potest tamen quid aequivalens, nempe generari, quod non potest Pater. Et licet Spiritus Sanctus nequeat spirare, quod possunt Pater, et Filius, potest quid aequivalens, nempe spirari, quod nequeunt Pater, et Filius. Ita quod datur mutua compensatio potentiarum activarum, et passivarum ad intra per respectus transcendentales intrinsecos principii ad terminum, et termini ad principium.

Et forsan aliquis contenderet inter Patrem, et Filium dari aequalitatem aequiva- 18

l. in pois ad intra productivis, etc., daret inequalitas fratis; nec sicut una persona perfecte equivalet duabus, ita potentia Spirativa equivaleret generativae Filii, ita ut utraque simul non excederet equivalentiam unius. Hoc tamen nunc non disputo; sed solum intendo, personas esse inequales sine potentias tales ad intra productivas esse modo, quo explicuimus.

§ 1a.

Adversariorum ... obiectio

Obiicies 1o. Eadem est potentia, qua Pater generat Filium, et qua Filius generatur; qua Pater et Filius spirant Spiritum Sanctum, et qua hic ab illis spiratur. Ergo non sunt inequales in potentia productiva ad intra. Ergo ... ut detur inequalitas in potentia productiva, detur in eo ... diversitas, aut dicendum ... quod nullo alio ex capite ... personae sunt equales in Deitate, nisi quia ... est omnis Deus.

... quod posse potentiam, qua Pater generat, potentia qua Filius generatur. ... posse potentia, qua Pater possit generare, potentia qua Filius possit generari. Atqui potentia qua Pater generat, potentia posse potentia generare, ut tali, et potentia qua ... possit generare, potentia posse potentia generativa. Ergo potentia, qua Pater generat Filium, et potentia, qua Pater potest generare, potest Filius generari; eadem ... est virtus utriusque, seu potentia. Ergo ... eodem pacto ... de Spiritu Sancto.

Dupliciter respondi sibi argumentum ... nunc ... respondeo distinguendo antecedens, posse potentia qua Pater generat, potentia qua Filius extrinsece, aut quasi extrinsece generatur, concedo antecedens; potentia qua intrinsece generatur, nego antecedens. Cum autem Filius non solum extrinsece denominatur ab activa potentia, sed intrinsece ... denominatur a passiva, sit genitus, non arguit

it, eandẽ ee poẽ intrinsecã genitoris, et genit. Idẽ dic

de Spu S.

Obijes 2. Si personæ Diuinæ n. essent æquales in

pña productiua adintra, n. essent æquales in perfect.ne, sed inperfectione

tñ æternã ẽ, dari æqualitatẽ in perfect.ne; ergo n. ẽ dicẽ, ee inæqua-

les in poã productiua adintra. Mar pro. q. pña productiua

adintra ẽ maxa perfect.o ergo si eent. inæquales in pña productiua

adintra, eent. inæquales in perfect.ne. Rñ negando maioẽ, quamuis

n. poã productiua adintra sit perfect.o, et det inæqualitas in ea

in poã, n. resp. abre inæqualitas in perfect.ne, sed defectus illius perfect.is

compensat in alio pre equivalenti, nempe in pña priuatiua, quæ

excedit Filius Prẽ, sicut actiua excedit Prẽ Filiũ; si n.

Pr. potest generare, et n Filius, Filius potest generari, et n Pr.

Obijes 3o. Poã productiua adintra ẽ essa

Diuina, aut intellect.o, et volio, sed oes personæ sunt æquales in natura

Diuina intellectu, et volione; ergo oes sunt æquales in poã productiua

adintra. Mar pro. Inquantum ista sunt in dutiua poã pro-

ductiua adintra ẽ vitalis; sed essa diuina, intellect.o, et

volio sunt vitales. ergo Rñ negando maioẽ, oppo-

situm hoc attendi in superioribus; essa n. diuina, intellectus, et

volio sunt pria coicaua, n productiua. Neque dices,

poã productiua adintra, quæ dixe productiua ẽ, ee

vitales, illa habet poã coicaua, et diuinitates ex ea, et

productiua xa. Fugisti tradas

Obijes 4o. Cuicumque conuenit essa, conuenit quod

prius est; sed prius est Diuinæ ẽ poã productiua adintra,

ergo

in productiva ad intra convenit omnibus personis, cum omnibus est essentia divina. Unde potentia productiva convenit Filio, et Spiritui Sancto, et Filius erit in Spiritu Sancto; atque ideo omnes personae erunt aequales in potentia productiva ad intra.

Respondeo secundo argumento concedendo paternitatem convenire Filio et spirationem Spiritui Sancto quia sunt proprietates essentiae [illegible] triplicis [illegible] relationes. Ut [illegible] quare si cui convenit essentia debet convenire [illegible] personis, eidem convenire Filio convenire [illegible] proprietates cum convenit essentia debet personis [illegible] Patri [illegible] Paternitas. Respondeo 2. distinguo maiorem si de omni proprietate generaliter loquamur aliquam n. [illegible] ut [illegible] Sancto Damasceno [illegible], et Porfirio [illegible] aliquam convenire quibusdam [illegible] individuo, [illegible] inde [illegible] proprietates speciei, ut [illegible] possibiles [illegible] proprietates [illegible] realis, seu [illegible] illa proprietas aut illi [illegible] debent in [illegible] individuis, [illegible] potentia productiva ad intra [illegible] Patri [illegible] Filii [illegible] sicut [illegible] debeat [illegible] debet in omni persona [illegible] [illegible] Filii [illegible] individui, sed in aliqua [illegible] suo modo [illegible] individui, [illegible] in Patre et Filio, [illegible] in Spiritu Sancto [illegible] Patre [illegible], spiratio in [illegible]

Sectio 3.

Tres divinae personae coaeternae sive in aeternitate aequales

Nullus Catholicus [illegible] potest [illegible] fide, ait n. Athanasius in Symbolo in hac Trinitate nihil prius aut posterius nihil maius aut minus sed totae tres personae coaeternae sibi sunt et [illegible] aequales esse.

et lateranens. sub Innocent. 3. relato cap. firmiter de summa trinitate et fide catholica quae aequales et coaeternae [illegible] et coaeterni
Unde S. [illegible] de fide ad [illegible] cap. 1. dixit. [illegible] alius
[illegible] aeternitate, aut excedit magnitudine; nec opus est alleg
Auctoritates.
Et quidem loquendo de auctoritate [illegible] una
[illegible] in omnibus personis [illegible], nec [illegible]
est una aeternitas [illegible] aeternitas [illegible] alia maior [illegible] una [illegible]
[illegible] plures [illegible] maior [illegible] et minor. Nisi forte dicas
[illegible] esse [illegible] maior et minor [illegible] in [illegible] simplex. Et confirmatur
[illegible] vero dicebam ideo tres personas [illegible] aequaliter [illegible], [illegible]
in deitate aequales, quia [illegible] est una [illegible] deitas. [illegible]
[illegible] aeternitas [illegible] aequaliter coaeterni, seu in aeternitate [illegible]
2. Maior difficultas est [illegible] quae plures aeternitates [illegible]
latinas admittit [illegible] tamen in [illegible], quia illae aeternitates
realiter aequales [illegible] nulla [illegible] realiter aliam [illegible]
nitate [illegible] personarum [illegible] realiter aequales. Maior
[illegible]: Minor [illegible] quia si una [illegible] realiter aliam quae [illegible]
esset aeternitas, neque [illegible] sequitur, [illegible] aeternum esse non [illegible]
quia supponit [illegible] ante se [illegible] quia illud non est aeternum, quia
[illegible] initium, seu incipit esse; aeternitas [illegible] realiter [illegible]
[illegible] initium, seu inciperet esse [illegible] non esset aeterna, neque aeternitas. Minor
[illegible] quia [illegible] esset [illegible] dicere [illegible] non fuit, et [illegible] esse quia [illegible]
[illegible] et incipere esse.
[illegible]. iterum nulla persona est aeterna relative, [illegible]
relativa aeternitate [illegible] catholico indubitanter
[illegible] aequales [illegible], quia si essent inaequales aliqua esset
contingenter [illegible] illud est [illegible] quia [illegible] potuit esse

potuit non esse; sed si sunt inaequales, aliqua potuit esse et potuit non
esse quia aliqua est intrinseca. Minor quae sola eget probat.
per illa aeternitate relativa quam praecedit alia non erat, ergo alia prae-
cedebat. ergo potuit non esse. Rursus; postea fuit quia potuit esse et esse
quia ubi potuit esse et potuit non esse —

Arg. 3. quia vel excessus divinus aeternitatis relativae
finitae, vel infinitae; si hoc dixeris quia aeternitas quae excedit
dicetur finita, ergo quia nequit esse infinita a qua est ante quae
est infinita duratio. Si dicas quia neutra est infinita, siquidem
quae excedit est finita, ut patet quia sit initium et quae excedit cum
finita excedat est finita, quia quod infinitum nequit esse quia finite tantum
excedit finitum.

Arg. 4. interrogando cur duratione ante quae maior
excedit minorem non extitit secundum quod ducta sit minor, sicut fuit
quia pendebat ab aliquo principio libero quod prius voluntate noluit et sic
[illegible] quae minor duratio erat, et similiter duratio ipsa
relativa libere extitit quod extitit atque ideo potuit numquam esse si
vellet principium liberum ut velle potuit et fuit quia de ergo aliqua
conditio necessaria [illegible] existentia et redditur argumentum interrogando cur
conditio non extitit in duratione ante, quae maior excedit
minorem [illegible] ad liberum Dei principium liberum et aeternitas quae ad
principio pendet ex principio libero [illegible] atque ideo [illegible]
in absurditatem priorem. [illegible] ad [illegible] necessariam? [illegible] quia idem ma-
net [illegible] semper et nec [illegible] atque ideo si antea potuit
[illegible] necessaria [illegible] conditio [illegible] neque postea poterit [illegible]
non [illegible] antea [illegible] quare non erit maior [illegible]
quia [illegible] tunc [illegible] non ante [illegible] conditio [illegible].

200

anno

[illegible]

Pro ultimo q. sit persona [illegible] realiter in-
aequales in aeternitate, et relativa [illegible] realiter prius extra [illegible]
alia consequenter erit verum dicere in ea Deum [illegible] ex-
istere realiter Deum quam existere realiter trinum existe-
re realiter P. quam existere realiter Filium dari realiter [illegible] per-
sonas vere alias quae est in fide maxima absurda, cuius
sequela satis perspicua est.

Sectio 3.

Divinae personae sunt aequales ordine naturae, et rationis, non vero originis.

Ut autem stabiliamus dici prioritatem naturae, rationis, et originis,
breviter quantum ad hanc rei summam attinet explicemus, si
in ea prioritas naturae proprie accepta solum prae requirit inter causam
et effectum, inter requisita ex parte causae, et effectus: [illegible] dicitur
prior prioritate naturae, a quo aliud non [illegible] dicitur, [illegible] pendere ut
[illegible] aeterni, cuius nunc prioritas naturae sit dumtaxat aut
per se dependentia sicut ut dependentia sic naturae requiri-
t quanta rei productae pendeat in sui productione a producente,
ita prioritas naturae, quae fit, ut non [illegible] illicet persona quae
producit dependenter ab alio dicatur non posterior, [illegible]
[illegible] dependenter a quo producitur dicatur non prior
[illegible] quae non admittit in personis divinis naturae,
[illegible] una producitur ab alia, cum dependentia non
admittit prioritatem naturae nisi fore dicatur eadem naturae depende-
re [illegible] consequenter neque inaequalitatem in ordine naturae.

Prioritas rationis dicitur quae in [illegible] non depen-
det ab aliis dependentibus [illegible] in suis [illegible] [illegible]

[illegible]

ea, quorum nullus prior. Sic alii Recentiores dicunt esse simul

cognitione, cum ista duo [illegible] sunt correlativa et mutuo cor=

relativa, quae propter [illegible] quae mutuo se respiciunt et cor=

relativis mutuo pendent in sui cognitione. Atque ideo nulla est alia

ratione prior, et per consequens nequeunt esse ordine rationis inaequales. Tandem

Tandem priora ordine dicunt quae origine sunt expressiva

a quo alia producuntur sive eiusdem sive ex distincta natura, neque [illegible] sic

loquitur [illegible] de Deo sed satis est considerari ea quae ita producuntur dici

solent posteriora ordine, unde prioritatem [illegible] semper dicit negat[illegible]

[illegible] dependentiam [illegible] prioritatem vero originis non [illegible]

[illegible] inter divinas personas reperitur de=

pendentia [illegible] neque [illegible] prioritatem non

sed prioritatem originis cum tamen reperiri non [illegible] prioritatem non

Quod et [illegible] Augustinus [illegible] ordinis originis ap=

pellavit [illegible] S. Thomas [illegible] explicuit 1. p. q. 42. art. 3. in

fine corporis ubi sic ait: ubi oportet esse ordinem secundum originem et

sic vocatur ordo naturae secundum Augustinum, non quo alter sit prior altero

sed quo alter est ab altero. Et Caietanus in solutione ad 2.

[illegible] ordo naturae dicitur non quia ipsa natura ordinetur, sed quia ordo in divinis per=

sonis attenditur secundum naturalem originem.

Hoc posito. [illegible] personas esse inaequales ordine originis.

Pater nulli [illegible] procedit, [illegible] procedit Filius, et ratione Filius

non procedit ab [illegible] Spiritus vero procedit a Patre et Filio. Sicque inaequali=

tas originis [illegible] inter divinas personas inaequalitatem ordinis

originis alia [illegible] producerent, aut neque producerent neque producerent,

quae [illegible] haeretica

Dices. An sicut dicuntur personae inaequales

ordine

ordine originis possint dici alia priora, et alia posteriora; vereor ne sit quaestio de nomine, [illegible] 3. Homil. [illegible] uizaro, et cum eo alij negans. At S. Basilius lib. [illegible] contra Eunomium, S. Gregor. Nyssen. Homil. 1. de Fide in Xpo, ori[illegible] Homil. [illegible] circa illa verba Joannis in principio erat Verbum, S. Cyrillus in Thesauro [illegible] de Sac. [illegible] sione Richardus Victorinus lib. 1. de Trin. lib. 7. c. 7. [illegible] vel prioritatem originis appellent, et Augustinus [illegible] naliter, P. Vasq. 1. p. disp. 167. cap. 2. Albiz. [illegible] 5. de Diuin. 13. sect. 7. n. 17. et Scholastici Communiter admittunt.

Possent tamen res ita componi, et P. Meratis 1. p. tr. de Deo disp. 56. v. tertio. Ut Priora dicantur personae cum absolute, et in rigore prius, quod rigorosum prius [illegible] sine processione temporis, quae revera accedit [illegible] personis divinis, dixit Athanas. in Symbolo: in Sacra Trinitate nihil prius, aut posterius. Posteriora dicantur [illegible] personae cum prius alia in absolute et rigorose. [illegible] in prioritate originis [illegible] quid importet [illegible] alij [illegible] erit [illegible] personis reformidemus appellare origine [illegible] originem [illegible] nomine plane [illegible] nihil aliud nos [illegible] appellat [illegible] [illegible] S. Homines per [illegible] originem [illegible]

Sed de his, et de divisionibus prioritatis aliquo [illegible] Alibi, Deo permittente, dicemus [illegible]

Quaestio. 20.

An essentialia, et Personaria praedicentur de notiona-
libus, et notionalia de essentialibus, seu tam de
abstractis et abstracta de concretis.

Sectio 1.a

Quid Alij sentiant in hac materia.

Prima sententia docet in sensu identico posse abstracta essentialia
praedicari de notionalibus, et notionalia vicissim de essentialibus abstracta
de abstractis, abstracta de concretis, et concreta de abstractis.
Ita P. Gilius 1. p. lib. 2. tr. 7. c. 7. n. 1. et ibi cap. 2.
n. 3. et 4. ubi quosdam censere aliquos non vero praedicari, solum requirunt
identitatem realem ac ... identitatem P. ... tom. 1. q. 29.
art. 3. 2.a sententia multa docet 1.o actus notionales
substantive acceptos (ut generatio, et spiratio, genitor, et spi-
rator) praedicari de ipsis, cum quibus realiter identificantur. 2.o
eosdem actus notionales adiective acceptos, ut gignens, et spirans
gignere et spirare negari de essentialibus abstractis, ut essen-
tia ... spirat. 3.o actus notionales
non gignit, nec filius non spirat nec spirat.
adiective acceptos praedicari de notionalibus tam in concreto quam in
abstracto, ut P.r gignit et spirat, Filius gignitur, et spirat.
4.o actus notionales praedicari de essentialibus concretis, ut
Deus gignit et gignitur, spirat et spiratur. Ita P. Zumel quaest.
39. de Trinit. disp. 14. dub. 2. membro 1.o et 2.o per
varia dubia, ubi pro se citat alios.
3.a sententia tradit quasdam regulas quas suis locis placitis accuramus ex-

exponit. 1.a e oia essentialia, sive nomina sive verba de se
mutuo praedicari ut essentia e deitas &c. 2.a Personalia Com-
munia de oibus personis praedicari, ut [illegible] praedicari referri di-
stributive, propria vero minime, sed de illis solis quorum sunt pro-
pria ut esse communicabile generare &c. 3. nota quod de per-
sonis pertinentibus illis non praecise praedicantur, quia ut esse distin-
ctione de essentia nullatenus enuntiari, quae ad mysterij [illegible]
dicuntur sim qui de essentia pene illa non praecise praedicantur
quae distinguunt a personis de personis praedicari
quare dicitur pater de persona quod sit [illegible] non sit
multiplicabilis, neque de essentia quod sit [illegible] alterius quod
multiplicabilis &c. quamvis priora praedicata sunt [illegible] persona
essentiae posteriora vero propria personarum. 4. nota pro-
pria tum in abstracto, tum in concreto substantiva tan-
duntaxat substantive sumpta de essentia sive in abstracto sive
in concreto considerata praedicari, ut essentia est paternitas et pater sumpta
vero adiective nequeunt de essentia praedicari, non enim dicimus essentia est generans
5. alterius notionales licet proprie dicantur [illegible] dicenda de perso-
nis in concreto ex [illegible] ut pater generat non tamen [illegible] praedicari tum
in abstracto ut Paternitas generat. Ita Lamorus de Deo ut tri-
no tr. 2. q. 6. art. 3. ubi pro singulis rebus aliis refert. 7
7.a sed putat praeta essentialia de se mutuo praedicari
de essentialibus notionalia non vero essentialia de notionalibus ita tactus
Pa[illegible] 1. p. tr. 7. [illegible] n. 1. sentit esse [illegible] unde licet
possit dici sapientia est deus, [illegible] sapientiam esse Pater-
ni-

nitas n. poterit dici Paternitas in essa rog. discriminis refert
Filius apud nos videremus funda examinemus.
§. maiori ex parte venit Cam. 3. a. n.
1°. abstracta noalia proprissime ac derissime dicari de sin=
gularib. personis proprijs nominib. sic pater in concreto, ut
pr. genuit. 2°. abstracta noalia n. p. dicari de proprietatib.
in abstracto. atq. ideo n. dici Paternitas genuit. 3°.
abstracta noalia recte praedicari de Deo ut sic facto in con=
creto, ut deus genuit. 4°. abstracta noalia propriè et in rigore
n. p. dicari de deo ut sic facto in abstracto per terminos essentiales;
atq. ideo n. licere dicere essentia, s. divinitas genuit. §. quarto
abstracta noalia vere praedicari de deo sub aliquo noe, n. posse
de eodem vere negari sub eodem. Ita P. Suarez. 1. p. l. 6. de trin.
c. 5. per totum.
6a. Sed dicet n. esse verum praedicatum ingeniae abstracta
praedicata de se inuicem, l. certa de abstractis, l. abstracta de
abstractis quamvis praedicatum et subiectum sint idem realiter, nisi alterum
vnum saltem eorum quidditatiue includat alterum, ex quo infert n.
posse relationes seu proprietates praedicari de essentialibus, bene tamen e contra
quia essentialia includuntur in relationibus et proprietatibus relativis. At
proprietates n. includuntur in essentialibus. Sic P. Montoia
d. 17. de trinit. sectione 1. praesertim n. 9. et 10. Ut plures aliae
sententias quas ego brevitatis causa lubens praetermitto, sicut et n. paucas
aliorum opiniones, quae de praedicatis revocari possunt, et tamen
quippe n. e ad vnguem oportet recensere.

Sectio

Quaestionis decisio, et vera resolutio.

Ut facile erit inter tot tamque diversas sententias clar... decisivum ferre iudicium, nihilominus ... triplici ... tota perspicua fiet, dico 1.º ea quae essentialia de nominalibus, ... tia de essentialibus, abstracta de concretis, concreta de abstractis, abstracta de abstractis, et concreta de concretis praedicari possunt quae inter se fuerint idem seu habuerint identitatem; nam si fuerint idem realiter praedicari poterunt in sensu realis identitatis, si formaliter, in sensu formalis identitatis. Si unum formaliter, aut virtualiter includat in alio in sensu formalis aut virtualis inclusionis, si unum virtualiter sit aliud praedicatio erit formalis cum sit sub ea identitate.

Ratio dicti est quia cum propositio affirmativa nihil aliud praestet quam affirmare identitatem inter subjectum et praedicatum, eatenus erit vera quatenus inter extrema fuerit identitas quam enuntiat, atque ideo si enuntiat realem identitatem, haec ut minimum requiritur, et cadat erit vera quia ita est sicut ipsa enuntiat. At aliud genus identitatis formalis aut virtualis enuntiat et cadat item erit vera, neque enim aliud obtinet quam illud axioma ab eo quod res est, vel non est, propositio dicitur vera vel falsa.

Confirmatur: propositio est vera eo quod conformatur cum obiecto; sed eo ipso quod datur inter extrema identitas quam enuntiat conformatur cum suo obiecto; ergo eo ipso est vera. Maior probatur ex dictis in logica. Minor facile ostenditur quia nihil aliud est ... cum obiecto quam ... sese vera et ipsa enuntiat, ...

ipsiq inter extrema dee identitas qm ... enunciat obj

Si dix Si ipsa enunciat ... bene valet ... e falsa ... n dat inter

subj et praed identitas qm enunciat ... i e, ... praed n convenit

subo ca roe, qua ... ipsiq ... dicad ... valebit dat inter subj et praed

identitas qm ipsa enunciat sed convenit praed subo ca roe, qua per

ipsiq dicit ... i dati consi ... si dat aliq ... identitas

inter extrema nihil obstabit ... verum ... affirme=

... ideo ... qu enunciaverit identitatem praedi ... subo

ca roe, qua de facto e erit vera ... identer vera erit conclusio

... ca roe essalia de noalibus et noalia de essalibus abstracta de

... potuerint praedi quainter se habuerint identitatem ...

dico ... nequeunt praedi essalia de noalibus, neq

noalia de essalibus, neq abstracta de concretis, neq concreta

de abstractis, neq abstracta de abstractis alia roe, qua

sunt idem inter se ... difficilius ... pcedunt

etenim ... e vera ... enunciat rem sicuti e ... vera

si enunciet ... ac e sed si affirmet inter extrema

aliq identitatem, qm indo ... ipso difformet obj. Unde in

... sicut affirmare in sensu virtuali, qui ... sunt

identitatis ... in ... n erit affirmare in sensu

... qui ... sunt idem realiter ... sicut in nulla

... per mitti praedi in sensu ... qui ita se hent

... neutrum includat alterum.

Dico ... n eo ipso q noalia sive in ... veras

sive in abstracto ... essalibus sequitur q praedi

po

proprie inter se pr[opter] q[uod] licet duo extrema sint inter se

realiter si tn distinguant virtualiter n quidquid praed. de

una pro prati de alio, atq ideo distincti virtualiter essentia

& notionalibus fuit q[uod] hec sint identif. tertio & inter se

dicere ex superioribus perspicuum e qua ratione credimus r

Vat. & personas identificari cum essentia & distingui

realiter inter se. debet tn hauc incipiunt ac prudentes

perpendere dum theory ne semper ex usu

praxi tradunt de sensu formali & virtuali

ex se tenet erant identico, formali nec tum

affirmativa de identitate reali inter subj

cum exempla quae possent in paucam

ficiat restituisse & distribuisse ne aliter de

quae ex usu theology et praxi, & de iis quae

ne sua importent sensu formali aut virtuali

cuj forat.

Sectio

Corollaria ex dictis inferenda

Infero 1. essentia praedicari de relationibus, & d. productiones identice & formaliter nec sec. nos nec sec. Scoti aliud formaliter n. v. virtualiter, ro e q. essentia sint identitatem realem & formalem cum relationibus & d. productionibus n virtualem atq ideo praedicatur paternitas e deitas, e intellectio, dilectio & filiatio e deitas, e intellectio e dilectio & relatio spirationis e deitas, e intellectio e dilectio &c. hoc sic productio filii e essentia e intellectio e dilectio: productio spiritus e divinitas e ipsum, e iustitia

ss. reales et formales, non vero virtuales.

Infero 2.° Relationes et divinas proprietates

nec posse praedicari de essentialibus sive identice, et formaliter non

vero virtualiter, cum identitatem sive, et distinctionem virtualem,

siquidem est mutua identitas realis et formalis cum distinctione

reciproca virtuali, quo circa si Deitas est trinitas,

essentia est Paternitas, intellectio est Filiatio, dictio

Filius est ... sunt reales et formales; non virtuales.

Infero 3.° essentialia praedicari de personis realiter

et formaliter ac reciproce inclusione virtuali (saltem in obliquo)

essentialia includunt virtualiter saltem in obliquo in

ratione identitatis realis et actualis

personis et ... in superioribus ...

... quattuor trium personarum ... ut ipsa Deitas est Filius

est Deitas ... vita ac alia similia ... ss. reales et in mea

sententia formales ac inclusione virtuali saltem in obliquo.

Infero 4.° personas praedicari de essentialibus realiter

et formaliter non vero virtualiter, aut inclusione virtuali prout

inter personas et formas pure essentialia datur identitas realis de ...

... et formalis ... videndo probatur

personas includere virtualiter formas alias pure essentiales non vero et

vero ... personae praedicantur de essentialibus realiter et formaliter non vir-

tualiter aut inclusione virtuali ... dicas includens

virtuale includi virtualiter in suo incluso aut non distingui ab illo

virtualiter. Nego.

Bene verum est hanc dictam virtualem nec adaequatam distinctionem

totius a parte, ideo sequitur Deitas est pater, Deitas est Filius, Deitas est

Spiritus

trinitas personalis, deitas, persona generans, persona ge-
-ta et spirata etc. Quale de reali et non in[illegible]

reali.

Infero: abstracta essentialia praedicari de concretis
essentialibus in Deo secundum realiter non formaliter, in mea autem
realiter et formaliter, quia in Dei scientia attributa
praeter essentialia distinguuntur a re et solum identificantur
realiter, in mea autem scientia nulla datur formalis distinctio
ante operationem intellectus, atque ideo est de perfectione essentialis sine
et idem formaliter. Non autem distinguuntur virtualiter [illegible]
Contra non dicent praedicari virtualiter in aeterno id non [illegible]
de attributis praemissis, sive quae non solum realiter sed forma-
liter vere sint sequentes, quia intelligens est intellectus [illegible]
tio est sapientia, iustitia etc. [illegible] aeternitas et immen-
sitas et bonitas etc.

Infero: concreta essentialia praedicari de abstractis
essentialibus praedicari et reali et formali cum proportione ad eaque [illegible]
illatum et beneficium. Nec aliud dixeri de praedicatione abstractorum essentia-
lium de abstractis essentialibus propter eandem rationem, scilicet ob identitatem re-
alem et formalem, quae est [illegible] dicitur de abstractis sapientia
est sapientia, potentia est potentia, deitas est deus. Sive ut
cilii remense ait, nam divinitas est deus. [illegible] abstracta
de abstractis, divinitas est [illegible] non stricte neque est sapientia
est [illegible] ob identitatem realem et formalem.

Ad hoc bene mihi facile erit inferre qualiter
praedicentur concreta et abstracta essentialia de concretis et
abstractis notionalibus ac vice versa, concreta et abstracta
notionalia de concretis et abstractis essentialibus, quia dicendum
n[illegible]

n. praedicatur reali, et formali, non vero pure virtuali, vel quae inter
praedicata et formas [illegible] dat identitas realis, et formalis, nunquam
tamen pure virtualis, quia [illegible] sunt virtualis in ratione,
uno supra dicto frequenter [illegible] dicuntur abstracta, et a-
cretae essentialia de concretis notionalibus nunquam dici verò
[illegible] concreta sint pure essentialia

Exempla abstractorum notionalium de abstractis essentialibus

sunt: Deitas est paternitas, sapientia est relatio [illegible] ab-
tractorum vero essentialium de notionalibus erunt eadem mutato subiecto in praedicatum; Pater-
nitas est deitas, relatio est sapientia, [illegible]: Exempla con-
cretorum essentialium de concretis notionalibus: Pater est intelligens: Filius est sapiens
[illegible] concretorum vero notionalium de concretis essentialibus [illegible] possunt
eadem facta proxime dicta transmutatione.

Debet autem animadvertere quod [illegible] praedicata [illegible]
me [illegible] formale [illegible] ac [illegible], ita ut [illegible]
dicatur [illegible] subiectum nec [illegible] distingui, [illegible] intendo, sed
taliter [illegible] sine [illegible] formaliter id
aliquid illa virtute actuali formali [illegible] appellatur [illegible] rei.

Sectio 4.

Satisfit adversariorum obiectionibus.

Obiiciunt [illegible] de fide, et eo ipso indubitanter
verum [illegible] formali [illegible] reali
damnatur [illegible] Innocentio 3° ut refert [illegible]
damnatur de summa trinitate [illegible] Raimundi Lullij
essentia divina [illegible] refert inter errores [illegible]
Authoris ab Enerico in directorio inquisitorum [illegible] 2. q. 9. n [illegible]
essentia [illegible] quia [illegible], sive [illegible] realiter, et in mea

Sea

Sea formaliter. Ideo non earse non alia quam de essentialibus, et [illegible] qui

sit [illegible] incor[illegible].

Respondetur argumentum non pugnare directe [illegible] de [illegible]

sed [illegible] stabilitas iam nos ibi occupavimus quod intendit:

Etenim [illegible] quod duo praedicata realiter et formaliter identificentur

et tamen aliquid [illegible] dicitur realiter de uno quod [illegible] distinctus virtualiter

non dicitur realiter de alio [illegible] specialiter praedicata [illegible]

[illegible] de [illegible] praedicari reali et formali [illegible], vere non [illegible] dicamus

essentia et pater, [illegible] essentia.

Dices essentia [illegible] non solum est idem realiter cum [illegible]

[illegible] communicabili: et tamen non dicitur de essentia quod generet, [illegible] essentia quod

[illegible] est realiter communicatio: [illegible] inferri quod sicut [illegible]

[illegible] quod [illegible] essentia [illegible], [illegible] distinctio virtualis [illegible]

realiter indistinctis [illegible] contradictoria [illegible]

affirmetur de una quod negatur de alia. Quare licet de essentia

dicatur quod sit realiter [illegible] quod sit realiter [illegible]

propter mutuam identitatem realem ac formalem de essentia negatur quod realiter

generet [illegible] propter virtualem dis[illegible]

Posset [illegible] quod essentia sit res generans [illegible]

sicut dicitur quod sit entitas quae realiter distinguitur a filio, [illegible]

distinguatur realiter a filio.

10 Obiicitur 2o nequit praedicari de toto quod sit pars, ne[illegible]

de parte quod sit totum [illegible] nequit abstractum praedicari de concreto, ne[illegible]

[illegible] concretum de abstracto [illegible] quod abstractum est pars concreti [illegible]

concretum est totum [illegible] abstracti. Respondetur distinguendo antecedens nequit

de toto sub ea ratione qua totum est praedicari quod sit pars, concedo

est pars [illegible] antecedens sub alia ratione qua non [illegible] nego antecedens

[illegible] virtuale [illegible] simpliciter [illegible]

partem [illegible] abstracti [illegible] realiter [illegible]

neg[illegible]

neque abstractum pars (talia realiter distinguerentur) virtu-
tualiter autem haec pars est totum et abstractum pars. Unde si abstractum
praedicatur virtualiter de concreto et vice versa de toto quatenus est
concretum quod sit sua pars, et de parte qua pars est concretum, quod
sit totum, cum autem non praedicetur abstractum virtualiter de concreto,
sed realiter et similiter concretum de abstracto non praedicatur totum de parte
quatenus totum est, neque pars de toto qua pars est.

Obiiciunt 3. nomen concretum connotat, abstractum
non connotat: ergo concretum non est abstractum, neque abstractum est concretum, atque ideo
nequeunt de se invicem praedicari. Probatur quia secundum idem connotare et
non connotare. Respondeo distinguendo, quod concretum dicit subiectum, seu sensum
et connotat formam dico, abstractum vero dicit formam sine sensu et
nihil connotat. Sed concretum vero virtuale (nempe de concretis
rie nostra (quae vocari solent a universalibus gratia) connotare virtualiter
non vero realiter, atque ideo connotare formam realiter a se indi-
tinctam, quae est abstractum. Atque ideo esse, quod concretum virtualiter con-
notet et abstractum virtualiter non connotet minime infertur, quod
realiter non sint idem abstractum virtuale et concretum sed quod non sint idem virtualiter
quod nos fatemur.

Obiiciunt 4. in creatis concreta non praedicantur de abstractis
neque abstracta praedicantur de concretis, et neque in divinis, quod quidem utro-
bique servat proprietatem naturae. Unde in creatis provenit quod nequeant
de se invicem praedicari: Antecedens probatur, neque minime licet affirmare
album est albedo, albedo est album: calidum est calor, calor est calidum
praedicationes enim dubiae et sic de aliis.

Respondeo Antecedens: in creatis posse concreta

p-

prari de abstractis de diversos inter concreta et abs-
tra dat realis identitas ut h. e. Petreitas Petreitas i.
Deitas e Deitas; Deitas e Deus. Ho e Humas; Huma-
e Ho; tamen sunt non sunt opnes formales in Aris. Sed
Sed ut ipsi dicunt identice formales.
Recess in Ha distinguendo Ante. in Creatis
n prant concreta met. de suis abstractis et abstra-
met. de suis concretis; aliis ant. n prant concreta [illegible]
qualia ea Sunt que argum. attingit, do ant. Ro-
discriminis e qd inter concreta met. et suis abstra-
dat mutua et realis identitas inter concreta v.g. et sui
abstracta n dat mutua et realis identitas sed distinctio realis
quae impedit mutua predicatio in recto; cum dum in divinis dia
creta quae de abstractis prari diximus, sicut mutu-
tiam pri. de abstractis oportet reciproca esto concreta et
abstracta eamdem nec servant in divinis, qm servant in C
eorum quippe na e posse predicari de abstracto metaphisico ut deus
ut dicitur.

Quaestio 21.

Quae prata multiplicent in d. et quibus regulis dignoscatur eorum multipl.

Sectio 1.

Previa ad eorum exactam intell.

Sunt d. duplici generis ss. abstracta ut et concreta
hec quidem ad hoc in duplici differ.: nam multa ss. substan-

Et in paucis adiectiva: Abstracta dicuntur quae per modum formae
sim[pliciter] se ipsa repraesentant, seu significant, ut humanitas,
deitas, sapientia etc. quae abstrahunt ab omni eo, cui insunt
vel ex se non important subiectum, aut suppositum. Concreta vero
sunt quae significant per modum rei ab alia denominatae ut homo, albus. Unde
concretum differt ab abstracto, quod hoc nihil importat praeter formam; illud vero
praeter formam includit subiectum ab ea denominatum, licet aliqui putent
infra aliquid idem esse hic de concreto et abstracto ut pars.

Concretum substantivum est quod significat ad modum per se stantis
seu per se subsistentis ut homo, deus, animal etc. adiecti-
vum quod per modum alteri adiacentis ut iustus, divinus etc. neque
nunc inquirendum aut discutiendum est an concreta et denominata abstracta
et denominantia convertantur, id relinqui in compendio logico, neque ad rem
praesentem multum conducit. Hoc non omitto (quia aliqui cogunt ob mox
dicenda) aliquando concreta dici solere verbalia quae nascuntur a verbis
adiectivis ut Creator, Rector, Gubernator, Imperator, Provisor,
inspector, et licet substantiva sint non nulli dicunt a verbis
contrahere similitudinem adiectivorum ideoque cum regulis subiiciuntur.

Est tamen advertendum quod aliquando concreta important subiectum
seu suppositum seu personam directe et in recto, formam vero indirecte
et in obliquo aliquando e contra formam directe et in recto, subiectum
vero seu suppositum seu personam in obliquo: prioris afferri exem-
pla est. [illegible] persona, posterioris deus, homo, [illegible] [illegible]
quid sit importari aliquid in recto? Dico id satis constare
ex terminis, nec maiori explicatione egere. Si tamen nihilominus

illud

illy existat, suppone ex Grammaticis cum P. Arriaga disp. 1. in Summulas sect. 9. n. 62. et P. Alure. tum post disp. 5. de me et figura Sillogi: tum disp. 29. de incarnat. sect. 1: tum denique disp. 69. sect. 3. nomina flexibilia plures habere Casus: quorum nominativus i Casus rectus: Genitivus et alij sunt casus obliqui. Unde quidquid ponit in nominativo ponit in recto et quod ponit in alio casu ponit in obliquo nunc re.

Nunc reo. 2. afferri aliquid in praed. sive directe et in recto nihil aliud ee, quam afferri in nominativo casu, vel cum veritate affirmari in nominativo de eo, cui per veram praed. competit concretum: afferri v. in obliquo et indirecte afferri in genitivo, aut alio casu cum veritate praedicari in nominativo de eo, cui per veram praed. competit concretum.

Rem exempla illustrius reddent, vis agnoscere, quid importet in recto concretum adiectivum albus, an sit Sens, l, ipsa albedo quae i forma sua? an utrumque simul? quaere aliquid de quo cum veritate praedicet concretum albus et solus id importabit in recto, quod in nominandi casu positum de eode potuerit cum veritate affirmari, unde cum de hoc albo solus Sens et non albedo possit in recto praedicari (dicimus n. quod sit Sens albedinis, non v. quod sit Sens albedo, cum nec per certitudinem sit idem cum albedine) solus Sens, et non albedo importat in recto directe albus. Rursus vis inquirere quid dicat in recto concretum substantivum artifex? vide cui competat per veras praed. verum ee artifex, et de eode praedica in nominandi casu tam forma quam Sens, et si neque utrumque (ut vere nequit) cum veritate praedicari, sed duntaxat Sens, quia non dicimus de P. artifice quod sit Sens, et ars sit (talia sonat identitatem cum accidente sua arte) sed quod sit Sens artem

diversy erit Albus bene importari in recto a concreto artifex narrat
quae est gratia.

Nec tamen very est illimo aliqui insinuare videntur
dy. stant secreta, ut hoc bene et semper venire suppositu
SS. n. plura quae ex se non importat suppositu, sed subiecta
qualia qualia illa sint, atque quidam aia volt esse intelligens, gravis
propria substantia nudata, et quantitas Eucharistica albedine
distributa alba est, esto nullo supposito inexistat ac tandem essentia
denarii S. nec tamen in recto dicitur importat supposita
aut persona quare denatur suba aliquando ss. supposita aliq
persona, aliquid nil, aliqui quantitatem etc. esto quod subiectum denat.
est in supposito denotatio solum redundare in ipsius supposito. —

Est et aliud in hac materia notare. Nempe illud quod observo
cum P. Lugo, Arriaga et aliis. Sit advertimus ss. attendendo
esse identitatem inter rectum gratia et rectum alibi, se enim inter utriusque
recta dari identitatem erunt verissimae propositiones; sive quae importanda in ali-
quo identificentur sive realiter distinguantur quae ad nos falsae si recta
distinguuntur, quantumvis aliqua identificentur. Unde haec propositio
est album, album est dulce, vera est, quia inter P. et rectum concreti album
datur identitas, similiter quia inter bene dulcedinem et bene al-
bedinem, quae sunt recta concretorum albi et dulcis: illa vero falsa
Persona Patris est persona Filii, persona generans est persona generata
quia licet natura quae importat in obliquo a concreto utriusque personae
sit eadem, recta nempe personalitates sunt realiter distincta.

Sectio 2.

Multiplex divisio principalis refertur

Nec difficile erit ad virtutem revincere quid quid concernit ejus in actualem tradendi, quin in eam intelligendi, temperandi, ampliandi, et restringendi, cum hi omnes sint placita et certa capita fideliter reducere minutioribus et unicuique novellis ipsi terminis, qui nec ad originale institutum multum adducunt, nec iudicium rei aut succedentis variant, aut immutant. Unde . . . convenientia abstracta, cum non dicant nisi unicam sit facem, etiam . . . quanti . . . sumentis et multiplicans . . . ideo et multiplicato, multiplicari, et non multiplicato nunquam multiplicari. Ita . . . Arriaga . . . et alij inferius . . . quare . . . de Commercijs.

In qua . . . multiplicatis terminorum (sive adiectiva, sive substantiva) desumendum est multiplicatio suppositorum, quantumvis forma unica sit, nec illa facto multiplicetur . . . Marsilius lib. 1. q. 5. art. 2. ad 5. et lib. 1. . . . 2. art. 3. . . . Gabriel lib. 2. dist. 1. q. 4. art. 3. dub. 4 . . . dist. 12 quaest. 1. art. 2. . . . novissime . . . Lugo . . . 13. de Incarnatione sect. 3. . . . Gregorius.

2a . . . in terminis adiectivis sumendi multiplicatis . . . suppositis in substantivis . . . ita ut ea multiplicata multiplicentur . . . non multiplicentur supposita et forma non multiplicata nec ipsa multiplicentur, quantumque multiplicentur supposita . . . 1. q. 3. art. 2. . . . non . . . adiectivis . . . detorqueat . . . Vasquez ibidem d. 155. c. 4. et alios . . .

Alonc. d. 77. de Trinit. sect. 6. n. 4.

3.ª opinio docet adiectiva multiplicari semper ex multiplicatione, saltem seu suppositorum substantiva d. non ex sola multiplicatione suppositorum, neque ex ipsa multiplicatione formarum sed requiri naturae tam subiecti, quam formae multiplicationem. Ita P. Valent. 1. p. disp. 2. de Deo trino q. 13. punct. 2. col. mihi 727. P. Praepositus 1. p. q. 39. art. 3. dub. 1. et 2. P. Ragusa 3. p. tom. 1. de Incarnat. disp. 55 circa q. 2. art. 2. P. Alonc. disp. 13. de Trinit. sect. 2. 3. et 4. iuncta sect. 2. n. 7. et Pinelipsius P. Mil. 1. p. q. 27. art. 4. Ferraria 5. Sententiarum c. 11. q. ... Canar. Suprecht. et alii.

4.ª Sententia docet 1º praeter personalia substantive accepta non multiplicari in Deo atque ideo non dici tres sapientes, aut 3. omnipotentes substantive, quae adiective accepta multiplicari. 2º praeter relativa sunt res ... plurificari et substantive, neque dicunt tria suppositiva sunt tres personae. 3. relativa propria et personalia, ut esse Patrem, esse Filium, neque adiective nec substantive plurificari, non alia ... sine re ... notionalis, ut esse spirator, multiplicari adiective licet non substantive 5º praeter abstrahentia ab absolutis et relativis dici in differenter pluraliter et singulariter tam in directo, ut esse unus ens, quam in abstracto, ut esse unus entitatis, ... entia unus et tres res, ... unus realitatis, ...

5. Sententia docet multiplicari sive in adiectivis sive in substantivis desumendo esse ex ... rectis, ita ut quoties recti multiplicantur multiplicantur concreti, et quoties non multiplicantur recti non multiplicantur concreti, quidquid sit de multiplicatione obliqui ... Arriaga d. ... Summularum num. 64. et 61. ... Hurt. disp. 09. de Incarnat. sect. 4. et 5. ad eadem. Sequitur tandem cohaerentia P. Vasq. c. ... 4. n. 17.

Sc

Sectio 3.

Quaestionem ex propria Scientia resolvo

Cum pridem dixissem in prima semina ... in summulis q. et sectione de multiplicatione nominum Concretorum et abstractorum, et in physicis lib. ... sect. de multiplicatione Compositorum tractarem. Ideo pristina propria retinent dum censeo multiplicatam aut Unitatem desumendam esse ex multiplicatione aut Unitate recti, sive in Abstractis de quo nemo dubitat, sive in Concretis, sive in adiectivis sive in Substantivis, quin ad id attendendum aut curandum sit quod assero in obliquo iuxta P. Vuadingum disp. 12. de Incarnatione dub. 3. §. 2. n. 117. et dicta sectione praecedenti relati ... Scientia ... ab illis discrepans in affirmatione recti, et obliqui et nullorum ... torum. Probatur 1.o quia veritas propositionis non attendit identitatem cum obliquo, sed cum recto, ita ut quoties intercesserit identitas inter rectum praedicati, et rectum subiecti, sit vera, et si non intercedat identitas cum obliquo, et quoties non intercesserit identitas inter recta sit falsa quantumvis sit ... identitas inter obliqua. Ut dictum est, notatum est et per se videtur planum si termini ... Ut videamus an propositio quae affirmat de Abstracto aut de Concreto de adiectivo, aut substantivo pluralitatem, vel unitatem sit vera attendi debet an ea unitas, vel pluralitas conveniat ... si non conveniat pluralitas erunt plura ... unitas.

Probatur 2.o ex eo quod veritas propositionis dependeat ... ab eo quod est in recto ut propositio sit ... in ... quoniam propositio verbi adiectivi explanatur verbo substantivo, ... sive vi verbi congruentia subiecti et praedicati consistunt in recto ... sic constituta affirmat vere unum de alio, vel vere negat ... propositio quod pendet ab eo quod in recto est, vel non est ... ideo ... in recto dicitur fuerit plura propositio affirmans pluralitatem, vera erit, et ...

veri plura falsa v.° sicut. Pluralitas q.° l. unitas pendet
a recto non ex obliquo. —

Dico 3. q. cum pluralitate obliqui et sola unitate
recti stat unitas terminorum et cum unitate obliqui et sola plura=
litate recti stat pluralitas terminorum quia unitas l. pluralitas d=
terminorum solum sequitur unitatem l. pluralitatem recti, et non attendit ad
unitatem l. pluralitatem obliqui. Probatur [illegible] [illegible] falsissime
[illegible] terminus Filius et Spiritus Sanctus [illegible] non sunt unus sed plures
dii [illegible] Filius et Spiritus Sanctus non sunt unus sed plures omnipotentes.
Pater Filius et Spiritus Sanctus non sunt unus, sed plures domini: [illegible]
Pater Filius et Spiritus Sanctus sunt una persona non plures sicut supposita non plura;
et tamen in tribus prioribus obliqua nempe supposita sunt plura:
idque quemadmodum importat in recto est non omnipotens, aut dominium est
unum: et in duabus posterioribus obliquus nempe natura est unum. Obliqui
recti [illegible] [illegible] et supposita sunt plura. Quia cum pluralitate
obliqui et sola unitate recti stat unitas terminorum cum unitate obli=
qui et sola pluralitate recti stat pluralitas eorum —

Dico 4. [illegible] in eodem [illegible] ex [illegible] albedo et dulcedo
[illegible] [illegible] album et dulce ut nemo negare potest quia identificantur
realiter in [illegible] [illegible] Si distinguerentur realiter non posset
unum dici de altero [illegible] ita ut diceret unum esse aliud quia sunt realiter
unum et idem non plura [illegible] albedo, et dulcedo [illegible] in obliquo
importantur identificantur nec sunt realiter unum et idem quia solum
in concreto, sunt unum et idem quia rectum amborum non multiplicatur. Quia mul=
tiplicatio terminorum non desumitur ex obliquo, sed ex solo
recto.

Sectio 4.

Impugnatur Alienarum opinionum maior [illegible]

a crasit [illegible]

Ni

Vidimus sect. 2. quomodo varii in hac re DD. senserint: vidimus deinde sect. 3. quid nos sentiamus. oportet nunc denuo confirmare nostram doctrinam, aliorum placita examinando, et ea quae nobis adversantur impugnando; quod facile ex dictis probari poterit.

Et quidem 1. sententia quae generaliter concreta multiplicat sive adiectiva, sive substantiva ex sola multiplicatione suppositorum falsa esse convincitur hac argumentatione. Si concreta multiplicarentur ex suppositis seu denominatis, tot erunt concreta quot supposita seu denominata; at consequens est falsum. carne multiplicata non multiplicatur quia res est eadem [illegible] quae observavi de distinctione virtuali; si concreta essent supposita seu denominata, tot erant concreta, quot fuerint supposita denominata, atque adeo cum in divinis tria supposita seu denominata [illegible] quae est falsum, tres erunt dii, quia tunc concreta multiplicarentur; hoc autem est de fide et expresse damnatur in Symbolo Athanasii.

3. non semper ex multiplicitate et numero suppositorum desumitur pluralitas concretorum. Argumentum adeo efficax visum est D. [illegible] contra Marsilio [illegible] ut non dubitaverint asserere [illegible] sermonis [illegible] posse dici tres personas divinas esse tres deos [illegible] ecclesiae dicere Deos [illegible] periculose [illegible] hoc non admittere ecclesiae [illegible] haereticorum [illegible].

2a Sententia falsificatur et convincitur quia docet substantivorum unitatem aut multiplicationem ex sola forma sumi et ex subiecto illius aut ex supposito [illegible] quoad [illegible] quae loquitur de adiectivis. [illegible] concretum artifex substantivum, nec enim multiplicat, multiplicaretur artificibus, quae [illegible]

3. non semper ex multiplicitate formae multiplicantur concreta substantiva. maior certa est. [illegible] Minor, quia [illegible] plures artes, et non dicimus quod sit plures artifices, neque habentem plures scientias dicimus plures [illegible] aut plures passiones [illegible] unde quia si multiplicitas artium multiplicaret concreta non posset unum de alio cum veritate praedicari, [illegible]

esset unum non est aliud quam unum est aliud: siquidem quae distinguuntur
realiter non sunt unum quare non possent dici architector est pictor,
pictor est architector: Philus est Theologus, Theologus est Philus
et concurrente in eodem hoc architectura cum pictura; et philosophia
cum Theologia, quod apparet falsum est.

[illegible] in concretis substantialibus non est difficile id
ipsum ostendit si nomen [illegible] non [illegible] dendat [illegible] opinio esse suppositi subsistentiae
[illegible] personae: nam concretum substantivum suppositum multiplicat
in divinis et tamen non multiplicat naturam, sed quidquid aliud quod dare
[illegible] nomen [illegible] aliud [illegible]. Si non [illegible] pendat nomen [illegible]
subsistentiae suppositi, aut personae: quae sola multiplicantur non [illegible]
[illegible] multiplicant circa substantialia substantiva. Si autem
nomen [illegible] comprehendat [illegible] suppositi, certe multiplicatio non distinguet,
[illegible], sed quod importat in recto aliquid concretum. Si non demum
substantialia afferri in obliquo non dabimus dentem multiplicari ea multi-
plicatione nisi multiplicaret rectum [illegible] quod si [illegible] opinio nomen [illegible]
intelligeret quidquid a concretis afferet in recto verum diceret nec [illegible]
pacto [illegible] impugnaret siquidem [illegible] placito exacte [illegible]
[illegible] [illegible] apud [illegible].

Sed [illegible] ostendit esse falsa [illegible] ex ipso quod
multiplicetur [illegible] numerato [illegible] afferat in recto non est unum [illegible]
[illegible] sunt plura [illegible] quae sunt [illegible] non sunt unum [illegible] di-
[illegible] plura [illegible] concretum quod resurgit post multiplicationem
[illegible] in recto aliquid realiter distinctum a [illegible] praecedente multi-
plicationem [illegible] concretum praecedens et subsequens multiplicationem [illegible]
non sunt unum et idem, [illegible] quia non [illegible] unum et idem, quorum alterum
habet in recto aliquid reale, quo caret alterum [illegible] quod concretum
quod resurgit post multiplicationem [illegible] multiplicatum [illegible] de-
novo advenientem, quam quidem non habebat concretum praecedens, nisi forte
di

Dices formam esse ante quam [illegible]

Fr. 2° de multiplicat concretum substantivum substantiale. Satis est multiplicare suppositum, quod hoc afferre in recto, sed satis exigit multiplicet formas [illegible] afferre in recto per animam [illegible] directe suppositum personam; dicimus non tria supposita sed tres personas sola multiplicatione suppositi in recto allati. [illegible]

quod non est maior ratio quare sola suppositi multiplicatio multiplicet concreta substantialia substantiva quam sola multiplicatio formae, si haec non minus afferat in recto, quam in dictis directe afferat suppositum.

Fr. similiter bene formam hoc adderet formae leonis [illegible] duplex compositum ex humo et homine [illegible] multiplicare [illegible] concreta substantia substantiva, non solum numero sed [illegible] specie; hoc solum multiplicat formam [illegible] quia compositum leonis et humi numero differunt specie [illegible] quod nequit non dari compositum humi [illegible] et forma hoc cum unione substantiali eius [illegible] nequit non [illegible] compositum leoninum [illegible] forma [illegible] cum unione substantiali eius. Atqui hae [illegible] tamen

Dareret [illegible] nequiret non dari compositum humi et hominis, quae essent diversa numero [illegible] recte unius nequiret [illegible] in recto alterius

Sequitur [illegible] quae afferunt in recto non identificarentur [illegible] diversa in specie [illegible] quod cadaver recto forma specie diversa.

Confirmatur quia in morte hominis [illegible] diversificatur directe anima non daret concretum [illegible] compositum humi, postea [illegible] non sed concretum cadaver, seu compositum cadavericum, quae [illegible] specie diversa tamen non multiplicatur est subiectum [illegible] sed forma [illegible] sola multiplicatio formae multiplicare potest substantiva concreta substantialia.

Dices [illegible] concreta multiplicari, quae successive fiunt, [illegible] compositum seu concreta permanentia, quae successive posita plura sunt [illegible] simul posita plura sunt, quamvis sola simultas temporis non facit

sal

Sely in rebus, et permanentibus, denique per …

Circa 3um sequens nihil dicere, quoniam bene intellecta non discrepat a nostra ut facile constabit ex infra dicendis et ex doctrina tradita sect. 3. Aliasque regulas deducamus pro multiplicandis, aut non multiplicandis partibus &c. quae ad rem nostram agnoscendis illius actus male non nullis doctoribus applicent, atque ideo non est amplius incumbendum impugnat …

Sectio 5a.
Quae adversus haec obiiciunt, dissolvo.

Obiicis 1o in terra adversariorum: concretum semper constat subiecto et forma ut manifestum est et 2o ut multiplicetur debent semper multiplicari subiectum et forma, atque ideo sive substantivum sive accidentale, sive substantiale sive accidentale, non multiplicabitur sola una parte multiplicata, quae afferat in recto. Ergo concretum quod non multiplicat totum nisi multiplicentur vel illius partes quae … nec dari per totum nisi dentur vel illius partes constant et simul … ut non multiplicando vel concreti partes. 2o … multiplicat aliqua pars; sed sola pars de recto non est de recto 3o multiplicata sola parte non multiplicat concretum. Unde sicut est impossibile quod pars sit totum, impossibile est quod una parte sola multiplicata multiplicetur totum: requiritur ergo multiplicatio … partium, tam in recto quam in obliquo, ut multiplicetur concretum.

Respondeo … instando adversariis et pono quod … binarius et postea adveniat unitas, qua fiat ternarius, tunc sic ternarius … tribus unitatibus, atque denuo non dant tres unitates sed sola una … nec dat denuo ternarium.

Confirm., quia si denuo daretur sola una unitas, quae est pars ternarii
et ternarii, non dabitur denuo ternarius, et aliqua pars esset
totum, quare deberet concedere ante fuisse ternarium contra suppositum
et, ad suae superveniente unitate non dari ternarium quod est absurdum.—

R. 2. distinguendo consequens. 2. ut multiplicetur ipse
abstrahendo ab hoc quod sit adaequate, vel inadaequate diversum nego
consequentiam; multiplicetur et sit adaequate diversum recto concedo: manifestum est non
multiplicari debere sint totum, multiplicari debere multiplicari
per nego. Ad hunc sensum agitatur in genere de veritate quae inter se
sit sine controversia: At inquirimus an multiplicata recto, non
surgant diversa concreta esse non totaliter diversa: Ad minorem, quae
concreta multiplicantur per successivi finem positi, sed eodem
due ma: ad confirm. distinguendo consequens. Et illud multiplicatur
aliqua pars immediate et non illius totum concedo; non
illius totum nego consequentiam. Quemadmodum pars realiter nempe eo
ipso quod diversificetur ab eo quo totum sui facit diversificatur
homo ita pars multiplicata ratione sui facit quod multiplicetur
concretum; licet inde sequatur pars sit totum aut totum pars.—

Obiicitur 2. Primo Mont... in substantiis singulis
rebus immaterialibus quae … per unita et efficiunt esse unum aliquod totum
integrum non possunt appellari simpliciter multa licet distinguantur realiter
sed licet in eadem praedicatione multiplicentur humanitates quae afferant in
recto a concreto homo non erunt simpliciter plures homines. Sed sic
de formis per se et substantialiter unitis ut constituant personam simpliciter
unam et non plures non igitur multiplicantur simpliciter debere …
multiplicatae formae allatae in recto nisi simul multiplicetur suppositum

Si dicas potest aliquid unum … in deo multiplicari
simpliciter debet suppositum aut persona, ideo non esset dicendum
sim…

simpliciter tria supposita, l. tres personae, quando in substantiis immaterialibus ea, quae sunt per se unita, efficiunt simpliciter unum aliquid totum et incompletum non possunt appellari simpliciter plura, licet distinguantur realiter. Sed divinae personae et divina supposita sunt distinguantur realiter sed divinae personae, et divina supposita sunt in substantia immateriali, et per se unita in una natura, et plures humanae in una personalitate et efficiunt simpliciter unum totum incompletum dicitur quod in una personalitate, et efficiunt simpliciter unum, aut plura supposita licet realiter sint simpliciter plures personae, aut plura supposita licet realiter distinguantur.

Respondetur distinguendo antecedens quoad posteriorem partem non possunt appellari simpliciter plura sub ea ratione, qua efficiunt simpliciter unum, dico antecedens sub alia ratione qua non efficiunt simpliciter unum nego antecedens. plures humanae eidem personalitati unitae non constituunt simpliciter unum hominem, sed unus fit homo, et plures homines, atque ideo licet pluralitas humanitatum constituentium unum hominem non possit multiplicare dicere personam, poterit multiplicare directe hominem.

Dicitur 3. directe deus idem prorsus importat quod directe persona divina et directe persona divina idem importat quod directe deus sed si suitas directe persona, recte personalitas, ita et suitas directe dicitur alias non esset directe persona, recte personalitas, ita et suitas directe dicitur alias non esset multi[plicatio]tribus quae idem prorsus dicitur, atqui multiplicantur personalitates et non multiplicatur directe deus ergo non [...] multiplicatur quatenus recte multiplicat directe deus ergo non [...] multiplicatur quatenus recte multiplicatur directe nisi multiplicentur, tamen supposita quoad formam. Argumentum pro quarta directe deus nihil aliud importat quam naturam divinam, et personalitas, nec personalitas aliud quam personalitatem et naturam divinam ergo idem prorsus importat directe deus, quod directe persona divina.

Respondetur concesso antecedenti nego consequentiam, a quo reliqua argumenti pendent. Satis est, quod importatur sic eadem, sed oportet, quod eodem modo importentur, directe unius sicut recte alterius in quibus directe importat quidem idem sed opposito modo; nam concretum deus importat naturam divinam in recto personalitatem

in

in obliquo, Concretum v. persona non in obliquo et perseitatem in recto. Unde cum multiplicatio pendeat ex recto, et non ex obliquo mirum non est, si concretum Deus non multiplicet multiplicata perseitate, quam importat in obliquo; multiplicet vero concretum persona, quod importat perseitatem in recto.

Replicat. Si concretum Deus importat obliquo non in recto et non perseitatem seu personam, sequitur propositiones esse falsas Deus generat Deus generatur. fieret n. sic sensus (siquidem concretum debet applicari recto) natura divina tanta subsistentia generat, et generatur, quae est falsissima et Haereticalis est. Respondeo cum P. Suarez disp. 39. de Incarnat. sect. 7. §. 49. concretum Deus absolute aliquando importare in recto non vero Deum creat, quia vero illi adiungitur aliquid notionale ut dicendo generat Deus generatur concretum Deus accipit modaliter et denotat non formaliter, ut ipse ait (et ut ego dicerem directaliter) itaque personam, ac sensus est persona quae est deus generat, et persona quae est deus generatur, quod verissimum est non Pater qui est deus generat, et filius qui est deus generatur.

Sectio 7.

Specialis obiectio ex materia de Incarnat.

Obiiciunt nobis Vasquez. Si Verbum divinum assumeret 3 humanitates unus homo non plures, et tamen concretum homo importat in recto humanitates, quae multiplicarentur, et in obliquo personam, ut nos docemus. Ergo satis est multiplicari rectum ut multiplicetur concretum, sed quod est multiplicari supponitur quamvis afferat in obliquo. Maior ex qua [illegible] pendet, multiplicatur persona. e. quia si una persona cum tribus naturis constitueret tres supposita [illegible] albus non diversitatibus constitueret duo diversa: [illegible] est falsum non in Christo est una persona cum duabus naturis diversis

Ergo non sunt duo diversa; Atqui, si essent duo, ergo signato uno possumus dicere, hoc vivere, nempe Deus, non est illud vivere, scilicet homo, nam de duobus diversis bene potest unum de alio negari. Ergo dicendum est, Christum non esse duo viva, sed unum, ut dicit Athanasius in symbolo, qui sicut Deus sit, et homo, non duo tamen, sed unus est Christus, ergo neque essent tres homines sicut forent tres humanitates

2° Tunc posset dici hic homo humanitate A praedicari de isto homine humanitate B, et humanitate C, ergo non essent tria concreta realiter distincta, nec tres homines, sed unus. Probatur consequentia, quia nequit unum praedicari realiter de eo, a quo realiter distinguitur. Antecedens probatur, quia tunc non plus, sed minus differret homo humanitate A ab homine humanitate B, et C, quam de facto in Christo differant Deus, et homo; sed de facto distinctio naturae humanae, et divinae non tollit, quod Deus praedicetur de homine, et homo de Deo, cum utique, et catholicae sint hae propositiones Deus est homo, homo est Deus; ergo

3°, quia si ex unitate, aut multiplicitate naturarum, et non ex unitate, aut multiplicitate sola suppositorum attenderetur unitas, vel pluralitas concretorum, etiam ex identitate naturarum, attenderetur veritas, vel falsitas propositionis, qua unum concretum praedicaretur de alio, sicut tamen pluralitas, quam veritas pendeat ex recto. At qui non attenditur veritas ex identitate naturarum, ut patet in hac praedicatione Deus est homo, in qua non datur identitas naturae humanae cum divina, sed realis distinctio inter utramque; ergo neque attenditur pluralitas ex pluralitate naturarum.

4°

4°. ex S. Tho., qui 3. p. q. 3. art. 7.
ad 2m. retractans quod docuerat in 3°. dist. 1. quest. 2. art. 5. censet extunc. verbi D. cum pluribus humanitatibus non plures homines, sed unum duntaxat, esse re surgendum, atque huius opin. sunt pere Mon- te dª 11. de Trinit. s. 6. n. 1. Sugo 3. p. d. 13. de incar. s. 3. n. 4. Pe. Hdo 3. p. dª 39. de incarn. s. 9. §. 25. Ragusa ibidem q. 3. art. 7. d. 55., Arriaga d. 1. in summul. s. 9. n. 10., et alii.

Sed et e contrario sunt nos impugnant aduersarij: si tres personae divinae eandem assumerent humanitatem, non essent unus, sed plures homines, et ratio persona affert in obliquo a diuino homo; quod absque multiplicatione recti, et cum solo multiplicatione obliqui, potest multiplicari terminus. Maior, quia Pater non esset ille idem homo, qui esset Filius; nec Filius ille idem homo, qui esset Spiritus Sanctus; quod quaelibet persona esset alius, et alius homo. Atque adeo totidem essent homines, quot personae. Maior ostenditur; nam si omnes personae essent idem homo, idem homo identificaret cum tribus personis. Consequens autem impossibile; quia idem homo identificet cum tribus personis, aliud daret post incarnationem, vel dari posset nouum mysterium Trinitatis; quod non esset homo.

Deinde, quia si esset idem homo? quod idem homo habet identitatem realem cum singulis, hoc est sum; quod non esset idem homo hoc est non vid bene, si singulis personis esse eundem hominem, et eundem hominem identificari cum singulis personis videant triquiualentes. Minor subsumpta patet, quia idem homo identificat cum singulis personis ratione humanitatis? et hoc non, quia humanitas distinguitur realiter a singulis personis ratione personalitatis? et nec hoc quia personalitas identificat, cum singulis; quod absolute non identificat idem homo cum singulis personis. quare hanc partem amplectuntur autores nunc relati procedi.

Sect°. 8ª

Difficultas proposita satis fit

Fo-

Fateor hanc obiect. difficultatem stringere, talemque esse, ut autorem diviserit. Ego existimo ex unione omnium personarum cum tribus naturis, seu humanitatibus resurgendo tres homines essentialiter, et ex unione trium suppositorum cum eadem natura, seu humanitate unicum duntaxat resurgendum; quod probabile iudicat Vvadingus disp. 13. de incarn. dub. 2. § 2. n. 114. iuncto § 3. n. 131. adversus doctores allegatos supradicti Tridentinum, Vasq. 1. p. disp. 155. c. 5., et alii quos ipse, quem Mont. disp. 11 de Trin. sect. 6. n. 4. refert, suffragi[um] ... S. Th. in 3. dist. 1. q. 2. art. 5. ad 2m, et 3m.

Ratio est, quia multiplicatio, aut unitas ... unde ... ex multiplicatione recti, non ex multiplicatione obliqui ... ante ... homo essentialiter acceptus est humanum, seu natura, non persona, alias homo non esset essentialiter animal rationale, sed trium humanarum facta ... in recto; ergo assumentes eadem persona tres humanitates triplicat rectum ... homo, et tribus personis assumentibus eandem naturam singularizatur rectum, sive ... triplicat obliquum; ergo assumentes eadem persona tres humanitates ... triplicant ... et ... dari unius homo, tribus personis assumentibus ... humanam ... triplicem personam.

Unde ad obiectionem ... Propositionem ... dico esse ... dicentibus essentialiter acceptis dico essentialiter ... si acciperetur vivens personaliter, sic ... persona vivente ... viventibus ... esset unus vivens ... dicimus ... unus non ... vivens ...

Unde fit quod ... signato uno vivente essentialiter accepto possit de eo negari ... de eo personaliter accepto; quoniam personaliter sunt idem quoniam essentialiter distinguantur neque Athanasii Symbolum contrarium ... loquitur ...

psaliter Xpus. n. nomen psale e et q persona duarum naturarum vivi-

tiis e una n. dicit sed unus e i Xpus.

Ad 2 probat distinguo ant. posse Concretum So

sumatis A praedicari de Concreto So sumatis B personaliter c=

cedo ant.; nam verum est personis terminantibus sumatis A est per-

sonis trans sumatis B posse praedicari essentialiter nego ant.: di-

stinguo cons. 1o. n. esse tria essentialiter nego cons. personaliter

Concedo cons. Ad id quod addit concedo n. minus differre essentialiter

Deus et Homo qm Homo sumatis A, et Homines sumatis B. atque

ideo sicut nequit Deus praedicari essentialiter de Homine aut de Conversio in

nequire praedicari essentialiter Homo sumatis A de Homine su-

matis B. At quod Deus et Homo personaliter accepti n. differunt

in Xpo: differunt vero realiter praedicti Homines essentialiter accep-

ti plus illi duo Homines differunt essentialiter accepti, qm Deus et Homo

personaliter accepti, quare mirum est n. debet quod Deus possit dici personali-

liter de Homine, et nequeat praedicari essentialiter Deus Homo praedica-

torum de alio. Ad 3 probat dicendo maior, quod Concreta praedicantur es-

sentialiter seu idem est, quod Concreta quae in veritate praedicantur acci-

piunt essentialiter, nego. vero quod accipiunt personaliter, [illegible]

in illis [illegible] a mo dicta probatio n. valet, nam in ea praedicatione Deus

est Homo Concreta Deus et Homo accipiunt personaliter sicut in illis

Deus genuit Deum, generat et sensus persona suma [illegible] sumatis

matis persona divina seu terminatis Deitatis Vide bene dicta [illegible]

P. Hurt disp. 39. de incarnat. sect. 9. §. 24. et P.

Arriaga disp. 1. in Summulis sect. 9. n. 63. et 69. Unde bic

postrema [illegible] P. Vradingo d. 13. de incarnat. dub. §. 3.

num. 122. recte docuit in Xpo Dno varie solere accipi terminos

nam aliquando accipit essentialiter et importat in recto naturam et in obliquo

sup

Suppositum Dei ut in his propositionibus de Fide Homo mortuus est, Deus
homo comedit, Deus homo constat anima et corpore .n. non in recto
afferre personam sed nos significamus proprii suppositum Dei mortuum
est suppositum Dei constat anima et corpore. Aliquando vero requirit
personaliter ut in his propositionibus etiam de fide, Deus homo est Deus, sic
Deus est homo, ubi personalitas afferre in recto et natura in obliquo, siquidem
Deus non est homo nec partialiter per [illegible] sed Deus nec de [illegible] sit
divina humana nec partialiter sed essentialiter compererit et natura
homo, cum tamen deberet dici si concretum essentialiter
afferret in recto [illegible]

Unde facile colligitur quod aliam explicatam difficile est ingenio
sic constituit communicatio idiomatum per quam proprietates proprie Dei tribuuntur homini
et proprie hominis tribuuntur Deo, quia omnes ... sumpti se acceperunt ita in concreto
et proprie hominis tribuuntur Deo, quomodo Deus sumpti se acceperunt ita in ... identificari
sit praeterea homo et homo praeterea Deus, cum quod Deus repugnat identificari
propterea communicatio proprie hominis ac homini identificari cum praeterea divina proprie
proprio Dei, distincte autem idiomatum communicatio in hoc quod praeterea est etiam homo naturae
proprie Dei, ... de se invicem praedicari cum quod sic
hominis et Dei, quae essentialiter accepta nequeunt de se invicem praedicari cum quod sic
concretorum vel ... identitate, personaliter accepta possunt, quod sic
tertium est suppositum seu persona cum unum sit de fide praeterea Dei et
tertium est suppositum seu persona cum unum et idem sit praeterea Dei et
hominis suppositum, vel ... unum et idem, atque ideo possunt personaliter
de se invicem praedicari et sensus erit suppositum praeterea hominis est suppositum
praeterea Dei, Caeterum de his plura in materia de Incarnatione.

Ad 3um dicitur subindicio est an libri secundae posterius scripti
fuerint ab Angelico praeter quam Summa cum idem insinuet D. Thomas sancto
tom. 1. de matrim. in proemio et P. ... tradit probat Summam
a D. Thoma iuvene, nec ex propria sua sed Vincentium Belluacensem
aut alios compilasse, libros autem secundae ab eodem sine dubio ex proprio
sua publice doceret fuisse conscriptos, quod si ita est, potius retractavit in
3° quod in Summa dixit, quam e converso, atque ideo in nostra sua,
Uti=

Ultimo dices, dato, quod libri Sacrae Scripturae priores fuerint, Res solum solvisse S. Thomae tunc futurum unum hominem [illegible] taliter acceptum ex nuper dicta [illegible] ideo nec nobis contradicit, nec sibi.

Sed [illegible] breviter ex praedictis obiectionibus [illegible] concretum terminum neque futurum pluralem esse essentialiter tribus personis assumentibus eandem naturam humanam. Ad [illegible] dico esse eundem hominem si concretum homo accipiatur essentialiter, ut nos accipimus, quia adhuc non est alius deus qui est in Patre et alius qui in Filio, et alius qui est in Spiritu Sancto quamvis personae tantum [illegible] multiplicentur et sint alia et alia. Cum autem dico esse eundem hominem [illegible] sic intelligitur quasi cum singulis personis sit idem [illegible] administrative quatenus idem homo est rectus [illegible] personarum [illegible] ab illis [illegible] quo [illegible] impugnatio [illegible] summum [illegible] eundem essentialiter acceptum non identificari tribus personis [illegible] quia alterum est, ut cum una identificetur: atque adeo in hoc sensu ab adversariis erit solvenda obiectio; in superiori [illegible] nec eundem hominem personaliter acceptum identificari cum alio, quod negamus quod hac [illegible] quod [illegible] summa [illegible] personae [illegible] tunc realiter essent distinctae [illegible] hominis personaliter accepti. —

Sectio [illegible]

Corollaria ex doctrina hactenus explicata

Infero 1.° concreta accidentia semper multiplicari multiplicato subiecto, [illegible] numerum multiplicari ex [illegible] multiplicato [illegible] nisi [illegible] multiplicet, quare si duae albedines ponerentur in eodem subiecto non diceretur duo, sed unum album, si duae act[illegible] traherent ad eandem entitatem non diceretur duo, sed unus effectus. Si duabus ubicationibus constituerentur ens in spatio duplici, non diceret[illegible]

Du-

duplex, sed unus episcopus. Si duo decimas perciperent, non ideo
essent duo, sed unus, quia ... rectus manet sine
multiplicatione. Si n. eadem albedo poneretur in duobus subiectis
darentur duo alba: si idem calor in pluribus quantitatibus
plura calida, si eadem intellectio in pluribus intellectibus plura
intelligentia, et hinc dicitur de pluribus iustis eadem iustitia, quia
hinc non sunt, quia importat in recto multiplicationem. immo ex hoc
capite exponendae sunt SS. aliquae Conciliorum et PP. locutiones
velut illam Concilii Niceni tres deas personas appellavit
opifices, et illam S. Damasi in Concilio Romano 3. eadem
invenit appellare viventes, omnipotentes, omnia intuentes, omnia vivifi=
cantes, omnia facientes, omnia salvantes. Accipiunt n. hic tertia ad=
iectiva.

Infert 2.° non substantiva accidentalia non multiplicari
multiplicata forma, multiplicari v. semper, multiplicato subiecto, ratio
clara quia concretum substantivum accidentale importat semper in obliquo formam
et in recto subiectum, multiplicatio autem numquam sumitur ex obliquo, sed
semper ex recto: unde si idem homo haberet diversas potestates in plu=
ra regna, ut diversa dominia in plures res, non esset plures reges, nec plures
domini, sed unus: quod v. si plures homines haberent eadem tria domi=
nia idem aut eadem potestatem in idem regnum essent plures reges et plures domini.

Infert 3.° concreta substantiva quae in deo obliqui impor=
tant in recto perfectionem absolutam singulariter dici, et non multiplicari
quidquid sit de multiplicatione obliqui. patet ex dictis quoniam per=
fectiones divinae absolutae non multiplicantur, atque ideo nec multiplicabitur rectum
praedictorum concretorum, quod fit non licet dicendo tres deos, tres omni=
potentes, tres dominos, tres creatores, tres salvatores substantive.

Infert 4.° non quae in deo important in recto perfectiones

tran

transcendentaliter multiplicari atque ideo concedunt SS. tres sub-
sistentias relativas, tres relationes relativas, tres infinitates relative, tres per-
fectiones tres unitates, tres entitates, et imo cum addito, ac
restrictione concedi etiam potest in concreto, tres existentes relativas, tres
infiniti relativi, tres verum[illegible] relative, tria entia relative, tres
perfecti relativi; nam multiplicato recto multiplicatur abstractum, et concretum
cuius rectum est, atque ita concedunt praedictas multiplicationes gravissimi theologi
quos brevitatis causa pertermitto.

Infertur 5. non ea, quae in recto, important formam relativam
non propriam singularum personarum sed communem communitate rationis vere multiplicari
tam in abstracto, quam in concreto; nam dicimus vere tria suppo-
sita tres personas tres hypostases, tres suppositalitates, tres [illegible]
quae autem significant in recto formam relativam propriam singularum
personarum non multiplicantur, ut [illegible] filius, [illegible] pater, [illegible] persona pro-
cedens ab utroque: non enim dicimus [illegible] plures patres, plures filios
et quia rectum horum nominum non multiplicatur.

Quaestio 22.

De iis, quae specialiter competunt personis divinis.

Sectio 1.

An nomen Patris proprie conveniat primae personae et sit illi speciale?

Duas quaestiones comprehendit titulus. 1a. an nomen [illegible] patris [illegible] tenus ri-
gore et proprietate conveniat primae personae aut non sed improprie, et
per metaphoram? 2a. An nomen Patris sit ita proprium primae personae ut nulli
alteri conveniat? et non sed conveniat aliis quemadmodum intelligere divi-
nis personis sed non soli, et spirare ita proprium est Patri ut simul
conveniat Filio? 1a. eaque fides docet, et nos superius diximus.
Circa hanc difficultatem Arriani, et sectatores Arrianorum [illegible]

P.

Pr̃ ũ proprie Patris, q̃ negant Filiũ ẽẽ proprie Filiũ; ex illimant
n. gratia et libera voluntate n̄ nãa extitisse genitum, qq n̄ favent
Hilarius, Dionisius, et Basilius, qui dicunt nõa Pris et
Filij n̄ convenire proprie Deo; loquuntur n. de iis nõibus, ut apud
nos sunt, et quatenus eo m̃o significandi involvunt im=
perfectiones, ut liquet ex illis verbis S. Basilij lib. de vera
et pia fide.. Vocabula Patris et Filij integrã ejus significat, ut
apud nos ĩ in usu accipiamus in Deo improprie facimus, q quid
una cum eo nãrio simul et affectio et defluxio seminis genitivi
et ignorantia et infirmitas et talia quaedam q in ipso nõe evulgant.
At seclusis his creaturis veris imperfectionibus q̃ dicunt ē
proprissime et rigorose ac sine ulla metaphora convenire his Personis
nomina ... est apud Cat. edicti indubitata conclusio colligitur
ex 1ª Joannis 5: et exprimitur n̄ semel a D. Athanas.
... S. Cirillo Alex. dialogo de
Trini. 7.6. et in Ancorato ... 9. ... lib. 3. cap. 2. et lib. 10. c. 6.
Trinit. Lib. 2. et in Thesauro ... Nisseno Lib. 2 et
Sto Nazianzeno orat. 3 ... et 49. ...
alijs Ecclesiae Patribus.
Pr. 1º quae ea persona ē proprie et in rigore Pr̃ qua Pat.
proprie et in rigore Filij prima persona est proprie et in rigore Filius, ẽ ẽ
proprie et in rigore Pr. Maior videtur constans ex correlat. minor probatur
illa verba Joannis epistola 1ª. cap. 5: Ut simus in vero Filio ejus Jesu
Xpo. Pr. 2. ille est proprie et in rigore Pr qui proprie et in rigore gene
1ª persona proprie et in rigore generat ... proprie et in rigore Pr. Maior pt.
q ē ex rigore et proprietate generat. ... pendet ac sumit rigorem et proprietatem
Paternitatis minor probatur, qũ probatur Filij ... dixi in superi=
oribus ... n. ... ei convenire ...
Inst. ... dissp. ... de Trinitate ... lat.
... verissimum ē ... divinis veriùs ac proprius ē ... Pr, qm hoĩ, qui
naliter filios suos generant, et qm ceteri mediatis tuncq ... ab
ipso

ex quo omnis Paternitas in celo et in terra nominatur. Ut Dōs ad Gal.
3. Situm quod ... ab alio Dei esse Pater Domini ... a se
Sed ab alio, tum etiam quia substantialiter ... ut ... loquitur
quidditative est Pater Deus ... tum rursus quia ab eterno
et in eternum est Pater Deus ex tempore, tum denique quia
quia adeo est Pater ut nequeat esse Filius, Deus adeo non sunt (ut ita
dicam) Patres ut possint esse Filij. Quibus accedit quod Pater divinus
per ... numero neque Filio ... Patres ... non ... sed
numero diversus.

Circa 2. difficultatem dicendum est adeo speciale esse Patri
nomen et conceptum rigorosum Patris ut nulli alteri ex divinis personis convenire
queat. Probatur 1.° nulla persona aut est potest rigorose Pater que Deus aut
potest rigorose Filius: sed nulla persona preter Patrem sit aut Deus aut potest rigorose
Filius, ergo nulla preter Patrem est aut esse potest rigorose Pater. Maior patet ex
nuper dictis de correlativis. Minor colligitur manifeste ex
ijs, que tradidimus de discrimine divinarum processionum, deinde ex constanti
... ratione Dei.

Probatur 2.° nulla persona preter Patrem potest communicare sibi ...
producto similitudinem in natura stricta. Sed ut sit rigorose Pater requiritur
quod possit communicare sibi a se producto similitudinem in natura stricta,
ergo nulla preter Patrem potest esse rigorose Pater. Minor ostenditur quia si-
militudo in natura stricta est similitudo in principio productivo immanenti.
Sane similitudinem neque Filius potest communicare Spiritui Sancto, cum ...
non sit fecundus ad intra, neque Spiritus Sanctus alteri, nulli communicaret
productionem quam ad intra caret.

Probatur quia 2.a persona neque potest producere a 2.ª, neque
a 3.ª; ergo nequit esse Filius ... neque ... 2.ª neque
3.ª potest esse Pater ... quia nequit esse Filius ... producit
Rursus 2.ª nequit producere a 3.ª quam narie producit 2.ª, neque 3.ª potest
esse Pater ... dictus ... 3.ª nequit esse Filius ... [illegible]

at ea non iudicatur genus, ut suo loco ostendi. 3. neque 2a. pars quia P.
3a. Solla... pars ea rigorosi Pr. cum illa... diat... cuius
ponit ea P.

Pr. 4a. P. Mont. ex D. Thoma quod nomen
proprium cuiuslibet personae est quod dicitur id per quod illa persona consti-
tuitur ac distinguitur ab omnibus alijs personis. Pr. autem ut accipitur
in divinis dicitur Paternitatem aeternam quae constituit Personam Pris.
ac distinguit ab omnibus alijs personis, siquidem in omnibus conveniunt
Sp. Sanctus Pr. Filius et Spus Sanctus praeter hoc quod Filius et Spus
Sanctus non sunt Pr. sicut neque Pr. est Filius nec Spiritus Sanctus.

Sectio. 2.

Nomen Pater per prius et proprius dicitur de 1a. Persona ad intra quam ad extra.

Supponit titulus 1am personam non solum esse Patrem ad intra ut 2a. Sect.
precedenti dictum, sed etiam ad extra respectu creaturarum iuxta illud Iob.
38. quis est Pluviae Pater? quam ratione creaturarum rationalium iuxta illud Deuteronomij
32. Numquid non ipse est Pater tuus, qui possedit et fecit et creavit te? et denique
respectu iustorum iuxta illud Matt. 5. glorificent Patrem vestrum etc. ut sitis filij
Patris vestri. Et et Sap. 2. gloriatur Patrem se habere Deum. quamvis hoc inter se
discrimen inter nomen Pr. acceptum ad intra, et idem acceptum ad extra,
quod acceptum ad intra est proprium 1ae personae, ac proinde personale; acceptum vero
ad extra non est personale, sed essentiale, nec proprium 1ae personae
sed communiter tribuitur et convenit illis ut dicemus. et quod dicunt opponentes...

Difficultas est: an hoc nomen personaliter acceptum, ut ad intra
dicatur per prius et proprius de 1a. persona, quam acceptum essentialiter, ut
ad extra. Utrinque Caiet. et consentiunt Pr. Vasquez P. Montes

et

Alij n. ee terminos de prioritate et fil. quidquid n. nullus fere
minus minus bene sentiant) sed
ne vult loqui in pñti ceterum. An dum sit P. prius filij sui
qm P. creaturarum, sed an ro paternitatis sit ns. sonans prius)
deo conveniat intra qm extra &c.

S. Thom. 1. p. q. 33. art. 3. quem sequuntur PP. Vasq.
in commentario huius art. P. Mart. d. q. 1. Petrus etc.

P. Prepositus 1. p. ad predicta quaestiones erant d. Thoma, excidit
dd. sentit per prius dici nomen P. generaliter qm essentialiter
prius ad intra qm ad extra ro in titulo dominus.
In Ant. d. ut aeterny e prius temporali ab aeterno autem e P.
filij (personaliter et ad intra) ex tempore autem P. creatorum (essentialiter
et ad extra) ergo.

Probatur q. Nomen per prius dicitur de eo in quo perfecte salvatur tota ro nois, qm de eo in quo salvatur sed
de Deo dicit, quasi per similitudinem ad id in quo perfecte salvat, perfecta autem ro paternitatis et filiat. invenit in deo P.
et deo filio, q. a P. et filij una e na. sed in creatura
(ratio invenit ra dei n. sm perfectam rom cum n. sit una
creatoris et creaturae sed sm aliqualem similitudinem ergo.

Pr. 3. Nativ. in deo sunt priora liberis,
sed ee ad intra et personaliter e nativ; ee t. ad extra e libere et contingens ergo prius e ee P. ad intra et personaliter qm ad extra et
essentialiter. Minor nota e; Maior probatur q. in deo nativa sunt independentia a liberis, libera pendent a nativis; id autem q. independens
e dicit prius dependenti a se ergo.

Restat videamus an predictum nomen P. dicatur prius vel ad intra e, qm. ad extra? et Ps. in titulo affirmative. Ter. quia
intra P. e proprie P. ad extra vo n. sed per metaphoram, et Patris im.

impropriè, & propriè convenit Nomen, vel ad intra quoad vel ad extra

utrumque pars maior inde constat quod convenit ad intra propriè, et tamen

non convenit ad extra cum ad intra procedat Filius viventis

viventi a principio coniunctus in similitudine naturae ad extra vero neque

creaturae procedunt a principio coniuncto neque in similitudine naturae quia quidem

Deus et creatura non conveniunt in natura per sortem specificam, sed

infinite distant et differunt.

Accedit S. Cyrillus Hierosolimitanus catechesi

7. col. 2 ubi sic scribit in divinis multorum abusivè dicitur Pater, unius vero

et solus natura et veritate unigeniti Filij, a quo non longe distant

Athanasius tradidit orat. 3 contra Arianos inquiens.

quae Dei non est ex natura nostra Pater sed eius, qui in nobis est Verbi, clamidi-

cerent natura nostri non est Pater, male quia propriè talis est sed per adoptionem pa-

ter per quam de similitudine titulo creatur: At natura Verbi est

Patris naturalis.

Infertur Patrem ministratorum. Patres creatos magis propriè esse tales

natura suorum filiorum quam Deus est ad extra Pater comparatione creaturarum

probatur suis illatis, quia a Patre creati sunt propriè tales natura fili-

orum, Deus vero non est propriè Pater ad extra comparatione creaturarum ergo

magis propriè Patres creati sunt tales natura suorum filiorum

quam Deus ad extra comparatione creaturarum.

Ubi dicta priori conclusione omnia priora sunt notionalia

natura personalibus, sed nomen Pater acceptum essentialiter convenit toti

Trinitati siquidem tota Trinitas dicimus Pater noster, acceptum vero per-

sonaliter est proprium primae personae quia prius est essentialiter acceptum

quam acceptum personaliter. Patet ex D. Thoma. Cajet. Canar.

et alijs omnia quae nullam rationem creati, et omnia important ad creatum

esse quidem generaliter proprij, non vero omnia quae praedicta important

trin.

imo hec multiorum, et ex tempore Eius, tamen sine nario et

ab eterno.

Sectio 3.

Esse ingenitum est proprietas Patris eterni

Triplicem acceptionem huius vocis ingenitus ponit S. Damasc. lib. 1
Fidei cap. 9. ad quod attingunt S. Thomas q. 33. art. 4
et S. Athanas. orat. 2 contra Arianos. 1a in quantum fac
sive creato, quarum nec personae SS. ingenitae (cum nulla creata sit
aut facta) nec dici per proprietatem Filius; et quid quid Ariani
licet; neque ut denotarent Filium esse factum, aut creatum, Patrem appella
bant ingenitum. Unde hoc nomen (quod primo introduxit Aetius Magis
ter Eunomii) fuit suspectum, cepit a antiquis P.P. ut Athan. orat.
2. nuper citato Epiph. Heres. 73. Basil. lib. 1o contra Eunomium
Chrysost. homil. 1. ad illa verba Evang. in principio erat verbum et
tis aliis. 2a acceptione ingenitus dicitur generatione et hoc
to et Spiritus S. potest appellari ingenitus, atque ideo non debet ads
cribi dumtaxat Patri. 3a pro omni improducto, et in hac acceptione qui
dit controversia et quod sequitur nostra Conclusio.

Pr. 1o ratione, esse improductum convenit duntaxat eterno Patri
ergo esse ingenitum est proprietas illius Patris. Prob. Con. quia esse improductum
esse ingenitum in presenti convertuntur et aliunde proprietas est quod
tantum proprium est. Ant. probatur, quia 2a persona Trinitatis et 3a producitur
[illegible] ambo producuntur et sola 1a est improducta. Confirmatur
[illegible] dicitur initio huius repugnat duas personas
improductas et unam necessario debet esse improducta; hec autem non
est alia nisi 1a cum 1a debeat supponi ad producendas
2. necessario est improducta illa 1a ergo est improductus sive ingenitus est
proprium personae quae est Pater eternus.

Pr

Pr. 2.° q.a si alia persona ultra eq eet ex improducta
et hac roe ingenita eam distingueretur realiter a 1.a p.a tandem
convinceretur ee improductis solis 1.a eq nulla et 1.a eet una trium. Anq. pr
quoniam in d.o ... oia sunt unum et idem ubi n obstat relat. opp. dicuntur
producti oppositio inveniatur personas n obstaret relat. cuius mi oppositio
sequitur neutra alteram produceret, aut ab ea produceretur.
Pr. 3.° ex conciliis atque in eis ex nicaeno cuius def.
testatur Athanas. epist. ad Serapionem et illius verba refert divus Tho-
mas epist. opusc. 1. adversus errores Graecorum c. 8. d. autem hoc im-
mat. spirit. ... producitur, et ingenitum soli Deo Patri Catholica Ecclesia contradicta
priatum ee, et ingenitum soli Deo Patri Catholica Ecclesia contradicta
apud Nicaenam fideliter attribuit, et toti mundo sic ee credendum sub
anathemate mandavit. Videri in pot concilii ipsius lib. 2. q. ispi
numero idem statuit Toletanum. 6. c. 1. his verbis credimus Patrem
ingenitum increatum fontem totius trinitatis quod concordat Synodus Antioche-
na 1.a in confessione fidei missa ad Paulum Samosatenum et Toletanum
11. in confessione fidei eadem repetit. ac Ephesin. lib. 2. similia dicit
in quibus unus ingenitus deus p.r nominatur clari Athanas.
in Symbol. P.a a nullo e factus, nec creatus, nec genitus, videl.
alij scriptores canonici ... eius Iustinus Martyr in expositione,
Pr. 4.° ex D. P.P. ... ng
fidei de Trinitate clarius id docet, sed clarior e Augustin. de lib. 5.
de Trinit. c. 26 ita ait P.r solus n e de alio ideo solus ap-
pellatur ingenitus; accedit Athanas. in quaest. 9 de na dei q. 9. Trinit,
proprium p.ris ingenitum ee eadem perpendente Anselmus cap. 54.
Monol. circa medium dixit debere dici solus ille genitor, et ingi-
nitus qui solus e p.r vide si placet S. Isydorum lib. 7. etym.
c. 4. q. 1. S. Hylarius lib. 2. de Trinit. S. Cyrillus Hierosol.
et alios. ... Prior tn ratio recolatur quae supra sit. 1. 2. et 3.a
adducimus ad impugnandam impossibilitatem reliquarum personarum
et

& ad struendam impossibilitatem solius primi: Nec oportet... aliunde indicamus in iis quae in repetendis aut transcribendis, quae simul diximus tempus assumere, & sine magno detrimento. cetera quae in sequentibus dicenda sunt, periculum huius... 20. ubi res gravissime ventilantur.

Sectio. 5.

Aliquibus argutiis satis fit.

Sed ecce insurgunt Ariani. Si Pater solus ingenitus est, Filius non est ingenitus; Ut evidens est, ergo Filius non est eiusdem naturae cum Patre, atque ideo erit creatura. Probatur consequentia quia genitus & ingenitus, quia esse ingenitus, & non esse ingenitus naturae differunt; alias eiusdem naturae essent contradictoria, quod est impossibile. Siquidem contradictoria ... debent per naturas contradictorie opponi. Hoc argumentum ... efficaciter ... urebat Asterius sophista adversus Catholicos.

R. Admittendo plane antecedentem, nego consequentiam; ad probationem dico: ingenitus sumendo pro eo quod formaliter importat, secundum quod essent contradictoria genitus & ingenitus, non est natura Patris, sed proprietas personae; atque ideo licet esse ingenitus & non esse ingenitus differant natura sive essentialiter, sequitur quod Pater & Filius differant natura sed quod differant naturalitate, quae illis competunt de pace rei positiva & negativa.

Non sumatur ingenitus pro negatione quam importat de formali, sed fundamento positivo illius, non distinguitur essentia absoluta, sed quidditate relativa ea ut ipsa qua paternitas & filiatio vel ille est principium de quo infra.

Obiecies 2° quaecumque sunt unum cum eodem tertio ... Sed Pater & Filius sunt unum ... ut constat ex ... Pat...

q. eas̄dem proprietates habent. Atqui una ex proprietatibus quae in-
ingenitus. quod autem Filius et Pater non sunt unum, alterius est propri-
etas Filius, Patris est ingenitus. Maior est syllogismi probo
quia si non haberent easdem proprietates non essent unum. Siquidem
quod non habet proprietates alterius non est illud aliud quod eas habet,
alias esset illud aliud procul dubio eas haberet.

R. 1.o distinguendo maiorem (ea non expedita nullius momenti sive aliqua) quae si
unum actu, et virtute, concedo maiorem; quae si unum actu, et non virtute, nego maiorem. nam dist.o virtualis facit
ut unum habeat proprietates habeant, ac si distinguerentur realiter ab illo eius ut suo loco
probavimus essentia a divina, et divinae personae virtute distinguuntur ex Suarez dicta, nam ipsa addit tamen non
relationes personales, quae virtualiter distinguntur ab ipsa natura.
R. 2.o distinguendo iterum maiorem, quae si idem inter se easdem proprietates haberi debent Idoma-
iores (do impugnatio quae non est neganda esset si virtualis distinctio admitteretur) si sint
unum tertii non tamen unum inter se nego maiorem. At Pater et Filius non sunt unum inter
unum tertio, non tamen unum inter se nego maiorem. R. 3.o aliter distinguendo maiorem quae
si essent unum tertio eumque essentia. R. si aliter distinguendo maiorem quae
si unum adaequate et complete, hoc est, quae sunt quidquid est realiter illud unum concedo
maiorem; quae si unum non adaequate, et complete seu non quidquid est illud unum nego
maiorem. Una persona non est quidquid est realiter essentia cum essentia sit realiter
tres personae, et nulla persona sit tres atque ideo nulla est adaequate enti-
tas essentiae seu illud unum quod attingit argumentum.

Obiic. 3. S. Athanasius heresi 76. circa medium S.
appellans ingenitum et S. Ignatius (apud Athanasium lib. de Synodis Arri-
m. et Seleuciae) Filium Dei nominans ingenitum quod ipsum fecit Athanas. tum
orat. 2. contra Arian. tum dialogo 1. de Trinit. 3.o Anome. Ergo
non est proprium solius Patris esse ingenitum, per quod quod Spiritui Sancto et Filio conve-
nit non potest dici proprium solius Patris.

R. P. ad 4. Ostendere quo quadam de nostra Theologia
catenus appellet Epiphan. Filium ingenitum quatenus non est factus, nec
creatus, et eatenus etiam Ignatius ipsum appellat ingenitum quatenus
non est stricte genitus, non quatenus vere sit a nullo aliquo sit ingenitus

alias

Aliis Stratij, cine Decilijssenienii can. 26. Aller. 1. in Assert. Fidei, Nieno et alijs. Neque obstat quod Athanas. dialogo illo 3° Anomeus quasi eludens subiungat etiam ingenitum dici proprie. Dicit Loquitur non quod ut ingenitus excludit generationem propriam non proprie excludit omnes processiones ... nuper dicta.

Sectio. 3

An Ratio Ingeniti sit sola negatio, vel importet aliquid positivum?

S. Bonaventura in 1. dist. 28. q. 1. refert quosdam sensisse nomen ingenitus dictare positivum quandam rem relativam oppositam relationi geniti, sicut aequale denotat positivum relatum oppositum relationi aequalis, et dissimile positivum relatum oppositum relationi similis. Cui sententiae non nihil videtur favere ... positivum relatum ab Henrico ... q. 5. art. ... multi ... quorum aliquos attingemus infra.

2a Sententia docet innascibilitatem seu rationem formalem ingeniti ... Patris ... considerare ... in hoc quod a nullo sit et quod sit principium aliorum (atque) ideo in positivo et negativo simul ... in universali auctoritate et ... tali plenitudine ... meminit S. Thomas 1. p. q. 33. art. 4. et ... impugnat in solut. ad 1.

3. Sententia ait innascibile seu ingenitum importari de formali negationem ... quod Pater a nullo procedat, de materiali vero quandam positivam rem ... ut alij, et Pater Vasquez ... fundamentum. Unde negatio ipsa erit ... alijs quae ad modum incorruptibile, et in Sententia aliquorum infinitum ... meram negationem sed formaliter negationem important, materialiter rem positivam, ita P. Vasq. 1. p. disp. 140. c. 3. n. 11. P. Martinez disp. 53. de Trinit. sect. 2. n. 1. ... n. 16. et 17. at disp. 52. n. 6. P. Zuniga de Trinitate q. 33. disp. 9. dub. 2. toto num. ... P. Suarez lib. 5 de Trin. c. ...

n. 9. Alibi. tt. 4. de Trinit. Disp. 6. sect. 1. §.

Dico Dubium 2m. Utrum innascibilitas sit proprietas Patris.

Dicat Scotus. Claudit haec opinio quae seorsi spectando ... Defensimus ... cum Ratione Caritate procedere, ... innascibile seu ingenitus dicat formali negatione ... sed de mali et formali ... ac veluti radice importet aliquid positivum ... debeat esse aliquid quidquid sit ... positivum ... de quo dicemus inferius ... sed relativum ... simul ... singula ... permisit ... sit ...

... innascibile formali ...

Esse ingenitum improductum aut innascibile ... esse ingenitum ... non esse productum non esse nascibile ... est aliquid negativum ... improductum, aut innascibile formali ... non esse productum non esse nascibile ... non esse genitum non esse productum ... aliquid negativum ...

in equivalet in ... Nazianzenus orat. 29. ... de Theologia ... vox ingeniti ... expertus ... Eunomium ... Basilius tum alibi tum lib. 4. ... Eunomium ... scripsit ingenitum esse ... nec sui ... omnis causa. —

Ad hoc. 2. esse genitum productum aut natum formaliter aliquid positivum ... sit formaliter ... aliquid ... nativitate ... formaliter ... positive ... formaliter negativum ... formaliter per ... formaliter negativum, nunc ... positive ... formaliter negativum ... formaliter esse ingenitum ... esse genitum productum ... tollit formaliter esse ingenitum ... ingenitum et improductum improductum ... aliquid ... positive esse ingenitum, improductum ... auferre esse genitum et productum ... esse ingenitum, improductum

Di

dici de formali aliquid negativum.

Secundo. Si posito omni positivo, et ipso ablato

omni negativo non ponitur formaliter esse ingenitum, sed formaliter

esse ingenitum est aliquid negativum consequenter patiens, quia si forma-

liter esset positivum omni positivo posito utique ipsum poneretur

nisi forte dicatur involvere suppositum [illegible]

quod esse positivum sic positum [illegible] alia quod non sit genitum

positivum ingenitum. Antecedens probo, quia hoc ipso quod ponatur esse posi-

tivum, et ipse auferatur omne negativum ponitur esse [illegible]

genitum, ut patet quia positivum et tollitur negativum [illegible]

ingenitum, ut patet contradictorium [illegible] aeque stare esse

ductum ingenitum, ac sublata negatione [illegible] et genitum, ne-

quit stare, imo neque intelligi implicat contradictionem ingenitum [illegible]

posito omni positivo, et ipse ablato omni negativo non ponitur forma-

liter esse ingenitum sed ponitur tolli [illegible] alias [illegible]

mul esse formaliter genitum, et ingenitum esse formaliter [illegible]

importantium quod est impossibile.

Praesupposito igitur ad nostram opinionem [illegible]

quid dicatur ingenitum, non satis est non esse genitum, quod est terminus formale [illegible]

[illegible] Itaque negativum quod diximus esse formale importat de materiali

aliquid positivum. Videtur bona consequentia, si non posito toto formali

et negativo non ponitur ingenitum necessarium est importet de materiali

aliquid positivum. Alias [illegible] non esset positivum, et negativum, [illegible]

hoc [illegible] est formale [illegible] suppositum in antecedente. [illegible] quod

negationes vere implicant [illegible] non genitum et tamen non dicuntur [illegible] ingeniti

[illegible] et sincere ipse dicuntur incorruptibiles, et tamen dicuntur proprie

incorruptibiles quod non [illegible] convenit nisi quod ingenitum [illegible] incor-

ruptibile. Itaque formale negativum de materiali importat aliquid

positivum.

Secundo.

Sectio 6.

Impugnatio aliorum opinionum et nova confirmatio doctrinae praecedentis.

Circa praesentem sectionem tres opiniones tanquam sine quibus scilicet praecedens retulimus manifestum fiet verum esse verum etsi semel ostenderimus caeteras esse falsas quod in hac sectione probandum suscipimus nec aliis rationibus adversus has opiniones utemur quam illis ipsis quas P. Mont. usus est disp. 56. de Trinit. sect. 1. et Bonavent. et alijs. 1.a quae esse innascibilitas relatio opposita relationi genitoris, potentiae ipsius P. generare, quod non dari in Deo quatuor reales relationes contra Scotum et alios. Item secundum hac sectione quod innascibilitas non est esse innascibilis 4.a addit quintam, innascibilitas seu ingenitum. Sed innascibilitas non est esse ingenitum sufficit illa relatio quae relatio divina exigit illa persona realiter a se distincta, sed quinta illa relatio non habet personam realiter a se distinctam nisi quod non esset in Deo non solum trinitas sed quaternitas, quod adversus Gilbert. impugnabat Bernardus quod non dari innascibilitas. Maior est nota talis relatio quam sufficere ponit ubi supra dictum, alias non multiplicarentur personae ex suppositione relationum semel admissis quod relatio et tres possint identificari realiter, seu esse idem: Minor probo, quod personae quae ab illa relatione possunt realiter distingui sunt Filius et Spiritus Sanctus sed P. non ab illa non distinguitur, atqui nego personam Filij posse esse terminum illius relationis neque personam Spiritus Sancti quod in dictis de relationibus adaequatis in Deo tres eadem personae; neque non relatio Paternitatis respicit personam quam nec

qm respicit relatio spirationis, aut adversa atq; ideo si Filius e
trat relat. [illegible] Paternitatis, et Spus S. trat relat. [illegible] spirat.is
nequeunt iterum esse respectiue trat illius quinque relationes. 2°. qa
illa relatio non deberet ponendam realiter a se distinctis, qm posset
respicere: adde q si Filius et Spus S. respicerent relatione reali
et positiua ingeniti, et vicissim respicerent relat.e reali et
positiua ingenitoris, atq; ideo suggerit addenda esse 6: d.
Relatio nec patris. Forsan id movervit alios confirmatio,
P. Mont. dicit q 1a persona intelligitur ingenita prius qm
intelligebatur existere Filius et Spus S. et independenter
ab illis; 2°. nequeunt esse trat illius relat. ingeniti Filius, et
Spus S.

3a. relatio ingeniti ut opponitur passive produc-
timi (hac n. roe propria P.) debuisset deberet pro
ingenitoris ut opponitur activae productioni, ingenitor autem
hac roe acceptus chimera est, fuimenty in quid reale
ad [illegible] dici nequit trahi 6a. relatio [illegible] formalis
[illegible]

Has rones ex P. Montoia adducit. [illegible]
in q. [illegible] mihi [illegible] in aliqq calumnias
[illegible] in alijs propria supponant [illegible] aliena
Sed ut [illegible] accipere [illegible]
[illegible] confitiant; et caeterea [illegible]
in nullis forte placebunt.

[illegible]
Spiratio activa [illegible] constituit 1. personam [illegible]
[illegible] non esse distincta [illegible] a Filiat. et Paternitate
addit P. Mont. q Pma spiratio activa non debeat constare in vero
relat. sed constituit tamqm dist. relat. [illegible]

a
9

q. ee ingenitu e prias qm P. g. n. ... Paternitas Activus spirativ.
Ergo v. ita impugnare p dicq Sed ee priu n. e de conceptu ingeniti qua pcise ingenitu est. et per bnq ee ingenitq nec parcialiter claudit rig priq atq ideo n. consistit in formali plenitudine aut in hoc q dicit priq ceterorq ... Ans ostendo per hoc pcise per sonae ee ingenita q illi repugnaret produci aut generari et n. posset pducere aut generare q. prim productiva n. e de conceptu ingeniti qua pcise ingenitq e. Ergo Cons. q alias n. daret ingenitq, qm vel illi repugnaret produci, et generari si tn pducere n. posse aut generare.

Sectio 3. Dissolvuntur
Obiiciuntur aliqua

Obiic. 1o ... q ee ingenitq e pprietas P. Sed proprietas consistit in positivo ... ee ingenitq consistit in privitiva nimirq ... probat ostendo proprietas e perfectio illius cuius e pprietas. negatio autem n. e perfectio. ... proprietas n. e negatio sed quid positivq.
Rx. 1o neg. ... pprietatem consistere in positivo ... distinamus n. aliquas ee, q in negat. consistant ... 2o disting. minore pprietas sim mala q importat ee perfectio illius cuius e pprietas de minore attendendo duntaxat ... nego minore analiter acceptq.
Obiic. 2o. Pr et Filius distinguntur pprietatibus positivis, sed distinguunt per ee genitq et

in

et ingenitus est. quia ingenitus est proprietas positiva non mi=
nus quam esse genitus. Deinde esse ingenitus est dignitas per=
sonae. sed negatio non est dignitas personae. ergo esse inge=
nitus non est negatio. Probatur ita esse, quia Pater et Filius distin=
guuntur proprietatibus positivis, sed non illis solis, et distin=
guuntur proprietatibus negativis, imo divinae personae formaliter
distinguuntur negationibus identitatis et fundamentaliter tamen per
res positivas. Ad 2. quod addit de dignitate non multum di=
ficit, dico maximam dignitatem esse dare praedictis negationes
ubi ratione materiae importare dignitatem, hoc modo est esse ingenitus
cum debito carere ratione formalis.

Obiicit. 3. quidquid Deo convenit, vel est ad aliquid
vel ad se ex Augustino et Boethio. sed esse ingenitus Deo
convenit, tamen non est ad se, ut fatetur Augustinus lib. 9. de
Trinitate c. 6. et 7. [illegible]
esse autem ingenitus enuntiatur quia est ad aliquid, est relativus seu
relatio. At omnis relatio ad intra est positiva, ergo esse ingenitus
est res positiva. Resp. distinguendo 2. consequens, intellec=
tus de suo formali ingeniti loquitur de materiali non dubitamus esse
aliquid positivum quod est ad aliquid negative, quatenus non se,
sed aliud negat, ut de pluribus positivis, concedo cum quibusdam;
positive, nego consequentiam. Itaque esse ingenitus ad aliud
est tamen secundum formale et secundum materiale, hoc interiecto discri=
mine, quod secundum materiale est ad aliud positive, quia posi=
tivum est, et relativum; secundum formale vero, mere negative, quia
vere negativum est, et non relativa positiva, ut planius ex
praecedenti impugnando 2. 3.; nego n. de suo
materiali, sed de formali ingeniti loquebamur.

06.4°

Ob. 4º: Pr dedit ōia filio p̄ter ēē Pēm, ut ɔstat ex ɔcilio Florentino: ḋ. ñ cōicavit filio ēē ingenitū: gº ēē ingenitū ē ēē Pēm. Atqui ēē Pēm frālr ē aliqd positivū. gº ēē ingenitū frālr ē aliqd positivū. R̄. ōia positiva Pēm dedisse filio, p̄ter ēē Pēm, ñ ōia negativa; nā qd Pr ñ p̄ducat a filio ñ cōicat filio; et tn̄ negativē. Insup̄ dic ɔcilium sub illa voce ēē Pēm ɔp̄hendisse p̄prietates Pris, sive negativas, sive positivas; atq ideo p̄inde ēē ac si dixisset Pr ōia dedit filio p̄ter ea, quæ sūt p̄pria Pris.

Ob. 5º: ingenitū opponitr relative genito: ḋ. oppº relativa ē inter extrema positiva, et positivas p̄tāt. gº ēē ingenitū ē qd positivū. R̄t Pr Pp̄osito negando maiorē (intellectā de frāli ingeniti, ~~..~~ seu de ingenito p̄ frāli) credit.n. opponi ɔdictorie. Neq̄ nūc disputandū ē an negationes referant, seu an dentr relationes inter extrema negativa; satis hoc deduci p̄t ex iis, quæ late disputavi in p̄ramento relationis.

Ob. 6º: .l. illa negatio, quæ importat ingenitū, ē privatio, .l. pura negatio? Si 1ūm, gº Pr, q̄ ingenitus est, ē aptus generari, seu p̄ducibilis, et ge

nera

nerabilis. Probo cons. quia privatio est caren
tia formae in subiecto apto illam habere. Si dicas
2°, contra est; quia ut aliqua carentia privatio sit,
satis est quod subiectum illius secundum rationem communem, seu generi
cam sit capax formae, esto ratione differentiae specificae
sit incapax. Sic odium Dei, et actus intrinsece
mali habent privationem debitae rectitudinis,
quia secundum rationem communem actus habent privationem debitae
rectitudinis, quia secundum rationem communem actus habent
capacitatem rectitudinis, quamvis secundum differentiam specifi
cam dissonantiae ea capacitate careant: ergo
illa negatio ingeniti non est pura negatio.
Haec difficultas abire fecit
Doctores in varias sententias; alii enim dicunt
esse privationem, alii purum negationem, de quo
videri potest P. Montoia disp. 53 de Trini
tate sect. 3. Ego in eam partem inclino, quae di
cit esse puram negationem; tum quia ut aliqua ca
rentia sit privatio separata alicuius subiecti,
non satis est quod subiectum sit capax ratione alicuius partis,
sed oportet quod ratione nullius, si enim aliquid sit, quod faciat
absolute, et simpliciter incapax, reddit ca
rentiam absolute, et simpliciter, non privationem, sed pu
ram negationem, tum etiam quia privatio videtur impor
tare ex se imperfectionem, cum importet absentiam
formae debitae, vel aptae inesse subiecto; Deus autem
nullius est intrinsece capax, quo careat. Neque
do utrumque de privatione debitae rectitudinis in

actu

actu odii mihi placet, imo suo loco impugno.

Adversus 2ª pars nostræ opinionis id solum opponi potest, quod nihil positivum videatur esse, quod possit importari a voce ingenitus; nam vel illud esset absolutum, et sic omnibus personis esset commune, non speciale Patris. Si relativum, profecto esset primum productivum, siquidem esset relatio paternitatis, primum autem productivum non est ratio constituendi ingenitum, cum Pater possit intelligi productivus Filii, qui est genitus, quemadmodum Filius est genitus, et nihilominus productivus Spiritus sancti.

R. negando antecedens assumptum. Ad probationem suppone personæ duplex munus, seu dignitatem habere, nam 1º habet esse per se primum, et ab omni productione independentem. Deinde habet esse productivum aliarum personarum. Sub priori constituitur, et non sub posteriori, relativum Patris est nomen ingeniti, et radix negationis, quam diximus esse formale. Quod si dicas hos conceptus non distingui intra distinctionem personæ ex parte obiecti, dicitur esse eandem indivisibilem formalitatem, omnino, nam ad diversas rationes satis est diversitas connotati; materialitatio enim, et infinitatio formalissime sunt idem quoad conceptum internum, et tamen qua materialitatio, seu inquantum materialitatio est non se tenet ex parte formæ, nec quum infinitatio se tenet ex parte materiæ. Eodem modo. Et relatio productivi in Patre, et relatio personæ sint intra eandem formalitatem, non qua constituit personam

produc

pductiva ē male ingeniti, ·d· quamvis illa consti
tuit p se 1ª, sub qua et cum p se erit requisita
et pª prii, ut conditio ad pductionem ipsius.

Questio 23

De iis, quę spāli spectant pse Filii

Sectio 2ª.

Qui negaverint relationem Verbi ēē psālem, et ppriam Filii.

Ex dictis q' pręcedenti sa tis constare pē n minus ppriū, et spāle ēē 2ª pse ēē Filium, et genitum qm ē 1ª ēē Pris, et inge nitum. Cum n 2ª sit correlativa 1ª eo ipso q' ppriū sit 1ª ēē Pris nu solius 2ª, ppriū erit 2ª ēē Filium, et genitum, nisi forte dicas eam 3ª gnari, q' ēē falsum ex alibi ostensis facile constat. Qtn n dis putandum ·d· supponendum hoc, ulterius q' inqui rendum anst Pri ppriū ē ēē ingenitum, ita Filio ppriū sit n solum ēē Filium, ·d· ēē Verbum. Et quidem n p methaphoram, ·d· in tota ppriet, et rigore.

1º Alogiani, quorum meminere Aug hęresi 30, et S Epifanius hęresi 51 nega runt Verbum in diīs, unde ab Epiphanio appellati sūt Alogiani, quasi sine verbo. Ne tn eorum error patenter convinceretur, evan gelium Ioannis, eiusdem q' Apocalypsim repudi arunt. Q· et ob eandem cam epistolas Ioan nis negasse testatur S Epiphanius. Hancautem

hęre

hæresis, quæ videtur derivata a Porfirio gentili, refutat Castro lib 4 adversus hæreses, et ex RR^{is} alii.

2º Nestoriani asserebant Verbum esse personam distinctam a ~~ver~~ Filio Dei; atque ideo Filium Dei non esse proprie, et personaliter verbum, ut constat ex consilio Efesino, quod est generale 3um, ex S Cirilo Alexand in epist, et aliis opusc. Quem errorem hausisse Teodorum Mopsuestenum damnatum in 2a Synodo Constantinopolitana planum est; videatur collatio 8 huius synodi canone 12.

3º Sabeliani non aliter Deo verbum adscribebant, quam hominibus, atque ideo aiebant esse aliquid mente conceptum, et quemadmodum hominem cum sua sapientia non dicimus duos, sed unum hominem, ita Deum cum suo verbo non duas, sed unam personam asserebant. ita refert Athan orat contra gregales Sabeli, et Basil homil 23 adversus Sabelianos. Sed et addebant, satis convenienter ad suum errorem, toties verbum de novo produci, et gigni, quoties Deus loqueretur.

4º Eunomius contendebat Filium non esse Sanctum ex Patre, neque internum, aut insitum Patri verbum; sed eatenus dici Verbum, quoniam Patris verbum audiens nobis enuntiabat, quemadmodum sanctificatio dicitur quæ sanctificat. ita refert S Cirilus tum lib 1 Thesauri c 4, tum lib 1 in Ioan

c 4

c 4, et 7. Eundem errorem nro tempore am
plexi sunt heretici transylvani Franciscus David,
Gregorius Blandrata, et non nulli alii asseren
tes Xptum appellari verbum, aut sermonem Dei,
quia eius mentem nobis enunciat.

D. permissis aliis pluribus he
reticorum figmentis, sic sensit Origenes in e
vangelium Ioannis lib 2 Filium appellari Ver
bum methaphorice, et per translationem, non secus ac
dicitur Lux, ostium, lapis angularis, et agnus,
Cui sensit Ricardus Victorinus lib 6 de Tri
nitate c 22, et 23. Videntur favere verba
Epifanii heresi 73 (quae tamen a P Montoia benigne
declarentur.) addit vero Origenes lib 2 operis nunc
citati solum Patrem esse per se Deum, et verum Deum; Verbum vero esse
Deum tanto inferiorem quanto creaturae, et hae inferio
ra distant a Deo. Neque nunc expendendum est an
haec fuerint ab hereticis asserta.

6º Durandus in 1º dist 27 q 3 exis
timavit Verbum in divinis esse quid essentiale, non autem personale,
atque ideo 2e personae per solam appropriationem convenire. Quod
ita interpretatur P Baz, non quod intelligat per ap
propriationem convenire eo modo, quo omnia, et essentialia sem
pe accommodantur personis, ut nomen amor appropri
atur 3e personae, essentialia non proprie conveniunt personis, quibus
quae appropriantur. D. intelligit nomen Verbum ap
propriari filio per quandam similitudinem, eo quod
illius productio, quamvis non sit per intellectum, ut ipse Durandus
putat

putat, é prior origine q pressio p voluntẽ,
atq in hoc assimilatr press. p intty, et filiq
in hoc mō procedendi similis é Verbo.

Sectio 2ª

Róẽ Verbi éé psālẽ, et ppriam filii.

Hęc sic intellecta, ut intelligi
dét, de Verbo pprie, et ñ p methaforã, simi
tudinẽ, aut translatiõ (ut cy accipitr p acta
diā intellectꝰ, pobrō dicto, l. p imperio vo
luntatis) ñ soly é apud me certa; s. apud
PP.es, et DD.es cóis. Illã tuent P. Vaz 1 p disp
141 c 3, P. Posito tomo 1 q 34 art 2, et 2
dicto 1º, et 2º, P. Zuñiga de Trinitr q 34 dispq
dubio 1, Albiz 1 p tractā 4 de Trinitr disp
8 sectꝰ 2, P. Mont disp 55 de Trinitr sectꝰ 4,
juncta disp 57 sectꝰ 2, (imo sectꝰ 4 nº 5 dicit
oppositũ éé errorẽ p eodẽ referens Ps. Mo
lina, et Ps. Torres) P. Suar lib 9 de trinitr
c 2, et 3, P. Valencia tomo 1 disp 2 q 8,
quę é de psā filii, puncto 2, S. Thomas
1 p q 34 art 1 corpꝰ, et art 2 corpꝰ.

Pbr 1º ex sacra pagina, nã
Ioannes cũ in sui evangelii 1 capite vellet
hóibq exponere divinitẽ filii sic intonuit
In pīō erat Verbũ, et Verbũ erat apud
Deũ, et Deẽ erat Verbũ. Si autẽ nō en Ver
bũ ñ éét ppriũ, et psāle filii, s. cóe, aut
methaforicũ, haud plene, et sufficienter

nobis

nobis exponeret divinitatis illius, cum nomina
communia, et metaphorica diminuente, eius ful
se explicent spiritualis personas. Est ergo nomen spiritua
le Filii.

Item, quia eodem cap. dicitur quod Verbum
caro factum est, seu incarnatum: atque sola per
sona Filii facta fuit caro, seu incarnata: ergo
Verbum est nomen proprium solius personae Filii, cum sit
proprium solum illius personae, quae fuit facta ca
ro, seu incarnata. Addit P. Mont. absur
dissimum fore quod duo mysteria adeo praestanti
ssima, qualia sunt divinarum personarum distinctio; et
unio personae hypostatica unio cum carne do
cerent nomine metaphorice significante personam divinam,
non secus ac si Ioannes dixisset agnus caro factus est, vi
tis vera facta est caro.

Probatur 2o ex 1a Ioannis, ubi habetur
tres sunt, qui testimonium dant in caelo, Pater, Verbum,
et Spiritus Sanctus. In quorum ponderatione duo obser
vat P. Mont. 1um quod non poneret Verbum in
ter Patrem, et Spiritum Sanctum, nisi tanta proprietate foret
Verbum, quanta Pater est Pater, et Spiritus Sanctus est Spiritus Sanctus.
2um, quod ea dictio tres significat distinctionem personarum, et ea
rundem nomina; atque ideo debuit esse nomen propri
um singularum, quod illis attribuit, ut sic designa
rent, ac distinguerent. Clarius adhuc hoc
exprimit Apocal. 19, ubi loquens Evange
lista de Filio Dei dixit, et vocabitur nomen

eius

eius verbum Dei.

Probatur 3º et SS PP.bus 1º S. Cirillus Alex lib 7 thesauri c 2 ita ait Verbum Ioannes Filium appellat, et hoc nomen quasi proprium eius et ipsius esse Filii maxime significativum elegisse videatur. Et rursus nec est aliud quam Verbum Patris, quam Filius. Nec minus perspicue S Athan orat 2 contra Arianos eo ipso, quia verbum, Patris eum esse Filium, et Filius est Verbum Patris, et orat 3 nisi sit Filius, Verbum non fuerit; et si non sit verbum, non etiam Filius fuerit. Accedit Basilius lib 5 contra Eunomium sect 11 sic inquiens Dei Verbum Filius est. Imo Aug lib 1 de Trinit c 6 dicit manifestum esse quod Verbum Dei Filius Dei unicus sit. Ac in sequentibus libris saepe repetit Patrem non esse Verbum, Filium vero esse Verbum, sed non Verbum de Verbo. Non tamen omittam quae lib 6 c 2 scribit. Ait enim Verbum solus Filius accipitur, non simul Pater et F. tanquam unum Verbum. Sic enim verbum, quomodo imago; non autem Pater et F. simul ambo imago, sed Filius solus imago Patris, quemadmodum et Filius; non enim ambo Filius.

Et potest urgeri haec veritas ex sacris scriptis, nam Nicenus lib 2 ex illis verbis Ioannis cap 1 Verbum erat apud Deum, infert Verbum esse perfectum perfectum ex perfecto; Deus enim est, non pars, Filius, sed perfectus sicut et Pater. Idem quod docent Episcopi in professione fidei, et 2a synodus Antiochena in professione fidei missa ad Paulum Samosatenum,

et sa

et facet Constantinopol. 2, q^d é generales, collat^e 2, ac Calcedonense act^e 5.

P^i 4° róe: si nóen Verbũ ñ éét pṗale et ppriũ Filii, ñ minꝰ pprie ac vere diceret P^r, aut Spũs stũs factꝰ caro, qz Filiꝰ, seu Verbũ: atq hoc s^e errore in fide dici ñ potest pprie ac vere, cũ neq P^r, neq Spũs stũs factus fuerit hó, aut assumpserit carnẽ: g^o. Sequel lq pbo, q^a de fide é Verbũ factũ fuisse carnẽ, x^a illud Ioannis 1 Verbũ caro factũ é: g^o si éé Verbũ ñ é ṗpãle, et ppriũ Filii, ó. cóe P^i, et Spũi Sancto, q^d q^d de Verbo pprie, ac vẽ dĩ, di ci poterit de P^e, aut Spũ stõ.

Sectio 3^a

Ex conditionibꝰ requisitis ad Verbũ mentale denuo pĩ doctrã sect^is precedentis.

Certe si pbaverimꝰ in solo Filio concurrere óes cdit^es ad Verbũ mentale requisitas, ñ v^o in P^e, aut Spũ stõ, planũ erit róẽ Verbi éé pṗãlẽ et ppriũ Filii, ñ cóẽ P^i, aut Spũi stõ, siquidẽ éé pṗãle, et ppriũ alicuiꝰ psẽ nihil aliud é qz ita ei cpetere, ut nulli alteri cpetat. Videamꝰ g^r quæ cdit^es requirant ad Verbũ ut firare possimꝰ p nrã sũ efficax argũ:

Óes potissũ requirunt, ut p terea alias valde cóes, et generales, 1^a q^d immãte Cõtaut nec mente, et siderat^e nrã

queat

queat hoc separari a sū verbi) dicat ex pss obū. Hanc sdit supponunt rq Pši q} Theologi ut videre é apud P Mont disp 38 de Trinit sect 2 nº 8, et late explicant S Aug lib 15 de Trinit cap 15, et S Anselmo in Monologio cap 32. Et q adiungi possent alii ex PP^bq rq S Thoma.

2ª qd sit immāte procedens p intt, seu mentē. Est et hęc sditio recep tissima apud DD^es, et tradit a SS PP^bq, nq Basil homilia 26 ccª illud 2^s Ioannis in prin cipio erat Verbū ita ait cur Verbū? ut qd ex mte procedit ostendit. Qd adeo vq pu tat Athan epist de sā Dionisii cª Arianos, ut dicat Verbū pmanat mtis nominari venit, et qª nālissima é hęc pmanatio ap pellavit S Damasc lib 2 fidei c 8 Verbū nāle mtis germen. Accedit Aug lib 9 de Trinit c 27 sic inquiens ipsa ostendit sibi Verbū suū é inte, qd de scia sua gignit. Clarig tñ The odotq Ancirę Episc homilia 2 de natali Dñi (het tomo 6 in scilio Ephesino c 20) ubi ita scribit Dū scriptura Verbū nominat, sols na tivitatis ipsis impatibilitat p hoc insinuat, nq et humana quoq mens citra patibilitat Ver bū suū generat. Et inferis, nq et suū quoq Verbū mtis suę ples é. D. et conc Nic lib 2 in 2 respons p Leontiū sic ait per sitimdines

inte

interiores accipe documentum: verbum tuum, ut et cuius nomen, plativum est, gignit autem insecabile, et ex mente

3° quod importet relationem realem ad dicentem, seu loquentem; connotat enim dictionem, seu locutionem principii producentis. Patet hic conditio, tum ex communi DDrum; tum ex SS PPum. Aug. in lib 5 de Trinitate c 13 ita ait relative dicitur Filius, relative dicitur et Verbum et imago; et in omnibus his vocabulis ad Patrem refert. Et lib 7 c 2 iterum ait ut Filius ad Patrem refertur, non ad se ipsum dicitur, ita Verbum ad eum, cuius est Verbum, refertur. Ac 3° ibidem, non eo Verbum, quo sapientia, Verbum enim relative, sapientia vero essentialiter intelligit. Eadem perspicuit S Ansel c 37 Monologii Verbum, inquit, hoc ipso, quod Verbum est, aut imago, ad alterum est, quia non nisi alicuius Verbum est. Concordat S Th. in his orat. Catechetica c 1 sic loquens Verbum est aliud ab eo, cuius est Verbum, namque hoc quoque est aliquo modo ex iis, quae dicuntur relata ad aliquid. Mitto Athan. lib de decretis Nicenae Synodi, Cirilum Alex lib 1 Thesauri c 2, et alios.

His positis, sic arguo: illi soli competit ratio Verbi, in quo praedictae conditiones concurrunt: sed in solo Filio, et non in Patre, aut Spiritu Sancto praedictae conditiones concurrunt: ergo soli Filio, et non Patri, aut Spiritui Sancto convenit ratio Verbi. ergo esse Verbum est personale, et proprium Filii nequaquam commune Patri, aut Spiritui Sancto. Maior patet;

nam si

nã si ad Verbũ nãriæ óio ss dictæ rdites, id so
lũ poterit ẽẽ Verbũ, qd eas habuerit; aliás, si
absq illis aliqd ẽẽt Verbũ, ñ essent nãriæ, cª sup
positũ.

Minor, in qua ẽ difficultas, os
tendit: nã in 1is Pr ñ solũ ñ pcedit immãte
ex mente, s. neq absolute pcedit, cũ sit pria
óio improducta. Insup neq dicit relatẽ realẽ
ad loquentẽ ipsũ, seu dicentẽ, siquidẽ neque
Filius, neq Sp9 st9 illũ dicit, aut p eũ loquit.
go pdictæ rdites ñ reperiunt in Pr. Rursus neq
reperiunt in Spũ stõ, tũ qª hic ñ ẽ immãte exp
sio, et repñtato, s. amor; pẽ n. mte recipi pria
Sp9 sti, quẽ dicat immãte expsũ, aut eũ immã
te exigat. Deinde ñ pcedit Sp9 st9 immãte p
mentẽ, s. p amorẽ, et essẽ, ut iã ostendi, ac
tandẽ ñ dicit relatẽ ad dicentẽ, seu loquentẽ,
ut dicens et loquens ẽ, siquidẽ neq eo locunt
Pr, et Filius, neq illũ dicunt. go in Spũ stõ ñ reu
riunt pdictæ rdites.

Pbem9 mõ cõvenire Filio. Qd
ex dictis haud difficile pbari pẽ. Nã Filius ex
p prio seu prali petit hẽre immãte exp
sũ. Deinde pcedere immãte ex mte saltẽ
ut prio cõcreativo, siquidẽ petit ut ei cõi
cet immãte intellectio, ac tandẽ dicit im
mãte relatẽ ad loquentẽ, seu dicentẽ; cũ
illũ dicat ad Prẽ ut pducentẽ rẽ, cũ expse,

seu

seu eis immanata, et fr̃ali cōicat[l] intellec
t[is]. g[o] in Filio, et quidē solo, inveniunt[r] p
dicta ↄdit[es], ei q̃ ↄveniunt. Adde; q[o] in Deo
aliqua pt[a] ẽ ppriẽ Verbū. g[o] si neq̃ P[r], ne=
q̃ Sps sts ẽ ppriẽ verbū, ut ostensū ẽ, solius
Filii pprium erit ẽẽ Verbū.

Superat hic inquirere an Fi
lius ita sit Verbū, ut ↄcs Verbi sit ipsissimus,
q ↄcus Filii, et ↄcus Filii ipsissimus q ↄcus Ver
bi[l] an n̄, ꝯ. ita sint separati, ut neq̃ unus
ↄcs includat aliū, neq̃ ẽ ↄverso, aut saltē n̄
mutuo se includant, nec sint ōio, et adeq̃ue
idē[l]. Verū de hac difficult[e] ↄmodius dicemus
sect[e] 2, nunc ad obiect[es] expediendas pgamus.

Sectio 4[a]

Argumentat[r] adversa ps, et nr̃a rẽt.

Obiiciunt 1[o] adversarii Stū Ba
sil, q lib 5 7[a] Eunomiū c 22 sic ait. Dei quip
dē Verbū Filius ẽ, Filii autē Verbū Sps; cui
adhærens Idacius Hispanus lib adversus Vari
mandū dixit Verbū Dei P[ris] Filius, Verbū Dei
Sps stus, et utrq̃ pbat ex illo ad Ephesios
6. gladiū Sps, q ẽ Verbū Dei. g[o] 1[o] Verbi n̄
ẽ ppria, et pt[a]lis Filii, siquidē eī ↄvenit
Spui sto. R. ex divo Thoma 1 p q 34 art 2.
De verit[e] q 4 art 3, et opusc 2 ↄ[a] errores Græco
rū c 12, et ex cōi Theologorū Stū Basiliū, et
Idaciū methaphorice, sive, ut alii loquunt[r],

sign

logr de obsinpprio, seu de illo ablã ẽ sap̃ â ex. ali. x.[i] Mart.

figurate appellare Verbu Spu stu, nẽ quemadmodu Verbu diu procedit, et emittit a pra Pris, ut eius mu, et voluntas ad intra manifestet, ita Spus stus procedit, et emittitur a Filio, ut mu Pris, et Filii ad extra fidelibus manifestet; 2a, illud Ioannis 15 quem ego mittam vobis a Pre, ille vos docebit etta. Et 16 ille me clarificabit qa de meo accipiet, et annunciabit vobis.

Obiiciunt 2o: dia procees sunt immante per nos, n per intus, aut voluntas. go n e pprius, et prale Filii ee Verbu. Prot cea; qa si eet, utique illius procesio eet immanente per intus, cu Verbi pprius sit procedere immanente per intus. R. falsoties supponere Durandu in argo; sic n. dia procees n solu immanente per nos, d. et immante per voluntas, et intus, lt cu hoc discrimine qd nd (stricte accepta) se het ut prius poductivu, intus, et voluntas ut prius cocativu. Cte nego enthimematis ans.

Obiiciunt 3o: Verbu mentale redit per loquentes pillud fiali intelligentes: d. Filius n redit Pes fiali intelligentes. go Filius n e Verbu mentale Pris, atque ideo falso diximus ee pprius, et prale Filii no en Verbi. Minor videt apud DD costans, cu costanter admittant Augustinianas

illas

illa ppt lib 1 retractat c 26 P^r n e sapiens sapia genita retractannis opposita, qz docuerat 83 quætionu quæst 23. Ptergz q P^r hēt intellectu prius qz pducat filiu, atqz ideo supponit intelligens independenter a filio. Maior experia et rōe ostendit. Experia quidē, q semp cū mentali loquimur experimur, n alia, ḋ ea ipsa, quæ loquimur, fmali scire. Rōe ēt q cū Verbu sit fmalr intellectio, idē erit fmalr hēre intellectu, et hēre Verbu. hēre autē intellectu, et ēē intelligens ēē fmalr idē, et et hēre verbu, et loqui. q loqui, et ēē fmalr intelligens idē ēē; atqz adeo et verbu mentale redit loquentē, et redit fmalr intelligentē.

R maiorē hēre verū in verbo creato, q cū sit se toto fmā intelligendi, nec aliud includat se aut virtr distu, ab intellectu, ē ipsa intellectio, et cōnter n supponit aliunde psā, quæ p ipsu loquir, intelligentē. Verbu v diū, cū n sit se toto fmā intelligendi, ḋ ultra fmalē intellectu includat psalitē, et relatē virtualr ab intellectu distās, supponit aliunde psā, quæ loquir, intelligentē, ut p intellectu essalē, quæ n ē Verbu, et cōnter P^r n redit intelligens p verbu, ḋ talis supponir p intellectu ad pductu Verbi. Unde, si accipiat maior de ōi Verbo tam creato qz increato, sine

discri

discrimine falsa ē, ac proinde neganda. Neq oppositū evincit experiā, quæ in nobis solū versat circa verba creata ideo diversa a dicō, ut sect. sequenti patebit.

Obiiciunt 4°: quinq intelligit (verba sūt S. Thomæ 1 p q 27 art 1) eo ipso qd intelligat producit aliqd intra ipsū, qd ē conceptio rei intellectæ ex vi intellectiva proveniens, et dr verbū. Cui consonat Aug lib 9 de Trinit. c 12 mens cū se ipsū cognoscit, sola parens ē notitiæ suæ. Idē docet Ans in monologio c 32, et S. Fulg lib 3 ad Monimū c 7 ad mediū. S. oēs psæ diæ intelligunt. ergo oēs producūt verbū, atq ideo hēre verbū ē cōe oībus psis, et n̄ proprium unius. R. negando maiorē, qd univālr accepta falsa ē (nec sic eā accipit divus Thomas) maioris tn̄ da sitis grā illa disquē ōis psā intelligens intellect finita producit aliqd intra se, qd ē verbū, secdo maiorē, intellect infinita n̄ a se producta, S. aliunde cōicata, nego maiorē. P. quidē intelligit priusq producat Filiū, S. qa intelligit intellect infinita, et a se improducta, n̄ eo ipso producit verbū antequ producat Filiū. Filius et et Spūs stā te intelligant, qa id sit intellect infinita, et n̄ a se producta,

S. a

-d. a p̄sā P̄ris cōīcata, n̄ eo ipso q̄ʳ intel-
ligant, p̄ducunt verbũ. Et q̄ᵈ pl⁹ ē,
si De⁹ se solo p̄duceret in creato intell.
intellect⁹, creat⁹ intell⁹ intelligeret, ut
ego opinor, -d. n̄ p̄duceret verbũ; q̄ᵃ
p̄cise intelligere n̄ dicit p̄duct⁹, quũ
dicit verbũ, -d. l̄re f̄rāli intellect⁹
mō p̄ducta sit, mō imp̄ducta, mō a se
habita, mō ab alio accepta; abstrahit
n. ab his ōīb⁹.

Obiciunt 3º: dicere, seu lo-
qui n̄ ē p̄sāle, aut notionale. q̄º neq̄ verbũ; p̄p̄
tᵃ q̄ utrunq̄ erit q̄ᵉ essāle. Cōa tenet, q̄ᵃ n̄ ē min⁹
p̄sāle in P̄re dicere, q̄ʒ in Filio ēē Verbũ. Ans p̄i,
q̄ᵃ act⁹ notionalis n̄ reflectit sᵃ p̄s̄q̄ p̄ducent⁹,
nec transit ad creās (hinc n. nascit q̄ᵈ P̄r n̄
dicat generare se, aut creās, nec Filiu⁹ spira-
re se, aut creās) atq̄ P̄r dicit se, et creās, lo-
quit se, et creās: q̄º dicere et loqui n̄ ē p̄sāle,
aut notionale.

R. negando ans: ē n. p̄sāle
P̄ris (si dicere accipiat in fieri, ea rōe, qua
dicim⁹ internũ) n̄ min⁹ q̄ʒ verbũ ē p̄priũ,
et p̄sāle Filii. Ad p̄bat⁹ disgūo maiorē, act⁹
notionalis n̄ reflectit reali, et rōe sui sᵃ
p̄s̄q̄ p̄ducent⁹, ɔcedo maiorē: intentiona-
li, et rōe tīi, nego maiorē. disgūo et mi-
norē: P̄r dicit se reali, et dicit verbũ, nego

ma

maiorq: intentionali, et róe Verbi a se
pducti, scedo minorq. Duplex é mq dicen
di: alter pmq fieri, q é realis, et csistit
in hoc, qd sit realis pductio Verbi; alter
in facto róe tri pducti, q mq é intentiona
lis, et csistit in hoc, qd verbo pducto ex=
primat; seu repsentet id, qd di. Priori
mó ñ reflectit dictio sa Ps, aliás Ps se pdu
ceret tanq Verbu; nec transit ad creâs, ne eas
sibi pducat ut verbu. Reflectit vo sa Ps,
et transit ad creâs posteriori mó, qa verbo p
ducto, Ps exprimit, et creâ repsentant.

Obiiciunt 6o: si Deus éet unica
psâ, et ñ triplex, hêret verbu ñ reali pduc
tu, d. a se reali indistu. qd et mó hêt. atque
ideo éet Verbu ñ é pprium psê pducentis. Rêr
Pr Mont in ea hypothesi unu e duobs éé
admittendu, aut Ps ñ loqui, et carere
verbo, aut Verbu futuru qd creatu, et re
ali distu (quqadmq in nobis) tametsi ñ
éé psâ. Cd si insres eo ipso futuru increa
tu, qd éet Verbu Dei, quo interne loque
ret; scedit utrunq sequi, nempe qd esset
creatu, et increatu, qa hypothesis inclu
dit cdictioê in adiecto.

Obiiciunt 7o: Verbu, qd foris
sonat, signu é Verbi, qd intus latet, ut do
cet Aug lib. 15 de civit c 22, qo Verbu exter

nu

nũ Dei ē signũ interni, q^{d} intra eundē
latet. D. externũ n̄ ē p̄sãle, et p̄priũ,
d. cõe õib^{9} p̃sis. g^{o} nec internũ, cuius est
signũ ē p̄sãle, et p̄priũ, d. cõe õib^{9} p̃sis.
R. ét Albiz in nobis quidē verbũ externũ
éé signũ interni, q^{a} dicit ordinē ad intel
lectũ, quæ verbũ ē, in diũs v^{o} n̄ ita, d. est
signũ intellect^{us}, quæ ut sic p̃cise n̄ est
verbũ.

Obiiciunt tandē: si n̄ óes p̃s
verbũ sĩ, nec p̄ducunt verbũ, aliqua carẽt
éét muta: nulla autē p̃t éé muta: g^{o} óes
sĩ, l. p̄ducunt verbũ. Min. ɔstare videt,
tũ ex PP^{bus} id tanquã absurdũ colligentib^{9}
adversꝰ negãtes verbũ, tũ ex eo q^{d} id impor
tet defectũ, et impfectũ. Minorē p̄bo, q^{a}
p̃sã éé mutã, et n̄ posse loqui videt in
idē coincidere. R. negando maiorē PP
ter rõẽ assignatã in superioribꝰ, ubi osten
dimꝰ n̄ éé idē n̄ posse loqui, et éé mutũ,
cũ lapis n̄ sit mutꝰ, q^{vis} nequeat loqui.

Dices: si Deꝰ n̄ hérét verbũ,
nec ad intra loqueret, Deꝰ éét impfectꝰ,
g^{o} si aliqua p̃sã in diũs nec éét verbũ, nec
ad intra loqueret, utiq; illa éét impfec
ta: g^{o} ut nulla impfecta sit, óes dẽnt
éé verbũ, et óes dẽnt loqui ad intra.
Unde n̄ erit p̃sãle éé verbũ. R. n̄ óe id,

q^{d} se

q^d requirit ut Deus imperfectus n̄ sit, re=
quirit ut n̄ sit imperfecta p̄sā, si n̄ Deus
ōiō ēēt sterilis, et ad intra infœcundus,
plane ēēt imperfectus, ut facile ɔstare p̄t
ex iis, quæ alibi tradidimus; et tn̄ Sp̄us
stus n̄ ē imperfectus, etsi infœcundus sit, et
ad intra sterilis. P̄terea ex ipsa ɔstitu
tio ~~Tri~~ Trinit^is ɔstat ad hoc ut Deus
p̄fectus sit debere ēē trinum, nec tn̄ requi
rit q^d sit trina quælibet p̄sā, imo ēēt
imperfectio Dei, si quælibet p̄sā ēēt trina.
Eodem pacto lt sit p̄fectio Dei hēre Ver
bum, et loqui, n̄ ē p̄fectio cuiglibet p̄sāꝝ
ēē verbum, et loqui. Unde a s^nio sū lt ēēt
imperfectio Dei n̄ loqui, et carere Verbo, n̄
ē imperfectio cuiglibet p̄sæ n̄ loqui, neq ēē
verbum, s. illius solum, cuius id ē p̄sāle, et p̄
prium.

Sectio 3^a

Convenientia Verbi creati cum increa
to, et utriusq differentia.

Haud satis p̄specta erit quid=
ditas Diī Verbi, nisi illud cum creato ɔferamus,
et ɔtrum inter se ɔveniant, aut a se differant
expendamus. Neq hic ullatenus dinumerare
debemus omnia illa creati, et increati, quæ p̄
ōes p̄fect^es diuīs, et res creatas vagant, s.
sp̄ales alias ad rāles utriusq Verbi ɔcept,

spec

spectantes ponderabimus.

Conveniunt 1° in hoc q^d neant ex- pres̄, tam n. creatū q̄ increatū exprimit objectū, cū sit, aut clandat similitudinē inten- tionalē, aut fōalē repsentat̄ illius. 2° in hoc, q^d dicant relat̄ realē ad loquentē, seu di- centē; nequit n. intelligi Verbū, quin in- telligatur alicuius ēē Verbū, ut n. recte S Nisse- nus orat^e Catechetica c 1 dixit Verbū é aliquo mō ex iis, quę dnt relata ad aliq; n n. ēēt verbū, si n ēē Verbū alicuius. Idē sensit Aug lib 5 de Trinit^e c 13, et S Ans in monologio c 37. 3° in hoc q^d distingu ant realr a loquente, nā, ut optime i dē Nissenus, Verbū é aliud ab eo, cuius é Ver bū. 4° in hoc, q^d procedant, seu pducant a loquente; s^c pduct^e n. nequeunt nisi ro̊e Verbi alicuius. Unde S Athanasius lib de decretis Nicenę synodi colligit Verbū diū a P^e ēē ex eo q^d illius verbū sit, n mi nus q̄ ex eo q^d Filius illius sit. Sive eū, ait, Filiū dixeris eo ipso nūāli eū ex P^e declarave ris; sive eū ro̊e, sive Verbū Dei cogitem rursus eū ex illo ēē sine ulla dūa cogitaveris. 5° in hoc, q^d in loquente maneant, aut sint (sermo é, ut dixi, de Verbis mentalibus, n de vocalibus) a liás n ēēt interna locutio, d. externa. Etinsup q^a cū utrumq Verbū importet cognitē, quę ex nā sua petit ēē intra m^tē, ratione ro̊e illius Verbū erit in mente loquentis.

Diffe

Differunt v° in hoc, q° Verbũ creatũ ē cog° p̄ducta, increatũ n̄ ita; q̄a p̄ductio diī Verbi n̄ t̄ia̅t ad cognit̄, s̄. ad relat̄; at p̄ductio Verbi creati immd̄te t̄ia̅t ad cognit̄. 2° in hoc, q° Verbũ diũ ultra intellect̄ dicit relat̄ virtualr̄ distã, et extra lineã intellect[is]; verbũ v° creatũ n̄ ita, s̄. rel° trancendtalis, q̃ dicit, claudit in ipso f̄r̃ali, et virtualr̄ ita̅ intlect[is] creati, quã dr̄ verbũ. 3° in hoc, q° verbũ creatũ se toto ē f̄ra̅ intelligendi, et eo reddit intelligens subiũ, q° loquit, Verbũ diũ n̄ sic, nã ultra totã f̄rã intelligendi addit relat̄, quã n̄ reddit intelligens P̄[r], q̃ loquit. 4° in hoc, q° verbũ diũ n̄ disguit adeq̄ue, et totalr̄ a loquente, seu p̄ducente, verbũ creatũ, totalr̄, et adeq̄ue; nã cog°, q̃ claudit verbũ diũ, idẽtificat realr̄ cũ P̄[e], et solũ disguit altera, ut ita dicã, p̄te, nempe rel°; cog° v° verbi creati, et q̄d q° ē realr̄, realr̄ disguit a p̄ducente, seu loquente. 5° in hoc, q° verbũ diũ n̄ ē in loquente p̄ realẽ unī̄, s̄. p̄ idẽtit̄ in adeq̃ quã r̄ōe cognit[is]; at verbũ creatũ p̄ uni̅ recep t[is]. 6° in hoc, q° verbũ diũ n̄ dicit realẽ t̄ũ ad obtã, quã ex p̄rio eorũ ē, verbũ creatũ illũ dicit, cũ ōis cog° creata relat° reali trancendtali respiciat obtã; increata v° n̄ ita, s̄. ad summũ, t̄ũ r̄ōis, ut P̄posito, Heri., Mont, et alii volunt, nos q̃ suo loco late ostendemq.

His addit 1[o] discrĩ Albiz ĩ p̄ tractãu 4 de Trinit° disp 9 sect° 1, v[t] verbũ creatũ ēē quo dicens f̄r̃ali sibi loquit, et f̄r̃ali sibi manifestat obta; verbũ v° diũ n̄ ēē, quo sibi f̄r̃ali loquit, s̄. q° loquit, nec quo sibi f̄r̃ali manifestat obta, s̄. ipsi verbo. Subiungit q̃ n̄ nulla de auditione,

quã

quæ commodius attingemus sect. sequenti, et ex aliam partem utilia ad doctrinæ superioris maiorem intelligentiam.

Ex quibus omnibus facile deducere erit discrimen intellectionis a Verbo. Intellectio enim ex suo conceptu nec dicit relationem realem ad intelligentem, nec realem distinctionem ab eo, nec connotat realem productionem; verbum vero tria illa dicit. Quod si intellectio in creatis concurrit cum verbo, materialiter quidem est, atque per accidens ratione sui intellectionis ut sic, cum in Deo salvetur propria ratio intellectionis absque distinctione ab intelligente, absque reali productione, et relatione.

Quod si petas discrimen verbi vocalis a mentali creato: dicendum est quod vocale prius auditur, et per auditum videtur, quam obiecta, quæ ipso dicuntur; mentale vero non sic, cum prius obiecta percipi soleant mentali, quam ipsum Verbum, imo sæpe audiuntur, seu percipiuntur obiecta, verbo non audito. Huius ratio est quia verbum vocale est signum instrumentale, quod non nisi prævia sui cognitione manifestat obiecta, in eorumque cognitionem nos ducit. Verbum vero mentale est signum formale, quod sine sui prævia cognitione facit nos venire in notitiam, et cognitionem obiectorum.

Rursus alii addunt novum discrimen. Ut quod vocale connotat mentale, mentale vero nec connotat aliud mentale, nec aliud vocale. Verum hoc non est adeo certum quantum est ex vi formali verbi vocalis, quod, me iudice, non connotat, nec præexigit mentale, quia verbum est, et quia præcise cognitum est; tametsi propter imperfectionem creaturarum regulariter coniuncta sint ratio cognitionis, et ratio verbi. Dixi *regulariter*, quia si Deus, ut potuit, se solo produceret cognitionem in nostro intellectu mere passive se habenti, vel intelligeremus, et virtute illius vocaliter loqui possemus, et tamen mentaliter non loqueremur propriis dictionibus. Quod quantum est ex indigentia verbi vocalis non exigitur

detra

detrãte verbũ mentale, quo loquamur, ỏ. tãq,
qua repsentemq; et q^d q^o cognit^r accedit mã
li se hét ad verbi vocalis existẽ.

Sectio 6^a

Qua roẽ X^a aliorũ placitũ differant inter se dicere, dici, et Verbũ?

Ad hunc exigit plena, et exacta verbi notitia ut discrẽn horũ investigemq; neq̃ n. ỏit. facile fuit; imo cognatio, et ppinquitas occasio multis fuit ñ leviter errandi, q^d ne nobis ctin gat operepretiũ erit q^d alii senserint prius breviter referre, ut postmõ nrũ placitũ maiori cũ dist^e, ac pspicuit^e ppunamq.

1° q^r sensit Durandq in 1° dist^e 27 q 2 dicere idẽ éé q^d hére intellect^ũ, seu no titiã essẽlẽ; verbũ v^o, ut s^a vidimq, éé hanc ipsã intellect^ũ. Atq ideo sentire dét q^d dicere, et Verbũ ñ aliter distinguant q̃ ipsũ hére intellect^ũ, et ipsa intellectio habita, seu eodẽ mõ distingui ac ipsa intellectio s^a se distinguit a se ipsa, ut in subtõ, cui denoãt^ũ pbet intelligentis.

2° P Vaz 1 p disp 141 c 4 a n° 22 sensit diũ dicere, seu loqui ñ disgũi a verbo, q^d éé ipsũ verbũ psãle, q^d é Filiq. Cõnter adque addit pduct^ũ Verbi ñ éé dict^ũ, seu locut^ũ, ỏ pduct^ũ dict^is, et locut^is. Ideq sentire dét, servata pport^e, de dici, seu loqui. Imo a fortiori hoc

non

n̄ disting̃et a Verbo, cum magis passivum sit, ma gis͡q se teneat ex parte Verbi.

3.º P. Zuniga in opere de Trini nitate q 34 disp 9 dubio 2 § ultimo sensit dicere coalescere ex intellectu, et relatione illius consanti Dici vero ex eadem intellectu, et relatione constatem in tellectus. Unde n̄ distinguitur Dici a Verbo; ab eo tn̄ distinguit, distinctione reali inadequata ipsum dicere, siquidem hoc claudit relationem realiter distinctam a Verbo.

4.º P. P. positus 1 p q 34 art 2 du bio unico § Ad maiorem sensit dicere proprie esse intelligendo Verbum producere, atque ideo videtur retinere in intellectu, et produc tione Verbi, proindeque realiter distinguitur a Verbo, contra communem eorum affirmantium origines activas esse in principio producente, et n̄ in termino; contra oppositum vero, quam ipse probabilem censet, n̄ distinguitur re aliter a Verbo, quandoquidem eius intellectio, et produc tio identificantur cum termino, nempe Verbo. Idem a tertio indicabit de dici et Verbo.

5.º P. Mont disp 60 de Trini tate sectione 1 n.º 3, et 4 sensit dicere quamvis summi minus proprie ita usit idem quod intelligere dicta, ea ve manifestare cando exterius signum illorum. Proprie vero sumptum esse idem prorsus quod producere Verbum. Quam dicit esse communem sententiam, et citat plures cum divo Thoma 1 p. q 34 art 2 ad 3 et 4.º

et 4 3a gentes c 23, et de potentia q 9 art 9 ad 8, et de verit. q 4 art 2 ad 5. Xa quae dicere improprie non distinguere reali a verbo; proprie vero eamdem distinguere, quia productio verbi ab ipso verbo.

Verum in praesenti non loquimur de dicere, et dici improprie, prout solum dicit intellectionem essentialem toti trinitati communem, sed pro dicere proprie accepto, quod non est pure commune, sed vel personale, vel mixtum personali. Ceterum nec Durandus in praesenti curandus est, nec divisiones Patris Mont prior pro in disputatione notanda, quia esto det, de ea nobis non est futurus sermo

Sectio 7a

Quid X a nostra sententia sentiendum sit?

Nulla ex his sententiis nobis placet, quia nulla ut iacet plene, aut plane rem declarat, veritatemve ex toto attingit. Dicam quid, X a mea propria de dictis processionibus, verius indicavero. Et quidem 1o indico quod dicere, et loqui verbum nihil aliud sit quam verbum proferre, et dici (nequit non esse repraesentare verbum, seu illud exprimere, cum verba dicamus, quasi illa repraesentemus) unde quidquid clauserit in suo sensu proferre verbum, id sane claudet dicere, et loqui verbum. Et quidquid clauserit proferri verbum, id prorsus claudet dici verbum. Quo fiet utrumque ea ratione distingui dicere, et dici a verbo, qua

+ est proferri verbum

pro-

ꝓferre, et ꝓferri verbũ disguunt ab eodẽ.

At ꝓferre verbũ duo dicit, nempe ꝓducere rẽ, et q^d huic rẽ cõicet exp̃ssio, seu fr̃alis rep̃sent^o obⁱ. q^o dictio nis set in actuali ꝓduct^e activa rei, et actuali cõica t^e exp̃s^is, seu rep̃sentat^is facta eidẽ; dici v^o, in pas siva ꝓduct^e eiudẽ rei, et cõicat^e exp̃s^is, seu rep̃ sant^is facta eidẽ. Unde cũ in diis cõicatio in= tellect^is sit ꝑ identit^e, x^a superius dicta, et ꝓduc tio ñ tñet ad intellect^e, neq ad tot^ũ, q^d rigẽ, s^d ad relat^e ꝑsõlẽ, fiet, q^d dictio sistat in ꝓduc t^e activa relat^is, quã hẽt verbũ ad loquentẽ, et in immãta identit^e exp̃s^is, seu intellect^is cũ eadẽ relat^e verbi. Dici v^o sistat in passiva ꝓduct^e eiudẽ relat^is, et in immãta identit^e, quã exp̃ssio, seu intellectio hẽt cũ p̃dicta relat^e.

Unde apparet discrẽn dict^is cre atæ ab increata; nã dictio creata totali^e ẽ ꝓ ductio; q^a nihil ẽ in illius rẽ, seu verbo, q^d ñ ꝓ= ducat, seu pure cõicet. Dictio v^o increata (tã activa q̃ passiva) ñ ẽ totali^e ꝓductio; s^d par tẽ ꝓductio ẽ, partẽ pura, et mera cõicatio.

Hinc patet discrẽn inter dictẽ activã, et passivã (seu, q^d idẽ ẽ, inter dicere, et dici) ac ipsũ verbũ. Nã cũ verbũ sistet ex intellect^e essñali, et reali relat^e ad loquentem, dicere v^o importet ꝓduct^e ipsius ~~relat~~^is verbi, rõe relat^is nequit ñ reali^e disguĩ ab illo,

q^is ñ

qtis ñ adequie, d. inadequie, siquidem ñ dis guit realr ab intellectl essali, qua dicit Verbu, et qua dictio ñ producit, d. a relatl, quã producit producit, et importat a Verbo.

Ast dici nequit realr disgui a Verbo, qa nihil importat, qd Verbo ñ identificet. Etenim, uta nunc dicta, nihil aliud é dici, qz passiva productio Verbi, et identitas intellectis cu eodem; d. neutra disguit realr a trõ, seu Verbo: go. solu go disgui poterit rõe, l. ad summu virtl (de quo nihil nõc decerno) quemadmodu de passiva productl diximus sparatl tri.

Sicvo dicere, et dici opponent inter se, operies realr disgui; nã dicere importat activã product Verbi; dici vo passivã product eiusdem: activa autem, et passiva productio eiusdem tri realr disguunt, et opponunt in divinis, quemadmodu alibi ptatu é, neq. n. fidele é aliquã product éé realr ad se, l. realr product sui.

Judico 2o qd dicere obtã ñ é producere, seu pterire obtã, d. verbo producto ea exprimere, seu repsentare; nec obtã dici é obtã produci, d. verbo producto repsentari; Pr. n. se dicit, et ñ se producit. Unde Verbu é ipsu dici obtã, nec tale dici claudit actu immãte versantem cca obtã dicta, tametsi eq

inoret

=notet, quia p̄ducit verbũ. Quare ōe intellecta opinio P̄ris Vaz sect. & alegati verissima ē, nec aliud =vincunt illius argu.

Tanmō discrimen utriusq̄ dicere; dictio n. verbi n̄ ē repsentº, seu fr̄alis exp̄sio; dictio vº obiector̄ ē repsentº, et fr̄alis exp̄sio. Itaq̄ dictio verbi ē p̄ductio, dictio vº obiectorũ n̄ ita. Q̄re dictio verbi se hēt p̄ modũ fieri; dictio vº obiectorũ p̄ modũ facti, et nō p̄duci. Xª quas dictiōes, seu accept.es censeri dēnt veq̄, aut falsę p̄posit.es: si n. dicas P̄r se dicit, et credas per modũ fieri, falsũ dices, q̄ neq̄ se, neq̄ credas dic t.e p̄ducit. Si vº n̄ p̄ modũ fieri, s. p̄ modũ facti, et tũ, verũ dices; qª nihil aliud ē ita se dicere, q̄ verbo a se p̄ducto repsentari, seu q.d verbũ a P̄re p̄ducat, et P̄rē repsentet.

Petes q.d sit audire, q.d ē correlativũ locut.is, seu dict.is? R̄eo q.d sit duplex elo qui (vlt loqui verbũ, et loqui obiā) ita ē duplex audire (nempe audire verbũ, et audire obiā, quę dn̄t verbo) audire verbũ ē illud pcipere recipiendo, seu accipiendo totũ immāte in se; audire obiā ē illa pcipere p̄ verbũ totalr̄ receptũ, seu acceptũ immāte in se. Quę pceptio in verbis vocalibus fit p̄ auditũ; in mentalibus p̄ intelũ. Est tn̄ hoc discrimen inter mentale audire creatũ, et increatũ: q.d creatũ audire Verbum

n̄ fit-

n̄ sit p ipsum verbum, cum nulla cog.° creata se repsentet, aut sup.ª se frālr reflectat, s.d p aliam cognitionem realr distam, divinum v.º audire verbum fit p ipsum verbum, q. roe cognitionis Divinæ, q.m includit, reflectit sup.ª se, seu se frālr repsentat. Unde verbum Divinum, et se audit, et dīt. Verbum v.º Creatum n̄ se audit.

Unde facile Colligitur, q. sicut e ppriu Pris pprie loqui adintra, ita e ppriu Filij audire adintra. N. n. Pr, aut Sps S., s.d solus Filius pcipit verbum, illud totalr recipiendo, seu accipiendo imm.te in se; nam. lt. verbum p circuminsess.m sit in P.re et Spu S., ut dicemus inferius, circuminsess.º tn. n̄ facit pprie, q. p talem circuminsess.m e, imm.te, et totalr. sit, ut opperat ad audire, s.d pter imm.te, et pter m.te, q.d n̄ sufficit. E.d q. Pr, et Sps S. percipiunt verbum, sane id faciunt p intellectum equalem, n̄ p ipsum verbum.

S.º 3.ª

An r̄o, seu conceptus Filij distinguatur a r̄e seu conceptu verbi?

N̄ e sermo de dist.e reali, conveniunt n. Catholici cet. realem id entitem Filij, et verbi; alioq. n. vel verbum eet. alr. suppositum, seu psona, vel aliquid Divinum realr pdrci, qd nec.º eet. suppositum, nec psa, vel aliquid realr distum a psona div.ª in ea recipi p unionem realem, vel denique a Filio distingui id, q. nec.º haberet Cum illo oppōm, nec realem pducti.º, et pducti.º relationem, quæ q. absurda, facile, si opp.º eet., pbari possent. Solum ig.r q.edit q. de virtuali dist.e, aut roi.

1.ª Sent.ª docet, roem verbi eē in Deo fralr dist. roe Filij; ita Cornesso 1. p.te ttu 3. ca.º q.m 27. D. Th. d.e

d. 2. dub. 4. q. Vasq. 1. pte d. 137. c. 5. n. 19, et alij.
Procedunt tn. hi doctores [illegible] rones, seu distinctiones ver-
bi, et Filij, vtiin Deo est, n cetera rones, et quasi gra-
-ricos, et. [illegible] Vasq. reite, et paucis se explat.

2a. sent. docet noen Filij, et noen,
Verbi, et si quae [illegible] sint, et soli 2. [illegible] conveniant, n
esse synonima, ac [illegible] videtur sentire, aliquam distinctionem
versari inter eorum significata, quamvis n explicet, qualis
aut quanta ea sit. ita Meratius 1. pte. tt. de Deo d.
90. s. 5. §. vlt. a medio, et quamvis addit, q. docet de noibus n
synonomis idq. docuit Suar. infra referendus, tametsi in
ita sine exploe mentem suam relinquat, sicut Meratius.

3a. sentia docet, q. lt. in fralis rone
verbi distat fralis rao divina Filiat., tn, duae quasi par-
tiales fralitates est eiusdem relonis rao Filij, et rao verbi, et
hae quidem se invicem includunt implice, solum q. distinguuntur
quantum ad explam roem. ita Pr. Montoia d. 5 b. de Trinit. s.
3. n. 6. adiuncto 4. Cui magna ex pte accedit P. Suar. L. 9.
de Trinit. c. 3. n. 5.

4a. sent. docet, rom Filij, et rom verbi
importare aliquid absolutum ioe, et aliquid relativum
[illegible], et sm [illegible] relativum [illegible] rom Filij
et rom verbi, n. v. sm [illegible] abtum. ita Pr. Zuñiga in
ope de Trinit. q. 21. d. 2. dub. 20. membro 15. n. 4.,
et d. 3. dub. 10., et d. 9. dub. 2. [illegible] illam 3. dub. 10. n. 3. concedit
alijs. genus distinctionis inter relones Filij, et verbi, illud tamen, distinctio
n possime expte Dei, et p solos duos extrinsecos ex diversis
Creaturarum [illegible].

Hqc

Haec quarta sententia ceteris proximius accedit ad veritatem, et invisibilo videtur a mea differre, quam ita expono. Verbum Divinum, qua praecise verbum est, constituitur ex intellectu, et relatione, sive in recto, sive in obliquo, neque enim de hoc modo disputamus) persona- li ad dicentem, quin ad rationem praecisam divini verbi requiratur natura, ut con- stitutivum illius. Filius vero qua praecise Filius divinus est, constituitur ex natura, et relatione personali ad generantem, quin ad rationem praecisam divini Filii re- quiratur intellectus, tanquam illius constitutivum. Unde ratio Filii, qua praecise Filius est, distinguitur a ratione verbi, qua praecise verbum est, ratione naturae [illegible] omittamus alia, si forte sunt, quam dicit, et qua caret conceptus verbi. Ratio vero verbi, qua praecise verbum est distinguitur a ratione Filii, qua praecise Filius est, quia dicit intellectum, quem non dicit conceptus Filii, quamvis tamen haec distinctio ver- satur circa communia Patri, et Filio, dicenti, et verbo, [illegible] quae dat, internam divinam, et intellectus, videndum est, an detur etiam distinctio inter relationes personales verbi, qua verbum est, et Filii, qua Filius est.

Et existimo non dari illam intrinsecam distinctionem, sed quemadmodum eadem personalitas, per quam formaliter subsistit natura Divina, formaliter subsistat post incarnationem natura humana; atque ideo persona humana, et divina nullo modo distinguebantur distinctione intrinseca ex parte personalitatis, sed ex parte naturae divinae, et humanae, quae connotabant, ita servatis servandis persona Filii, et persona verbi non distin- guuntur ullo modo distinctione intrinseca ex parte relationis personalis, sed solum ex parte intellectus, et naturae, quas connotant.

Quare sicut ex eo quod eadem omnino sit personalitas naturae humanae, et Divinae, dicimus cum veritate in Christo, quod persona humana sit divina, et quod persona divina sit humana: quod Deus sit homo, et homo Deus; ita ex eo quod eadem relatio, seu personalitas Filii sit personalitas, seu relatio verbi, cum veritate dicimus, quod persona Filii sit perso- na verbi; quod verbum sit Filius, et quod Filius sit verbum, si non huiusmodi [illegible] personales, et solum attendimus identitatem rei, seu personalitatis, quam importat perso-

na

nº.

Hinc clare infert Filius qua ipsissime Filius, et verbum quà ipsissime verbum posse convenire, et posse differre, convenire quidem posse, quia conveniunt ratione generalis, quod important, seu potius quod dicunt, differre vero per rationem intellectus, quæ ultra generale dicit verbum, et rationem naturæ, quæ ultra generale dicit Filius.

§ 9.

Probatio doctrinæ præcedentis.

Proponimus doctrinam præcedentem, quid sentiamus, oportet, hic probemus, ne sine probatione remaneamur; et quidem, si tria probentur, opera (ut patet quæ proxime certe eos deducunt) facile constabunt. 1º verbum qua ipsissime verbum est, non claudere in suo conceptu naturam, quam, ut ex superioribus dictis constat, Filius claudit in suo. 2º, Filium, qua ipsissime Filius non claudere in suo conceptu intellectus, quem ut [illegible] 33, 4º, et quem huius [illegible] claudit verbum in suo. 3º relationem generalem verbi ad dicentem, et Filii ad patrem esse omnino eandem.

1º ipsum pr. [illegible] ipsissime dicens intellectus divinus communicari, et relationem generalem producti, qua referatur ad principium, sit producens, et communicans intelligibiliter constituitur verbum divinum, etiam si non intelligatur communicari naturam (modo vel [illegible], an communicet esse) ergo nº, quod est de conceptu Filii, qua Filius est, non est de conceptu verbi, qua verbum est. Ante pr., quod concurrent omnia conditiones requisitæ ad verbum, nempe immanentia expressionis, et formalis, immanentia processionis intus, distinctio realis a principio producente, seu dicente, et relatio realis ad idem; neque enim natura divina facit, quod verbum immanenter procedat intus, cum neque procedat ipsa ab intus, neque hic sit ratio illius principium formale communicandi, ut suo loco ostendi. Deinde neque natura effective, aut formaliter facit, quod sit expressio, cum neque ipsa producat expressionem verbi, nec sit ipsa expressio. 3º neque effective, neque formaliter facit, quod

ver-

verbū distinguat realr. a suo prio, aut q. realr. referat ad illud; siquidē necesse pducit realē relaēm verbi ad suū priū; necesse ē virtualr. ipsa relao, aut distc.

Pr. 2m., q. ut Filius sit pa Divina pducta cū silitud. nali, tamen vivens a vivē pprio sicuntū, n requirit, q. claudat in suo scepu intellectū, qm claudit verbū; qo. atr pr., q. silitudo nalis ē odistc. ab intellectu (qui solū ē silitudo intentionalis) et solus coalescit ex nā rā sugis dicta. Rursus intellectus n facit, q. Filius pducat realr a Pre, cū in hoc independens a cognitione, tamen a prio pductivo. Deinde intellectus n ē prius sicuntū Filii, qua Filius ē, cū na, quae se het, ut prius coicanū id munus potest; ac tandē n requirit intellectus, ut Filius sit vivens a vivente, cū sufficienter vivat p nam divinā, quae ē vita radicalis, et sic ria, ac vita quasi actuali (si licet ita loqui) qualis ē intellectus. Longe distantur.

Pr. 3m. Si n eet. eadē relao psonalis Filii, et verbi, multiplandae eent. relaes ultra numerū sicuetum, et certo a Theologis pfixum. Pt., q. addn. eet. relao Verbi ad dicēm, et dicentis ad verbum. Negatur huic illatio obe, q. relao dicentis ad verbum identificet realr cum relae Paternitatis, seu generantis; et relao verbi ad dicēm cum relae Filii ad Prem, seu generantem; siquidē relao Spiratoris identificat realr cum relaibus Patris, et Filii, et nihilominus n auget numerū operarum relaum, seu ultra ceteros ē nova relao.

Pr., q. eadē formalis. relao psonalis sit ee. Filii, et verbi; qo n ē, aut multiplet, aut distinguat. Atr pr., q. steadū psonalitas relativa Filii trat nam divinā, et humanā, et sit eadē nro, quae formalis. unit frā cū nā, unit nā cū frā, et sit eadē alto., quae formalis respit Caū 2m., formalis. respit Cm. 1m., ita poterit eadē formalis. relao psonalis ee ad Prem, ut dicēm, et ad eundē, ut generantē, et coenter erit Filii, et verbi, cū n videat maior difficultas in hoc, qm in Ch-

se-

teriis casibus numeratis, alijs q(uam) pluribus, qui numerari possent.

His accedit auctor(ita)s Aug(usti)ni, et Athan(asi)i, ille l. 7. de Trinit. c. 2. dixit, eo Filius, quo verbum; et eo verbum quo Filius. Ille v(er)o orat. 2. c(ontr)a Arianos, eo ipso quo verbum Pr(is) sui e(st) Filius, et Filius e(st) verbum Pris, que verba, unum e duobus faciunt, etc, vel ro(tione)m formalem constitutivam Verbi ee totaliter eandem Cum constitutiva Filij, et p(er)sonalem unius ee oio eandem cum p(er)sonali alterius; g(o) cum im(m)ediate n(on) possit ob nug(atoria) dicta de dist. inadaequata Filij, et verbi restat, q(uo)d p(ro)bes 2m; at p(ro)p(ter)ea adeo eos utrius(que) erit, eo q(uo)d verbum e(st) p(er)sonaliter verbum, Filius e(st) p(er)sonaliter Filius, seu idem e(st) p(er)sonale Filij, et p(er)sonale verbi.

S(ecti)o [illegible]

Solvu(n)tur impugnationes amplius c(on)tradoct(rinam) roborat, et expl(icat).

Impugnant 1. dist(inctionem) illam inter conceptum Filij, et conceptum verbi. Filius p(rae)cedit p(er) intuitum; q(uia) e(st) verbum; g(o) n(on) distinguunt ratio Filij, et ratio verbi. Arg(umentum) c(on)stat ex coi P(at)rum, et Theolog(o)r(um) cum d. Th(om)a p(ri)m(a) Con(tra) p(ro)bo, q(uia) nihil p(er)se p(er) intuitum realiter p(ro)cedere p(ote)st n(on) sit verbum.

R(espon)d(etu)r, disting(uo) ant(ecedens): Filius, qua p(ro)p(ri)e Filius e(st) p(ro)cedit p(er) intuitum, nego ant(ecedens); ille qui Filius e(st), sed n(on) qua p(ro)p(ri)e Filius e(st), s(ed) qua verbum e(st), c(on)cedo ant(ecedens), et deinde im(m)ediate Con(tra), q(uia) nos minime negamus p(er)sonam Filij ee Filium, et s(imu)l verbum; s(ed) negamus ee oio eandem ro(ne)m adaequatam, qua Filius e(st), et qua adaequate verbum e(st). Quemadmodum in C(hris)to D. Deus e(st) ho(mo), et ho(mo) Deus (hoc e(st), eadem p(er)sona hominis e(st) p(er)sona dei) tamen ratio adaequata, qua ho(mo) e(st) oio eadem cum ro(n)e, qua Deus e(st), alioq(ui) n(on) solum p(er)sonal(ita)s n(on) humana, s(ed) p(er)sonal(ita)s n(on) Divina, s(ed) p(er) ipsum quo c(on)stitueret ho(mo), oio, et adaequate c(on)stitueret Deus. Unde responsio e(st) illa Con(tr)a, nisi forte intelligant de ro(n)e p(er)sonali tantum, quam diximus ee eandem c(om)parata utrique.

Impugnant 2. Si Filio n(on) coi caret intellectio, destrueret p(ro)prium intrinsecum conceptum Filij; g(o) de conceptu Filij e(st)

in

intellect.; ergo et ratio verbi, cum de illius conceptu sit ratio verbi, de cuius conceptu non includitur intellectus. Resp. distinguendo antecedens, destrueret conceptum Filii via abstractionis, nego antecedens (et hoc probat argumentum, ut de conceptu Filii non sit intellectus, et ratio verbi) via connexionis, concedo antecedens, et hoc non satisfacit. Nego deinde consequentiam, et usque exemplo.

Cum Filii, et verbi eadem ratio sit personalitatis, ratio illius, necessario exigit personam Filii, quod sibi communicet terminum, primum intellectum, sed non petit sibi communicari nisi, ut verbum sit, neque intellectus, ut Filius sit, sed non ut sit Filius, et intellectus, ut sit verbum. Unde, si non communicaret intellectum, destrueret Filium, non quia deficiente sola intellectione, deficeret immediate aliquid de constitutione formali, sed quia deficeret aliquid, cum quo connecteretur relatio Filii. Atque ideo hoc propter connexionem destrueret, et ratio illius tantum via connexionis Filii.

Impugnantur. Si ratio Filii, et ratio verbi distinguerentur, non possent praecisi praecisione formalissima, et virtuali (nam de reali, et pure reali non est dubitatio, cum quidquid Filius realiter est, sit realiter verbum, et e converso) de Filio quod sit verbum, et de verbo, quod sit Filius; atqui praecisi; ergo ratio Filii, et ratio verbi non distinguuntur, qualiter distingui diximus. Maior probatur, quia ea ratio, quae distinguuntur, nequeunt extra praecisi. Resp. distinguendo maiorem, non possent praecisi praecisione formalissima personali, nego maiorem; aliquid, et totali, quia non solum dicit personalem, sed communem, et essentialem, concedo maiorem. Personaliter dicuntur esse formalissime, quia eadem est formalissime proprietas, seu relatio personalis Filii, et verbi, non vero totaliter, nam sic prima est identica, primum formalissime.

Impugnant 1o, et ordine 4. indistinctionem relationis personalis Filii, et verbi. Relatio verbi non est formalissime ad generantem, sed ad dicentem, et relatio Filii non est formalissime ad dicentem sed ad generantem; ergo relatio verbi non est formalissime relatio

Filii

Filij, aut e conuerso. Rr. neg. ant., si lq. formalitas cadat supra intrinsecum relationis, nam hoc formalissime ad dicentem, et ad producentem, non vero ad dicentem, ut relatio Filij sit, sed ut sit relatio Verbi; neque ad producentem, ut relatio verbi sit, sed ut sit relatio Filij, et ad utrunque, ut sit utrique.
Quemadmodum in mea, et meliori sententia, eadem formalitas, qua forma informat materiam, materia recipit formam, atque ideo indiu. est ad utrunque, non itaque ad materiam sit, ut sit informatio, et ad formam ut sit materialitas; sed ad formam ut sit informatio, et ad materiam ut sit materialitas.
Et in materia Theologica eadem formalitas personalitatis, qua natura diuina subsistit in 2. persona, subsistit in Christo D. natura humana, atque ideo eadem formalitas personalitatis est naturae diuinae, et humanae; non tamen est naturae diuinae, ut sit personalitas humana, neque naturae humanae, ut sit personalitas diuina; sed diuinae, ut sit diuina, et humanae, ut sit humana: diuinae, ut constituat Deum; humanae, ut constituat hominem; et utrique, ut constituat utrunque, nempe Deum, et hominem; ita ut ratione illius homo personaliter sit Deus, et Deus personaliter sit homo.

Impugnant idem 2., et ord. 3. Potest intelligi esse relationem ad dicentem, non intellectu quod sit ad producentem; ergo non est formalissime idem relatio verbi ad dicentem, et relatio Filij ad producentem. Ant. probant, quia potest intelligi relatio verbi, non intellecta relatione Filij. Rr. neg. ant., et probationem, si intelligant de relatione diuina ad dicentem, ea ratione, qua de facto est; illa enim, ut iam ostendimus, formalissime est ad producentem, et sic est formalissime Filij, et verbi; quod si aliquando cognoscimus relationem diuinam ad dicentem, non cognita ad producentem, certe non cognoscimus illam ut in se est, non secus ac si cognosceremus actum esse a creatura, et non a Deo. Impugnant uidem

3º, et ord. 6. Relatiua subsistentia Filij est personalitas et relatiua subsistentia verbi non est personalitas; ergo non est eadem relatiua subsistentia, seu relatio personalis vnius, et alterius; cum ea diuersa sint, quorum

v-

vry e aliquid, f. n. e alteris. Arg. 3tio; q. relativa subsistentia verbi e subsistentia intellectus, et relativa subsistentia Filij e subsistentia naturalis; subsistentia autem intellectus n. e generatio, nec n. sit intellectualis; s. subsistentia naturalis qualis e subsistentia Filij.

Ad neg. arg. Adsolvendum dic, subsistentiam verbi n. ee solum subsistentiam intellectus, s. nec etiam Divinam. Unde quamvis n. habeat ee personalitatem, quia facit subsistere intellectum, e quia facit subsistere naturam Divinam. Sicut unio, qua forma informat materiam, et materia recipit formam, e formalissima, et indivisibiliter materialis, et informatio, quamvis n. habeat ee informationem, quia se tenet ex parte materiae, s. quia se tenet ex parte formae. Itaque aliud e subsistentiam verbi n. ee personalitatem, aliud n. ee personalitatem, qua e subsistentia intellectus, et n. n. sit quae e subsistentia intellectus, e quae e subsistentia naturae Divinae, n. alia, s. eadem omnis intrinseca, et formalissime effectu.

S. 11a

An sicut ee Verbum est proprium, et personale Filii, ita sit proprium, et personale eiusdem ee imaginem.

Duplex e sententia. 1o docet, rationem imaginis n. dari proprie in divinis, s. improprie; atque hoc pacto n. ee proprium, et personalem Filij, s. communem Spiritui S. Ita durandus in 1. dist. 28. q. 3. art. 2., cum n. aliqua ex parte occurrat scripturae, et latinis PP.bus semper adscribentibus Filio nomen imaginis. Addit hoc nomen appropriari Filio sicut nomen sapientia, et sicut Spiritui S. nomen amor, n. obstante, quod utrumque sit resp. commune, et toti Trinitati aequale. Verum hanc sententiam appellat Carthusianus erroneam, et periculosam, Montoia, ut minimum, temerariam, et errori proximam.

2a docet, et dari proprie in divinis rationem imaginis, et ee propriam, et personalem Filij. Ita D. Thomas 1. p. q. 35. art. 2. corp. P. Vazq.

vibi-

itidq dᵉ 145. ar. 2. usq ad 5., P. Martinus Perez novissᵉ, primum
ad mens marg. fuenit dᵉ 5. de Trinit. sect. 2., sect. 3., Mon-
t. dᵉ 64. de Trinit. ar. 4. usq ad 7., P. Pregos t. 1. q. 35.
dub. 1., Zuniga in ms de Trinit. dᵉ 10. ad qq. 35. dub. 2., 4. 5, et 6.
Albel. 1 p. tᵉ 4. de Trinit. dᵉ 3. sᵉ 6., et coiter doctores, quibus patro-
cinantur S. Athanasius dᵉ 4. cᵃ Arianos, et in epistola de decretis
Nicenæ Synodi, S. Aug. L. 6. de Trinit. c. 2. et sæpe alibi, S.
Chrisost. t. 3. serm. de Trin., S. Ambr. l. 1. de fide ad Gratia-
num c. 4., et plures alii

Ante decisionem duo mihi supponenda sunt, quæ maxime
conducunt ad claritatem, et exactam veritatis intelligentiam. 1um, est si-
plex ratio propriæ imaginis (non curo modo artificiales, quæ in diuinis nulli-
quam habent locum) naturalis, æqualis, intentionalis. Imago naturalis est, quæ im-
portat similitudinem in natura, seu naturalem. Æqualis, quæ importat similitudinem in esse,
seu æqualem (neque enim eadem semper est utraque hæc similitudo, ut separari possit,
ut iam supra ostensum est) intentionalis, quæ importat similitudinem intel-
lectualem, seu intentionalem, ut ipsa nomina præferunt.

2um Ad rationem imaginis propriæ acceptæ duo, ut mi-
nimum requiri, et quod respectu id, cuius est imago, illi vere sit similis, et quod ab
eo sit, saltem per modum productionis (dixi item me non loqui de artificiali, quæ
a prototypo fit, tanquam quid exactum per imitationem) Utrumque sodis tradi-
dit Aug. l. 83. q. 74., Nazian. orat. 36., quæ est 4 de Theologia, Ba-
sil. hom. 26. contra Sabelianos, et ratio ipsa persuadet, nam plura ita se habent
ut unum alterum respiciat, illi vere sit simile, nec tamen sit illius imago; intellectus
in diuinis est, et Patrem respicit, quia neque a se, neque a Patre producit, non est Filii,
aut Patris imago; et stellæ 1æ, aut 2æ magnitudinis inter se sunt similes, nulla
tamen imago alterius, quia nulla ab alia procedit. Rursus plura ab aliis procedunt, quæ
absque similitudine vadunt, non sunt imagines producentis, ut videre est in effectibus æquivo-
ca-

vsis quinocis pducunt.

Ex 1ᵒ. ddit. plane deduc. neqꝫ Pr. ee. imagem ... ... parae ... ... neqꝫ dari adintra roe ppriq imaginis, parae totiq Trinit. Pr., quia ad roe ppriq imaginis requirit, qd pducat ab eo, cuiq e imago, atqui Pr. n pduit ab vlla ... ... neqꝫ e aliquid adintra, qd pducat a tota Trinit., ergo neqꝫ Pr. e imago ... ... neqꝫ dat adintra ppria raoimaginis ... ... totiq trinit.

Insup deduit, roe imaginis ee ... ... dit. ee. ppriq, aut n coe toti Trinit. Pr. ... n pt ... ... q sint pprie imago, siquide neqꝫ ... ... ergo n e ... ... rao imaginis, sed ppria, et ... ... aliquarum. Deinde rao imaginis e ad aliud realr. distm: sed nihil coe toti Trinit. e ad aliud realr. distm (loquendo adintra) ergo rao imaginis nequit ee. ... ... det. ee. mo dicto ... ... Tandem rao imaginis e relatiua, sed adintra nequit ee. aliquid relatiuum coe ... ... realr toti Trinit.; ergo rao imaginis n e ... toti Trinit., sed ppria, aut ... ...

Hic ... ... dico. ee. imaginis natm e ppriq solius Filij, et eiqdem ... ... ita ... ... et Latini PP. ... Pr., ergo ex ... ... pducitur, solus Filius hẽt similitud in nã, vt in in superioribus monstrauimus; neqꝫ ... Spui S. ... ... na strilla, atqꝫ ideo Filius, et ... ... ergo. ee. imaginis natm e ppriq Solius Filij, et eiqdem ... ... de hac, et satis ... ... de ... rõe imaginis ... illud ad Hebr. 1. figura substa, et illud 2. ad Cor. 4. qui e imago Dei, et illud ad Col. 1. imago Dei inuisibilis. Et tandem illud ... 7. imago bonit. illius.

Dico 2. Rao imaginis intentionalis e ... ppria, et ... solius Filij. ita ... ... et Latini PP. ... Pr. ergo n e ... ... adintra alia rao imaginis intentionalis, nisi rao verbi. Rao autem verbi

verbi est propria, et personalis Filij, quia ratio imaginis intentionalis est propria, et personalis Filij. Minor ostenditur, siquidem ex dictis constat, quod ratio imaginis intentionalis est, quae procedit per intellectum; ad intra autem, solum verbum procedit per intellectum, quia aliquid ad intra non est alia ratio imaginis intentionalis, nisi ratio verbi. Est autem notandum, quod licet imago intentionalis ut sic conveniat cum verbo in hoc quod petat produci ab eo, cuius est imago, differt tamen in hoc, quod verbum non exigit ex suo genere ipsore id, cuius est verbum, imago vero intentionalis id exigit ex suo genere.

Dico 3. Ratio imaginis essentialis non est ita propria, et personalis Filij, ut non conveniat etiam Spiritui Sancto. Ita Patres graeci statim referendi, quamquam videamur contrarij doctoribus 2. sententiae, revera tamen Latinis Patribus non adversamur, quin potius lites tribus verbis solutionibus mire componunt, et in concordiam revocant sacra pagina, Latini, et graeci Doctores, et quod non levius momenti est, argumenta, quae possent obijci, penitus enervant.

Probatur, quia Spiritus Sanctus procedit (etiam ea vi formali) a Patre, et Filio cum similitudine, et quidem aequali, seu cum similitudine aequali, ut in superioribus probavimus; ergo non est ita propria Filij praedicta ratio imaginis, ut non conveniat Spiritui Sancto; unde cum S. Damasc. l. 1. fidei c. 13. dixit, Imago Patris est Filius, et Filij Spiritus Sanctus. Et S. Greg. Thaum. in regula fidei protulit, Spiritus Sanctus imago Filij perfecta. Et tandem Cyrillus S. Athan. in posteriori epistola ad Serapionem scripsit, est autem ipse Spiritus imago Filij, loquuntur certe, sicut et S. Basilius l. 5. contra Eunomium, et alij Graeci Patres, de imagine aequali, non de stricte naturali, aut intentionali.

Quod si obijcias, quod cognitio seu intellectus est imago intentionalis obiecti; atque ideo, sicut datur intellectus communis omnibus personis, dari debet ratio imaginis intentionalis tribus personis communis. Respondeo negando assumptum; solum enim intellectus est obiecti imago, quae producitur ab obiecto, saltem materialiter, et cognitio

gre-

creata produc. media spe impressa. Divina autem, cum nec
a divin. perfectione, que illius obiectum est, neque a creaturis, quas repraesent
producat, requirit esse imago [illegible], aut creaturarum.

S. 12.

Qualiter ex alior. mentis, procedat verbum divinum ex cognitione essentiae, trium personarum, creaturarum possibilium, existentium, et futurarum?

1º Supponuntur, verbum per se, et formaliter procedere ex cognitione intuitiva D. essentiae, ut bene advertit P. Mont. d. 61. de Trinit. s. 1. n. 4., et P. Vasq. 1. p. d. 142. c. 3. Nam cum per se, et formaliter [illegible] aliquam cognitionem, ex qua procedat, ut minimum ea debet esse, quae est obiecti formalis primarii; videlicet D. essentiae. Quis n. dicat per se petere cognitionem obiecti materialis, et non formalis, seu formalis quidem, sed non primarii?

2º Supponunt, etiam per se procedere ex cognitione attributorum, et omnium perfectionum absolutarum, quia sicut haec sunt complementum per se requisitum a Deo, ita eorum omnium cognitio est complementum per se requisitum a cognitione D. essentiae. Ac sic eo ipso verum, quod per se petit procedere "ex complem. talis cognitionis, cum haec + ex cognitione D. essentiae, petit per se procedere," ratione procedat ex cognitione per se perfecta, et completa.

Supponuntur etiam quando inquiritur an verbum procedat per se ex cognitione huius vel illius obiecti, non est sermo de principio productivo ita, ut sensus sit an verbum per se procedat a cognitione essentiae, personarum, aut creaturarum effective, ut sic loquar, seu productive; sed an per se illi conveniat eiusmodi intellectio, idque verbum per se petat. Nam praeterquam quod in mea sententia impossibile est quod eius, aut alia perfectio absoluta sit principium productivum verbi, * eiusmodi

siquidem ab eo ē realitr indistā, hic 1º prii
pductivi, et si inesset cognitˢ, minime atten=
tendit, et solum curat 1º cōicatⁱˢ.

Suppono ego 4º, p se pcedere
ex hac, l. illa cognitᵉ nihil aliud ēē qm qᵒ hęc,
l. illa cogº ut expssiva huius l. illius obiecti
cet verbo ex indigentia, ut sic loquar, seu
petitione pse, et frali eiusdem verbi, ita ut vā
sit hęc causalis ideo verbo cōicatur hęc cogº
ut expsiva talis obiecti qᵃ ex suo seu frali eius
exigit, adeo q̄ urgenter ut si n̄ cōicaretur,
ꝑ locum intrum desereret. Cogº n. 1ᵉ qua pē
ssistere sꝫ dū verbi, qᵃ illa n̄ indiget, a
ut illa p se n̄ exigit, p accidēns se hēt, ut
multi dicunt, l. solum scomittanter, ut lo
cuntur alii. Atq ideo n̄ pcedit p se verbum
ex eiusmi cognitᵉ. Si autem roges, ꝑ q̄ petat
verbum eiusmi cognitˢ p seˡ. Rēq, pxelatˢ
psālem, qua petit pduci a P̄ dicente; nam
p eam petit ita pduci, ut in pducrᵉ cōicetur
fralⁱˢ intellectio.

His positis, 2ª sā docet verbum
pcedere ex cognitᵉ ōium rerum quę sūt intra, qm
quę sūt extra Deum; hoc ē rerum ex cognitᵉ diges
tę, qm ex cognitᵉ psārum, seu relatˢ, creatu
rarum pōlium, existentium, et futurarum. Ita
P̄ Valencia tomo 2 disp 2 q 3 de psā filii
puncto 2 versu nihilominus, et P̄ Zuñiga

de

de trinit. q 34 disp 9 dubio 3, 4, 5, 6, et 7. Et licet n. exprimant, an per se colligit n. obscure ex textu, et toe P. is lu ñiga. Et ex pse tradit P. Mont. parte disp 62 de trinit. sect. 1, et 2, partim disp 63 sect. 1, et 4 (addens cognit. impossibilia, n. entia, et malorum) q. vis sub hac limitat. q. n. absolute, s. ex supposit. Verbum per se procedat ex cognit. contingentium, qua cautione credit reponi, et in scordiis redigi satis hac de re oppositas.

2a docet Verbum per se procedere ex cognit. oium, quæ s. ad intra, et insuper creatorum possibilium, n. tn. futurorum, aut existentium. ita P. Meratius tomo 1 tractatu de Deo disp 5, Cornejo tomo 2 in 2 p. tractatu 3 1a quest. 21 divi Thomæ disp 2 dubio 5, P. Suarez lib 9 de trinit. a cap 4 usque ad 7 inclusive, P. Molina, Canariensis, Cumel, Ferrara, Gabriel, et Caietanus apud Montoia disp. illa 63 sect. 2 n. 3.

3a docet, procedere quidem per se ex cognit. oium, quæ s. in Deo, sive absoluta sint, et essentialia, sive relativa, et personalia, n. vero ex cognit. creaturarum, et eorum, quæ s. extra Deum. ita n. nulli RR. PP.

quoad

quoad ōia patrocinat P. Vaz 1 p par
tē disp 142, cap 4 nº 26, partē disp 143
cap 3, una excepta cognit. Sp9 sti, quā
credit ñ requisiti p se; q.ª lt in eig sā P.
et Filig zparent ut obīq p se requisitū
ad pduct3 verbi, ñ sic zparat Sp9 st9;
ne aliās Verbū evadat imago Sp9 sti.

4ª docet Verbū p se pcede
re ex cognit. intuitiva essē diē, et psē
P.is, abstractiva vº Filii, seu eig dē Verbi,
et Sp9 sti. Ita ex Thomistis aliqui, et
p eadē referri solet Caiet ad q.ne sī 34
art 3; eig tñ mens ñ adeo explorata ē
p hac sā, ut zgrua explicat3 ñ admit
tat. Cuī P. Mont zendit p ea ñ ēē.

Ultima tandē docet, neq
ex cognit. existentiū ad extra, neq ex
cognit. creatū poliū, aut diarū p.tiū,
s. solig diē essē Verbū p se pcedere, a
liorū autē cognit3 pure zcomitanter et
p accēns zcurrere, aut zparari. Ita S
cot9 lib 2 sñā dist. 1 q 1 art 2, et (per
parit3 amoris zparat.e Sp9 sti) in 1º dis
t. 32 fine, et cotlibeto 14.

A qua autē ex his sententiis
stet S Thomas, ñ facile erit colligere, q.ª nunc
huic, nunc illi favere videt. 1ª p q 34 art 1
ad 3 videt inclinare in 2ā sq. Quest. vº 4 de
verit.e

verit. ait, sint, et in solut. ad 2 valde in oppositum pendet, atque ideo nulla e adeo apte, ut quoquam explicatur, non admirat, eo quisque dabit, quum mis prius fuerit congruentius.

Sectio 23

Verbum per se procedere ex cognit. intuitiva omnium, quae sunt intra Deum, sive absoluta ea sint, et essentialia, sive relativa, et personalia.

Ita P. Martinus Perez, et omnes DD. 1., 2., et 3. sec., excepto P. Vazquez, qui ipsum excepit. Et quod de cognit. essentiae, et attributorum nulla e controversia, ut sect. precedenti tetigimus, ibidemque quomodo vivitur in dicavimus. Varie solet probari 2° de relativis, et pers. 1° a P. Cuniga; quia scientia deitatis non differt virtualiter a scientia relationum, seu personarum, neque et scientia deitatis sit personas ita e contra scientia personarum sit deitatis, et quod quidquid convenit Deo ratione unius, convenit ratione alterius; quod si convenit verbo procedere per se ex cognit. intuitiva essentiae, ita conveniet per se procedere ex cognit. intuitiva trium personarum.

2° probatur ab eodem. Verbum e deitatis comprehensivum: quod procedit ex cognit. deitatis ut comprehensiva, cum nequeat verbum plus repraesentare, ac comprehendere, quam scientia,

ex

ex qua procedit: q. scientia deitatis non est comprehensiva, nisi attingat omnia, quae sunt formaliter in deitate, ita ut nihil obsit latere cognoscentem: ergo cum possibilitates, seu possibilia sint formaliter in deitate, imo sint formaliter ipsa deitas, procedet per se ex cognitione intuitiva, et comprehensiva possibilium.

3° ab eodem: cognitio Patris non est minus foecunda ut attingit possibilia quam ut attingit essentiam; ut respicit unum, quam ut respicit aliud: ergo Verbum non minus procedit ex illa uno modo, quam alio. Confirmatur, quia possibilia non minus sunt obiectum primarium divinae cognitionis, quam essentia, atque ideo non minus immediate, et per se terminant cognitionem, quam essentia: ergo si ex huius cognitione Verbum procedit per se, quia est obiectum primarium, etiam procedet per se ex cognitione divina possibilium ob eandem rationem. Neque erit cur magis procedat ex cognitione sui, et Patris, quam Spiritus sancti.

4° ab Albizi: Verbum procedere ex cognitione ~~Patris~~ paterna idest est a Patre communicare Filio cognitionem, quam habet: q. Pater habet cognitionem intuitivam sui, et Verbi (nec non et Spiritus sancti) et Verbum habet eandem acceptam a Patre: ergo procedit ex cognitione intuitiva paterna totius Trinitatis, Patris, Verbi, et Spiritus sancti. Confirmatur: Pater dicit Filio, seu Verbo omnia,

quae

quę noscit: ergo dicit Filio se, et Filium:
ergo cōitat notitiam sui, et Filii: ergo procedit
Filius ex notitia paterna Patris, et Filii.
Idem arguitur: intellectio Patris cōitata Ver
bo est idem cum Verbo: ergo non minus est intui
tiva Verbi, quam cognitio essentialis divina est intu
itiva voluntatis, et si volitio divina sub=
sequatur rōe nostra intellectus.

Cęterum hę rōes, quę forta
sis placebunt aliis, non omnes ex parte nobis
probant; atque ideo formabimus alias,
iudicio nostro efficaciores. Prima earum est: Ver
bum debet per se procedere ex cognitione omnium per
fectissima: talis est intuitiva omnium, quę
sunt intra Deum, sive absoluta, et essentia *
lia, sive relativa, et personalia: ergo per se
procedit ex cognitione intuitiva omnium, quę
sunt intra Deum, sive absoluta, et essentia
lia, sive relativa, et personalia. Ma
ior ex eo constat, quia cum Verbum divinum proce
dit perfectissimum, per se petit sibi cōitari
perfectissimam omnium cognitionem; alias, perfectissimum
notitium non peteret perfectissimum intui
tivum. Minorem ostendo, quia cognitio intui
tiva ex suo genere est, cęteris paribus,
perfectior abstractiva, et cognitio intensi
va, et extensiva omnium, quę sunt in Deo,
perfectior cognitione solius essentię, aut ab=

solu

solutor ei.

2ª: verbum per se procedit ex cognitione eorum, quorum per se est verbum: sed verbum est per se verbum, non solum essentiae, aut absolutorum, sed omnium, quae sunt intra Deum, et si personalia, et relativa sint: ergo ex horum omnium cognitione verbum procedit per se. Minor videtur certa, quia non dicatur verbum esse per accidens verbum trium personarum et relationum? probatur quoniam ex ratione substituendi, ut habet ille fatum. Probatur maior, ad rationem verbi requiritur cognitio obiecti, cuius est verbum, ut ex dictis patet. Ergo ut sit per se verbum omnium, quae sunt intra Deum per se requirit cognitionem earundem omnium: Patet consequentia, quia ea ratione exigit cognitionem, qua exigit esse verbum. Nunc sic, sed verbum per se procedit ex cognitione, quoniam per se exigit, ergo per se procedit ex cognitione essentiae attributorum et omnium, quae sunt intra Deum, etiamsi relativa, et personalia sint.

3ª. non minus est complementum per se Dei verbi cognitio omnium personarum et relationum, quoniam relationes et personae sunt Dei esse. Ergo sicut Deus esse per se petit relationes et personas ut complementum sui, ita et verbum cognitionem personarum et relationum: atqui verbum ex ea cognitione procedit per se quoniam per se exigit, ergo per se procedit ex cognitione personarum et relationum.

Sectio

Prima obiectio, quae oriri potest, diluitur.

Obiectio 1. Cognitio intuitiva ex qua verbum procedit per se naturâ est prius quam ipsum verbum (et a fortiori, quoniam ipsum est ...), cum sic sit verbo posterior quod est prius illius, et prius debet esse prius quam id cuius est prius ergo nequit verbum per se procedere ex cognitione sui, et consequenter nec trium personarum, probo consequentiam. Cognitio intuitiva verbi nequit praexistere in Patre ante productionem verbi, quod ita probo; cognitio intuitiva obiecti nequit esse ergo non existenti

supp. eius, e.n. dicto priori existenti, sed ante productionem Verbi
n. existit Verbum, aliàs existeret ante quam esset, et sic neque cognitio
intuitiva Verbi. —
Praeterea amplius, ante productionem Verbi et Spi-
ritus Sancti supponitur existit in Patre, cog-
nitio intuitiva utriusque, et ex qua pro-
cedit Verbum: ergo in illo priori cognitio in-
tuitiva Verbi et Spiritus Sancti, cum sit acti
existentis, debet intueri, quod existant,
vel sic? ita est, vel non est? si sic? ergo in illo priori, ante-
quam producantur existunt, quod est impossibile.
Si non? ergo est falsa: atque sic illa non erit intuitiva,
contra suppositum, et per se Verbum procedet
ex cognitione falsa, quod est absurdum.
Praeterquam admittere in divina cognitione
falsitatem, impium est et Haereticum. —
Ex Adversariorum Aedificiis,
cui vires addidimus ex modo proponendi
et probandi. Nonnulli Respondent in illo
priori ante productionem Verbi
non cognoscere Patrem perso-
nam Verbi et Spiritus
Sancti secundum existentiam

actu-

Ethicalem; sed ut possibilis, l. futuras in posterioribus signis originis. Ad cognitionem intuitivam satis esse quod cognoscantur ut futura in posteriori signo originis, et ut existentia in propria duratione, ut sic loquar

* seu differentia; neque enim requiritur, quod vid. Med. de Scia. Hu. S. 2. 3. obiectum cognitionis intuitivae tunc existat quando existit ipsa cognitio, sed quod existat in propria differentia durationis pro qua cognoscitur; esto haec differentia posterior sit duratione cognitionis, ut cernere est in scia visionis Dei, quae intuitiva est rerum futurarum; esto Deus simul existens secum nec simul sint eadem differentia durationis, sed infinita duratione distent, ita ut cognitio prius existat duratione infinita. Ita quod cognoscuntur, ut existentes in propria duratione, et ea differentia temporis cognitio intuitiva est.

Verum sane solet impugnari assertio primo, quia quae necessario semper sunt, ut 2a et 3a persona nunquam possunt vere cognosci ut futura

ut

Vt futura. 2., q[uod] de recepta Virginaru[m] e existen[tia], seu actu esse, atqui nihil pe cognosci sine eo, q[uod] e de illis recepta; q[uod] necess[ari]o de prove cognosci poss[it], vt mere poss[ibil]e, aut futuru[m], s[ed] nario cognoscident sui actualem existen[tiam]. Ac posset impugnare 2[am] q[uod] futurio dit negone actualis existen[tiae] realis; s[ed] in illo priori n[on] dat[ur] negatio existen[tiae] actualis realis Verbi, et q[uod] hoc S. q[uod] in illo priori n[on] poss[it] cognosci sine actuali exist[entia].

Ante soluc[ionem] adverto, cognicio[nem] intuitiva[m], ex qua procedit p[er] se Verbu[m], dari posse dici priore[m] ipso Verbo, n[on] durat[ione] et temp[ore], ita vt verificari posset hec p[ro]p[ositio] nunc e cognio intuitiva Verbi, et n[on]d[um] e verbu[m]. 2. n[on] durat[ione], s[ed] priorit[ate] independ[entiae] a priori, ita vt Vt nunqua[m] verificet, q[uod] cognicio sit, et n[on] sit Verbu[m], possit ta[men] verificari, q[uod] cognicio n[on] sit depend[ens] a priori a Verbo, Verbu[m] v[ero] sit depend[ens] a priori a cognic[ione] sui; et hoc e cognic[ionem] esse priorem priorit[ate] independ[entiae], et verbu[m] esse posteriu[m] eode[m] g[e]n[e]re posteriorit[atis]. Modo in fra Clare, et facile solvit[ur] argu[mentum] (sublata equivocat[ione] priorit[atis] realis cu[m] priorit[ate] independ[entiae]) disting[uo] an[tecedens], cognicio intuitiva, ex qua Verbu[m] p[ro]cedit, nario e prius priorit[ate] independ[entiae] a priori, concedo an[tecedens] quia Verbu[m] necess[ari]o e prius cognit[ione], nec cognicion[e] dirio se tenens ex p[ar]te prius priorit[ate] durat[ionis], et temp[oris], nego an[tecedens], alioq[ui] eet prius realit[er], q[uod] nullat[enus] requirit, q[uod] quide[m] in p[ro]p[ri]etatibus ea, vt causet, n[on] requirit reale[m] existen[tiam]. Nego deinde Con[sequentiam]. Ad prob[ationem] dic, cognic[ionem] intuitiva[m] Verbi n[on] p[re]existere in p[ropri]o prius durat[ione], et temp[ore], q[uam] ipsu[m] Verbu[m], bene tn p[re]existere priorit[ate] independ[entiae] a priori; s[ed] n[on] e de r[ati]o[n]e cognit[ionis] intuitive, q[uod] sit dependens a priori a suo ob[iect]o, t[antum] q[uod] n[on] sit a priori independens, vt mihi Claru[m] est.

Ad Vrg[endum] negari posset p[ro]p[ositi]o, t[antum] de priorit[ate] re-

reali, et durat.[ne], qm de priorit.[e] independ.[ae] intellecta; q[uia] si loquat[ur] de priorit.[e] reali, et durat., e de subo n supponi. Supponit n. ee aliq. instans, vel prius reale ante productio[nem] Verbi, in quo sit cognitio, ex qua procedit, et n ita e. Si u[ero] loquat[ur] de priorit.[e] independ.[ae] a priori, inde e, ad dicere, q[uod] sic[ut] cognitio intuitiva e independens, ita et Verbu[m], q[uo]d sic e. Ma[ior] ... gra distinguo ... ; q[uod] in illo priori existit verus realit., ... q[uod] nunq[uam] e cognitio Verbi, quin sit realit. Verbu[m] independ.[er] a priori, nego ... ; et hoc ... minimus, ne ... rat, ... eadem priorit.[e] sub ... cognitio, et verbu[m], et ... ipso prius.

... autem interroga[tur]; an cognitio intuitiva Verbi, que in illo priori intuet[ur] ... Verbu[m], qm ... existere, ... sit, q[uod] ita e, vel ... ita n e. Respondeo ... q[uod] ita e, sicut intuet[ur], intuet[ur] autem existere realit., ... independ.[er] a priori, et ... intuet[ur] Verbu[m] sub ... durare ... ipsa cognitione, posterius ... posteriorit.[e] depend.[ae] Unde n infert, q[uod] Verbu[m], et ... existant ... q[uod] hoc requirit antecedi realis durat., vel saltem independ.[ae] Verbi, et cognit.[onis] ab ipso Verbo, q[uae] ... neutra datur.

S. 0. 15.

Argta reliqua adversus eandem doctrinam.

Obiiunt denuo 1. Omne e prius cognitione intuitiva sui, q[uia] si Verbum procederet, ex cognitione intuitiva sui, Verbum eet prius cognitione illa, ex qua procedit, et ... inde ... cognitionem, ex qua procedit Verbu[m], ee priorem ipso Verbo, Verbum erit prius se, ... sit prius cognitione priori se.

... distinguo an[tecedens] ... realit. acceptum n e verum.

obiectum, quod est ea cognitio, aut prius in illam influens, saltem media
ipse, sed ante obiectum quod non est causa, nec prius influens, sed pure obiectum,
medio ante et simul cum qua Verbum non influit in cognitionem ex qua
producitur, neque illum mediate aut immediate producit, atque ideo non
includit quod Verbum sit, se ipso prius, cum non sit prius cognitione
sui ex qua producitur.

Instabis: Sunt causales a priori, ideo Deus intuetur
Verbum et Spiritum sanctum quia Verbum et Spiritus sanctus existunt.
Sicut Deus, ideo Deus intuetur creaturas quia creaturae existunt.
non vero e converso. Quia sicut creaturae supponuntur ad sui intuitionem
ita et Verbum ad sui, et licet hae sint antecedentes creaturae ne-
queunt per se procedere ad intuitionem sui, seu a cognitione
dissimili, ita neque Verbum a cognitione intuitiva sui, sed
eandem sibi similem antecedentem.

Respondeo neutram causalem esse a priori, quia neque
creaturae sunt causa, aut prius, conditio vel requisita [illegible] prius
intuitionem sui, neque Verbum cognitionis ex qua producitur, sed
tam creaturae tam Verbum sunt pure termini naturae intuitionis. Unde
praedictae causales denotant habitudinem non prius, sed pure termini.

Est tamen subtiliter notandum, quod licet cognitio
intuitiva, ex qua procedit Verbum, et intuitiva creaturae conve-
niunt in hoc, quod neutra supponat suum obiectum
ut eo ab illo pendeat a priori, et sic ideo neque
hae causales ideo datur intuitio Verbi
quia existit Verbum, neque haec ideo Deus
intuetur creaturas quia creaturae sunt, sunt a
priori, differunt tamen in hoc quod Verbum pendet a priori a

sua

a sua intuitione, non creatur a sua, quoniam verbum procedit per se ex intuitione sui, a superiori dicta per intuitivo se debet habere prius cognitione verbi, creaturae vero non produnt per intuitionem sui, sed ex scientia visionis, neque sunt scientiae prius cognitive comparatae creaturae. Unde ratio causalis a priori illius verbum existit quod dum intuetur illam, sua quod dat scientiam visionis creaturae illam creaturam liberam, haec dicitur, siquidem ex primo principio, sed a priori requireret aliquid cujus est physici, et metaphysice incomprehensibile cognitiones.

Si vero inquiratur in quo veniant, aut differant hae causales, ideo creatur dum quod dum intuetur illam, sua quod dat intuitio creaturae; ideo dat intuitio creaturae quod creaturae sunt. Respondeo conveniunt in hoc quod neutra est a priori: differunt vero quod prima est signum pure speculativum creaturae, quod non requirit partem ad illam; secunda tamen a sua perse requisito ad intuitionem licet non a priori et physice. Verum de his satis obiter ea ratione occasione arbitrii et multum postea procedunt de inquisitione.

Obiicient: si verbum procederet per se cognitione sui et spiritus sancti sequitur quod imago tam sui quam spiritus sancti quod repugnat, tum quia nihil potest esse sui ipsius imago, tum quia verbum est solius Patris imago; quod sequitur procedere per se ex cognitione sui et spiritus sancti. Sequella probatur quia verbum illud est imago ex cuius cognitione procedit per se, cum nihil aliud sit esse imaginem quam repraesentare id, a quo procedit, verbum autem repraesentat se, et spiritum sanctum a quorum cognitione procedit. etc.

Contra.

Rnegando sequelā. Ad probat. nego assumptum; nam verbum illius imago est, ex cuius cognitione ipse procedit, nisi ab illo vel producatur, saltem mediate, quia de ratione imaginis est repraesentare id, cuius est imago, et ab eodem produci. Verbum vero neque a se, neque ab Spiritu sancto producitur, licet se, et Spiritum sanctum repraesentet, atque ideo nec sui nec Spiritus sancti imago est. Est autem imago Patris, quia illum repraesentat, et ab eo producitur. Unde sanctus Ansel. in monologio cap. 60 dixit: Verum est imaginem (loquitur de Verbo) et Filium eius, cuius est Verbum: et patet quod neque imago nec Filius sui ipsius, nec a se procedentis Spiritus congrue dici potest; neque nec a se, nec ex procedente a se nascitur.

Ubi adverto (neque in argumento sumitur) non esse idem procedere ex cognitione obiecti, et ex obiecto esse; neque primum nisi connotat esse cognitionem obiecti communicari procedenti ex illa. Secundum denotat ab obiecto produci id, quod ex obiecto procedit. Primum autem stare potest sine secundo, et de facto stat in Verbo, cui communicatur cognitio sui, et Spiritus sancti, quin a se, aut ab Spiritu sancto producatur, et ideo neque ex se, neque ex Spiritu sancto procedit, etsi procedat ex cognitione utriusque.

Obiiciunt 3°: quia Pater non cognosceret Spiritum sanctum, neque illius cognitionem communicaret, si non se, et Filium cognosceret, namque

cognitio

cognitionem communicaret, produceret. 2° dubito Verbum: quod Verbum non procedit per se ex cognitione Spiritus Sancti. Alias, hac deficiente, non produceret Verbum. Respondet P. Montesin, in ea hypothesi producendum Verbum non integrum, et perfectum, sed diminutum. Ac deinde addit quod ex tali hypothesi sequeretur utrumque propter repugnantiam, quam credit involvi ex parte hypothesis, quia ex una parte non cognosceret Spiritus Sanctus, ut supponit; ex alia vero cognosceret, quia est necessario cognoscerent Pater et Filius naturam esse cognosci Spiritum Sanctum, ut potentium relationis, quam ad illum habent

Sectio 26

Verbum non procedere per se ex cognitione creaturarum possibilium.

Ita DD. 3e et ultimae sententiae, quas sectione 22 retulimus, quibus nunc addo P. Hermelman in suis Disputationibus Theologicis volumine 2 titulo 9 disp 2 cap 5 a n° 28, et cap 6 n° 23, titulo 10 disp 3 cap 2 n° 2, et disp 7 cap 2 n° 26, quibus contrariam sententiam nunc denuo amplectitur P. Martinus Perez disp 24 de Trinitate sectione 6. Et videtur nobiscum sentire S. Anselmus in monologio cap 32 dum ait si nihil unquam aliud esset, nisi summus ille Spiritus, ipse tamen cogitat, Verbum illud, quo se dicit ex necessitate esse. Cum non constituat Deus in

tali

tali hypothesi, quod se ipsum solum dicat, videt
loqui cum quo nihil extra Deum sit possibile (ali
ter illud ea diceret, et non solum se) sicque asserit
ad hunc ex necessitate futurum verbum, sane ere
dit verbum ad sui productionem, i. existum non indi
gere cognitione creaturarum ex possibilium, i. hanc
concomitanter, et per accidens se habere.

Probant alii ratione 1°, quia Pater
vis prius cognoscit essentiam, et quae sunt intra De
um, quam quae sunt extra Deum, ut creas possibiles. ergo
prius procedit verbum a Patre ex tali cognitione
essentiae, et reliquarum perfectionum, quae sunt intra De
um, quam ex cognitione creaturarum possibilium. ergo per ac
cidens est ad productionem verbi quod det cognitionem creaturarum
possibilium, siquidem id est per accidens ad productionem rei,
quod supponit iam productum ipsum rem.

Probant 2°. Deus prius plene sati
sfacit quoad res intrinsecas, quam respiciat aliquid
extrinsecum. ergo sicque prius producit verbum, quam Deus res
piciat creas possibiles. Ans. probatur, quod videtur ex se ipso
patet, quia res prius tendunt in suum intrinsecum perfectionem,
et complementum sui esse, quam in esse alienum. Certe
non potest, quod cum verbum sit res intra Deum, sine qua n.
posse produceret, quam creas possibiles respiceret, non
prius plene satisfaceret Deus quoad res in
trinsecas.

Probo ego 3°, et, nisi mea mens
errat, efficacius. Cognitione, ex qua procedit per se

verbum

Verbũ, ẽ magis nãria, qȝ creẽ pȏles. q° Ver
bũ ñ pcedit p se ex cognitẽ pȏliũ, ut cog°
pȏliũ ẽ. Pᵗ cõa; qᵃ p se pcederet ex cog
nitẽ pȏliũ ut cog° pȏliũ ẽ, ñ magis nãria
ẽẽt cog°, ex qua p se pcedit Verbũ, qȝ ipsẹ
creẹ pȏles, siquidẹ creaturis pȏlib9 desini
entib9, desineret earũ cog; ut cog° pȏliũ;
aliás maneret ut cog° pȏliũ, et cõnter
repsentans obũ alr aẽ. Ans pbo; qᵃ Ver
bũ diũ, utpote Deus ẽ magis nãriũ qȝ cre
aturẹ pȏles, et ñ ẽ magis nãriũ, qȝ cog°
ex qua p se pcedit. q° cog°, ex qua per se
pcedit, ẽ magis nãria qȝ creẹ pȏles.

Pᵗ 4°: si Verbũ p se pcederet
ex cognitẽ creatarũ pȏliũ, Verbũ cnec
teret p se creaturis pȏlib9, et cõnter
exista Verbi penderet p se a creaturis,
ita ut si illẹ carerent pȏlitẽ, Verbũ abi
ret in nihilũ, seu ẽẽ desineret, qᵈ mihi
absurdũ ẽ.

Verũ pᵗ 1 segnella: eũ 1 illo
Verbũ cnectit p se, ex cuius cognitẽ p se
pcedit, seu a cuius cognitẽ pendet p se:
.a. Verbũ pcedit p se, ut ais, ex cogni
tẽ creaũ pȏliũ, ab eaq pendet p se.
q° cnecteret p se cũ creaturis pȏlib9.
plaior ostenditᵘʳ; quᵃ cũ cog° nequeat ẽẽ
sᵗ obõ, pendens a cognitẽ nãrio pendet

ab obõ

ad obiectum illius, illud quod per se exigit, quod est
cum illo connecti per se. Tunc quia Verbum per se
connectitur cum obiecto per se; obiectum autem cognitionis,
ex quia procedit per se, est obiectum per se. quod

Respondeo: si Verbum per se procederet
ex cognitione creaturarum possibilium, haec esset optima,
et pro loco inutilis recta esset; cum creaturae non sint possibiles
quod Verbum divinum non produxit, vel si produxit
ut modo est, de longe alterius proprietatis, et
eius: cum non valet pro loco inutilis cogni-
tionem. quod Verbum non procedit per se ex cognitione cre-
aturarum possibilium. Maior patet, quia absolute, quod
per se exigit ad productionem alicuius, ut ta-
le sit, vel productio suspenditur, vel non ponit
alterius longe esse, seu esse. Minorem probo,
quia ut valerent pro loco inutilis [illegible] ut
creaturae possibiles, quae deficere [illegible],
essent ea, primum, [illegible], [illegible] essentiale [illegible]
ordinis transcendentalis Verbi. Nihil
horum est, siquidem Verbum nec partes habet, nec
habere potest, et neque [illegible] creaturae possibiles
nec Verbum producunt, neque illud essentialiter
[illegible]. Denique Verbum, ut [illegible]
[illegible], non respicit transcendentaliter [illegible],
nec dicit ordinem realem transcendentalem
ad aliquid extra se, ut [illegible].

Sectio 27

Difficultates in oppositum expediuntur.

86. 2°

Ob. 2°: Verbum debet procedere per se ex cognitione perfectissima; sed si Verbum non procederet per se etiam ex cognitione creaturarum possibilium, non procederet per se ex cognitione perfectissima. Ergo verbum procedit per se ex cognitione creaturarum possibilium. Maior est certa. Minorem probo; quia non est cognitio perfectissima, quae non cognoscit omnia cognoscibilia, qualia sunt entia possibilia, ut manifestum est. R. concessa maiori, negando minorem. Imo ut per se procedat ex cognitione perfectissima, debet non procedere per se ex cognitione possibilium, ut cognitio possibilium est, sed ex cognitione ab illis omnino independenti. Quia cognitio perfectissima, ut divina est, debet esse penitus independens ab obiecto infinities inferiori, tam in perfectione, quam in genere necessitatis, quales sunt creaturae possibiles, itaut si haec redderent impossibiles, ipsa maneret quoad intrinseca prorsus immutata, sibique sufficiens.

Nec probatio multum urget, quia licet Cognitio perfectissima, qualis ea, ex qua procedit Verbum, debeat cognoscere omnia cognoscibilia, si sint, et consequenter creaturas possibiles, si tales sint, non tamen debet per se petere quod sint possibiles aut per se Cognoscibiles, nec aliter pendeat ab illis per se, atque ideo actu est simpliciter in esse per accidens, quod actu Creaturas Cognoscat seu quod sit actu cognitio Creaturarum, quae ablata per accidens illi est, quod sint possibiles, aut Cognoscibiles, tamen si ex suppositione quod sint possibiles, aut Cognoscibiles, necessario illas cognoscat. Hinc

quod licet cognitio ex qua ipsum procedit Verbum, sit cognitio possibilium, id tamen non dico per se, sed per accidens, quia per accidens illi est, quod sint possibilia, aut impossibilia; quo circa non per se, sed per accidens Verbum procedit ex cognitione creaturarum possibilium, ut cognitio possibilium est. Dixi, ut cognitio possibilium est, quia non dubito Verbum procedere per se ex cognitione, quae apta est cognoscere possibilia si sint. ~

Obiicies 2.o si propter aliquid Verbum non procederet per se ex cognitione possibilium, maxime quia creaturae possibiles sunt posteriores Verbo. Sed Spiritus sanctus est posterior Verbo, et nihilominus Verbum procedit per se ex cognitione illius. ergo etiam procedit per se ex cognitione possibilium. Et neque maiorem cuiusvis aliud si addat, quod temperet [illegible] non [illegible], aut paritatem adducta diversitate, non me movet ad negandum processionem per se ex cognitione possibilium, sed alia superius tacta. ~

Obiicies 3.o Verbum procedit per se ex cognitione omnipotentiae: sed cognitio divinae omnipotentiae necessario extendit ad creaturas possibiles, ut ad terminos illius. ergo Verbum per se procedit ex cognitione creaturarum possibilium. Maiorem ex [illegible] supponunt: Minorem probant; quia nequit cognosci omnipotentia nisi cognoscatur id ad quod est omnipotentia: est autem omnipotentia non ad se, neque ad intra sed ad extra ut ad omnia possibilia, et quae non implicant [illegible] traditionem. ~

Ex concessa maiori distinguo minorem: necessario extendit per se nego minorem; suppono per accidens quia creaturae non requiruntur, concedo minorem. Dico [illegible] loco divinam omnipotentiam non pendere a creaturis possibilibus, neque ad eas illum ordinem transcendentalem dico; sed aeque bene cum illis atque sine illis esse. Unde perfectio interna omnipotentiae, quamvis ex parte sua cum sit [illegible] ad omnia [illegible] optime [illegible], quin ex [illegible] illius cognitio faciat transitum ad creaturas et de facto taliter cognoscitur a Deo, quidquid sit de modo imperfecto cognoscendi, qui possit ex nostra semper fieri [illegible], quam ex natura, aut indifferentia [illegible]. ~

Obiic

Obiic. 8. si d. cognitio non trahit ad creaturas possibiles, non comprehenderet Deus essentiam, siquidem ex comprehensione Dei essentiam inferre cognitio omnium possibilium, quae eminenter continentur in divina essentia. Cum Verbum Divinum dicatur per se procedere ex cognitione comprehensiva Dei essentiae debet etiam per se procedere ex cognitione possibilium. R. distinguendo ant. si non trahit ad creaturas possibiles, tamquam ex suppositione possibiles sine, dicunt: nulla data suppositione, nego ant. et deinde cons. Ratio est quia suppositio possibilitatis creaturae se habet per accidens ad comprehensionem Dei essentiae, non enim illa indiget, sed esset aeque perfecta comprehensio quantumvis creaturae forent impossibiles. Unde quamvis Verbum procedat a comprehensione non procedit per se ex cognitione possibilium, cum non requiratur per se ad comprehensionem quod creaturae sint possibiles.

Obiic. 9. de ratione Verbi est procedere ex scientia creaturarum quae Verbo dicuntur, seu quorum est Verbum: sed Verbum Divinum est Verbum creaturarum possibilium, et eo creaturae possibiles ab aeterno et in aeternum dicuntur, ergo de ratione Verbi est procedere ex cognitione seu scientia creaturarum possibilium et continentur per se. R. disting. maiorem ex scientia rerum, quae Verbo per se dicuntur, seu quorum per se est Verbum concedo maiorem: quae per accidens dicuntur, seu quorum per accidens est Verbum nego maiorem: eodem modo distinguo minorem, et nego cons. quia cum Verbum non dicat per se, quod creaturae sint possibiles, non habet per se illas dicere, neque earum esse Verbum, sed solum ex suppositione quod possibiles sint, quae suppositio est illi omnino accidentalis.

Sectio 17.

Residuum argumentorum adversus nostram sententiam.

Obiiciunt denuo 1. ideo Spiritus Sanctus nullius obiecti est Verbum, quia ex nullius obiecti scientia procedit, quamvis scientia omnium illi communicetur, et increatis, non minus quam creatis, et ex di-

necess.o qm filius. 3. Si Verbu non procederet ex scia creaturarum
salte, ut possibilius, neque ea exprimeret, neque esset verbum
illarum. Sic August. Ansel. et D. Thom. — Resp. 3. ly
ideo nullius obi esse verbum, quia neque per se, neque per accidens
neque aliter, neque ex suppositione procedit immediate ex cognitione, ut
principio comunicativo sui, sed ex amore, aut voluntate; Ver-
bum v.o licet non procedat per se ex cognitione creaturarum possibilium, pro-
cedit tamen immediate per accidens, quatenus ei comunicatur immediate et
per se intellectus, cui quod per accidens coniungitur possibilium crea-
turarum, et ex ea supposita sibi accidentale illarum representatione absolute
per accidens, evadit cognitio earum, atque ideo est verbum creaturarum
et ideo non aliter, et per se, sed ex suppositione sibi accidentali
procedat ex tali cognitione ut est cognitio creaturarum. —
Dices, ut Spus S. evadat dicens sufficit quod iden-
tice et formaliter ac mediate comunicetur dicens. 3. Ut Spiritus S.
evadat [illegible] Verbum creaturarum satis est quod identice, formaliter, et mediate comunicetur
ei intellectio, et conveniat quod procedat mediate ex cognitione tamen
ex principio comunicativo. R. si dixero obiectionem niti falso principio, et
et supponere quod in mea doctrina falsum est, ergo dicerim di-
cantur, seu non dicentes immediate et formaliter et ex vi processionis comu-
nicari Spiritui S.to in statu dic.: ut Spus S. dicat, et vere sit
intelligens satis est quod ei comunicetur mediate intellectio; 3. ut dicat
et sit Verbum satis erit quod ei comunicetur mediate intellectio, seu quod procedat mediate
ex intellectione ut intelligens. —
Resp. ita quod dicitur quod in meis principiis falsum assumit obiectio; quare ad
instantiam [illegible] processionis Spus S. sufficienter dicat et sit intelligens eo mediate comunicetur
intellectio, negatur tamen id sufficere ad rationem Verbi, quod ex dicenda ratione debet esse separata

immediate intellect. divinae seu mentis, ita ut imm. hauriat exp.

Alium. Ad ad divinam intellectionem, nil requiritur, cum in sua planit. sed aia deseat intelligens ex sola recept. intellect. imm. in pot. mediate in aia. Rarius q. dic donat conceptus n a sensat. imm. recepta in ipsa, sed in sensu, ac pot corporea sensitiva.

Instat: si ex nra sententia, si spus s. coicaretur identice, et realiter na stricte accepta saltem realiter denaret, et esset filius, h. eodem pacto realiter denabit Verbum eam, q identice et realiter eum coicet ei intellectio. Rndetur Neg. cons., q ex def. filii, nec sequitur, nec exibit q imm. et formaliter coicet na, sed q actio, et simpliciter illi coicetur qui denandus est Filius, et hoc quidem haberet realiter jam vis n coicaret ex vi formalis neg. imm. Ex def. autem et decepte Verbi requiritur imm. processio ex mente, atque ideo mirum n si spus s. n evadet Verbum, cum n procedat imm. ex mente.

Urgebis: intellectio et volitio sunt actu et formaliter idem; ergo spus s. realiter procedit imm. ex utraque, atque ideo n minus erit realiter Verbum q. m. spus s., siquidem q. qui realiter procederet imm. ex intellect. ac ex volit. praeterea cons. q q. sunt duo idem et formaliter idem realiter procedens ex uno procedit realiter ex alio. Rndetur neg. cons. ad probat. distinguendo assumptum, q. duo sunt actu, et formaliter n tn virtualiter, nego assumptum (formaliter accepto) q. n solum actu et formaliter, sed et virtualiter, concedo assumptum nego autem in praesenti sic evenire, nam intellectio et volitio licet actu et formaliter sint idem, n sunt idem virtualiter; atque ideo hae virtualis distinctionis ostendit, q spus s. imm. procedat ex voluntate quae est idem actu et formaliter cum intellect. n procedat ex intellect. quemadmodum Filius d. coicat imm. et formaliter d. essa quae est actu et formaliter idem cum relat. Paternitatis, cui dicominetur coicat imm. realiter ipsa relatio itaque ipsa Deum ut spus s. q est Verbum q illius subsistent relativa personalis imm. procedit in intellect. (q. esse imm. subsist. filius, sicut et volit. Verbum deberet saltem) relationem ad d alias tres. ~ Obiic. 2. conditio divin. de creaturis possibilis est infinita in

in de, et competit naturae Dei, quod erit productiva Verbi, per quam cognitioni infinite perfectae, et naturae existenti in deo convenit huius perfectio, quae sine imperfectione reperitur in creaturis: atqui producere Verbum reperitur in creaturis quod sine imperfectione; competit deo; convenit et creaturis possibilis: Confirmatur quod haec cognitio, ut in se, apta est concipere Verbum ad se per illam concipere, quod poterit per illam, et ex illa Verbum producere.

Respondetur cognitionem de creaturis possibilibus esse infinitam et naturae competere Deo, scilicet non tanta necessitate ut est de creaturis possibilibus quanta ut est de perfectionibus divinis; quod sed infinite minore, cum infinita distantia sit inter necessitatem possibilitatis creaturarum et existentiae Dei illius, idcirco necessitate; quod licet cognitio divina sit productiva Verbi negamus, non potest per se esse requisita ut est creaturarum possibilium productiva Verbi; nam ut esset prius per se requisita deberet esse aequalis necessitatis cum ipso Verbo, quod quidem inaequalis naturae nequit per se pendere a minus naturali. Unde si ut dani per fusionem producendi Verbum, quae in creaturis reperitur, dicamus cognitionem creaturarum debemus concedere, quod Verbum non sit magis naturale quam creaturae; Verbum imperfectum, ut cognitio sit perfecta, et natura distrahimus, quod alia via abstrahere conamur. Ad Confirmationem dico quod dicta cognitio in se apta est concipere Verbum, et in se potest illam concipere quod ... sit et ablata per accidens, cum sit ex suppositione creaturarum possibilium, quae suppositio per se non requiritur, minime potest per se concurrere ad productionem Verbi, aut per se ad ea procedere potest; ex superius dictis. Obiiciunt 3º quidquid dicit Verbum dicit creaturas a quo sit, non aliquid potest non concipere, illud non dicere Verbum, sed Verbum dicit esse ex possibilibus creaturis possibilibus eas quod representare potest dicere

a P. ēē expressivũ creaturæ possibilis, et illam repræsentare: sed quod quod

dicit verbum creaturæ a P. sive ex vi processionis, sive ex vi processionis

verbum esse expressivum creaturæ possibilis, eamque repræsentare. Ergo illud

cedit ex vi expressionis etc. repræsentat creaturam de possibilitate existentia in P.

R. Distinguendo maiorem, quidquid dicit verbum a Patre, quam habet

habet à Patre, concedo; alia ratione, quam non habet, nego. Distinctio minorem: quod verbum habet à Patre esse expressivum

creaturæ possibilis per se, nego; habet per accidens propter suppositum verbo actualiter creaturæ possibilis, concedo.

Unde ad consequens, distinctio. Alter, etc. propterea habet à Patre esse expressivum creaturæ possibilis, nego consequens;

habet per accidens, et mere concomitanter, concedo. itaque (per reliquis argumentis) ex

ut processio habet verbum rationem expressionis. possibilis ex vi processionis denotatur co-

ignitum formalis per se requisitum, sed quæcumque saltem actualis; neque hoc pacto verbum

ratione procedit de facto ex cognitione creaturæ possibilis, neque verbum nat, cum

tota difficultas sit de processione per se.

Sect. 19.

Verbum non procedere per se ex cognitione futurorum

aut existentium.

Ita DD. omnium sarum, excepta Lo. quorrentibus sect. 12.

Subscribuntque Henriquez in suis disputationibus theologicis volumine

2. titulo. 10. disp. 3. sect. 2. a n.º 4. ad 6. Cursus Salmanticensis 1.ª

p.te tractatu 3. de scientia Dei disp. 7. dub. 4. n. 60 ubi dicit latius se

idem docere in tractatu de Trinitate, quin dum ad nos manavit. P.

Martinus Perez disp. 14. de Trinitate sect. 10. n.º 8. et quod se l

probatur quod verbum non procedat per se ex cognitione futurorum, aut existentium videtur

fere effectum, quod non procedat per se ex cognitione futurorum, aut existentium, cum ad

existentiam, et futuritionem creaturæ necessario et per se debeat præcedere creaturæ possibili-

tas, neque verbum ulla ratio sit, ante eam possit per cognitionem existentiam ad processionem Verbi

quæ mai [illegible], et nervo non urgeat per cognitionem possibilium, et potest per cognitionem

possibilium, quæ etiam non habeant per cognitionem existentiam.

Sed probemus assertum in titulo et primo ex S. Anselmo in

Monologio cap. 3. ubi sic ait: si quæ se intelligit, quæ se dicit, si quæ

se dicit, quæ est verbum eius apud ipsum, sive ergo illa cogitet nulla alia

existente essentia, sive aliis existentibus, necesse est verbum cogitationis illi esse cum

illa cogitatione quod dicat, et quod verbum sit non depet ab hoc quod

sint, sed sive ut intelligantur, sive absente, eodem modo intelligi debet.

Coḡnuṃ suo karnti, ubi ẽẽ.

1º roe: impobleest i.l, q est p se stingens, atq indifens ad ẽẽ, et nẽẽ ssari ad ens oio nessariũ, ut priũ p se illi: sd diuna cogncionẽ rerũ furarũ, qui exntiũ est p sesgens, et eque indifens ad ẽẽ et nẽẽ: ubi a-ẽ oio nariũ. ḡ impobile est cognos furorũ, et exntiũ ssarari ad ubi ut priũ p se. hac angũ mihi est demratio. ut curramus singlas ps, pboes, stillarũ vate. elucidamus.

Maior inde mihi ostat; q q͡a est priũ p se regtũ tale debet ẽẽ, ut eo defite, defat e. res, cuius est priũ, aliassi eo defite n deferet, sd psisteret res cuius est priũ, n p se, et nario regreret sd psaceius, q͡d gds n nario, et p se regr id sine quo res fieri potest, aut ẽẽ; cũ ã q p se sgnus est, possit nẽẽ, et q est nari, nequeat nẽẽ, impobleest p se sgnus ssarari ut priũ p se ad ens oio nariũ.

Quod ut clarius pateat, da deẽ id q sgnus est (siqdz ponitur) et rogo: an ens cuius priũ est, nario defat eo ipso q deferet res sgnus, et sic maner manifẽ nẽẽ ens nariũ, cũ defecerit ex defectiẽ sgnti, et pobli. sd et alter ssatur idq q͡ id est sgnus, q p se depet a sgnti. sd ens q penderet ab illo prio p se, p se deppet a sgnti. ḡ eet sgnus. ḡ impobile est, id q est sgnus p se, ssari ut priũ p se ad ens nariũ.

Mine. q od ubi q est manifa: q ad priũ q͡ds, q͡a diua cognº ut tali s n het maiã nessitate, quã illius obiũ (ad lõn. loco ipsam psenat) obiũ ã. est p se sgnus: ḡ et illa. quo ad potioras, q͡ ubi nil het sgntiũ in suo ẽẽ, neq excogari potest ullanessitas in eiundo, quæ pobilis sit, et illa n heat. ḡ est nariũ.

Prº: si ubi p se pcederet ex cog furorũ et exntiũ sgnus eet ubi, seu l͡ 3 frinatis p q nẽẽ foret poble. (ẽ ẽ ster idq eniret toti frinati p locũ intrũ) pr, q͡a si cre n eent exntes, aut furũ. ubi n eet siqdz sublato requisito p se res illud regrens nario toll. sd sgnus est nẽẽ creas furas, et exntes, quæ sũ regtũ p se: ḡ ubi diuinũ sgnus sgnus est, seu sgnus est ubi nẽẽ. = sr: q sciã crarũ exntiũ est sgnus, et libera, potest q abrle n ẽẽ: ḡ si ubi p se pcederet ex hac sciã ubi eet libũ, et sgnus, poret q abrle n ẽẽ. pr, q͡a id est sgnus, et libũ, potest q abrle nẽẽ q pet a libõ, et sgnti. et q pet abrle nẽẽ, ut nuss dice. bz, nec magis nessaria est res, quã illius priũ a quo res pet p se.

4º probabit aliquis, q. prius est, q. naliz rerz exig. aliq. esse perfecte astutz, quam extra se operari, cum operatio sua cg supponat existere, et inter opera esse in suis pratis, et essa. g. prius est Ubz esse productz, et existens quam eras existere, et esse furis, cum Ubz sit causa que exant, et sit furz. pº negt p. se procedere ex cognoes varz. furorz, et existentiz, q. 2do eiusmi cogno est posterior ex a Ubi, ut pote posterior l saltz n. prior oris furis, quam si posterior Ubo, et q. n est prius posteriori n. est prius priori, glir esse det cogno, ut ex illa p. se procederet Ubz.

5º probabit alius, q. si Ubz p. se procederet ex cog. furorz, et existentiz Xpus Dnus nullz actz libz elicuisset, et p. si noc nobis q. quz meruisset sig. q. est hereticz. sequi probabit: q. subsista Ubi neretinariz 9nexos cy oris furis, ac exntibus, et inter cy oibs ijs operibus, quas elicituras erat Xpus, et de facto elicuit: g. tales opoes n. esse t libe, p. hoc cog. q. illa opoes n. si libe quarz priz, l editio se tenz ex pte pris et poitr indep a libre operantis, et het nessaria 9nexoz cy operoibs, 9o subsista Ubi est priz, aut editio se tenz ex pte pris illarz opoez, et poitr indep a liberte operantis, e. Xpi (neg) n. libz fuit Xpo here formalatz Ubi, autoz hypotz, g.

Tandz probabit alius 6º: q. si Ubz p. se procederet ex cogn furorz, et existentiz, Spus Stus p. se procederet ex amore eorz; hoc a est falsz: g. et illud. mj pbat, q. si Spus Sty p. se procederet ex predicto amore; Spus Stus prius procederet, qm Ubz, cy prius sit decreti volunt creandi mundz q. n mundz esse, et a Deo cogni, q. prius est decreti priz p. se Spus Sti, quam Ubi; et q. 2do prius est prius, tuz illius nario, pfluens, e. n. libe prius est.

Has tres roes addidi, q. fortassis movebunt aliquos, alieno tn noe proposui, ne ei ex pte uidear illas approbare: cz ratio eodz no discurrendz esse de cognoe decrorz liberorz, atq. de cogn existiz, servata tn proportoe, unde D Ubz n. procedit p. se ex cogn alicuius decreti libo, idz q. dixero de cogn decrorz que nunq. erunt, forent tn, si talis sto l alia poeret, solet q. oppi e clari 9diata, nz cz eiusmi cognit idz sit sicut

sicut et obiecta, inepta est ut ipse ex illâ procedat cum sit necessarius, quae Verbum est.

Sect. 20.

Solutio eorum, quae pars aduersa allegat.

Obiicunt aduersarii 1º: si Verbum procederet ipse ex cognitione creaturarum existentium, prius origine intelligeretur Verbum productum, quam haberet cognitionem creaturarum existentium: sed hoc est falsum. Ergo. Maior inde constat quia Verbum esset independens à cognitione existentium, et cognitio existentium penderet à Verbo tanquam à principio sui obiecti, minor probatur, quia tunc haberet filius aliquid, quod acciperet à Patre in suâ productione, siquidem eius cognitionem negaret à Patre accipere, cum sit posterior ipsâ productione. — Ac Meratius non opus esse quod quidquid habet ipsa procedens accipiat à producente, sed omnia videtur, et denotare, quae videri à nobis, et denotari potest. Sed satis esse, quod accipiat entitatem illam realem, à quâ tali vel tali modo nominari capax est (quod tertio dicitur talis vel talis denominatio) nihil quod reale sit in tali entitate, quod persona procedens non accipiat per originem à ipsâ procedente. —

Sed in forma dicitur maior: prius origine intelligeretur Verbum productum, quam non haberet cognitionem creaturarum existentium secundum intrinsecum, et receptum talis cognitionis, quae apta est cognoscere creaturas quae sunt, nego maiorem, secundum extrinsecum, et obliquum, concedo maiorem, nego deinde minorem (de sensu membri secundi) et tunc cognitio. Ad probationem dicto assumptum: haberet aliquid intrinsecum, quod non acciperet à Patre, nego (hoc non esset absurdum) aliquid extrinsecum, do vel concedo (quia nihil continet absurditatis) imo extrinsecum hoc in radice, ut ita loquar, et quo ad sufficientiam repraesentationis accipitur à Patre, nam accipit formam intrinsecam sufficientem, et aptam repraesentare creaturas tanquam futuras, quam vel existentes si ipsae futurae, et existentes sunt, de facto quod illas repraesentat, quia ipsae futurae, et existentes sunt.

Obiicunt 2º: per simplicem creaturarum intelligentiam non est Pater sufficienter constitutus in actu 1º ad loquendum cum filio de rebus existentibus, quas non cognoscit simplici intelligentiâ; negatur: loqui de incognitis, alioqui Verbum quo loquitur, non esset Verbum: sed per scientiam visionis, atque ideo per illam constituitur in actu 1º ad producendum Verbum, nam locutio est ipsa productio Verbi, ergo prius producendi Verbum est ipsa scientia visionis. Hanc rationem obiicit Suarez. Sed eandem aliis ita proponit Recentior quidam. Pater loquitur cum filio non solum de possibilibus, sed etiam de existentibus: atqui ad loquendum de futuris non constituitur Pater in actu 1º per scientiam aliquam quam per scientiam futurorum, ergo haec praecedit in Patre ut principium procedendi ad producendum Verbum.

Respondeo ad argumentum, sicut à Patre proponitur, inde non constabit qualiter solvendum

sit, ut à Suniga fuit ppositum) distinguo min. Pr. loqr cum filio n. solum de pr. ...
sed e. de omnibus locoe. qsi concommanti, sive sti, sed maj. locoe qsi conti
conti no maj. distoe. mj. ad loqndum de furis locoe qsi conti n. omnino Pr.
inaeme 1o pxe nisi p hic visoit, no suppositum, nisi loquar de omoe q
ad suffntiam, ad loqndum de furis scommante locoe, aut sti sed omj, et
no coq. q. sicut scia visoit ut talis se het scomanter, sive oter, et
absle p accius ad produm Ubo, ita locutio Pr. cum Ubo de oris exoribus,
et exoribus scommanum est et si eum n. sit q. ppse postulatum à Ubo ut ...
et sit, et etiam eq. pfsum q. Pr nil quo loqretur de cognitis, si supponeremus,
q eueniere potuit, nil cognus exere.

Obr 3o: intus Pr. cognit foaler fura. sed intus Pr. vtest cognu
foaler fura, est pse, et foaler pdiuus Ubi: q. Ubum pcedit pre et
foaler ex cognt furorum. mior ptr, quia intus Pr. vtest foaler cognus fu-
ra stet pfsoq. qs intus creati secla impfoe: atqui intus creatus secla
impfe stet virtus pse produq Ubi dere furâ: g. et intus Pr. cogn.
foaler fura. — Rx ad argum, no mj. n. het intus Pr. ee pse pdiuus Ubi
quus cognit fura, sed scommanter, aut p accius. qsi intus creatus aliud het,
certè erit, quia cum impfus sit potest pdere Ubum degsum à re cognita oter
cognis in suâ exâ, q repat diuo intui, et Ubo diuo.

Obunt 4o: Ubum exprimit res furas het in Pre prium pse
sed negt ee aliud nisi cogno furorum: g. ex cogne furorum p cedit Ubum
pse: maior ptr, quia ee expressiuum crarum furarum, seu eas exprimere
est aliq reale, q n. het Ubum à se, sed a Pre — Rx distinguo maj: het
in Pre prium pse quoad suffntiam, et quoad intrum, et rectum expres-
sionis verum furarum, do maj: q ad totum qdit ee exire et diindiuo
dicere e. mj: sed negt ee aliud qm cogno furorum quoad suffentiam
rectum, et intrum cg dit, do mj: quo ad extrum, et indirum importatum ab
exercio expressois, no mj. est dicere q Ubum pse pcedit ex
pfsoe intrâ scie visois, sed n. ex illâ, ut in exercio, et qu
tu exercito scientie visois. q solum dinunt AA.es

Obiiciunt q. Verbum debet procedere per se ex Cognitione effective cognoscitiva infinita, et adequata Dei cognoscibilitati ita ut nulla maior esse aut excogitari possit: sed ad hoc opus est quod non solum attingat internum, sed etiam externum non solum Divina sed etiam Creata non solum necessaria, sed etiam Contingentia, alias esset finita, et diminuta, qua posset esse alia maior, magis adequata Dei Cognoscibilitati ergo debet procedere per se ex cognitione existentium.

Respondeo distinguendo maiorem debet procedere per se ex Cognitione effective Comprehensiva infinita et adequata sumendo id quod per se requirit ut perfectissima sit, Comprehensiva et adequata Concedo maiorem sumendo id quod non per se requirit sed per accidens et Comitanter sed nego maiorem et ad quam distinguendum Concedenda aut neganda est minor Divina Cognitio, cum sit infinita per se Comprehensiva et adequata cognoscibilitati Dei non indiget Creaturis sive existentibus sive possibilibus absque illis non equi perfecta esset et infinita sed Comitanter et per accidens ei Contingit, quod illa representet, eo quod per accidens et Comitanter ei Contingat quod existant, aut possibiles sint. Unde Verbum, ut procedat per se ex cognitione infinita et Comprehensiva non opus est, quod procedat per se ex illa sumendo id quod per accidens habet; hoc est sumendo quod est Cognitio Creaturarum sed satis est quod procedat per se sumendo id quod habet per se, hoc est, sumendo quod est Cognitio essentialis divinarum personarum, et attributorum, et per accidens vero sumendo id, quod habet per accidens.

Sectio 21.

Septimum argumentum difficile adversus eandem nostram Sententiam.

Post soluta obiecta Communiora Ecce urgemur alio difficiliori.

Ver

Verbum per se procedit ex cognit. trinitatis ut trinitas; e contra procedit per se ex cognit.e requisiti per se ut trinitas sit? Utrumque pro videtur certa et tamen dicitur neque per se procedit ex cognit.e trium personarum ut trium, sed hoc est procedere per se ex cognit.e trinitatis ut trinitas est. Pro deinde Verbum procedit per se ex cognit. relationum quae sunt requisitum seu complementum per se petitum a divina essentia ex cuius cognit.e per se procedit verbum; ergo quod generaliter debet procedere per se ex cognit.e requisiti per se, seu ex cognit.e illius quod per se requiritur ut existat id ex cuius cognit.e procedit per se. Tandem quod spiritus sanctus per se procedit ex cognit.e relationum paternitatis et filiationis quae sunt conditiones per se requisitae ex parte prii ad processionem; ergo similiter verbum procedit per se ex requisito per se ad suam processionem.

Nunc sic sed negatio identitatis inter divinas relationes seu personalitates est requisita per se, ut trinitas sit, siquidem ea necessario ablata poneretur formaliter identitas unius n. (?) contradictorie formaliter tollit per aliud et non aliter. Unde non triplex sed una relatio, aut personalitas foret quae est trinitas non esse divinam ex cuius cognit.e per se procedit verbum. Sed et procederet ex infinitis alijs negationibus medijs quibus deus distinguitur ab omnibus creaturis existentibus possibilibus et chimericis cuius mi negationes identitatis per se et formaliter requirantur ne deus sit creatura existens possibilis, aut chimerica imo et tam per se requiruntur quam per se requiritur quod deus non sit creatura, aut chimera.

Hoc argumentum difficile est quis negat. Sed illius difficultas crescit ex nostra apprehensione assuefacta modo cognoscendi divina more creatorum cum dependentia illis

Cum

a negat. q, seu carentiis, qq discernunt ac separant. Resp.

Concedendo 1.ʲ antecedens et neg. 2ᵈᵒ ant. 1.ⁱ adeo .n. e[st]

independens Trinitas personarum et quevis d. perfectio

ab ipso eo, q n. e[st] d[ivin]us ut neq[ue] negatione qua fraliter

distinguunt[ur] persone d. deceant ut sine et cum magis

naria sit Trinitas in suo e[ss]e, q[uonia]m talis negatio, n. qui

sufficere negat. tollere eo ipso sufficeret tollere trinitatem

Cui doctrine satis aperte subscribit P.ʳ Hemelman in

suis disputat. theologicis volum. 2. tit. 12. d. 7. c. 1. n. 26.

cum dicit neq[ue] verbum pendere per se ex cognit. neq[ue] spiritum

S. ex amore negat. q[uia] que sunt propria attributorum nega=

tivorum dei q[uae] absque verbo et spiritu S. persisterent si illi n.

forent possent.—

Dices: sublato uno contradictorio ponit[ur] fraliter

aliud et in argo [?] tamquam eo si tolleret negatio identitatis inter

d. et persona ponerent[ur] inter easdem fralis identitas atq[ue] ideo

essent fraliter idem et consequenter n. erent, sed una per=

sona. ergo e[ss]e Trinitatem personarum per se pendent a tali neg.

R. distinguo ant. sublato uno contradictorio ponit[ur] fra=

lit. aliud de facto, [illegible] tolli concedo ant.: in casu quovis impossi

nego ant. et similiter consequentiam. Absque in eo casu impossi sub=

lata neg. identitatis n. poneretur identitas et licet sit impossi

neutrum contradictorium poni, sicut utrumq[ue] tolli, magis impossibile

e[st] n. e[ss]e trinitatem quam deum. Unde cum prius deferendum sit

impossibile minus q[uam] impossibile maius prius [illegible] admittenda sunt [illegible]

contradictoria [illegible] deum auferri aut destrui, q[uam] destrui aut

n. e[ss]e deum; quippe dic de ceteris negationibus distinctionis a

creaturis.— Quod si petas, unde colligamus esse maius

im=

impossibile, non est trinitatem, aut deum; quam non esse alterum extremum contradictionis. Respondetur: antecedens concedi, excepto quod deus sit eo magis necessarium in essendo, quam omnia et singula contradictoria extra deum; aut auferre deum id quod est magis necessarium, est maius impossibile, quam auferre id quod est minus necessarium, cum tantum detur de impossibilitate unius extremi contradictionis quantum sit de necessitate alterius. Praeterea quod necessitas in essendo a perfectione, seu illam arguit, fundaliter supponit in esse existentiae. Item ergo deus sit omnibus perfectissimus, seu perfectior omnibus et singulis creaturis existentibus et possibilibus, magis necessarius esse debet in essendo quam omnes et singulae creaturae existentes et possibiles; ergo maius impossibile est auferre deum, quam auferre omnes et singulas creaturas existentes et possibiles propterea dicitur esse, quod est maius impossibile auferre unum contradictorium, quod est magis necessarium aliud. Atque quod illud est magis impossibile, ad quod ponendum plura impossibilia vincenda sunt; sed ad ponendum destructionem dei, plura impossibilia vincenda sunt quam ad destruendas creaturas possibiles, imo ad tollenda omnia contradictoria extra deum. Minorem probo de favente in materia de attributis et confirmari posset, quod non omnia impossibilia sunt aequalis impossibilitatis magis non impossibile destruendum omnia, quam singula; ergo maius impossibile erit poni destructionem dei, quam tolli omnia contradictoria; cum facta supposito inaequalis impossibilitatis, videtur esse constare principatum tenere seu eiusdem destructionem dei, non tamen repugnat lumini naturali, aliquid infra deum esse minus impossibile in ordine ~~ad~~ ~~[illegible]~~ ad destructionem quam pati debeat quam aliquid divinum, seu intra deum; de qua de his loquar loco allegato, ubi plures alias rationes adducemus.

Sicut autem

Si aut. Secus rursus formaliter in ea hypothesi

Deus personae manerent? Resp. quod nec manerent formaliter idem nec

formaliter distinctae sed relative oppositae et repugnantes quoad

entitates, seu ut alij dicunt radicaliter et fundaliter distinctae

quia satis est ut ferent tres positivae entitates et consequenter trinitas

non manerent formaliter distinctae, quia abesset negatio, quae in formali

distinctio realis, nec manerent formaliter idem quia ut supponimus

non poneretur identitas reali distinctioni formali contradictorie op-

posita. ~.

Sectio 22.

Triplex alia difficilis obiectio rursus dissoluitur.

Obiicies 1. per se necessarium ut sit deus quod non sit negatio

illius deus saltem ex cognitione suiipsius negat. illius per se procedit

verbum ipse ex eo procedat per se quod per se necessarium est ut deus et

ipse verbum sit ante [illegible] quod negatio dei est ipsum non esse deum. Et cum

per se requiritur ut deus sit quod non sit ipsum non esse deum per se necessarium

est ut deus sit quod non sit negatio dei. Resp. argum. latrare aequi-

vocat. quod confundit negat. dei cum negat. sui non esse ipsius negat. illius

utque sidio concesso anteced. nego conseq. nam nec ex eo quod requiratur

ut deus sit, quod non sit negatio dei potius infertur requiri non esse

negationem dei, quam ipsius negat. et consequenter per se procedere ex cognitione

non esse neg. dei, quam ex cognitione neg. dei: cum aut non esse neg.

dei sit formaliter ipsum esse deum per inde est dicere quod ut deus sit

requiritur nec sit negatio illius ac dicere quod ut deus sit requiritur quod sit

deus sicut dicit quod ut deus sit, requiritur quod sit impossibilis negatio

dei est dicere quod ut deus sit requiritur quod sit necessario deus,

neces

necessitas utriusque contradictorij est impossibilitas alterius. Unde

ex eo quod verbum debeat procedere per se ex cognitione non

esse negationis dei, seu ex negatione dei, de ingeniis solum in-

fertur quod debeat procedere per se ex cognitione dei, seu dei

ut necessarij; quod non solum non negamus, sed supra positive

probavimus.

Instabis dicendo quod disiunctum ex deo et illius

negatione aeque necessarium est ac ipse deus, quod cum ad veritatem disiuncti-

vae quod improprie non requirat veritatem utriusque partis, sed

sufficiat veritas uniuscuiusque illa, sicut quando deus fuerit ne-

cessarium erit propositio disiunctiva deus est vel non est, seu existentia dei

vel negatio dei: ergo ex cognitione talis disiuncti procedit per se verbum

et consequenter ex cognitione negationis dei quae est pars disiuncti.

Probo consequentiam, quod si propter aliquid non posset procedere per se, ma-

xime quod esset obiectum minus necessarium quam deus, et tum loco

negationis dei possit substitui ut pars disiuncti quaevis creatura

existens, ut deus est, vel mundus existit, deus est, vel petrus

nascitur, deus est, vel antichristus existit, aequalis vi dicendi pro-

cedet argumentum atque ideo convincet quod verbum procedat per se

ex cognitione obiecti saltem ut afficiuntur in disiuncto.

Respondeo negando antecedens, nam totum constans partibus

inaequaliter necessarijs nequit esse aequalis necessitatis cum parte magis

necessaria ut ex se patet, atque ideo si auferatur pars

minus necessaria aufertur totum et ad hoc persistet pars ma-

gis necessaria, unde si auferatur negatio, quae est pars disiuncti

cadet quae pars disiuncti est deus, destruatur disiunctum

sed non deus, quod cum deus sit magis necessarius quam quod sit ex omni

se plus requirit ad illum tollendum quam ad tollendum id

quod est ex illo etc.

Nec

Neg ... disiunctiva esse ... cum

Soly ob ... dec ... disiunctiva erit vera, si tamen
una pars illius sit vera, At negamus manere disiuncti-
va sublata negatione eo pacto quod pars disiuncti et quod
maneret Deus, cum disiunctiva debeat consistere du-
obus extremis, dicitur non nisi unicum, disiunctiva non est
ex quo patet negando esse arbi superioris ...
cum ... nuper dicta verbum ut pote deus magis naria
sit quod disiunctum et quod negatio dei, qua pars disiuncti
est nequit procedere per se ex toto disiuncto ..., aut
ex ... illius minus naria qualis est dicta negatio, sub
ratione extremi disiunctivi, et quid quid loco illius subro-
gatur extra deum ...

Dixi sub ratione extremi disiuncti, quia in ...
re non solum non est naria negatio dei sed omnino impossibile. At in ratione
extremi disiuncti naria est, quatenus naria est apta ex se enun-
tiari modo disiunctivo (... aptitudine, neque actu enuntiari di-
stinguens, est nisi forte recurras ad enuntiatem dei quod tamen ... apti-
tudo quod ex se ..., ut hoc modo enuntiata est minus naria, quod
... verbum dicimus quod adhuc sublata negatione dei, sub ratione
extremi disiunctivi, hoc est reddita impossibili non solum in re, ve-
rum etiam in ratione enuntiabilis disiunctive verbum persistere
atque ideo neque ab ea disiunctive ... pendet per se neque ex
illius ... per se. ^

... 10. ex illorum ... verbum
pendet per se quod deficientibus seu destructis ... deus
sed deficientibus aut destructis creaturis existentibus ex
suppositione, quod existentes sine destruere deum ... verbum pro-
cedit per se ex ... creaturis existentiis ...

Supp

supp. qq existence sine, minor ostendit qz si ex supp. q sine existence, existence n erit, aut distruerent scia dei, qua cognovit eas ee videret falsa et d. decreta qq decrevit ee, frustrarent; qz stare n potest sine existent. dei cum dius n sit cuius scia fallit, aut cuius decreta subiaceant frustrationi.

Rx disting. maiorem qq absol, et sm se ds sufficiencibus destruerent dius concedo maiorem qq n absol et sm se desufficientibus, sed ex supp. tantum percertim accidali nego maiorem: dicto deinde minorem et nego cons, qz licet demus qz deus nequeat consistere sine creaturis existentibus ex supp. q existencia sine eo dictio dei sit cognoscere quidquid e ea roe qua e et qz in suis decretis constans sit ita ut nec scia falli tamen, nec decreta frustrari patiantur, por tn absol consistere sine illis et sine supp. existentis earum atq ideo tam suppositio qm cognitio earum nequit perse comparari ad pecfs verbi sed absol per accidens uz id q per se exigit tale sit et ee debeat, ut absq eo res nequeat absol consistere.

Adverto tn secunde huius quest. dq licet efficaciter px n pendere verbum a se ex cognite creaturam, aut alicuius extra deum si ipsum munes naria sit qm ipsum verbum n tn efficaciter pari q pendat per se ex cognit. creaturam aut alicuius extra deum ex cog. dne, l illa tanq necessitas seant qm ipsum verbum unde existimo dar cons n ee pares in sua efficacia vi et rectitudine. verbum e magis naria qm creature poss. l. pendit per se ex cognite creaturarum pallij et l illius... equi naria ac ipsum verbum q verbum pervadit per se ex cognit. cary ng stare por aut dus intelligi qz duo entia sint se equi naria in suo ee atq existentia et

Tn

in neutro pendeat ab illo neque unum connectat ab alio, at ei requir
imo neque intelligi, et ego opiner, quod duo sint inequaliter
naria et quod magis narii pendeat in sur esse a minus nario
aut cum illo conuenit. V

Unde licet daremus (sine preiudicio
veritatis) quod creaturae possibiles tam variassent, quam est verbum ipsum
non inde inferret .3. verbum per se procedere ex cognitione
earum, ergo quod cum creaturae possibiles cum equali necessitate ab deo
sint inequaliter perfectae. Vt, si ipsi adversarii fatentur
intelligendi quod verbum infinite perfectius dependent situalitate
adeo imperfecto vt sua opinione sit, an sit aliquid, si pure
nihil. Et que de modo ex cognitione dicti perfectionis inferunt
quod requirant specificari aut speciem sumere ab obiecto creato, ita de
similibus rebus negandum est, quod verbum pendeat seu accipiat esse de-
pendenter ab aliquo creato. Presertim cum ipsum per-
fectius sit existens quam non existens sed pure possibile atque
adeo ex sua parte potior titulus esset, vt per se
procederet ex cognitione existentium quam possibilium.

Questio. 4.

De ijs, que specialiter competunt Personae Spiritus Sancti.

Sectio. 1.a

An sit proprium et personale personae esse filium et Ver-
bum sit proprium et personale Spiritui Sancto esse
Donum?

Tercoia, que de spu S. dici, aut disputari poss. dicissa tres = luta SS. questione pcedenti ei persong Verbi; Sine n. sum= mg similitudine utriusq persone dubitat. quare summatim et p mg compendij attingene, n tam disputando qm disponendo et adaptando ne iterg eadr inculcentur cu detrimento cory, que dicenda restant.

Ibit incipiendo a noe. Spus S. duplicitr pot usurpari et quidem pprie; primo essaliter; 2. personaliter quo admg nomen Sapientia essali nunc accipit nunc p genita ersionali essaliter acceptg i hoc sibus persinit (sic) stat n. substa incorporea et in deo infinite sancta et S. Unde S. Cyrillus Hyerosolimit. Cat. 17. dicit Appel= " lat. S. Spus in Sacris Scripturis et eq alijs locatio dicit " n. de P. Spus e Deus Ut in Evangelio (Joan. c. 4) scriptg e " et de Filio Spus Faciei nrg Xpus Dnus Ut dicit Jeremias " Propheta (Trenor. 4) et de spu S.to Paraclitus aut Spus " S., Ut dictg e (Joan. 14).

Acceptus v. psonaliter e pprie alicui 3. persone ng sic sit fat p sug pcedentes p habitg amoris, qmvis ob inopiam noig n habeamus, quo hanc specialitat psonale explicemus, nisi per adaptat noi. Cui introductg ex vra Eclesie PP. S. et Theo= logorg qm qm Theodoretus in dialogo immutabilis observaverit S. SS. dicasse quidq Spiritg P.s et Filij, ut dinotaret incorporei= tat ne cory seu immunitat a Corpore. Spiritg aut S. sola spui hypostasim appellasse.

Nomen dong pprie acceptg ee pprig Spus S. Cib. Theologorg consiste, ut videre e apud PP. Monerig disp. 75. de Trinitate sect. 1. numero 9. passim q. tarent SS. ut

Ille

aut clarius hoc constare poterit exponendo ss. conditiones requisitas ad rationem doni. 1.a est donantis, seu donatoris. Unde Augustinus lib. 5. de Trinitate cap. 9. docuit Spiritum Sanctum relative dici ad Patrem et Filium tanquam relatum apparere in ratione doni. Similia tradidit lib. 5. c. 6. et lib. 15. c. 17. 2.a gratiae seu primi donationis sit voluntas seu amor. Ideo enim damus aliquid alicui gratis, quia volumus ei bonum. Unde dixit S. Thomas: Primum donorum quod damus est amor, ita ut si amor est donabilis, quatenus ad modum aliarum rerum simul cum donis, quae parit se donare, et inter dona primum locum obtinere, ut quae potius quam a se ipso habere est donum, et per ipsum seu ab ipso alia. 3.a quod sit donatio irredibilis ut ait Aristoteles Topicorum, seu ut explicat S. Thomas, quia non datur intentione retributionis. 4.a quod accipiens donum distinguatur realiter a donante, nemo enim sibi donat, aut donare potest. Imo multi volunt donum ipsum debere distingui ab accipiente illud; sed contradicunt alii, praesertim in divinis, quidquid sit an id teneat in creatis. 5.a quod donum dicatur subiecto intelligenti, seu intellectuali. Quippe creaturae irrationales ss. incapaces donationis gratuitae et liberalis. Alii alias conditiones requirunt quas ad praesens institutum non exponimus.

Ex defectu conditionis, neque essentia divina, ut praescindit a personis, neque Pater potest esse ad intra ratio doni, quia ut sic non sunt donatores. Ex defectu etiam non est donum persona Filii, quia licet id, quod est Filius, accipiat a Patre, non tamen accipit per amorem et voluntatem. Et si Isaiae 9. et Joan. 3. et alia loca omittantur, quae ad eam pertinent, Filius appellatur donum seu datum, nam in priori loco Propheta dicit: Filius datus est nobis, et in posteriori Evangelista: Sic Deus dilexit

mundum

mundi ut Filius suus daretur; Nam proprie accipit rationem doni, et

ut ad intra, sed in laxiori significatione et ad extra: Praeterquam quod multi admittunt Filium esse proprie datum, sed non proprie

donum, quia non est idem esse datum et esse donum: Quae solutio fundatur in

Augustino apud Magistrum in 1.° distinct. 18. Dea ultra S.

Bonaventuram ibidem art. unico, tametsi S. Isidorus lib. 7. Etymologiarum

cap. 3. in contrarium sit siquidem ait donum dicitur eo quod datur, a dando

enim donum est nuncupatum.

Solutio itaque Spiritus Sanctus sibi rationem doni, quia ei

soli inter divinas personas competunt ad intra conditiones superius requisitae. Cum secundum donatorem seu donantem, nempe Patrem et

Filium. 2.° nullius prius sit obligatus sui amoris. 3.° Cum sit

datio irreddibilis, seu absque intentione retributionis (neque enim Pater

et Filius spectant retributionem ab Spiritu Sancto) 4.° Cum ipse Spiritus

Sanctus qui accipit donatum sui esse realiter distinguatur a Patre

et Filio, qui donant. 5. Denique cum sit subiectum intelligens seu intellectuale, quia si solus Spiritus Sanctus sibi rationem doni, oportet

donum esse proprium et personale Spiritus Sancti. Cum proprium

et personale sit, quod ita convenit uni personae et nequeat

alteri convenire. Praeterquam quod, sicut per proprietatem

personalem petit Spiritus Sanctus procedere per amorem, et hanc

ceteras conditiones doni per proprietatem personalem debet,

quod sit donum.

Dices ratio doni est quod libere donetur alias non est donatio liberalis cum nemo liberalis sit in donando quod necessario donat, seu quod

non potuit non donare: Sed Spiritus Sanctus non libere donatur cum non procedat

ab amore libero, ergo non est donum. Respondetur Albertus negando minorem credit enim non esse de ratione doni ut sit, seu ex generali sua acceptione

procedere ab amore liberi vel satis illi est, quod ab amore oriatur.

Sectio 2a

An ex illorum amore Spiritus Sanctus procedat per se, ex quorum cognitione Verbum procedit per se?

Dicendum est eatenus Spiritum Sanctum procedere ex amore eorum, quatenus Verbum procedit ex eorundem cognitione. Unde 1o sit quod procedat per se ex amore divino, qui est intra Deum, sive absoluta sint, sive relativa, atque ideo ex amore comprehen= sivo esse attributorum et divinarum personarum, sive relativarum, quod non minus debet esse perfectissimus amor, ex quo per se procedit Spiritus Sanctus quam cognitio, ex qua per se procedit Verbum. Sed cognitio ex qua Verbum procedit per se debet esse perfectissima procedens ex eorum cognitione quae sunt simpliciter per se de essentia, aut per se requisita ut Deus sit, qualia sunt omnia perfecta divina tam relativa quam absoluta. 2o propter eandem rationem Spiritus Sanctus procedit ex amore eorundem eorum.

2o sit, quod non procedat per se ex amore creaturarum possibilium, quod sicut illis non indiget Verbum, neque cognitio, ex qua procedit pendet per se ab illis, ita illis non indiget Spiritus Sanctus neque amor, ex quo procedit ab illis pendet, imo sunt qui dicant Deum non amare necessario creaturas possibiles quamvis necessario cognoscat et ad hoc alii resident Bellodizanes, quod Deus illas ullo pacto amet, contra eas ablae

Cognos-

cognoscat quam sit cognoscibilis, sed non amabilis, neque bonitatem sint, quae a Deo ametur. Quae quidem arguunt, maiorem connexionem (si aliqua datur) cognitionis, ex qua Verbum procedit et creaturarum possibilium cum amore ipsarum est; aut maiorem rationem dari quare Verbum debeat procedere ex possibilium cognitione quam Spiritus Sanctus ex earumdem amore. Si ergo non obstante illa maiori connexione (si, ut dixi, aliqua datur) et maiori ratione Verbum non procedit per se ex cognitione possibilium multo minus procedet per se Spiritus Sanctus ex amore earum.

3.º Sit quod Spiritus Sanctus non procedat per se ex amore futurorum, seu existentium patet, quod maiora inconvenientia sequuntur ex eo, quod procedat per se ex amore futurorum et existentium, quam ex amore possibilium ut ostendimus, loquendo de Verbo. Deinde, quod implicat, quod Spiritus Sanctus per se pendeat a minus necessario. Sed creaturae existentes sunt minus necessariae quam Spiritus Sanctus. Quod 3.º implicat, quod ab illis per se pendeat. Rursus si Spiritus Sanctus per se penderet ex amore existentium deficientibus creaturis existentibus deficeret Spiritus Sanctus. Sed creaturae existentes deficere contingunt, et sic contingenter fuisset Spiritus Sanctus, quod non est: ac in statu
...rari poss. ... fundamentum pro Verbo adduit adducta.

Neque Filius intelligit creaturas possibiles existentes et futuras, quae positive sunt. Sed et quae negative ab omnibus
... amor ... independentes; et possibilium concurrunt per
... per accidens et concomitanter ... quae ... quod id dixerimus
de disiuncto si Deus illud amet; neque ut probavi eius non disiuncti
est minus necessarium, quam ipse Deus, quam Trinitas et quam quaelibet perfectio

[illegible] pater partis creatis seu extremis quod importat extra duo [illegible] opus et plura repetere et [illegible] satis superque dicti [illegible] seorsim, cum facile sit a Verbo ad Spiritum Sanctum transferre.

Sectio [illegible]

An sicut Pater non est sapiens sapientia genita seu Verbo, ita neque idem seu Filius diligant se Spiritu Sancto?

Occasionem dedit huic dubitationi Aug. qui cum lib. 83. q. 23. dixisse Patrem esse sapientem sapientia qua genuit. Et lib. 6. de Trinit. c. 5. statuisse genitorem ac genitum diligi et genitorem suum diligere Spiritu Sancto, priorem [illegible] retractavit lib. 1. retractat. c. 26. ubi dicit se remittit ad lib. de Trinitate et de facto illum cepit lib. 6. absolvitque lib. 6. c. 1. [illegible] sincere tract. [illegible] reliquit cum tamen videantur esse simillima. Unde inter [illegible] orta est non modica controversia circa mentem Augustini quam ad cohaerentiam [illegible] dicturi [illegible]. I. [illegible] dicit quod sicut non potest dici rigorose et proprie Pater esse sapiens sapientia genita, ita neque proprie et rigorose dici Pater et Filius diligunt se Spiritu Sancto atque ideo locutio Augustini in posteriori illa [illegible] est impropria. Si diligere sumatur essentialiter et falsa si sumatur notionaliter ita Durandus in l. dist. 32. q. 1. n. 14. et quoad id quod dicit de locutione impropria consentiunt Pater Molina 1. p. q. 37. art. 2. Canariensis, et Praepositus ibidem, sed et Alexander, et Albertus apud Mene. [illegible] eatenus [illegible] aliter existimat [illegible] quatenus reddit hunc sensum (illis quidem improprium) Pater et Filius diligunt se amore quo est (realiter) spiritus S.[illegible] [illegible] dicit illa [illegible] est vera si ablative sumatur in ratione signi et sensus sit Spiritus S. est signum quo Pater et Filius

le

se dilligant quatenus Spiritum Sanctum procedat ex amore mutuo Patris et Filii sibi, eo quod ambo se dilligant, alias non acciperet ab ambobus ex vi suae proprietatis personalis mutuum amorem. Quae deferri solet sine auctore. —

Dicit dupliciter posse accipi vocem dilligere 1.° essentialiter, 2.° notionaliter; priori modo dicit esse falsam illam Propositionem Pater et Filius dilligunt se Spiritu Sancto, quia Spiritus Sanctus non est forma essentialis dilligendi aut amandi. Posteriori modo dicit in vocem proprie et rigorose quatenus sensus est Spiritum Sanctum esse terminum productum a Patre et Filio simpliciter, namque ut operatio dilligendi versari possit circa dilectum, ita Pater Mont. disp. 74 de Trinitate quoad priorem partem sect. 1. n. 5. (ubi dicit esse certum apud doctores asseritandos) quoad posteriorem vero sect. 2. n. 9. ubi Sanctum Thomam, Sanctum Bonaventuram, Ricard. Marsili. Ardent. Carius. Capreolus et Caiet. Allegat et alios. — Cum hac sententia coincidunt Pater Vasq. 1. p. d. 151. cap. 2. et 3. Pater Zuniga de Trinitate q. 27. d. 2. dub. 7. memb. 3. n. 2. et disp. 12. dub. 4. Mol. tt.° 4. de Trinitate d. 9. sect. 7. et alii qui verbo equiparant Spiritum Sanctum afferentes quod sicut proprie et rigorose Pater dicit se et omnia verbo, ita Spiritu Sancto proprie et rigorose dilligunt se et omnia Pater et Filius et quia admytti cere se et omnia verbo in acceptio notionali et reddit hunc sensum Pater producit verbum et producendo verbum in cognitae intellectu suae et omnia quae novit Pater reddit cognita de ipso verbo; ita Pater et Filius se et omnia dilligere Spiritu Sancto in acceptio notionali et reddit hunc sensum Pater et Filius producunt Spiritum Sanctum, et illum producendo cognitum amorem sui et omnia seu amant reddunt amata ab ipso Spiritu Sancto. Vide Cornejo 1. p. tom. 1. tt. 3. circa quaest. 37. et in Divi Thomae d. 3. dub. 9.

Ultima sententia dicit in retractatione [illegible]

pp.is ... sapiens sapientia genita, virtualiter continere
per creaturas ... Pr. et Filius diligunt se Spu Sto ob
similitudinem et strictissimam paritatem atque ideo utramque fuisse
ab Augustino retractatam ita Godfredus Pictaviensis apud Mont.
sect. 1. neque citari qui eam impugnat num. 7. ...

Certe de re nequiunt discordare DD. Catho-
lici et soli orationis modo loquendi dicam breviter, quid
placeat displiceat de iis relationibus seis, ut inde constet quid re ipsa tenendum
sit a veritate auctoribus superioris pp.is et in 1. loco displicet
Pm. et Filium se diligere Spu Sto ut fra essentiali diligendi
quia cum de fide sit Spum Stum esse Personam specialem Trinitatis et
non purum fra essentialem amandi error esset asserere quod eo ut fra se
diligant Filius, et P. quare laudo DD. Catholicos qui
ad hunc sensum dicunt superiorem pp.em esse falsam.

Displicet 2.o quod Pr. et Filius dicant se amantes
Spu Sto quia in hoc sensu eadem in conveniencia incurrunt, atque
sic asserendo quod Pr. sit sapiens sapientia genita ... quae sentia
utraque pp.o retractata fuit sine dubio a S.to Augustino una
... esse et in de altera tacite, et in alia, ut asserebat
ultima opinio Godfredi neque de hac re credo posse illi dubi-
tari nisi forte ad sensum improprios recurramus.

Displicet 3.o quod Pr. et Filius dicant se dili-
gere notionaliter Spu Sto sumpto diligere notionaliter pro
producere per dilectionem, quia licet in hac acceptione dici possit quod dil-
ligam Spum Stum quia illum producunt ut dici quod Pr. dicat Ver-
bum quia illud producit nequit dici quod Pr. et Filius se notiona-
liter se diligant Spu Sto quoniam nequit dici quod se producant
Spu Sto ... in hoc sensu non illi P. Vasquez et Cornejo

q. x. ꝑ sic meum deveniunt, sed q denire debent cæterarum sciarum DD.ti si autem dilligere notionaliter idem sit atque producere terminum amantem seu aquo sit dillecta amans sicut dicere seu est producere verbum exprimens seu aquo sit dicta re pro sentans dici poss. P.
et Filius se dilligere notionaliter Spiritu S.to cum producant terminum amantem P. et Filius seu aquo pater et Filius amant, sed et sic dici poment dilligere creaturas notionaliter Spiritu S.to verum DD. Cope. 3.a sea tradit et consentis Pater Vasquez P. Zumel et Albiz ~~...~~.
An autem sic notionaliter dilligere sit prie et absolute dilligere non autem dicere quod sicut P. producere verbum licet sit proprie et absolute dicere seu verbi, quandoiber appellari intelligere notionaliter non videtur cum proprie et absolute intelligere seu cum verbi sed cum illo actio notionale. Ratio est quod licet verbum sit P. proprie et absolute ratio loquendi non est proprie et absolute ratio intelligendi atque ideo licet P. proprie dicat se verbo non se proprie intelligit verbo, ita licet P. et Filius producere spiritum S.ti forte propria et absolute seu spiritum S.ti spirare (dicat dici frasi indicata ad rem obscuram explandam non quid sit per modum fieri, sed per modum facti quod DD.s appellant amare notionale, non videtur cum proprie et absolute amare seu illum spiritum S.ti sed cum illo adico notionale ergo licet spiritus forte P. et Filio ratio spirandi seu per modum facti quemadmodum verbum P. ratio dicendi seu per modum facti, non est eis ratio amandi; atque ideo P. et Filius non proprie et absolute se dilligunt Spiritu S.to quomodo demum proprie et absolute eos se spirent per modum facti, sive quomodo nunc in incredibili se dilligant notionaliter.

...si scandalum ... generis ... spirat
oba, neque ex illius. Pater et Filius spirant se spiritu sancto quod
cavidee denotari quod Pater et Filius se producant Spiritu Sancto dulcis
fuisse addictum per modum facti, nec eo suspicio incurreremus: namque
Sicut est duplex dicere alterum per modum fieri, et nihil aliud est
quam ipsum produci quod dicit, ad vertice quod eo producto Verbo.
Unde hac ratione nec se dicit Pater nec alia verbi, sed ipsum verbum
alterum per modum facti, et tamen est produci quod dicit sed esse aliquid verbi producti
seu verbo producto exprimi, qua ratione Pater se dicit, et omnia alia verbi
ita est duplex spirare alterum per modum fieri, et nihil aliud est quam
produci ipsum quod spirat, qua ratione nec Pater nec Filius spirant se
aut omnia alia dilecta dilecta ab Spiritu Sancto sed ipsum Spiritum Sanctum
alterum per modum facti, et tamen est ipsum produci quod spirat, sed est
esse obiectum producti spirat. Seu spiritu sancto producto dilecto
libi seu amari, et hac ratione Pater et Filius dici possunt
se spirare, tamen si huiusmodi locutionem non sine dicitur
et admirantes novitate pariat. —

Questio 25.

An quaelibet ex his personis sit in alia per circuminsessionem, et in quo circuminsessio consistat?

Sectio 1.

Quaelibet trium personarum est in alia per circuminsessionem.

Assertio est de fide adeo ideo in hac parte nullus relinquitur dubitandi locus doctori catholico. Probatur 1.° ex S. Scriptura namque Ioan.

10. Sic de se et de Patre Filius loquitur Ut cognoscatis et
sciatis quia Pater in me est et ego in Patre ac rursus Ioan. 14. Non
creditis quia ego in Patre et Pater in me est. ac 3o Ioan. 17. Ut omnes
unum sint sicut tu Pater in me, et ego in te. Quae testi-
monia licet non loquantur expresse de Spiritu Sancto virtute con-
tinent illius circuminsessionem et de mente Patrum passim rei
ad eam impellit. Vide si placet S. Athanasii in Exposit.
Fidei. S. Damasc. lib. 1. Fidei cap. 10. S. Cyrillus Alex.
in commentariis super Proph. minores Sophon. c. 2. v. 34. et lib.
13. thes. c. 1. Ambr. in Symb. Apost. c. 2. qq. inferius addu-
" mus alios. Planeque verba Pauli 1. ad Corint. 2. quae sunt hominis
" nemo novit nisi spiritus hominis qui in ipso est; ita quae sunt Dei nemo
" novit nisi spiritus Dei. (suple Athan.) qui in ipso est.
Probatur 2o ex SS. Patribus. S. Athan. lib.
5. de unita subst. trinit. ita scribit, Innarrabilis est hec
aequalitas substantiae indivisae trinitatis. Sic ipse Deus Dei Filius indicat:
ego in Patre et Pater in me, sed et spiritus S. in Patre et Filio indicat
esse in te consistens est. 2o S. Anselmus in Monolog. c. 57.
Haec sunt secundum est intueri in Patre et Filio et utriusque spiritu
quomodo sint in se invicem tanta aequalitate ut nullus alium
excedat. Et inferius rursum tres Pater est in Filio, et ei Spiritu
et Filius in Patre et eorum spiritu, et eorum spiritus in Patre et Filio. S.
Martinus Perron. in Expos. Fidei sic loquitur Spiritus unus
in duobus, et uterque in eo ipso, Pater in Filio et Filius in Patre et
uterque in Spiritu Sancto. S. Ambros. lib. 3. de Spiritu Sancto in fine
tomi ait. Sicut Pater in Filio et Filius in Patre ita Dei Spiritus
in Patre est et in Filio. 5. Elegantissime Aug. Divus lib. 6.
de Trinit. c. 10. in fine totius lib. inquit in summa Trinit. tanta
est

e. Una quam tres simul. Sunt nec plus aliquid sunt duo, quam ,,
una, et in se infinita. Sunt ita et singula sunt in singu= ,,
lis, et singula in omnibus, et omnia in omnibus, et unum omnia ,,

Pr. 3.o rõe Personę quę producunt ad intra immanenter producunt. ergo manent in personis producen-
tibus. Siquidem immanenter produci est quod terminus productus maneat
in producente. ergo Filius manet in Patre a quo generatur, et Spiritus
Sanctus in Patre et Filio, a quibus spiratur. Rursus in produc=
tionibus immanentibus principium est immanens ergo manet in termino
cum immanentia quam habet sit comparat. ... ergo personę
producentes .i. per immanentiam in personis productis atque ideo
Pater erit in Filio quem generat et Pater et Filius in Spiritu Sancto
quem spirant. Quod est dare circularem insessionem sive immanentiam
mutuam et reciprocam. Pr. 4.o Hęc mutua inexistentia Per=
sonarum sive reciproca immanentia non repugnat ex se. ergo de=
facto datur, pro hoc: quia ad intra nihil est contingens, atque ideo
quidquid per esse seu non repugnat quod sit de facto est. Ant. probatur
Sed arguens. Et ex pro, quia hęc immanentia non est percept.
Aut inclus ..., quę repugnat esse mutua (siquidem repugnat totum claudi in parte
et recipiens recipi in a se recepto) sed per mutuam ut, sic loquar adhęsionem
qua principium manet derivatum ad terminum suum ..., et terminus derivatum ...
manet ad terminum suum principium, quę ut ex se liquet nullam involvit
contradictionem.

Pr. 5. quia media hac circuminsessione melius
percipit equalitas ... personarum; namque media illa perfectio omnis
Spiritus Sancti. ...liter in singulis et singulares perfectiones ... Essentiali-
ter in omnibus imo et perfectio unica ... per propria perfectio

...

ceterarum et de diverso cum singulari perfectionis debeant omnes maiorem
valor debito quam internum, et interni sensus debent esse, sicut
perfectiones Spiritus Sancti, et complementa perfectiva. Unde per solutionem
infirmant quod si deficeret Spiritus Sanctus, exempli gratia Pater et
Filius non forent tam perfecti, ac modo sunt, quamvis nihil sibi identi-
ficatum supponamus deficere quia licet personaliter perfectio Spiritus
Sancti non constituat Patrem et Filium eos perficit sicut licet sensus
externi non constituant quidditative hominem, quidditatem eius perficiant
Lacius non patet perficere quam constituere.

6. Obiici posset quod omnes et singulae relationes seu
personalitates sunt in divina essentia ut pote illius proprietates complementa.
Sed essentia divina est in omnibus et singulis personis cum illas constituat. Ergo
omnes et singulae relationes seu personalitates sunt in omnibus et singulis
aliis personis. Patet consequentia, quia relationes, seu personalitates debent
esse in iis omnibus in quo est id, in quo ipsae sunt dicimus non dicimus identificantur
ut dare deinde relationes, et personas non aliarum, quod additur propter
objectionem sectionis sequentis ponendum. Ceterum alicui videri poterit non
multum efficax haec ratio; nam sicut non valet singulae relationes identi-
ficantur cum essentia et essentia cum omnibus, ergo singulae relationes identi-
ficant cum omnibus ita non valebit singulae relationes sunt in essentia et non aliter
quam per identitatem et essentia est in omnibus, ergo singulae relationes sunt
in omnibus: distinctio non virtualis utrobique intercedit inter relationes
et essentiam, atque ideo in utroque loco poterit reddere inefficacem consequentiam.

Sectio Secunda

Argumentis occurrit, quae insurgere possunt adversus dicta.

Obiicio 1.o nihil quod exivit ab alio est in illo eo ipso tempore, quo
exivit, ut videtur clarum, sed Filius ad externos exivit a Patre.

Ex^a

X. illud Michee 5. egressus eius ab initio a diebus æternitatis, et illud Joan. 13. exivi a Patre et veni in mundum. 2.º ab æterno Filius non fuit in Patre. Rx a S.to Thoma: quod exire Filii a Patre non est secundum aliquam distantiam, sed secundum modum processionis interioris, sicut verbum exiit a corde et manet in corde. verum in forma distinguo maiorem nihil quod exivit ab alio per motum localem est in eo, a quo exivit, concedo maiorem; nihil quod exivit per productionem manet in eo, a quo sic exivit nego maiorem. aliis nulla esset productio immanens. Secundo deinde minorem de exitu productionis ut dixit D. Thomas et nego consequentiam.

Obiicitur 6.º unum oppositorum non est in alio, si non repugnat unum in alio esse, de oppositis simul esse, quod est carere repugnantia et oppositione, atqui Pater et Filius idem de quibus sit immanentia et oppositione atqui Pater et Filius opponuntur, et inter se repugnant; ergo neque parat. utrique quod opponuntur, ergo neque Pater in Filio, neque sic potest esse in Patre. Rx unum oppositorum non posse esse in alio ea ratione, qua cum illo sit oppositum, posse tamen alia ratione qua caret opposito. Unde concessa maiori, distinguo minorem Pater et Filius opponuntur quoad identitatem quod repugnat quod sint idem, concedo minorem, quoad immanentiam cuius repugnat, nego minorem et simul consequentiam.

Obiicitur 7.º si Pater est in Filio, et Filius in Patre, ergo Filius est realiter in Filio, et Pater realiter in Patre, probatur consequentia quia quod aliquid est in alio est in dico, in quo est illud aliud; sed per nos Filius est in Patre, quem dicimus esse in Filio, et Pater est in Filio quem dicimus esse in Patre; ergo Filius est in Filio, et Pater est in Patre. Rx Pater Mont. negando consequentiam et probationem dicit quod quod aliquid est in alio in eodem esse, quod est in eo supposita distinctione dist. ita est, sicut sunt sup=

po=

ponat talis oratio ut vere non supponit in Patre rationem sui tamen tamen supponat rationem Filii, neque in Filio rationem sui, sed rationem Patris realis distinctio naria et per se requiritur ut aliquid sit physice et realiter in alio, neque ut dixit Philosophus 4. Physicorum cap. 3. idem non potest in seipso esse.

Obiicitur 3. Si quaelibet persona esset in alia quaelibet esset alia atque adeo Pater esset Filius et Filius Pater quod est absurdum luce meridiana clarius et non quaelibet persona est in alia imo nec potest esse, neque illa unius inexistentia in alia facere quod una esset illa alia. Sequella probatur neque esse Filium est sive filiationem et esse Patrem sive paternitatem, sed Pater sive filiationem et filius paternitatem siquidem quaelibet persona sit alius et secundum sit ab alio ut Pater esse Filius et Filius Pater. Respondeo negando sequelam ad probationem distinguo maiorem esse Filium et sive filiationem et esse Patrem et sive paternitatem ut constitutivum sui nego maiorem ut termini immanentis sive prius immanentis nego maiorem hoc posteriori modo et non priori. Pater sive filiationem et Filius paternitatem.

Obiicitur 4. quae dicuntur esse in divinis personis aut dicuntur esse essentialiter, aut relative neutro modo potest dici singulas personas esse in omnibus. ergo singulas non esse in omnibus. Minor probatur quoad primum probatur quia quae dicuntur essentialiter dicuntur aequaliter et non aliter de una quam de alia unde si singulae personae dicerentur essentialiter esse in aliis, sicut Pater dicitur esse in Filio ut prius immanentibus illius ita Filius diceretur esse in Patre ut prius immanens illius aliasque in modo reciproco essendi non daretur aequalitas; quoad posteriorem etiam probatur quia nihil potest dici esse in excludente illud, una autem relatio, naturaliter excludit aliam, ut pote sibi oppositam et

vi-

repugnant.

Et nec⁽ᵈᵒ⁾ minus una persona dicit esse in alia relative siue quod est secundum relationes et impugnat quod dicunt relationes non excludere in se essentialis seu immanentias alterius, sed identitatem, nec repugnare quod erat esse in se quoad esse idem, quod possit esse idem, sed non possit esse simul idem. Quod si instes ex hac reciproca inexistentia personarum et relationum non posse non oriri confusionem, siquidem esset personae essentialiter permixtae et conta absoluta et relativa esse complicata, dicunt non ita esse, quia sicut ex immanentia terminorum uitalium in suis principiis non oritur confusio terminorum et principiorum, ita ex circumincessione reciproca inexistentia personarum non nascitur inter illas confusio, cum sit immanentia productivi in producentem, et vice versa. Verum confusio, si quis totum esset in alia, et vice versa, per unionem identitatis. Audi S. Hylarium lib. 6. de Trinitate „cognovit te in deo, non ex permixtione confusum, sed ex „virtute naturae unum, quia tu deus es in eo qui ex te est inexistens „non ut idem tu esses sive inesses sed inesse te in eo, qui ex te esset perfectae nati„vitatis veritate doceret.

Sectio 5.

Quaestio persona est in alia secundum se totam, hoc est, non solum secundum essentiam sed etiam secundum relationem.

Quaelibet persona sit tota in alia certum est apud catholicos canitur enim ecclesia in hymno Ambrosiano in Patre totus Filius, et totus in Verbo Pater. At solet dubitari an ita sit tota in alia ut sit totaliter, hoc est secundum totum quod dicit; velut ita loquar, secundum esse suae partis, quae admodum unius in amplexu sponsa, sit non totaliter, hoc est, non secundum absolutum et relativum, sed secundum absolutum essentialem appellare possumus claritatis gratia personae partes, quia ad modum dici solet, quod tota avis sit in laqueo, quamvis solum alterum eorum aut pedes sint in laqueo.

Non

Henriquez relatus impugnaret ad. Serr, sunt

gentes ipsorum ipsum esse in alijs, sed non totaliter, aut secundum se totum

sed secundum sui aliquid spec., secundum esse, quae est ut ita dicam pars

cui multum favet Durandus in 1.° dist. 19. q. 4. vera tamen

Coll. sententia non solum admittit, sed constanter defendit circuminsessionem totalem

qua una persona totaliter sit in alia, ita ut non solum secundum essentiam

sed etiam secundum relationes dicatur inexistentia circularis; hoc interest

discrimine in mea opinione, quod inexistentia secundum essentiam sit tantum vir-

tualis, secundum relationes vero etiam realis, quia secundum essentiam solum dicitur distinctio

virtualis a persona in qua est, secundum relationes vero etiam realis; probatur 1.°

2. ex SS. PP. nam Fulgentius lib. de Fide ad Petrum cap. 1

ita ait totus Pater in Filio et Spiritu Sancto est, totus Filius in Patre et

et Spiritu Sancto est, totus quoque Spiritus Sanctus in Patre et Filio est; nullus

horum extra quemlibet ipsorum est. deinde S. Basilius epistola 43.

ad Gregorium Nissenum sic loquitur totus Filius in Patre manet et

totum vicissim in se ipso habet. sic etiam tradit S. Cyrillus Alex.

lib. 5. thesauri cap. 1. dum ait. totum Patrem esse in toto Filio, et

totum Filium in toto Patre; nec dicatur hos Patres non loqui ut ea

reduplicatione secundum totum, totaliter aut ratione relationis; neque enim id is non probare

dicimus et ex textu clarius non solum inexistentiam de essentia sed

etiam relationes dicuntur affirmare.

Probatur 2.° ratione quia relationes producunt immanenter

3.° personae producuntur non solum SS. in producentibus secundum essentiam, sed

etiam secundum relationes: patet consequentia; quia secundum rationem personae productae SS.

in producentibus ideo immanenter producuntur ante quam maiori et

strictiori unione manent unita relatio personae producte

essentiae personae producentis quam actus vitalis creati suo principio

sequitur illa immanet unita per identitatem ista per etiam re-

aliter a se distinctam.

Deinde si relationes personarum productarum SS. im-

manenter in formalibus producentibus harum relationum vicissim erunt

in

in persona productis ut ipse earum propria immanentia, atque ideo

deliciendo erit mutua et circularis inexistentia totalis,

hoc est non solum secundum esse, sed secundum relationes. Confirmatur, quod esse

determinatum dicit unionis inter dictas relationes, siquidem ea quam

constituendo uniuntur, et copulantur, per quod ea manet ad terminandum

ut ita loquar alijs et e converso, quae manere ad praesentiam

cum sit primum ad earum immanentiam, et rursum ad propriam immanentiam, una

debet manere unita alijs mediante essentia ut unione,

et e converso.

Probari potest 3.º ex Aristotele, et Divo Thoma: Vas

proprium, quod convenit toti non secundum totum, sed secundum partem propriam

convenit parti, et deinde mediante illa toti. Sed sic se habet convenire

toti personae esse in alia non secundum totum, sed esse in essentia

quae se habet ut pars prius convenire esse in alia

personam, et ratione essentiae toti personae, quae dicitur esse in alia.

At non prius convenit essentiae, nec convenire potest esse in alia,

cum essentia realiter sit non solum illa ipsa persona, quidem

est in alia; sed etiam illa alia in qua dicitur esse realiter, et nihil

sit aut esse possit realiter in se sed in realiter alio. Ergo.

Probant 5.º Pater Zuniga et Alarcon Henriquez, si

una persona non esset in alia secundum totum seu totaliter, sed secundum essentiam

tantum, quae est veluti pars non alia ratione diceretur una persona esse constanter,

aliam, quam diceret essentia divina esse in alia; at quae diversa ratione dicitur

una persona esse in alia, quam ipsa essentia, siquidem essentia dicitur

esse in persona, et ratione illius non permanet in seipsa, persona vero

per terminum se ipsius non ratione illius. Ergo quod una persona non est in alia

secundum essentiam tantum sed secundum relationes.

Probant alij 5.º quod si personae divinae non sibi mutuo

inessent adaequate et totaliter in nulla esset plenitudo

di-

divinitatis quod video duru: At probant quod plenitudo divinitatis diuidit inadaequate seu collectiue sicut praetoria dictum est. Cuilibet personae deest relatio aliarum, quae prorsus de essentia perfectio afferent in nulla esset plenitudo divinitatis. Unde ulterius afferret nullam esse plene divinam et undique perfectam.

Denique non nemo probat ex eo quod qui videt unam personam videt et alias ex illud Christi ad Philippum qui videt me videt et patrem: At non coipso quod unam videret, videret et alias si una non esset totaliter in alia cum non videret in illa relationem quae constituere alia: caeterum quod in his postremis reiicis aliquid fortasse displicebit vel quod minus solide vel quod minus vere appareant non quod quae continent approbamus.

Sectio 5.

Solvuntur ea quae dictis obstare possunt.

1.° Obstare potest quod sicut supra ostendimus repugnat dari mutuam inclusionem eo quod repugnat idem respectu eiusdem esse continens et contentum: At si daretur mutua inexistentia seu circuminsessio personarum simul totum idem respectu eiusdem esset continens et contentum, ergo repugnat haec mutua circuminsessio. Probatur minor quod persona quae in alia est alias continet eius et e contrario. Secundo ad illa dabit continens et contentum respectu eiusdem eo quod sibi contineat et contineat a contenta. Responsio: mutuae inexistentiae seu circuminsessionis non esse proprie mutuae continentiae cum nulla persona sit inclusa aut recepta in alia ut illius pars, aut forma, nec eo ut ambiat tamquam a loco sed improprie quatenus continere dicitur quod sive aliquid sibi affixum sive annexum per modum ... sicut tria immanentis quae admodum aliqui explicant) fruuntur in

in arbore remanet arbor; ... arbor e in fructu, & anne esse fructus, tunc non immanens ornat prius suum, a quo accipit esse.

Obstare potest, quod ut videtur Tollitur ex D. Hylario lib. 3. de trinitate illud in quo est aliud debet excedere, est esse maius eo, quod inest ei; neque non. Alio ex cap. totum est maius parte, nisi quod pars est in toto, sed maius nequit esse in minore, sed persona in qua est totaliter reliqua nequit esse vicissim in reliquis ... totum, quod alia maius esse in minore. Respondeo nego. Aliud maiorem generaliter acceptum ... illa distinctio ... caritatis ... est maius eo, quod inesse ... per modum ... in toto per modum rei quae in subiecto quantum ... per modum ... in loco extra ... maiore ... quod est in ipsa per modum prius aut rei immanentis, nec maiore ... sic una persona in aliis, non priore modo.

Obstare potest, quod illa esse sit ratio quare una persona sit in aliis, ... obstare potest ... remedio sublata essentia, neque una persona esse in alia, neque relatio unius in relatione alterius ... non totaliter una persona est in aliis, sed solum essentia tantum. Respondeo unum ... duplici sensu: Primus est quod sola essentia sit causa, et velut unio, qua una persona est in alia quamvis non sit in alia sub essentia tantum sed ... sub relatione: quae ad modum unio est ratio quare ... sit in subiecto, ... non ideo est ... in subiecto sub unione tantum, sed ... sub ... toto; et sic verum est ... Secundus sensus est quod illa essentia sit id solum quod una persona est in alia et hoc ... falsum ... tunc ... relatio, ut probatum est, persona producens maneat in ... relatio personae productae ...

manear

manat in producta: nin forte dicat producit esse transeuns et non immanens.

4. Probatur: quia relatio unius personae nequit esse in alia persona, nisi sit, vel in illius essentia, vel in illius relatione. Sed quidem nihil aliud dat persona in qua possit esse relatio. Non autem essentia, quia tendo illa deitas sed diversa contra [illegible] essentia alia in neutra esse potest, ergo nequit relatio unius personae esse in alia persona. Atque ideo neque una persona potuerit esse realiter in alia. Minor probatur, quia relatio unius personae non distinguitur realiter ab essentia alterius. Et cum nihil possit esse realiter in se ipso, aut in eo, a quo non distinguitur realiter relatio unius personae non poterit esse in essentia alterius. Rursus quamvis relatio unius personae distinguatur realiter a relatione alterius, non dat cum illa identitatem, aut unionem sine qua nequit una relatio esse in alia. Ergo relatio unius personae nequit esse realiter in relatione alterius.

Quae servata eadem forma posse transferri ad [illegible] adversarios confutando ita argui: Ceterum concessio dico quod ut relatio unius personae sit realiter in alia persona non oportet quod sit realiter in essentia alterius aut realiter in illius relatione. Sed satis esse quod realiter distinguatur ab illa et sit realiter [illegible] illius. sicut ut natura [illegible] sit realiter in supposito non opus est quod sit realiter in se, neque realiter in [illegible], aut [illegible] sufficit distare realiter a supposito, et sit realiter ipsa natura suppositi. Ita ergo relatio unius personae satis est innatum esse [illegible] alterius [illegible] innatum in ipsa persona, [illegible] est innatum ipsa etiam [illegible].

Sect. 2.a

In quo formaliter consistat circumincessio?

Postquam vidimus quod sit circumincessio, restat ut videamus in quo formaliter consistat circumincessio. 1.o Aliqui credidere circumincessionem filii in Patre nil aliud esse quam, ut Filius intrare in Patrem, ut vas minus in maius. ad eius quem errorem exponere S. Athanasius orat. 4.a contra Arianos et Hilarius lib. 3. de Trinitate. ille ait: nec ut illi arbitrantur, ajunt, in se transvasante, dum ait ego in Patre et Pater in me est. quasi vasa in alia alter in alterum refusus. hic vero Filius in Patre non ut transfusus, refusus quasi mutuus, ad consuetudinem naturae.

2.o Aureolus in 1.o dist. 19. q. 1.a art. 3.o et Ferrara 4.o contra Gentes cap. nono.

Existimarunt circumincessionem seu mutuam permansionem in existentia formali consistere in substantialitate non seu in entitatem suppositorum in qua deus ... quae ... nec per ... Sanc... ... Mone. Disp. 107. de Trinitate Sect. 7. num. 9. ... dicit esse singularem et ... doctrinae antiquorum ... ... id ...

3.o ... Mone. n. 9. proxime disp. ... sect. ... circumincessionem consistere quidditative, et formaliter in praesentia intima, inseparabili atque perpetua ... in qua praesentia cum inseparabilitate credit importare identitatem non ut constat ... num. 15. ... ... Gabriel et Suarez, quos ipse citat, At nemo ex ...

gra...

quatenus ait circumincessio dicitur e (?) in tribus immensitatibus dari personarum ratione quarum identitate non est una intime penetratae ab illia — Velieri illapsa. —

9.º P. Bellarm. Vasquez 1. p. disp. 169. c. 2. n. 9.

Cum Bonaventura sensit Circumincessio denotare unionem distinctam hoc est unitatem essentiae et divinarum personarum, ut divinitas sit indistincta et distinctio in Essentia. Longum esset singulorum placita speciatim recensere. Solemniora dedimus nunc quod nos sentiamus breviter apponimus. —

Sensio 1. [illegible] non posse dicitur in identitate suppositorum quadam subsistentia ... ratione, nec ratione posit ab illis distinctum; positis enim in identitate nulla esset realis distinctio suppositorum, atque ideo non posset esse unum realiter in alio. Et sequitur: [illegible] ubi dico se idem, quae cum aliquo tertio sunt eaedem idem cum illo, et tenentur idem realiter inter se, ut supra tetigimus. —

Sensio [illegible] non requiri ad Circumincessionem intimam personarum sive ubi, adeo mali[illegible] dico quod per se [illegible] loci: [illegible] si, ut dixi, si [illegible] ita sint [illegible] unius [illegible] in eodem loco collocaret, [illegible] [illegible] divinorum corporali [illegible] vere daretur [illegible] non [illegible] quod [illegible] loci non dis[illegible] [illegible] [illegible] non esset inim[illegible] sive ubi, [illegible] ut aliquid sit in aliud non [illegible] intima [illegible] sive ubi [illegible] quod si [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] loco ubi [illegible] [illegible]

uc

vel in specie [illegible] vocat[ur] destitutu, qua [illegible] inter accidentia et [illegible] in quantitate et [illegible] in [illegible], nec [illegible] accidentia et quantitas illae [illegible] et [illegible] dicunt intime [illegible] sibi.

[illegible] Sentio [illegible] circumincessionem divinarum personarum [illegible] distare in [illegible] immanentia [illegible] et [illegible] [illegible] formali, qua persona producens est [illegible] immanens et producta [illegible] immanens [illegible] formalis circumincessio [illegible] quippe ipso, quod una immanenter producat, et alia immanenter producatur una est in alia et dicuntur [illegible] per [illegible] [illegible], qui [illegible] [illegible], sed per identitatem [illegible] persona producta manet, et producens in producta [illegible] identitas [illegible] formaliter constituit immanentiam tametsi simul concurrant [illegible] relationum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] disputatum

Quaestio 26.

An [illegible] personae habeant aliquas speciales notas, characteres, seu proprietates quas appellamus notiones.

Sectio 1.

Quid sit notio, et quae conditiones ad illam requirantur

[illegible] [illegible] [illegible] solent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in

inter se discordes. S. Basil. epist. 43 dixit Notionem esse rationem notificantem et distinguentem personas. S. Thomas 1. p. q. 32 art. 3. corpore putavit esse id, quod est propria ratio cognoscendi divinam personam. P. Meratius tom. 1. tr. de deo disp. 19. num. 6. credidit esse rationem, qua nobis innotescit una persona divina ut distincta ab alia. pater Mont. d. 40. de trin. sect. 1. n. 10. arbitratur esse proprietatem, seu notam personae, qua persona discernitur ab alia persona. —

Quia tamen ratio dignoscendi unam personam ut distinctam ab alia potest esse duplex, altera obiectiva, quae per modum signi vel imaginis quasi intrinsecae prius sui cognitione nos faciat venire in notitiam personae, altera formalis, quae per modum signi formalis absque praevia sui cognitione nos ducat in cognitionem personae. P. Mont. S. Propositionis Albiz. et alii observant duplicem esse notionem, alteram formalem quae nihil aliud est, quam actus intellectus quo obiectiva notio cognoscitur, alteram obiectivam quae per modum rei conceptae et expressae ab ipso se tenentis nobis notificat personam ut distinctam ab alia. —

In praesenti solum est sermo de notione obiectiva quae se tenet ex parte personarum, quam vero animadvertit quidem subtiliter P. Zuniga proprietates illas reales quae personas distinguunt non appellari notiones quatenus per illas personae differunt inter se, sed quatenus differentes mente, hoc est, quatenus distinctae cognoscuntur differre, quae ad mentem inquit conceptus distincti sunt, vel concepti sed non ut sunt in se, sed in ordine ad conceptum formalem, quatenus ipsis illius terminus, seu potest esse quare addit notionem [illegible] in recto esse proprietatem quae respondit in persona cum

cog

cognosci et distingui ab aliis, indiget ut constare possit
ex proprietate non sit notio, nisi in ordine ad cognitionem.
Plures conditiones requirunt Theologi ad conceptum
et iudicium notionis. 1.a est quod non sit aliquid divinum commune
tribus personis sive communitate reali sive rationis, quod tamen ne-
cessario personas distingui per communia neque vero quae in omnibus
reperiri possunt esse indicium cognoscendi earum distinctionem quin
potius ducat ad cognoscendam unitatem, nisi aliud occurrat
motivum aliud diversitatis operis i. ut aliquid sit notio, quod non sit
praedicatum divinum commune re, aut ratione. Unde tam prima altera et essentialia
Dei quam rationis communes Ver. et Creis si forte dent, nequeunt
esse rationes notionis. 2.a quod sit una non plures individua relatio
et singularis quae soli alicui, sed aliis non et omnibus divinis personis
conveniat, et quod ideo quae, sed una persona a reliquis, sed duas
et 3.a dignosci et concipi distincte queant. Huius conditionis
nullus rationes assignat Meratius praeter praxim et usum Theologorum.
3.a quod sit individua ratio, qua personae
divinae dignoscantur secundum id, quod sunt inter se realiter distinctae et non
solum secundum aliquam rationem ad se, sed ad creaturas. Ratio esse potest, quia
loquimur non de quibuscumque proprietatibus sed de personalibus
et characteristicis realibus, quibus personae cognoscuntur, ut re-
aliter distinctae. 4.a quod sit aliquid permanens, et in esse
quieto non permanens transiens seu dictum in solo fieri: neque no-
tiones debent esse proprietates earum permanentes quarum notiones
ss. nomen dicens proprietatem denotat permanentiam et esse

quieti

quietis et quidquid transcendenter per modum formae convenit subiecto, in quo appellamus rigorose proprietatem de constitutione personae. 5. Quae repraesentat seu importat per modum formae in abstracto, sive in recto: neque debet esse ... quod tamen nota et ratio distinctiva devenimus in notitiam personae distinctae illius ab aliis; unde generalis Paternitas et ... idem sint a parte rei Paternitas et notio, et ... Vide observatam a D. Thoma 1. p. q. 32. art. 2. Adversus propositivum, quae quoad substantiam sequentes fuit Gregorius in 1. dist. 26. et 27. quaest. unica art. 2.

6. ... importat aliquam dignitatem seu ... per ... quae sit nota in dignior ... propria et notabilior ad ostendendam distinctam personam ... est notio ... in ... Paternitas, sive in Filio Filiatio ... quae ab aliis conditionibus ... declarant ... a ratione et conceptu notionis, quae nos immediate attingimus sub ... Adverte quinque ... notiones ...

Sectio

Dari in divinis personis characteristicas proprietates seu notas quas appellamus notiones.

In hac assertione concordes ... D. Thomas ... Fonseca ... Conficit ... dist. ... de ... num. 9. ... Concordant Ecclesiae Patres ... S. Basilius epist. 43. ad S. Gregorium Nyssenum ita ait ... est, ut quaedam notiones inconfusa ... in Triade ... aliquantulum inferius ... inserta ...

Sec-

diuersis. Unde [illegible] Dei notione ac cognoscibile

Signis eius, quae sunt hypostasim propriecatis Dei, quae

cum Filio simul [illegible] facile incur nosceit

nec mutuil incorp. [illegible] nullae [illegible] notione [illegible]

[illegible] Spiritu S.to [illegible], sed

[illegible] Signis Filius agnoscit. 2.° S. Ni=

cenus lib. de Diffa [illegible] hypostaseos ait. Solum

requirimus ea quae unius [illegible] notio dilucide [illegible]

mixtione ab ea, quae una considerat separet. 3.° [illegible]

Serm. 73. ita loquit [illegible] si Patrem solum nominemus [illegible]

in noe sub intelligitur notione Filij [illegible] Filij 3.° dicitur

[illegible] si Filium solum nominaverimus simul notione P.[illegible] Filius

[illegible] Filius [illegible] vide S. Damascenum lib. de Fide. S. Cyrillum

Alex. [illegible]

[illegible] 1.° [illegible] Notio [illegible] in abstracto

importans quae una persona dignoscit, seu nobil innotescit ut

distincta ab alia, sed [illegible] strictive dantur

in [illegible] personis [illegible] dantur notiones maior [illegible] definitio

notionis [illegible] minor [illegible] Filiatio [illegible] strictiva in abs=

tracto importans quae Filius dignoscit, seu nobil innotescit

distinctus a [illegible] Paternitas [illegible] strictiva in abstra=

cto importans quae [illegible] dignoscit seu nobil innotescit ut dis=

tinctus a Filio [illegible] in [illegible] personis [illegible]

strictive. [illegible] 2.° [illegible] personae sunt inter se

permanenter distinctae [illegible] sint aliquid propriae speci=

ficale et caracteristicum quo permanenter distinguantur, sed

Soc

sed hoc proprij quo una persona distinguit ab alia, e notis tum esse distinctiva, quia dignoscitur per una ab alia, seu qua cognita per nihil innotescere, una persona distincta ab alia, ergo persona habent propria notiones.

Obiect. 1. Simplicia cognoscunt se ipsis, ergo non indigent caracteribus, seu notionibus per modum formarum in abstracto distinctis, quibus cognoscantur, sed persona divinae sunt simplices cum compositio tamen sit in Deo, ergo persona se ipsis dignoscuntur, et non egent ad id notionibus. Respondeo distinguendo 1. enthymemati antecedens, simplicia re et ratione, et virtute concedo antecedens; simplicia re, sed non ratione aut virtute nego antecedens, quia quae virtualiter et ratione non sunt simplicia habent aliquid differentiale ratione et virtute distinctum, quo se habent per modum formae, qua dignoscantur licet nihil sibi habeant realiter distinctum, quod realiter simplicia sint. Cum autem ostenderimus supra personas divinas non esse virtualiter, aut ratione una simplices, sed tantum realiter, et ex natura rei formaliter solum convincitur quod non debeant habere notiones realiter distinctas per modum formae nullatenus vero quod non debeant habere notiones virtualiter et ratione distinctas.

Obiect. 2. Nihil importat Pater quod non importet Paternitas et e converso, sed Pater non est notio, ergo neque Paternitas. Patet consequentia, quia alias non omnino idem importaret Paternitas quod Pater, neque nomina essent synonima. Respondeo distinguendo maiorem nihil importat Pater realiter quod non importet realiter Paternitas concedo maiorem nihil importat ratione, et virtute

nego

nego maiorem concedo deinde minorem et nego consequentiam. Cum virtualiter distinguantur, possunt competere paternitati quin competant alteri, et ita competit paternitati et convenit, si sumatur in abstracto et ut notiones quin conveniant Patri, ut Pater.

Dices 3.º ideo nequit esse in se ipso, sed notiones quae designantur sunt idem cum personis, quae nequeunt esse in persona; ergo dicta, et similiter, alibi dicere esse non possunt. R. distinguo minorem: sunt idem re, hoc est virtualiter non sunt, concedo minorem; sunt idem re sed non hoc neque virtualiter, concedo minorem, nego minorem. Distinguo consequentiam: quae nequeunt esse in personis realiter, hoc est per modum formae realiter distinctae, concedo consequentiam; virtualiter, hoc est per modum formae virtualiter distinctae, nego consequentiam, cum alia mox sub illatione.

Sectio 3.

Quod notiones nec plures esse quinque nec pauciores

Esse plures quam quinque sensit Scotus dist. 28. sect. 1. § ... in solutione ad 3. et esse pauciores docuit Gabriel ibidem quaest. unica art. 2. nam ille addit notionem impirabilitatis in Filio; iste tollit innascibilitatem ... in Patre; atque ideo qui habet numerus communiter receptus diminuit. Reliqui vero theologi nec plures admittunt quam quinque nec pauciores, ut innascibilitatem, paternitatem, filiationem, spirationem activam et passivam Spiritus Sancti. Prosequitur Romanus 1. p. q. 32. art. 3. et 4. P. Vasquez ibidem disp. 137. cap. 2. et P. Mont. disp. 47. de Trinit. sect. 1. n. 2.

P.

P. Herrerias tom. 1. tr. de Deo disp. 49. n. 6. P. Ar-

positus tom. 1. q. 32. art. 3. P. Zuñiga de Trinitate quaest.

32. disp. 7. dub. 4. num. 4. et inter alios Abbas lib.

III. 4. de Trinitate disp. 6. sect. unica quamuis tamen addit

huiusmodi numerum notionum fuisse factam et assignatam a

PP. et Scholasticis, ex quadam distributione accommodata, neque

possent si vellent ad minorem numerum reducere, vel ad maiorem exten-

dere probat hoc dicens D. Thomas quia cum personae multipli-

centur in origine, ad originem autem pertinet, a quo alius, et

qui ab alio; et ita ideo persona Patris non potest innotescere per

hoc quod sit ab alio, sed a nullo sit; sed per hoc quod sit a nullo.

Et ideo ex hac parte eius notio est innascibilitas inquantum

autem aliquis est ab eo innotescit dupliciter: 1o inquantum Filius est

ab eo, et sic innotescit notione Paternitatis: 2o inquantum Spiritus

S. est ab eo, et sic innotescit notione Communis spirationis (Ego dicerem, cum

relatione Spiratoris).

Deinde Filius potest innotescere per hoc quod

est ab alio nascendo, et hac ratione innotescit Filiatione; et rursus

per hoc quod alius nempe Spiritus S. est ab eo, et ita innotescit eodem

modo sicut Pater. Hoc est eadem ipsa notione Spirationis seu spi-

ratoris. Denique Spiritus Sanctus innotescere potest per hoc

quod sit ab alio, vel ab aliis et sic innotescit processione

seu passiua spiratione. Nequit autem nobis innotescere per

hoc quod alius sit ab eo, siquidem ad intra nihil pro-

cedit. Sunt ideo quinque notiones tantum quas abstulit, et quasi cir-

cumscribit totus ordo originis et processionis personarum nempe Innas-

cibilitas, Paternitas, Spiratio, seu relatio spiratoris, Filiatio

et processio, ut in textu.

Haec omnia fere verba desumuntur; cum tamen addit

Ad

Mont in nullas confirmat. Quae me iudice, non multum continent efficaciae, tamen si aliquantulum possint conducere ad maiorem veri intelligentiam, et clariorem explicationem. Sed ut verum fateor nullam me impellit ad hanc sententiam amplectendam sua vi, et robore, cum nulla vitia refugiat et vigorem ab auctoritate D. Thomae S. Pp. et Doctoris Scoti et Gabrielis, ex capitulo Concordiae ad sententiam. — Etenim strictè animadvertit P. Mont. disp. illa 47. de Trinit. sect. 1. n. 8. et 9. potuissent Theologi accipere nomen Notio minus propriè (ut dixit) impropriè. Pro quacumque formalitate, quo modo cumque distincta peculiari, per se ipsa unius, vel duarum personarum, qua sit peculiaris ipsius talis personae, meliusque penetrare, peculiaris ipsius talis personae melius dignosceretur, ut distincta ab alia. Hoc pacto notiones essent plures quam quinque, cum plures aliae formalitates divinae reperiantur in divinis personis ut ex Attributis infra referendis constabit.

Vel e contra potuissent nomen Notio magis strictè usurpare pro proprietate solummodo personali, hoc est propriè et ultimò constitutiva unius personae, et realiter distincta ab aliis, qua nomen notiones forent pauciores quinque. Unde ad ... originarias attinebant et non ... ad placita Theologorum maiori ex parte revocat, sicut numerum praedicamentorum ad placitum ... in utraque ...

...

Assignare praedicta sequentia intellexerit. —

Sectio 5.

Argumenta quae probant numerum Notionum esse quinario inferiorem.

Arguitur 1°. Notiones sunt actus notionales; sed actus notionales esse tantum duos si excipiantur [illegible], et ad summum 3. si in [illegible]; ergo numerus notionum est inferior quinario. Minor patet, quia actus notionales sunt [illegible] quae diximus esse [illegible]. Maior probatur, 1° quia sunt aliquid actu et notionaliter distinguentes personas. 2° quia per actus notionales sufficienter nobis innotescunt personae, siquidem cognito quod Pater generet Filium sufficienter cognoscitur a Filio distinctus, sicut Filius a Patre eo quod a Patre generetur. Deinde Pater et Filius sufficienter cognoscuntur ut distincti a Spiritu Sancto eo quod illum spirent, et hic sufficienter cognoscitur ab utroque distinctus eo quod ab illis spiretur. — Respondetur negando maiorem; nam una ex conditionibus ad notionem requisitis erat ut esset per modum rei permanentis, non fluxus et transeuntis; sed per modum [illegible] sunt actus notionales. Ad 1um probationem dicimus valde inter se differre esse aliquid actu notionaliter distinguens, et esse actus notionales; nam ut sit actus notionalis debet esse productio, ut autem sit aliquid actu notionaliter distinguens non debet esse productio, sed satis erit, si sit actu existens, et distinguens

quam

omnis productio non est Doc. et Dic notio non ...

et ideo non est aliquid notionaliter: isto sunt aliquid notionaliter

distinguuntur. Ad 3um dico quod per actus notionales nobis

innotescant tres personae: sed nego id sufficere ut sint

notiones, ad quas ultra id requiritur, quod non se habeant

per modum fluxus fieri et transitus.

Obiiciunt 4°. Nihil hoc potest esse notio

personae, sed relatio spirativa, et innascibilitas sunt quid

hoc; ergo nequeunt esse notiones. Atque ideo duae

delendae erunt. Maior ex eo constat, quod notio

debet esse aliquid speciale illius personae cuius

est notio, et per quod ab omnibus aliis distinguitur: Mi=

nor probatur, neque relatio spirativa est propria Patris et Filii, in=

nascibilitas vero Patris et Spiritus Sancti. Cum Pater et Filius

conveniant in spirare, Pater et Spiritus Sanctus in non nas=

ci, seu in non generari.

Respondeo nihil prorsus obesse, quominus sint notiones, et

sufficere esse aliquid non proprium hoc, quod per id poterit per=

sona distingui ab illo, cuius non est, quae est eius notio, neque=

at ab illo cui est. Unde licet relatio spirativa nequeat

esse notio Patris ad distinguendum Patrem a Filio, quia cum utrique hoc conveniat, potest esse notio Patris distinguendi a

Filio; potest esse notio distinguendi Spiritum Sanctum, cui non convenit, et ideo ab

eo optime distinguuntur Pater et Filius, illud quod dicitur de

innascibilitate negamus. Patrem et Spiritum Sanctum

quod Spiritui Sancto in ea convenire, neque innascibilitas quatenus est notio

dicit, non importat aliquid nisi non generari. Sed negationem simpliciter productionis

quae

que nequit competere ipsi [illegible].

Solvunt 3º innascibilitas est negatio productionis sed negatio nequit esse notio ergo innascibilitas non est notio. Contra est quia pungenda est an numero dessignato notiones maior parte, quia nascibilitas seu posse nasci est aliquid positivum et innascibilitas est aliquid negativum minor ergo notio debet importare aliquam dignitatem negatio nullam dignitatem importat cum nihil sit ergo negatio nequit esse notio.

Varie solvunt hoc argumentum. Et quidem satis probabiliter alij non fatentur innascibilitatem esse negationem, ut cum P. Molina P. Granado et aliis P. Montesino negant quod negatio nequeat esse notio. Ad probationem dicit P. Mont. non requiri ad notionem quod ipsa sit formaliter dignitas sed satis esse quod ipsam significatam sit immediate accommodate ad nostrum captum dicat nos in cognitionem positive dignitatis quam de malli significat, et hoc habet innascibilitas, seu negatio nativitatis activae [illegible] productionis. Alij dicunt admittentes quod notio debeat esse formaliter dignitas negant quod dicta negatio non est formaliter dignitas, quia magna dignitas est a nullo produci, et hoc habet [illegible] productionis.

Alij respondent P. Vasquez 1. p. disp. 137. cap. 9 innascibilitatem non tantum dicere negationem productionis de Patre, sed directe significare de malli positivum fundamentum, unde [illegible]; atque ideo licet nequiat esse notio [illegible]

se rie neg. por, et deserat, nec ponitur, q

portat, ut fundum neg.

Quod si P. Vasq. obiiciat non posse

innascibilitatem esse diversam notionem a Paternitate

si innascibilitas sit notio secundum positivum, quia fundo

importat et non secundum quid negat, quia fundum neg. totum

productio est de prima cum Paternitate seu est ipsa

met Paternitas. Hoc innascibilitas addere novum

supra Paternitatem, quia ratio eius sit addita mul-

tiplicare per notiones, quia ratio ad creaturam non sufficiat

multiplicare si alias rationes quare diversas rationes

Filii imaginis et verbi non multiplicant notiones, eius

sint ad intra, donat discrimen ex libere, et nihil

non dici sufficiens ad eo quantum.

Quare verum per aliam asserendo quod

eadem Paternitas prout connotat neg. ... ...

... dicit diversa notio a Paternitate ...

connotat negationem, quia secundum diversa connotata inducit di-

versas dignitates quarum una non exprimitur sub uno ...

... N. n. et ipso, quia dicamus expresse ...

dicimus posse esse improductum; neque eo ipso, quia dicamus ex-

presse esse improductum dicimus expresse esse ... ordo ...

Augustin. lib. 5. de Trinit. dic. Nec idem quivis ... quod a

ingenitum, nec ingenitus idem quod ... P. ... non ... dicere

in

ingenitus quia ... dicere quod si Filius non genuisset nihilominus Pater diceretur ingenitus et similiter quod Filius est ex eo quod Pater ingenitus est, quod geniti .... aliis debitis signum est specialis.

Sectio 5.

Argumenta quae probant numerum Notionum esse quinario superiorem.

Obiicies 1.° In Filio datur inspirabilitas et in Spiritu Sancto innascibilitas sicut datur ingenerabilitas cum Filius nequeat spirare Spiritum Sanctum nequeat generari. Ergo ultra quinque praedictas notiones debent admitti altera in Filio altera in Spiritu Sancto. Probatur ... quia non minus notum reddit Filium eo spiratorem sui negatio spirabilitatis, et ipsum Spiritum Sanctum esse ingenitum seu negatio generabilitatis quam Patrem esse innascibilem seu negatio innascibilitatis. Ergo non minori iure ponenda est notio notio spirabilitatis in Filio, et ingenerabilitatis in Spiritu Sancto quam innascibilitatis in Patre. ... item Patris ... respondeo inspirabilitatem in Filio et ingenerabilitatem in Spiritu Sancto non importare novam dignitatem quam tamen importat innascibilitas in Patre nam quod Filius non procedat per voluntatem non est illius dignitas ... est dignitas Spiritus Sancti quod non procedat per intellectum ... proprie loquendo ... propriis ... quod non convenit illi notio stricte accepta. At in Patre dignitas est quod a nullo producatur et quod omnia producta careat.

Obiicies 2.° Verè innascibilitas seu carentia totius producti ... ingeniti esse ergo admittenda est in essentia altera notio. Dico alteram

quod

q.d n. ē eadē dio cum innascibilitate ... Sequitur ...
esse ē essentialis et innascibilitas P.is ē notionalis illa ē com. ista
n. sed particularis et unius duntaxat personae propria ...
q. n. ē maior ratio quare una sit notio quam alia. Resp.
negatis innascibilitatem esse esse diversae rationis ab innascibili-
tate P.is; nam haec ē per modum privationis illa per modum potentiae neg.
atque ideo n. posse ee notionem. Deinde haec n. ē satis solvere, sed illius
confirmatio: nam q. una sit diversae rationis ab alia potius probat
q. sit diversa notio, et q. negetur esse eadem.
Quare Resp. et innascibilitatem esse n. esse
notionem, q. desit illi conditio petita ad conceptum et iudicium
notionis: nam si memoria teneatis quae dixi scilicet ē l.a una ex
conditionibus erat q. n. ēēt aliquid com. toti Trinitati: At et
aliquid com. toti Trinitati innascibilitas esse n. minus quam
ipsa essa, atque ideo ... hac parte excludit Deceptis; et
rationem notionis innascibilitas ... P.is n. ē aliquid com.
Dicunt 3.o sicut ē notio P.is et Filii esse
Spiratorem, q. sine utriusque com. sit posse spirare seu actu
spirare ita poterit esse notio Filii esse productis, q.
licet utrique sic ēē producti n. ē ... personae, atque
ideo ... illa per id sufficienter ... P.i ...
et Filio ... eodem numero relatio Spiratoris. Atque ...
esse individuae ... in Filio et Spu. S.o n. datur eadem numero
relatio ... Filio n. ē notio quare ... diximus scilicet
l.i debere esse individuam, q. ... conveniant in ratione aliqua
com. generica n. sufficit ... ratione generica n. multiplicantur ...
sed ... tum ... differentiis ... ideo q. ratio illa
... dicitur ... per ... n. ad ...

et Spu. S.o

rel. sed sua tamen notione alterius producti per generationem
qui est Filius, alterius producti per spirationem qui est Spiritus
Sanctus. — Obiiciunt. 4° notio imaginis seu Verbi est di-
versa notio a notione Filii; hoc solum haec addenda erit una et
alia addi posset in Deo quae probatur per notiones dentur. Ans.
prob. quia neque per esse Filii exprimitur dicere cognoscitur
esse Verbum neque per esse Verbum cognoscitur esse Filius. — Resp.
aliqui cum P. Vasquez quod per esse talem Filium
cognoscitur esse imaginem et Verbum et per esse talem
imaginem seu Verbum cognoscitur esse Filium, nam cum Filius talis
nempe divinus procedat per intellectum formaliter claudit
esse imaginem et Verbum et cum Verbum sit substantiale et
virtualiter non est (?) secundum esse Filium, ideo quod eadem est notio utriusque [illegible]
non diversa. —
Ceterum instari potest, quia esse talem Filium constituitur quasi
per communicationem naturae specificae patris, et per relationem filiationis; esse
autem Verbum non per communicationem naturae sed intellectus et relationem
ad loquentem et gravius est superius dicta eadem sit relatio
personalis Filii et Verbi formaliter essentialis quatenus connotat relatio, ut
sic Filius, est diversa ab ea quatenus connotat ut sic Verbum; si-
quidem ut sic Verbum connotat intellectum ut sic Filius connotat naturam
sed eadem relatio sub diversa connotatione potest constituere di-
versas notiones, ut de Paternitate et Innascibilitate, nec per
dictum. — R. a non nomine quod licet dictum sit eadem relatio
sub diversa connotatione constituere in Deo diversas notiones non
videtur fuit, quia utraque connotatio erat diversa sed quia erat realiter
diversa; negatio enim productionis quam innascibilitas connotabat erat

non

erat realiter. Diversa et penetrat. quam Intellectus ... Intellectio autem, quam denotat relatio in Verbo, et illa, quam eadem relatio importat in Filio non differunt realiter, sed tamen ratione et virtute. Melius tamen dico quod notio diversa non solum debet importare aliquid diversum, sed illud diversum debet esse proprium personae cuius est notio. Unde innascibilitas potest esse notio diversa a Paternitate, quia licet relatio personalis Patris, quam fundo dicitur de malli importat sit eadem cum paternitate quia productio quam denotat non solum diversa sed ita propria Patri ut nulli alteri personae conveniat. Ast vero intellectio Verbi sine relatione personali et proprio, quam importare nullo modo differunt a ratione Filii, ut supra ostensum est, atque ideo ex parte rationis negatur dari notio diversa. Intellectio autem quam Verbi importat Verbum et supra relationem personalem addit non est propria ... ex parte, sed communis toti Trinitati, quare neque ex parte Verbi potest esse diversa notio ratione imaginis, et Verbi diversa a notione Filii.

Sectio ...

Utrum ex notionibus ... medio ... per rationem naturalem ... venire in cognitionem ... mysterij Trinitatis.

Ita cum S. Thoma ... P. Vasquez ... d. 133. c. 2. P. Becanus ibidem ... 2. qui est de Trinit. cap. ... P. Valentia tom. 1. d. 2. q. 6. p. 1. P. ... q. 97. ... P. Raimundus ... Granado tom. 1. in ... 6. ... P. ... in sua ... d. ... 2. art. 2. num. 190. P. ...

1. p. q. 27. dub. 2. V. Mont. disp. 41. de Trinit. sect. 2.
c. 4. Albina et universi catholici adversus Nullitas ut plures ex-
istimant tametsi alij censeant Nullitatem nunquam non dum esse
plene exploratam. —

Nota tamen partem illam suis viribus relictam non veriorem
esse sed maturo Concilio fuisse positam ut denotet sermonem
nobis esse non de re natura de [illegible] accepta, sed
de ea substituta auxilio fidei, et revelatione [illegible]. Si non
supponatur revelatio non deerunt qui dicant evidenter
nec dum probabiliter posse demonstrari mysterium Tri-
nitatis [illegible] ita censent Ricard. Victori. lib. 4. de Trinit.
cap. 2, 6, 13, 14, 15, et 20, ac Hugo Victorin.
lib. 1. de Trinit. c. 1. et 4. et de sacr. [illegible] Vide P.
Mont. disp. 42 et 43. de Trinit. ubi late, sicut solet
reliqua puncta hoc [illegible]. —

Pr. 1.o ex SS. in Matth.
11. ubi dicitur nemo novit Filium nisi Pater, neque Patrem quis
nisi Filius et cui voluerit Filius revelare. [illegible] Similia
sunt, quae [illegible] S. Lucae. c. 10. nemo [illegible], quis sit
Filius nisi Pater, et quis sit Pater nisi Filius et cui voluerit
Filius revelare, ubi [illegible] doctrina Patrum [illegible] excludit
[illegible] cognitionem [illegible] nemo potest ag-
noscere Filium, nisi Pater, neque Patrem quis potest agnoscere nisi Filius
et is, cui voluerit Filius revelare. —

Pr. 2.o [illegible] S. Th. [illegible] 1. q. 32. art. 1. [illegible] dicit, [illegible] impossibile
est per [illegible] rationem [illegible] cognitionem Trinitatis [illegible] personarum
pervenire. Deinde [illegible] Hieronymus [illegible] illa [illegible]
proverbiorum 30. quod est nomen eius et quod nomen Filii eius
si scitis? ita scribit [illegible] Filij nomine

Dei

Dicit quia mysterium secularis sapientia Mundi scire non potest

3.º Ormisda Papa epist. ad Iustinum imperatorem cap. 1. Sed

haec secretum Trinitatis neque ulla visibilium creaturarum potuit investi-

gare unquam. Similia vidit Leontius Episcopus tom. 1. Conciliorum;

mysterium hoc etiam vide S. Augustinum lib. 15 de Trinitate Cap. 6. et S. Basilium

Epist. 43. ut omittam alios.

Probatur 3.º ratione. Philosophus naturalis non habet plures rationes ad cognoscendum divinas non personas

posse cum singulari naturae identificari, quam ad cognoscendum plures non naturas posse eidem personae

singulari identificari, cum non appareat illi magis impossibile unum, quam alterum: sed ad

probandum hoc 2.um non habet sufficientes rationes, non modo evidentes, sed nec probabiles: ergo nec ad 1.um

Probatur 4.º: quae in natura potius dissuadent, quam suadent possibilitatem Misterii

Trinitatis, siquidem omnia ostendunt singulis personis correspondere singulas naturas, quin in oris ponere

aliud videre, nec queat apprehendi: ergo potius quae in natura dissuadent quam suadent

possibilitatem Misterii Trinitatis. Quod adeo verum est, ut in ratione illud nec Aristoteles lib. 10. Metaphysicae

Cap. 5. universum indicaverit unum et multa opponi, et contrariari.

Probatur 5.º ad cognoscendum probabiliter misterium Trinitatis esse possibile, sufficienter

argumenta opposita suadentia: sed seclusa revelatione fideque ergo auxilio neque ratio naturalis cum proba-

bilitate solvere argumenta suadentia opposita: ergo neque seclusa revelatione etiam naturaliter probabiliter

cognoscere misterium Trinitatis esse possibile: minor probatur, quia illa principia: quae sunt eadem etiam impossibile est

idem esse et non esse, dici de eodem etiam iuncta arte syllogistica adeo apparent certa, ut quamvis

illectum plane vincant (nisi accedat fides) eoque aboleant Trinitatis vestigium. Sicut

fide praeeunte, et adiuvante Theologi vehementer desudant in solutione problematis adhen-

dam, qui fieri potest ut seclusa revelatione, et fide, ratione naturali probabiliter solvat? Semper

enim clamaret cum Bern. lib. 5. de consideratione ad Eugenium: quid sibi vult iste sine numero

numerus? Si tria quomodo non numerus, si unum ubi numerus.

Probatur 6.º ex S. Thoma sic: per rationem naturalem venire non possumus in cognitionem Dei nisi

ex creaturis tanquam ex effectibus ad causam: sed creaturae non ducunt in cognitionem Dei ut est Trinus, sed ut est

unus: ergo etiam probatur minor: quia Deus non est causa creaturarum ut est Trinus, sed ut est unus, agit virtus creativa

toti Trinitati sit communis. = Hoc argumentum illi enervare qui docent Trinitatem personarum per

se requiri ad productionem creaturarum. eo modo quo tenuit P. Becanus, et P. Granadus et forte rerent, quia

tamen per se Trinitatem personarum, solum nonus est relatus ad Deum ut unus, non ut Trinus: neque enim nec secus

creaturarum ad Deum pertinentur. Unde in antiqua lege, et apud Gentiles occultum fuit hoc Sanctae Trinitatis

Misterium, dum ratio naturalis sola via operabatur.

Probatur 7.º P. Arriaga disp. 115. n.º 6. quia certum est respirari aliquas veritates quas

ratio naturalis non potest assequi nemo creata, proba illud Ecclesi. 3. plurima supra sensum hominum

obtusa ii illi. insuper in Substa Dei ad illius infinitatem admittenda ii mistica occulta teste Aug.o Epist. 3.a ad Volusianum et inter ciuitates difficiles nulla hac difficilior: quam suis viribus rationalis ratio tam sublime quatenus assequi.

Sect.o 7.a

Prima obiectio ex Dictis aliquorum Phorum Gentilium.

Plures Phi Gentiles fuerunt cognos de Misterio trinatis, et suis scriptis tradiderunt: ergo dicti Phi secuti ii eiusmodi cognitionem solo ductu rationis nalis: ergo ratio nalis suis viribus relicta potest assurgere ad cognitionem probabilem huius Misterij. min apparet certa. maior latè probat Eugubinus lib. 1. de perenni Phia. Cap. 1. 2. et 3.o et lib. 2. Cap.o 17. et 19. constabit quam sufficienter si saltem singulorum Phorum testimonia referamus.

Et in 1.is Ales lib. 1. de Celo et Mundo volans à D.o Thâ 1.a parte q. 32. art. 1. et multò planius Trismegister in lib. scripto sinat. Dialo 4. — affine est illud oraculum Appollinis delphici ad Sacerdotem de verâ religione rogantem, quod refert ex Eugubino Vasquez 1.a parte disp.e 133. Cap. 1. n.o 5. his vbis [illegible] — et et Porphirius teste Cyrillo Alex. lib. 1. contra Iulianum refert Platonem tersisse usque ad tres substas diuinas substa progredi.

Ad hoc argum scio quod reat S.o Thas 1.a parte q.e 32. art. 1. ad 1.3 Consecti rendum secundum mai nandonum: quod dato quod n. Phi Gentiles de trinate tradiderunt (sicut et alia plura quae teste Clemente Alex. lib. 5. Stromatum nonnulli quo ad substam, id est quod addita valde similia libris Euangliorum scripserunt) non solâ ratione nali didicerunt, ~~sed~~ maté saltem huit ortum a reuelatione diuinâ illis vel facta à quibus ipsi hauserunt: nam ait P.r Roza in prefatione ad plata Phorum, quod illustre apud Phos Gentiles vestigium fuit decimum ex Sacris literis, libris quam antiquis Dominorum Hebreorum, et ut alij putant ex Prophis, et Sybillis acceptum.

Hoc ita euenire ponitur, facilius credes, si tenes cum P.o Clemente Alex. lib. 1. Stromatum. Cano Cex Ambr. lib. 10. de Glorijs Cap.e 7. Iosepho lib. 1.o Apionum. et Theodoreto lib. 1. de curandis Grecis affectibus, Pythagoram antiquum Phorum M.rum fuisse genere Hebreum (imo predictus Clemens addit fuisse circuncisum) et cum Alexandro lib. de signis Phytagoricis fuisse edoctum à Iudeo quodam Nazarei. Aristotel. fuisse Iudeum illius discipulus, auditorque Clearcus testatur lib. de Somno, et firmauit Iosephus lib. 1. contra Apionem lib. et Eusebius lib. 9. de Prepar.e Euang. addit quod P.r Roza plures libros ab alijs scriptos ex responsis Salomonis Aristotelem fecisse inter quos ennumerat lib. Ethic. Misticum animi alium, et illum de plantis.

Trismegistus facit Discipulum Moysis Angus, nam quam Moysem audierit, nam ut ait Eusebius de preparat.e Euangelij multò fuit antiquior Propha, quam

Gentiles Phi, pdq. ab scriptis Mosaycis didicerat. unde Cano lib. 10. de locis Cap. 10 Clemens Alex. Graecos Phos fures appellauit, quia a Moyse, et Prophetis sapiam furati st, glaiam aliena, qui sua iactitabant. quod et alienonat Sts Lza quod de Platone dixit, summa iuratum fuisse ex peritiis verum Hebreorum. valde qui versatum in lib. Moysis, et Propharum fale predica Clems Alex. lib. 1. Stro. Stromatum hunc Phum. Unde Numenius Phus Platonem appellat Moysem attice loquentem.

Sicq Gentiles Phi, eaque Moyses, et Prophe et Hebrei Dri ex diuina reuelatione tradiderunt, quamuis si multa posteris relinquerint tam misterio Trinitatis quam Sacre Paginae, ipsa omnia non suis uiribus acquisiuerint, sed a reuelatione diuina mate derivata hauserint. adde cum Montoya disp. 45. de Trin. sect. 2. n. 8. predictos Phos potuisse ex oraculis demonum in aliquam notitiam trium personarum uenire, quas ante casum Angeli diuina reuelatione cognouerant.

Sect. 8.

2a Solutio ex connexione creaturum cum tribus personis.

Ex creaturis possumus naturaliter uenire in cognitionem Dei ut unus est, quia cum illo ut uno connectuntur utrisque cum ea, sapiente Apto ad Rom. 1. inuisibilia ipsius a creatura mundi per ea etc. sed etiam connectuntur cum illo ut trino tanquam effectus cum ca cum ratione regula ex parte ... possumus naturaliter uenire in cognitionem Dei ut trinus est. maior ostenditur quia tres diuine persone requiruntur ad productionem creaturarum, ut ex SSPP late probat Montoya disp. 112. de Trin. sect. 8. et sequentibus. insuper quia aliás per accidens esemus effectus totius Trinitatis, et per accidens deberemus connecti cum tribus personis, quod uidetur absurdum: at creature connectuntur cum eo, quod per se requiritur ad illarum productionem: ergo connectuntur cum tribus personis, siue cum Deo ut trino.

Confirmatur 1°. quia diuina omnipotentia necessario, et per se pendet a tribus personis, nam quia ab illis per se petit deitas, et haec est natura rationis deitatis quae omnipotentiae, praeter quod ipsa deitas, et nova formalitas est omnipotentia. Deinde, quia omnipotentia per se petit a toto eo cum quo identificatur: identificatur autem cum 3 personis. Sed creature connectuntur cum omni eo, a quo per se petit prius per se productionem earum: ergo creature connectuntur cum 3 personis, siue cum Deo ut trino.

Confirmatur 2°: si deficerent 3 persone, uel aliqua earum, creature quoque deficerent. ergo quia cum omnibus, et singulis connectuntur creature, patet consequentia, quia si non connecterentur, non eo ipso, quod deficeret aliqua persona deficeret, ipsae deficerent, siquidem nihil deficit deficiente eo, quod per accidens se habet, seu a quo non necessario pendet. antecedens probatur quia deficiente Omnipotentia deficerent creature, deficiente qualibet persona, deficeret Omnipotentia: ergo. maior est certa, minor probatur, quia deficiente qualibet persona deficeret quod est realiter ipsa, quod et autem est realiter Omnipotentia. ergo qualibet deficiente, deficeret Omnipotentia.

Ofr 3.º q.ª actones n. Suppositorum: Si diuina Persona est 3 supposit. actio ab Persona erumpens erumpet sola a 3 supposit. in qq; nec nn marr.º inueni que potius ab Vno quam ab alio. quae fiet ut dicta omnia pertinent ad personam, procedant sola a tribus suppositis, in qqq persona est.

R. ad argumentum nandum (quantum ad presens attet) ad 1.um probo- nis quia dic. 3 per se n. affrare, q diuinae personae requirantur esse ad creandum, seu concurrant utraque per se, sed tantum q concurrant, l. si mauis, quarto concurrant, q.ª nario exit in illis Persona. atque omnia quae nario concurrunt statim requiruntur per se. = ad 2.um quia dic nos n. esse per actionem effectus totius trinitatis, nec per actionem deere illi nrum esse, ut per actionem dicit connotatiue, et opponitur nario (hoc sane absurdum est, et minime dici potest) bene tamen peut per actionem prorsus opponitur per se, et importat connotatiue, hoc n. n. est absurdum, sed valde probabile, et a multis receptum.

Ad 1.um confirmatione nant plurimi maj. n. n. diuina Persona ex hoc ceptione formali, et uirtuali pertinet a tribus personis in horum DD.is sa, sed id est maler adiuit, et identice. nec est eadem ratione de deitate, quae cum ipse sit radix uirtualis trium relationum, seu per relationem habet spalem tinilem dependentiae, quam caret persona. si vero ipsa deitas persona esset, ut nulli nolunt, plus urget argumentum, attamen n. conuinceret, q.ª adhuc n. penderet a 3 personis, quam prius creatam est, sed q.ª est 1.ª radix relationum, atque ideo n. quam subit denominationes personae, sed q.ª subit denominationes deans, sine esse. unde ultrius fieret, q.t omnia conuenientur per se cum Persona quam est prius earum, n. conueniretur per se cum 3 personis, neque cris cognitis statim omnia cognoverentur.

Adde, q forte aliquis reret, adhuc concesso, q per se respicerent omnia 3 diuinas personas ut prius sui, posse tamen latere nostrum intellectum cognitae illae res, tum q.ª nulla uirtualis potest comprehendere cum se quaecumque rerum, quae habet ad Deum, et tantum se in aliquos pare nales, tamquam inter entia, quam in cognoscibilis. unde nant plures, posse cognosci a ab Angelo rerum entiuae nalem, quae habet Vnitas ad unoquoque cum Verbo, ne alias deandum sit ponenaller ab Angelo cognosci probatum Misterij Incarnationis.

Ad 2.um confirmatione no arg. n. n. immate, et per locum intrinsecum infertur destructio creatarum, ex destructione singularum personarum, est nate, et per locum extrinsecum segretur. ad probandum dic, desinente qualiter persona deferre personam, sicut et creata attribuitur maler, et identice, n. formaliter, et per se. id q subsumitur ut q desinente qualiter persona deferet qq realiter ipsa est, nari deet ut falsum formaliter, et per se loquendo. solum n. per se infertur q deferet qq ipsa realiter est, cum a Persona uirtualiter

distatr à psâ et deferet psâ, n eo ipso p se deferet Dipoa.

Adq ifrog ocedimus actoes reglariter eē supporū, n tn semp p se, ad reglarer denoiē tm qmus denoātio proveniēs redundat à virte prodinâ in supposto. etenī aj virtus pdiua se clusio miraclo semp sit in supposo, semp huic tribuit denoe pdentis, n tn semp p se, qā n semp p se fit, et euenit, q virtus pdiua sit in supposo ut pdo exerceatr, ad sepe p acciy, et sic agere potit in prestenti nâ, et aliqdo ut in prodoe Spirus Sti ob spale reg amorisreciprocī concurrat p se dx supposū, ut alibi dictū est.

Sect. 2ª

Reliqua arguta solutoe euanescunt.

Obr denuo 1º n plus est sra nr vires Deū eē trinū, qm eē unū, siqdē n minus antecellit qmcūqnā creatā, et creablē mitas esse, qm trinitas p se; at Deū eē unū assegr nā suis viribus, qn opus sit ad id cognendū diua reuelatoe aut auxilio grx. illud ad Rom. 1. inuisiblia ipsius à crā mundi etc. ergo et eē trinū. = Ex dismdo maj n plus est sra nr vires in se, seu in eē rei Deū eē trinū, qua eē unū do maj (alius forte illa narēt credny n oia quē in Deo st eqliter excedere nr vires) n plus est quo ad cogni, seu in eē cognibile, nō maj. supnalitas rei in se n arguit supnalitatē in cogni, seu in eē cognibile, nec nalitas rei in se nalitatē in cogni, seu ut naler cognatr, ples q uares st nales in se, quē n possī cogni nāler. unde est, q neqd supnalitatis in eendo arguat eqlē supernalitatē in cognendo, ad agere posit quē ducbus eqliter supnalibus unū queat cogni viribus nē, altrū n nisi cū auxio grē, ut de Deo, ut uno, et ut trino existimamus.

Obr 2º in creatis st plus imagines trinitatis, ut longius refert Montoya disp. te tota 44. de trin. et Stus Damascus in planta osidat virgltū florē, et floris odorē. Stus Athanas in sole meditatr splendorē, lucē et radiū. Stus Augus in aiâ contemplatr memē, intelligentiā et uoluntē. imo lib. 6. de trin. Cap. 10. et lib. de vâ religiōe Cap. 7. et 15. reperit in oi crâ uestigiū trinitatis: ad has imagines, et trinitatis uestigia agnit nā viribus nrs; ergo et trinitatē, cū eisdē viribus cognatr prototypus, qq cognr imago, alias hec cognerett, et ignoraret id, cuius est imago.

Rdet Stus Thos 1ª pte q. 32 art. 1. ad 2. q rº procederet, si imagines eēnt pfe, atq in pfide, cū inaxa distra inter trinitatē cre,

et Dei. unde S. Damasc. lib. 1. fidei c. 9. dixit: fieri non potest ut in rebus creatis imago, aut similitudo ulla reperiatur, quae naturae trinitatis mysterium ultra illam dissimilitudinis notam in se ipsa ostendat.

Referri tamen potest 2° distinguendo maj., has imagines creatas cognoscit materialiter viribus naturae non formaliter ut imagines sunt. cognoscit materialiter, quia cognoscit illud quod est imago, sed non cognoscit formaliter quatenus imago est, quia non cognoscit, quod sit imago, ut autem ex cognitione imaginis cognoscatur id cuius est imago, debet non solum cognosci id quod imago est, sed debet cognosci formaliter quatenus imago est. Ut cernere est in hoc intuente imaginem illam, quae Caesaris est, qui nullo modo venit in cognitionem Caesaris, quia imaginem Caesaris non cognoscit formaliter, sed materialiter. idque contingit in hoc vidente Petrum filium Ioannis, et non cognoscente Ioannem, quia non cognoscit Petrum ut filius Ioannis est, sed materialiter illum qui filius est. Unde mirum esse non debet quod cognitis materialiter imaginibus creatis naturae trinitatis non veniamus in cognitionem huius mysterii.

Imo et reperiri possent imagines aeternitatis, si imagines trinitatis sufficientes essent ad cognoscendum nostrum mysterium esse possibile. namque ut in anima statu stat contemplatur memoria illud, et voluntas potest contemplari memoriam intelligentem, apprehendentem et discurrentem, intus quod voluntas. et similiter in aliis exemplis plura alia posset enumerari, quae tacuit, namque in sole, non solum est ultra substantiam illius splendor lux, et radius ut dixit Athanas., sed quantitas motus etc.

Obr. 3°. mysterium trinitatis neque est supra rectam rationem, neque supra lumen naturale. sed recta ratio cognoscere illud potest, et lumen naturale. probatur cons., quia recta ratio cognoscit quod non est contra illam, cum eo ipso consentiat ad illam, et fides praestat lumen naturale. quod non est contra illam.

Respondeo ant., neg. cons. ad probationem nego rectam rationem (idemque dic de lumine naturali) per se cognoscere absque revelatione, et auxilio gratiae quod non est contra illam, quia non supra se cognoscere ... sed auxilio gratiae. illum quae est supra, quae a sua natura non attingit his viribus puris, sed auxilio gratiae.

Obr. 4°. cognitis creaturis cognoscuntur distinctio, et relationes quas habent: habent autem vel distinctionis ad se diversas personas: sed cognitis creaturis cognosci debent eorumque distinctio, et relationes. Ergo viribus naturae cognoscuntur creaturae, et viribus naturae cognoscuntur relationes et distinctio. Sed requirit cognosci distinctionem unius ab alio, aut relationem unius ad aliud, quia cognoscatur illud unum et illud aliud, sicut viribus naturae cognosci possunt vel ad personas et distinctionem ab illis, cognosci possunt ipsae personae.

Respondendo neg. (ad quam sequentia pendent) si sic accipiatur, non in statu cognitionis distinctiones reales, et relationes similitudinis, aut dissimilitudinis, cognita entitate, secus fortuita cognita necessario cognoscerentur infinitae distinctiones reales, et ... distinctiones ab omnibus possibilibus et impossibilibus, propterea cognoscerentur omnia possibilia et impossibilia quae distincta ab omnibus possibilibus et impossibilibus, propterea quod cognoscerentur relationes similitudinis, et dissimilitudinis quas ad omnia singularia. rursus quod cognoscerentur realiter essentia, e. si in ab ... essentia distincta, et ... cognoscerentur ... essentia, ... in locis essent, ut in profundo maris, et in centro terrae, quod est nimis absurdum, et ... ridiculum.

Adde, quod tunc cognoscerentur ut dicta à tribus personis divinis, et sub illis distinctis non convinceretur cognitio mysterii Trinitatis ut possibilis, quia sicut nunc tunc cognoscuntur realiter à aeternitate personarum dictae, et sub illis distinctis, quin inde cognoscatur aeternitas personarum ut possibilis, ita posset tunc evenire, nisi aliunde cognosceretur Trinitatis possibilitas.

Dices: Angelus naturaliter relictus suis viribus potest solvere probabiliter argumenta quae opponuntur possibilitati Trinitatis: ergo posset naturaliter cognoscere cognitionem probabilem mysterii Trinitatis esse possibile. Respondeo dupliciter 1° quod licet ita solveret probabiliter, in sua existimatione nunquam solveret cum probabilitate, quia adeo efficacia et apparenter vera sunt, ut nunquam crederet probabiliter solvi, sed semper crederet probabiliter excludi mysterii possibilitatem. Respondeo 2° quod licet crederet probabiliter solvi ea argumenta, quae illi occurrunt, atque ex ea parte non implicare neque esse impossibile, dubitaret tamen an alia supersint efficaciora, et demum sibi ignota, quae impossibilitatem excluderet. Praeterquamquod haec cognitio possibilitatis esset pure nuda.

Quaest. 27.

De Missione Divinarum Personarum.

Sect. 1ª

Multiplex acceptio missionis et definitio illius de qua futurus est sermo.

Quadruplex est missionis genus. 1° missio fieri potest per imperium, sicut servus mittitur à Domino. 2° per consilium sicut Rex mittitur ad bellum à suis consiliariis. 3° per impulsum, sicut sagitta à sagittario. 4° per originem, quemadmodum flos emittitur ab arbore. Advertendum secundum Thomam 1ª parte q. 43. art. 1. corpore in his omnibus missionibus importari duas habitudines, seu respectus, alterum missi ad eum qui mittit, alterum missi ad terminum ad quem mittitur, et per habitudinem missi ad mittentem ostendi processionem quandam missi à mittente, per habitudinem vero ad terminum denotari, quod ibi saltem aliquo modo incipiat esse.

De primis prioribus quae non agimus in praesenti, sed de ultimo in quo exponendo non conveniunt DD. nam Magister in 1° dist. 15. sentit missionem nihil aliud esse, quam operationem temporalem Dei ad extra. cui se dicit Montoya favere nullos PP. quos dicit. 108 de Trinitate refert. Ferrara, et Capreolus aperte consentiunt si missio sumatur in latiori significatione.

Alii e contra crediderunt missionem Divinarum Personarum nihil aliud esse quam processionem earum processiones hac sola supposita ratione Aureolus refert Magister, cui favere S. Cyrillum et Hilarium, S. Gregorium Magnum dicit P. Montoya nunc citatus licet eos postea exponat, ita utroque intendant processionem esse inadaequatam quod datur missionis, non optimam, et adaequatam.

Alii vero utramque sententiam componunt, et 3 proferunt affirmantes divinam missionem esse processionem personae missae, et manifestationem eiusdem in tempore dicunt in tempore, quia aiunt

de missione ut de facto egit, de quibus ibi a. bene notat, Albis potuisse ea ab eterno.) at P. Montoya disp. illa 108. sect. 6. n. 8. P. Suniga disp. 18. in q. 43. dub. 1. n. 5. et dub. 2. n. 3. fine Richardus, Scotus, et Argentinus penes Montoyam existant effectus ad extra, sententiam manifeste importari prialius, et in recto, processionem vero eternam minus prialiter, et in oblo; nec deerunt qui dicant tam effectus ad extra, quam processiones ad intra importari in recto

Vnde ego arbitror, missionem utrunque importare, utrunque pertinere, et manifestione quia ambo in recto l hec potius quam illa, haud multum curabo, atque ideo existimo quod valet ex his definibus sequentibus aptè declarari: est processio unius ab alio ... ab alia cum effectu temporali, ratione cuius persona missa dicitur apparere. l sic: est temporalis apparitio ex vi eterne processionis à persona producente. l denique sic: eterna processio et apparitio temporalis etc.

Debet enim observari, quod missio potest accipi activè, et passivè sicut et processio. missio activa est ipsa activa processio connotando temporalem apparitionem, l est temporalis apparitio connotando activam processionem l tandem utraque in recto. passiva missio est passiva processio connotando temporalem apparitionem l hec connotando passivam processionem, l utraque simul, et in recto pro varietate opinionum. Unde vnum pro permittere aliquem est illum producere, et quod producta appareat, unum vero mitti ab aliâ est produci ab illâ, et signo aliquo apparere.

Si vero petas, cur requiratur ad missionem eterna processio personae missae à persona mittente. Respondet Suniga disp. 18 in q. 43 l quomodo dub. 3. requiri, quod de ratione missionis est quod persona missa recipiat à persona mittente libertatem voluntatis, ac de ratione eundi ad terminum missionis, nam mitti est persona missa, in quo mittitur per virtutem sibi impressam à persona mittente, et hec virtus est voluntas eundi, quam inter homines imprimitur per imperium authoritivè (quo circa missione creata manet hoc imperium) in Deo à persona eterna originis, quam persona producta habet persona producente libertatem actus, ac proinde libertatem determinandi eundi, quam ea determinat actiuè, ideo quod manat intrinsecè processione eterna personae producte, ac missae à persona producente et mittente.

Sect. 2ª

Inter alia infertur ex dictis, quae personae mittantur, et mittant.

Infertur ex dictis 1º, ad divinam missionem requiri aliquam mutationem ad extra. ratio est, quia cum requiratur quod denuò appareat persona missa, opus est, quod res aliter se habeant ac antea erant: cum à intra Deum esse non possit aliter, opus est stare alter extra Deum, atque ideo per dici et aliquid mutari. quod si nihil mutationis fieri supponis extra Deum necessarium erit unum è duobus admittere, l Deum intrà mutari l missionem non esse.

Infertur 2º, ad rationem missionis non opus esse quod persona missa denuò producatur l quod denuò sit, ubi antea non erat, id quod denuò sit novo modo, quo antea non erat visibiliter. ratio est, quia si requireretur nova productio, aut denuò esse ubi antea non erat

cet implicite missio, cum sit impossibile, quod persona divina quae divina denuo producatur vel de facto non est filius missus in Incarnatione, neque Spiritus Sanctus in columbae specie quando Christus erat in Jordane, siquidem neuter incepit esse ubi antea non fuit, cum semper uterque fuerit ubique; potest autem persona divina denuo esse novo modo, quemadmodum potest apparere ubi antea erat, sed non apparebat.

Infertur 3°, ex missione non posse colligi inaequalitatem personarum mittentis, et missae, quia missio sit rationis originis sicut productio non ex eo est maior, neque producta minor, ita mittens non ex eo est maior, neque missa minor, atque ideo nam debet, quia ad missionem requiratur auctoritas in mittente vel missa, requiratur inaequalitas ut bene notavit S. Bonaventura quia cum haec auctoritas sit in parente vel patris non arguit maioritatem in persona mittente, sed stare potest cum aequalitate dicta divinis personis.

Infertur 4°, divinis personis convenire mittere, et mitti. Ratio est, quia aliae producunt alias, quae in tempore incipiunt apparere, et aliae producuntur quae in tempore manifestantur: sed hoc est mittere, et mitti: ergo divinis personis convenit mittere et mitti. Praeter quam quod id constat ex Sacra pagina Joann. 3. misit Deus (Pater) filium suum in mundum, et Cap. 14. Paraclitus autem etc. et Cap. 15. cum venerit etc. et ad Galat. 4. ubi venerit etc. atque ideo est de fide.

Infertur 5° eas solas personas posse mittere quae producunt, et eas solas posse mitti, quae producuntur (quod si Pater Montoya disp. 18 de Trin. Sect. 9. n. 16. ex dicto Antiquiorum docet filium seipsum, et Spiritum Sanctum esse mittere tandem fatetur hanc acceptionem missionis esse minus propriam) ratio est, quia cum ex dictis ad rationem missionis requiratur productio personae missae a mittente, quae non producit non potest mittere, sicut neque mittere quae non prodit. Unde Pater neque a se aut ab alia persona mitti, quia neque a se, neque ab alia persona producitur. et ideo Aug. lib. 2. de Trin. Cap. 15. dixit: Pater nunquam legitur missus et lib. 4 Cap. 20: Pater non dicitur missus non enim habet de quo missus sit. filius vero mittere potest, et mitti, mittit, quidem, quia producit, mittere quia prodit. at Spiritus Sanctus mittere non potest sed potest mitti. quo fit ut Pater solus habeat missionem activam; Spiritus vero Sanctus solus passivam filio vero utramque. hoc interiecto discrimine inter passivam missionem filii, et Spiritus Sancti, quod illius missio est ab uno solo, nempe Patre, passiva vero Spiritus Sancti est a duobus nempe a Patre, et filio.

Infertur 6°, mittere, et mitti, secundum rationem activam, et passivam esse actus notionales: probatur quia origo activa quae dicit activam missionem et origo passiva quam dicit missio passiva sunt actus notionales, atque ideo est ita propria personae mittentis missio activa et propria personae missae missio passiva, ut neque activa personae quae mittit, neque passiva personae a qua mittitur convenire possit, nisi tantum per circumincessionem iuxta de proprietatibus personalibus dixi.

Id vero discrimen est, inter missionem activam Spiritus Sancti, et ceteras activas,

qm passivas, q harum nulla potest quo ad increatum, qdit, ea cois illarum personis est, nempe Patri, et Filio. cuius ex dictis manifestum est, nam processio activa Spiritus Sancti est in Patre, et in Filio ut in unico principio; processio vero activa Filii est in solo Patre, passiva Filii in solo Filio, et passiva Spiritus Sancti a solo Spiritu Sancto; atque ideo nulla missio dicit originem cum duabus personis nisi activa Spiritus Sancti.

Infertur, unam personam posse mitti visibiliter sine alia, quia cum ad missionem requiratur effectus temporalis, ratione cuius ex parte termini ad quem incipiat persona missa novo modo esse, seu apparere: sicut potest una persona visibiliter de novo incipere esse, seu novo modo apparere, quin alia appareat, ita una potest mitti sine alia, nisi forte dicas eo ipso quod una manifestetur visibiliter debere manifestari omnes, quod discordat ab iis, quae ex Sacra pagina didicimus, nam Filius in Incarnatione, et Spiritus Sanctus, et Spiritus in Columba, et figura linguarum, et Filius apparuit.

Infertur 6º personam missam semper distingui realiter a mittente. ratio ex dictis manifesta est, nam persona missa debet procedere a mittente, inter producentem, et producentem debet intercedere realis distinctio. addit Pater Vasquez quod missio debet esse exitus qui proprie esse non potest nisi inter personas realiter distinctas, cum a se nihil proprie dicatur exire.

Infertur 9. quod licet omnes personae dicantur venire ad animam ratione novi effectus ab ipsa producti, iuxta illud Joann. 14. ad eum veniemus etc. sola persona, quae procedit dicitur mitti, ut recte observat Pater Vasquez, et ratio est, quia de ratione missionis est processio sine qua non est exitus, qui est de conceptu missionis. inde est, quod licet Pater dicatur venire, nunquam dicitur mitti, nec in Scriptura, nec in SS. Patribus, ut bene docuit Sanctus Thomas.

Sect. 3ª

An missio D. Personarum dicenda sit aeterna, an temporalis.

Ratio difficultatis est, quia cum dixerimus, missionem dicere productionem aeternam, quae effectum creatum, seu apparitionem, et manifestationem in tempore, per quem habet temporalitatem, et per aeternam, durationem potest, quae harum partium alteram trahat, et inde denominationem ferendam praevaleat, an processio aeterna denominet missionem aeternam, vel non, et manifestatio temporalis denominet missionem temporalem. affirmant communiter DD. hanc 2. partem. ita Pater Sanchez in opere de Trinitate disp. 18. num. 43. D. Thomas dist. 2. n. 1. Pater Montoya disp. 108. de Trinitate sect. 7. n. 1. Pater Vasquez 1. p. disp. 17. c. 3. Albiz tract. 4. de Trinitate disp. 14. sect. ult. q. cum etiam D. Thomas 1. p. q. 43. art. 2. Cum aliis.

Probat 1º Pater Montoya ex illo ad Galat. 4. cum venit plenitudo temporis etc. et ex August. lib. 4. de Trinitate Cap. 20 ubi sic ait: quod natus est ab aeterno aeternum est, quod mittitur in tempus a quoquam cognoscitur, et cum in carne manifestus est. filius Dei in hunc mundum missus est in plenitudine temporis. = Probat 2º quia quod est aeternum non promittitur in futurum: et missio filii promissa est antiquis Patribus sicut videre est Malachiae 3 et Isai. 9, ac missio Spiritus Sancti Joan. 15.

ergo missio filii qua Spiritus Sanctus non est aeterna, sed temporalis. Urgetur hoc, quia quamvis non exit ab aeterno, sed incipit esse in tempore non est aeternus, sed temporalis: missio divinarum personarum non est aeterna, sed incipit esse in tempore (nisi forte dicas ab aeterno filium fuisse missum, et similiter Spiritum Sanctum) ergo tam missio filii quam Spiritus Sancti non est aeterna, sed temporalis.

Potest probari 3.° quia quando aliquis terminus dicit unum perfectum ordinarium, et aliud contingens, terminus denotat contingens, ut in actu libero Dei constante ex parte tam necessaria, et notione extra contingente, videre licet, et quando dicit unum perfectum incorruptibile, et aliud corruptibile terminus denotatur corruptibile, ut in hoc constante anima corruptibili, et in hoc corruptibili creat. ergo similiter quando aliquis terminus dicit aliquam partem temporalem, terminus denotabitur temporalis, cum sit eadem ratio, et denique, quia quodlibet debeat sequi debiliorem partem.

Probari potest 4.° ut aliquid totum sit, non sane est esse aliquam illius partem, sed esse debent omnes sub quo totum est primum: ergo ut totum sit aeternum vel ab aeterno omnes illius partes debent esse aeternae: ergo si non omnes partes aeternae sunt, totum non erit aeternum: atqui non omnes partes missionis sunt aeternae, seu ab aeterno, cum aliqua earum sit temporalis vel in tempore: ergo missio non est aeterna, seu ab aeterno, sed temporalis, et in tempore.

Probari potest 5.° id de quo fuit verum dicere, nunc est et immediate antea non fuit, non est aeternum, sed temporale, siquidem id est incipere: sed de missionibus filii, et Spiritus Sancti fuit verum dicere: nunc est missio, et immediate antea non fuit. ergo missio filii, et Spiritus Sancti non est aeterna, sed temporalis. minor probatur, quia in instanti Incarnationis fuit verum dicere: nunc est missio filii, et immediate antea non fuit, quod proportionaliter servata dici debet de apparitione linguarum in in Cenaculo, et columbae in Jordane, ratione quarum dicitur missus Spiritus Sanctus.

Haec argumenta convincunt in eorum sententia, qui totius apparitiones temporales ponunt in recto, et processiones in obliquo, utrasque vi aliunt importari in recto. in eorum autem sententia qui in recto solum ponunt processiones aeternas, et in obliquo apparitiones temporales, non ita patenter concludunt. quia sicut persona Christi dicitur esse aeterna, eo quod rectum illius sit ab aeterno licet obliquum, nempe natura humana fuerit in tempore, ita posset dici missiones Dei sanctas esse ab aeterno, quia earum rectum est ab aeterno, licet solum apparitio sit in tempore.

Nihilominus tamen, quia hoc solum probat, quod illa processio, quae denotatur missio sit ab aeterno sicut illa substantia increata, quae denotatur persona Christi est ab aeterno, non vero quod habeat esse missiones ab aeterno sicut neque substantia increata, quam substituit Christus habet esse personam Christi ab aeterno. Addendum est adhuc in eorum sententia, qui in recto solum ponunt processiones aeternas, non esse dicendum missionis aeternam, sed temporalem, hoc est temporale esse quod sit missio, sicut licet Petrus, qui albus est, fuerit ante albedinem non fuit ante albedinem albus, seu non fuit ante albedinem albus esse.

Dices, denominatio sumi debet a parte nobiliori: sed nobilior est pars aeterna, quam includit missio quam apparitio temporalis: ergo ab ea denominari debet aeterna. = Confirmatur quia prius ut aliquis terminus sit temporalis non requiritur quod omnes partes sint temporales: sed sufficit aliqua: ergo similiter ut sit aeternus etc.ª = Respondendo majorem valere illecta: anima n. quae est in

hoc pars nobilior, est incorrubtibilis, et tum dat hoi denoq incorrubtibilis, sed hic deno atr ab una longe ignobiliori corrubtibili. = ad 3um neg. seq. ant. natr coa, n est, q cy tot nil aliud sit qm coll. prius eam est, aut eea incipit, quaq est, aut ea incipit coll. prius; cy a. n sit coll. prius ab eterno, sive una tant pars, et hoc sit ab eterno, incipiatur coll. in tempe, una pars sempli suffit reddere suum tot temple, et n suffit una pars eterna reddere tot sui eterni.

Sect. 4.ª

An præter missiones visibiles concedenda sit alia invisibilis in divinis?

Dari missiones visibiles (quæ ut signo aliquo visibili, actu vel apparitione personæ missæ manifestat) certa fide constat ut tractavimus; nunc examinamus, an ultra illas sit alia invisibilis, quæ spuali actu, vel apparitione personæ, quæ mittitur, manifest? Pertinent ob fundamenta inferius attingenda. in 3ª parte est coi, et vera sa, quæ docet P. Montoya. disp. 109 de Trin. sect. 2. Albi. stta 4. de Trin. disp. 14. sect. ulta. n. 6. P. Merade Trin. Sect. 2. Albi. stta 4. de Trin. disp. 14. sect. ulta. n. 6. P. Meradeciis stta de Deo. disp. 96. n. 6. P. Suniga disp. 8. in q. 43. D. Thomæ dub. 6. de loc 2. (q. ad 3. addat hanc missionem n esse ita propriam sicut est visibilis) Vasquez in Commentario ad Art. 5. q. 43. 1ª partis D. Thomæ et ibid. Sti D.

Rº est, q potest persona, quæ procedit, templiter apparere novo modo invisibili (apparere enim n corpori, sed menti) ad res a. missionis solum requir processio eterna, et templis manif. ergo potest dari missio invisibilis D. Thomæ. Hinc Beda. lib. 2. homil. dicit: cum gratia sps sti datur hoibus, profecto mittitur à Patre et Filio. = Dist. q n mar manifº vestidatur hoibus, profecto mittitur à Patre et Filio. = Confir. q n requir ad hoc ut persona diva templiter veniat, quæ ut templiter mittatur: sed ut veniat satis est manifº invisibilis, qlis fit per gratiam, et habemus ea illud Joan. 2. qui diligit me etc.ª et ad eum veniemus etc.ª ergo ut mittatur suffit invisibilis. solum qui intercedit hoc discrimen inter venire, et mitti, q ut veniatur requir eterna processio personæ venientis, cum Pater veniat, requir vero ut mittatur, et ideo Pater n mittitur.

Obies 1º: in missione invisibili persona quæ mittit sibi venit cum persona missa ad eundem prorsus effectum, et sic, ad hunc diu tantum in aia justi per gratiam: sed hoc repugnat proprietati missionis: ergo n datur propria missio invisibilis: mar constat ex textu Xpi nuper relatis. et P. Gregorius dicit n posse aliter. euire. nisi per, q tr deroa missionis est, q missus separetur à mittente quo ad terminum missionis, ita ut missus pergat ad illum n a. mittens, alias n tm mittere, quæ sibi venire dicitur, qui mittit.

R[espondeo] negando mi[norem]: ad q[uam] probationem ad o[mn]es missiones requiri separationem missi a mittente sec[undu]m locum, h.e. non id dat in missionib[us] huius (cor[por]alib[us] earum distr[ibutio]) non ex ratione coi, et q[uas]i generica, atq[ue] ideo sufficit in divinis q[uod] gr[ati]a missa separetur à mittente quoad separationem et hec separatio reperiri potest in missione invisibili, quae p[er] g[rati]am repetat ut procedentem ab alio, quae mittit, et sic venit, non e[st] 2[a].

Obies 2[o]: q[uod] occultum est, non apparet: sed nil magis occultum, quam q[uod] est invisibile: ergo nil minus apparens: sed de ratione missionis est q[uod] appareat: ergo de ratione missionis est q[uod] non sit invisibilis, atq[ue] ideo reperi dari missio invisibilis. =

R[espondeo] q[uod] occultum est sensib[us] corporis, illis non apparere, apparere v[er]o menti, et in hoc sensu distinguenda est mi[nor] et maior in forma sic: q[uod] occultum est sensibus corporis non apparet illis, con[cedo] ma[jorem]: non apparet illis, nec menti, n[eg]o maj. Deinde mi[norem] hac ratione: sed nil magis occultum sensib[us] corporis quam q[uod] illis non apparet, con[cedo] mi[norem]; nil magis occultum menti, quam q[uod] sensib[us] corporis non apparet n[eg]o mi[norem]: ad illam p[ro]p[ositi]o[nem] de ratione missionis est q[uod] appareat. dic de ratione missionis visibilis esse q[uod] appareat sensui, et de ratione invisibilis esse q[uod] appareat menti, non v[er]o de ratione coi missionis q[uod] appareat sensib[us] corporis.

Sect. 5[a]

Aliae Quaestiunculae expediuntur.

Multa possunt in dubium vocari circa praesentem materiam, quorum praecipua expendemus. Et 1[o] dubitari potest an ad invisibiles missiones requiratur necessario q[uod] fiat templi divina gratiae justificantis, l sufficiat charitas, fides l aliqui actus supernaturalis? Caput in q. 43. 1[a] p[arte]. art. 3. sentit non requiri variando dicens, sed invisibilem missionem fieri per fidem, aut per Prophetiam. Suarez dicit in 1[o] d[ist]. 15. art. 2. eidem sententiae addit fieri p[er] quos[cumque] dona illectus, et miracula.

Melius D[octo]r Vasquez in 3 mentio ad q. 5 n[umero] citata D. Thom. P. Montoya disp. 109. de Trin[itate] sect. 1. n. 19. et Jo. Molina, Suarez et alii coiter cum D. Thoma docent p[er] solam gratiam (aut formam aliam justificantem si forma est) plenè, et absolute personam divinam invisibiliter mitti, p[er] fidem a., et alios actus supernaturales solum sec[undu]m quid, et dispositivè, seu inchoative, ut alii loquuntur. R[atio] est, quia p[er] solam gratiam justificantem est absolutè in justo persona divina, adeo quod possidetur, cum jure utendi l fruendi, p[er] alios v[er]o actus non absolutè possidetur, neq[ue] confertur jus utendi et fruendi. Deinde: quia in eo persona divina habitat, ad quem mittitur: sed non habitatur hoc peccatore, tamen habeat fidem, aut alios actus, ex illud Sap. 1. in malevolam animam non entra[bit], imo p[er] peccatum deserit, peccatoris habitaculum, incipit quod habitare diabolus. Ergo requiritur gratia l forma justificans.

Immò à sa[nct]a recedente polutatis circa substantiae p[ro]p[ri]o[rum] hanc itaque atque

aliâ foâ supnali potest dari missio invisiblis, qª in illâ substâ habitat gra Dª, potest qz p illg apparere n minus qm p gra accalg, imo multò melius, cùm sit foa pfior, et substaler excellens, atq ideò de roe missionis invisiblis utric n est q effusit accalis, neq qª superaddit p gra cùm mittr, pd potest ee substa ipsa gre, si ex nâ suâ heat, q het gra. inde prætereà fit in tali substâ nariò habitare gra D. gaudiu est, qª cum nessariò sit inseparablis ab illâ sceptns status, p quæ fit inhabitatio gre divinæ, nesse est, q si talis substa sit, in eâ habitet gra Dª. q n est nariu in hoc iusto, qª cum n nariò sit iustus, potest qz ab eo separari sceptns status, ab eo quoq potest separari inhabitº gre divinæ, hæc qz potest illus exntg deserere p missio peccato lethali.

Dubari potest 2º, an missio invisiblis fiat ad oes participes gre. Rx affirmè, q do 1º illg participant, aut denuò accipiunt, atq ideo n solus ad Angelos, ut docet S. Cyrillus Alex. lib. 5. in Isai. ad illa vba Cap. 16. Spirus Dni super me. et S. Aug. lib. 4. de Trin. cap. 20. et ad PPes veteris testamti. ut St Thas 1ª pte q. 43. art. 3. et St Augus loco citato. 1º Chrysostus, et Theophilus tradunt, Dic. ut docet S. Thas 1ª pte q. 43. art. 7. ad 6. Pd Xpus Dnus missus fuit Spus Stus in 1º instti sue incarnois, cum p gra stifante inceperit novo mo inhabitare illi, aiæ, ts denuo cursu temporis sequentis nulla ei fuerit facta invisiblis missio, eo quod nullus ei fuerit posteà collatus donus gre stifantis, pd a 1º insti ois gra fuerit infusa.

Dubari potest 3º an fiat invisiblis missio n solus p 1ª infusiog gre. Dic. p augmtus illius. P. Maur. disp. 109. de Trin. sect. 4. n. 13. existimavit cum D. Thâ art. 6. superioris loci, n simpliciter fieri missiog invisiblg p augmtus gre nisi spus evehatr ad superiorem statum. qª spus sto n exit maiâ novo mo, quo prius n existebat, cum ig eet p gre novitas n. augmti, sed tantu esteà denuo in grâ absolè, pd minus propriè, hoc est cum addito ltr intensiog, l augmtus, ita n fit exre novo mo absolet, et simpliciter, pd minus propriè.

Dª vº Richardus in 1º dist. 15. q. 2. ad 2. Durg, Carthus. et alij putarunt absolè fieri missiog invisiblg p augmtus gre. colligunt aliqui ex Stº Aug. et pbr roe, qª sæpe augmtus gre est maius qm 1ª gra: ergo si p 1ª gra mittr Spus Stus, à fortiori p augmtus. deinde, qª sicut p augmtus gre novo mo se het iustus in vitâ spirituali, et grâ amicg, et filiois adoptiug, ita novo mo est invisibliter in eo Spus Stus: ergo mittr ad iustus p augmtus gre. = 3. qª in sacrº Cnfroe mittr Spus Stus ad corroborandum

borandos, et frandos in grā suscipientes sacrū et tn supponi dent in grā: q̄ q̄ in tali sacr° mittr sp̄s sts̄ p augmtū 4°: q̄ q̄ grā precesserit augmtū, aut n̄ precesserit p accidens est, sed si n̄ precessisset, ex vi augmti mitteretr sp̄s sts̄: q̄ e. si precesserit. S; q̄ augmtū est sufficiens iustificare: q̄ cū denouo sit, ex vi illius dabr sp̄s sti missio. p̄r coā, q̄ ex vi illiq datr missio, q̄ est suffens iustifare, et denouo exit.

Vtraq sn̄a est p̄blis, tr vera 2ᵃ fortior est.

Dubitari potest 4°: unde pōa aliā possit dari missio inuisibilis p merā extra denoē absq pdōe alicuius doni realis? affirmant Greg. in 1° dist. 14. q. unicā. art. 1. Occam ibid. q. 2. ad 1. 3 putat q̄ probable Pr Gregorius, q̄ sicut potest hō de inimico reddi amicus p meram ddonē absq ullā reali p̄dōe ad extra, ita ppt̄it ad eū inuisibiliter missio fieri.

At 2ᵃ Pr Sua. lib. 12. de trin. cap. 5. P. Molina ad q. 43. D. Thq. et plures alij, nant, q̄ de rōe missiōis est q̄ psa missa nouo mō sit in p̄ā ad qm̄ mittr, neq a nouo mō eē, nisi aliq in eā p̄ducatr, tr extrē ddonatr peccatu: q̄ ett.° deinde, q̄ missio exigit realē mutōē (si n̄ detr realis mutatio, n̄ dabr denuó realis missio) hēc a mutatio realis n̄ est intra Deū: q̄ extra. q̄ aliq reale p̄duci debt ad extra.

Possit spōi hoc dissidiū cū P. Monte. disp. 109. sect. 7. n. 10. et 12. asserendo q̄ si p̄blis est ddonatio extra pecci, et ordinatio ad glā absq ullā mutōe reali ad extra (de quo in mā de volunte) potest fieri missio inuisiblis scd̄ q̄, et improprie n̄ vō realer, et proprie sine prodōe alicuius doni realis et vera 2ᵃ sq, et alias, quē p̄ferri possent.

Dubitari potest 5°: an quoties fit missio visiblis, fiat et missio inuisiblis. Affirmiuē Pr Gregorius, q̄ q̄do sps̄ sts̄ in spē columbē fuit visibliter missus ad Xpm̄ in Iordane, n̄ fuit inuisibliter missus, cū neq denuó grā receperit, neq augmtū illiq. nā ut supra diximus ab instanti pincarnis plenus fuit grā, seu fuit oē, quē decursu vitē fuius erat. addit tn missioē visiblē indicare aliē inuisiblē, quē aliq do fuit facta, atq ideo missio visiblis, quā sps̄ sts̄ missus fuit ad Xpm̄ declarauit plenudinē grē. quē ab insti ccptōis aiē illiq fuit collata. unde tr valeat datr missio visiblis in hac pā: q̄ l denuó mittr inuisibliter grā diuā l fuit missa, n̄ tn ualet detrahē ad nouā missioē inuisiblē hoc pacto datr missio visiblis denuó: q̄ et denuó datr missio inuisiblis.

Sect.° 6.

Regulæ et modi loquendi in hac mâ.

Quoniam adeò sacra est hæc mâ, ut in ea cum turpe, et periculosum sit errare, operæ pretium duxi breves aliquas reglas tradere, quæ nos ad loquendum cautos efficiant. Iª sit: quod nomina vel propones denotant diversitatem naturæ, vel essentiæ à se invicem, omnino vitari debent. Unde non debet dici Deum esse triplicem, nisi addatur in personis. nec Patrem esse aliud à filio: quia ly aliud denotat naturam unius diversam esse à natura alterius (nisi fortè adderetur aliquid, quod eius detraheret, vel suppositum: sicut posset dici Pater est aliud suppositum à filio) nec etiam dici debet Patrem esse diversum à filio absque addito: quia ly diversus sine addito importat diversitatem naturæ, et non solius personæ. Similiter non debet dici filium esse alienum à Patre, aut Patrem esse alienum à filio.

2ª regla: nomina, seu propones, quæ indicant unitatem personalem, seu esse plures personas unquam esse aliquid accuratè vitari debent. Unde non debet dici masculinè Pater est idem cum filio, quia licet posset dici Pater et filius sunt unum, eo quod hæc locutio solum denotat esse idem in natura, masculinè tamen esse idem denotat etiam esse idem in persona. nec debet dici Pater est Deus filius, quia denotat esse eandem personam, quæ simul Deus est, et filius. posset tamen dici Pater est Deus, et idem Deus est filius, quia per hanc locutionem non denotatur esse eandem personam, sed eundem Deum, seu eundem Deum esse idem cum utraque persona.

3ª regla: nomina, quæ (seu propones) denotant plures personas quam tres nullatenus admitti debent. unde non debet dici trinas personas, quia denotatur multiplicari trinitatem, seu ternarium personarum, atque ideo personas divinas esse 9. de eadem ratione non debet dari triplex trinitas, aut ternarius trinitatis de eadem ratione.

4ª regla: nomina, seu propones, quæ denotant personas esse omnino dissolutas, et sine ullo vinculo colligante reiici debent. Unde non debet dici, quod personæ sint omnino separatæ, neque quod una divellat ab alia, neque quod una recedat ab alia; potest tamen dici quod una exeat ab alia exitu originis, et quod una mittatur ab alia ea ratione, quâ nuper expositum est.

5ª regla: nomina, et propones, quæ unitatem essentiæ et trinitatem personarum vel suppositorum admitti debent, atque ideo dicendum est Deum esse unum, et trinum, in Deo esse trinitatem personarum, in eadem natura esse plura supposita, esse 3 personas eiusdem naturæ, eandemque naturam subsistere per tria supposita, vel in tribus esse suppositis.

6ª regla: nomina, et propones, quæ sonent sensum dubium

aequivocum, aut ambiguum, quae ex una parte videntur indicare unam partem, et
ex alia aliam unam earum exponi debent, et cum aliquo addito restringi ad sensum
catholicum: unde hae propositiones: Deus est solus, Deus est solitarius, quia sunt aequivocae
ratione consignificationis, et Deus est unicus, singularis Deus, et Deus carere
sociate personarum exponi debent, et secundum primum sensum (qui catholicus est) con-
cedi et secundum posteriorem (qui haereticus est) negari.